
VE
RI
TAS

Netherlands

VEREENIGING TOT BEOEFENING
VAN OVERIJSSELSCH REGT EN GESCHIEDENIS.

VERZAMELING VAN STUKKEN

DIE BETREKKING HEBBEN TOT

OVERIJSSELSCH REGT EN GESCHIEDENIS.

TWEEDE AFDEELING.

Verslagen en Mededeelingen.

TWINTIGSTE STUK.

ZWOLLE
DE ERVEN J. J. TIJL
1899.

MEDEDEELINGEN

BETREFFENDE

GERHARD TER BORCH, ROBERT VAN VOERST, PIETER VAN ANRAEDT, ALEIJDA WOLFSEN, DERCK HARDENSTEIJN en HENRICK TER BRUGGEN,

BENEVENS

aanteekeningen omtrent hunne familieleden,

DOOR

Dr. M. E. HOUCK.

INHOUD.

Bladz.

Ter Borch 1
Van Voerst 173
Condewijn 207
Van Anraedt 295
Wolfsen. 320
Hardenstein 344
Ter Brugghen 348
Addenda 396
Naschrift 441
Register van Persoonsnamen 452
Naamregister van Landen, Steden, Straten enz. . . 499
Register van enkele zaken 506
Corrigenda. 509
Fac-simile's 526

MEDEDEELINGEN

BETREFFENDE

GERHARD TER BORCH, ROBERT VAN VOERST, PIETER VAN ANRAEDT, ALEIJDA WOLFSEN, DERCK HARDENSTEIJN en HENRICK TER BRUGGEN,

BENEVENS

aanteekeningen omtrent hunne familieleden

DOOR

Dr. M. E. HOUCK.

GEDRUKT TE ZWOLLE BIJ
DE ERVEN J. J. TIJL
1899

INHOUD.

	Bladz.
Ter Borch	1
Van Voerst	173
Condewijn	207
Van Anraedt	295
Wolfsen	320
Hardenstein	344
Ter Brugghen	348
Addenda	396
Naschrift	441
Register van Persoonsnamen	452
Naamregister van Landen, Steden, Straten enz.	499
Register van enkele zaken	506
Corrigenda	509
Fac-simile's	526

BUSTE NAAR HET PORTRET TEN VOETEN UIT IN HET KON. KAB. VAN SCHILD. TE 'S GRAVENHAGE.

Photogr van Franz Hanfstängl, München.

MEDEDEELINGEN

BETREFFENDE

GERHARD TER BORCH, ROBERT VAN VOERST, PIETER VAN ANRAEDT, ALEIJDA WOLFSEN, DERCK HARDENSTEIJN en HENRICK TER BRUGGEN,

BENEVENS

aanteekeningen omtrent hunne familieleden.

Ter Borch.

Toen ik eens de »Terborchiana« van wijlen onzen hooggeachten rijksarchivaris mr. J. I. van Doorninck vergeleek met enkele familiedocumenten en genealogische aanteekeningen, bleek het mij, dat z.ed. in sommige opzichten bezijden de waarheid was. De door hem verstrekte gegevens zijn door anderen gebruikt, en de eenmaal begane feilen hebben begrijpelijkerwijze tot andere vergissingen aanleiding gegeven, Om een paar voorbeelden te noemen: wij lezen in Oud-Holland, dl. IV (1886), pag. 158: »Onder de schilderijen, die het kabinet van prins Willem V versierden en 1795 door de Franschen naar Parijs werden gevoerd, komt ook voor een stuk gemerkt: *J. Ter Borch 1634*, en beschreven als: Un maître enseignant le dessin; effet de lumière........ Wij zien den ouden Gerard ter Borch, onmiskenbaar door zijn grijzen baard en goedmoedig uiterlijk, aan een zijner zoons, die bezig is naar voorbeelden van gips,

waaronder de Spinario, te teekenen, onderwijs geven. De knaap schijnt omstreeks 15 jaar oud te zijn. Gerhard kan het niet zijn, want die was toen te Haarlem. De tweede zoon Harmen moet geboren zijn tusschen 1618 en 1620, dus die was 1634 waarschijnlijk juist 15 jaar. En de lessen van den vader zijn bij Harmen zeer vruchtbaar geweest. In het album staan ongeveer 150 van zijne teekeningen. Konden wij bij zijn broeder diens ontwikkeling van de prilste jeugd na gaan, bij Harmen is dit niet het geval. Eerst 8 Sept. 1647 opent hij met een gezelschap zingende boeren de breede rij ....« (Vergelijk Moes, Iconogr. Bat. Nos. 873, 876.) [1])

Indien de figuurtjes op genoemd tableau inderdaad personen voorstellen, dan betwijfel ik toch, dat de knaap, die onderwijs ontvangt, Harmen ter Borch is, om reden dat hij in 1634 nog niet geboren was. Den 11 Nov. 1638 werd uit het huwelijk van Gerrart ter Borch en Wijsa Mathijsen een zoon gedoopt,

---

[1]) Aan de welwillendheid van dr. C. Hofstede de Groot dank ik de mededeeling, dat deze schilderij, thans in het rijksmuseum te Amsterdam, oorspronkelijk een schoorsteenstuk geweest is in de zaal van het huis te Rijswijk, waar a° 1697 de Gevolmachtigden der Verbondenen bijeenkwamen. Men vergelijke de prent: „De Kamer alwar de gevolmagtigde van alle de Hooge geallieerde Vergaderen. La Chambre ou s'assemblent tous les Plenipotentiaires des Hauts Alliez. J. V. Viane fecit. Anna Beck excudit. Hagae cum Privilegio". Kok, Vad. Woordenboek, in voce Rijswijk: „De Gezanten der Bondgenooten, koomende uit 's Graavenhage, reeden door de Poort aan de regter zijde, langs de eene Zijlaan, na de regter Vleugel van het Huis, en vergaderden in de twee Kamers aan de regter hand der Groote Zaale; bedienende zich voorts van de twee Vertrekken agter dezelve, om te spreeken met de bemiddelende Gezanten, wier Kamer digt aan deeze Vertrekken kwam."

Hermannus genaamd. Uit de beide vorige huwelijken van den licentmr. Gerhard ter Borch is geen zoon Herman geboren, gelijk uit verschillende acten, in dit werk vermeld, voldoende blijken zal. Kan het echter Gerhard ter Borch, de toekomstige schilder, niet geweest zijn? Al was deze in 1634 te Haarlem, dan kan Jan ter Borch hem wel afgemaald hebben naar eene reeds te voren gemaakte schets. Hij voltooide de schilderij in 1634, doch kan die mogelijk in 1633 begonnen zijn, vóór Gerhard zich nog naar Haarlem begaf. Deze was toen 15 à 16 jaar. De opgave van Geziena ter Borch in het grafschrift op haren beroemden broeder Gerhard »*Int jaer van 17 gebooren*« behoeft niet in tegenspraak te zijn met Houbraken's mededeeling, dat hij in 1618 ter wereld kwam, wanneer wij mogen aannemen, dat dit in het laatst van December 1617 stilo vetere geschiedde. Geziena kan dan gerekend hebben volgens den *ouden*, Houbraken volgens den *nieuwen* stijl. Het verschil bedroeg in dien tijd ongeveer 10 dagen. Genoemd grafschrift, aanwezig in het rijksmuseum te Amsterdam, wensch ik op de volgende wijze van leesteekens te voorzien; in regel 16 heb ik 47 in plaats van 17, en in regel 17 het cijfer 17 in plaats van 47 gesteld:

Hier onder leijdt een werelts wonder,
Heel vermaert in alle lant,
Daer sijn kunst reght was bekant.
T' is geweest de vaeders sorg,
Dat den jongen Gert ter Borch
Om sijn kunst sou lijden noot.
T' is beslooten met de doot.
Hij heeft des werelts eer genooten

Tot Munster bij al de grooten
Om sijn warckens groote lof.
Eedelman int Spanse hof
Van den graef van Penarande
— Was kooninck van Spaniens gesande
Om met ons te maecken peijs —
Was geheel al sijnen eijs
Int jaer van 47. Gebooren
Anno 17; weer verlooren
T' leeven, maer de naem sal gaen
Alst met Apellis heeft gedaen.

Het versje is zóó, dunkt mij, duidelijk. Regel 4—6 doen vermoeden, dat vader ter Borch aanvankelijk zorg gehad heeft, dat zijn zoon in ellende zou geraken, zoo hij zich aan de kunst wijdde, en dat hij het wellicht veiliger en voordeeliger voor hem vond, als hij zich op den handel toelegde of eene betrekking zocht. Regel 11—16 slaan op zijn verblijf te Munster in 1647, werwaarts hij zich in 1646 reeds begeven had, en waar zich sedert April 1645 de afgevaardigden der oorlogvoerende mogendheden bevonden. Hoe hij in aanraking kwam met den graaf van Peneranda, die als afgevaardigde van den koning van Spanje te Munster met zijn gansche hofhouding aanwezig was, is bekend; dat het geheel naar zijnen zin en genoegen was aldaar als een edelman aan het hof van den Spaanschen grande te verkeeren, zal niemand verwonderen. Intusschen sta ik in twijfel, of men onder het edelmanschap moet verstaan de omstandigheid, dat hij daar een zelfde behandeling als de werkelijke edellieden genoot, of wel, dat hij inderdaad geadeld was. In Roldanus' bruiloftszang op hem lezen wij:

Jae hij is door sijn konst soo hoogh in staet gebracht,
Dat hij door een groot heer is edelman gemaeckt,
Hoewel dat hij gansch niet nae sulcken staet en trachte.

Wordt met dezen »grooten heer« de graaf van Penaranda bedoeld en had deze het recht adelbrieven uit te reiken? ik weet het niet. Aitzema zegt, dat hij was »een van de grootste personnagien van geheel Spangien« (Saken van Staet en Oorlog, bk. 29, pag. 341). Later door genoemden graaf aan het hof te Madrid geïntroduceerd, is ter Borch door den koning in den ridderstand verheven.

Mr. J. I. van Doorninck, die het versje publiceerde, zooals hij het vond, zonder eenig leesleeken, heeft omtrent een en ander een andere zienswijze. Men zie het 13de stuk dezer »Verslagen en Mededeelingen«.

Verder vestig ik de aandacht op eene niet onbelangrijke vergissing betreffende den leeftijd van Moses ter Borch.

»De jongste van Gerhard's zonen, omstreeks 1637 geboren, werd Moses genoemd. Ook hij wijdde zich aan de kunst en van hem hebben wij teekeningen op zeer jeugdigen leeftijd. De eerste is van 1651 en wel 't portret van zijne zuster Geesken« enz. (Oud-Holland IV, p. 163).

Dat Moses omstreeks 1637 geboren werd, is onjuist; den 19 Juni 1645 werd hij te Zwolle gedoopt, zooals men zien kan in genealogie D, gener. III, no. 27. Nu rijst de vraag: zou hij op 6jarigen leeftijd 't portret zijner zuster gemaakt hebben?

Na deze en dergelijke bevindingen besloot ik de Deventer en Zwolsche archieven te raadplegen, ten einde eene genealogie samen te stellen, die op deugdelijke grondslagen berust. Zoo bleek mij o. a., dat

Gerhard ter Borch niet met de tante maar met de zuster zijner stiefmoeder huwde, dat Houbraken geen ongelijk had met te zeggen, dat hij zijne nicht huwde, dat zijne eigen moeder niet Anna Biiskens maar Anna Bufkens heette, door wie hij verwant was aan het bekende muntmeestersgeslacht Wijntgens, dat hij een oom Robert van Voerst had, in wien ik den beroemden graveur van dien naam meen te herkennen, door wiens tusschenkomst hij met Anthonij van Dijck in kennis kan zijn gekomen.

Het geslacht ter Borch heb ik slechts over een zoo groot tijdperk behandeld, als mij noodig toescheen voor de kennis der familieomstandigheden des schilders. Daarom heb ik mij niet verdiept in de grijze oudheid van dit geslacht, waaromtrent mr. J. I. v. D. reeds eenige aanwijzingen heeft gegeven, en evenmin heb ik mijn onderzoek naar de verschillende leden verder uitgestrekt dan tot op de laatste helft der 17de en het begin der 18de eeuw.

Den oorsprong van het geslacht Condewijn heb ik wat hooger op gezocht, meenende bevestigd te zullen vinden de opgave van mr. J. I. v. D., dat Matthijssen dezelfde familie is als Condewijn. Voorbeelden toch, dat eene familie nu eens onder een patronymicum, dan weder onder een geslachtsnaam voorkomt, ja onder beiden te gelijk, zijn er wel; maar dat zich hier zulk een geval voordoet, is mij uit geen enkel authentiek stuk gebleken. Ook het familiewapen van de Condewijns is geheel anders dan dat van ter Borch's echtgenoote; de Matthijssen's toch voerden in zilver 3 gouden misbekers, geplaatst 1. 2, terwijl de Condewijn's in zilver 3 druiventrossen in nat. kleur voerden,

geplaatst 2. 1. Hoe mr. J. I. v. D. er aangekomen is, om beide families voor ééne en dezelfde te houden, vindt men uiteengezet in de aanteekeningen op no. 4, geneal. D.

Sommigen zullen van oordeel zijn, dat ik den omvang mijner mededeelingen had moeten beperken en dat veel had kunnen weggelaten worden, als zijnde niet ter zake. Daar er echter weinig bekend is van het Overijsselsch patriciaat, en hiervan nagenoeg geene geslachtslijsten bestaan, die naar deugdelijke gegevens bewerkt zijn, meen ik met de hier vermelde bijzonderheden den beoefenaars der gewestelijke geschiedenis geen ondienst te doen. Ook voor iconographische werken kunnen, naar ik hoop, de genealogische gegevens van eenig belang zijn. Uit de extracten van inventarissen en testamenten zal men zien, hoe weinig schilderstukken er vermeld worden in de verschillende boedelbeschrijvingen. De namen der schilders worden nooit opgegeven. De inboedels waren in 't algemeen hoogst eenvoudig en het kapitaal, waarover men te beschikken had, was ook niet groot. Vergelijk daarbij eens wat men in Holland bezat aan geld en kunstschatten.

Het concept van een testament van Gerhard ter Borch, d.d. 21 Juni 1681, waaruit mr. J. I. v. D. eene mededeeling doet, berust in het rijksmuseum te Amsterdam. Een inventaris zijner nalatenschap trof ik niet aan. Het testament van Gesina ter Borch, hoewel reeds in druk verschenen in de »Bijdr. t. d. Gesch. van Overijssel« (dl. 8), heb ik, evenals dat van Sara ter Borch, de zuster, die na den dood van ter Borch's vrouw, bij hem de huishouding waarnam, hierbij gevoegd.

Van een tijdelijk verblijf te Deventer van leerlingen

van ter Borch heb ik geen spoor ontdekt, met uitzondering van Pieter van Anraed en van den in het testament van Sara ter B. genoemden Barthold Berendsen, van wien, zoover ik weet, geen werken bekend zijn. Aangaande den laatstgenoemde verwijs ik naar de aanteekeningen op no. 9 van geneal. D. Pieter van Anraed vindt men in een afzonderlijk hoofdstuk besproken.

Een zekere doofstomme heer Antoni Jordens te Deventer heeft lessen van ter Borch genoten, maar het eenige stuk, dat ik van hem zag, ged. 1674, is onbeholpen werk, naar 't mij wil voorkomen. Hij moet schoorsteenstukken geschilderd hebben, die men weleer in verschillende huizen te Deventer vinden kon.

Omtrent ter Borch's leerling, Caspar Netscher, deelt Houbraken in diens levensbeschrijving mede: »Naderhand *(deed Tulleken hem in de leer)* bij Gerard Terburgh, Konstschilder en Borgermeester *(sic! ter Borch is nooit burgemeester, wel gemeensman geweest)* te Deventer, door toedoen van den Heer Wijnant Everwijn, die een neef van Terburg was, daar hij alles naar 't leven leerde schilderen, en in korten tijd veer in de Konst vorderde«.

Hoe Wijnant Everwijn en G. ter Borch neven kunnen zijn, blijft mij duister. Everwijn's familie was meermalen geparenteerd aan de Tulleken's, tot welk geslacht, gelijk bekend is, Arnold Tulleken, de beschermer van Netscher, behoorde. 't Is mogelijk dat de verwantschap tusschen de Everwijn's en de Tulleken's aanleiding gegeven heeft om genoemden Wijnant E. voor een neef van ter Borch te houden. Men had de neiging in vroeger tijd om zelfs na den dood van aangehuwden hunne familieleden nog als

verwanten te beschouwen, en het is op deze wijze uit te rekenen, dat Arnold Tulleken en ter Borch neven waren:

Arnold Tulleken huwde Vreesken Louwen.
Uit dezen echt sproten o. a.:

Willem Tulleken,
gehuwd met
Elsken Morleth,
uit wier echt gesproten is:

Arnold Tulleken,
de beschermer van
Caspar Netscher.

Hilleken Tulleken,
de 3de vrouw van
Jan van Voorst,
en dus stiefmoeder van:

Geesken van Voorst,
de 2de vrouw van
Gerhard ter Borch,
den licentmr.,
en dus stiefmoeder van:

Gerhard ter Borch,
den schilder.

Arnold Tulleken had dus, dunkt mij, de tusschenkomst van Winand Everwijn niet noodig om zijn beschermeling aan ter Borch aan te bevelen.

Een geregelde beschrijving te geven van ter Borch's schilderstukken of van 't geen hem wedervaren is, lag, meende ik, niet op mijnen weg. Daarvoor leze men wat reeds geschreven is door de verschillende binnenlandsche en buitenlandsche kunstkenners, wier namen te bekend zijn, dan dat ik hen hier behoef te vermelden. Voor het plaatsen van onbeteekenende zaken vraag ik verschooning; ik ging van de meening uit, dat wat den een geen belang inboezemt, een ander

soms wel weten wil. Een ieder kieze dan uit 't geen van zijne gading is.

Met erkentelijkheid moet ik gewagen van de groote bereidwilligheid, waarmede men mij de gevraagde inlichtingen verstrekt heeft. Hierbij betuig ik mijnen dank aan mevrouw de wed. mr. L. J. Rietberg, geb. Tieleman, en mr. L. J. Rietberg, te Zwolle; aan de h.h. burgemeesters of secretarissen of ambtenaren ter secretarie van Deventer, Buren, Hattem, Staphorst en Hengelo; aan de h.h. mr. S. Muller Fz., rijksarchivaris in Utrecht; E. W. Moes, ass. bibl. der univ. te Amsterdam; mr. R. Veder, arch. aldaar; A. ten Kate te Borne; A. J. C. Kremer, onderbibliothecaris te Arnhem; J. Gimberg, arch. te Zutphen; M. J. Zebinden Baggerman te Zwolle; J. W. Wijndels, indertijd ambt. aan het sted. arch. te Zwolle; P. Berends, indertijd ambtenaar aan het rijksarchief aldaar; mr. W. van de Poll, oud-arch. van Nijmegen; dr. H. Keussen, arch. van het sted. arch. te Keulen; D. Génard, oud-arch., en Jos. van den Branden, arch. van het sted. arch., beiden te Antwerpen, en den bureeloverste bij den burg. stand aldaar, J. Boets; mr. J. Nanninga Uitterdijk, arch. van Kampen; jhr. B. W. F. van Riemsdijk, hoofddir. van 's rijksmuseum, te Amsterdam; dr. C. Hofstede de Groot, directeur en J. Philip van der Kellen Dzn., onderdirecteur van het prentenkabinet aldaar; J. de Fremery te 's Gravenzande; dr. W. G. Bijvanck, dir. der kon. bibl., dr. A. Bredius, dir. van het kon. kab. van schilderijen (Mauritshuis), J. Ph. van der Kellen, dir. van 's rijksprentenkabinet, en A. J. Servaas van Rooijen, arch. en dir. van het gemeentemuseum, allen te 's Gravenhage. Doch bovenal ben ik dank verschuldigd aan den archivaris van De-

venter, dr. J. de Hullu, en den rijksarch. in Overijssel, mr. L. van Hasselt, die hoe dikwijls ook door mij lastig gevallen, steeds op de aangenaamste wijze mij hebben voortgeholpen.

Over enkele portretten door Gerhard ter Borch Gerhard's zoon geschilderd.

»Ter Borch d'ailleurs, aimait surtout à représenter ses proches, et il a plus d'une fois reproduit les portraits des époux Marienburg, un oncle et une tante de sa femme, et ceux de son propre menage«. Aldus schrijft de heer Emile Michel op pag. 57 zijner studie over dezen schilder.

Noch mijn m.s. genealogie van het geslacht Marienburg, beginnende met het laatst der 15e en eindigende met 't begin der 18e eeuw, noch de Deventer trouw- en doopboeken hebben mij opgehelderd, wie dit echtpaar Marienburg—Matthijssen of Marienburg—Condewijn geweest is. Daar ter Borch's vrouw eene dochter was van Herman Matthijssen en Aaltjen Condewijn, moet toch op deze wijze het oom- en tanteschap verklaard worden. Zelfs al nemen wij aan, dat de verwantschap ontstaan is van den kant van Mattbijs Daems, den eersten man van ter Borch's vrouw, ook dan is er geen echtpaar Marienburg—Daems of Marienburg—van Rijten door mij gevonden. En gaan wij nog verder, door de verwantschap te zoeken in de eerste vrouw van Matthijs Daems, Lijsbeth van Bommel, ook in dit geval zullen wij tot geen resultaat komen, want de echtverbintenissen Marienburg—

van Bommel of Marienburg—Balck tref ik evenmin aan. [1]) Ik vrees dat het met deze portretten gegaan is, als met zoovele, n.l. dat er »error in personis« heerscht. Nu dat is zoo erg niet, als de schilder maar de schilder is; hoogstens kan het onaangenaam zijn voor den bezitter van een »Ahnengallerie«, als hij werkelijk gelooft, dat de portretten die personen voorstellen, die hij zegt of meent dat zij zijn. Er is en wordt met familieportretten vaak wonderlijk omgegaan.

In de »Iconographia Batava« geeft de heer Moes op: No. 878. ..... ter Borch. Echtg. van ..... Marienburg. Door G. ter Borch. Museum te Berlijn. Verworven in 1874 met de Coll. Suermondt te Aken. Door den heer Suermondt in 1869 gekocht van zekeren Bols te Deventer«.

Ook aan het bestaan van dit echtpaar twijfel ik zeer. In de archieven te Zwolle en te Deventer is niets daaromtrent gevonden. Evenmin staat het aangegeven in mijne m.s. genealogie van het geslacht Marienburg.

In den catalogus van de Geschiedk.-Over. Tentoonstelling, gehouden te Zwolle a⁰ 1882, staan vermeld onder nos. 1181 en 1182 de echtelieden Jan van Duren en Margaretha van Haexbergen, wier portretten eigendom waren van den heer M. van Doorninck D.Jz. te Deventer.

Omtrent de voorgestelde personen verwijs ik naar de aanteekeningen op no. 11 van de genealogie B van 't geslacht ter Borch.

In de »Poezij« van dominus Arnoldus Moonen, den

---

[1]) Vergelijk de aanteekeningen op geneal. ter Borch, D, no. 6, en die op geneal. Condewijn, no. 10.

tijdgenoot van ter Borch, vinden wij op pag. 682 een gedicht op »Joannes van Duren, door den Ridder Ter Borgh geschilderd« en op pag. 688 een op »Lucretia Rouze, huisvrou van den heere Joannes van Duren«, het eerste geschilderd a° 1681, het tweede a° 1680, uit welke verzen blijkt, dat bedoeld is de predikant Joannis van Duren. Aangaande hen vond ik: Ingeschreven te Zwolle 12 Oct. 1667; gaende proclam. mede te Haerlem; att. op Haarlem gegeven, d. Joannes van Dueren, j. g., dienaer des Godtlicken Woords, ende Lucretia Rouse, j. d. van Haerlem.

In Moonen's »Naemketen der Predikanten« staat op pag. 51: Zallik; Joannes van Duren, beroepen 1667, vertrokken naer Deventer 1673; en op pag. 5: Deventer; Joannes van Duren, beroepen van Zallik 1673, vertrokken naer Haerlem 1686.

De portretten van Jan van Duren en Marg. van Haexbergen zijn aldus in de familie van Doorninck gekomen:

Jan van Duren huwde 23 Juli 1637 Margaretha van Haexbergen.

Damiaen van Duren, gedoopt den 31 Aug. 1651, huwde te Deventer 8 Mei 1692 Barbara Strockel.

Barbara Elisabeth van Duren, gedoopt te Deventer, 15 April 1704, huwde aldaar 15 Juni 1738 Martinus van Doorninck, voorvader van den eigenaar der portretten a° 1882.

In meergemelde »Poezij« van Moonen treffen wij op pag. 683 ook eenige dichtregelen aan, gewijd aan »Joost Roldanus, Zwolsch schrijfmeester, door den ridder Terborgh geschilderd«; onder welke regelen het jaartal

1663 staat. Deze Joost Roldanus is dezelfde persoon als de poëet van den »Bruijlofts-Lauwerkrans«, gevlochten ter eere van »Mr. Gerard Ter Borch« en »Juffrou Geertruida Matthijssen, Bruijdt«.

Moes, Icon. Bat. no. 230: »Geertruida Assinck (1600—1679). Echtgenoot van Willem Marienburg. Door G. ter Borch. Bij Prins Liechtenstein te Weenen. Gekocht 1869 van den heer Bols te Deventer, die het als familieportret bezat«.

Aangaande dit echtpaar teekende ik aan:

Wilhelm Marienburg j. u. d.; bgmr. van Deventer 1618—1647; zn. van Berend M. en Geertruid Dorre, ged. te Dev. 28 Januari 1590, gest. ald. 9 Febr. 1648, huwde ald. 6 April 1619 met Geertruid Assinck, ged. ald. 6 Juli 1602, gest. ald. 3 Maart 1679, eenigst kind van Henrick A. en Aaltje Roever.

Oud-Holland IV (1886) pag. 156: «De heer D. Vis Blokhuijsen te Rotterdam had het portret van Joan Rover van 1660, thans bij den heer Wesselhoeft te Hamburg«. In de geneal. »Roever of Rover« van den heer A. de Roever Nz., te vinden in het »Alg. Ned. Familieblad« (1885, pag. 125) staat genoteerd bij Johan Roever: »Zijn portret ten voeten uit met handschoenen in de hand door G. Terburg geschilderd berust in de verzameling Weber te Hamburg«.

Deze Johan Roever, zoon van Johan R. en Mechteld Oolbeke, werd 15 April 1610 te Dev. ged., stierf ald. 20 Febr. 1661 en huwde ald. 3 Mei 1636 Willemken Rouse, dochter van cameraar Everhard R. en Egberta Laermans.

Het Mauritshuis te 's Gravenhage heeft in bruikleen van den heer James de Fremery te 's Gravenzande het portret van Hartogh van Moerkerken met vrouw

en kind. Zie aangaande deze personen mijne aant. op geneal. D, no. 3.

Over eenige andere portretten zal gesproken worden in de aanteekeningen op no. 6 van geneal. D.

Over portretten van prins Willem III.

Houbraken verhaalt ons, hoe ter Borch in 1672 in allerijl een portret van den stadhouder vervaardigd heeft, 't welk hij later op zijn atelier voltooide en hoe »dit pourtretje door een Borgermeester zoo wel bewaart en dicht opgesloten werd, dat het naderhant, wanneer het te voorschijn gebracht werd, als overtaand scheen, en bedorven was«.

Ook weet Houbraken te melden, dat onze schilder later ten huize van Hendrik ter Borch opnieuw den prins afmaalde en hem vervolgens verzocht voor 't laatst nog eens te willen poseeren, maar dat deze hem antwoordde, dat hij dan maar in den Haag moest komen, 't welk ter Borch deed, terwijl hij »beducht dat 'er met het laatste schilderen iets van de wezentheit, gelijk zomwijl met dikwerf overschilderen gebeurt, mocht uitraken«, een »even gelijke kopij naar het eerste« mede nam. De prins ging nu nog eens voor den schilder zitten, en schepte zoo groot behagen in diens arbeid, »dat hij zijn zegel daar op drukte en het zelve belastte voort op te maken«. Dit was de copie; »dus behielt onze schilder — zooals Houbraken zegt — zonder voorbedachten toeleg het egte afbeeldzel van den Prins, hetgeen hij naderhand aan een Heer van Amsterdam voor een fraje koets verruilde, die hij zedert tot zijn gebruik hielt«. Is dit por-

tret soms »De Koning van Engelandt, William de derde, door Gerard ter Burgh, zeer curieus en vet in de verf geschildert«, hetwelk 10 Mei 1713, toen de collectie van Cornelis van Dijck verkocht werd, voor 8 gl. 10 st. verkocht werd? Zoo ja, dan is het stuk al schielijk zeer in waarde gedaald. Maar het laatste kan wel een ander, eene copie, geweest zijn, want ter Borch heeft nog meer portretten gemaakt van den prins. Zoo deelt mr. J. I. v. D. ons een »Extract uit het boek van Resolutien der stad Deventer, Jovis den 14 Februarij 1788« mede in de Bijdr. t. d. gesch. v. Ov., dl. 5, pag. 172 sqq. Er wordt in gesproken over de vernieling van 's prinsen portret bij gelegenheid van de keurapprobatie anno 1785 door een lid der gezworen gemeente. Het doek en de plaatsing worden aldus aangeduid: ...... het beeltenis en schilderstuk van Willem den Derden van Orange..... het welk onze loffelijke heeren Praedecesseuren van de vorige Eeuw, ter belooning van hunne oprechte hoogachting en eerbied...... in 't Front van den Schoorsteen dezer raadzaal hebben doen plaatsen en met hunnen wapenen omgeven, ten einde de nazaat en de Leden der Regeering uit de beschouwing van dit kunststuk, door den grooten schilder Ter Borg vervaardigd, telkens de roemwaardige daaden van dien grooten vorst zouden herinneren.......

Verder wordt in genoemde acte gehandeld over de goede bemoeiingen van hun medelid Bosch de la Calmette, door wiens toedoen de regeeringsleden »uit handen van een Geldersch weldenkend Heer, welke uit modestie zijn naam wel heeft willen verbergen, thans wederom zijn magtig geworden een ander afbeeldsel van dien glorierijken vorst Willem den

Derden«. Met algemeene stemmen besloten zij »zulks wederom in den schoorsteen te doen plaatsen op 13 Februarij des jaars 1788« (d. i. de dag der vergadering, wier notulen den volgenden dag zijn voorgelezen), en »den voornoemden Heer van dit stuk voor zijne zeer gewaardeerde gifte aan de stad gedaan, grazieuselijk en hartelijk te bedanken, gelijk mede onzen mederaadsvriend Bosch de la Calmette voor zijn moeite en devoiren«.

Noch in de resolutieboeken, noch in de cameraarsrekeningen, die ik van 1672 tot 1703 jaar voor jaar heb doorzocht, kon ik iets vinden omtrent dit doek door ter Borch geschilderd. Evenmin wordt er in gerept van het plaatsen der blazoenen in den schoorsteen. Was het onderzoek dus in dit opzicht vruchteloos, toch vond ik het een en ander 't welk mij niet geheel zonder belang voorkomt. Men schijnt in die jaren een ware voorliefde gehad te hebben voor portretten van den prins, gelijk uit deze aanteekeningen moge blijken:

Res.bk. van Dev. 29 Dec. 1690: Ordonnantie gepasseert op de heer camr. Lennep, om aen de soon van de commijs Derck Daniels, voor het copieren van de contrafaitsels van sijn conincklijcke majesteijt van Groot-Britanien te betalen de s(omm)a van een hondert silveren ducatons.

Het zou echter nog wat duren voor de man zijn geld kreeg, zooals men mag opmaken uit de resolutie van 1 Nov. 1693:

Procurator Greve wort geordonneert om te betalen aen Daniel Danielsen Crop voor het dikwijls copieren van het pou(r)trait van sijn con. majesteijt van Groot Brittanien, ingevolge van de vorige genomen resolutie en ordonnantie op de heer camr. van Lennep ge-

slagen, een s[a] van 315 Car. g. ende sulx uijt de penningen procederende van de oude camenaersrestanten.

Ook nu kreeg de man zijn geld nog niet, want er werd 1 Oct. 1694 deze resolutie genomen:

. . . . . mitsgaders ook noch een hondert ducatons, soo voor desen aen de soon van Derck Daniels voor 't copieren van 't pourtrait van sijn con. maj. van Groot Britanjen sijn toegelegt, ende tot dato deses nog niet betaelt.

En ze zouden niet betaald worden vóór 28 Sept. 1695, want in de cameraarsrekening van 1694, waarin ook posten van 1695 geboekt staan, vindt men op genoemden datum:

Aen mr. Daniel Krop ingevolge resolutie van s. ende r. van den 1 Oct. 1694 voor de schilderijen van de koninck die hem toegelegde *f* 315.

Nog heden ten dage prijken in de raadszaal aan den wand de afbeeldingen van koning Willem en zijne vrouw Maria van Engeland. Naar het mij echter wil voorkomen, is het portret van den koning noch dat van 1788, noch dat van Derck Daniels, hoewel eene aanteekening, geschreven in het midden van deze eeuw en gehecht achter de schilderij, naar de raadsresolutie van 1 Oct. 1694 verwijst. Daar de portretten van Willem en Maria klaarblijkelijk pendanten zijn, geloof ik veeleer, dat zij door de volgende acten worden aangeduid:

Res.bk. van Dev. 19 Maart 1699: Ordonnantie gepasseerd op de hr. camr. Ter Welberg, om voor die twee pourtraiten van de coninck en de coninginne van Engeland William en Maria ten dienste van de stad gekofd, te betalen dertig Car. gl.

Cam. rek. van 1699: Den 10 (lees: 19) Mart an

Leonora Dremberg voor 2 contrefeitsels van de coninc en coninginne van Engelant l(uid) ord. en quit. 30 gl.

Het is mij niet gebleken of genoemde Leonora D. de schilderes was of de leverancierster. Omtrent Daniel Crop's vader, Derck Daniels, heb ik deze aanteekeningen gemaakt:

In het burgerboek van Deventer staat, dat op 31 Juni 1658 gratis met de halve burgerschap voorzien is »Derck Daniels beeltsnijder soon van mr. Daniel Berents schrijnwercker tot Campen«, en in de cam. rek. van 1673 lezen wij »Derck Daniels beelthouwer voor 't schonemaecken ende onderholt van de schilderije in 't groote zaal l(uid) q(ui)t. bet. 9 Car. gl. 9 st.

Een dito post vinden wij in de cam. rek. van 1678 op 26 Oct., welke ik gevoegd heb bij de aanteekeningen op ter Borch's doek »de Deventer magistraat a[0] 1667«. Omtrent zijne verdere werkzaamheden alhier noteerde ik uit de bk. van resol.: 27 Juli 1665. Ordonnantie gepasseert op d' heere cam. Nilant omme aen Derck Daniels Beeltsnijders wegens gesneden holtwerk aen het orgel te betalen 154 gl. 2 st.; 11 Nov. 1667 den heere borgemr. Andr. Nijlandt als rentmr. is geordonneert aen Derck Daniels beeltsnijder voor sijn werck aen 't orgel in St. Lebuinen kercke te betaelen 100 rijxdalers. Tot mijn leedwezen heb ik niets kunnen vinden aangaande de prachtig gesneden houten lijst om de schilderij »de Deventer Magistraat« en het schoone beeldhouwwerk aan den ingang der secretarie, 't welk tot jaartal draagt 1665, en het beeldhouwwerk aan de wanden der burgemeesterskamer. Wellicht is Derck Daniels de vervaardiger hiervan.

Den 7 Juli 1669 verkocht Wessel Wijntgis aan »Derck Daniels beeldthouwer sijn huisvr. ende desselffs

erffgen. die helfte van het huis den Bijbel gnt.« aan den Poot. (Ren.bk.)

Betreffende het portret, dat de stad Deventer a⁰ 1788 verwierf, trof ik aan in de resol.bk.: 16 Febr. 1788. Goedgevonden ordonnantie te slaan op mevr. de wed. S. De Schepper om uit het cameraarschap de a⁰ 1787 te betaalen de summa van *f* 18 aan de heer cameraar Bosc de Lacalmette, wegens onkosten op de beeldenis van koning William, dien heer competeerend.

In de cam.rek. van bgmr. Sibrand de Schepper over 1787, pag. 229, staat geschreven: Extraordinaris uitgave aan den heere jhr. Bosc de Lacalmette, wegens onkosten op de beeldtenis van koning William gedaan *f* 18.

Deze Bosc de la C. was jonker Jan Lodewijk, zn. van den majoor-commandant van Deventer jonker Louis François B. de la C. en Louise Christina Tulleken. De boven vermelde »Geldersch(e) weldenkend(e) Heer« is mogelijk dus een lid der familie Tulleken geweest.

Het eenige wat ik omtrent den schoorsteen, waarin deze schilderij geplaatst werd, nog weet, dateert van 22 Maart 1798: »De commissie van policie werd gequalificeerd om omtrent het doen wegneemen of overschilderen der wapenen zig voor de schoorsteen in de raadkamer bevindende zodanig te handelen, als zij zullen dienstig oordeelen« (res.bk.). Het portret is spoorloos verdwenen.

In de res.bk. treft men op 21 April en 3 Mei 1805 nog het een en ander aan omtrent vertimmeringen in deze zaal. De gebeeldhouwde deuren schijnen van dien tijd te dateeren, naar ik opmaak uit de cam.rek. van dat jaar (zie de 10ᵉ grossa).

De »raadkamer« is het vertrek geweest, waar tegen-

woordig nog de raadsvergaderingen gehouden worden; vgl. Dumbar, K. en W. Deventer, dl. I. pag. 228. Eene resolutie van 19 Oct. 1659, dus 8 jaren voordat ter Borch de Deventer magistraten en deze zaal vereeuwigde, behelst het volgende: »Alsoo door lanckheijt van tijdt de sitbancken ende flour in het perck ofte raedtscamer zijn comen te verouderen ende vergaen, hebben schepenen ende raedt goedtgevonden ende geresolveert, dat aldaer een plancken flour, ende nieuwe cierlicke sitplaetsen sullen gemaeckt worden, ende dat de plaetse, daer d'heeren burgermr. in der tijdt sitten, wat hoger, ende aensienlicker sal zijn dan d'anderen. Dat oock twee brede houten trappen sullen gemaeckt werden, een int perck ende d' ander voor op 't raedthuijs, om daermede te konnen comen op de bovengemacken van den Brunenbergh«. Nu is het gangetje tusschen het stadhuis en de »Brunenbergh« (d. i. het tegenwoordige bureau van politie) op twee plaatsen overdekt, zoodat daar de bovenverdiepingen van beide gebouwen verbonden worden. Thans vormen die verbindingen, de eene aan de bovenachterzijde van »het perck ofte raedtscamer«, de andere aan de bovenachterzijde van de vestibule, geene doorgangen meer, maar vertrekken, behoorende tot den »Brunenbergh«.

Bij den heer mr. G. E. Jordens, notaris te Deventer, zag ik een portret van Willem III in wapenrusting, met een brandend kasteel op den achtergrond, en een van Maria van Engeland, welk laatste mij voorkomt minder fraai geschilderd te zijn, dan dat van haren echtgenoot. Geen van beide portretten draagt naamteekening of monogram of jaartal.

Over het doek van Gerard ter Borch, voorstellende „de Deventer magistraat in den jare 1667”.

Hieromtrent heb ik het volgende gevonden:

Cameraarsrek. 1667; afdeeling Extraordinaris uijtgave: 1668, den 14 Novemb. aen sr. Gerrit ter Borch schilder betaelt volgens ordonnantie van schepenen ende raedt, op reeckeninge van het maecken van de schilderije, twie hondert silvere ducatons = 630 Car. gl.

Cam. rek. 1668; afd. Extr. uijtg.: Op ordonn. van schepenen ende raedt betaelt aen Gerrit Ter Borch voor des stadts schilderije, boven de 600 guldens, bij cam. Steenbergen betaelt, noch 975 g.g.

Cam. rek. 1678: 26 Octob. aen Derck Daniels voor het schoonmaken van de lijste voor de schoorsteen in de groote zaal l. q. *f* 6—6. Eodem, de schilder Gerrit Ter Borgh van s. ende r. toegeleijt 1/2 ancker Franse wijn van hem op het Wijnhuis op stadtsreeckeninge te doen afsteken voor 't schoonmaken van dito schilderije.

Dat met »dito schilderije« d. i. de schilderij voor den schoorsteen in de groote zaal, bedoeld is de afbeelding »de Deventer magistraat«, blijkt duidelijk uit deel III, pag. 207, van »Tegenwoordige Staat van Overijssel«, waar Dumbar, handelende over het raadhuis, schrijft: »De groote zaal dient tot eene vergaderplaats voor de Staten der Provincie, en in deszelfs schoorsteen ziet men eene groote schilderij van den Ridder Gerhard ter Borch, verbeeldende de Raadkamer met alle de Burgemeesters en Sekretarissen, die daar in den jare 1667 zaten, naar 't leven afgemaald«.

Dit dus leert Dumbar ons. Naar ik verneem, was de »groote zaal« vroeger ter plaatse, waar thans de wethouderskamer en commissiekamer zijn, dus aan die zijde van het stadhuis, waar het licht door de ramen aan de Polstraat binnendringt. De plaatsing van het doek zal natuurlijk in overleg met den schilder geschied zijn. Thans hangt het eenige stuk van ter Borch, 't welk in Deventer als stadseigendom nog aanwezig is, in de tegenwoordige raadszaal.

Gelijk wij zoo even zagen, heeft de meester zelf 10 à 11 jaar na de vervaardiging zijn schilderstuk schoongemaakt. Om de hoeveel tijd men dit herhaald heeft, heb ik niet jaar voor jaar nagegaan; wat ik echter hieromtrent aangetroffen heb, is 't volgende:

Resol. van schep. en r.: Martis den 16 December 1738, coss. Ten Brink dr., Persoon dr.: Goedgevonden aen den schilder Palthe voor het opmaken van de schilderije in de groote zaal voor de schoorsteen toe te leggen sestien Car. gls. Voorts wordt mr. Grijpmoed geordonneert de raem daer om heen wederom in ordre te brengen.

Met mr. Grijpmoed wordt de stadstimmerbaas Jan Grijpmoed bedoeld.

In de boeken van ordonnantien staat: Den 14 Julij 1739, coss. Rud. Jordens dr., Rouse: Ordonnantie gepasseert op de heer camr. Rud. Jordens als camr. de anno 1738, om aan de schilder Palthe te betalen wegens het opschilderen van het stuk voor de schoorsteen in het groote saal, het vergulden van de lijste etc. te samen een somma van 50 Car. gls., sullende deese gequiteerd overgebragt sijn ed. in rekening valideren.

De kosten van 't vergulden bedroegen dus meer

dan die van 't opschilderen, daar Palthe hiervoor 16 Car. g. kreeg; voor 't vergulden is dus 34 Car. g. besteed.

In de cam.rek. van 1766 komt voor in capittel 7 der extraordin. uitgaven, gedaan ter gelegenheid van het bezoek van prins Willem V:

Aan de schilder G. J. Palthe, voor het opmaaken en vernissen van het schoorsteenstuk in de groote zaal . . . . f 10—10—.

Deze waren de leden van den magistraat en de secretarissen a⁰ 1667:

Schepenen en Raden.

1. Jan Stikke. (1636—72)	16. Jan van Schriek j. u. d. (1648—73)
2. Hendrik Nilant j. u. d. (1643—73)	15. Jan van Duren. (1644—72)
3. Hendrik Jordens. (1646—67)	14. Derk Berdenis j. u. d. (1655—67)
4. Bernard de l'Espierre j. u. d. (1661—73)	13. Rudolf van Steenbergen. (1661—80)
5. Hendrik Marienburg. (1661—72)	12. Jan van Suchtelen. (1662—81)
6. Willem Nilant j. u. d. (1662—72)	11. Arnold van Boekholt j. u. l. (1661—91)
7. Cornelis Vos j. u. l. (1664—83)	10. Andreas Nijlant. (1667—72)
8. Antoni Mennink. (1667—71)	9. Arent Arents. (1667—67)

Secretarissen.

17. Jan Rouze. (1656—88)	20. Jan Strokkel j. u. d. (1664—68)
18. Nikolaas Fokkink j. u. d. (1656—83)	19. Rutger Tichler j. u. l. (1665—75)

Daar de aanteekeningen betreffende deze personen in den »Overijsselsche(n) almanak voor oudheid en letteren« (jg. 1848, pag. 250 sqq.) minder volledig zijn, en ten opzichte van no. 9 foutief, geef ik hierbij de volgende bescheiden. Indien jaar en datum van doop en huwelijk staan ingevuld zonder vermelding van plaats, dan zijn deze te Deventer geschied. De jaartallen, hierboven tusschen ( ) gezet, duiden aan, hoe lang de betrokken persoon op 't kussen gezeten of het secretarisambt vervuld heeft.

1. Ik vermoed, dat hij een zoon is van Jorrian Sticke en Margreta van Elsen. Althans uit deze echtverbintenis werd 27 Febr. 1593 te Dev. een zoon Hans gedoopt, terwijl geen andere Johan of Hans Sticke in die tijden als gedoopt voorkomt in de Dev. registers.

2. zn. van Hendrik Nilant j. u. d. en Maria van Bockholt, ged. 28 Dec. 1609, geh. te Zutphen 17 Juni 1638 met Anna, dr. van Albert Wentholt en Henrica Heijnck, ged. te Zutphen in Jan. 1616.

3. zn. van Jan Jordens en Maria Brouwer, Gerrit Arents dr., ged. 14 Juli 1605, geh. 26 Febr. 1626 met Fenna, wed. van Jurrien van Loenen en dr. van Rutger Spiegel.

4. zn. van Peter de l'Espierre j. u. d. en Anna van Wesecke, ged. te Kampen ?, geh. 30 Jan. 1649 met Sibylla, dr. van Hugo de Haen en Gezina Tacke. (Hugo de Haan, alias Gallus, Henrici fil., gehuwd te Dev. 18 Mei 1619 met Geesken, dochter van Jan Tacken, was predikant te Vollenhove, en een kleinzoon van den bekenden reformator Carolus Gallus, omtrent wiens lotgevallen Revius mededeeling doet op pag. 551 van zijn »Daventria illustrata«).

DE DEVENTER MAGISTRA

8 7 6 5 4 3 2 1
17
18

AAT IN DEN JARE 1667.

16 15 14 13 12 11 10 9

20

19

Photogr. van M. Bosse, Deventer.

5. zn. van Willem Marienburg j. u. d. en Geertruid Assinck, ged. 14 Maart 1624, geh. 2 Dec. 1651 met Agneta, dr. van Everhard Vos en Margaretha Vriesen, ged. 3 April 1625.

6. zn. van Coenraad Nilant en Elisabeth Lentinck, ged. 10 Aug. 1628, geh. 14 April 1653 met Elisabeth, dr. van secr. Assuerus Strockel j. u. d. en Barbara Glagau, ged. 18 Juli 1630.

7. zn. van Everhard Vos en Margaretha Vriesen, ged. 18 Oct. 1618, geh. 13 Sept. 1670 met Geertruid, dr. van Willem Loeninck (ook wel Lu(i)ninck en Leuninck) en Nelleken van Loenen, ged. 19 April 1631.

8. zn. van Jan Menninck en Sara van Niel, ged. 18 Juni 1626, geh. 21 Sept. 1647 met Johanna, dr. van Jan van Deth en Johanna van Suchtelen, ged. 26 Juni 1625. Hij hertr. 25 Jan. 1657 met Susanna, dr. van Jan Arents.

9. zn. van Gerrit Arentsen en Geertruida Hemminck, ged. 29 April 1613, geh. 12 Nov. 1637 met Aleida, dr. van Derck Boelen en Aleida van Lith, ged. 12 Jan. 1617.

10. zn. van Jellis Nilant en Maria Glagau, ged. 15 April 1632, geh. 28 April 1659 met Geertruid, wed. van Gerhard Greve en dr. van Jacob ten Nuijl en Aleida Wunderinck, ged. 16 Jan. 1631.

11. zn. van Nicolaes van Bockholt en Margaretha Holtinck, ged. 14 Oct. 1621, geh. 28 Juni 1649 met Aleida, dr. van Adriaen van Bockholt en Zwanida Marienburg, ged. Aug. 1624 (volgens m.s. geneal. Den doop heb ik niet gevonden, terwijl de andere gedoopte kinderen allen in de registers voorkomen).

12. zn. van Abraham van Suchtelen en Vreda Kijver, ged. 8 Mei 1632, geh. 12 Dec. 1651 met

Catharina, dr. van Willem Loeninck en Nelleken van Loenen, ged. 3 Nov. 1635.

13. zn. van Anthoni van Steenbergen en Geertruid Heijmens, ged. te Kampen 1619, geh. 29 Dec. 1642 met Geertruid Mentinck, wed. van Kiliaen Wegewaert en dr. van Lambert Mentinck en Aleida Roever, ged. 13 Dec. 1614. Hij hertr. 15 Febr. 1665 met (Hend- of Frede-)rika Adams, eerst wed. van Jan Backer en daarna van Gerhard Wedaeus en dr. van Lambert Adams en Maria Loedings, ged. 13 Aug. 1615.

14. zn. van Willem Berdenis en Hillegonda Oolbeke, ged. 16 Juli 1609, geh. 18 Febr. 1645 met Hendrica, dr. van Everhard Rouse en Egberta Laermans, ged. te Zwolle ?

15. zn. van Damiaen van Duren en Margaretha Tichler, ged. 26 Sept. 1613, geh. 23 Juli 1637 met Margaretha, dr. van secr. Henric van Haexbergen j. u. d. en Eva Nilant, ged. 4 Sept. 1614.

16. zn. van Jan van Schrieck en Zwanida Roeters, ged. 16 Jan. 1610, geh. 2 Mei 1641 met Sara Maria van Gier, wed. van Albert Warenshof. Sara Maria Gier (zij onderteekent zich Geir), dr. van zal. Anthoni G., huwde te Deventer 8 April 1632 met Albert van Werrenshof, zn. van zal. Berent (van) W.

17. zn. van Everhard Rouse en Egberta Laerman, ged. 30 Oct. 1621, geh. 3 Oct. 1650 te Zwolle met Martha, dr. van Gerhard Brouwer.

18. zn. van Jan Fockinck en Judith Coops, ged. Juni 1616, geh. 9 Aug. 1642 met Elisabeth, wed. van secr. Arnold van Brienen j. u. d. en dr. van secr. Henric van Haexbergen j. u. d. en Eva Nilant, ged. 6 Dec. 1612. Hij hertr. 24 Mei 1659 met Geer-

truid, dr. van Joost Hagedoorn en Reinira Losscher, ged. 13 Maart 1634.

19. zn. van secr. Assuerus Strockel j. u. d. en Barbara Glagau, ged. 30 Oct. 1636, geh. 25 Aug. 1661 met Maria, dr. van Henrick Nilant en Anna Wentholt, ged. 12 Mei 1639.

20. zn. van den predikant Jacob Tichler en Margaretha Nilant, ged. waarschijnlijk te Olst, Elburg of Zwolle, geh. 16 Nov. 1662 met Elisabeth, dr. van Gerhard Nilant en Johanna Hagedoorn, ged. Dec. 1645.

Ten einde een denkbeeld te geven, welke prijzen kort na ter Borch's overlijden voor zijne stukken besteed werden, doe ik hier eene opgave zijner werken, vermeld in den »Catalogus of Naamlijst van Schilderijen met derselver prijzen«, van Gerard Hoet, ('s Gravenhage, 1752. 2 dl.) en in het »Vervolg of 3de dl.« van Pieter ter Westen. Vele dezer doeken zijn thans in het buitenland.

Voor zooverre geen bepaalde voetmaat staat aangegeven is zij die »van ijder Stad waar de Schilderijen verkogt zijn«. De prijzen zijn naar mijn beste weten uitgedrukt in guldens, stuivers en penningen.

1. Amsterdam 9 April 1687.	No. 7. Gerard Terburch, sijn capitaelste.	196— 0—
2. 's Gravenhage 24 Maart 1692. Coll. Joh. van Tongeren Adv. v. d. resp. Hove van Justitie in Holland.	No. 57. Een slaepende Officier van Terburgt.	192— 0—
	No. 58. Een van denzelven, waer in verbeelt wert een Pagie.	100— 0—
3. Amsterdam 6 April 1695.	No. 3. Een Cortegaerde van Gerard ter Burgh.	61— 0—
4. Amsterdam 16 Mei 1696.	No. 23. Een geselschap van drie Persoonen van Gerard Terburgh.	80— 0—
5. Amsterdam 8 Oct. 1700.	No. 3. Een slapende Veld-Overste met een Trompetter etc. van Gerard Ter Burgh.	90— 0—
	No. 33. Een Drinkend Vrouwtje, van Gerard Ter Burgh.	60—10—
6. Amsterdam 16 Aug. 1702. Coll. Jan Agges.	No. 58. Een Clavecimbael-Speelster, van Gerard ter Burgh.	60— 0—
7. Amsterdam 15 Juli 1705. Coll. François d'Orvielle.	No. 42. Een Hondevloijertje, van Gerard ter Burgh, zeer natuurlijk.	140— 0—
8. Amsterdam 28 April 1706. Coll. Antoni Daems.	No. 24. Kaert Speelders van G. Terburg.	24— 0—
9. Amsterdam 18 Mei 1706.	No. 3. Een Musiek van beelden, in een kamer, van Gerard ter Burg.	206— 0—
10. Amsterdam 11 Mei 1707. Coll. Isaak van den Blooken.	No. 35. Een geseldschap van Beelden (in een Kamer), van Gerard ter Burg.	32— 0—
11. Amsterdam 18 Mei 1707.	No. 10. Een Drinkend Vrouwtje, van Gerard ter Burg.	41— 0—
12. Amsterdam 19 Oct. 1707. Coll. Petronella de la Court.	No. 28. Een Trompetter bij een Krijgsoverste, van Gerard ter Burg.	92— 0—
13. Amsterdam 17 Juli 1709.	No. 41. Een Gezelschap met Beelden, van Netscher of Ter Burgt, braaf geschildert.	69— 0—
14. Haarlem 28 April 1711. Coll. Johan Steijn, Schepen.	No. 9. Een Naeij-Vrouwtje, van Terburg.	50— 0—
15. 's Hage 10 Mei 1713. Coll. Cornelis van Dijck.	No. 56. De Koning van Engelandt, William de derde, door Gerard ter Burgh, zeer curieus en vet in de Verf geschildert.	8—10—
	No. 57. Een dito, zijnde een Vrouwtje, dat een Glaesje Wijn drinkt, van denzelven, zeer net.	31— 0—

16. Amsterdam 20 Juni 1714.	No. 29. Een Courtegaarde met Beelden, van Gerard ter Burg, puijk.	45— 0—
17. 's Hage 25 Juli 1719. Coll. Vrouwe Douair. van Warmenhuijsen.	No. 17. Een seer konstig stuk verbeeldende den Trouw van Frederik Wilhelm, Churfurst van Brandenburg, door Terburgt.	80— 0—
18. Amsterdam 20 Maart 1720. Coll. Jacob de Flines.	No. 26. Kaertspeelders (heel goet) van Gerard ter Burg.	34— 0—
19. Dordrecht 23 April 1720. Coll. Johan van der Hulk, Burgemr.	No. 15. Een Verliefden Officier uijt 't Leger komende, zeer raer en geestig geschildert en geordonneert door den Burgermeester (*sic!*) Gerard ter Burg, h. 3 v. br. 2 v. 9 d.	245— 0—
20. 's Hage 19 Mei 1723.	No. 25. Een Vrouwtje door Terburg.	47— 0—
21. Amsterdam 4 Juni 1727.	No. 23. Een Juffertje die een Brief schrijft, door Gerard ter Burgh.	102— 0—
22. 's Gravenhage 3 Mei 1729. Kunstschilders Confrerie-kamer.	No. 74. Een Muziek-Gezelschapje, zeer fraaij, door Gerard Ter Burch.	76— 0—
23. Rotterdam 6 Sept. 1730. Coll. Josua van Belle, Heer van St. Huijberts-Geregt.	No. 83. Een Zittend Vrouwtje, Lezende in een Boek, door Terburg, h. 1 v. 2 d. br. 10 en een half d.	32— 0—
24. Amsterdam 7 Maart 1731. Coll. Anthonij Deutz.	No. 58. Een Mans Pourtret, door Gerard ter Burch.	10—10—
25. 's Gravenhage 11 Aug. 1733. Coll. Adriaan Bout, Raad en Agent van C: F: D: van Trier.	No. 133. Een fraei Gezeldschap, door Terburg.	63— 0—
26. Amsterdam 12 Mei 1734. Coll. Mr. Willem Six, Burgemr. van Amsterdam.	No. 114. Een Vrouws Pourtraitje, door Ter Burg.	55— 0—
27. 's Hage 20 Sept. 1735. Coll. Johan van Schuylenburg, Burgemr.	No. 62. Een dito capitaal Cabinet Stuk door Gerard ter Burg, verbeeldende een Geseldschap van Heeren en Juffrouwen op een Collation, zijnde een der beste Stukken van hem bekend, dienende tot een weerga van het voorige, door Metzu, h. 2 v. 6 d. b. 2 v. en een vierde d.	375— 0—
28. Leiden 15 Maart 1736. Coll. Robbert de Neufville, Ridder, Baronnet etc.	No. 8. Een Cortegarde, door G. ter Burg, bekent voor het Trompettertjen, zijnde een capitaal stuk heerlijk van schilderinge, br. 2 v. 7 d. h. 3 v. 2 d.	100— 0—

	No. 9. Een dito van denzelve, verbeeldende een Vrouwtje dat Gekamd word voor haar Toilet, extra fraai, br. 1 v. 1 en een half d. h. 1 v. 5 d.	42—0—
	No. 10. Een dito van denzelve, verbeeldende een Vrouwtje dat Leest in een Boek met verder Schrijf-Gereetschap niet minder als het voorgaande, br. 10 en een half d. h. 1 v. 2 d.	38—0—
29. 's Gravenhage 24 April 1737. Kunstschilders Confreriekamer.	No. 20. Een dito fraaij Kabinet-stukje met drie Beeldjes, verbeeldende Tabaksnuivers, door Gerard Ter Burg, h. 10, breet 8 duimen.	35—5—
30. 's Gravenhage 3 Sept. 1737. Coll. Mr. Samuel van Huls, Burgemr. van 's Gravenhage.	No. 87. Een Stal waarin een Vrouwtje een Koe Melckende, ongemeen konstig en uijtvoerig, door Terburg, h. 1 v. 6 en een vierde d. br. 1 v. 7 d.	140—0—
	No. 88. Een zittend Boerinnetje met een Brief in de Handt na 't leven, ongemeen uitvoerig, door denzelven, h. 11 en drie vierde d. br. 9 d.	91—0—
	No. 89. Een slapende Ruiter, met nog twee Beeldjes, door denzelven, h. 1 v. 6 en een vierde d. br. 1 v. 2 en drie vierde d.	60—0—
	No. 90. Een Oudtman een Viool stellende, door denzelven, h. 1 v. en een half d. br. 10 d.	17—0—
31. Amsterdam 1 Oct. 1738.	No. 18. Een Officier met een Juffer Musiceerende, door Gerard ter Burg, puijk, h. 24 d. br. 20 duijm.	140—0—
	No. 19. Een dito Geseldschap, door denselven, zijnde een weerga niet minder, h. 25 d. br. 20 duijm.	200—0—
32. Amsterdam 9 Aug. 1739.	No. 6. Een excellent en uijtvoerig Stukje, door Gerard ter Burg, zijnde een Dame met een Wit Satijn Kleed, en Meijd, en verder fraai bijwerk.	150—0—
	No. 7. Een Geseldschap van vijf Beelden, konstig, door denzelven.	141—0—
33. 's Hage 12 April 1731. Coll. van Zwieten.	No. 202. Een Juffrouw met een Heer Musicerende, door G. Ter Burgh, h. 2 v. en een half d. br. 1 v. 7 d.	60—0—
	No. 203. Een corps de Guarde met Rokende Soldaten, door denselve, h. 1 v. 6 en een half d. br. 1 v. 3 d.	24—0—

34. Amsterdam 26 April 1742. Coll. Mr. Nic. Corn. Hasselaar.	No. 11. Het zeer bekende Stukje door G. ter Burg, met drie Beelden, zijnde het beste van hem bekent, h. 2 v. 9 en een vierde d., br. 2 v. 3 en een half d.	670—0—
35. Leyden 1 April 1743. Coll. Floris Drabbe.	No. 6. Een juffertje en twee Mansbeelden musiceerende, natuurlijk geschilderd door G. Terburg, h. 1 v. 10 d., br. 1 v. 6 d.	305—0—
36. Amsterdam 10 April 1743. Coll. Izaak Hoogenberch.	No. 37. Een gezeldschap van vijf Beelden, door Gerard ter Burg, h. 2 v. 6 d., br. 2 v. 5 d.	125—0—
37. Amsterdam 22 April 1744. Coll. Pieter de Klok.	No. 52. Het Pourtret van Gerhard ter Burgh, door hem zelfs geschildert, zeer goed, h. 1 v. 8 d., br. 1 v. 3 d.	32—0—
38. 's Hage 24 Nov. 1744. Konstschilders Confrerie.	No. 11. Een Cabinet stuk met agt Beelden door den Ridder Terburg.	61—0—
39. Amsterdam 27 April 1745. Coll. Hendrik van der Vugt.	No. 15. Een weergaloos stuk van Gerard Terburg, zijnde een Officier bij een Juffr. die haar een groot stuk goud presenteert, daar zij zedig na kijkt, met verder Bijwerk, br. 1 v. 8 en een half d., h. 2 v. 2 d.	440—0—
	No. 16. Een dito, zijnde niet minder, waar een brief werd gebragt aan een Dame, en een Meid achter haar, br. 1 v. 6 d., h. 1 v. 8 d.	225—0—
	No. 17. Drie zingende Kindertjes, heel fraaij, door den zelven, br. 9 en een half d., h. 10 en een half d.	40—0—
	No. 18. Rookende Officiers, zeer natuurlijk, door den zelven, br. 1 v. h. 1 v. 8 d.	84—0—
40. Rotterdam 15 Mei 1747. Coll. Adriaan Swalmius, Pensionaris der Stad Schiedam.	No. 9. Een Mannetje tot de Knien zeer vriendelijk, door G. Terburg.	29—0—
41. 's Gravenhage 4 Sept. 1747. Coll. Konst-Schilder Jaques de Rooje.	No. 90. Een excellent stuk door G. Terburg, verbeeld 2 Herderinnen met Schaapjes en Bijwerk, h. 22 d., breed 17 en een half d.	86—0—
	No. 91. Een fraaij stukje door G. Terburg, verbeeldende een lagchend Mannetje, h. 10 en een half d., br. 8 en een half d.	31—0—

42. Delft 29 Oct. 1748. Coll. Pieter van Buijtene.	No. 20. Een Juffrouw zittende een brief te schrijven, waar agter een Krijgsknegt staat te wagten, door G. Terburg, h. 19 en een half d. br. 15 en een half d.	99—0—
43. Amsterdam 31 Maart 1749. Coll. Sebastiaan Heemskerk.	No. 3. Een extra schoon stuk, zijnde een Binnekamer, waarin een Dame die een Brief leest, door G. Terburg.	311—0—
	No. 4. Een dito, mede een Binnekamer met een Dame die een Brief is gebragt door een Bode, met Bijwerk, door denzelven.	125—0—
44. Amsterdam 22 April 1749. Coll. Kunsthandelaar David Jetswaart.	No. 26. Een Binnekamer met vier Beelden, daar gemusiceert werd met Heeren en Dames, met veel Bijwerk, mede uijtvoerig en konstig, door Gerard Terburg, h. 2 v. 6 en een half d., br. 2 (v.) 10 d.	405—0—
45. Amsterdam 14 Oct. 1749. Coll. Johan Diedrik Pompe van Meerdervoort, Bgmr. van Dordrecht; en van den Bloemschilder Jan van Huijsum.	No. 37. Een Mansportret door Gerard ter Burg, h. 1 v. 3 d., br. 1 v. 1 d.	95—0—
46. 's Hage 19 Aug. 1750. Coll. Grave van Wassenaar Obdam &c. &c.	No. 13. Een Man met een Hoed op, door Gerhard ter Burg, h. 7 en een half d., br. 6 d.	24—0--
47. Amsterdam 21 Oct. 1754. Coll. Jeronimus Tonneman.	No. 17. Officieren die in een Verkeerbord speelen, door Gerard ter Burg, hoog 17, breet 14½ duimen.	157—0—
48. Amsterdam 11 Maij 1756.	No. 62. Een juffer Musiceerend met een Jonker, door G. ter Burgh, hoog 2 voet 2 duim, breet 1 voet 9 duim (binnen de lijst Amsterd. voetmaat van 11 d. in de v.).	25—0—
49. Amsterdam 29 Maart 1757. Coll. van Kretschmar.	No. 22. Een Heer en Dame, met een wit Satijne Rok aan, t'zamen Musiçeerende, met verder bijwerk, door Gerard Terburgh, op doek, hoog 14, breet 13 duimen.	110—0—
50. Amsterdam 29 Maart 1757. Coll. Pieter Testas, de Jonge.	No. 11. Een Musiceerend Gezelschapje van drie Figuuren, daar onder een Juffertje met een Satijn Kleedje, extra fraaij, door Gerard Terburg, hoog 2 voet, breet 1 voet 7 duim.	60—0—
	No. 12. Een dito Stukje, door denzelven, hoog 2½ voet, breet 2½ voet.	71—0—

51. Amsterdam 17 Aug. 1757 ten huise van den Overledene op de Keizersgracht.	No. 20. Een plaisant Stukje, zijnde een Officier met zijn Dame en Knegt, zeer uitvoerig, door, of in de manier van G. ter Burg.	20—0—
52. 's Gravenhage 25 Aug. 1760. Coll. Gerard Hoet.	No. 64. Een Musiceerend Gezelschap, kapitaal Stuk, door G. Terburg; hoog 26½, breet 22½ duimen (Binnen'slijst met Rhijnl. voetmaat.).	195—0—
53. Amsterdam 18 Aug. 1762. Coll. Wierman.	No. 34. Een uitneemend fraaij Stuk, verbeeldende een schoone Dame, wordende onderweezen door een Muziekmeester: zij is sierlijk in 't hair gekapt, bekleed met een ligt bruin Fluweele Jakje, gevoerd met bond, en met een wit Satijne gegarneerde Rok aan; zittende op een Stoel voor een Tafel, bedekt met een blaauw Fluweel kleed; staande op de Tafel een open Muziekboek, en zij speelende op een Guitarre Angelique, terwijl de Muziekmeester naast haar agter de Tafel staat met een Strijkstok in de hand; voorts op de Tafel nog een Viool de Gambe leggende, en ter zijden een blauw Fluweele Stoel met een fraaij slapend Hondje daar op. Alles, zoo in zamenkoppeling als ordinantie even kunstig, door Gerard ter Burg; zijnde dit een der besten van dezen Meester; hoog 24, breet 18½ duimen (Rhijnl. maat binnen de Sponning van de Lijsten).	230—0—
54. 's Gravenhage 27 Sept. 1762. Kunstschilders Confrerie-Kamer.	No. 10. Een extra fraaij Stukje, zeer uitvoerig, door Gerard Ter Burg.	71—0—
55. 's Gravenhage 29 en 30 Mei 1764. Kunstsch. Confr. Kamer van Pictura, Coll. Mr. Willem van Wouw en anderen.	No. 78. Een Gezelschap, zeer uitvoerig, door, of in de manier van G. ter Burg; breet 1 voet 9 duim, hoog 2 voet 1½ duim.	75—0—
56. Leijden 15 Juni 1764.	No. 14. Een Heer aan een Dame roode Wijn te drinken gevende, en verder bijwerk, door G. ter Burgh.	30—0—
57. Amsterdam 22 Mei 1765. Cat. van een	No. 94. Een Binnekamer, door Gerhard ter Burg, hoog 14¼, breet 11 duimen	

Koninklijke Verzameling van Schilderijen, gekomen uit Saxen.	(Amsterd. voetm. van 11 d. in een v.; zonder lijsten). In dit stukje zit een Dame op een gracieuse manier, zich kappende voor haar Toilet, en achter dezelve een Kammenier; zijnde een Kniestukje — zeer fraai, uitvoerig en mals op paneel geschildert.	100—0—
58. Leiden 1 Juni 1765.	No. 12. Een Graauw Paard op Stal, dat Geroskamt word, door Gerard ter Burgh; hoog 19, breet 25½ Duimen (Rhijnl. voetm. binnen de Lijsten).	41—0—
	No. 13. Een Heer, zittende voor een Tafel, en een Dame daarbij staande, met meerder bijwerk, door denzelven, hoog 40, breet 33 Duimen (Rhijnl. voetm. binnen de Lijsten).	70—0—
59. Amsterdam 5 Juni 1765.	No. 24. Een Binnen-Vertrek, waarin een Heer aan een Tafel zit, speelende op een Chyter: voor denzelven staat een Dame in 't wit Satijn gekleed met een Muziek-Boek in de Handen: achter haar legt een Hond op een Stoel te slapen, en een twede Dame staat in de Deur; zeer delicaat en uitvoerig, door Gerard Ter Burch, op doek; hoog 32½, breet 28 Duimen (zonder de lijsten gemeten met Amsterd. voetm. van 11 d. in de v.).	62—0—
60. Amsterdam 19 Juni 1765. Coll. Pieter Leendert de Neufville den ouden.	No. 99. Een Muziceerend Gezelschap van drie Beeldtjes, halver Lijf te zien; verwonderlijk fraaij en dun geschildert, door Gerhard Ter Burgh; P(aneel) hoog 17½, breet 22 duimen.	990—0—
	No. 100. Een studeerende Philosooph, en verder bijwerk, door denzelven; P(aneel) hoog 10, breet 8½ duimen.	130—0—
	No. 99 en No. 100 binnen de lijsten gemeten Amsterd. voetm. van 11 d. in de voet.	
61. Amsterdam 23 April 1766. Coll. Antonij Sijdervelt.	No. 103. Een Dame zittende voor een Tafel te speelen op een Guitare Angelique, door G. Terburg of in die manier, op doek geschildert; hoog 16½, breet 14 duimen (zonder lijst Amsterd. voetm. van 11 d. in de v.).	46—0—

62. Alkmaar 2 Juni 1766. Coll. Vrouwe Jacoba Keiser, laatst weduwe van Nicol. Hendr. Domis.	No. 9. Een Juffrouw zittende voor haar Toilet, door Gerhard ter Burg, op paneel; hoog 24, breet 21 duimen. No. 10. Een dito weergaa, zijnde een Juffrouw zittende te naaijen; en omziende na een Jongetje dat zig vermaakt met een Vogeltje in zijn Kooij, door denzelven, op paneel; en hoog en breet als 't vorige. No. 9 en No. 10 samen.	55—0—
63. Amsterdam 19 Mei 1767. Coll. Arnoud Leers, Heer van Amijden en Schepen van Rotterdam.	No. 49. Een Musiçeerend Gezelschap met drie Beeldjes, daar onder een Juffrouw met een Satijn Kleedje, door Gerard ter Burg; hoog 24, breet 19 duimen (Rhijnl. voet van 12 duim).	35—0—
64. Delft 21 en 22 Juli 1767. Coll. Mr. Joh. Anthonij van Kinschot, Raad en Reg. Schepen van Delft etc.	No. 2. Een Muciçeerende Heer en Dame in een Binne-Kamer, uitvoerig, op doek, door G. ter Burg; hoog 2 voet 4½ duim, breet 1 voet 10½ duim (Rhijnl. v. van 12 d. in de v.).	110—0—
65. Amsterdam 21 Nov. 1768. Coll. Aegidius Laurens Tolling.	No. 7. Een Binne-Vertrek, waarin een Heer aan een Tafel zit, houdende in zijn linkerhand een Brief en rustende met zijn Rechterhandt op zijn Knie: ter zijde de tafel over den Heer staat een Dame in het zwart gekleed met een wit Satijne Rok aan: alles fraaij op doek geschildert, door Gerard Ter Burg; hoog 40, breet 38 duimen.	15—0—

GENEALOGIE A.

.... ter Borch
geh. met
.... Blanckenstein.

.... van Benthem
geh. met
.... Beilen.

Gerhard ter Borch geh. met Maria van Benthem.

Zij lieten ten minste na 8 kinderen:

Lambert t. B.
Sophia t. B.
Aleida t. B.
Gessa t. B.
geh. met
Willem van Hattem.
Beatrix t. B.
geh. met
Willem van Cöln.

Herman t. B.
geh. met
Catharina van Colen.

Zie geneal. D.

Gerhard t. B.
geh. met
a. Anna Bufkens.
b. Geesken van Voorst.
c. Wiesken Matthijssen.

(uit *a.*) de schilder Gerhard t. B. geh. met Geertruid Matthijssen.
(uit *b.*) Sara t. B.
(uit *c.*) Gesina t. B., Herman t. B., Moses t. B.

Gerhard t. B.
geh. met
Bernarda de Reiger.

Zie geneal. B.

Bernard t. B.
geh. met
Wilhelmina van Voorst.

Bernard t. B.
geh. met
Johanna Bogaert.

Bernard t. B.
geh. met
Aleida van Leueven.

Zie geneal. C.

Johan t. B.
geh. met
Geertruid ....

Bernard t. B.
geh. met
Christina Dapper.

Hendrik t. B.
burgemeester van
Deventer.

Als bronnen hebben mij gediend voor genealogie A:

1°. Verslagen en mededeelingen der Ver. t. b. van Ov. R. en G., stuk 16. Op pag. 142 komt o.a. voor eene afbeelding van een wapen met 4 quartieren. Blijkens het in dat zelfde deel geplaatste wapenkaartje, zijn het de wapens van de geslachten ter Borch, van Benthem, Blanckenstein en Beilen.

2°. Acten, te vinden in de Zwolsche renunc. bk. d.d. 20 Sept. 1595, 10 Juni 1620 en in de Zwolsche transportbk. d.d. 2 Maart 1626. Inhoudsopgave heb ik gedaan in de aanteekeningen op no. 2 van genealogie C.

3°. Onderstaande acten, te vinden in de Zwolsche transportboeken:

1574 Sept. 20. Maria van Benthem, weduwe van Gheert ter Borch.

1579 Aug. 20. Maria van Benthem, wed. van Gheert ter Borch, met haar zoon Gerhard t. B. en diens vrouw Bernarda Reigers.

1580 Febr. 20. Willem van Hattem en Gesse ter Borch echtelieden, Herman ter Borch en Catharina echtelieden, Aleida van Leueven weduwe van Berent ter Borch, verkoopen aan de echtelieden G. ter Borch en Bernarda Reigers aandeelen in grond in Assendorp, hun aangeorven van hun broeder Lambert ter Borch.

1584 Juli 4. De echtelieden Herman ter Borch en Catharina verkoopen eene rente uit een huis de Steerne aan de Groote Markt aan hun broeder Gerhard t. B.

1586. De echtel. G. ter Borch en Bernarda, en hij mede als momber over Johan, zoon van zijn broeder Berent t. B. en als gevolmachtigde van Herman t. B., transporteeren aan H. Keijlers een huis aan de Markt,

hetwelk door hunne overledene moeder aan hem verkocht is.

1590 Nov. 19. De echtel. G. ter Borch en Bernarda koopen een huis in de Sassenstraat. In eene acte van 13 Febr. 1599 noemt zij zich weduwe en in eene van 15 April 1605 wed. van cameraar G. ter Borch. Zij leefde nog den 24 Jan. 1611.

1600 Oct. 3. Johan ter Borch, Berentszoon, en Geertruid, echtelieden.

GENEALOGIE B.

Generatie I.

1. Gerardt ter Borch.

Hij was gehuwd met Bernarda de Reiger. Kinderen 2—5.

Generatie II.

2 (zie 1). Beerte ter Borch.

Geh. te Zwolle 30 Mei 1602: Egbert toe Herckel, z. Egbert toe Herkel, burg. tot Lochums s., ende joffer Beerte ter Borch, z. Gerardt ter Borchs burgemeijsters n.d.

3 (zie 1). Agnes ter Burch.

Geh. te Zwolle 8 Oct. 1615: Henrick van Eck, genaemt Schultes, sa. Gerard Schulten n.s., liggende onder den ritm. Cade tot Zutphen, joffer Agnes ter Burch, sa. camener Gerardt ter Burchs n.d.

4 (zie 1). Geertruijt ter Borch.

Geh. te Zwolle 29 April 1617: Hans van Eck, genaemt Scholten, sa. Ernst Scholten n.s. ende joffer Geertruijt ter Borch, des sal. camenaers Gerit ter Borchs n.d.

5 (zie 1). Bernhardt ter Burch.

Ingeschr. te Zwolle in Sept. 1617: Bernhardt ter Burch, sa. camenaer Gerardt ter Burchs n.s. ende joffer Wilhelmina van Voorst, ehelicke dochter van joncker Derck van Voorst tot Ootmersen Kinderen 6—15.

Generatie III.

6 (zie 5). Jan ter Borch.

Ged. te Zwolle 4 April 1620: Jan, v. Beerent ter Borch, m. Willemken.

7 (zie 5). Maria ter Borch.

Ged. te Deventer 30 Jan. 1623: Maria, v. Bernard ter Borch, m. Wilmina van Voerst.

8 (zie 5). Jan ter Borch.

Ged. te Deventer 9 Febr. 1626 Jan, v. Berent ter Borch, m. juffer Wilhelmina v. Vorst.

9 (zie 5). Gerritt ter Borch.

Ged. te Deventer 24 Mei 1627 Gerritt, v. Bernhart ter Borch, richter, m. j. Wilmina van Vorst.

10 (zie 5). Derck ter Borch.

Ingeschr. te Zwolle, proclamat. mede tot Campen, attestat. op Windesheim of elders 23 Juli, 7 Aug. 1659: joncker Derck ter Borch, militeerende onder colonel Ittersum, s. van wijlen de heer Bernard ter Borch, in sijn leven richter tot Ootmaersen, ende juffer Johanna Bogaert, n.d. van wijlen de heer Guiliame Bogaert, in sijn leven balju commijs en commissaris tot Aerdenborgh. Kinderen 16—19.

11 (zie 5). Henricus ter Borch.

Hij was gehuwd met Elisabeth van Haexbergen, weduwe van Geurt Tengbergen van Schuilenborgh.

12 (zie 5). Joanna ter Borch.

13 (zie 5). Geertruid ter Borch.

14 (zie 5). Bernardt ter Borch.

15 (zie 5). Arent ter Borch.

Hij was gehuwd met Adriana Boelaerts.

Generatie IV.

16 (zie 10). Bernhart Willem ter Borch.

Ged. te Zwolle 20 Mei 1662: Bernhart Willem, v. Derck ter Borch, m. Joanna Bogaert.

17 (zie 10). Jan Garrit ter Borch.

Ged. te Zwolle 16 Juni 1664: Jan Garrit, v. Derck ter Borch, m. Johanna Bogaert.

18 (zie 10). Henrica ter Borch.

Ged. te Zwolle 30 Sept. 1669: Henrica, v. Dirck ter Borch, m. Joanna Bogaert.

19 (zie 10). Cornelia Geertruijt ter Borch.

Ged. te Zwolle 28 Jan. 1672: Cornelia Geertruijt, v. Derick ter Borgh, m. Johanna Bogaart.

GENEALOGIE C.

Generatie I.

1. Berend ter Borch.

Hij was gehuwd met Aleida van Leueven. Hij had een zoon 2.

Generatie II.

2 (zie 1). Jan ter Borch.

Hij was secretaris van Buren. Hij had minstens 2 zoons 3—4.

Generatie III.

3 (zie 2). Jan ter Borch.

Hij was schout van Buren. Van hem stammen vermoedelijk af de onder de letters α—ε vermelde leden.

4 (zie 2). Berend ter Borch.

Ingeschr. te Zwolle, met attest. op Deventer 4 Nov. 1632: Berent ter Borch, Jan ter Borch secretarius tot Burens sone, ende Christina Dappers, borgemr. Jasper Dappers dochter tot Deventer.

Gehuwd te Deventer 4 Nov. 1632: Berent ter Borch, sone van Jan ter Borch secretaris te Buren, wonende te Swolle, Christina Dappers, dochter van burgemr. Jasper Dapper aen den Brinck.

Bernhardt Terborch bruijdegom.

Christina Dappers bruijt.

Kinderen 5—7.

GENERATIE IV.

5 (zie 4). Elisabet ter Borch.

Ged. te Deventer 7 Nov. 1633: Elisabet, v. Berent ter Borch, m. Stintgen Dappers.

6 (zie 4). Henrick ter Borch.

Ged. te Deventer 30 Nov. 1634: Henrick, v. Berent ter Borch, m. Stintgen Dappers.

Ingeschr. 16 Maart en geh. te Deventer 7 April 1661: Hendricus ter Borch, soon van saal. Bernhard ter Borch, commis en ontfanger aen den Brinck en Fenneken Heijdentrijcks, dochter van sael. burgmr. Rijckman Heidentrijck aen den Brinck.

Henricus Ter Borch bruijdegom.

Fenneken Heijdentrijckx bruijt.

Kinderen 8—14.

7 (zie 4). Berent ter Borch.

Ged. te Deventer 26 Maart 1637: Berent, v. zal. Berent ter Borch, m. niet vermeld.

GENERATIE V.

8 (zie 6). Bernardus ter Borch.

Ged. te Deventer 20 Febr. 1666: Bernardus, v. Henrick ter Borgh, m. Fenneken Heidentrijck.

9 (zie 6). Bernard ter Borch.

Ged. te Deventer 10 Maart 1668: Bernard, v. br. Henrick ter Borch, m. Fenneken Heijdentrijcks. Ingeschr. te Deventer 22 Dec. 1694, attest. gegeven op Terwolde 15 Jan. 1695: Bernhard Heidentrijck ter Borgh, rentmr. van 't convent van Diepenveen, sone van wijlen de hr. Henrick ter Borgh in sijn leven borgmr. deser stadt en gecommitteerde ter vergaderinge van de Staten Generael, aen den Brinck, met Henrica van Suchtelen, j. d. van de hr. Gerhard van Suchtelen, borgemr. deser stede en gecommitteerde in 't collegie der Admiraliteit tot Amsterdam, in de Langebischopstr.

B. H. Ter Borch als bruidigom.

Hendrika van Suchtelen als bruidt.

Kinderen 15—25.

10 (zie 6). Sibilla Gesina ter Borch.

Ged. te Deventer 30 Jan. 1670: Sibilla Gesina, v. borgemr. Hendrik ter Burch, m. Fenneken Heidentrijx.

11 (zie 6). Johan ter Borch.

Ged. te Deventer 27 Nov. 1672: Johan, v. Henrik ter Borgh, m. Fenneken Heijdentrixss.

12 (zie 6). Rijckmanna Christina ter Borch.

Ged. te Deventer 17 Aug 1675: Rijckmanna Christina, v. burgrmr. Henrick ter Borg, m. Fenneken Heidentrijcks.

Geh. te Deventer 10 Febr. 1703: Henrik Podt,

der beiden regten doctor, n.z. van wijlen den licentmr. Gerhart Pot, met juff. Rijkmanna Christina ter Borg, n. d. van wijlen den heere Henrik ter Borgh, borgemr. deeser stadt, en amptman van Kolmschate, beide aen den Brink.

Henricus Podt als bruidegom.

Rijkmanna Christina Ter Borch als bruijt.

13 (zie 6). Christina Constantia ter Borch.

Ged. te Deventer 20 Febr. 1678: Christina Constantia, v. br. Henrick ter Borch, m. Euphemia Heidentrijcks.

14 (zie 6). Henrica ter Borch.

Ged. te Deventer 29 Juni 1680: Henrica, v. Henrick ter Borg zaliger, m. Fenneken Heidentrijcks.

Generatie VI.

15—16 (zie 9). Henrik ter Borch en Euphemia ter Borch.

Ged. te Deventer 8 Oct. 1695: Henrik en Euphemia, v. Bern. Heidentr. ter Borch, m. Henrica van Suchtelen.

17 (zie 9). Henrick ter Borch.

Ged. te Deventer 8 Nov. 1696: Henrick, v. Bernard Heidentrijk ter Borgh, m. Henrika van Suchtelen.

18 (zie 9). Gerrit ter Borch.

Ged. te Deventer 23 Jan. 1698: Gerrit, v. B. H. ter Borgh, m. Henrica van Suchtelen.

19 (zie 9). Gerhard ter Borch.

Ged. te Deventer 1 Juni 1699: Gerhard, v. Bernard Heidentrijk ter Borgh, m. Henrica van Such telen.

20 (zie 9). Henrik ter Borch.

Ged. te Deventer 23 Dec. 1701: Henrik, v. Bernard Heidentrijk ter Borgh, m. Henrica van Suchtelen.

21 (zie 9). Maria Henrica ter Borch.

Ged. te Deventer 21 Jan. 1703: Maria Henrica, v. Bernardus Heidentrijk ter Borgh, m. Henrica van Suchtelen.

Ingeschr. te Deventer 26 Maart, attest. op Terwolde gegeven 13 April 1735: Piter Reinier de la Faille, Maria Hendrika ter Borg.

P. R. Dellafaille als bruidegom.

M. H. Ter Borch als bruijt.

22 (zie 9). Henrik ter Borch.

Ged. te Deventer 30 Juni 1706: Henrik, v. Bernard Heidentrijk ter Borgh, m. Henrica van Suchtelen.

23—24 (zie 9). Bernardina ter Borch en Henrica ter Borch.

Ged. te Deventer 19 Jan. 1710: Bernardina en Henrica, v. Bernardus Heidentrijk ter Borch, m. Henrica van Suchtelen.

25 (zie 9). Bernardijna Henrijka ter Borch.

Ged. te Deventer 6 Aug. 1711: Bernardijna Henrijka, v. Bernardus Heijdentrijk ter Borg, m. Henrijka van Suchtelen.

Geh. te Deventer 26 Aug. 1728: Hendrik Rudolph Jordens en Bernardina Henrika ter Burg.

Hendrik Rudolph Jordens als bruidegom.

Bernardina Hendrika ter Borch als bruit.

Kind 26.

Generatie VII.

26 (zie 25). Henrick ter Borch Jordens.

Ged. te Deventer 6 Oct. 1729: Henrick ter

Borch, v. Henrick Rudolf Jordens, m. Bernardina Henrica ter Borch.

Van den in gener. III no. 3 vermelden schout van Buren, Joan ter Borch, kunnen de navolgende leden afstammen. Welke generatie zij vormen ten opzichte van hem, weet ik niet.

Generatie A.

α. Bernard Adriaan ter Borch.

Ingeschr. te Buren 18 Juni 1682: mr. Bernard Adriaan ter Borg, der regten doctor, schout en secretaris der stadt Buuren met Cornelia van Suchtelen j.d. wonende tot Deventer.

Ingeschr. te Deventer 10 Mei, geh. aldaar 4 Juli 1682: Bernardt Adriaen ter Burgh, der rechten doctor, schout en secretarius der stadt en graefschap Buren, tot Buren, met Cornelia van Suchtelen j.d. van wijlen de heer burgr. en camener Johan van Suchtelen aen de Nieuwemert.

B. A. Ter Borch als bruijdegom.

Cornelia van Suchtelen als bruijdt.

Kinderen 2—5.

Generatie B.

β. (zie α). Jan ter Borch.

Ged. te Buren 9 Maart 1683: Jan, v. Bernaerd Adriaan ter Borg, doctor, m. Cornelia van Sugtelen.

γ (zie α). Cornelis ter Borch.

Ged. te Buren 18 Oct. 1685: Cornelis, v. mr. Bernardt Adriaan ter Borg, m. Cornelia van Sugtelen.

δ (zie α). Catharina ter Borch.

Ged. te Buren 5 Febr. 1690: Catharina, v. mr. Bernard Adriaan ter Borg, schout tot Buren, m. Cornelia van Sugtelen.

Ingeschr. te Deventer 8 Maart, attest. op Olst 23 Maart (»den geboden moeten ook gaan te Mastrigt«), geh. te Olst 24 Maart 1721: Dirk van der Wijk, j.m. met Catarina ter Borg j.d. alhier.

D. van der Wijck als bruijdegom.

Catharina Ter Borch als bruijt.

ε (zie α). Johanna ter Borch.

Ged. te Buren 5 Febr. 1692: Johanna, v. mr. Adriaan Beerendt ter Borg, scholtus, m. Cornelia van Sugtelen.

Geh. te Deventer, 17 Jan. 1732: de hr. burgem. Gerhard van Sugtelen wed., Johanna ter Borg, j.d.

Gerard van Suchtelen als bruidegom.

Johanna Ter Borch als bruijdt.

ς. Nog komen voor te Buren:

Gehuwd 26 Aug. 1694: Philip Jan van Barreveld met Aletta ter Borg.

Uit dit huwelijk gedoopt: 1) 1683 Philips Rombout, 2) 1685 Hendrick Pieter, 3) 1688 Pieter Willem, bij wiens doop als meter genoemd wordt Adriana ter Borg, in 1697 met Thomas Smitz gehuwd.

η. In eene m.s. genealogie van het geslacht van Marckel, onder mijne familiepapieren berustende, lees ik dat Gerhard van Suchtelen (zoon van Arend van Suchtelen en Bartha van Marckel, en kleinzoon van de echtparen Abraham van Suchtelen × Her-

manna van de Kruijs en Jan van Marckel × Christina Dapper) ged. te Deventer 15 Oct. 1671, als boekhouder van de O.-I. compagnie ter kamer Amsterdam huwde met Agatha ter Borch (dochter van Abraham ter Borch, koopman te Amsterdam, en Mettina Muys van Holy) ged. of geb. 26 Febr. 1675 en gest. 17 Juli 1756 in den ouderdom van 81 jaar.

Behalve vele zeer jong gestorven kinderen werden uit dezen echt geboren of gedoopt: 19 April 1708 Clara Mettina van Suchtelen; 1 Febr. 1711 Abraham van Suchtelen; 3 Maart 1713 François van Suchtelen.

Volgens de geneal. ter Borch van mr. J. I. van Doorninck (16e stuk der Versl. en Mededeel. pag. 132) was Agatha ter Borch eene zuster van Bernard Adriaan ter Borch, den schout en secretaris van Buren.

Tot genoemde Amsterdamsche ter Borch's moet wellicht gerekend worden de volgende Hendrik ter Borch, omtrent wien ik uit het Deventer burgerboek noteerde: Hendrik ter Borch, geboortigh van Amsterdam, bij schepenen ende raedt mette cleijne borgerschap voor 12 goltguld. voorsien sijnde, heefft den borgereedt daertho staende in forma gedaen. Sonder argelist. Actum coram cam. Boecholt den 21 April 1665.

GENEALOGIE D.

Generatie I.

1. Herman ter Borch.

   Hij was gehuwd met Catharina van Colen.

   Kinderen 2—5.

2 (zie 1). Anna ter Borch.

Geh. te Zwolle 27 Nov. 1603: Bernardus Voet s. Berendt Voets n.s. van Deventer ende Anniken ter Borchs, Herman ter Borchs d.

Ingeschr. te Deventer 29 Oct., copul. Swolle 27 Nov. 1603: Bernardt Voet, van Deventer ende Anna van der Borg, Herman van der Borgs dochter binnen Zwolle.

Ambo fuerunt Zwollae.

3 (zie 1). Maria ter Borch.

Gehuwd te Zwolle 6 Mei 1610: Joost Jansoon van Delft, sa. Jan Gerritsoons n.s. ende Maria ter Borch, Harman ter Borch licentmeesters d.

4 (zie 1). Gerhard ter Borch.

Hij huwde 3 keer:

a. Geh. te Zwolle 28 Maart 1613: Gerardt ter Borch, Hermen ter Borch licentmeesters s. ende Anna Biiskens, Lancelot Biiskens d. tot Antwerpen.

In plaats van Biiskens moet echter gelezen worden Bufkens, gelijk uit de in de aanteekeningen staande acten ten duidelijkste blijkt.

Kinderen 6—7.

b. Ingeschr. te Zwolle Dec. 1621: Gerriet ter Borch s. van Herman ter Borch, licentmeister binnen Swolle ende Geesken van Vorst, d. van Johan van Voerst, tafelhouder binnen Arnhem.

Kinderen 8—9.

c. Geh. te Zwolle 30 Sept. 1628: Gerrit ter Borch, licentmeijster alhier tot Zwolle ende Wieszken Matthijs, Hermen Matthijs d. tot Deventer.

Geh. te Deventer 28 Sept. 1628: Gerardt ter Borch, wed. van zal. Geesken van Voorst, licentmr.

binnen Zwoll, ende Geeske Matthias dr. van Hermen Matthias in de Kleene Overst.

Gerhard ter Borch, bruidegom.

Wijsken Mattijssen bruijt.

Geeske M. staat foutief voor Wijsken M.

Kinderen 10—17.

5 (zie 1). Johan ter Borch.

Geh. te Zwolle 30 Juli 1620: Johan ter Borch, s. van den licentmeester Herman ter Borch ende Aeltgen Vos, w. van s. Clas Schattinck.

Geh. te Zwolle 18 Aug. 1622: Johan ter Borch, s. van den licentmeister Herman ter Borch ende Maria Niulants, n.d. van den agent Beuckel Niulants.

Kinderen 18—23.

Generatie III.

6 (zie 4*a*). Gerhard ter Borch.

Ingeschr. te Deventer 4 Jan., geh. aldaar 14 Febr. 1654: Gerrit ter Borch, soone van de licentmr. Gerrit ter Borgh, tot Zwolle, met Geertruijt Matthijss, wed. van sal. Thijs Daems, in de Lange Bisschopstr.

Geraerdt Ter Borch als bruidigom.

Gertruijdt Mattijsen als bruijdt.

7 (zie 4*a*). Jannegien ter Borch.

8 (zie 4*b*). Anna ter Borch.

Ged. te Zwolle 27 Oct. 1622: Anna, v. Gerrit ter Berch (*sic!*), m. Geesken van Voorst.

Ingeschr. te Zwolle 7 Juli, attest. om te Windesheim te trouwen 5 Aug. 1655: Isaaco de Hochepied, n.s. van de heere Joan de Hochepied, ende Anna ter Borch, dochter van Gerhardt ter Borgh, licentmeister tot Swolle.

9 (zie 4*b*). Sara ter Borch.

Ged. te Zwolle 23 Juli 1624: Sara, v. Gerrit ter Borch, m. Geesken van Voorst.

10 (zie 4*c*). Mattheij ter Borch.

Ged. te Zwolle 23 Aug. 1629: Mattheij, v. Gerhard ter Borchs, m. Wijssa Matheijs.

11 (zie 4*c*). Geesien ter Borch.

Ged. te Zwolle 13 Dec. 1631: Geesien, v. Gerrit ter Borch, m. Wijse Mathijs.

Zij is mogelijk 15 Nov. 1631 te Deventer geboren.

12 (zie 4*c*). Cathrina ter Borch.

Ged. te Zwolle 14 April 1633: Cathrina, v. Gerrit ter Borch, moeder niet vermeld.

13 (zie 4*c*). Cathrina ter Borch.

Ged. te Zwolle 23 Oct. 1634: Cathrina, v. Gerrit ter Borg, m. Wijssa Mathijs.

Volgens opgave van mr. J. I. van Doorninck huwde zij eerst Hendrik Daberkosen, luitenant, en daarna Jan van der Werf.

Geh. te Zwolle 27 Mei 1682: Jan van der Werf, wed. en Catrina ter Borch.

14 (zie 4*c*). Aeltien ter Borch.

Ged. te Zwolle 10 Juli 1636: Aeltien, v. Gerhart ter Borch, m. Wijse Matthijs.

15 (zie 4*c*). Hermannus ter Borch.

Ged. te Zwolle 11 Nov. 1638: Hermannus, v. Gerrart ter Borch, m. Wijsa Mathijsen.

Ingeschr. te Zwolle 13 Febr. 1699, procl. en attest. op Enkhuizen en aldaar geh.: Herman ter Borgh licentmr., n.s. van Gerhard ter Borgh in sijn leven licentmr. alhier, en Maria Croesen, woonende te Enchuijsen.

Kinderen 24—25.

16 (zie 4*c*). Jenneken ter Borch.

Ged. te Zwolle 3 Sept. 1640: Jenneken, v. Gerhart ter Borch, m. Wijsse Mathijs.

Geh. te Zwolle met proclam. naar Amsterdam en attest. op Windesheim 18 Jan. 1668: Sijbrant Schellinger, koopman te Amsterdam ende Janna ter Borch, n.d. van Gerart ter Borch in sijn leven ontfanger van de licenten en convoijen alhier.

17 (zie 4*c*). Mose ter Borch.

Ged. te Zwolle 19 Juni 1645: Mose, v. Gerhard ter Borch, m. Wijsa Mattijsen.

18 (zie 5). Aelken ter Borch.

Ged. te Zwolle 9 Mei 1624: Aelken, v. Jan ter Borch, m. Maria Reijlants.

Reijlants staat foutief voor Neijlants.

19 (zie 5). Bockel ter Borch.

Ged. te Zwolle 24 Febr. 1625: Bockel, v. Jan ter Borchs, m. Marije Nijlants.

Ingeschr. te Zwolle 19 Maart 1659 (»de geboden gaan ook te Deventer; attestat. op Deventer«): Beukel ter Borgh, der rechten dr. alhier en Bertha van Gesscher, wed. van Michael de Haas te Deventer.

Geh. te Deventer 21 April 1659: Beuckel ter Borgh der beiden rechten doctor tot Zwolle, Bartha van Gesscher, wed. van sael. Michael de Haes, der rechten doctor, an den Brinck.

Sponsus non fuit praesens.

Barta van Gesschers als bruidt.

Kind 26.

20 (zie 5). Marie ter Borch.

Ged. te Zwolle 5 Sept. 1626: Marie, v. Joan ter Borch, m. Marie Nievelts.

Nievelts staat foutief voor Nielants.

21 (zie 5). Catrina ter Borch.

Ged. te Zwolle 10 Juni 1629: Catrina, v. Jan ter Borch, m. Maria Nijlants.

Zij huwde met Gerrit Voet, weduwnaar van Lammeken Corts. Zie de aanteekeningen op genealogie D, gener. II, 2, c.

22 (zie 5). Anna ter Borch.

Ged. te Zwolle 23 Nov. 1630: Anna, v. Jan ter Borchs, m. Maria Nijulants.

23 (zie 5). Mattiias ter Borch.

Ged. te Zwolle 29 Nov. 1631: Mattiias, v. Jan ter Borch, m. Maria Involantz.

Involantz staat natuurlijk foutief voor Niiulantz of Nijulantz.

Generatie IV.

24 (zie 15). Gerard ter Borch.

Ged. te Zwolle 18 Jan. 1665: Gerard, v. Herman ter Borgh, m. Maria Crouse.

25 (zie 15). Jacobus ter Borch.

Ged. te Zwolle 20 Juni 1667: Jacobus, v. Herman ter Borch, m. Maria Crousen.

26 (zie 19). Anna Maria ter Borch.

Gedoopt te Zwolle 17 April 1660: Anna Maria, v. Beukel ter Borgh, m. Bartha van Gesscher.

GENEALOGIE E.

Generatie I.

1. Wolter ter Borch.

Hij huwde 2 keer: *a.* Lutgert..... *b.* Machteld ....

Hij liet minstens 3 kinderen na 2—4.

Generatie II.

2 (zie 1). Willem ter Borch.
Hij huwde Maria ....

3 (zie 1). Bartold ter Borch.
Hij huwde .... en liet minstens 2 kinderen na 5—6.

4 (zie 1). Aaltje ter Borch.

Generatie III.

5 (zie 3). Reijner ter Borch.
Ingeschr. te Zwolle 4 Maart, geh. aldaar 4 Mei 1628: Reijner ter Borch, sal. Bartelt ter Borch n.s. tot Franckhuijs ende Margrete van der Vecht, Gerrit van der Vecht d. in de Nijestrate.
Kinderen 7—12.

6 (zie 3). Mechteld ter Borch.
Geh. te Zwolle 25 April 1624: Wolter Rewersen Storck, Rewert Storcks s. wonende tot Campen ende Mechtelt ter Borch, n.d. van Bartelt ter Borch woenende tot Franchuijs.

Generatie IV.

7 (zie 5). .... ter Borch.
Ged. te Zwolle 1 Jan. 1629: naam niet ingevuld, v. Reijner ter Borchs, m. Grieten Gerrits.

8 (zie 5). Wolter ter Borch.
Ged. te Zwolle 4 Nov. 1630: Wolter, v. Reijner ter Borch, m. Griete Gerrits.
Ingeschr. te Zwolle 13 Sept. 1684 (de proclam. gaan met tot Campen): Wolter ter Borch, j. m. sargiant van de overste lt. Schaap ende Geesien Dojenberghs, j. d. bij de Camperpoort.

Getuige van die bruijt Machteltien van Amerongen.

Uit dit huwelijk zijn minstens 2 kinderen gedoopt, 13—14.

9 (zie 5). Bertelt ter Borch.

Ged. te Zwolle 4 Jan. 1635: Bertolt, v. Reijner ter Borch, m. Margreta Gerrits.

10 (zie 5). Gerrit ter Borch.

Ged. te Zwolle 7 Nov. 1638: Gerrit, v. Reijner ter Borch, m. Grietien van der Vecht.

11 (zie 5). Geertruijt ter Borch.

Ged. te Zwolle 30 Jan. 1642: Geertruijt, v. Reijner ter Borch, m. Grietien van der Vechte.

12 (zie 5). Evert ter Borch.

Ged. te Zwolle 21 Febr. 1643: Evert, v. Reijner ter Borch, m. Grietien van der Vechte.

Generatie V.

13 (zie 8). Gesijna ter Borch.

Ged. te Zwolle 14 Juni 1685: Gesijna, v. Wolter ter Borg, m. Geessien Doijenbergh.

14 (zie 8). Bartelt ter Borch.

Ged. te Zwolle 26 Juli 1688: Bartelt, v. Wolter ter Borch, m. Gesien Dojenberg.

GENEALOGIE F.

Generatie I.

1. Werner ter Borch.

Hij was geh. met Hadewich........

Kinderen 2—6.

Generatie II.

2 (zie 1). Johan ter Borch.

3 (zie 1). Aeltien ter Borch.

Geh. te Zwolle 14 Aug. 1603: mr. Peter Nicolai Kruve ende Aeltien ter Borch, s. Werner ter Borchs n.d.

4—6 (zie 1). Willem ter Borch, Jacob ter B., Betien (= Elisabeth) ter B.

Te Borne in Twenthe heeft eene familie ter Borch gewoond, waarvan de heer A. ten Cate aldaar de welwillendheid had mij eene genealogie mede te deelen; deze familie was afkomstig uit Groningen. Ook te Campen bloeide een geslacht van dien naam; evenzoo komen meerdere ter Borch's in de 17e eeuw te Deventer voor. Daar het mij echter niet gebleken is, dat zij behoord hebben tot een der vermelde takken, laat ik hen onbesproken. Mr. J. I. v. D. geeft enkele van hen op.

Aanteekeningen betreffende genealogie B.

1. Gerardt ter Borch huwde met Bernarda de Reiger.

Transporten, Zwolsch archief, 4 Oct. 1605: juffer Bernarda de Reiger, wed. van Gerhardt ter Borch.

Recogn.bk. Zwolsch arch. 15 Nov. 1607: juffer Berendt Reeigers (wed. ter Borch) en »oir dochter man Herckel«.

Recogn.bk., Zw. arch. Gerhardt ther Borch verklaart ontvangen te hebben van Melchior de Wrede »700 enckele konnings daeler«, die hij belooft binnen een maand tijds na dato dezes »binnen Colln an obg. Wreden factoer, genambt Johan Barfoess, oder sijn

huisfrouwe woenende binnen Colln an den Bottermarckt« in specie te zullen afdoen.

2. Beerte ter Borch huwde Egbert toe Herckel 30 Mei 1602.

Volgens opgave van mr. J. I. van Doorninck komen in 1611 voor als hare nagelaten kinderen Steven en Adriaan.

3. Agnes ter Borch huwde Henrick van Eck 8 Oct. 1615.

Transporten, Zw. arch. 15 Nov. 1624: Agnes ter Borch, wed. van Hendrick van Eck.

Haar eenigste dochter en kind, Arnolda Maria, was gehuwd met sr. Matthijs van Gerwen. Dit huwelijk was niet gelukkig en schijnt ontbonden te zijn geweest.

Den 3 Julij ao. 1646, burgrn. Roeb. van der Beecke, Hendrick Crouse. In saecken van Coenraedt Muntz als volmachtiger van Mathijs van Gerven, requirant ter eenre, ende joffr. Agnus Ter Borch wed[e] van Eck, gerequireerde ter andere zijden, verstaen burgermrn., schepenen ende raeden tott administratie van justitie voir recht, dat gerequireerde die gedecidereerde schrifften ende brieven den requirant bij sententie van den magistraet der stede Amsterdam geadjudiceert alhijr ter caemere sall hebben te leveren om den requirant op sijn versoeck gecommuniceert te werden. Geextraheert uit het boeck van sententien der stadt Zwolle. (get.) J. Vriesen, secretaris. 1646.

Minuten van brieven, Zw. arch. »Joest Amlerts (?) sich aengevende te zijn een dienaer van Mathias van Gherwen, ende als van ued. hoochachtb. geauthoriseert om bij ons te versoecken executie van soodaene vonnissen als gedachte van Gherwen respectievelijcken opten 18 Julij ao. 29 Juni 1650 tott laste van Ar-

nolda van Eck voir ued. hoochachtb. gerichte geobtineert hadde« enz. enz.

Hierbij was gevoegd een schrijven van Mathijs van Gherwen, koopman tot Amsteldam, gedat. Zwolle 23 Julij/2 Aug. 1652. Vrijdagh.

Zwolsch archief. Processtukken. 1650—1652. Eenige stukken, waaronder verscheiden brieven van den magistraat van Amsterdam, betreffende de door Mathijs van Gherwen aldaar gevorderde scheiding van het huwelijk, bestaande tusschen hem en Arnolda Maria van Eck te Zwolle, en restitutie van eenige door haar medegenomen sieraden enz., en voorts over zijne gijzeling, waarin hij ter instantie van zijne vrouw te Zwolle gesteld is.

Moes, Icon. Bat., no. 2712: »Mathijs van Gerwen (1618), geneesheer, door G. ter Borch? (H. Bary sc.)«. In eene noot staat: »Van deze gravure bestaan alleen proefdrukken vóór alle letter. De namen van schilder en voorgestelde berusten op aanwijzingen in gelijktijdig handschrift op eenige exemplaren. In F. Muller's Beschrijvende Catalogus van 7000 portretten (no. 1844) wordt hij echter J. van Gerwen genoemd«.

De in bovenstaande acte van 23 Juli/2 Aug. 1652 genoemde Mathijs van Gherwen wordt als koopman, niet als geneesheer vermeld.

5. Bernhardt ter Borch geh. met joffer Wilhelmina van Voorst Sept. 1617.

Prins Frederik Hendrik stelt 2 April 1633 Edzard van der Mark toe Everlo aan tot richter van Ootmarsum in plaats van wijlen Berhard ter Borch.

Ingeschr. te Zwolle, att. op Dalfsen 5 Jan. 1639: Jacobus Moninck, gewesene commissarius van sijn maij. van Sweden ende juffer Wilhelmina van Voorst,

weduwe van Willem Bernha(r)d ter Berch (sic!), in sijn leven richter van Ootmersen gewest.

Uit dit huw. werd te Zwolle gedoopt:

10 Mei 1640: Derick Henricus, v. Jacobus Munnick, m. Wilhelmina van Voorst.

Recogn.bk., Zw. arch. 13 Jan. 1636: joffr. Wilhelmina Voorst, wed. van zal. richter Bernhart ter Borch; 12 Mei 1638: request van Willemina van Voorst, wed. van Bernhart ter Borch, richter te Ootmarsum, aan den drost van Twenthe, tot het benoemen van momberen; 2 Jan. 1639: Gerhart ter Borch, licentmr. en Johan van Solen j. u. d., momberen over de kinderen van Wilhelmina van Voorst, wed. van Bernhart ter Borch, in leven richter te Ootmarsum; 17 April 1639: Juffer Monninck eertijts an den richter ter Borch getrout; 31 Aug. 1639: Gerhard Voet naast Gerrit ter Borch en doctor Solen momber over de kinderen van zal. richter ter Borch; zie tevens op 4 Oct. en 22 Nov. 1639.

Reg. van lijf- en losrenten ten laste van Overijssel, rijksarch. dl. I., 24 Mei 1642: inschrijving voor dr. Wilhem Rooijer en Gerhard Voet als momberen over de kinderen van wijlen den richter Berent ter Borch, groot 1340 £, ten lijve van Joanna ter Borch, oud 16 jaar, rente jaarl. *f* 50; Arent t. B., oud 17 j., r. j. *f* 37—10—; Geertruit t. B., oud 12 j., r. j. *f* 37—10—; Derck t. B., oud 10 j., r. j. f 42—10—.

Zwolsche transp.bk. 1634 Aug. 9: Wilhelmina van Voorst, wed. van Bernard ter Borch, richter te Ootmarssum, verkoopt wegens erfhuisschulden met consent van sch. en r. ten opzichte van hare onmondige kinderen eene rente van *f* 72 's jaars uit hare goederen in Assendorp.

Den 1 Febr. 1638 verkoopt zij aan Johanna van Haerst, wed. van Emanuel van Twenhuisen een huis en doorgaande were in de Praabstraat met een huurhuis daar benevens en twee huurhuizen in de Goltsteeg voor *f* 2800.

De familiebetrekking van jonker Derk van Voorst en zijne dochter Wilhelmina tot de andere leden van het adelijk geslacht van dien naam heb ik niet kunnen ontdekken.

Derck ter Borch geh. met juffer Johanna Bogaert 7 Aug. 1659.

Recogn.bk., Zwolsch arch. 8 Oct. 1651: Derck ter Borch, zoon van zal. richter Berent ter Borch quiteert zijne gewezen voogden dr. Wilhelm Roeijer en Gerardt Voedt.

Open testamenten, Zw. arch.: »Op den 22 Julij 1680 erschenen de lieutenant Derck Ter Borch ende desselfs huisfrouwe Johanna Bogaert« enz. Zij benoemen tot universeele erfgenamen hunne kinderen, die niet met name genoemd zijn.

11. Henricus ter Borch.

Volgens de opgaven van mr. J. I. van Doorninck was hij in 1642 onmondig. Hij was krankbezoeker in dienst der O. I. C., en gehuwd met Elisabeth (dr. van Hendrik Haaxbergen, den jongen, en Janneken Maas van Schaak) weduwe van G. Tengbergen. Hij testeerde met zijne vrouw te Batavia 30 Sept. 1652, en nogmaals aldaar 3 Juli 1654, ten behoeve van Eva Nilant, weduwe van secretaris Haaxbergen. Zijn echt was kinderloos.

Het huw. van Henr. ter B. met Elis. van H. heb ik te Deventer niet gevonden, wel:

Copulati 23 Julij 1648: Geurt Tengbergen van

Schuilenborgh in de Groote Overstr. ende Elijsebeth van Haxbergen in de Polstr.

Goert Tengbergen bruidegom.

Elizabeth van Haexbergen bruijt.

Herhaaldelijk vindt men, dat in die dagen twee kinderen uit een zelfde huwelijk gelijken doopnaam hebben. Om nu verwarring te voorkomen, voegde men in acten er bij, *den ouden* of *den jongen*. In de familie van Haexbergen komt veelvuldig voor de doopnaam Hendrik.

No. 1599 e, Dev. arch.: »Elijsabeth nagelatene weduwe van zalige Henrich van Haexbergen den jongeren, sich met frunde beraet verandersatet hebbende, hefft oiren twijen unmundigen sohns beijde Henrich genoempt bij denselven oiren zal. man geworven« hun vaderlijk erfdeel bewezen enz. in presentie van de momberen der kinderen, den secr. Adolp Dunckel en Herman Bleicker. 25 Aug. 1589.

Renunc.bk. van Deventer: Mutueel testament van de echtelieden Henrick Haexbergen en Jenneken ten Brinckhuis. Na hun beider dood zal hun zoon mr. Gerrijdt Haexbergen, chirurgijn, vooruit hebben »ten respecte datt die voerkinderen haer vaederlicke goedt albereitz genoten hebben« de alinge helft van hunne nalatenschap voor zijn »vaeders goedt« met het beste bedde ende beste roode deken; het restant zal hij met zijne halve broeder(s) en zusters deelen. 14 Aug. 1613.

Idem: Jenneken van Haexbergen, wed. van Henrick van Haexbergen, 85 jaar oud, maakt een accoord met haren oudsten kleinzoon Henrick van Haexbergen »d'olde«, notaris en secretaris van Deventer, in tegenwoordigheid van diens broeder Henrick van Haexbergen »die jonghe«, over hare verpleging gedurende

het verdere gedeelte van haar leven. Voor deze verpleging krijgt Henrick, de oude, een erve en huis in de Norenbergstraat en al hare andere goederen en middelen, behalve 100 keijsersguldens, »eene schoone waegenschotte beddestede en een schilderij »van inrijdonghe in Jerusalem« aan Henrick, den jonge, uit te keeren. 6 Jan. 1614.

Geh. te Deventer a^0 1545 (reg. der Mariakerk): Henrick Haeckesbergen, Jenneken Johansdochter.

Het geslacht Haexbergen komt reeds vroegtijdig te Deventer voor. De bekendste van dien naam is Geert (Gerhard, ook wel Geerlich), die 20 Maart 1471 over zijne vaste goederen in de Goltstraat beschikkende, de stichter van het Voorstergasthuis geworden is. Zie hieromtrent den cat. van het Groote en Voorster gasthuis, gemaakt door mr. J. I. van Doorninck (Zwolle, Erven J. J. Tijl 1879).

Betreffende secr. van Haexbergen trof ik in de reg. der Leb.kerk aan:

Ingeschr. 8 Febr. 1612: cop. 1 Maart 1612: Hendrick van Haexbergen, z. Hendrick van Haexbergenszoon, woenende in die Noerenbergstraet, Eva Nijlandts, Jan Nijlandts dochter in die Rickmanstraet.

Hendrick van Haexberghen den olden bruijdegom.

Eva Nilants als bruijdt.

Gedoopt te Deventer:

6 Dec. 1612: Elijsabeth; v. Henderijck van Haecksbergen, m. Eva Nijlants, get. vrouw Nijlants, Lambert Lentijnck, frouw van Haeckxbergen.

4 Sept. 1614: Grietijen; v. Henderick van Haecksbergen, m. Eva Nijlants, get. Marreijtijen van Boeckholt, huisfrouwe van Henderick Nijlant, Jan Nijlant, IJenneken Maes van Schaeck.

7 Juni 1618: Hendrick; v, Hendrick van Haeckxbergen, secretarius, m. Eva Nijlants, get. Hendrick van Haecxbergen, Derrick Haelwech, Lubbeken van Litt gen[t]. Nijlant. Van deze kinderen huwde te Deventer op 2 Dec. 1632 Elisabeth met Arnold van Brienen j. u. d., zoon van zal. Jan van Brienen te Arnhem. Arnold van Br. was secr. van Deventer. Zij hertr. te Dev. op 16 Juli 1642 met Nicolaus Focking j. u. d., zoon van zal. Johan Focking. De andere dochter, Grietje, huwde eveneens te Dev. op 23 Juli 1637 met Johan van Duren, zoon van zal. burgemr. Daem Peters van Duren.

Het huw. van Hendrick van Haexbergen met Jenneken Maes staat aldus te Dev. ingeschreven op 30 Maart 1611:

Copulati in Amersfort cum protestatione: Henrick van Haxebergen die junge, droegscherer, z. Henrick van Haxsbergens soon van Deventer, uund Jenneken Maess, dogter van Maess Thomassen te Amersfordt.

Uit dezen echt zijn volgens eene m.s. genealogie van Haexbergen, aanwezig in 't arch. der Ver. t. b. v. Ov. R. en G., gesproten:

a. Hendrik geb. 5 April 1612, gest. 1613; *b.* Elisabeth, geh. met Tengbergen en daarna met ter Borch.

Van geen van beide vond ik de doopacten te Deventer. Verder verwijs ik omtrent van Haexbergen naar de Prov. Ov. en Zwolsche Courant van 27 Sept. en 4 Oct. 1897.

12. Joanna ter Borch.

Recognietieboeken, Zw. arch. 31 Oct. 1653: juffr. Joanna ter Borch verklaart »als volmacht hebbende van haer ed. suster juffr. Geertruit ter Borch« ont-

vangen te hebben uit handen van den majoor Gerardt Voedt »als gewesener momber van gedachte juffr. Geertruit ter Borch« twee obligaties van de Staten van Overijssel over 2 lijfrenten ten lijve van voorn. Geertruit, resp. van den 22 Mei en 11 Oct. 1642, bedragende te zamen in kapitaal 800 Car. g.

13. Geertruid ter Borch.

Recogn.bk., Zw. arch. 12 Dec. 1650: juffer Geertruid ter Borch, dochter van zal. richter Berent ter Borch, quiteert hare gewezen voogden dr. Wilhelm Roeijer en Gerardt Voet.

14. .... ter Borch.

Volgens mr. J. I. v. D. was hij licentiaat en komt hij voor met kinderen a⁰. 1658.

Hij is mogelijk dezelfde als Bernardt ter B., hieronder vermeld bij Arendt ter B., no. 15; men moet echter »luitenant« lezen in plaats van »licentiaat«, wat mr. v. D. opgeeft.

15. Arent ter Borch.

Volgens mr. J. I. v. D. in 1658 uitlandig.

Recogn.bk., Zw. arch. Dec. 1645: Arendt ter Borch, gewezene corporaal van de adelborsten van capitein Blancfort bedankt zijne momberen dr. Wilhelm Roijer en Gerhard Voet voor de administratie, rekening, reliqua. Testamenten, varia, uit procedures, Zwolle: Het testament van Arent ter Borgh is gevoegd bij eenige stukken, door zijne moeder aan burgmr., sch. en r. van Zwolle overgegeven, waarbij zij zich uit krachte van maagscheiding, huwelijksvoorwaarden enz. restitutie vraagt van hetgeen haar van hare kinderen competeert, speciaal dat een som van f 530, onder Hendrick Molckenbour berustende en door haren zoon Arent van juffer Arnolda van Eck geërft, aan

haar uitgekeerd wordt. Verder blijkt, dat Bernard ter Borch en zijne vrouw Willemina van Voorst ook gewoond hebben te Boeckholt, Orsou en Lochem. Bij het vertrek naar Boeckholt werd hun inboedel onder bewaring gesteld van Jennichjen Wilberts te Zwolle, en later door Berendt (waarschijnlijk no. 14 hierboven) verkocht. Willemina taxeert de waarde daarvan over de f 600. De vrouw van luitenant Berendt ter B. is te Lochem bevallen.

Arent ter Burgh van Zwolle, vaandrig in dienst van de O.-I. Comp., oud omtrent 37 jaren, maakt zijn testament op het kasteel Victoria te Amboina den 7 Sept. 1658 des avonds ten 5 ure en testeert ten behoeve van de armen te Amboina 25 Car. gl.; aan zijne naaste vrienden 10 Car. gl. enz., en benoemt tot eenige en universeele erfgenaam zijne vrouw Adriaente Boelaerts. Hij was de zoon van Wilhelmina van Voorst, dr. van Diderick van Voorst, eerst weduwe van den op 14 Maart 1633 overleden richter Bernardt ter Borch, met wien zij in Sept. 1617 te Ootmarsum huwde, en daarna van den commissaris Munnick, met wien zij 6 Febr. 1639 hertrouwde.

Broeders en zusters van Arent ter B. (dood in 1662) waren Bernardt (in 1662 dood), Joanna, Geertruida en Derck.

Aanteekeningen betreffende genealogie C.

1. Berend ter Borch.

Hij was gehuwd met Aleida van Leueven.

2. Jan ter Borch.

Hij was secret. van Buren blijkens de inlevering der inventaris van Christina Dapper, zijne schoon-

dochter, op 10 Mei 1638; zie hieromtrent sub 4. Het eerst vind ik hem als zoodanig genoemd bij het huwelijk zijns zoons Berent met Christina Dapper, 4 Nov. 1632.

Recogn.boeken, Zw. arch. Upten 20 Sept. anno 1595 bekande Johan ter Borgh Berentzn.: alsoe sijn oem Gerhardt ter Borgh die momberschap unde administratie van zijn persoen en guideren bissher gehadt ende bedienet hefft und nu, tot sijnen jairen gekomen zijnde, dieselve selfs angeverdet, ist datt hie sijnen oem voirss. bij desen bedancket guider momberschap, dair bij bekennende, dat gemelter sijn oem hem, ter praesentien van zijn moeder ende sijne oemen Willem van Hattem und Otto van Leuwen, van (de) administratie zijner guideren guide uprechte recken(schap) ende reliqua gedaen hefft, approberende bij dessen die voirss. beteicken(de) reckeninge und tgenne daerinne verhaelt in alle zijnen puncten, bedancken(de) und oick quiterende dairvan zijnen oem ter Borch voirss. van allen tot dato deses guider ontrichtingen ende betalingen. Sonder argelist. Borgr. Johan van Tongeren.

Idem. Opten 10[den] Junij 1620 compareerde Johan Ter Borch, naegelaten soene van zal. Berent ter Borch, ende heefft voir hem ende sijnen erven gerenuncieert ende verthijet ten behoeve van sijnen oom Hermen ter Borch endo sijnen erven van alsulcken erff ende versterff, als hem compt doir het overlijden van sijne zal. moeie Gessa ter Borch, voir sijn gedeelte enichsints aen bestorven is, so van landt, sandt, huijs, hoff, renthen etc., niet uuijtgesondert, soo waer ende op wat plaetse d'selve goederen bevonden souden moegen werden, omme bij den voirn. Hermen ter Borch in

plaetse van hem, comp(aran)t, tegens d'erffgenaemen van zal. Willem van Hattem, diewelcke die voirseide goederen tott sijnen sterffdach in tuchten heefft beseten, te treden tott schifftenge ende scheijdenge; beholtlick hij, comp(aran)t, alleenl(ick) reserveert ende aen hem behoutt het legaet offte testamente bij sijn, comp(aran)ts, voirs. moeije opten 26^{en} Novembris vijff ende tachtentich voir schultis ende schepenen van Wijck bij Duerstede aen hem gemaeckt, bekennende hijr mede uuijt handen sijnes gemelten ooms ten vollen vernuechtt, voldaen ende betaelt te sijn. Etc.

Is hij nu dezelfde als Johan ter Borch, die met .... Truirniet huwde?

Transporten, Zwolsch arch. »Opten 2 Martij a^0. 1626 compareerde Johan ter Borch als volmachtiger van sijn schoonvaeder Matthijs Truirniet, blijckende sulx bij volmacht in dato den lesten Septembris a^0. 1624 voer den gerichte der stadt Campen gepasseert, en bekande uuijt den naeme ende in qualiteit voirss.« enz. aan de echtelieden Hendrick Smijter en Annechien Janssen te hebben getransporteerd »een kotterstede, gelegen toe Diese, daer Berent Jansen als meijer opwoont« enz.

Indien wij telkens met dezelfden Matthijs Treurniet te doen hebben, dan heeft hij afwisselend te Deventer, Kampen, Zwolle en 's Gravenhage gewoond.

Renunc.bk. van Deventer: Matthijs Truijrniet en Eva zijne vrouw verkoopen aan mr. Peter Jacobsz. »werckmeister« en Anneken diens vrouw een erve en huis te Deventer, gelegen in de »Groote Averstrate« tusschen koopers ter eener zijde en »die Munthe« ter andere zijde. 29 Dec. 1612.

Idem, 13 Mei 1607: Herman Goessens en Wijntien

Dappers, echtelieden, verkoopen een huis in de »Grote Averstrate« aan Matthijs Truijrniet en diens vrouw Eva. Hij moet ook hertrouwd zijn, want te Zwolle werd gedoopt:

27 Jan. 1622: Bochus, v. Thijs Treurniet, m. Maria Jans. Voor Bochus leze men echter Rochus, bedenkende, dat de oudste doopregisters te Zwolle copieën zijn uit veel lateren tijd naar origineelen, die niet meer voorhanden zijn; in deze copieën komen meer verkeerde lezingen voor. De naam Rochus blijkt hier uit:

Constitutiën van Deventer: Joan ter Burgh, majoor der stad Zwolle als volm. van Henrick en Claes Truirniet als oomen en voogden over Rogus Truirniet, nagelaten onmondigen zoon van zaligen Matthijs Truirniet, krachtens procuratie op hem, 4 Jan. 1633 voor een notaris in 's Gravenhage gepasseerd, substituit Henricum Petrum om in zake van gezegd kind tegen Hans Henrix Solt alles te doen »wes die noetdrufft wert vereischen«. 19 Mei 1637. Zie omtrent deze quaestie de Dev. mem.bk. op 10 Maart en 22 April 1637.

Het is geenszins onmogelijk, dat de »majoer« Johan ter Borch vóór zijn huw. met Aaltje Vos getrouwd geweest is met .... Treurniet; in dat geval moeten deze aanteekeningen staan bij no. 5 der genealogie D.

Renunc.bk. van Dev.: 11 Juli 1627 compareerde Matthijs Truijrniet en verklaarde namens zich zelven en zijne vrouw Maria Jansz verkocht te hebben aan Joost Tjalcks en diens vrouw Henrickgen Evertsz zijn geheele erf en huis, gelegen in de »Grote Averstrate«, tusschen Claes Truijrniet en Derrick Buijter.

Reg. van lijf- en losrenten der prov. Overijssel, dl. I: 12 April 1636. Lijfrente. Inschrijving voor Jan Eijckmans groot 1400 £., ten lijve van Rochus Truurniet, 14 jaar, Cornelis Eijckmans, 7 jaar, Petronella Eijckmans, 4 jaar, Jan Eijckmans, 1 jaar (obiit in April 1644), elk *f* 50 rente jaarlijks.

Idem dl. III. (Rekeningen van Bernhart ter Borch van de genegocieerde kapitalen van 1626—36). Uitgaven 1629: Mathijs Truerniet voor een glas van wegen deze lantschap gestelt in sijne behuisinge in den Hage, bij ordonnantie ende quitantie *f* 18. Claes Truerniet voor de stichtinge der fortificatiewerken van 't hoornwerck to Welsum, de schanse to Vesen, de schanse to Wije, ende het hoornwerck aan den Kleibrinck, bij ordonn. en quit. *f* 500. Henrick Truerniet voor 't optmaken van twee batterijen op Cotenschans, bij ordonn. en quit. *f* 70.

Alg. Ned. Fam. blad, jg. II (1885), pag. 284: Registers der graven in de Kloosterkerk te 's Gravenhage. Graven overgeboekt op naam van Mathijs Treurniet, werkmeester. Er worden o. a. verschillende personen, die den naam Eicmans dragen, opgegeven »als erfgenamen van Mathijs Treurniet haren oom maternel«. Ook worden vermeld »Cornelis B.okmans (onduidelijk) echte soone van juffe Judith Nieulandts als getrouwt hebbende Mathijs Treurniet« en andere familierelaties.

In het Dev. resol.bk. worden vermeld op 17 Sept. 1629: Henrick IJssel en Claes Truijrniet cum suis als aannemers van »het retrenchement voer die brugge over die Issule«, en Joost Tjalcks en Peter Maurits cum suis als aannemers van »het ravelijn voer die Brinckpoort«.

Ik noteerde nog uit de registers te Zwolle:

Gehuwd 3 Jan. 1632: Simon Treurniet, Henrijck Treurniets sone in de Voorstrate, ende Marijken Jans, Jan Henrijcksen n. d. in den Smeen.

Uit welk huwelijk te Zwolle gedoopt werden:

9 Oct. 1632: Mathijs, v. Sijmen Truirniets, m. Merchen Jans Krop.

19 Dec. 1636: Grieten, v. Sijmen Truirniet, m. Merchen Jans.

Uit het huw. van Henrick Truerniet en Henrika Malckmans werden te Zwolle gedoopt:

1 Juni 1624: Annegen, v. Henrick Truirmuz (schrijffout voor Truirnietz), m. Henrigen.

12 Aug. 1627: Claes, v. Henrick Treurniets, m. Henricken.

25 Aug. 1633: Jan, v. Henrick Truirniet, m. Henricken Malckmans.

Mr. J. I. v. D., Uit Ov. Verleden. De Hervorming te Wijhe: Den 10 Febr. 1600 werd de predikant van Wijhe, Patroclus Bockelman, te Zwolle ingeschreven met Wilhelmina, dochter van den kapitein onder de pioniers van Zijne Excellentie, wijlen Berend Focking, ook wel Berend Treurniet genaamd.

3. Jan ter Borch.

Hij was schout van Buren, gelijk blijkt uit de acte vermeld onder no. 4. Het is mogelijk, dat hij met .... Treurniet gehuwd is geweest, en dat dus de bovengemelde gegevens omtrent het geslacht T. hier moeten geplaatst worden.

4. Berent ter Borch.

Hij huwde 4 Nov. 1632 Christina Dapper.

Burgerboek van Deventer: Berent ter Borgh, getrouwt hebbende die dochter van den br. Jasper

Dapper, is bij schepenen ende raedt met die volle burgerschap versien, mits daervoor an den heere kemener in der tijt, Adriaen van Boeckholt, betalende een hondert goltguldens. Actum et juravit coram dicto camerario den 30 Sept. 1630.

Lidmatenboek der Herv. kerk te Dev. Onder de novitii in Dec. 1632: met attestatie verschenen Beerent ter Borch van Swoll, an den Brinck.

Hij was klerk van de Staten van Overijssel.

Het geslacht Dapper komt reeds in de 15de eeuw te Deventer voor. Een tak vestigde zich te Rotterdam in het begin van de 17^{e} eeuw of laatst der 16de. De Dappers waren verwant aan de aanzienlijkste Overijsselsche familiën.

Dit weinige zij voldoende om de naaste aangehuwde betrekkingen van Berend ter Borch te leeren kennen:

Burgemr. Jasper Dapper, zn. van burgemr. Herbert Dapper en Christina van Raesfelt, was gehuwd met Geesken Arents(en), dr. van den Zwolschen gemeensman Arent Gerrijtsen en Elisabeth Albers, welk huw. aldus in de registers der Lebuinuskerk geboekt staat:

Geh. 2 Sept. 1604, ingeschr. 4 Aug., Jasper Dapper, des averleden Herbert Dappers sone, Geesken Arentsen, wed. van den overleden Goessen Hemminckx, wonende albeijde aen den Brinck.

Jasper Dapper brudegom.

Gesken Arens wedwe van salijge Gosen Hemmijnck bruijt.

Uit dit huw. zijn te Deventer gedoopt [1]) *a*—*e*:

---

[1]) Als de namen der ouders geene bijzonderheden aanbieden, wat de schrijfwijze betreft, laat ik deze veelal achterwege. Indien geen doopgetuigen door mij worden opgegeven, staan die niet in de registers vermeld.

a. 17 Nov. 1607: Harbert, get. Roelef Dapper, Henderick Gerrijsen, frouw Arentsen; *b.* 6 Aug. 1612: Lijsbeth, get. frouw Aerentsen ende noch sijn moeije frouw Aerentsen ende Goddert Weijninck borger te Coellen; *c.* 12 Febr. 1615: Stijntijen, get. de huisfrouw van Gerreit Aerentzen, Aeltijen Dappers, Gosen Aerents; *d.* 25 Jan. 1618: Harbert; *e.* 29 Juli 1623: Arent.

Van deze kinderen trof ik met uitzondering van Christina (Stijntjen) geen gehuwd aan.

No. 1599 *g* Deventer archief, Bisschopstraat: Schepenen en raad stellen tot momberen over Christina Dappers, wed. van Berent ter Borch, 2 onm. kinderen, Jan ten Raede en Bitter Dapper en tot »honorairen tutorem Jan ter Borch, secr. der stadt en graeffschap Buijren«. Actum in senatu enz. 8 Mei 1638.

Christina Dappers, wed. van den commis Bernhardt ter Borch, willende hertrouwen, levert inventaris in en bewijst haren 2 onm. kinderen, Henrick en Berent ter Borgh, voor hun vaderlijk goed, de gerechte helft van 14603 Car. g. 0 st.—4 p. enz., ten bedrage van 7301 g. 10 st. 4 p., bedragende met 100 g. voor des zal. vaders kleeren 7401 g. 10 st. 4 p. enz. enz. »Blijvende dannoch bovent geene voorschreven voor den kinderen alleene het silverwerck ende cleinodien, so denselven fol. 3 et 4 inventarij zijn toegedeelt, als mede die vier mantels van de zal. vader, fol. 5 gespecificeert, mitsgaders den coleurden rijtrock ende het linnen tot meerg. oires zal. vaders lijve gehoort hebbende, soo insgelijcken aldaer specifice gebracht is. Voorts die geregte helfte an den hoff ende boicken, daervan mede bij inventaris specificatie gedaen, gelijck oock eintelick den kinderen blijft gereseveert ende voorbeholden haere actie op het versterff van

derselver bestevader br. Jasper Dapper zal. Allet sonder argh ofte list. Actum coram d. Sticke loco absentis lic. Donckel, Heijdentrijck, straetschepenen van de Bisschopstrate, ter presentie van Geesken Arents, weduwe wijlen g. br. Jasper Dapper, erffuitersmoeder, mitsgaders Joan ter Burgh senior, secretaris der stadt ende graefschap Buijren, sampt provisoren Bitter Dapper ende Joan ten Rade, als respective bestevader, diensvolgens honorarius, ende bij schepenen ende raedt verordente tutoren, daer bij mede an ende over gewesen Joan ter Borgh junior, schultes der voors. stadt ende graeffschaps Buiren, des overledens broider; hebbende g. weduwe bij hanttastinge, in eedes plaetse, verclaert, bij haer in alles ter goeder trouwen gehandelt« enz. enz. te hebben, met welke verklaring enz. momberen en aanwezigen zich tevreden verklaren. 10 Mei 1638.

De hier vermelde Bitter Dapper was een broeder van Jaspar D. en dus een oom van Christina D. Bitter huwde 28 Febr. 1615 Christina, dochter van Jan Elsinck en won bij haar 10 kinderen.

Gehuwd te Deventer 3 Juni 1638: Jan van Marckel, soon van zal. kemener Hendrik van Markel, en Christintien Dappers, wed. van zal. Berent ter Borch, beide aen den Brink.

Jan van Markell als brudegom.

Christina Dappers bruijt.

Gedoopt werden uit dit huwelijk te Deventer *a*—*f*:

a. 30 Oct. 1639, Bartgen; *b*. 11 Mei 1643, Jasper; *c*. 19 Juni 1646, Henrick; *d*. 23 Nov. 1648, Geesken; *e*. 2 Oct. 1651, Bernardus; *f*. 2 Febr. 1654, Henrica.

Van deze kinderen huwden te Deventer:

17 Jan. 1658: Arent van Suchtelen, soone van de

heer burgemr. Abraham van Suchtelen, met Bartha van Markel, dr. van de heer burgemr. Johan van Markel, beijde an den Brinck.

Arent van Suchtelen bruidegom.

Bartha van Marckel bruijdt.

8 Aug. 1669: Jaspar van Markel, sone van de saal. heer burgemr. Johan van Marckel, Agneta van Rijssen, dochter van wijlen Evert van Rijssen, beide aan den Brinck.

Jasper van Markel bruijdegom.

Agneta van Rijssen bruijt.

26 Juli 1676: Henrick van Marckel, sone van d' heer Joan van Marckel in zijn leven burg^{r} deser stede, aen den Brinck, met Vreda van Suchtelen, dochter van d' heer Joan van Suchtelen, camener deser stede, aen d' Nieuwe Marckt.

Henrick van Markel als bruijdegom.

Vreda van Suchtelen als bruijdt.

27 Nov. 1669: Antonij Steenbergen, soon van de hr. burgemr. ende camenaer deser (*stad*), ende Geeske van Marckel, docht. van den zal. heer burgemr. Joan van Marckel, beijde aen den Brinck.

Antoni Steenbargen als bruijdegom.

Geesken van Marckel als bruijt.

Ingeschr. 8 Juni, att. op Colmschate 10 Juli 1681: Joan van Boeckholt, landtrentmeester van Salland, soone van de heer burgemeester en kamener Arnold van Boeckholt in de Lange Bisschopstr., met Henrica van Marckel, doght. van salr. Jan van Marckel, in sijn leven burgemeester aen den Brinck.

Joan van Boeckholt als bruidgom.

Henrica van Marckel als bruijt.

Ik bezit eene genealogie der van Marckels, aan-

vangend met Hendrick van M., die in 1536 tot vrouw had Sophia Staelbijter. Zijn zoon Jan, bgmr. van Deventer, week na het verraad van Stanleij ao. 1587 uit naar Amsterdam, alwaar hij gehuwd was op 3 Oct. 1582 met Geert van Elsen, dochter van Hans van Elsen en Aerland Pauw. Geert van Elsen hertrouwde 12 Oct. 1591 te Amsterdam met Hubert Stachouwer. Henrick v. M., zn. van Jan voornoemd, huwde te Dev. 17 Dec. 1605 met Bartha van Limbergen, dr. van Hendrik v. L. en Henrica Leemgraven; deze waren de ouders van Jan v. M. gehuwd met Christina Dapper.

6. Henrick ter Borch.

Hij huwde 7 April 1661 met Fennegen Heijdentrijcks.

Arch. Leb.kerk. Met Paschen 1656 doet »Henricus ter Borch, studiosus, an den Brinck, belijdenis des geloofs.

Ingeschr. te Deventer 16 Dec. 1609, geh. aldaar 2 Jan. 1610: Rickman Heidentrick, witman von Sutfen, Beltien Hendrickse, witwe van seligen Peter Bruckhuijs, in die Lange Bisscopstraet.

Rijckman Heijdentrijck bruedegom.

Beleken Hendrijcksen broet.

Ingeschr. 10 Nov., geh. te Deventer 2 Dec. 1638: Borgemr. Rijkeman Heijdenrijck, weduwer van zal. Beeltjen Henricx, in de Lange Bischopstraet, Geesken Jansen, dochter van zal. Jan Jansen, in de Spikerboorstege.

Rijckman Heijdenrijck als bruidegom.

Geseken IJansen als bruijt.

Uit dezen echt werden te Deventer gedoopt *a*–*b*:

a. 26 Juni 1642: Henrick; *b.* 24 Aug. 1643: Fenneken.

In het alb. stud. der Leidsche academie werd 15

Sept. 1656 ingeschreven: Henricus Terburgh, Daventriensis, 20, L.

Begraven in de Leb.kerk te Dev. 24 Mei 1680: burgemeester Ter Borg.

Hendrik ter Borch was een persoon van gewicht en importantie binnen en buiten de wallen zijner geboortestad. Hij stond in blakende gunst bij den stadhouder Willem III en behoorde in 1672 tot degenen, die Deventer tot het uiterste wilden verdedigen.

Zooals Houbraken weet te melden, werd Willem III door Gerhard ter Borch geschilderd ten huize van den opperschout Terburg, »neef van onzen schilder, die een man was die veel verstand bezat, en waar van de prins van Oranje veel werk maakte, bij wien hij ook altijd t'huis lag als hij te Deventer kwam«.

Hendrik ter Borch woonde aan den Brink; mr. Cost Jordens noteerde: »uit de Acten van bekende Schuld van 13 Maart 1697, waarbij het huis van buurman van Calker is verbonden, blijkt dat mijn woonhuis destijds behoorde aan de weduwe van wijlen burg^r ter Borch«. Het huis van wijlen mr. Cost Jordens draagt heden tot nummer 67.

Hoe vaak Z. H. zijn intrek nam bij Hendrik ter Borch, weet ik niet; éénmaal vind ik er bepaald gewag van gemaakt. In de cameraarsrekening van 1678 (de rekening loopt over meer jaren) staat geboekt op 1 Maart 1679: Met mr. Michiel turffschrijver gerekent van den turff gelevert voor sijn hoocheit an de heer Ter Borghs huis ende Dappers huis, daer de keucken gehouden, als oock op d' extra ord. vergaderinge der heeren gedept^en ende in de zael op den landtdagh voor carrevraght, extraord. diensten van dito Michiel en turffcruiers etc. 't samen l.c. *f.* 11—15—8.

Ao. 1672 had de keurvorst van Keulen bij Hendrik ter Borch zijn intrek genomen, bij wien toen de beroemde schilderij »De vredesgezanten te Munster« aanwezig was. Naar te lezen staat in den Ov. alm. van 1842 had men haar schijnbaar achteloos in eene kist op den zolder gelegd. De soldaten, die meermalen op die kist zaten te spelen, bemerkten den schat niet. Toen Houbraken, die in Oct. 1719 stierf, de levensbeschrijving van Gerard Terburg in het 3de deel zijner »Schouburgh« te boek stelde, was deze schilderij nog bij den rentmeester ter Borch aanwezig (III. pag. 40); deze rentmeester ter Borch was Hendrik's zoon, genaamd Bernard Heidentrijk ter Borch (no. 9). Thans is het stuk in de Nat. Gal. te Londen. Het hing in 1814 in het hotel van Talleyrand in de kamer, waar de geallieerden het vredestractaat sloten.

Hendrik ter Borch was lid van de gezworen gemeente voor de Noordenbergstraat 1662—1668, schepen 1668, 1670, raad 1669, 1671, wederom gemeensman 1672—1673, hoogschout 1674, schepen 1675—1680. Bovendien was hij van 1671 tot zijn dood, 20 Mei 1680, afgevaardigde ter Staten Generaal. Zijn opvolger in dit ambt was Gijsbert Cuper.

Het schijnt dat Hendrik ter Borch in lateren tijd minder prinsgezind is geweest. Althans wij lezen in eenen brief van gemelden Gijsbert Cuper, d.d. Febr. 1689: »De keur, Sire, is beter uijtgevallen als gedaght had, etc. etc. .... Tot gemeensman is gekosen de soon van de Heer Ter Borch zal., die ik bidde, dat Uwe Maj. neffens de twee nieuwe Burgermeesteren believe te approberen, hebbende hij belooft sich altoos aen mijne sentimenten te sullen houden en twijfele niet, of hij sal de eerste tijden van sijn Heer vader

zal., en niet de laetste volgen« etc. (Ov. alm. 1842). De prins scheen echter geen zin in den jongen ter Borch te hebben, althans in het Petri-keurboek (Dev. arch.) staat eene copie van zijnen brief gedateerd 15/25 Maart 1689, waarin hij de Petri-keur approbeert, doch er aan toevoegt »uijtgenomen, dat wij in plaetse van Bernhard ter Borch, tot gemeinsman der voorss. stedt, hebben goedgevonden aen te stellen Arent Lemker«.

Het volgend jaar blijkt Bernard (Heidentrijck) ter Borch bij den stadhouder genade te hebben gevonden, want hij werd in 1690 tot gemeensman voor de Overstraat gekozen en deze keuze werd door Willem III bekrachtigd. De gekozene bleef als zoodanig in functie tot 1702 incluis.

In de »Poezij« van dominus Arnoldus Moonen vindt men dit grafschrift, a⁰ 1680 op Hendrik ter Borch vervaardigd:

Hier rust Ter Borgh, wat naem? die, uit en t' huis bekent
Door ijver, trou en drift, te vroeg wordt uitgedraegen.
Gelijk zijn wapenleeu het dierenregement
Verdient en waerdigh is, was hij 't, die in zijn dagen
Den Schoolraet, het Stadthuis, en Neêrlants Staetenhof
En hooftzuil strekte, pal om 't ongekreukt geweeten.
Eene ure ontrukt de School, de Stadt, den Staet dit lof,
Die jaeren vordren, eer dees lijkrou wordt vergeeten.

9. Bernard Heidentrijck ter Borch.

Hij was gehuwd 15 Jan. 1695 met Henrica van Suchtelen. Hij werd den 4 Febr. 1738, zij den 3 Nov. 1738 in de Lebuinuskerk begraven.

Naar wij in de resolutiebk. lezen werd »31 Jan. 1695 de rentmr. Bernhardt Heijdentrijck Ter Borch, omdat (hij) met juffrouw Henrica van Suchtelen buiten de stadt getrouwt is, geklaert in de boete van 15 ggls volgens resolutie daertoe staende. Dese boete

is door de heer b[r] Marckel aenstonts in senatu voldaen«.

In de Alg. Ned. Konst- en Letterbode, 1836, No. 16, lezen wij:

»Omtrent het midden der 16[e] eeuw vestigde zich in de Provincie Gelderland een Gerard ter Stiege van Suchtelen, welke zich ook schreef Gerrit van Suchtelen, bij verkorting, tegelijk met zijn broeder Johan. Die Gerrit was volgens de acten in Zutphens archief, in 't jaar 1562 J. L., en Burgerm[ter] in Zutphen 1574—78. Hij was ook een der gecommitteerde Raden, welke Gelderlands adel benoemde, tot het bewerkstelligen der vereeniging met de Ned. staten generaal, die in dien tijd het Spaansche juk afwierpen«.

Als zijn zoon wordt doorgaans opgegeven Arent v. S.

Met Arent van Suchtelen begint het geslacht van Suchtelen te Deventer. In No. 1155 van het Deventer archief wordt vermeld onder degenen, die zich a[0] 1551 het »burgerschap zonder weiderecht«, ook wel »kleinburgerschap« verwierven: »Arndt ter Stegen van Zuchtelen, bergevaer«; zijn borg was Gerith van Venloe. De vrouw van Arent ter Stege heette Jenneken van Venloe, want gedoopt werd te Deventer 3 Febr. 1572: Lebuinus, v. Arent van Suchtelen, m. Jenneken van Venlo, doopget. Lambert van Venloe, Wilhelma Men-n(in)ges.

Renunc.bk. van Deventer: 14 Aug. 1593. Gerrith van Zuchtelen en Anneken Eijlertz, echtelieden, verkoopen hun zwager en zuster Egberth Swerdes en Merritgen van Suchtelen, echtelieden, de helft van hun huis en erf in de Lange Bisschopstraat, gelegen tusschen mr. Arndt van Goer, schomaicker, en de erfgenamen van Zije Breuwers, waarvan den koopers

de andere helft toebehoort, zooals hun dat van »zaligen Arndt van Zuchtelen und Jenneken van Venloe sijner huijsfr. als vader und moder then beijden sijden angeërft und angestorven iss« etc.

De achter-achter-kleindochter van dezen Arent van Suchtelen was Henrica, geh. met B. H. ter Borch. Van haar nu zal ik de naaste betrekkingen mededeelen:

Geh. te Dev. 3 April 1666: Gerard van Zuchtelen, soon van den heer saliger Abraham van Zuchtelen, burgemr. en Maria Weddeus, weduwe van zal. Jan van Bocholt in sijn leven burgemr. en ontvanger.

Gerhardt van Suchtelen bruijdegom.

Maria Wedeus bruijdt.

Uit dit huw. werden te Dev. gedoopt en staan aldaar in ondertrouw ingeschreven *a*—*g*:

a. 25 Nov. 1666: Hermanna, geh., met attest. op Diepenveen d.d. 13 Nov. 1686, met Wilhelm Vriesen, bgmr. van Zwolle; *b.* 27 Febr. 1668: Jan, geh., met attest. op Colmschate d.d. 12 Aug. 1717, met Henriette Cuper, dr. van Gijsbert Cuper; *c.* 16 Sept. 1669: Anna Aleida, geh., met attest. op Diepenveen d.d. 10 Aug. 1689, met Arnold van Suchtelen, bgmr. van Deventer, zoon van Arnold van S. en Bartha van Marckel; *d.* 14 Maart 1671: Rijcka (= Henrijcka) geh. met B. H. ter Borgh; *e.* 24 Oct. 1672: Agneta, geh., met attest. op Diepenveen d.d. 21 Nov. 1698, met Jan Verhoeff »capitein in dienst deser Landen in guarnisoen tot Swolle«, zn. van Goris V.; *f.* 4 Juli 1675: Gerrit; *g.* 1 Nov. 1677: Cornelia, geh., met attest. op de Fransche kerk te Deventer d.d. 3 Nov. 1715, met Jan Cuper van Holthuijsen, wed. van Mechteld Geertruid van Munster en zn. van Frans C. v. H.

In het Deventer archief is aanwezig het testament

van Bernhard Heidentrijk ter Borch en Henrica van Suchtelen, echtelieden, gedat. 2 Juni 1736. Zij testeeren ten behoeve van hunne dochter Maria Henrica geh. met Pieter Reinier de La Faille en bij vooroverlijden ten behoeve van het kind of kinderen uit dezen echt gesproten, en van hunne dochter Berendina Henrica, wed. van Hendrik Rudolf j. u. d., en bij vooroverlijden op haar kind of kinderen uit een eventueel later huwelijk. Verder legateeren zij aan hunnen kleinzoon Hendrik Ter Borch (d. i. Henrick ter Borch Jordens) »den atlas van Blauw met de drie stadboeken, nevens de kaste daar deselve in zijn, alsmede de twee globen, de instrumenten rakende de landmeterij, de boeken of biblioteek en manuscripten, geene boeken uitgesloten, de boekenkasten, daar de boeken in zijn, de portraitten en prenten van geleerde luijden, als mede de prenten van de keijsers«; doch stierf hij voor zijn 20jarigen leeftijd, dan kwam dit legaat aan Maria t. B., geh. met P. R. de Lafaille, zoo deze een zoon had, zoo niet, dan aan den zoon, die mocht geboren worden uit een eventueel later huwelijk van Berendina Henrica t. B., wed. Jordens, en mocht er geen zoon geboren worden, dan moest voornoemd legaat gelijkelijk verdeeld worden onder de beide dochters van testator en testatrix.

Van de schilderij, voorstellende »de Vredesgezanten te Munster«, wordt geen gewag gemaakt in dit testament. Zouden de erfgenamen van den schilder het stuk hebben opgeëischt of is het door B. H. ter Borch te voren verkocht?

12. Rijckmanna Christina ter Borch.

Zij huwde 10 Febr. 1703 Henrik Pot, had geen

kinderen en werd 16 Juli 1709 in de Lebuinuskerk ter aarde besteld.

Ingeschr. te Deventer 5 Jan. 1709, att. geg. op Winsum 27 Jan., Henrik Pot, der beide rechten dr., weduwenaer van wijlen Rijkmanna Christina ter Borch, aen den Brinck, met Willemina Elisabeth Greve, j. d. te Zwolle.

Henr. Podt als bruidegom.

De bruit was niet tegenwoordigh.

Uit dit huwelijk zijn te Dev. ged. en geh. *a—d*:

a. 13 Nov. 1709: Rijkmanna Christina; *b.* 7 Aug. 1712: Gerrit; *c.* 29 Sept. 1713: Gerrit, rentmr. van Diepenveen, geh. te Zwolle 11 Mei 1752 met Sara Aleida, dr. van Roelof Eekhout en Elisabeth Greve; *d.* 24 Maart 1715: Elia Elisabeth, geh. 3 Dec. 1741 met Gerhard Verhoeff, zn. van Jan Verhoeff en Agnes van Suchtelen, en hertrouwd 11 April 1756 met Jacob van de Graaff, j. u. d. en sedert 1744 gemeensman voor de Assenstraat, wat hij in 1786 nog was.

Omtrent het geslacht Greve (Greven) verwijs ik naar het »Stam- en Wapenboek van aanzienlijke Ned. Familiën« van A. A. Vorsterman van Oyen.

Ten opzichte van Pott geef ik dit ten beste:

Geh. te Deventer 23 Maart 1669: Gerret Gerretsen Pot, sone van saal. Gerrit Gerretsen Pot aan den Brinck met Hermina Marienborch, dr. van saal. licentmr. Berent Marienborch in d' Assenstr.

G. Gerritsen Podt bruijdegom.

Harmina Marienburgh bruidt.

Uit dit huw. werden te Dev. ged. en huwden aldaar *a—f*:

a. 30 Dec. 1669: Bernard; *b.* 28 Febr. 1671: Susanna Margareta; *c.* 16 Mei 1672: Bernhard;

d. 25 Jan. 1674: Hendrick, geh. 10 Febr. 1703 met R. C. ter Borch; *e.* 14 Dec. 1675: Bernard; *f.* 31 Jan. 1678: Everhard, solliciteur, geh. te Zwolle 28 Aug. 1701 met Sina Greve, dr. van Albertus Greve en Elia Roijer.

Uit een ms. geneal. Roelinck noteer ik: »Hendrick Croese, burgemr. van Zwolle is getrout met Bartha Hendriks, de Roomsche religie toegedaan, van welk huwelijk twee dogteren sijn geweest, genaamt Susanna Croese en Zwana Croese. Susanna Croese is getrouwt met Gerrit Podt, hopman en gemeensman te Deventer, waarvan Gerrit Podt, gemeensman en licentmr. te Deventer, grootvader van de kinderen van Egbert Greven, een soon is geweest, en Zwaane Croese is eerst getrouwt met Albert Louwerman, waarvan Albert Louwerman, j. u. d. en burgermeester te Zwolle, getrouwt met Johanna ten Velde; hiervan Alphiet Louwerman, Aleida Maria Lawerman, Sijna Louwerman, ongetr. gestorven, en Willem Louwerman, j. u. d. en oud-burgemr. en cameraer te Zwolle. Na dode van Albert Louwerman is Zwana Croese ten 2de male getr. met Willem Roijer, j. u. d., burgmr. en camer. te Zwolle«, enz.

21. Maria Henrica ter Borch.

Zij huwde 1735 P. R. de la Faille, omtrent wiens geslacht men o.a. kan raadplegen de stam- en wapenboeken van Ferwerda en Vorsterman van Oyen. Zij stierf kinderloos in Oct. 1753. Pieter Reijnier della Faille werd ged. te 's Gravenhage 24 Sept. 1706 uit het huw. van Johan Bernard della Faille, j. u. d., griffier en auditeur van de rekenkamer van Holland, en Anna Catharina van Heemskerk van Beest. Hij stierf 2 Febr. 1738.

25—26. Bernardina Henrica ter Borch.

Deze huwde 1711 met H. R. Jordens en werd 21 April 1773 in de Lebuinuskerk begraven.

Hendrick ter Borch Jordens stierf ongehuwd en is in de Lebuinuskerk ter aarde besteld den 2 Maart 1770. Hij was gecommitteerde ten landdage van Overijssel.

α. Bernard Adriaan ter Borch.

Hij huwde 4 Juli 1682 met Cornelia van Suchtelen Gerhards dr.

Omtrent deze van Suchtelens vond ik:

Gehuwd te Deventer 2 Dec. 1651: Joannes van Suchtelen, sone van borgemr. Abraham van Suchtelen, aen den Brinck, ende Catharina Loenincks, dochter van zal. Willem Loeninck an de Nieumerckt.

Joan van Suchtelen als bruijdegom.

Katrine Luenincks als bruit.

Uit dit huwelijk werden te Dev. gedoopt en in den huwelijksstaat bevestigd *a*—*k*.

a. 15 Mei 1652: Vreda; *b.* 17 Nov. 1653: Cornelia; *c.* 5 Juli 1655: Willem; *d.* 14 Juli 1657: Vreda, geh. 26 Juli 1676 met bgmr. Henrick van Marckel, zn. van bgmr. Jan van M. en Christina Arentsen; *e.* 15 Mei 1659: Jan; *f.* 23 Dec. 1660: Cornelia, geh. 4 Juli 1682 met B. A. ter Borch, hierboven vermeld; *g.* 4 Febr. 1663: Anna; *h.* 28 Febr. 1665: Abraham; *i.* 24 Nov. 1668: Joanna; *k.* 8 April 1670: Abraham.

Johannes van Suchtelen, geh. met Cath. Lueninck, was de achterkleinzoon van Arent v. S. en Jenneken van Venloe, hier te voren genoemd, en halfbroeder van Gerhard v. S., geh. met Maria Wedaeus.

β. Jan ter Borch.

Ingeschr. in het alb. stud. te Leiden, 15 Sept. 1703: Johanna Terborg, Buranus, 21, j.

d. Catharina ter Borch.

Zij trouwde 24 Maart 1721 Dirk van der Wijck.

Derk van der Wijck, bgmr. van Zwolle, werd geboren 25 Dec. 1687 uit het huw. van Johannes v. d. W., ontvanger-generaal van Salland en diens 2de vrouw, Elisabeth Bloemert, dr. van den bgmr. van Hasselt, Hendrik Bloemert en Maria ten Calcke (Colcke?). Derk v. d. W. stierf kinderloos 30 Maart 1751.

Voor verdere bijzonderheden, het geslacht v. d. Wijck betreffende, verwijs ik naar de genealogie voorkomende in de Herald. Bibl., red. J. B. Rietstap, jg. 1872, pag. 135, sqq.

Catharina ter Borch hertrouwde 18 Dec. 1753 met mr. Balthazar Muntz, adv. te Oldenzaal en later bgmr. van Zwolle, zn. van Michiel Albert Muntz, richter en ontvanger des gerichts Enschede, en Geertruid Cost.

Omtrent de familie Muntz raadplege men mr. J. van Doornincks geslachtk. aanteek. ten aanzien der gecomm. ten landdage van Ov., pag. 661 enz.

Gestorven te Zwolle 22 Febr. 1768: Mevr. Cathr. ter Borgh, vrouw van de heer bgmr. Balthazar Muntz.

e. Johanna ter Borch.

Zij huwde 17 Jan. 1732 met Gerhard van Suchtelen.

Gelijk wij te voren reeds mededeelden, huwden 10 Aug. 1689 Arnold van Suchtelen, bgmr. en licentmr., en Anna Aleida van Suchtelen. Uit dit huw. werden te Deventer gedoopt en huwden aldaar *a*—*h*.

a. 29 Maart 1691: Bartha; *b*. 5 Juni 1692: Maria, geh. 20 Sept. 1722 met Alexander van Suchtelen, lakenkoopman en lid der gezw. gem. (zn. van Caspar van S. en Marg. Swam); hij hertr. 22 April 1728 met Elsabe Arentz, dr. van wijlen den wijnkooper en herbergier Cornelis Arentsz.; *c*. 5 Sept. 1694: Arnolda

Barta: *d.* 6 Sept. 1696: Gerhard, geh. 27 Maart 1729 met Beatrix Catharina Arentsz, dr. van Cornelis Arentsz voornoemd; Gerh. v. S. hertr. 17 Jan. 1732 met Johanna ter Borch: *e.* 18 Sept. 1698: Arnold, geh. 29 Mei 1727 met Johanna Vijfhuis, dr. van den brouwer en gemeensman Warner V. en Aleijda van Eijll; Arnold v. S. was wijnkooper; *f.* 8 Sept. 1700: Willem Herman, gepens. overste-lieutenant, geh. 16 Jan. 1752 met Aleida Maria Elisabeth Visscher, dr. van den procurator Antoni V. en Eva Aleijda Heldewier; *g.* 21 Oct. 1703: Abraham Peter; h. 24 Febr. 1705: Abraham Jan.

Uit het huw. van Gerhard van Suchtelen met Beatrix Catharina Arentsz werd te Deventer den 4 Dec. 1729 een zoontje gedoopt, Arnoldus genaamd; uit zijne echtverbintenis met Johanna ter Borch sproten geene kinderen.

Begraven te Deventer 30 Oct. 1736: de hr. burgemr. Gerhard van Suchtelen; en 14 Aug. 1741: Mevrouw de wedu. burgemr. Gerhard van Suchtelen.

ς. In 't alb. stud. der Lat. school te Zwolle werd ingeschreven vóór Mei 1647: Egbertus Georgius à Berrevelt.

η. Moes, Icon. Bat. no. 870: Abraham ter Borch door J. M. Quinkhard 1722, op een regentenstuk van het Rasphuis, in het Werkhuis te Amsterdam.

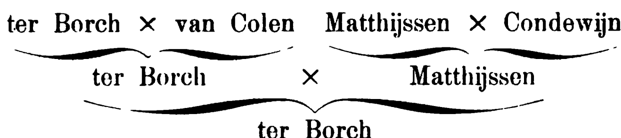
Mogelijk behoort deze Abraham t. B. tot de familie van den gelijknamigen koopman te Amsterdam, en evenzoo Anna Jansdr. ter Borch, vermeld in no. 871 van genoemd werk: Anna Jansdr. ter Borch. Echtgen. van J. F. Hercules. Door E. Heemskerk 1669 op het schilderijtje: De barbierswinkel, in het Weeshuis de Oranje-appel te Amsterdam. (Tent. Amst. 1876. Gids 1876 IV p. 112).

Aanteekeningen betreffende genealogie D.

1. Herman ter Borch.

Deze was gehuwd met Catharina van Colen.

Volgens de rijmelarij zijn zoons Gerhard, getiteld »Mijn weerels wandel« was hij licentmr. of ontvanger der convooien en licenten. Hij liet minstens 4 kinderen na (2—5). In den »Navorscher« jg. 25, pag. 204, staat vermeld, dat zijne vrouw Catharina van Colen heette, en dat hij eene dochter had, Maria geheeten, gehuwd met Justinus Moerkerken, zn. van Jacob Cornelis M., burgemr. van Delft, gest. 1649. Men vergelijke de aanteekeningen op no. 3, generatie II. Bij mevr. de wed. mr. L. J. Rietberg, geb. Tieleman, bevindt zich een gedeelte der familiepapieren van het geslacht ter Borch. Daaronder is een wapen in waterwerf, gevierendeeld, waarvan het 1° kwartier bevat ter Borch, het 2° Matthijssen, het 3° van Colen, het 4° Condewijn. Dit uitgewerkt geeft:

zijnde de 4 kwartieren o. a. van Gesina ter Borch. Voor het wapen van van Colen zie men het wapenkaartje in het 16e stuk der »Versl. en Mededeel.«

Recogn.boeken, Zw. arch. Opten vierden Junij anno etc. (15)84 bekanden Herman ther Borch ende Catharina sijn huijsffr., mith Herman thor Borch voerschr., oeren man ende gecaeren momber, die oer mith rechte gegeven worde, voer hem ende oeren erffgen.: dat achterfolgende seeckore tusschen hem beijden upgerichtete ende betieckende maeghgescheit ende verdrach,

in dato den 10 Martii anno etc. (15)84, gedachte sijn broeder Gerhardt ther Borch erfflicken genieten ende ontfangen sall, niet alleene soedane twije hondert golden gl., vergangen Michaelis verloepenen jaers (15)83 verschenen, ende heir riede van Henrick Keijlerts getelt, sunder oeck soedaene 100 goltgl. mith die renthe van dien, nhu toekommende Paesschen ao. etc. (15)85 verschijnende van Henrick Keijlerts, van die beterschap des huijsses, soe der beijden gebroederen moeder onlangs an gemelt(en) Henrick Keijlerts verkofft hefft. Enz. Enz.

Idem. »Upten 6 Martij ao. etc. 1586 bekande Catharina, echte huijsfrouwe van Herman ther Borch, mith Herman ther Borch voerss., oeren man ende gecaren momber, die oer mith rechte tot desser saecken gegeven worde, voer oer ende oeren erffg.: alsoe oer man voerss. mith oeren wille hijrtoebevoerens up verscheiden tijden sijnen broeder Gerhardt ther Borch, joeff. Bernarda Reijgers, sijner huijsfr., ende oeren erffg. seeckere jaerlixe renthen verkofft« heeft enz., »ist dat gedachte Catharina in soedane verkoepinghe« enz. »consentiert ende ratificiert vermitz diesen« enz.

2. Anna ter Borch.

Zij huwde 27 Nov. 1603 Bernard Voet.

Transporten Zw. arch., 27 Sept. 1616: Berendt Voet en zijne vrouw Anna ther Borrich verkoopen aan Fenne Voetz en Henrickien Voetz, gezusters, eene rente uit hun huis in de Zassenstraat.

Charter no. 2732, Zw. arch., 2 Aug. 1617: Berenth Voet en zijne vrouw Anna ter Borch koopen een huis in de Sassenstraat.

Charter no. 698, Zw. arch., 4 Oct. 1626: Anna ter Borch, weduwe van Berent Voet.

Betreffende Voet noteerde ik uit de regist. der Mariakerk te Deventer:

Geh. 3 Febr. 1573: Gerriet, Berent Voets s., Aeltgen Sommerhuis, testibus Antonio et Bernardo Sartoribus.

Geh. 4 Febr. 1572: Jan, Adriaen van Boecholts s., Anna Henrick Voets dr., test. Georgio Voeth, secr. opidi Dav., et Nicolao a Boecholt.

Geh. 1566: Sibert Voeth, juffer Margareta Snells.

Geh. 1562: Conradus Voith, Aeltken Gulickers.

Zwolsche transp.bk. 22 Aug. 1634: Majoor Johan ter Borch, Johan Brunninck en Berent van Jerusalem, als mans en momberen van hunne resp. vrouwen, en Lucas Goetman en Johan ter Borch als momberen over de kinderen van zal. Berend Voete en Anneken ter Borch, te zamen kinderen en erfgenamen van den licentmr. Herman ter Borch, verkoopen een huis in de Sassenstraat aan den licentmr. Gerrit ter Borch.

Uit het huw. van Berend Voet en Anna ter Borch werden te Zwolle ged. en huwden aldaar *a*—*e*:

a. Aeltien. Geh. 30 Jan. 1631: Jan Bruinincks, Gerrit Brunincks n. s., aen de Groote Marck, ende Aeltien Voets, Berent Voets n. d., in de Sassenstraete. Uit dit huw. werden gedoopt 13 Nov. 1631: Judit, en 13 Jan. 1633: Anna.

b. Elisabeth. Geh. 22 Maart 1631: Berent van Jerusalem, Jan van Jerusalem n. s., ende Elisabeth Voets, Berend Voets n. d. In de recogn.bk., Zw. arch., komt zij op 14 Nov. 1661 als weduwe voor. Uit dit huw. werden gedoopt 26 Dec. 1631: Jan; 1 Maart 1635: Lijsabeth; 4 Mei 1637: Hendrina; 22 Aug. 1639: Hermannus; 11 April 1642: Anna; 6 April 1647: Hermannus.

c. Berent.

d. Gerrit. Geh. 8 Maart 1636: Gerrit Voet, Berent Voet n. s., ende Lammeken Corts, Steven Cortsen dochter aen den Marckt. Uit dezen echt werden gedoopt α—ι:

α. 11 Dec. 1636: Conraet; β. 10 Dec. 1637: Mechteltien; γ. 16 April 1639: Berent; δ. 19 April 1640: Anna Nese; ε. 19 Dec. 1641: Magdele; ζ. 11 Dec. 1642: Berent; η. 17 April 1646: Steven; ϑ. 13 Mei 1647: Lodewijck; ι. 18 Nov. 1652: Hermannus.

De moeder heet ook wel Lamberta Coers.

Gerrit Voet hertrouwde met Catharina, dr. van den majoor Johan ter Borch. Zie geneal. D, gener. III, n°. 21.

Recogn.bk., Zw. arch., 6 Mei 1681: De weduwe van bgmr. Gerhardt Voet verklaart, dat zij noch hare kinderen recht hebben »aen ofte op het huis aen de A, soo bij de voorkinderen van haer bovengenoemde salige eheman is verkocht aen Jan Cramer« enz.; 11 Jan. 1694 is uit naam van de wed. van bgmr. Voet en diens kinderen de losse gedenuncieerd van 1500 gl. aan den brouwer Steven Voet en zijne zusters Magtelina (= Mechteld) en Magdalena Voet; 8 Juli 1694 is uit naam van de wed. van bgmr. Gerrit Voet en kinderen de losse gedenuncieerd van 1000 gl., welke de losse heeft aangenomen voor zijn zwager, den predikant Condewijn (ds. F. A. Condewijn geh. 28 Aug. 1682 met Gezina van der Werff; zie geneal. Condewijn gener. V, n°. 45); vgl. 6 April 1695, 16 Jan. 1700; Gerrit Voet is reeds overleden 30 Nov. 1701, volgens res. van sch. en r. van 1 Mei 1702. Op 16 Nov. 1703 komen voor de kinderen van den brouwer Steven Voet als erfg. van hopman Jan van der Werf; 2 Jan. 1673 werd de losse van een obl.

groot 1000 Car. g. gedenunc. aan de wed. van bgmr. Gerrijt Voet en diens zoon doctor Voet; 7 Mei 1679 treden op als eischers de wed. van bgmr. Gerardt Voet benevens Steven Voet, Mechtelina en Magdalena Voet, resp. zoons en dochters van bgmr. Gerardt Voet.

Open test., Zw. arch. Den 23 Maart 1676 herroept Bernard Voet zijn vroeger testament met zijn broeder Lodewijk a° 1674 gemaakt en testeert opnieuw ten behoeve van zijn broeder Steven en zijne zusters Machtelina en Magdalena Voet.

Varia van Zwolsche processtukken. 1692. Stukken betreffende de liquidatie van den boedel van wijlen burgemeester Gerard Voet; daarin komen voor zijne weduwe Catharina Ter Borch en zijne kinderen luitenant Lodewijck Roelof, Dr. Bernhard, Machtelina, Magdalena en Steven Voet.

e. Maria. Ingeschr. Maart 1642: Cornelius Moda, n. s. van capp. Dederich Hanss Moda, ende Maria Voets, n. d. van saligen rentmr. Berent Voet.

Is soms uit dit huwelijk gesproten Anna Cornelia Moda, de leerlinge van Gesina ter Borch? In het album van Gesina ter Borch staat op pag. 68 een tulp afgebeeld met het onderschrift: »Anna Cornelia Moda. Anno 1677, doe sij drie weecken geleert hadde«. Omtrent zekere Cornelia Mode trof ik aan in de Dev. renunc.bk., 25 Nov. 1678: Cornelia Mode te Zwolle verkoopt aan Jan Noordijck, bakker, en Geesken Elferincks, echtelieden een groeven in de Groote Kerk, naast de grooven van Jurrien Lentinck ter linkerzijde en de kelder van »vrou« van Hemert ter rechterzijde, Jan ter Vrucht aan het voeteinde, en de wed. van bgmr. Jan van Marckel aan het hoofdeinde.

Maria Voet hertrouwde met dr. Gerhard Kaiser,

die ook wel voorkomt als Keijser en in den genitivus Keijsers, iets wat bij mannen minder dikwijls, bij vrouwen bijna steeds in gebruik is, zooals men uit de opgaven in dit werk zal bemerkt hebben.

Uit dezen echt werden te Zwolle gedoopt, 25 Juli 1652: Beatrix; 23 Juni 1653: Aleijda Beatrix; 17 Juni 1656: Beatrix; 30 Juli 1661: Gerhart en mogelijk nog andere kinderen, hetwelk ik niet jaar voor jaar heb nagezocht.

Resol.bk., Zw. arch. Gerhard Keizer, beëedigd procurator, voor zich en zijne kinderen het burgerschap van Zwolle verzoekende, wordt het kleinburgerschap geschonken, 27 Febr. 1665. Hij wordt 3 Jan. 1707 in Michaelikerk te Zwolle begraven.

Reg. van lijf- en losr., R. arch. te Zw., dl. I. A° 1629. Lijfrente verschijnende op Martini. Inschr. voor de nagel. kinderen van zal. Berent Voet groot *f* 1400, ten lijve van Aeltien V. oud 23 jaar, ob. 1646; Lijsbett V. oud 21 j. ob. (geen datum ingevuld); Berent V. oud 19 j. ob. 11 Nov. (1646?); Gerrit V. oud 17 j.; Maria V. oud 13 j.; elk een rente van *f* 40.

Zie verder: Gesl. aant. t. a. d. gecomm. etc. van mr. J. v. Doorninck pag. 672—674 en elders.

3. Maria ter Borch.

Zij huwde 6 Mei 1610 Joost Janszoon van Delft.

In de Zwolsche doopregisters vond ik uit dit huwelijk gedoopt 22 Jan. 1622: Hawich en 4 Jan. 1628: een paartje, Isaac en Sara. Gelijk ik reeds op pag. 68 opmerkte, zijn deze doopregisters niet de oorspronkelijke, maar copieën van lateren tijd, en zijn er fouten ingeslopen, doordat men waarschijnlijk het oorspronkelijke schrift niet lezen kon. Zoo vermoed ik, dat in plaats van Hawich, een, zoover mij bekend is, niet bestaanden

naam, oorspronkelijk gestaan heeft Hartoch. Hartoch en Hertger(t) zijn dezelfde namen, zoo ook Joost en Justinus. Volgens de Zwolsche recognitieboeken bekende Hertgert Moerkercken ontvangen te hebben van zijnen oom »die majoer Johan ter Borch sodane 100 Car. gl., als sijn, comparants, suster Sara Moerkercken van haer bestemoeder gelegateert ende gemaeckt was«. Enz. 16 Febr. 1644. In dezelfde recogn.bk. komen voor op 15 Aug. (17 Oct.) 1634 de licentmr. Gerrit ter Borch en diens broeder de majoor Jan ter Borch als momberen over de kinderen van Joest Jansen, en legateerde »vrou ter Borch« ten behoeve van Sara Joesten. In het eerste deel der registers van lijf- en losrenten komt voor op 1 Dec. 1633: »De licentmr. Gerrit ter Borch, wegens de nagelaten kinderen van zal. Marichijen ter Borch, huisfrou van Joost Jansen 1334 £., rente *f* 83—7—8«.

Vergelijken wij met deze gegevens het volgende extract uit eene genealogie van het geslacht Moerkercken, mij welwillend ter inzage verstrekt door den heer James de Fremery te 's Gravenzand. Naar zijnedele mij schreef, was deze genealogie omstreeks 1840 opgemaakt volgens gegevens toen ter hand.

GENERATIE I.

1. Jacob Cornelis Moerkercken, burgemeester van Delft, gest. 1595, had een zoon 2.

GENERATIE II.

2 (zie 1). Justinus M., juwelier, geh. met Maria ter Borch. Hij stierf 7 Oct. 1649. Zij was eene dochter van Harman ter Borch, eerste convooimeester van Zwolle. Harman ter Borch geportretteerd a⁰. 1592,

oud 42 jaar, zijnde toen reeds getrouwd met Catharina van Colen; zij ook geportretteerd a°. 1592, oud 35 jaar. 8 kinderen 3—10.

Generatie III.

3—5 (zie 2). Maria M., geb. 1611; Catharina M., geb. 1614; Johan M., geb. 12 Oct. 1616.

6 (zie 2). Gerhard M., geb. 27 Mei 1619, gest. 1 Jan. 1673, geh. met ..... Echhout, gest. 21 April 1679. 8 kinderen 11—18.

7 (zie 2). Hertog of Hartogh M., agent van H. H. M. M. over de 4 kwartieren der Meierij van 's Hertogenbosch, geb. 13 Jan. 1622, gest. 9 Sept. 1694, begraven te Monster, geh. 1°. te Windesheim 5 Jan. 1648 met Sibilla N(e)ijkerken, geb. 16 Maart 1625, gest. 30 Aug. 1665, begraven 5 Sept. te Monster, 2°. te Voorschoten bij Leiden 19 Juni 1667 met Catharina Gilles, gest. 24 Nov. 1711. 11 kinderen uit het 1ste huw. 19—29; 1 kind uit het 2de huw. 30.

8—10 (zie 2). Abraham M., geb. 1625; Isaac M., geb. 3 Jan. 1628; Sara M., geb. 3 Jan. 1628.

Generatie IV.

11—13 (zie 6). Mathias M., geb. 9 Juli 1645; Joost M., geb. 29 Juni 1650: Maria M., geb. 26 Aug. 1652, gest. 1 Febr. 1686.

14 (zie 6). Johan M., geb. 18 Maart 1655, gest. 27 Maart 1712, geh. 1°. 24 Dec. 1680 met Jacomina Lamberts, gest. 21 Dec. 1686 (2 kinderen), 2°. 25 Sept. 1687 met Christina van der Linden, gest. 21 Oct. 1697 (5 kinderen), 3°. 13 Nov. 1698 met Elisabeth van Utrecht, gest. 1734 (1 kind).

15—18 (zie 6). Herman M., Sara M., Abraham M., Isaac M.

19—26 (zie 7). Maria M., geb. 11 Nov. 1648; Joost M., geb. 9 Nov. 1649; de tweelingen Philippus M. en Maria M., geb. 1 Juni 1650; Philippus M., geb. 8 Jan. 1652, gest. 18 Dec. 1688, begraven te Monster; Maria M., geb. 7 April 1654, gest. 9 April 1654; Maria M., geb. 27 Juli 1656, gest. 26 Dec. 1694, begr. te Monster; Herman M., geb. 27 Juli 1656, gest. 31 Juli 1656.

27 (zie 7). Mr. Harmen M., agent H.H. M.M. over de 4 kwartieren der Meierij van 's Hertogenbosch, geb. 24 Jan. 1659, gest. 14 Juni 1737, geh. 13 Mei 1700 in de Kloosterkerk te 's Gravenhage met Agnes Johanna Petronella van der Waeijen, gest. 26 Febr. 1712, begr. te Monster (2 kinderen).

28 (zie 7). Justinus M., geb. 24 Jan. 1659, in October 1686 met het schip de Wassenaar, varende onder kapitein de Liefde, tegen de klippen van Minorca vergaan.

29 (zie 7). Cornelis M., geb. 19 Febr. 1661, voor Fiscaal-Generaal naar Indie vertrokken en aan de Kaap de Goede Hoop door het omslaan der boot verdronken 20 Aug. 1688, en aldaar begraven.

30 (zie 7). Petronella Maria M., geb. 10 Dec. 1669, gedoopt 13 Dec. in de Kloosterkerk te 's Gravenhage.

Naar het mij wil voorkomen is Joost Janszoon van Delft dezelfde persoon als Justinus van Moerkercken. Ik houd het er voor, dat de vader van Justinus v. M. niet *Jacob* Cornelis M. geweest is maar *Jan* Cornelis(*zoon*) M. De naam Jacob komt toch niet onder de onmiddellijk volgende generaties voor, wel Johan. Daar Hertog (Hartogh) M. vermeld staat als geboren

op 13 Jan. 1622, versterkt mij dit in het vermoeden, dat de op den 22 Jan. van dat jaar gedoopte Hawich in de oorspronkelijke registers als Hartoch is ingeschreven geweest; zijn broeder en zuster, Isaac en Sara, staan in deze geneal. vermeld als geboren 3 Jan. 1628, en in de Zwolsche doopregisters zijn zij ingeschreven op 4 Jan. 1628. Op pag. 14 van mijne mededeelingen vermeldde ik reeds, dat het portret van Hartogh van Moerkercken met vrouw en kind in het Mauritshuis aanwezig is. De heer de Fremery deelde mij mede, dat in den aanvang dezer eeuw de familiewapens op de portretten geplaatst zijn volgens de opgaven van den bekenden genealoog Scheltus van Kampferbeke. In zijn huis in Oakland (Californië) heeft hij de portretten van den convooimr. ter Borch en diens vrouw, Catharina van Colen, geschilderd 1592. Ook heeft hij daar portretten van tweelingen Moerkercken, oud 1 à 2 jaren, door eenen ter Borch geschilderd, niet door den beroemden, maar door een ander lid dier familie. Onder zijne familieportretten hier te lande bevonden zich die van Moerkercken en zijne vrouw Nijkercken, met de wapens, en die van Harmen van Moerkercken en diens vrouw A. J. P. van der Waeijen.

Res.bk. van Dev., 3/13 Maart 1675: Burgemeeeters, sch. en r. authoriseeren Hertoch van Moerkercken hunne stadszaken, die zij hem zullen aanbevelen in den Hage, te verzorgen, en zich te gedragen »als een vercoren agent betaemt«, doende telkens van zijne verrichtingen ten spoedigste aan hen schriftelijk rapport, terwijl zij beloven hem dienaangaande in alles te indemniseeren.

Omtrent het geslacht van Nijkercken verwijs ik

naar de »Geslachtk. Aanteek.« van mr. J. van Doorninck.

4. Gerhard ter Borch.

Hij huwde 28 Maart 1613 met Anna Bufkens, Lancelot Bufkens dochter, te Antwerpen.

Den 16 Sept. 1587 werd uit het huwelijk van Lanssloot Bufkens en Johanna de Bonte eene dochter Anna in de Hoofdkerk of Onze Lieve Vrouwenkerk te Antwerpen gedoopt. Haar peter was Jacob Goossens, hare meter Anna Schilters. De acte van het huwelijk van Anna B. met Gerhard ter Borch is in de kerkregisters niet ingeschreven gevonden. In de doopregisters van genoemde kerk, doorzocht van 1575 tot 1592, komen geene andere personen den naam Bufkens dragend voor, evenmin in de huwelijksregisters dier kerk, welke geraadpleegd werden over de jaren 1574—1587. De huwelijksregisters der twee bijzondere parochiën, die van St. Jacob en die van St. Walburgis, bevatten over gemelde jaren ook niet den naam Bufkens.

In archiefstukken trof men het volgende aan:

14 Dec. 1587. Hendrik van Maren, pro se et als momber van Aert de Bonte, Thomassone wijlen daer moeder af was Ursele van Maren ..... en Lansloot Bufkens, als man en momber van Janneken de Bonte, des voors. wijlen Thomas dochtere etc. des voors. Aerts suster, constitueruut heer Balthazar de Bonte, canonick wonende te 's Hertogenbossche om te compareren voor schepenen van 's Hertogenbossche en aldaer te goeden Mathijs van Lovendonck in een huis gelegen te 's Hertogenbosch, hen constituanten verstorven van Gheertruijt van Vechelen, weduwe 1°. Jan van Maren en 2°. Govaert Jacopssen, henne moeder en grootmoeder respective.

28 Febr. 1591. Lansloot Bufkens, schrijver ten comptoire des heeren amptmans deser stadt, oud 36 jaren, juravit etc.

7 April 1598. Lanceloot Bufkens, Willemssone wijlen ende Jehanna de Bonte, Thomas dochtere, eius uxor ..... Zij doen schuldbekentenis.

Momberstellingen en erfuitingen der stad Zwolle:

Momberen over Gerhart ter Borchs kinderen: Herman ter Borch, Thomas de Bunthe.

Upten 24 Decembris anno 1621 hefft Gerrijt ter Borch sijnen twie kinderen Gerrijt ende Jannechien, van zijn zal. huisfrouwe Anna Buffkens naegeholden, in presentie der momberen voirss. erffutinge gedaen, ende hefft deselve voir haeres moeders guet bewesen onder hem beiden driehondert Car.g. eens, ende daertho die clederen ende cleinodien tot des moeders lijve gehoirt hebbende, ende hefft beloefft die kinderen in cost, clederen ende alle lijffs noetdrufft te onderholden ende op te brengen tot haeren mondigen jaeren tho, ende alsdan tgene voirss. te ontrichten. Sonder argelist. Schepen Johan van Tongeren ende Hendrick ter Cuilen.

Juramentum per tutores remissum.

Recogn.bk. Zw. arch. 8 Nov. 1654: Gerrit ter Borch bedankt zijnen vader Gerard ter Borch, licentmr., voor de goede administratie enz. van zijne moederlijke nalatenschap evenals zijnen oom Thomas de Bonthe voor zijn opzicht als momber.

Volgens eene m.s. genealogie van het geslacht Wijntgens, berustende in het arch. van »Ov. R. en Gesch.« was Jan Wijntgens, muntmr. van Campen en het landschap Overijssel enz., gehuwd met Hester Bufkens, uit welk huwelijk een vierde kind gedoopt

werd met den naam Lancelot. In de trouwregisters van Campen, beginnende anno 1613, staat echter dit huwelijk niet ingeschreven, evenmin komt het voor in de proclamatieboeken, die de archivaris de welwillendheid had voor mij na te slaan van 1608—1630. Vermoedelijk waren Anna Bufkens en Hester Bufkens zusters en de licentmr. G. ter Borch en de muntmr. J. Wijntgens dus zwagers. Door deze familiebetrekking stond de oude ter Borch weer in betrekking tot eenige kunstenaars, gelijk uit bijgevoegde tabel moge blijken. Ik ontleen deze opgaven aan genoemde genealogie, den Ov. Alm. van 1854, Hoogstraten's Groot Alg. Hist. Geogr. Woordenbk., Kramm's Levens der Schilders, en Oud-Holl. III, pag. 145.

Laurens van Teijlingen, gest. 28 Mei 1637, heeft verscheidene historiepenningen gesneden. Zijn verzoek om eene penning te mogen uitgeven op het veroveren der Spaansche zilvervloot werd afgeslagen (res. der St. Gen., 4 April 1629). Johan Wijntgens, die een dergelijk verzoek richtte aan den Deventer magistraat, kreeg bij raadsresol. d.d. 12 Juni 1629 hiervoor vergunning (Ov. Alm. van 1849, pag. 95 en 96). Ik weet niet beter, of deze Joh. W. was de man van Hester Bufkens. Wie en wat Jacob Stalpart geweest is, die met Wijnne, dochter van Henrick Wijntgens huwde, is mij niet gebleken, evenmin of hij familie was van den vermaarden bouwmeester Daniel Stalpart.

Balthasar Wijntghens
huwde
Anna Vlamincks.

Jan Stalpart van der Wiele
huwde
Elizabeth Lambroeck.

Lancelot Bufkens
huwde
Johanna de Bonthe.

Hendrick W.
huwde
Bartha van Reijdt.

Balthazar W.
huwde
Aaltje van Graes.
(zie aant. op
Condewijn, n°. 10).

Caspar W. huwde Maria St.
van der W.

Eva St. van der W.
huwde
Jacob van Gheijn.

Anna B.
huwde
Gerhard
ter Borch.

Hester B. huwde **Jan W.**

Wijnne W.
huwde
Jacob
Stalpart.

Christina W.
huwde
Laurens
van Teijlingen.

Gerhard
ter Borch.

Gerhard ter Borch hertrouwde in Dec. 1621 met Geesken van Voorst, omtrent wier familie men in dit werk de noodige bescheiden afzonderlijk vindt opgegeven. In het Zwolsch archief treft men onder »momberstellingen en erfuitingen« deze copie aan:

Op huijden den 22en Sept. a⁰. 1628, is tuschen Gerardt Terborch als weduwer van zall. Geeske van Voorst ter eenre, ende Johan van Voorst sampt Jan Terborch als respective bestevader ende oom van Anneke ende Saerke Terborch, kinderen van den voirs. Gerardt Terborch ende zall. Geeske van Voorst voirss. ter andere zijden, een vrundt- ende onwederroepelick erffmaechgescheijt, belangende derselver kinderen moederlick versterff, opgericht, ende beslooten deser gestallt, datt die voirs. Gerardt Ter Borch sijnen twee voirs. kinderen uuijtrichten sall elck die somme van vierhondert Car.gl., tot twintich stuivers hett stuck, neffens alle die klederen van wullen ende linnen, voirts sijlverwerck, tott haeres moeders lijff gehoort hebbende, ende dat hij, Terborch, daertegens erfflick hebben ende beholden sall alle vordere goederen van gereet ende ongereet, als hij met zijne voirs. huijsf. zall. gemeen gehadt ende sij stervende naegelaeten heefft, geene uuijtgesundert, mits datt hij alleen ende sonder entgeltenisse der voirs. kinderen annemen ende betaelen sall alle des erffhuijses lasten ende schulden, hoedaenich die oock wesen muchten, tott achtervolginge van alle t' welke voirs. Gerardt Terborch verbonden heefft ende verbindt mits desen sijn persoen ende goederen, rede ende onrede, tegenwoirdige ende toecoemende, geene uuijtgesondert, waermede die voirs. Gerard Ter Borch ende zijne kinderen, bij zall. Geeske van Voorst geprocreert, belangende haer moederlick

verstorff, gescheijden sollen zijn ende blijven, wordende den voirs. Gerardt Ter Borch, geholden dese te doen registreren tott meerder versekeronge der voirs. kinderen ten prothocolle van de stadt van Swolle, offte daer het anders aldaer nae costume locaell behoren muchte. Geteijkent t'Arnhem ten dage, jaere, ende bij parthien als boven.

Onderstondt:

Gerardt Ter Borch.

Jan van Voorst.

Johan ter Borch.

Ten 3den male huwde Gerhard ter Borch 28 Sept. 1628 Louisa (= Wijsken) Mattijssen.

In de genealogie van het geslacht Condewijn heb ik sub no. 10 van generatie III mededeelingen verstrekt, de familie Matthijssen betreffende. Wij zien daar, dat de ouders van Wijsken Matthijsen waren Herman M. en Aaltje Condewijn. Mr. J. I. van Doorninck meldt ons, dat de familienaam van de Matthijsen's (eigenlijk een patronymicum) oorspronkelijk Condewijn was, en hij grondvest zijne meening op het lijkdicht van H. Smeeks, vervaardigd »ter gedagtenisse van Mevrouw Louisa Kondewijn, Weduwe van den E. Heer Gerhard ter Borch, In sijn leven Ontfanger der Convoijen en Licenten tot Zwol, Die seer Godzalig is ontslapen binnen Zwolle den 13 April 1683. Te Zwolle, gedrukt bij Gerard Tijdeman«. In geen enkel officieel stuk vind ik echter hiervan melding gemaakt, en wij zouden het gerust voor eene vergissing van den gelegenheidsdichter kunnen houden, indien niet onder de papieren van de ter Borch's, welke mevr. de wed. mr. Rietberg te Zwolle bezit, een lofzang bevond, door den licentmeester ter eere zijner bruid

gedicht, waarbij met andere hand staat aangeteekend: »Dit vars heeft Vader Gerhard Ter Borch gemaeckt op sijn bruijt Louwisa Matthisen Condewijns, doe hij onder trou stont A⁰. 1628«.

Intusschen ben ik ook niettegenstaande deze aanteekening geneigd te gelooven, dat zij Louise Matthijssen heette, en dat Condewijn slechts eene toevoeging is van den naam harer moeder. Men vergelijke verder 't geen ik mededeel in mijne aanteekeningen omtrent Gesina ter Borch.

Het vers, in verschillende kleuren van inkt geschreven op de achterzijde van Moonen's lofzang op Joost Roldanus, den Zwolschen schrijfmeester, die door het penseel van Gerhard ter Borch vereeuwigd is, luidt als volgt:

Eerbaere Wijse!

Met Godt te vangen aen, dat is de beste sin
Voor lichaem ende sieel, ock troost en overwin,
Het eijnt en ock t begin, het doen en laeten al,
Wat is en blijft altijt, en niet veranderen sal.
Dit is al mijn geloof en hoope sonder ent.
Waer dat ick reijs of loop, van Godt ick niet en wend,
Van waer ick hene coom; daer bin ick lest geweest.
Mijn lichaem is well hijr; nu wandelt daer mijn geest
Om een, de ick bemin, seer schoon, wel gemaniertt,
Well weerdich is gekroont, en dubbelt well gesijrt.
O eele schoone bloem, van goeden huijs gebooren,
U comt toe lof en roem voor alle mensen oorer. (lees: *ooren*)
Ick wens U vree en rust tot t eijnde van u leven
En alles werels lust in Godtelick begeven.

Ik ben zoo vrij geweest zelf de leesteekens te plaatsen en de onnoodige kapitale letters weg te laten, hopende dat mijne interpunctie juist is.

Onder de zinspreuk »De deught verheught« heeft

een ongenoemde dichter of dichteres een lijkdicht vervaardigd, hetwelk gedrukt is te Zwolle bij »Gerrit Tijdeman in de Dieserstraet«. Het vers zelf, niet beter of slechter dan dergelijke jammerklachten van dien tijd, laten wij maar achterwege; de titel is: »Rouwklachte over de doot van de e. heer Gerhard ter Borgh, ontfanger van de licenten of convoijen van wegen de hoogh. mog. heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden ende de e.e. heeren Gecommitteerde ter Admiraliteijt in Noort-Hollandt op derselver comptoir binnen Zwolle, daer hij, out sijnde in 't 79 jaer, oock gelijck den ouden Sijmeon seer christelijck en godsaligh in den Heere is ontslapen den 20 Aprilis, en daernae rouwstatigh begraven den 29 derselver maent, 1662«.

Waar de licentmr. Gerhard ter Borch woonde, laat zich eenigzins vaststellen uit eene acte van 2 Juni 1657, voorkomende in de Zwolsche recognitieboeken, op welken datum »compareerde Reiner Reiners als eigenaar van het huis, daer de ◇ rouse uithangt in Sassenstrate tusschen d' e. licentmr. Gerard ter Borch ende de erfg. van sal. dr. Jacob van Gelder gelegen« cet. Ongeveer 1883 woonde er de deurwaarder van Oorschot in. Nog noteerde ik uit een zeker schrift met aanteekeningen, in bezit van den heer M. J. Zebinden Baggerman en aangelegd door wijlen den heer L. F. Zebinden, waarin hij uittreksels en overzettingen in de hedendaagsche taal schreef van de documenten der ter Borch's: »Herman ter Borch woonde in de Sassenstraat op de hoek van het steegje naast zijne moeder mevr. de wed. Gerhard Ter Borch, als blijkt uit eene overeenkomst van 21 Sept. 1677, waarin Louisa Mathijssen, weduwe Gerhard ter Borch,

een doorloop van het water uit haar huis bekomt door dat van Maria Kroese, wed. Herman Ter Borch naar het steegje en daarvoor toestaat dat laatstgenoemde water uit haar regenbak mag halen«.

Verder teekende de heer Zebinden aan, dat er nog 3 stukken bestonden, waaruit bleek, dat door tusschenkomst der regeering zeker verschil uit den weg geruimd werd, bestaande tusschen Gerhard ter Borch en zijnen broeder Jan ter Borch, majoor van Zwolle, Joost Jansen als vader en voogd zijner onmondige kinderen geassist. door Wessel van Ulsen als gezworen momber dier kinderen, en Lucas Goetman bgmr. van Zwolle als gevolm. van de nagelaten kinderen van zal. Berent Voet, over de rekening van ontvang en uitgaaf van zoodanige penningen als respectievelijk geproduceerd waren uit verscheiden oorzaken zoo uit hoofde van contract van resignatie des licentmeesterschaps als anderszins, hoe het ook moge zijn, tot het sterfhuis van zal. Herman ter Borch behoorend enz. enz. Actum te Zwolle 5 Juli 1634. Ondert. door de voor deze zaak speciaal geauthoriseerde schepenen R(einier) van Raesfelt en R(obert) van der Beek, en door Gerhard ter Borch.

Thans laat ik het accoord volgen betreffende het licentmeesterschap tusschen Gerhard ter B. en zijne kinderen 18 Juli 1681 gesloten. Herman ter Borch, aan wien het licentmeesterschap overgedragen wordt, onderteekent het eerst na zijne ouders, de andere kinderen naar gelang van leeftijd. Dat Herman ter Borch het eerst onderteekent, heeft mr. van Doorninck waarschijnlijk doen vermoeden, dat hij ouder was dan de anderen, waarom hij hem uit het 1ste huwelijk doet geboren worden.

Op dato hijr onder hebbe ick Gerhard ter Borch met mijn vrou Wijssa Matthijssen ten vollen geackerdeert, mijn offisii het convoijmesterschap te transporteren aen ons soon Herman ter Borch, op conditien, dat ik als vaeder in mijn volle bedieninge sal blijven, de gagien, proffitten en opkoomsten van dien genieten als voor, so lange als Godt mij daer toe verleent vermoogen de bedieninge deszellven sal koenen vertreden en vertree, neffens mijn soon Harmannus hulpe, gelijck voor dezen, maer nae dootlicke ofganck des vaeders (die Godt lange behoede) sal Harman ter Borch de geheele gagie proffitten en opkoomsten vant voorss. offisie ten vollen genieten, alleenlijck dat hij jaerlix uijtkeeren sal aen zijn broeder Gerhard ter Borch hondert keijserg(ulde)n, en aen zijn suster Anna ter Borch oock hondert keijsergn., en aen zijn suster Sara ter Borch oock hondert keijsergn; en de eerst komt te sterven van mijn voornoemde drie voorkinderen, de hondert gn. jaerlix sal sterven op mijn vijf naekijnderen, te weeten Geesken, Catarijna, Aeltien, Janneken en Mosus ter Borch, ider voorss. kint twintich keijsergn. jaerlix, en sal van den eenen op den anderen starven; ende de twee naelevende voorkinderen sullen oock van den eenen op den anderen starven, sodat de lestlevende dan behouden sal jaerlix twee hondert gn. sijn leven lanck; en als de laeste voorss. voorkinder doot zijn, dan sal de voorss. tweehondert gn. oock aen de voernoembde vijf naekinderen starven; dan moet Harmannus ider van de vijf naekinderen, te weten zijn volle susters en broeder, jaerlix tsestich keijsergn. uijtkeeren, so lange de oock leven; en den eersten sal oock op de anderen sterven tot de laeste toe als voor, so lange Harman ter Borch oock int

leven blijft en in de bedieninge des comptoirs blijft. Oock is mede bevoorwaert, dat wat swaericheijt, schaede ofte baet aent licentmeijsterschaps tractament van sevenhondert gn. konde toe vallen nae dato deses en geduijrende dit contrackt, ellick van de uijthebberen voornoemt uijt het offisie nae advenant sullen draegen. Alles sonder arch ofte list. Des ten oirconde zijn hijr van gemaeckt voor ider uijthebbende kijnt een deszellven inhout, oock van vaeder en moeder en kinderen onderteijckent. Datum Zwolle den achtijnden Julij anno sestijnhondert eennensestich.

Gerhard ter Borch. Catrijna ter Borch.
Wijssa Matthijssen. Aleida Ter Borch.
Herman Ter Borch. Joanna Ter Borch.
Anna Ther Borch. Moses Ter Borch.
Sara Ter Borch.
Geesken ter Borch.

(Ter zijde staat:)

Het ackoort, dat mijn soon Gerrit heeft, is met der haeste geschreven, sodat ick dat sanderen daegs aen hem te niet gedaen hebbe, daerop hijr aen antwoort is van mijn soen Gerrits eijgen hant.

5. Johan ter Borch.

Hij huwde 30 Juli 1620 met Aleida Vos en hertrouwde 18 Aug. 1622 met Maria Nieuwlant.

Hij was majoor der stad Zwolle. In de recognitieboeken van Zwolle komt hij voor op 22 Sept. 1641; 2 Juli, 20 Nov. 1650; 22 Febr., 11 Maart 1651.

Resolutieboeken van Zwolle: Jan Ter Borch stads majoor op zijn versoek geaccordeert zijn majoorschap aan zijn schoonsone Gerhard Voet te mougen resigneren. 6 Jan. 1651.

Zwolsch arch. Processtukken. 1661—1663. Credi-

teuren van wijlen majoor Jan ter Borch, eischers, contra Hendrick van Twenhuijsen, verweerder; eenige stukken in zake vordering, dat verweerder den boedel van wijlen Jan Ter Borch zal terug brengen in den staat, als deze voor dato van zijne »ongequalificeerde anvaerdinge« geweest is. N.B. in elk geval ontbreken inventaris en sententie.

Losse volmachten, stad Zwolle: 25 Mei 1653. Dr. Beuckel Ter Borch constitueert Johan Ter Borch, assayeur van de stads munt, en Maria Nieulants, constituants vader en moeder, om zorg te dragen voor zijne goederen, die hij te Zwolle heeft of krijgen zal.

Resol. van riddersch. en steden: 25 Juli 1623. Het vacierende isersnijderampt op der landtschaps munthe is geconfereert aen Johan ter Borch.

Idem: 17 April 1627. Het vacierende officie van assajeur opte landtschaps munthe is in platze van Cornelis Goverts wedderom gestelt Johan Ter Borch.

Res. van s. en r. van Zwolle, 4 Febr. 1652: Johan ter Borg in plaats van wilen Gerrit Versevelt met het assayeur- en ijsersnijderschap van dese stadsmunte gebeneficieert.

Idem, 9 Febr. 1652: Op recommendatie van de muntmeester Arent van Romunde hebben s. en r. aan Johan Versevelt geaccordeert om bij afsterven of onvermogen van Johan ter Borg, tegenwoordig assayeur en ijsersnijder deser stadsmunte, het voorschreven ampt te vertreden, en daarinne te succederen, welverstaande dat gedagte Johan ter Borg zijn leven lang (schoon hij tot de bedieninge onbekwaam mogt worden) het ordinaris traktement sal hebben te genieten.

Idem 7 Juni 1653: Johan ter Borg assayeur alhier

met dese stads stemme gebeneficieerd ten einde als overkeurmeester van silver- en goudsmeden in de provintie van Overijssel gesteld te worden.

Ingeschreven te Deventer 29 Aug. 1607, copulati Swollae cum attest. 1607, 20 Septemb.: Claess Schoetting seligen Willems Schoetings sohn van Swoll, Aeltien Fuss, burgermeister Derrick Fuss tochter in die Assenstraet.

Claes Schoetijnck, bruijdegoem.

Altijen Foes brout.

Gehuwd te Zwolle met attest. 20 Sept. 1607: Clas Schatinck s. Willem Schatincks s. in die Dieserstraate ende Aeltien Vos borgmr. Vos dr. tott Deventer.

Nog trof ik aan, dat te Zwolle geh. waren den 18 April 1613 Jan Schatinck, sal. Willem Schatincks n.s., Geertgen Claes, Claes Egberts dr. buijten de Camperpoorte, dienstmaecht van borg. Werner ten Holte.

Het geslacht Vos bloeide te Deventer:

Geh. te Deventer 17 Febr. 1574: Derrick Vos apteicker, Griete Jan Herings dochter, test. Bernardo Herinck canonico, Alberto Helmich.

Geh. te Dev. 23 Jan. 1592 (procl. 9, 16 en 23 Jan.): Jan Ferver van Deventer met Jorgen Schoenmaker ende Agneta Vooss, mr. Dericks Vooss dochter.

Ingeschr. te Dev. 22 Maart, geh. te Amsterdam met att. 14 April 1600: Lambert Voss, burgermr. Derrick Voss sone, ende Clemente van Hogendorp t Amsterdam.

Geene onderteekening.

Ingeschr. te Dev. 30 Jan., geh. 21 Febr. 1613: Evert Voss, seligen burg. Derrick Voss sohn in die Assenstraet, Margrita Vresen, Timen secretarius dochter, tot Swoll.

Uterque abfuit.

Uit welk huw. 9 kinderen te Dev. gedoopt zijn.

Ingeschr. te Dev. 23 Juli, geh. 23 Aug. 1603: Johan van Romunde, des averleden Gerrit van Romunden sone van Deventer, wonende tot Swolle, Margareta Voss, borghemeister Derick Voss dochter in die Assenstraet.

Jann van Koemunde bruidegom.

Margrete Vos bruiet.

Ingeschr. te Dev. 23 Mei en geh. te Zwolle 13 Juni 1624: Daniel Vedderman sone van sal. Herman Vedderman wonende in de Grote Overstrate, Niesken Vos weduwe van Herman van Ittersum wonende te Swol.

Neuter aderat.

Mr. J. L. v. D. geeft op, dat de agent Beuckel van Nieuwlant waarschijnlijk dezelfde is als B. v. N. Corneliszoon, bgmr. in den Haag, ondertr. ald. 10 Nov. 1602 met Maria, dochter van Jan Bouwensz Boele, boekdrukker te Leiden (zie Nav. 1886, p. 327). In het werk van dr. A. M. Ledeboer »De boekdrukkers enz. in Noord-Nederland« vindt men op pag. 171, dat Beuckel Cornelisz. Nieulandt, ook wel Bucoldus Cornelii Nieulandius, te 's Gravenhage werkzaam was 1602—1606* en dat hij woonde op 't Voorhof »in de Patientie«.

De mogelijkheid bestaat, dat Johan ter Borch als eerste vrouw gehad heeft ...... Treurniet. Zie hieromtrent de aanteekeningen op de n°s 2 en 3 van genealogie ter Borch C.

Gerhard ter Borch.

Hij huwde 14 Febr. 1654 met Geertruijt Matthijss, weduwe van Thijs Daems.

Gelijk mr. J. I. v. D. reeds mededeelde, is in het Deventer burgerboek te vinden op 13 Febr. 1655: »Gerard ter Borch, tot Swolle geboren ende hebbende getrouwt de weduwe van wijlen provisoir Matthijs Daems, bij s. en r. met de cleine burgerschap versien sijnde voor 12 ggl., heeft den burgereedt dar op staende in forma gedaen«.

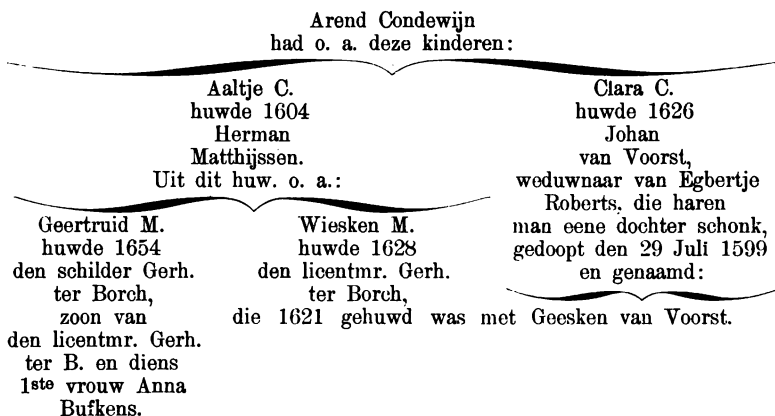
't Is mij intusschen gebleken, dat de schilder ook het grootburgerschap verworven heeft. In de resolutieboeken toch staat geboekt: »Schepenen ende raedt hebben Gerard Terborch om sonderlinge redenen van de burgerwachte gevrijet ende met het volle burgerrecht gratis versien. Mercurij 19 Febr. 1668, coss. Sticke, Andries Nilant«.

Deze onderscheiding kan ter Borch niet onwelgevallig geweest zijn, want »Voor de groote ende volle burgerschap sal betaelt worden driehondert goltgul., ten waere een Inkomelinck een volle Burgersdochter, ofte weduwe quame te trouwen, dewelcke alsdan de helfte der penningen sal genieten, ende met hondert vijftich goltgul. mogen volstaen«.

Het juiste jaar, waarin G. ter Borch zich voor goed te Deventer vestigde, is, zoover ik weet, niet bekend, doch kan ongeveer vastgesteld worden. Wij weten, dat hij in 1666 tot gemeensman voor de Engestraat is verkozen. Het stadsrecht bepaalde: »Ter Gesworen Gemeente sal niemant gekozen worden, hij zij drie jaeren binnen Deventer een Burger geweest«, en »Een Burger, so een jaer, ses weken, ende drie dagen buijten der stadt woont, verliest daer mede sijn Burgerrecht, uijtgesondert, so hij buijten der Stadt vrijheit quame te trouwen, dewelcke alsdan binnen een jaer, ses weken, ende drie dagen sijn recht niet verwercket,

Ende die uijtgetrockene Burgeren weder incomende metter wooninge, sullen door verloop van een jaar haer Burgerrecht weder gewonnen hebben«. Hieruit blijkt, dat ter Borch na het winnen van het klein burgerschap minstens 3 jaar te Deventer moet gewoond hebben en, zoo hij intusschen Deventer tijdelijk verlaten heeft, voor Petridag (22 Febr.) 1665 aldaar moet zijn teruggekeerd; waarschijnlijk heeft hij echter sedert zijn huwelijk vast verblijf te Deventer gehouden.

Dat zijn huwelijk kinderloos bleef, is niet te verwonderen; zijne vrouw toch was ongeveer 42 jaar, toen zij met hem huwde. Zij bracht echter een voorkind mede ten huwelijk, Geertruida genaamd, omtrent wie ik niets naders gevonden heb. De familieverhoudingen tot haren eersten man zal ik zoo aanstonds mededeelen; eerst wil ik nog de aandacht vestigen op de eigenaardige verhouding, waarin de schilder ter Borch door zijn huwelijk kwam te staan tot zijnen vader; hij werd nu toch diens zwager. Deze tabel geve een overzicht, waaruit tevens blijken zal, hoe zijne vrouw eene nicht van hem kon genoemd worden:

Gerhard ter Borch, de licentmr., zeide dus in 1621 tegen Johan van Voorst schoonvader, in 1626 tegen diens vrouw, Clara Condewijn, schoonmoeder, in 1626 tegen Herman Matthijssen en Aaltje Condewijn oom en tante, en tegen hunne dochters Wiesken en Geertruida nicht; zijn zoon Gerhard, de schilder, zeide dus in 1626 eveneens nicht tegen de dochters van Herman M., terwijl hij in 1628 tegen Wiesken moeder en tegen Geertruida tante moest zeggen, totdat hij in 1654 Geertruida als vrouw, Wiesken als schoonzuster toesprak.

Gerhard ter Borch woonde te Deventer in de Lange Bisschopstraat. Wij treffen daaromtrent aan in de Deventer renunciatieboeken op 13 Nov. 1665: Jacob Vieracker en Catharina Middachten, echtelieden, verklaren verkocht te hebben aan den winkelier Arent Arentzen, diens vrouw en erfgenamen »seecker erve ende huijs staende en gelegen in de Bisschopstraete tusschen huijseren van Gerhard Ter Borch ter eenre ende Henrick Klockerinck ter ander zijden.

In het straatboek van de Bisschopstraat, te vinden in de prothocollen van huizen te Deventer, lezen wij op pag. 165: »Mr. Henrick Klockerinck harnaschmaker, 2 huisen onder een dack«. De uitgangen waren 2—1—4 g.gl. aan Lebuinikercke en 3 ggl. aan 't Lammen Clooster.

Op pag. 166 staat: »Het Wapen van Essen, Jacob Vierakker en voorheen Berent Laerhuis«.

Waarschijnlijk woonde dus Gerhard ter Borch in een der 2 huizen van Henrick Klockerinck. In het nieuwe straatboek, aangelegd tusschen 1806—1810, worden deze »2 huisen onder een dack« afzonderlijk vermeld en wel onder nos. 294 en 295; zij behoorden

destijds beide aan Jenneken Deukers, wed. van Jan van Battem. Het »Wapen van Essen« was toen 't eigendom van Bernardus van Wilpe.

Het was niet de woning van ter Borch's vrouw of liever van haren eersten echtgenoot, mede in de Langebisschopstraat gelegen, blijkens pag. 170 libri 5 van de prothocol van huizen. Aldaar staat:

»Lict. Joan Scharff

Thijs Henricksz Daem met de sijnen.

Buisken Clooster .... 5 ggl.

Elisabeth gasthuis .... 10 ggl. 14 st.«

Onder deze uitgangen staat met latere hand geschreven:

»Dit huis nu C. Ribbius, weduwe en boedelhouderschе van wijlen G. Slechtenbree«.

Volgens bovenvermeld nieuwe straatboek droeg het als nummer 283 en werd het den 13en van Wintermaand 1810 overgedragen aan Gerharda Catharina Slichtenbree.

Concept van een testament van Gerhard ter Borch, aanwezig in het rijksmuseum te Amsterdam:

Ick Gerhard Ter Borch, gaande, staande, gesondes lijves, ende bij volkoomen goeden verstande, overdenckende de broosheijt 's menschelijcker natuire, de gewisheijt des doods, ende d'onseekere uire van dien, heb om redenen mij daar toe moverende goedgevonden van mijne met doode nae te laetene goederen te ordonneren ende disponeren als volght. Vooraff revoceere, cassere, ende annullere alle ende ijgelijk sodane testamentaire ofte andere dispositien, als ick voor dato deses heb opgerichtet, ende specialijk soo ick ten tijde van 't leven mijner huisvrouw zall. Geertien Mathijss gemaakt hadde. Ende dan alsoo komende

tot dese mijne vrije onbedwongene testamentaire dispositie ende uijttersse wille beveele mijne dierbare ziele in handen Gods Almachtig, ende mijn lichaam ter eerlijker aardscher begraffenis, soo ick wil ende begeere, dat tot Zwolle in de graffstede van mijn vader zall. geschieden sal. Waar nae stelle ende instituere, tot mijne eenige ende universele erffgenamen mijne twie susters Geesken ende Catharina Ter Borchs, om onder hun beijden mijne naelatenschap in gelijcke delen te deijlen, eewich ende erffelijk besitten, wenden ende keeren naar haar welgevallen; ende soo imand van haar beijden, sonder lijves erven nae te laten, mochte koomen 't overlijden, wil ende ordonneere ick testator wel expresselik, dat het geene deselve van mij geerft sal hebben, weder gaan, retourneren ende versterven sal op mijn andere suster als dan in leven zijnde. Edoch geef ende legateere ick testator uijt mijne gereedste goederen, voort nae mijn doodt uijttekeeren, aan de kinderen van mijn broeder zall. de licentmr. Herman Ter Borch een somma van .... onder hun drie, met namen Gerrit, Tomas ende Jacobus Ter Borch in ehgale deelen te deelen ende genieten; willende ende ordonnerende wel expresselijk, dat voornoemde summe van 't eene kind sal erven ende versterven op d'andere tot der laester dood toe, sonder dat desselfs moeder eenige Falcidie ofte Trebellianique portie daar in sal hebben te genieten ofte profijteren, ende nae doode van 't laeste kind, sal dese voorss. gelegateerde somma devolveren ende versterven op de kinderen, ofte kint van mijn zal. suster Janneken, soo als dan in leven mochte sijn. Item geef ende legatere aan de drie kinderen van mijn suster Janneken Ter Borgh, met naemen Gerrit, Cornelis ende Hilla-

gonda Schellinger, eene s^a van onder haar drie gelijckelijck te deelen ende profijteren; ende in cas een ofte meer van deselve, sonder wettige lijves erven, mochte koomen te overlijden, wil ende ordonnere mede wel expresselijk dat de voors. gelegateerde s^a sal erven ende versterven van 't eene kind op 't andere, tot des laesten kinds dood toe, ende nae doode van 't laeste kind, op de kinderen ofte kind van mijn broeder zall. Hermen ter Borgh, soo ende als dan in leven zullen wesen: sonder dat ook de kinderen vader, mijn swager Schellinger, daar in eenige Falcidie ofte Trebellianique portie sal hebben te genieten, ofte andersints profiteren. Willende ende ordonnerende verder wel expresselijk, dat dese beijde voorn(oem)de legaten aan de kinderen van broeder ter Borch zall., noch ook aan de kinderen van mijn suster zall. Janneken Ter Borch, niet en sullen worden uijtgekeert, ofte in handen van deselve ouders koomen, dan dat deselve sullen werden belecht ende aan andere luiden op interesse gelaeten, tot dat deselve kinderen, soo van mijn broeder als suster zal^s, tot haare mondige jaaren sullen zijn gekoomen, ofte anderzints met vrienden beraadt getrout. Stellende ende nomirende tot dien eijnde, ende om te besorgen, dat zulx wel worde bestelt, naegekomen, ende voor den kinderen besorcht, de personen van (de) h(ee)ren predicant Altius tot Zwolle ende ———— tot Deventer, dewelke ick sampt ende ijder in 't bijsonder versoeke ende auctorisere daaromtrent alle nodige ordres te beraemen, ende met eenen te besorgen, dat geduirende der kinderen minderjaricheijt, ofte tot derselver trouwdach, de opkomsten ende renten van (de) voersch(reven) legaten, voor de kinderen onderhoud, aan de moeder

ofte andersints jaerlix werden voldaan ende uijtgekeert; edoch dat de capitaelen onverminderdt mogen worden bewaart ende verblijven, tot der kinderen minderjaricheijt ofte trouwdach als voorseijt is. Wijders geve ende legatere aan ——— . Noch legatere aan de diaconie deser stad ———— aen 't Arme Kinderhuis ———— aen 't Elisabethen Gasthuis ———— aen 't Wesenhuis alhier ——— —. Alle welke voorsch. legaten ende giften, ick wil ende ordonnere, dat voort met de ses weeken nae mijn doodt uijtgekeert ende voldaan zullen worden door mijne susteren ende geinstitueerde erffgenn. in desen, sonder eenige tergiversatie, oppositie ofte andersints de minste kortinge ofte detractie van de Falcidie off andere portien ———— Waermede dese mijn uijtterste wille ende dispositie sluitende, begeere dat deselve alsoo in allen delen op de beste bestendigste forme rechtens achter volght ende naegekomen moge worden, t zij dan als een testament, codicil, gifte ter saecke des doods, ofte onder den levendigen, ofte soo deselve andersints, omni meliori modo, mach off kan geheten worden. Sonder argelist. In kennis der waerheijt hebbe ick desen met mijn gewoonik pitzier ende ondertekeninge van mijn name bekrachtiget. Actum Deventer den 21: Junij 1681.

Het rijksmuseum is tevens in het bezit van de »Bruijlofts lauwerkrans, gevlochten ter eeren van den e. eerentfesten, wijsen, voorsienigen ende constrijcken heere, mr. Gerard Ter Borch, bruijdegom, ende de eerbare, veel eer- ende deuchdenrijcke juffrou Geertruida Matthijssen, bruidt, in den echtenstaet te samen bevestight binnen Deventer, den 14 Februarij a° 1654. Tot Zwolle gedruckt bij Jan Gerritsz Tijdeman boek-

drucker, woonende in de Dieserstraet naest het Heijlige Geest, 1654«.

Betreffende de familie van ter Borch's vrouw noteerde ik dit:

Ingeschreven te Deventer 26 Oct. en geh. aldaar 17 Nov. 1633: Matthijes Daems, wedr. van sal. Lijsbeth van Bommel in de Lange Bisschopst., Gerdruith Matthijess, dr. van Harmen Matthijess in de Cleijn Overst.

Matthijs Hendrijcx Dames als broedegam.

Ge(*r*)truijken Mattijsen bruijt.

Uit dit huw. vind ik te Deventer gedoopt 31 Mei 1637:

Gertruidt, v. provisoor Mattıs Dams, m. niet vermeld.

Andere kinderen uit dezen echt trof ik in de Deventer doopboeken niet aan. Er is echter nog een zoontje Henrick geboren, blijkens een testament, te vinden in het proth. van test. van den Deventer secr. van Engelen:

Testament van Matthijs Henrichs Daem, d.d. 4 Nov. 1641. Hij praelegateert aan zijn zoontje Henrick Daem, bij Geertruidt Matthijsen, zijne tegenwoordige vrouw, verwekt, 1000 rijksdaalders en eenen hof over den IJssel gelegen. In zijne overige nalatenschap zal Henrick met testateurs andere kinderen gelijkelijk erven en deelen.

Idem, d.d. 22 Juni 1649. Hij persisteert bij zijne dispositie van 4 Nov. 1641, doch maakt aan zijne vrouw Geertruijdt Matthijsen voor den tijd van 23 jaren de lijftucht van zijn huis, »de Olijmoele« genaamd, gelegen in de Lange Bisschopstraat, waarin zij, echtelieden, tegenwoordig wonen.

Idem, d.d. 23 Juli 1649: Hij persisteert bij zijne dis-

positie van 22 Juni 1649, doch geeft aan zijnen zoon Henrick in plaats van den hof over den IJssel, door testateur verkocht, een praelegaat van 1000 daalders.

Arch. Leb.kerk: Novitiorum nomina. Dec. 1633: Gerdruith Matthijess w. (= *wijf*, want *weduwe* kan niet) van Matthijes Hendricks Daem ende Engele Jochums, haer dienstmaecht, in de Groote Bisschopst.

Gehuwd te Deventer 23 Maart 1617: Tijs Daems, z. Hendrick Daems zoen, wonende in die Lange Bischopstraet, Lijsbet van Bommel, z. Arijs van Bommels dochter aen den Brinck.

Theijes Daemens als broegem.

Lijsabet van Bommel als bruijet.

Uit dit huwelijk zijn te Deventer gedoopt en ge huwd *a*—*e*:

a. 23 Dec. 1617, Gorrijtijen; v. Tijs Daem, m. Elijsabeth van Bommell, doopget. Tonnijs Daem die olde, vrou Daems, wedevrou van Bommell.

b. 18 Juli 1619, Stintien; v. Tijs Daems, m. Lijsbeth van Bommell.

Ingeschr. te Deventer 16 Nov., geh. aldaar 3 Dec. 1644: Jan Adams, sone van Lambert Adams, aen den Brinck, Christina Daems, dr. van Matthijs Daems in de Lange Bischopstraet.

Jan Adams als bruidegum.

Cristijna Daems als bruit.

c. 17 Juni 1621, Hendrick; v. Tijs Daem, m. Lijsbeth van Bommell, doopget. Cornelijs Everts, Wijnoltt van Bommell, frou van Beeck.

Geh. te Deventer 14 Aug. 1658: Henricus Daems, soon van sal. Matthias Hendriksen Daams in de Lange Bisschopstraat, Aaltien de Wilde, weduwe van sal. Leonardus Crob, aen den Nieuwen Mark.

Henricus Daems als bruijdegom.

Aeltijen de Wijlde bruijdt.

Gehuwd te Deventer 21 Jan. 1651: Leenaerd Crop, wedr. tot Amsterdam, Aeltgen de Wilde, dochter van Andries de Wilde in de Niestraet.

Aeltien de Wilde als bruedt.

Sponsus non erat presens.

Gehuwd te Deventer 24 April 1666: Hendrick Daem, wedr. van saal. Aleida de Wilde aen 't Nieuwe Merckt, met Catharina Terwelborch, dr. van saal. Jan Terwelborch, aan den Brinck.

Henrik Daems bruidegom.

Catrijna Terwelbarghs bruit.

Ingeschr. te Deventer 5 Sept., attest. geg. op Wilpe 22 Sept. 1674: Joannes Scarf j. u. d., soon van hr. burgemeester Henrick Scarf, aen den Brinck, met Catharina Ter Welberg, wed^e^ van wijlen Henrick Daems, in de Lange Bisschopstraedt.

Johannes Scharff als bruijdegom.

Catarina Terwelburgh als bruit.

d. 22 Sept. 1622, Ariaen; v. Mathias Daem, m. Lisebeth van Bommel.

e. 29 Nov. 1625, Nota (geen naam ingevuld); v. Mattis Daemens, m. Liesbet van Bommel.

Uit andere bescheiden weten wij, dat het kind Aaltje heette.

Geh. te Deventer 17 Febr. 1656: Joannes de Wilde, soon van sal. Adriaen de Wilde, in de Nieustraat, Aaltien Daams, dogter van sal. Mattijs Dams in de Asschenstraat.

Joannes de Wilde bruijdegom.

Aeltien Daems bruijt.

N⁰. 1599*f*. Deventer arch. Bisschopstrate. Schepenen ende raedt stellen Marten van de Capelle ende Winolt van Bommel tot mombaren over Matthijs Daems Henrixs drije onmondige kinderen bij zal. Elisabeth van Bommel ehelick geprocreert. Actum in senatu, coss. Hemert, Jaspars s., den 4 Novemb. 1633.

Idem: Tijss Daems Henrixen sich willend verandersaten, hefft huijden dato een inventaris avergegeven, und nha stadtt rechte beswaren, und daer op sijnen drien onmondigen kinderen, bij sijn zal. huijsfr. Lijsbett van Bommell ehelick geprocreieertt, voer haer moederlicke goedt bewessen onder haar drien eens in alles 13675 g. curr. 14 st. und daer beneffens noch haer zal. moeders klederen, und klenodien, die welcke van parceel, tott parceel, achter int avergegevene inventaris gespecificiertt staen, oick alles breder inholdtz desselven inventaris und hefft die vorss. Tijs Daem ahngelavett, und ahngenamen, hett vorss. bewessene moderlicke goedtt, ahn sijne vorss. kinderen tho willen uth kijren, uth sijne beste, und geriedeste goederen, wanneer die kinderen, tott haren mundige jaren gekamen, offte mett vronden beraet, in den echten staet sich werden begeven, und daer en tuschen in die vrese dess Heren op tho trecken, und mett alle noetdrufft tho versorgen. Actum in bijwesen der heren straetschep. van die Bischopstrathe kem. Boickholt, und br. Dapper, und mede ten ahn-, und averwesen van die e. Marten van der Capellen, unde Winolt van Bommel, als van schep. ende raedt verordenthe momberen aver die vorss. kinderen, diewelcke verclaertt hebben, datt mett sodanige bewijsinge moederlicken goedes derselven kinderen, nha haere beste wetenschap, genoich geschiet. Den 16 Nov. 1633.

Res.bk. van Dev. 2 Sept. 1653: Is na vercopinge ten reguarde van den onmondigen geapprobeert het maegschijet, opgerichtet tusschen de wed. ende de kinderen van zal. provisoir Mattijs Daems.

Mem.bk. van Dev. Maeghscheijt des erffhuijses van wijlen provisoir Matthijs Daems, ter requisitie van partien, in perpetum rei memoriam alhier geregist.:

Is hier male te weten, dat die eerbare Geertruijt Mattijssen, weduwe van wijlen den e. provisoir Matthijs Daems, geassisteert door den e. und hooghgeleerden Georgium Lipperum j. u. d., voorts den e.e. Joan Adams ende Stijntjen Daems, zijne huijsvrouwe, met hem als oiren man ende momber, sampt provisoir Marten van der Capelle ende br. Henr. Scharff, mitsgaders Gerhard Ter Burgh licentmr. tot Swolle, br. Lambert Quadacher j.u.l. ende Daniel van Gesscher, als respectivelick bij s. ende r. verordente momberen over Aeltjen ende Henrick Daems, kinderen ende erffg. van gemelten provisoir Mattijs Daems uit de eerste ende twiede ehe bij zal. Elisabeth van Bommel ende de voorss. Geertruit Mattijss verworven, op huijden dato onderg. nae verscheidene voorgaende conferentien ende oprigtinge, oock bestedinge eens wettelicken inventarij, wederom bij den anderen geweest zijn, ten fine, om eenmael te mogen treden tot scheijdinge ende deilinge der tesaemende geriede ende ongeriede lehen- ende eigelicke goederen, waer ofte ter wat plaetzen gelegen, ende tot ofte onder dit erffhuis eenigsins gehoirende: alles metten olden ende nieu toebehoir, recht ende geregticheiden, voorts beswaer, ende anderen raet ende onraet van dijcken, dammen, sluijsen ende weteringen, oock thinsen, thienden etc. niet uitbescheiden, gelijck dan dienvolgens

alsnu mit desen daer over onwederroepelick ende onwederspreeckelick accort bij forma eenes onverbreeckelicken erffmaegscheits, edoch ten opsigte der onmondigen Aeltjen ende Henrick Daems voorss., op approbatie van s. ende r. als overmomberen, ten overstaen van den e. Gerhard Weddeus, als neffens g. d. Lipper daghholder is opgerichtet ende gesloten, soo ende in manieren, als volget:

Dat Joan Adams ende Stijntjen Daems voorss. voor hen ende haeren erffgenaemen wegen resterende moeders goet, ofte in betaelinge van dien, erfflick hebben ende beholden sullen die helfte van de helfte, wesende een vierde part van het Hummisge lant, daer van die wederhelfte tegenwoordigl. toebehoirt de dogter van zalige Thijs Janssen Daems, alsnu weduwe van zalige Claes van Leeuwen, in alles groot twintich mergen tusschen oire bepaelingen gelegen onder den ampte van Voorst, kerspel Wilpe, achter den IJperenberg, wesende een lehen des furstendombs Gelre, ten Zutphenschen regte, daer tho noch in gelde eens drie hondert acht Car. g. 11 st. 4 penn.

Dat Aeltjen Daems in voldoeninge soo van haer beste-moederlicke, als moederlicke goederen, mede voor haer ende haeren erffg. erffelick toegelegt zijn ende blijven sal die thiende uijt het erve genampt Wilpe, met den halven boomgaert aldaer tot Wilpe, daer tho die obligatie van seshondert ende vijftich Car. g. capitael tot laste van den capitain Joseph van Appeltorn, van welcke perceelen sie Aeltjen de opcomsten anstont, ende also het loopende jaer mede sal hebben te genieten, gelijck mede sullen doen Joan Adams ende Stientjen Daems van haer anpart in het Hummisge lant voorss., sullende gemelte Aeltjen daer en

boven dan noch hebben in gelde drie duisent eenen gulden ten prijse voorss. ende 12 p.

Dat volgens wesende getreden tot deilinge van de resterende gemeene goederen, die soon Henrick Daems om redenen voor uit sal hebben mede een vierdepart vant voorss. Hummisge lant, waer bij nog in gelde vijftich dalers, ad 30 st., eens, soo die moeder aen hem sal hebben uijt te kieren, met den verstande dannoch, daer hie Henrick Daems mogte comen te sterven, sonder nae te laeten wettelicke lijves erven, dat alsdan, ende in sulcken val aen zijne suster Stijntjen ende Aeltjen voorss. ofte an derselver erffgenaemen uitgekiert sullen worden sevenhondert ende vijftich Car. g. eens.

Dat voorts d' weduwe voorss. tho deele gevallen is die verschrijvinge van vier duisent Car. g. capitael uijt de erven d' Hoff ende de Hege, beijde tot Wilpe voors. gelegen met twie renten uijt deser stadts Achtencamer, d' eene van achtien, nu bij reductie vijftien goltg. in Julio, ende d' andere van vijff goltg. t' allen Petri ad Cathedram verschijnende, beijde te lossen met driehondert drie en tagtich goltg. ofte vijff hondert ses en dertich Car. g. vier stuivers, daer tho dannoch den hoff over d' Issule op Fenneken Cocx camp gelegen, mitsgaders het groote huijs ende erve in de Lange Bisschopstraete alhier, diesmede het annexe cleine huisken onder een dack daer tho gehoirende, sampt bergen, schuijren ende schaepschott tot Wilpe.

Dat die drie kinderen daer en tegens mede sullen erfflick hebben ende beholden het halve erve in t' Niebroick, daer van derselver respective oom ende neve Marten van der Capelle ende br. Lamb. Qua-

dacher l(icen)t, beijde voorss., die wederhelfte is toebehoirende, gelijck dieselve drie kinderen daer bij nog sullen hebben in echte eigendom het huis mede alhier in de Lange Bisschopstraete, door Jan Mierinck schoemaecker wordende bewoont met die camer, soo alsnu in huijre heft Jacob Lamberts, waer bij noch in gelde dertien hondert Car. g. 2 st., door gedagte weduwe uit haere quota wegen het groote huijs voorss. an den drie kinderen te ontrichten.

Dat eintelick, als d' weduwe haer praerogatijff nae deser stadtsregten geworden was, den imboedel ende racheit des huises is verdeelt alsmede t' geene wijders te verdeelen stonde, blijvende alleenlick open ende noch te verreeckenen, waervan bij liquidatie desfals t' sijner tijt te doen vervolgens blijcken sal, in vougen, dat daerop dit erffhuijs sal zijn ende blijven entscheiden, sonder eenigerhande wijdere reserve ofte voorbeholt. Sullende tot dien einde dit erffmaegscheit, op partien versoeck, worden geregistreert in deser stadts boeck van memorien, oock den e. magistraet versocht t' selve in naeme ende van wegen den onmondigen te willen approberen.

Actum in t' erffhuis, praesentibus, quibus supra, den 20 Julij 1653. In fidem atque me praesente

Ass. Strockel secret.

Schepenen ende raedt hebben nae verlesinge van dit erffmaegscheit, alsmede van seeckere memorie onder de hand van d. Georg. Lipper door partien g' agnosceert ende geteickent, int' reguard van den onmondigen, t' selve gelaudeert ende geapprobeert. Actum in senatu, coss. cam. Nijlandt d., Jordens den 2 Septemb. 1653.

Me praesente atque in fidem,

Ass. Strockel secret.

Zie ook op 24 Oct. 1653, waaruit blijkt, dat de wed. van Nicol. van Leeuwen Catarina Daems heette.

De acten zijn niet altijd geregeld achtereenvolgens in de memorieboeken geschreven; die van 2 Sept. 1653 staat na eene acte van 28 April 1654; die van 24 Oct. 1653 staat op hare plaats.

Het huwelijk van Nic. v. L. en Cat. D. staat te Dev. op 29 Januari 1642 aldus ingeschr.: Gehuwd 1 Maart 1642, Claes van Leeuwen, soon van zal. Derrick Claess van Leeuwen, tot Swolle, Catrina Daems, dr. van Matthijs Janssen Daems.

Claes van Leeuwen bruegom.

Catrijna Daems bruijdt.

Omtrent de familiën van Bommel en Daems heb ik verder nog aanteekeningen gemaakt, gedeeltelijk te vinden bij de aanteekeningen B in de genealogie van Voorst, betreffende Jan van Voorst, en verder:

No. 1598, Dev. arch. Prothocollum variorum Henrici Gelingii secretarii: Cecilia Balcks, weduwe van zal. Ariss van Bommel, testeert ten behoeve 1° van de kinderen harer overleden dochter Elisabeth, verworven bij Matthijs Daems, genaamd Gerritien, Stientien, en Aeltien, 2° van de kinderen van haren overleden zoon Winolt van Bommel, verworven bij overleden Juditha van Heeckeren, genaamd Adriaen, Elssken, Reijnier, en Lambert, 3° van hare dochter Elsken van Bommel, vrouw van Henrick Scharff, en 4° van hare dochter Niessken van Bommel, vrouw van dr. Heijendael. Actum 29 Maart 1638.

Memorieboeken van Deventer: Copia van een magescheid tusschen Matthijs Daems en Johan Wentholt als momberen over de 4 nagelaten kinderen van de echtelieden Winolt Bommel en Judith van Heeckeren,

beide overleden, te weten: Elssken, Adriaen, Reijnier, en Lambert v. B. Elsken werd geassisteerd met haren man Willem Cremer als momber ten overstaan van Henrick Scharff, bgmr. van Deventer en oom der genoemde kinderen, en Jacques Cremer, vader van voornoemden Willem Cremer. Het origineel was onderteekend door Mathijs Daems, Jan Wentholt, Henric Scharff, W. Cremer, Jaques Cremer. Actum 19 Maart 1647.

N⁰. 1599*g*. Dev. arch. Bergstraat. S. en r. hebben provisor Thijs Daems, die met Jan Wentholt momber was over zal. Wijnoltt van Bommels kinderen, »avermittz sijn hoegen olderdoem der momberschap ontslaegen«, en in zijne plaats gesteld Adriaen van Bommell, zijnde broeder van de 2 nog onmondige kinderen. Act. in senatu 18 Aug. 1649.

Thans geef ik in chronologische volgorde de acten, die ik vond de familie Daems cum annexis betreffend:

Renunc.bk. van Deventer: Trijne van Lunen wed. van Johan Daems, Jenneken Daems met haren echtgenoot Eijlert van Suchtelen, Melchior Daems voor zich en zijne afwezige vrouw Thoenissken Willems, allen kinderen van Trijne van Lunen en wijlen Johan Daems, verkoopen hun huis en erf in de Noordenbergstraat, gelegen tusschen die van Evert Stevens en die van Joost Eskens timmerman, aan Jan Gerritsen kuiper en Judith Frericx, echtgenooten. Act. 24 Juli 1616.

Idem: Thonis Daems voor zich en als momber zijner vrouw en mede caveerende voor zijnen broeder Thijs Daems, Cornelis Everts als weduwnaar van Aeltgen Daems, Marten van de Cappellen als man

en voogd van Jenneken Daems, allen erfgenamen van zal. Hendrick Daems, verklaren voor eene som gelds, die de momberen van zal. Eijlert Daems nagelatene kinderen, Henrick Willems ende Thonis Daems voornoemd, als respective bestevader en oom dier kinderen, aan de provisoren der Huisarmen uitkeerden, verkocht te hebben eene jaarrente van 5 g.gl. uit der voormelde erfgenamen erve en huis in de Langebisschopstraat, door zal. Eijlert Daems weleer bewoond. Act. 3 Aug. 1619.

Idem: Bgmr. Henrick Willemsen van Salck als bestevader en Thonis Daems als momber over Eijlert Daems' nagelaten kinderen, Cornelis Evertsen, Marten v. d. Capelle enz. verkoopen aan Thonis en Thijs Daems, gebroederen, en hunne vrouwen 3 vijfde parten eener oliemolen bij de Noordenbergpoort tusschen de stads »Rossmoele« en het »Timmerhuijs« gelegen. Actum etc. 31 Juli 1624. 2 stuks.

Idem: Evert Crijns voor zich en zijne vrouw Stijntgen Reijners, Arent Thonissen voor zich en zijne vrouw Neeltgen Crijns, als erfg. van »zal. Cornelis Evertssen, tijt sijnes levens alhier in den Brabantsen wagen hebbende gewoont« verklaarden »met Thonis ende Thijs Daems, gebroederen, ende Marten van der Capelle als man ende voogt van Jenneken Daems, naeste bloetsverwanten van haere zal. moije Aeltgen Daems, tijt haeres levens echte huijsfr. van Cornelis Evertssen, vriendtlick ende liefflick oock onwederroepelick verdragen te zijn« enz. Verder blijkt, dat de ouders der genoemde leden van 't geslacht Daems heetten Hendrick Daems en Aeltgen Hillebrants. Actum etc. 6 Maart 1627.

Zij lieten zich in het erfhuis van »Aeltien Daems,

tijdt haeres leventz gewesene huijsfr. van zal. Cornelis Evertzen«, inleiden op 19 Jan. 1625 en 1 Febr. 1625. Zie n⁰. 1599*d* Dev. arch.

Memorieboeken van Deventer, 26 Oct. 1631: Accord tusschen Thonis Daem nomine uxoris ende den broederen en susteren van zal. Geertgen Beeltsnieders, gewesene huisvr. van zal. Lambert Willemsen, zijns (n.l. Thonis Daems') huisvrouwen voorsoen, opgerichtet ende alhier in perpetuam rei memoriam te boecke gebracht.

Er waren »disputa ende questien« ontstaan over het 19 Aug. 1631 gemaakte testament van Lambert Willemsen en Geertgen Beeltsnieders, ehelieden, beide sedert overleden, tusschen Thonis Daems en Truicken Hillebrants uxor, »die bestemoeder en ab intestato universele erffg.« der voorn. echtelieden, ter eener zijde en Johan Beltsnieder, pastor te Beile, Berent Egberts en Mechtelt Beltsniders echtelieden, Johan Beltsnider anders Steinbergh, Wijer Steinberch, mede cavirende voor Johan Stienbergh, beide koperslagers te Vasen, als momberen over Jacobgen, Weijer, en Woltergen Beltsniders, te zamen broeders en zusters van bovengenoemde Geertgen Beltsnieders, ter andere zijde.

Deze copie was onderteekend door:

Tonnis Daems
Truicken Hillebrants.
Wijer van Stienbergen.
Henrick van Stienbergen.
Joannes Sijchterman j. u. l.
M. Steenbergen.
Matthijs Heuricxen Daems.
Marten van de Capelle.
Jan Moesel.

Johannes Beeltsnieder, pastor Beilanus.
Berendt Egberts voor mij ende mijn huisfr.
Jan Beltsnieder Steenbergh.
Wilh. Lipper notarius.

Volgens mijne m. s. genealogie Beeldsnijder werden uit het huwelijk van Gerrit Beeldsnijder en Wijna Steenbergen, met welk echtpaar deze geneal. aanvangt, deze kinderen geboren: 1. Machteld B. geh. met Berent van Marle; 2. Johannes B. geh. met W. Elisabeth Bert; 3. Jan Beeldsnijder Steenbergen geh. met .... Steenbergen; 4. Weijer B. geh. met Maria Rotterdam; 5. Jacoba B. geh. met .... Schulting; 6. Woltera B. geh. met Jan Harmen Rietbergen; 7. Jacobus B. ongehuwd overleden; 8. Geertruda B. geh. met N. Daams stierf kinderloos.

Op n°. 3 slaat deze acte, te vinden in de Dev. huwelijksregisters: Ingeschr. 9 Mei, geh. 12 Mei 1637 Jan Beeltsnijder tot Eep met Geertruijt Steenbergen, jonge dochter tot Campen. Neuter erat praesens.

Renunc. bk. van Dev.: Johan Fockinck en Thonisken Daems echtelieden, Herman Borgerinck en Gerritgen Daems echtelieden, Bernhardt van Boecholt j. u. d. en voornoemde Herman Borgerinck als momberen over Antoni, Margareta, Eilard en Johannes Daems, kinderen en erfg. van overleden Eilard Daems, in leven predikant te Wilp, en Elisabeth Berents echtelieden, Johan Fockink gevolmachtigde van Gerrit Daems te Amsterdam, luid constitutie van bgmr. s. en r. van Deventer de data 29 Juni 1663, verkoopen aan provisor Joan de Wilde en Aleijda Daems echtelieden en beider erfgen. hun erve en huis, staande en gelegen op den Graeven naast het huis van zal. provisor Lespers' (= Lespierre's) erfgen. en Peter Maes. Actum 9 April 1665.

Betreffende het huwelijk van Aris of Adriaan van Bommel met Selleken of Cecilia Balck vond ik het volgende:

Ingeschr. te Deventer 21 Juli, geh. aldaar 1 Aug. 1591: Ernst van Bommel tot Deventer ende Sellitien Balx wonende tot Amsterdam.

Voor Ernst leze men Aris, daar men in plaats van Errens(t) verstaan kan hebben Arris; de *a* toch wordt ook nu nog dikwijls in 't Deventersch dialect als *e* uitgesproken en omgekeerd. Ook zijn ten gevolge van de troebele tijden de laatste registers der Maria-kerk en de eerste der Lebuinus-kerk slordig bijgehouden.

Uit dit huw. werden te Dev. gedoopt *a*—*g*:

a. 3 Febr. 1594: Winoldt; v. Arijes van Bommell, m. Selleken, get. Wolter Valebender, Joest Bekens huijsffrouw.

b. 30 Mei 1596: Lijsabeth; v. Arrins van Bommell, m. Zellie, get. Johan Balck, vrou Cosmans.

c. 8 Juli 1598: Elseken; v. Arents van Bomell, m. Sellijdtien, get. Gerrijt Balck, vrou Vattebenders, vrou Balck,

d. 3 Oct. 1602: Derrick; v. Arijs van Bommell, m. Sellijdtijen.

e. 23 Febr. 1606: Egbert; v. Arrijs van Bommell, m. Sellie, get. Jan van Voorst, Garreijt Kosman, frouw van Elsbroeck.

f. 27 Aug. 1609: Stijne; v. Arijs van Bommel, Sellitijen.

g. Niesken, niet gevonden in de Dev. registers.

Behalve het huw. van Elisabeth van B. met Matthijs Daems, vond ik de navolgende in de reg. der Leb. kerk:

Ingeschr. 3 Aug., geh. 26 Aug. 1622: Winolt van Bommel, des za!. Aries van Bommel soon, woon. aen den Brinck, Judith van Hekeren, dochter des b(urgemeesters) van Sutphann Reijneer van Heckeren.

Winolt van Bommell brudegom.

Geene onderteekening der bruid.

Uit dit huw. werden te Dev. ged. en huwden aldaar *a*—: *a.* 3 Nov. 1623: Ariaen, geh. 8 Aug. 1648 met Jenneken, dr. van Lucas van Lennick; *b.* 20 Nov. 1625 Elsken, geh. 3 Febr. 1644 met Willem, zn. van Jaques Cremer te Zutphen; *c.* 4 Nov. 1627 Stientien; *d.* 23 Dec. 1632 Lambert; *e.* Reiner, wiens doop ik niet vond; *f.* 3 April 1636 Derck.

Ingeschr. 22 Febr., geh. 13 Maart 1631: Henderick Scharff, sone van sal. kemener der stadt Deventer Derick Scharff, Elsken van Bommel, dr. van sal. Aris van Bommel, beijde aen den Brinck.

Henr. Scharff bruijdegom.

Elsken van Boemmell bruijedtt.

Omtrent de kinderen uit dezen echt zie men de aant. op no. 30 der geneal. Condewijn.

Ingeschr. 14 Juni, geh. 13 Juli 1628: Henricus Heijdendael, beider rechten doctor ende borgemr. tot Doesborch, Niesken van Bommel, dochter van sal. Aris van Bommel, aen den Brinck.

Nijesken van Bommell bruijdtt.

Sponsus aberat.

Uit dit huw. werden te Deventer ged. *a*—*c*: *a.* 17 Sept. 1630 Joannes; *b.* 21 Mei 1632 Johan; *c.* 14 Juli 1633 Elisabeth.

Ingeschr. 13 Dec. 1628, geh. 4 Jan. 1629: Derk van Bommel, soon van zal. Aeres van Bommel an den Brinck, Anna van Apeldoren, dr. van zal. Jannes van Apeldoorn, gewesene secretaris der stat Deventer in de Assest.

Derck v. Bommel bruidegom.

Anna van Apeldooren bruit.

Uit dit huw. werd te Dev. 11 Oct. 1629 een zoon Arian gedoopt.

Anna von Appeldoren, wed. van Derk v. B., hertr. te Dev. 30 Sept. 1635 Jan Strockel, wedr. van Margriete van Essen.

In de »Her. Bibl.« jg. 1882 staat, dat Reiner van Hekeren den 21 Sepi. 1600 ondertrouwd was met Elsken Beeldsnijders, Claes' dochter; dat hij 11 Aug. 1605 hertr. met Elijsabeth de Veer, Arents dr., uit Voorst; dat zijne dochter Judith huwde met Winand van Bommel, zn. van Arijs van B. en Selleken of Caecilia Bacx, ged. te Dev. 3 Febr. 1594.

Voor Bacx leze men dus Balcx.

De fam. Balck laat ik hier verder onbesproken; in mijne m.s. geneal. Marienburg komt geen huwelijk Marienburg × Balck voor.

De naaste betrekkingen onder de familiën van Bommel en Daems met den schilder ter Borch zijn dus deze:

Aris van Bommel geh. met Cecilia Balck, hadden o. a. deze kinderen (I—V):

I. Winolt	II. Elisabeth	III. Elsken	IV. Derk	V. Niesken
geh. met Judith van Heeckeren.	geh. met Matthijs Daems. Hij hertr. Geertruid Matthijssen, die als zijne weduwe hertr. met den schilder **Gerhard ter Borch.**	geh. met Henrick Scharff.	gehuwd met Anna van Apeldoorn.	geh. met Henrick Heijdendael.

Hendrik Daems huwde *a* Gerritje van Rijten, bij wie hij 5 kinderen won (I—V), *b* Aaltje Hillebrants, die hem geene kinderen schonk.

I.	II.	III.	IV.	V.
I. Tonis D. ged. 25 Jan. 1579, h. 13 Mrt. 1603 Truijken Hessels, wed. van Lambert Willems. 4 kinderen:	II. Eijlard D. ged. 30 Oct. 1574, h. 26 Jan. 1606 Gerbrecht, d. v. Hendrick Willems zoon van Zalk. 7 kinderen:	III. Jenneken D. h. *a.* 3 Juni 1606 Herman Quadacher. *b.* 9 Mrt. 1619 Marten van de Capellen. Geen kind uit 2°. hw. 3 kind. „ 1°. hw.:	IV. Aaltje D. h. 18 Dec. 1610 Cornelis Evertzen, wedr. van Fenneken Cocks.	V. Thijs (Matthijs) D. h. *a.* 23 Maart 1617 Lijsbeth van Bommel. *b.* 17 Nov. 1633 **Geertruijd Matthijssen,** die als zijne weduwe hertr. met den schilder **Gerhard ter Borch.**
1. Gerrit D. ged. 24 April 1604, h. Vroutje Reij. 2. Gessel D. ged. 4 Oct. 1606. 3. Mechtelt D. ged. 22 Sept. 1608. 4. Eijlard D. pred. te Wilp ged. 13 Nov. 1630, h. 8 Oct. 1637 Elisabeth d. van Berent Berentsen.	1. Gerritje D. ged. 4 Dec. 1606. 2. Daem D. ged. 13 Dec. 1607. 3. Aaltje D. ged. 15 Jan. 1609, h. 11 Nov. 1627 Wessel van Duren. 4. Wijssa D. ged. 19 Mrt. 1611. 5. Gerrit D. ged. 4 Aug. 1612. 6. Hendrik D. ged. 3 Mei 1614. 7. Aaltje D. ged. 21 Jan. 1616.	1. Gerritje Q. ged. 17 Mrt. 1607. 2. Lambert Q. ged. 6 Juni 1609, h. 3 Sept. 1637 Aaltje d. v. zal. Jan van Lidt. 3. Daem Q. ged. 24 Aug. 1613.	geene kinderen.	De kinderen uit huw. *a* en *b* zijn hiervoor vermeld.

er. —

aems. Gerritje van Ryten.

aems. | Matthys Daems. | Geertruid Matthijssen. Zij hertrouwde ☛ **Gerard Ter Borch.**

altje van Lidt.

. 1640.

iadacker. | h. 14 Apr. 1653. Wilhelm Nilant. Elisabeth Strockel.

1659. | ged. 21 Dec. 1655.

ier. | h. 20 Mrt. 1681. | Wendilia Nilant.

ged. 20 Oct. 1685.

Wilhelm Bannier. | Wilhelmina Nilant.

h. 14 Apr. 1732.

ged. Juli 1739.

Wendilia Elisabeth Bannier.

na Dorothea Frederica Ulrich.

ca Hagedoorn.

chouten samen voor f 3550.
oedhart » » » 985.

De huwelijksvoorwaarden tusschen Frederick Fredericksen en Janna Quadackers, d.d. 4 Aug. 1657, zijn onderteekend door:

Frederick Frederix als bruijdegom.	Janna Quadachkers als brijuijt.
Gerrit Krouse.	Jellijs Nijlantt oom en momber.
R. Steenbergen.	**Geraerdt ter Borch.**
	Johan de Wilde.

In den »Provisionelen staet en inventaris van de goederen, nagelaten bij wijle Frederick Fredericks Bannier, ende Joanna Quadacher, gewesen eheluiden«, komen de volgende schilderijen voor:

»De conterfeitsels van Zall^{e} eheluiden.

Het conterfeitsel van wijlen Hermannus Quadacker.

Noch der kinderen moeder conterfeitsel clein.

De conterfeitsels van den provisoor Joan de Wilde & sijn E. huisvrouwe.

1 Schilderie, daer in een banckettien.

1 van Salomons Gerigte.

1 van Kalis Bente.

1 daer in een haven met scheepies.

1 dito een revier etc.

4 schilderities offte vrouwen beelden.

1 Clein winterstucien.

1 bour te paerde.

3 albastert vergulde stucies.

Een conterfeitsel van zal^{e} Eilard van Duren«.

Van het kabinet Houck, in 1895 door de firma Roos & C^{0}. geveild, is een catalogus in 't licht verschenen. N^{0}. 9, n^{0}. 15 en n^{0}. 17 behoorden er niet toe. Anderen daarentegen ontbraken. De schilderijen

zijn meerendeels door de Hagedoorn's in het geslacht Houck gekomen.

Nog een andere tak van de Hagedoorn's heeft een uitgebreid cabinet bezeten, waaromtrent ik zoo aanstonds eenige mededeelingen zal doen. Eerst dient deze genealogische tabel vooraf te gaan:

Henrick Hagedoorn huwde met att. op Hellendoorn d.d. 28 Juni 1674
Swaentien Nilant.

Joost (I) H., ged. 23 Mei 1675 te Dev., huwde 29 Sept. 1706 te Diepenveen Margarita Sophia van Duren.	Henrick (II) H., ged. 2 Aug. 1683 te Dev., huwde 19 Mei 1711 te Diepenveen Elijsabeth Borgerink.
Henrick (III) H., ged. 10 Sept. 1724 te Dev., huwde in Oct. 1763 te Diepenveen Wendilia Elisabeth Bannier.	Joost (IV) H., ged. 2 Juli 1715 te Dev., huwde 22 Juni 1760 te Dev. Egbarta Ter Welberg.
Zie hiervoor omtrent de afstammelingen.	Geene kinderen.

Van de 4 met grootere letter gedrukte personen, vermeld in den volgenden quartierstaat van Gerhard Gijsb. Joan van Suchtelen, zijn er twee door ter Borch geschilderd, te weten de gezusters Hermanna en Neeltje van der Cruijs. Haar vader »Arndt van der Cruss die jonge« kwam uit Keulen a. d. R.

Wie de schilder is der portretten van Gisbertus Cuper en diens echtgenoote, weet men, geloof ik, niet met zekerheid. Gijsbert Cuper was een zeer vermaard man in zijnen tijd. Zijne collectie brieven en geschriften berusten in de Kon. Bibl. te 's Gravenhage. Nadere bijzonderheden omtrent hem kan men vinden in den Ov. Alm. jg. 1854, pag. 267 sqq., en in dien van 1855, pag. 119 sqq.; Von Uffenbach's Merkwürdige Reisen, Th. II, pag. 385 sqq.

Door de welwillendheid van een familielid der betrokken personen vernam ik, dat Gerhard Gijsbert Joan van Suchtelen, gehuwd 21 Maart 1751 met Catharina Judith Umbgrove, aan Wilhelm Umbgrove, zoon van zijnen zwager Johan Umbgrove en diens echtgenoote Sibilla Snabelius, zijn cabinet van schilderijen ten geschenke gegeven heeft, onder welke eene reeks familieportretten der van Suchtelen's, beginnende met Gerrit van Suchtelen. Na den dood van den kleinzoon van Wilhelm Umbgrove, te weten mr. Gerhard Dumbar († 1878), hebben diens kinderen de portretten der van Suchtelen's gegeven aan den heer jhr. A. H. P. C. van Suchtelen van de Haere, toen bgmr. van Olst. Deze collectie familieportretten moet thans, naar ik meen, bij een der familieleden v. S. te 's Gravenhage zijn. De portretten van Hermanna van der Cruijs, echtgenoote van Abraham van Suchtelen, Neeltje van der Cruis, Gijsbert Cuperen Aleida van Suchtelen zijn niet overgegaan in de familie v. S.

Bij Wilhelm Umbgrove, den grootvader van mr. Gerhard Dumbar, was ook eene collectie schilderstukken, naar de overlevering wil, hem ten geschenke gegeven door zijnen vriend Joost Hagedoorn (zie hiervoor: Joost IV), niettegenstaande deze een gehuwden broeder en gehuwde zuster, beide met kinderen, had. Joost's vader Hendrik Hagedoorn (Henrick II) moet, eveneens volgens overlevering, een groot cabinet schilderijen en curiosa bezeten hebben. Uit deze collectie zijn later een paar zeer fraaie doeken van ter Borch aan een reizend kunstkooper verkocht. Na het overlijden van mr. Gerhard Dumbar zijn de schilderijen verdeeld onder zijne drie kinderen, mr. Derk Dumbar te 's Gravenhage, mevrouw de wed.

mr. IJssel de Schepper geb. Dumbar en mevrouw mr. Dijckmeester geb. Dumbar.

Van andere schilderijenverzamelingen van eenige beteekenis, die te Deventer voorheen bestaan kunnen hebben, heb ik niets gevonden.

Van de personen, in de volgende tabel genoemd, stierf te 's Gravenhage: Abr. v. Suchtelen; te Olst: Gerhard Dumbar; werden geboren te Arnhem: C. J. en W. Umbgrove; te Tiel: A. J. Dijckmeester; te Hemmen: Gijsbert Cuper; huwde te Zwolle: Herman Wedaeus. De overige data zijn in de Deventer registers te vinden, op enkele na, die ik aan verschillende bronnen ontleende.

8. Anna ter Borch.

Zij huwde 5 Aug. 1655 Isaac de Hochepied.

Volgens aanteekeningen van den heer L. F. Zebinden stierf zij kinderloos en vermaakte zij hare goederen aan hare zuster Sara ter Borch, tengevolge waarvan een geschil ontstond tusschen Isaac de H. en Sara ter B., hetwelk uit den weg geruimd is bij accoord van 4 Dec. 1679.

Bij mevr. de wed. mr. Rietberg bevindt zich een gedrukte klaagzang »Over 't droefigh afscheiden van de WelEd. deughtrijke Juffer Anna Ter Borgh in haer leven een seer aengename huisvrouw van de Heer Isaaco de Hochepied te Harlem in den Heere gerust op den $\frac{11}{12}$ van Herfstmaent A⁰ 1679«. De onderteekening luidt: Nemo artifex nascitur. Gerhard: Keijser.

Volgens mr. J. I. v. D. huwde Isaac's zuster Lucretia de H. 24 Mei 1659 prof. Samuel van Diest te Duisburg, en bekwam zijne zuster Emilia de H. den 10 Maart 1655 attest. om te Windesheim met Johan Heerma te trouwen.

13

oets
ldonk

van
Dalen
Hendrica

van
Suchtelen
Gerrit

van
Rijssen
Anna

van der
Cruijs
Arend

Hemmincks
Alida

S

ge
ge

Coets
Geertruid

van Suchtelen
Abraham

van der Cruijs
Hermanna

37

r
rt
t. 1644
. 1716

van Suchtelen
Aleida
ged. 7 Sept. 1648
gest. 9 Juni 1689

geh. 12 Juli 1670

Henrica Cuper
ged. 26 Jan. 1679

1751 met Catharina Judith
met andere schilderijen
ner vrouw. Wilhelm
4 met Sina Maria
root:

810 met Dork Dumbar
oot:

ctavia Bellina Jordens,
oot:

880 met Alexander

Isaac de H. hertrouwde 22 Nov. 1682 met Margaretha Elizabeth de Buissonet.

9. Sara ter Borch.

Zij nam te Deventer bij haren halfbroeder, den schilder, de huishouding waar na het overlijden van diens vrouw.

Bij mevr. de wed. mr. Rietberg zijn nog aanwezig de in 1680 bij Gerhard Tijdeman te Zwolle gedrukte »Lijktraanen over de dood van de eerbare, deugt- en seedenrijke juffr: juffr: Sara ter Borch, overleeden den 26 November oude stijl des jaars 1680«, waaronder dit grafschrift is:

Hier onder leit Sara ter Borch
Die liet haar leeven en haar sorg
Tot Deventer, haar lichaam hier,
Haar ziel bij God, haar huis-bestier
Aan vrienden, ag! en ongeneugt
Aan ons, door 't denken aan haar deugt.

H. Smeek.

Haar testament, mede in bezit van mevr. de wed. mr. Rietberg, luidt aldus:

Ick Sara Ter Borch, in desen g' adsisteert met secretaris Sijlvius als mijnen hier toe verkoren momber, tegenswoordig swack sijnde na den lichame edoch mijne memorie en verstant wel ende behoorlijk magtig, heb in betrachtinge van de broosheit s' menschelijker natuire, de gewisheit des doods, en d' onsekere uire van dien, goet gevonden van mijne tijdelijke goederen te disponeren, so en als hier na is volgende: Voor af dan mijn dierbare siele in handen Godts Almachtig bevelende, en mijn lichaem ter eerlijker aerdscher begraffenisse, so ick ordonnere en begeere tot Zwolle sal geschieden in de grafstede van mijn vader zal. Waerna stelle ende instituere, tot mijn enige en uni-

versele erfgenamen, mijn broeder Gerhard Ter Borch, neffens mijn susters Geesken en Catharina Ter Borchs, om onder haer drie mijne met dode na te latene goederen in alle vrientschap t' erven, scheiden en deilen, sonder bespieringe van iemant. Alleen praelegateere ende geef vooruit aen mijn broeder Gerhard Ter Borch, eene summa van duisent Car. gl. Item geef en legateere aen de drie soons van mijn broeder de licentmr. Herman Ter Borch, met namen Gerrit, Tomas en Jacobus Ter Borch, gelijke een duisent guld., onder hun drie gebroederen in ehgale deelen te deilen en genieten. Noch geef en legatere aen de drie kinderen van mijn suster Janneken Ter Borch, met namen Gerrit, Cornelis en Hillegunda Schellinger, mede een duisent Car. gl. onder haer drie gelijkelijk te deelen en profiteren. Ende in cas een ofte meer van de drie kinderen van mijn broeder Herman Ter Borch, in haer minderjarigheit ofte anders, sonder wettige lijves erven, mogten komen te sterven, wil en ordonnere wel expresselijk, dat dese gelegateerde 1000 Car. guld. sullen erven en versterven van 't eene kindt op 't andere, tot der laeste doodt toe, en na des laesten kinds overlijden op de voorn. kinderen ofte kindt van mijn suster Janneken Ter Borch, soo als dan in leven mogte sijn: Insgelijks dat de 1000 gl., so ik als voorscr. heb gegeven aen de drie voorn. kinderen van mijn suster Janneken, in cas een ofte meer van haer, sonder wettige lijfserven quame t' overlijden, mede sullen erven en versterven van 't eene kindt op 't andere, tot des laesten kindts doodt toe, en na dode van 't laeste van haer drie, op de kinderen ofte kindt van mijn broeder Herman Ter Borch, als dan in leven sijnde: sonder dat deselve

beide gelegateerde duisent guldens oit ofte oit voor der kinderen ouderlijke schulden aangesproken ofte g'executeert sullen mogen worden.

Ende opdat dese hier voren gelegateerde twie duisent Car. gl. aen de kinderen van mijn broeder Herman en Janneken Ter Borch wel en behoorlijk werden uitgekeert en g'administreert, geduirende der kinderen onmondige jaren, stelle ende instituere tot momber ofte executoer voor deselve kinderen d'heere praedicant Joannes Altius, ende bij desselfs overlijden mijne naeste ende g'institueerde erfgenamen.

Vorder geef en legatere aen d'oudste soon van de licentm[r] Herman Ter Borch, mijn goude rinck met een ronde kantige steen, tot een gedachtenisse, ende wil en begeer dat uit mijne na te latene goederen voor hem sal gekoft worden een degen, so als ick onlanx van Zwolle hebbe medegebracht voor onse neef Gerhard Keiser: Noch legateere aen Hillegunda Schellingers, dochter van mijn zal. suster Janneken, mijn blaeuwe g'amolieerde (emalieerde?) fijne tafelrinck, ende de gouden haecken van mijn pendanten, ende voorts alle 't gemaekte silverwerck, dat ick voor mij gebruikt heb, ook mede het peerlen braselettjen ende van mijn klederen de witte ende blaeuwe satijnen rocken, van 't linnen een dousijn van mijn beste hemden, een dousijn van mijn fijnste schorteldoecken, een dousijn van mijn fijnste neusdoecken, een dousijn van mijn fijnste neerstucken, een dousijn van mijn beste treckmutsen, ende het kamerdoeckse nachtbancket, en twie fijne linnen witte rocken, een half dousijn paer van mijn beste, so dicht als kamerdoeckse mouwen. Voorts geef aen d'oltste dochter van mijn neef Joannes Altius, Geertruit genaemt, mijn geborduirde

kerckboeck, item aen nicht Anna Altius een paer silvere Deense messen, met mijn wapen achter op gesneden: Noch geve aen nicht Agnieta Altius een van mijn beide ras de cijpressen tabbaerts, welke mijn susters liefst sullen willen missen, ende daer en boven de swarte armosijnen rock, ende de scharlakense onderrock, de couleurde Oost-Indische armosijnen nacht tabbart, ende de gebloemde donkere satijnen rock, een swart sigreinen psalmboeck met silvere scholpen, ook het graf ofte grafstede gelegen tot Aernhem in de Broerenkercke, 't gene mijn vader sal. gekoft heeft gehad voor mijn moeder, als ook noch mijn swarte moffe Verder geef aen mijn neef, d' heere praedicant Joannes Altius, twie schilderien, waer in mijn suster geschildert is, in beide sittende op een kussen, ende voorts alle mijne schilderien, so van mijn moeders sijde heb g'erft, ende tegenwoordig onder mijn swager Hossipe berustende sijn. Item an Bartolt Berentsen, soon van Berent Berentsen, sijnde in het Arme Kinderhuis, ende bij mijn broeder leerende schilderen, vijftig Car. guld. Noch aen Geertjen de schoonmaekster tijn Car. gl., ende aen Merritjen, so laest op de kamer van mijn broeder heeft gewoont, en het zaet na de meule kruidet, mede tijn Car. gl. Ende dan noch dertig Car. gl., soo te Zwolle sullen worden uitgedeelt door mijn susters Geesken en Catharina aen armen, daer haer dunckt hetselve best bestediget te sijn.

Waer mede dese mijne uiterste wille ende dispositie sluitende, begeere, dat deselve also in allen deelen achtervolgt en stiptelijk nagekomen moge worden, 't sij dan als een testament, codicil, gifte ter sake des doods, ofte onder den levendigen, ofte so deselve andersints omni meliori modo mag ofte kan geheten

worden. Sonder argelist. In kennisse der waerheit hebbe ick desen, neffens mijn momber voornt., eijgenhandig ondergetekent. Deventer den 10^{en} Novemb. 1680.

(geteekend) Sara Ter Borch.

» Herm. Sylvius als versochte momber in desen.

Hieronder staat met eene andere hand geschreven:
Dese bovenstaande testamentaire dispositie van wijlen Sara Ter Borch, in dato den 10 Novemb. 1680, in een couvert, met d' eijgenhandige subscriptie ende twie zegelen van de heren Herman Joan Sloot ende Diderick Scherf dr. schepenen op den 11 Novemb. 1680 bekrachtiget, alnoch wel gesloten, gaaf ende ongecancelleert in behoirlijke forme zijnde, is ten overstaan van de heren Jordens ende Gijsb. Cuiper, als loco defuncti Ter Borch, ende Sloot, straatschepenen van de Bisschopstrate, in praesentie ende ten versoeke van Gerhard Ter Borch, ende desselfs gesusteren Catharina ende Geesken Ter Borch, geopent ende uitgelesen, soo ende als hetselve hijer voren van woordt tot woordt staat uitgedrukt. Sonder argelist. Actum den 31 Decemb. 1680.

In fidem atq. me praesente
(geteekend) Herm. Sylvius, secret.
1680.

De in dit testament genoemde Barthold Berendsen schijnt iemand geweest te zijn, van wien men goede verwachtingen koesterde, daar hem na den dood van Gerhard ter Borch gelegenheid gegeven werd zich verder te bekwamen onder de leiding van ter Borch's leerling, den schilder Roelof Koets te Zwolle.

In de Dev. resol.bk. toch trof ik daaromtrent aan:
4 Nov. 1683. Schepenen ende raedt ordonneren

de provisoiren over de Huijsarmen, om ingevolge het ingegane accort met de schilder Coets tot Swolle, wegens het onderwijsen van Bartholt Berents in de schilderkonst, jaarlix, tot vijff jaren toe, uijt te keren tijn Car. gls.

Verder is mij omtrent dezen Barth. Berendsen niets voorgekomen.

Met »swager Hossipe« wordt bedoeld Isaac de Hochepied, gehuwd met Sara's volle zuster Anna ter Borch (n^{0}. 8). Dominus Johannes Altius kreeg dus de schilderijen, afkomstig van de 2de vrouw van den licentmr. Gerhard ter Borch, zijnde Geesken van Voorst, de dochter van Jan. v. V., tafelhouder te Arnhem.

11. Gesina ter Borch, gedoopt te Zwolle 13 Dec. 1631.

In een der in het rijksmuseum aanwezige alba van Gesina staat een verjaringsgedicht op haar, waarvan ik deze regels citeer:

Mocht Zwol op U geboorte roemen,
Men zoud' U t' Zwolse wonder noemen.
Doch Deventer viel dit te beurt.
't Welk U geboort' verheugd', nu om U afzijn treurt.
Swol. Actum 15 November, oude stijl, a^{0} 1660.

Mr. J. I. v. D. dateert in zijne opgaven betreffende haar dit gedichtje 13 November en deelt tevens mede deze aanteekening van Catharina ter Borch: »1682 den 15 November op suster Geesina haer geboortendach heb ick met zuster Geesina gekoft en betaelt de Ramhorst« (Versl. en Mededeel. 13^{e} stuk). Ik vermoed dat mr. van D. verkeerdelijk 13 Nov. heeft gelezen in plaats van 15 Nov. Gezina zal, dunkt mij, den 15 Nov. te Deventer geboren zijn ten huize van een harer familieleden en den 13 Dec. daarop-

volgende te Zwolle den doop ontvangen hebben. Niet waarschijnlijk komt mij de meening van mr. van D. voor, dat 13 Nov. 1633 te Deventer eene 2de Gesina gedoopt werd (Versl. en Mededeel. 16e stuk); in de doopregisters ten minste staat deze doop niet geboekt. Bovendien werd, zooals wij reeds te voren zagen, 14 April 1633 te Zwolle eene Catharina gedoopt. Al wordt daar de naam der moeder niet vermeld, toch moet de als vader ingeschreven Gerhard ter Borch dezelfde zijn als Gerhard t. B., de man van Wiesken Matthijssen, want in dien tijd komt te Zwolle geen 2de Gerhard t. B. voor. Deze Catharina kan alzoo dan het kind zijn, waarvan de vader eene teekening in kleuren gemaakt heeft met het bijschrift »mijn twede Cattrinken gestorven den 27 Junij anno 1633« (alb. van Gesina, pag. 43), als men aanneemt, dat tusschen Oct. 1629 en Febr. 1631 of tusschen Januari 1632 en Juni 1632 een eerste Cattrinken geboren is, dat dan waarschijnlijk ongedoopt gestorven is, tenzij de doop elders dan te Zwolle of Deventer hebbe plaats gehad.

Eene volledige inhoudsopgave harer alba te geven, ligt niet in mijne bedoeling. Slechts op enkele zaken wil ik wijzen. In een der alba vindt men op pag. 27 het door anderen reeds besproken prentje, voorstellende eene dame, die met een mes de volgende woorden in eenen boom gesneden heeft:

G. H. I Jaerdach. 15 Novemb 1661 D M S. Gesina Ter Borch vive Le ♡ Que mon ♡ Aime.

Waarschijnlijk stelt die dame haar zelve voor. De 15 November toch is haar geboortedag. Haar hand en mes rusten bij de letters D M S. Wie haar hart veroverd heeft, kan ik niet nagaan. Dat het Hendrik

Jordis (Jordens) geweest is, zooals sommigen meenen, blijkt nergens met zekerheid uit; bovendien duiden hier de letters G. H. I eenen anderen persoon aan. Ook ben ik het volkomen eens met mr. J. I. v. D., dat het plaatje (pag. 36 van het album), waarop de ruiter staat afgebeeld, die tot verbazing van een paar getuigen doodkalm de kerk wil binnenrijden, niet kan slaan op eenen krankzinnig geworden minnaar.

Om dergelijke smartelijke episodes uit haar leven in beeld te brengen, daarvoor acht ik het zachte, beminnelijke meisje te kiesch, verondersteld altijd, dat de gansche geschiedenis niet verzonnen is.

Eene zonderlinge voorstelling vindt men op pag. 75, gedateerd 1664. Op een breed, door stormwind beroerd, water wordt een schip voortgejaagd, waarvan de eene mast geknakt is; de andere heeft in top eenen wimpel met het wapen van Zwolle. Op het strand staat eene geopende val met eene muis er voor, terwijl eene duivelin met vleermuizenkop eenen jongman bij de hand houdt en met eenen hengel in zee vischt; een vrouwenhoofd, 't welk boven het water uitsteekt, hapt naar den angel.

In de jaren 1657 en 1658 teekende Gesina eenige religieuse onderwerpen o. a. de Moedermaagd met het Kind op eenen wereldbol (pag. 55). Een ander plaatje (pag. 54) vertoont het inwendige eener kerk; in den biechtstoel wordt eenen jongen heer de biecht afgenomen. Waarschijnlijk slaat dit op eene familiegebeurtenis, want op eene der grafzerken voor den biechtstoel is het wapen der ter Borch's afgebeeld, eene tweede draagt den naam Geesken ter Borch en het jaartal 1658, terwijl eene derde zerk de letter R bevat, waaronder op de vierde gelezen wordt E. D. Op pag. 56

ziet men eenen priester, geknield voor een altaar, en wederom eene grafzerk met haren naam en eene andere met 't wapen van ter Borch.

Gelijk bekend is, heeft Gesina ook verscheidene doodendansjes geteekend, waarop zij zelve ook voorkomt. 't Is mij niet gebleken, welke omstandigheden haar tot het teekenen hiervan aanleiding hebben gegeven. Mogelijk is het slechts een kleinig weinigje aanstellerij van haar geweest en deed zij wat interessant. Van eene dezer teekeningen laat zich de beteekenis raden. Zij staat met vriend Hein in de kerk bij eene geopende groeve; op de van het graf gelichte zerk ziet men de wapens van ter Borch en Condewijn. Zou het het graf harer moeder zijn? Doch dan heeft zij het wapen van hare grootmoeder Aaltje Condewijn, de vrouw van Herman Matthijssen, in plaats van dat harer moeder, de dochter van genoemd echtpaar, genomen. Er staan duidelijk de 3 (2.1) druiventrossen en niet de 3 (1.2) misbekers afgebeeld. Verder verwijs ik naar 't geen ik omtrent de wapens en den naam medegedeeld heb op pag. 6 en pag. 102. Na pag. 96 komt eene bladzijde voor, blijkbaar afkomstig uit een ander, kleiner album en gepagineerd 113. Een 2 à 3jarig meisje met eene pop wordt bedreigd door een op haar toesnellend geraamte, hetwelk eenen schicht in de hand houdt. Voorts ziet men eene geopende groeve met eene blauwe zerk er naast en eenen zandlooper; in het graf leest men: 1656 den 7 September. De achtergrond stelt eenen langen begrafenisstoet voor.

Het aantal lofdichten ter harer eere is groot. Zij, die met hunnen naam onderteekend hebben, zijn: Henr. Wolfsen (de vader van de schilderes Aleida Wolfsen),

Robertus Altius s.s. theol. cand., H. Fisscher 30 Sept. 1660, J. H. Roldams, en »U. E. verplighte vriendin Anna Adriana Geerdinx, in Amsterdam anno 1674 Septem.«. De inhoud van sommige verzen is van eenige waarde voor de kennis van 't leven en bedrijf der familie ter Borch. Het meest leeren wij uit een lofdicht van Roldanus op de »constige teijckeninge van juffr. Gesina ter Borch« voorstellende een gezelschap heeren en dames, gezeten aan een gastmaal. Niet gering is de lof, welken Fisscher haar toezwaait; als proeve citeer ik deze versregels, die tevens weergeven, wat onderwerp Gesina bij voorkeur behandelde.

vs. 5. Hoe straalt, hoe praalt dit boek met puijk van rare stukken.
vs. 9. Men ziet geen doove verf van bosch, van velt, of hof,
vs. 10. Maar geestich 't leven self getrokken in zulk stof
vs. 11. Van haar begaafde hant.......
vs. 14. Swicht Romen, swicht; haar geest uw glori gaat afbreken.

Een ongenoemde schreef te Zwolle den 27 Febr. 1659 onder de spreuk »Een ik meen« in haar poëziealbum op pag. 99 »aan den toegelatene aanschouwer en leser deses boeks«:

Bekomt ghij d'eere van dees bladen door te bladen,
Ziet, hoe Gesijnaas geest door kunst gesterkt verzaden
Uw ooglust kan! genaakt na waarde dit juweel,
Waarin ghij glimpen ziet de kunst in 't minste deel.
Wie dorf verstandeloos uijt eijgen waan noch spreken,
Dat geest en kunst-zucht niet in 't jufferlijk zou steken,
Als hij Gesijnaas werk doorziet? Al wat 'er leeft,
Na 't leven sij verbeelt, haar geest daar heenen sweeft.

waarboven dit gedichtje »op de schilderkunst van de aardige en geestrijke juffrou, mejuffr. Gesijna ter Borch«, geschreven staat:

Hier straalt Gesijnaas geest, nadien Naturaas gunst
Haar gaf 't pinceel en kool, ja! juiste schilderkunst
Op broers en vaders les. De roem, die sij verwerft
Noch broers, noch vaders lof, noch eijgen waarde derft.

Volge thans het zoo even vermelde lofdicht van Roldanus. Dit stelt, zij het dan ook in breede trekken, ons voor oogen in welk eene levenswijze de kinderen van den licentmeester ter Borch behagen schepten. Vinden wij niet in vele meesterwerken van zijnen beroemden zoon de afspiegeling hiervan terug? Op tal van doeken toch zien wij een gezelschap, dat »door instrumenten en musijck, haer saem vermaken seer constrijck«. De telkens wederkomende personen moeten ongetwijfeld portretten zijn uit de naaste omgeving des schilders. Ook een modehondje dier dagen, 't welk men o. a. vereeuwigd ziet op »Die Musikstunde« (Louvre), »der Guitarrenunterricht« (Ermitage St. Petersburg), »der Brief« (Buckinghampalast, London), en »Der Liebesbrief« (Pinakothek, München), treffen wij telkens in Gesina's album aan; hare leerlinge Cornelia Moda (zie pag. 91 mijner mededeelingen) heeft het zelfs tweemaal nageteekend (pag. 69 en 143), eens in 1679, en bij beide afbeeldingen staat de naam van 't beesje; »Acteon« heette het. Of het steeds dezelfde »Acteon« geweest is betwijfel ik, want ik trof het aan op een plaatje (pag. 29), voorstellende eenen jongman, wandelende in een heuvelachtig landschap, wellicht de omstreken van Hattem; een boom draagt deze inscriptie: »4 April Donderdach R (?)

Gesina Ter Borch 1661«. Het dier zou dan in 1679 meer dan 18 jaar geweest zijn.

Lofdicht op dese constige teijckeninge van juffr. Gesina ter Borch.

Hier is met een constrijcke hant,
En door een geestigh kloeck verstant,
Fraeij afgebeelt de soete vreught,
Die somtijts heeft de frissche jeught,
Als zij op een bancquet te saem,
Vergadert zijn seer aengenaem:
Men eet dan spijs en soet bancquet,
Of wat daer dan wort voorgeset,
Men drinckt oock wel een glaesjen uijt,
Men hoort daer dan wel goed geluijt,
Van instrumenten en gesanck,
Seer aengenaem en soet van klanck;
Ja, daer wort alles aangeleijt
Wat dienen kan tot vrolijckheijt,
Men is dan lustigh sonder sorgh:
Dit heeft seer fraeij juffrouw Ter Borch,
Constrijck naer 't leven afgebeelt,
Soodat hier niet, als 't leven scheelt,
Hoewel dat zij niet veel verkeert,
Daer 't jonge volck te samen teert,
Want zij heeft meerder lust tot const,
Dat geeft haer oock meer lof en gonst.
Wie const en wetenschap bemint,
Men meest in haere camers vint;
De dochters van fatsoen en staet,
Die gaen seer weijnigh op de straet,
Gelijck juffrou Ter Borch oock doet,
Als oock haer susters fraeij en goet:
Het dunckt haer best, wat fraeijs gedaen,
Als hier of daer, veel uijt te gaen;
Sij hebben in de consten smaeck,
Die kiesen zij voor haer vermaeck;
En als haer niet meer lust te doen,
Dan konnen zij met goet fatsoen,

Door instrumenten en musijck,
Haer saem vermaken seer constrijck,
Sij sijn begaeft met const en deught,
Sij zijn haer ouders lust en vreught.
't Is loflijck dat een manspersoon,
Wel leert veel goede consten schoon,
Maer 't is nog meerder prijsensweert,
Dat dochters hebben soo geleert,
Dat sij veel mans te boven gaen
Die oock de consten wel verstaen.
Waerom en souden dochters niet,
Gelijck men hier en elders siet,
Tot const te leeren sijn bequaem?
Dat haer maeckt een vermaerde naem,
Gelijck de naem langh sal bestaen,
Van haer, die dit werck heeft gedaen,
Gelijck haar broeders wijt vermaert,
Die oock sijn van deselve aert,
Daer in de const oock is geplant,
Door haer vermaerde vaders hant,
Die all sijn kind'ren van haar jeught,
Wel onderwijst in const en deught.

J. H. Roldanus.

Behalve kunstschrijfwerk van zekeren Nicolaas Muijs, die op den nog jeugdigen leeftijd van $13^1/_2$ jaar eene proeve van bekwaamheid aflegde, eene menigte portretten van Gesina, Moses, en andere familieleden, wapens van het geslacht ter Borch (een leeuw van rood, getongd en genageld van blauw, in een veld van goud, met eenen burcht als helmteeken), geliefkoosde versjes om op de populaire wijsjes dier dagen te zingen, eene teekening van Abraham Marham, gedateerd 1632, staan in deze alba schetsen van den ouden ter Borch en zijne zoons Gerhard, Herman en Moses.

Mevrouw de wed. mr. L. J. Rietberg bezit nog eenen

lofzang van zekeren Henrick Bruno (of Bruns?) »op juffrouw Geesje ter Burghs schilderije, van haar eijgen handt«, en van den med. doctor Cornelis Hooghlandt eenen »regel off manier van leven, geschreven voor d' juffr. Geesjen ter Burgh, waarin eenige spiese, die schaedelick is verbooden wordt, en, wat dienstigh is, gebooden« d.d. 17 Mei 1672.

Gesina stierf te Zwolle 16 April 1690.

Moes, Icon. Bat. n⁰. 875, Gesina ter Borch (1633—1690), schilderes te Deventer, door ......? Verkoop Amsterdam 30 Maart 1874.

In plaats van 1633 wensch ik 1631 te stellen.

Testament van Gesina ter Borch.

In den Name des Heeren:

Ik Gesina ter Borch, geassisteert met de procurator Henrik van Linden, als mijnen tot deze zake verzochte en met recht toegelaten momber, overdenkende de brosheit des menschelijken levens, en de zekerheit des doots, mitsgaders de onzekere uure van dien, soo hebbe alvorens mijn ziele Gode gerecommandeert en voor mijn lighaam bedingende een eerlijke begraffenisse, en vervolgens dewijl mij Godt mijn verstant, memorie en geleegentheit noch gunt, soo hebbe ick zonder eenige persuasie af bedwanck van jemant uit eigene beweginge van mijn tijdelijke en van Godt verleende goederen mits dezen willen deponeren en bevelen gelijk hier na volgt.

Eerstelijk revocere ik, cassere, doe doodt en te niete alle voorgaande makingen van testamenten, codicillen, giften ter zaeke des doots, offte eenige andere dispositien, soo ik alleene offte met jemant anders voor dato dezes eenigsints mocht gemaakt of gepasseert hebben, alschoon dezelve misschijn in zigh

mochten vervatten de clausule derogatoir, want ik geensints en begeere dat dieselve ofte eenige van dien zullen worden naegekomen ofte achtervolgt.

Maar op nieuws disponerende, soo praelegatere en make ik voor uit aan het dochtertjen van mijn zal. zuster Jannekeff ter Borch bij Sijbrant Schellinger geprocreërt, met namen Hillegont Schellingers, ten eersten een somme van duisent Car. gl. van twintig st. het stuk, ten tweeden mijn klederen van linnen en wullen, en alles als silver, gout, cieraat en juweelen, wat tot mijnen lijve is behoorende, hetwelke terstont nae mijn doot op een inventaris gespecificeert en aan mijn zuster Catrina ter Borgh, en jeder van de mombers beneden gestelt, daar van een dubbelt gelevert sal worden, ten derden mijn beste bedde met een peluw en vier kussens, alsmede het linnen dat ik buiten hetgeene tot mijn lijfs behooren, zal naelaten, leggende in het Sakkerdanen kassien op het sael, 'tgeen dan ook mede op den inventaris zal moeten worden gespecificeert, en is mijn wille dat hetzelve mijn zuster of neef ter Borgh toe verzegelt in bewaring zullen hebben, sonder dat het eenigsins, als of zulks voor het kind (Hillegont Schellingers) voordeeliger soude sijn, off op eenigh ander praetext zal mogen worden verkoft, voor hetselve behouden, en achtervolgens den voorschreven inventaris in specie van hetselve genoten zal worden, soo haast het kint voornoemt tot jaren komt dat het dit goet zelfs zal kunnen gebruijken.

Hillegont Schellingers zal over mij in rou gekleet mogen worden van mijn swarte krippen samare, en mijn zwarte lakense rok, en witte sargien rok en 2 krippen kapers, etc.

Aan mijn zuster Catrina ter Borch legateere ik de lijfftucht ofte het vrucht gebruik van mijn huis in de Sassenstrate en hoff buiten de Sassenpoorte, indien zij weduwe komt te worden, en zoo lange zij weduwe blijft, ondertusschen zullen mijn zes erfgenamen hier na benoemt het voornoemde huis en hof in 't gemeen hebben.

Voorts praelegateere ik aan de drie kinderen Gerhard, Cornelis en Hillegont Schellingers, het conterfeijtsel van haar vader Sijbrant Schellinger en zijn vrouw Janneken ter Borch in een stuk, van mijn zalige broeder Gerhard ter Borch geschildert.

Nogh praelegateere ik aan de drie voorschreven kinderen van Schellinger mijn dubbele graf in de groote kerke, tegens over de predikstoel, daar in ik zelve mede begeere te zijn, willende wel expresselijk alzoo hetzelve van onze voorouderen is heen gekomen en met mij vol sal zijn, dat sij hetselve niet en sullen mogen openen, ook niet en sullen mogen verkoopen, en wanneer sij sullen overlijden, dat sij hetzelve aan haere kinderen, en bij gebreeke derselver aen haer naeste bloet van mijn zijde met gelijke last zullen erven.

Neeve Gerhard ter Borch zal hebben mijn groote gouden pennink daar op de eene zijdt de wijnparsse staat, en Tomas ter Borch de vierdubbele pistolet van 36 gl. zoo hij mij overleeft, anders zal die in 't gemeen zijn aen de drie neven Jacobus ter Borch en Gerhard en Cornelis Schellinger, noch zal Jacobus ter Borch hebben een gouden ducaton van 15 gl. 't stuck, met een ducaat van 5 gl. en Gerhard Schellinger sal hebben mijn grootste zilveren medalie daar een oog aan is dat men ze hangen kan, met een

klein zilveren ponninkjen en een gouden ducaat van 5 gl. en een gouden ringjen met een diamantjen, Cornelis Schellinger zal hebben de zilveren medalie die ik hem al op St. Nicolaas gegeven hebbe in den jare 1683 met een gouden ringjen met een robijntien, en noch een dubbelde silveren ducaton, en een gouden omkijkertjen van drie gl. 't stuck, maar van (want?) die noch onbekwaam zijn om zelfs in handen te hebben, zal 't mijn zuster Catrina ter Borgh in bewaringe hebben tot datse bequaam zijn.

Mijn meid Anna Frerix zoo zij op mijn sterfdagh bij mij woont zal zij hebben 50 gl. zegge vijftigh Car. gl. en de rouw zoo mooij als de erfgenamen goet dunkt met een ijzeren pot, 6 stoelen en een spinnewiel.

Ik begeere noch dat mademoiselle Sijbeli de mama van Dorothé zal hebben vijftig Car. gl. en noch twee hemden van de nieuwen met een perelkantjen daar aan.

Gerrit en Cornelis Schellinger legatere ik een zwarte lakense hoijke, en een mantel en een zwarte lakense regenkap, tot roukle deren na mijn overlijden.

Aan de armen dezer stadt legatere ik vijf en twintig Car. gl. eens.

In alle mijn andere goederen, roerende en onroerende, actien en crediten instituere ik tot mijne erfgenamen de kinderen van mijn zal. broeder Herman ter Borch, licentmr. en van mijn zal. zuster Janneken ter Borch, met namen Gerhard, Tomas en Jacobus ter Borch, en Gerhard, Cornelis en Hillegond Schellingers, of die van haar mijnen sterfdach beleven zullen, in gelijke deelen ijder evenveel te genieten.

Doch zal Sijbrant Schellinger, vader van mijne drie laastgestelde erfgenamen, aan geene van de goederen van mij geërft mogen komen, en dezelve in 't geheel

niet alleen bij der kinderen leven tot profijt van dezelve moeten laten, maar ook na doodt van dezelve niet mogen erven.

En zullen al mijn conterfeitsels, en van broeder Moses en van vader en moeder en bestevader en bestemoeder, alsmede al mijn zilverwerk en het huislinnen dat ik van moeder geërft hebbe mede niet verkoft, maar voor de kinderen bewaart moeten worden.

Mijn zuster Catrina ter Borch sal in bewaar hebben mijn teekenboek en al mijn papierkunst voor die geene van de kinderen die het alderbest of alderdienstigt zal zijn off voor haar al te zamen, hetwelke zal staan aan het goetvinden van zuster voornoemt.

En ik wil onmogelijk niet dat mijne andere erfgenamen sullen hebben te molesteren, of te eijschen kostgeld van Gerhard, Cornelis en Hillegont Schellingers, van zoo lange zij bij mij zijn of geweest hebben of wat ik se gegeven hebbe of noch geve, en voor haar te passe make, want dat geve ik haar uit mijn vrije wille en genegentheit, maar die buiten mijn huis in de kost gaan, dat moeten zij zelfs bekostigen, gelijk men zien kan in 't boek daar ik in aantekene van kostgelt, kleeren, etc.

Tot momberen over de voorsz. kinderen bij mij geinstitueert, nominere ik Neef Gerhard ter Borch en Dominus Johannes Altius, en verzoeke de heeren van de magistraat dezer stadt dezelve daar toe te willen bevestigen.

Dit alles verklare ik te zijn mijn uiterste wille, daar ik sonder bedwanck ofte persuasie van jemant, uit eigener beweginge, met deliberatie van rijpen rade toe gekomen ben, die ik in alle zijne poincten en deelen begeere achtervolgt en naagekomen te hebben,

hetsij als testament, codicil, gifte ter zake des doots, hetzij direct ofte bij forme van fideicommis, of hoe het anders na rechte best kan bestaan, of schoon alle gewoonlijke solemniteiten niet mochten wesen geobserveert. In oorkonde heb ik deze met eijgener hant en naame getekent en door mijnen voornoemden momber mede tekenen laten. Actum Zwol den 16? April anno 1690.

Was getekent Gesina ter Borch.
» » H. van Linden, als verzochte momber in dezen.

Op de papieren couverte stond:

Testamentaire dispositio van juffr. Gesina ter Borch met proc: v. Linden als haar momber in dezen geassisteert zijnde, uitgegaan den 16? April a° 1690, coram schepenen Adolf Wicherlink en Herman Joan Roelink.

Op de eene zijde van de francijne couverte stond:

Wij Adolff Wicherlink en Herman Jan Roelink indertijdt schepenen der stadt Zwoll doen hiermede te weeten, dat voor ons inden schependoom als voor schepenen erschenen is juffrouw Gesina ter Borgh, wel ziek te bedde liggende dogh bij volkomen verstandt zijnde, en hier in met de procurator van Linden als haar gekoren momber geassisteert, en verklaarde dat in 't geen in deze francijnen couverte is ingesloten was vervat haar comparanten testamentaire dispositie en vrije onbedwongene uiterste wille, begerende dat dezelve naa haar doodt in alle pointen en clausulen moght worden aghtervolgt en naagekomen, 't zij als testament, codicil, gifte ter zaake des doots off zoodanigh als dezelve best naa reghte zal kunnen bestaan, alhoewel alle de gerequireerde solemniteiten daar in

niet moghten zijn geobserveert. Zonder argh off list, in waarheits getuignisse hebben wij onze zegelen onder aan deze gedaan hangen, en dezelve door een onzer stadts secretarien laten teekenen. Actum den 16? April a⁰ 1690.

Was getekent Henr. Holt, secretaris.

Onder uit hingen aan francijne staerten twee zegelen in groen was. Op de andere zijde van de couverte stond:

Anno 1690 den 23? Jun. is deze francijnen couverte ongecancelleert zijnde, geopent ende testamentaire dispositie daar uit gelight en gelezen ter praesentie van hopman van der Werff, en desselfs huisvrouwe Katrina ter Borch, voorts dr. Gerhardt ter Borch en Gerrardt Schellinger, ten overstaan van de heeren schepenen Adolff Wicherlink en Herman Joan Roelink.

Me praesente
(was geteekent) Henr. Holt, secret.
Collata concordat
(geteekend) Henr. Holt, secret.

13. Cathrina ter Borch.

Haar eerste man was de luitenant Hendrik Daberkosen; ten 2de male huwde zij 27 Mei 1682 den weduwnaar Jan van der Werf.

De heer L. F. Zebinden teekende aan, dat hij bezat:

1^{0}. een stuk, gedateerd 15 Mei 1692, betreffende eene erfenis v. d. Werff. Als erfgenamen traden op Fr: Arn. Condewijn, predikant te IJhorst (zie geneal. Condewijn, generatie V, n^{0}. 45; hij was getr. met Gesina van der Werff), en Steven Voet, brouwer, die eene uitkeering moesten doen aan Catharina ter Borch.

2°. eene lijst van de te goed zijnde renten op haren sterfdag.

3°. eenen staat en inventaris der goederen en effecten, nagelaten door wijlen Cath. ter Borch, wed. van den hopman van der Werf, welke de huisvrouw van luitenant Jan van Lambert als fidei commissaire erfgenaam van wed. van der Werf uit kracht van testamentaire dispositie van 16 Mei 1704 en codicillaire acte van 2 Oct. 1704 is bezittende. Geteekend door Lambert en H. L. Schellinger genaamd van Lambert den 19 Maart 1706.

4°. eene acte, waarbij doctor Gerhard ter Borch en luit. Henricus Daberkosen en diens vrouw $^1/_2$ huis in de Sassenstraat overdragen aan luit. Jean van Lambert, diens vrouw en erfgenamen. Gedateerd 1 Juli 1711.

Testament van Gesina ter Borch: ..... Mijn zuster Catrina ter Borch sal in bewaar hebben mijn *teekenboek en al mijn papierkunst* voor die geene van de kinderen die het alderbest of alderdienstigst zal zijn off voor haar al te zamen, hetwelke zal staan aan het goetvinden van zuster voornoemt. Enz.

Jenneken ter Borch.

Deze huwde 18 Januari 1668 met Sijbrant Schellinger.

Uit het aanteekeningschrift van den heer L. F. Zebinden noteerde ik het volgende:

Hij deelt o. a. mede, dat Isle d'Ares, waar Sijbrand Schellinger in 1679 commandeur was, op geene enkele kaart te vinden is, wel Avis, het Vogeleiland, waarbij de schepen van d' Estrée gestrand zijn.

Vóór 1679 was hij te Curaçao, waar zijne vrouw $\frac{13}{23}$ Aug. 1675, nadat zij er 10 à 11 weken ziek geweest was, stierf en eerlijk begraven is, gelijk een mensch van qualiteit toekomt, zooals haar man schreef.

Uit eenen Latijnschen brief van zijnen zoon Cornelis zou men opmaken, dat hij in 1686 van daar terug wilde komen.

Uit hunnen echt werden 3 kinderen geboren:

1⁰. Gerrit S., geb. $\frac{13}{23}$ Maart 1671. Hij is scholtus van Hardenberg geweest.

2⁰. Cornelis S., geb. $\frac{3}{13}$ Juli 1672. Hij was genoemd naar zijnen grootvader Cornelis Aemsloo, die predikant der Doopsgezinden te Amsterdam was. Hij studeerde te Deventer, promoveerde te Utrecht den 12 Nov. 1696 tot j. d. d. en werd 10 Jan. 1698 te Deventer tengevolge van een misverstand door een zijner beste vrienden doodgestoken.

3⁰. Hillegonda Louisa S., geb. te Curaçao 13 Dec. 1674, genoemd naar hare grootmoeder Hillegonda Aemslo. Zij was de overgrootmoeder van den heer L. F. Zebinden, en was 3 Dec. 1699 in de Fransche kerk gehuwd met Jean de Lambert, en stierf 22 Jan. 1750. Haar man Jean de L., wiens moeder Susanne de Bontemps heette, was kap^t. in Franschen dienst, maar gevlucht zijnde na de opheffing van het edict van Nantes, had hij zich naar de Nederlanden begeven en werd hij 29 Aug. 1697 tot luitenant aangesteld onder stadhouder Willem III. Hij stierf 2 Febr. 1733 in den ouderdom van 72 jaar. *Door deze familierelaties zijn de bescheiden, de ter Borch's betreffende, in het geslacht Zebinden gekomen.*

Test. van Gesina ter Borch. ...... Voorts praelegateere ick aan de drie kinderen Gerhard, Cornelis en Hillegont Schellingers, het conterfeijtsel van haar vader Sijbrant Schellinger en zijn vrouw Janneken ter Borch in een stuk, van mijn zalige broeder Gerhard ter Borch geschildert.

In de »Oprechte Haerlemse Saturdaegse Courant« van 25 Febr. 1679, aanwezig in het rijksm. te A. onder de coll. ter Borch, staat: Amsterdam den 24 Februarij...... Gemelde Isle d'Ares, met het onderhorige District, (alwaer voor desen de Schepen van Comte d' Estrees zijn gestrant) is vervolgens door den Directeur Joan Doncker geoccupeert, ende voor den Staet deser Landen en de West-Indische Compagnie in possessie genomen, hebbende aldaer in name als vooren tot Commandeur aengestelt den Persoon van Sijbrant Schellinger, die het Volck aldaer zijnde heeft gevangen genomen, en naer Curaçao gesonden.

Op. pag. 73 van het album van Gesina ter Borch staat een vers van Sijbrant Schellinger met bovenschrift »Als vrintschap keert in haet, soo gaetse buijten maet«, en op pag. 95 twee knipsels met de schaar a°. 1685 van Cornelis Schellinger benevens een van Gesina ter Borch en een van Johannes van Achelom.

17. Mozus ter Borch, gedoopt te Zwolle 19 Juni 1645.

In het album van Gesina ter Borch komen behalve portretten van Moses ook verscheidene plaatjes voor met verzen, die betrekking hebben op zijn vertrek naar Engeland en zijn sneuvelen bij Harwich in 1667. Zoo leest men o. a. op pag. 80 een gedicht, getiteld: »Lijcktraenen over de doot van den eed^le^ heldt mons. Moses Ter Borch, gebleven voort kasteel te Herwits op den 12 Juli des jaers a°. 1667«. Hiervan luiden vs. 13 en volgende:

— — — — — — Laet vrij u hoofde hange
En roept Ter Borch is doot met traenen op u wange,
t' Is waer wat dat belanght, hem is niet van den raet

Bedieningh aengedaen in hoogh of laege staet,
Maer uijt sijn vrijje wil soo heeft hij willen toonen
Hoe lief hem dit lant was, doe hij niet wou verschoonen
Sijn leeven en sijn bloet, te geeve voor t' gemeen.

Pag. 82: Een »lettercrans« bestaande uit 3 verzen, waarvan een te zingen op de »voijse La Belle Iris«. Het 2de couplet van dit vers is:

Eenen schoot geraeckten t'hert
En een ander t' hooft oock trefte
Dies de doot sigh soo verhefte
Dat hij voorts ter neder wert
Leijt op s'vijands lant begrave
Als d'oudvader Moses leijt
Aen een bergh dies hij vant slave
Deser werelt is bevreijt.

Pag. 85: Een gedrukt vers, getiteld: »Rouwklacht, over de doot van de uijtgelesene, kloeckmoedige jonghman monsr. Mozes Ter Borch, jonghste soon van wijle de e. heer Gerhard Ter Borch, in sijn leven ontfanger van de convoijen tot Swolle, welcke soon als volontier, seer mannelijck voor 't vaderlandt strijdende, voor het casteel Herwits in Engelandt gebleven, ende door ordre van de grave van Horen, aldaer gekist ende aen een bergh eerlick begraeven is, den 12 Julij A°. 1667«.

Pag. 81. Eene teekening van Gesina ter Borch, voorstellende haren broeder Mozes. Hij staat op het strand. De achtergrond verbeeldt het kasteel van Harwich, beschoten door de vloot. Achter eenen boom, waarin een uil gezeten is, staat de dood, die Moses met eenen pijl wil treffen. Een bootje wordt door een ander geraamte naar de vloot geroeid. Op pag. 83 vindt men eene soortgelijke afbeelding.

Wat Moses' schetsen betreft, nogmaals wijs ik er op, dat hij in 1645 geboren is en niet ongeveer 1637,

zooals men tot dusverre meende. In de portefeuille met teekeningen van de verschillende leden der familie ter Borch, welke het rijksmuseum bezit, is er eene, waaronder de vader schreef »Mosus ter Borch geteickent alleen nae Ront gebotsiert den 10 Julij 1653«. Hij was dus toen 8 jaar oud.

19. Beuckel ter Borch.

Hij huwde 21 April 1659 met Bartha van Gesscher, weduwe van Michael de Haes.

Ingeschreven te Leiden in het alb. stud. 28 April 1644: Beuckelmannus Ter Borch, Zwolla Transisulanus, 21, P. Ingeschr. in het alb. stud. der Heidelbergsche academie 10 Oct. 1653: Beuckel Ter Borch Zwolla-Transisalanus, j. u. d.

Res. van sch. en r. van Zwolle, 26 Januari 1659: Burchelt ter Borg j. u. d. het assaijeurschap in handen van s. en r. geresigneert hebbende, is hetzelve wederom geconfereert op Gerrit Schuirman, silversmit, op sodane instructie, als voor deselve geformeert sal worden.

Wordt met Burchelt bedoeld Beuckel?

N⁰. 1599*g*. Deventer archief. Bisschopstraat. Is erschenen dr. Beuckel Ter Borgh, als man ende momber sijner huijsvrouw Barta van Gesscher, ende becande tot verwissinge van t bewesen vaderlick goet van haer kindt bij sal. d^r Michael de Haes ehelick verworven, nae uijtwijsen van den inventaris daer van opgericht, verbonden ende tot een speciael onderpandt gestelt te hebben, sulx doende midts desen sodane twee duijsent vijff hondert Carl. g., als gem. sijn huijsvr. voor haer moederlick goet sijn bewesen; voorts 't gene haer van t versterff van haer bestevader zal. b^r Thomas Verver is competerende, alle voor

so vele t' selve in den boedel van haer zal. vader b[r] Joan van Gesscher is berustende. Actum etc. 17 Maij 1659.

Reg. van open testam.: Den 19 Aug. 1661 testeert Bartha van Gesscher, huisvrouw van de e. Beuckel ter Borch, der rechten doctor. Tot eenige en universeele erfgen. stelt zij in hare twee dochters, beide Geertruit de Haes genaemd, bij haren eersten man Michael de H. geprocreerd, vervolgens Anna Maria ter Borch en haren (testatricis) man Beuckel ter Borch. Uitdrukkelijk wordt bepaald, dat geen inventaris zal behoeven overgelegd te worden. Goederen worden niet genoemd.

Memorieboeken van Dev. »Weete« van bgmr., s. en r. van Deventer aan Henrick Wijchman junior, richter te Kedingen, dat doctor Beuckel ter Borch voor zich en voor zijn kind, ehelijk verwekt bij zal. Bartha van Gesscher, »naer voorgaende consent, met beslach heeft geprocedeert« op het huis aan den Brink alhier, in haar leven 't eigendom zijner schoonmoeder, en dat wel om »ontrichtinge ende betaelinge« te hebben van de 400 g., die wijlen doctor Haes, met zijne genoemde zal. huisvrouw in 't huwelijk tredende, jaarlijks beloofd waren, enz. Actum te Deventer 4 Febr. 1662.

Renunc.bk. van Dev.: Burgmr. Berdenis als gevolmachtigde van dr. Beuckel ter Borch, wedr. van Bartha van Gesscher, voor zich en als wettige momber van zijn onmondig dochtertje bij Bartha van Gesscher verworven, krachtens volmacht voor bgmr., s. en r. van Zwolle, gepasseerd op 8 Jan. 1662 enz., en Gerrit Stam voor zich, mede de rato caveerende voor zijne vrouw Aeltien van Gesscher, »tegenwoordigh in 't craembedde liggende«, verder gemelde bgmr. Berdenis

en dr. Wilhelm Gelinck als momberen over de onmondige kinderen van zal. bgmr. Joan van Gesscher en Geertruijdt Verwers, genaamd Daniel, Margareta, Hermken en Joannes van Gesscher, en Everhardt Brouwer met Gerrit van Warmeloe, momberen over de onmondige dochter van zal. dr. Michael de Haes bij voornoemde Bartha van Gesscher ehel. verworven, verklaren verkocht te hebben enz. aan Henrick van Gesscher en Elsabe Sichtermans, echtelieden, hunne respective aandeelen aan het erve en huis »de Sevensterre« aan den Brink tusschen Henrick Kellerman en Gerrit van Groningen, chirurgien, »sijnde een doorgaende wheere, gaende achter uijt in de Bergstraet tegens over het huijs van zal. Henrick Willemsen Cuijper«, enz. Actum enz. 14 Jan. 1662. Ongeveer dezelfde personen transporteeren eenen hof buiten de Brinkpoort »in den Colck« aan bgmr. Jan van Boeckholt, 8 Juni 1660.

Memoriebk. van Dev.: Er wordt gehandeld over een proces, 't welk Beukel Ter Borch voor zich en als rechthebbende zijner huisvr. Bartha van Gesscher, sedert bijna 2 jaren overleden, voert tegen j^{r}. Hendrick Wijchmans junior, richter te Kedingen, over zekere renten en kapitaal, door wijlen Judith Huijgens aan haren zoon Michael de Haes zal. ten huwelijk beloofd. Bij sententie van 29 Juni 1663 is men overeengekomen, »dat het geeijschte niet uijt des moeders Judith Hugens, maer uijt des vaders Willem de Haes goederen soude moeten vallen«. Verder wordt er melding gemaakt van het »voordochtertien Geertruijt de Haes, bij wijlen Michael de Haes ende Barta van Gesscher ehelick geprocreert«. Actum in senatu enz. 1 Dec. 1663.

Processtukken der stad Zwolle. A⁰ 1664. Dr Beuckel Ter Borch contra Hendrick Wijchman. Dr Beuckel Ter Borch j. u. d. huwde in 1659 met Bartha van Gesscher; hunne dochter heette Anna Maria Ter Borch. Bartha van Gesscher was te voren in 1653 gehuwd met dr Michael de Haes; hunne dochter heette Geertruijdt de Haes. Dr Michael de Haes was een zoon van Wilhem de Haes en Judith Huijgens en is overleden in 1656. Bartha van Gesscher overleed 10 Sept. 1661; zij was eene dochter van bgmr. Jan van Gesscher en Geertruijt Verwers. Henrick Wijchman huwde in 1653 Joanna de Haes, eenige dochter van Judith Huijgens voornoemd. Judith Huijgens woonde in 1660 in het huis »die gulden Leeuw« te Deventer, maar ging in hetzelfde jaar bij haren schoonzoon Wijchman te Marckel(o) inwonen.

Zwolsch arch. Processtukken. 1664. Dr Beuckel Ter Borch, voor zich en als vader en voogd van Anna Maria Ter Borch, bij wijlen Bartha van Gescher in echte verwekt, impetrant contra Hendrick Wijchman, richter van Kedingen, verweerder. »Aenspraecke« voor impetrant met bijlagen A—R geexhib. 22 Juli, en »Bericht« voor verweerder met bijlagen A en B geexhib. 7 Oct. 1664, inzake vordering tot verklaring, dat verweerder, als bezitter der goederen van Wilhem de Haes, en ingevolge eene sententie den 29 Juni 1663 door den magistraat van Deventer gewezen, zal worden gecondemneerd tot voldoening van den achterstand van eene jaarrente, door Judith Huijgens, wed. van Wilhem de Haes, aan haren zoon dr Michael de Haes bij diens huwelijk met Bertha van Gesscher, hertrouwd aan impetrant, medegegeven, en tot aflossing van het kapitaal dier rente.

Ingeschr. te Dev. 30 Aug. Attest. op Markel(o) 27 Sept. 1656: Joncker Hendrick Wijchman, richter van Kedinghem, tot Markel, met jf. Everhardina Magdalena van Middachten op Vriesewijck in Colmeschate.

Sponsus non erat praesens.

Geene onderteekening der bruid.

Het huw. van Michael de Haas met Bartha van Gesscher staat aldus in de reg. der Leb. kerk te Deventer geboekt:

Ingeschr. te Dev. 3 Sept., geh. ald. 9 Oct. 1653: Michael de Hase j. u. d., sone van sael. Wilhelm de Haese, Bartha van Gesscher, dochter van borgermeister Joan van Gesscher, beide an den Brinck.

Michael de Haes als brudegom.

Barta van Gesschers als bruijt.

Uit welk huw. te Deventer gedoopt zijn:

a. 28 Mei 1654 Wilhelmus; *b.* 15 Mei 1655 Ge(r)truijt; *c.* 24 Aug. 1656 Geertruijt Wilmijna.

In de coll. testamenten, ten overstaan van ziekentroosters gemaakt tijdens de pest te Deventer 1656—1657, vindt men het test. van Mijchiel de Haese »met de drovige sieckte der peste besocht sijnde«. Hij verklaart (pag. 79) voor »vast en bondich« te houden de huwelijksvoorwaarden tusschen hem en zijne vrouw Bartha van Gesscher opgericht. Voorts zal universeele erfgenaam zijn van zijne geheele nalatenschap »sijn naetuirlicke kint« Geertruijt de Haese, voorbehoudens de legitime portie aan zijne moeder Judith Huigen; voorts geven voornoemde echtelieden elkaar wederkeerig al de roerende goederen, en testateur aan zijne vrouw *f* 400 jaarlijks, »bij sijn moeder getelt en betaelt als sijn vaederlicke erffenisse«. Verder zal na den dood van zijne moeder aan de diaconie van

de Christel. gereform. religie 200 Car. gl. en aan de Huisarmen en het Weeshuis ook 200 Car. gl. ieder; aan zijne »moeije« Margriet de Haese 400 Car. gl.; ten slotte wil testateur dat na doode van zijn kind, indien het zonder lijfserven komt te sterven, zal betaald worden aan zijnen cousijn Peter Volkers 600 Car. gl. en aan »mijnheer« Malcosijnt 100 Car. gl. en aan Berent Lamberts (ziekentrooster) 25 Car. gl. Actum 9 Sept. 1656.

Renunc.bk. van Dev.: Bartha van Gesscher, wed. van Michael de Haes j. u. d., met Jacob Jacobsen, als haren gekoren en toegelaten momber, verkoopt aan Griete Philips, weduwe, »haer dubbelden hof«, gelegen over den IJssel op den »Blockhorstercamp« in de 3e straat naast den hof van Adriaan van Renesse ter eener zijde en dien van de wed. van Gijsbert Bartoldts ter andere zijde, enz. Act. 10 Nov. 1656.

Ingeschr. te Dev. 10 Sept., geh. aldaar 18 Oct. 1625: Gerrit de Bruijn, sone van Henderic de Bruijn, schilder, wonende in de Hofstrate, Margareta de Hase, dochter van Michael de Hase, ooc aldaer.

Gerrit de Bruijn bruijdegem.

Margrijeta de Haes brijet.

Geh. te Deventer 8 Febr. 1626: Wilhelm de Haes, soon van Michael de Haes, commijs en maijor tot Gennep, Judith Hughens, dr. van zal. Jan Hughen.

Judit Hughenn bruijdt.

Sponsus propter absentiam non potuit scribere.

Mem.bk. van Dev.: Uit eene »weete« aan Johan Pouwels kremer blijkt, dat Michael de Hase 10 Febr. 1616 te Deventer woonde in de Waterstraat in »de Moriaan«.

Renunc.bk. van Dev.: Michel de Haese en zijne

vrouw Aeltien Michels verkoopen hun erf en huis enz. in de Waterstraat, genaamd »den Moriaen«, aan David Huijrantt en Nieltien Molemans echtgenooten den 1 Juni 1618.

21. Catrina ter Borch.

Zij huwde Gerrit Voet, wedr. van Lammeken Corts. Zie geneal. D. gener. II, 2, *c*, aanteekeningen.

Uit dit huwelijk zijn te Zwolle gedoopt:

a. 14 Sept. 1656: Lamberta; v. Gerrit Voet, m. Catrina ter Borch.

b. 28 Oct. 1660: Anna Maria; v. Gerrit Voet, m. Catrina ter Borch.

c. 8 Aug. 1665: Alida; v. Gerrit Voet, m. Catrina Ter Borch.

Ingeschreven te Zwolle 11 Dec. 1686, geh. aldaar 20 Dec. 1686: Eduardus Sohier, volontair onder de comp. van de heer overste-lieutenant Diden, en juffr. Aleijda Voet, nagelaten dogter van wijlen de heer borgmr. Gerardt Voet.

Open testam., Zw. arch., 8 April 1699: Catharina ter Borch, weduwe van burgemr. Gerhardt Voet, testeert ten behoeve van hare beide dochters Lamberta en Anna Maria Voet.

24. Gerard ter Borch.

Ingeschr. in het alb. stud. te Utrecht 1687: Gerard ter Borch, Zwollanus.

25. Jacobus ter Borch.

Mr. J. I. v. D. noemt hem ten onrechte Thomas Jacobus (V. en M. st. 16, pag. 136; vgl. echter st. 13 pag. 14). Te laat bemerkte ik, dat blijkens de testamenten van Gerhard, Sara, en Gesina ter Borch, de licentmr. Herman ter Borch (n°. 15) 3 zoons naliet,

Gerhard, Thomas en Jacobus t. B. Thomas staat dus in deze geneal. niet vermeld.

26. Anna Maria ter Borch.

Recogn.bk., Zw. arch, 11 Febr. 1693: Dr. Henricus Jasparus Nuis en Steven Voet, momberen over Anna Maria ter Borch.

Idem 22 Febr. 1702: Dr. Henr. van Rhijn en dr. Gerhard Tichler, momberen over Anna Maria ter Borgh.

Genealogie E.

1. Wolter ter Borch.

Generatie I en II heb ik gegeven volgens de opgaven van mrs. J. I. v. D.; ik betwijfel echter of Willem wel de zoon is van Wolter, en houd hem eerder voor zijnen broeder. Daar mr. v. Doorninck niet altijd de bronnen opgeeft, ben ik niet in staat geweest de juistheid zijner gegevens na te gaan. Hetgeen ik vond, heb ik geplaatst bij de verschillende doopnamen, zonder te durven beslissen, of het steeds bij den juisten persoon staat.

Recogn.bk., Zw. arch. 24 Januarij 1585: Herman Wolbertz, Wolter ter Borgh en Gerrijt Evertz nemen ten overstaan van burgemeesteren op komende Paschen aan handen van de kameraars te betalen de restantpenningen, door hen wegens de hopaccijs schuldig gebleven.

Zwolsch arch. Transp. bk. 16 Juni 1590: De echtel. Wolter ter Borgh en Mechteld, hij mede instaande voor zijnen broeder Jan Janszen, voorts Henrich van Ittersum, pander van Salland, en mr. Henr. Wolters van Harderwijk, als momberen over Bartold, minderjarigen zoon van Wolter ter Borgh voornoemd, ver-

koopen aan G. Louwerman eene made in Holbenbroek en nog een kampje, zoodanig als het hun is aangeorven van Willem ter Borgh en de overleden moeder van Wolter t. B. voornoemd. Den 2 Juli 1590 verkoopt Hadewich, weduwe van Werner ter Borch, hetzelfde land (waarschijnlijk haar aandeel) aan den zelfden kooper. Het is niet onmogelijk, dat Wolter ter Borch een broeder was van Werner ter Borch, den stamvader van geneal. F.

Zwolsch arch. Jaarrenten. 1600. Ontvangen p. a. Wolter ter Borch vann ein stuckien lantz tho Vranckhuiss 0— 14—.

Zwolsch arch. Transp. bk. Wolter ter Borch en Mechteld, echtelieden, verkoopen een huis in de Voorstraat.

Resolutieboeken van Dev.: 1 Oct. 1613 hebben s. en r. Wolter ter Borch den tijd van 6 jaar gecontinueerd in die opmaekinge der dijcken ahn der Isselen in Mastebroeck, het H. Geestgasthuis concernierende, op die olde vorwarden ende gagie, daer Martini (16)14 het irste jaer verschenen sall wesen.

2. Willem ter Borch.

Getuigen en Volmachten, Zw. arch., 6 Sept. 1559: Merritgen, vrouw van Willem ter Borch.

3. Bartold ter Borch.

Liber excessuum, Zw. arch., 1601: »Het is ter clachte gekommen, dat Bartolt ter Borrich sijnen broder Henrick van Steenwijck gewundet uund einen schram int angesicht gegeven hefft in den vrijen marckt«.

5. Reijner ter Borch.

Hij huwde 4 Mei 1628 Margrete van der Vecht.

Recogn.bk. van Zwolle, 13 April 1634: Gerrit van

der Vechte stelt zich borg ten behoeve van zijnen schoonzoon Reiner ter Borch.

8. Wolter ter Borch.

Hij huwde Sept. 1684 Geesje Dojenberch.

Recogn.bk. van Zwolle, 25 Maart 1703: Geesjen Doijenberg, wed. van Wolter ter Borch, heeft minderjarige kinderen.

Genealogie F.

1. Werner ter Borch.

Volgens mr. J. I. v. D. werd hij 1562 burger van Zwolle, stierf hij vóór 14 Nov. 1588 en was hij vóór 10 Aug. 1569 geh. met Hadewich ...., die na 1603 stierf.

Processtukken der stad Zwolle. 1575—1576. Warner ter Borch contra Willem van Coelen's huisvrouw. Wijllem ter Borrech en zijne vrouw 1561. Machtelt Everts, wed. van Evert Hendricksz, schoonmoeder van Warner ter Borch.

Idem: ao. 1574. Uit het proces van Haersolte c. s. contra Beatersche ter Burch blijkt, dat zij de vrouw was van Wilhem van Coelen.

Getuigenissen en volmachten, Zw. arch. Martini 1561: Werner Ther Borch.

Charter n°. 549, Zw. arch., 7 Sept. 1581: Werner ter Borch woonende in de Olde Voorstraat en Wolter ter Borch.

Recogn.bk. van Zwolle, 9 Febr. 1610: Deeling der nalatenschap van Wernher ter Borrich en zijne vrouw Haedewich. Erfgen. zijn: Johan ter Borrich, mr. Peter Kruive voor zich en zijne hnisvrouw, Willem ter Borrich en Jacob ter Borrich. Scheidingslieden o. a. Wolter ter Borrich.

ROBERTVS VAN VOERST
CALCOGRAPHVS LONDINI.

Ant. van Dÿck pinxit *G. H.* *cum priuilegio*

ANT. V. DIJCK. ICONES PRINCIPUM CET. CET. ANTVERP.

GILLIS HENDRICX.

Photogr. van J. J. Goedeljee, Leiden.

2. Johan ter Borch.

Te Zwolle werd 7 Maart 1630 gedoopt Derrick, zoon van Jan ter Borch en Trijne ....

Misschien is deze Jan t. B. de hier bedoelde.

3. Aeltien ter Borch.

Zij huwde 14 Aug. 1603 Peter Kruve.

Transporten, Zw. arch., 11 Mei 1625: Aeltgen ter Borch, wed. Petrus Cruijve; 19 Mei 1626: Aeltgien ter Borch, wed. mr. Peter Cruive.

Recogn.bk. van Zwolle, 6 Febr. 1636: zal. Aeltgien ter Borch, wed. van Peter Cruive, en haar broeder, zal. Jan ter Borch. Zij heeft getesteerd voor het schalengericht van Steenwijk; hare erfg. ex testamento zijn Aeltgien en Hillechien Peters, gezusters.

Van Voerst.

In het 13de stuk der »Verslagen en Mededeelingen« dezer vereeniging heeft mr. J. I. van Doorninck grootendeels wedergegeven den brief van den licentmr. ter Borch, d.d. 3 Juli 1635 (N. S.), gericht aan zijnen zoon Gerhard, den schilder, die toen in Engeland verblijf hield. In Oud-Holland (dl. IV) kan men den brief in zijn geheel lezen. Het slot van den brief, luidende: »*Hijr mede doe ick en Moeder en kinder*, *Neef Berent en Jan ter Borch*, *Engbert en alle goede vrienden U neffens Roebert oom seer groeten*«, is door de heeren Michel en Rosenberg verkeerd opgevat. Beide meenen dat Gerhard ter Borch de complimenten ontvangt van al de genoemden;

doch niet alleen de jonge schilder, maar ook »Roebert oom« wordt gegroet.

Nemen wij b.v. de Fransche vertaling. Er staat:

Je t' envoie d'ici, avec mes compliments, ceux de ta mère, des enfants, du cousin Berent et de Jan Ter Borch. Engbert, tous les bons amis et l'oncle Robert se joignent à nous.

Men moet echter lezen:

Je vous envoie à toi et à ton oncle Robert mes compliments, ceux de ta mère, des enfants, du cousin Berent et de Jan ter Borch. Engbert et tous les bons amis se joignent à nous.

»Roebert oom« was dus evenals de jonge ter Borch a° 1635 in Engeland.

De eenige oom van den schilder Gerhard t. B., die Robert heette, was Robert van Voorst, en de beroemde graveur van dien naam bevond zich in dien tijd te Londen.

Sandrart, Walpole, Nagler, Kramm e. a. geven Arnhem als geboorteplaats en het jaar 1596 als geboortejaar van den graveur; de oom van den schilder Gerhard t. B. is den 8 Sept. 1597 te Deventer gedoopt. Het verschil in jaren is zeer gering, en het verschil in opgave van geboorteplaats valt gemakkelijk te verklaren. Robert's vader toch, Jan van Voorst, eerst »dienaer van den lombardt«, later opvolger zijner voormalige meesters, Darmel en Buissonet, heeft afwisselend te Deventer en te Arnhem gewoond, gelijk men uit de achterstaande acten, aanwezig in het Deventer- en Arnhemsch archief, kan zien.

Wanneer Robert van Voorst zich naar Engeland begaf, is niet met zekerheid bekend, evenmin het jaar, waarin hij van daar vertrok of stierf. Zijn tijdgenoot

van Buchell deelt, naar ik in Kramm lees, in zijne Dagelijksche Aanteekeningen omtrent hem mede: »October 1636. Robert van Voerst, Passen discipel, als ik verstae van Moreelse, is in Engeland gestorven, was een modest goetaerdich jongman, in de const sijn meester veel overtreffende; heeft den Coninck ende Coninginne, ende verscheide Engelsche Heeren in coper gesneden. Was geboortich van Arnhem, en stierf aan de pest in Engelant«.

Hij zal dus vóór Oct. 1636 overleden zijn; zijn laatste graveerwerk dateert van 1635 en is te Londen in het licht gegeven. Lang kan dus zijn neef, de schilder ter Borch, niet met hem hebben omgegaàn.

Nagler (20. pag. 472) schrijft omtrent hem: »Voerst oder Vorst, Robert van, Zeichner und Kupferstecher, geboren zu Arnhem 1596, machte seine kunststudien in Utrecht, und begab sich 1626 nach London, wo er viele Blätter lieferte, und dan Hofkupferstecher wurde. Er arbeitete in der Weise des Gilles Sadeler, verlieh aber seinen Köpfen mehr Charakter, und deutete auf die Farbe vielleicht noch besser an.

Is het intusschen wel waar, dat van Voorst ao. 1626 in Engeland kwam? In de lijst toch van diens graveerwerken, door Walpole medegedeeld, staat onder Henry Rich, Earl of Holland, het jaartal 1624 en onder Sir George Carew, Earl of Totness cet., het jaartal 1625.

Sandrart (II. boek 3, pag. 360), die evenals von Buchell hem persoonlijk gekend heeft, zegt: Robertus von Vorst war einer der fürnehmsten Nachfolger Aegidii Sadelers in der schönen Kunst des Kupferstechens, wie solches seiner Exemplar eines in »folio«, nach Antoni von Dick gecontrafäteten Königs Carli

Stuart in Engelland, wie seine Gemahlin ihme einen Lorbeerkranz zureichet, auch sein eigen Contrafät, neben andern, noch unter Antoni von Dick Kunststucken zufinden, genugsam ausweiset, als worinnen zu ersehen, dasz, unangesehen alle übrige Contrafäte von nur hochberühmten Künstlern zu Antorf gemacht worden seijn, dieses gedachte Stuck keinem, der Wissenschaft halben, zu weichen Ursach hatte, welchen Ruhm er dann auch in seinen andern Werken, deren er sehr viel zu Londen gemacht, verdienet, und deszwegen nicht nur allein von Ihr Königlichen Majest. selbsten hoch geliebet, sondern auch von allen Kunstliebenden geehret worden. Er ist aber meines Behaltens von Arnheim gewesen, und hat seine erste Studien zu Utrecht angefangen; in der Mahlerkunst gesellte er sich fleiszig zu unserer Academia, allwo ich ihn Anno 1625 und 26 gekant, wie auch hernacher zu Londen Anno 1628 gelaszen, auf diese Weisz sind durch der Mahler Kunst Reglen und Academien, neben ihme und auch vorhero alle andere, zu der Vollkommenheit gelanget, ohne welche Reglen niemals andere hoch gestiegen. Obgedachten Königs Contrafät ist mit diesem Spruch gezieret:

Filius hic Magni est Jacobi, Filia Magni
Henrici, suboles dic mihi qualis erit?

Dit portret is gemerkt: R. van Voerst sc. London 1634.

Daar waarschijnlijk niet velen in het bezit zullen zijn der werken van Walpole en Nagler, geef ik hieronder eene lijst der in die boeken vermelde graveer werken van Robert van Voorst:

1. Robertus v. Voerst Chalcographus Londini. A. v. Dijck pinx. R. v. Voerst sc. c. priv., fol. In den

ersten Abdrücken fehlt das Wort »Londini«. Die letzten haben van Enden's Adresse. (N⁰. 22, Walpole.)

2. Carl I von England und seine Gemahlin Anna Maria von Frankreich, nach A. v. Dijck. Filius hic magni est Jacobi, haec filia magni Henrici etc., qu. fol.

3. Christian, Herzog zu Braunschweig, Verweser des Bisthums zu Halberstadt. Ant. v. Dijck pinx. Rob. v. Voerst sc. fol. Im ersten Drucke vor aller Schrift, im zweiten mit der Schrift: Christiano D. G. Postulato Ep. Halberstad. etc.

4. Prinz Rupert von der Pfalz, nach P. Lely (?). In schwarzer Manier, fol. (N⁰. 9, Walpole.)

5. James Stewart, Duke of Lenox, a middle-sized oval, with short round head of hair. Geo. Geldorp, pinx. Another, when older. (N⁰. 2, Walp.; n⁰. 5, Nagl., fol.)

6. Elisabeth, Königin von Böhmen. Aet. 35. Anno 1631. Londini, G. A. Hondhorst pinx. R. v. Voerst sc. fol. (N⁰. 6, Walpole. Engraved by order of Charles I.)

7. Robertus Comes de Lindsey. M. Mirevelt pinx. R. v. Voerst sc. fol. (Walpole geeft als n⁰. 1: Robert, Earl of Lindsey, from Geldorp, 16 l. 16 s.—S., terwijl hij bij de »Additional Portraits« vermeldt als no. 24: Robert Bertie, Earl of Lindsey, laced sash over his amour, 1627, folio, 16 l. 16 s.—S.)

8. Dr. Kenelmus Digby (Astronom) Eques Auratus apud Carolum I etc. A. v. Dijck pinx. R. v. Voerst exc. c. priv. fol. Die zweiten Abdrücke haben eine andere Adresse. (N⁰. 26 der »Add. Portr.«, Walpole, Sir Kenelm Digby, 4 l. 12 s. 6 d.—S.)

9. Celeberrimus vir Inigo Jones, Praef. Arch. M. B. Regis. A. v. Dijck pinxit, R. v. Voerst sc. M. v.

Enden exc. fol. Im frühen Drucke vor dem Namen des Stechers. (N°. 25 »Add. Portr.«, Walpole.)

10. Ernestus Princ. et Com. Mansfeld etc. A. v. Dijck pinx. R. v. Voerst sc., fol. Im ersten Drucke vor der Schrift. (N°. 7, Walpole.)

11. Simon Vouet, Parisiensis. Primus Gall. Regis pict. etc. A. v. Dijck pinx. R. v. Voerst sc. c. priv., fol. Im ersten Drucke ohne die Worte: Parisiensis pictor etc. Die späten haben die Adresse von M. van Enden. (N°. 17, Walpole.)

12. Paul Pontius Chalcographus etc. A. v. Dijck pinx. R. v. Voerst sc. Schönes Schwarzkunstblatt. gr. fol.

13. Philippus Heribertus Comes de Pembroke et Montgomery. A. v. Dijck pinx. Rob. v. Voerst sc. kl. fol. (N°. 3, Walpole, Philip Herbert, Earl of Montgomery, afterwards of Pembroke, large oval. Mytens pinx. Another, square, after Vandyck, very freely done. Large 4to.)

14. M. Salvius Otho. A. v. Dijck pinx. R. v. Voerst sc. kl. fol. (Walpole, pag. 161 ..... the Emperor Otho, which Vandyck painted to supply the loss of one of Titian's Caesars.)

15. Abraham Aurelius, small square half-length. 1632. (Walpole, n°. 4.) In het prentenkabinet van 's rijksmuseum te Amsterdam zag ik deze gravure gedateerd 1631.

16. Sir George Carew, Earl of Totness, large oval, with military trophies, four Latin verses. A good print. 1625. Prefixed to his Pacata Hibernia. (Walpole, n°. 5.)

17. Charles Lewis, Count Palatine. (Walpole, n°. 8.)

18. Robert Rich, Earl of Warwick. In armour,

scarf, etc. 4to. 6 l. 2. s. 6 d. B. 26 l. 5 s—S. (Walpole, n^0. 10.)

19. Edward, Lord Littleton. Lord Keeper, 1640. (Walpole, n^0. 11.)

20. James Marquis of Hamilton. 1625. (Walpole, n^0. 12.)

21. Henry Rich, Earl of Holland. 1624. (Walpole, n^0. 13.)

22. Prince Charles, after Dobson. Folio. (Walpole, n^0. 14.)

23. Edward Sackville, Earl of Dorset. Oval 4to. (Walpole, n^0. 15.)

24. William Fielding, Earl of Denbigh. Oval. 4to. Ambassador to the King of Persia, 1631, 10 l. — Bindley. (Walpole, n^0. 18.)

25. Henry Vere, Earl of Oxford, with a truncheon; young. Equestrian, 4to. R. V. in a cypher. (Walpole, n^0. 19.)

26. George Clifford, Earl of Cumberland, with a truncheon. Equestrian. (Walpole, n^0. 20.)

27. Small head of Goris, graved on silver. (Walpole, n^0. 21.)

Verder graveerde hij nog verschillende dieren naar teekeningen van zich zelven en R. Xaveri. Op enkele bladen staat: Angl. Regis sculpt. R. de Vorst incidit. Deze bladen behooren tot een teekenboek, getiteld »Lumen picturae et delineationis«, uitgegeven te Amsterdam bij Frid. de Wit. fol.

In Frenzel's catalogus der collectie van den graaf Sternberg wordt gesproken van 14 bladen met dieren; op de achterzijde daarvan staat een tekst in het Italiaansch, Fransch, Duitsch en Nederlandsch, 4^0 en fol., hetwelk niet 't geval is bij de bovengenoemde uitgave.

In Walpole, dl. III, pag. 140, vind ik nog: Crispin de Pass (Crispinus Passaeus)..... published his book at Amsterdam, »Della Luce del dipingere et disegnare«, in Italian, French, High and Low Dutch, folio ...... (published in 1624) ...... Bleau published a second edition of this work, and to swell the volume, added a great number of old plates, that belonged to other books. Some of the plates have these designations: Robert de Vorst inv. R. de Vorst incidit. R. Vandervorst. Enz.

Ook maakte hij, behalve de beroemde gravure van Karel en Maria (1634) nog eene afzonderlijke van de koningin. Als penteekening op perkament wordt van hem vermeld de H. Maagd met Christus en Johannes, welke hij den koning ten geschenke aanbood.

In het werk van Walpole (Horace Walpole, Anecdotes of Painting in England cet. London Chatto and Windus, Piccadilly 1876) vindt men het portret van Robert van Voerst, geschilderd door van Dijck en gegraveerd door B. P. Gibbon.

Aan mijne aanteekeningen uit het Deventer archief, laat ik eenige extracten uit het Arnhemsche voorafgaan, waaruit ten duidelijkste blijkt, dat de Jan van Voorst, die in Arnhem woonde, dezelfde is als degene, die te Deventer geleefd heeft.

Extracten uit het Arnhemsch archief.

Raatssignaten van de stad Arnhem, deel 1609 tot 1615, fol. 46:

Den 22^{en} Septemb. 1609. Nae verlesongh van d' ordon^{tie} ofte contract tusschen de stat van Nijmegen end Hans Darmel zl. over 't houden van leentafel gemaeckt, end van d' ordre opt vercopen van verstano

panden sijn gedeputiert die burgem^m Wetten, Dans end Reijdt, om ter eerster gelegentheijt mit Johan van Voorst, van wiens wegen d' octroij voor desen geworven is tho kommen in conferentie, end mit hem te handelen op rapport, om de leentafel alhier aen te vangen nae dat d' octroij van Bussonnet zl. sal sijn geexpiriert.

Gilden en officiantenboek van de stad Arnhem, fol. 87, verso:

Contract mit den leenm^r Johan van Voorst opgericht.

Post alia.

»deur die goede kennisse und t' betrouwen so wij hebben van Johan van Voorst, geboren van Nijmegen, und umb dat hij die tafelhoudinge nu een ruijme tijt herwaerts, *so alhier als te Deventer*, vur cantoirknecht vromlick und getrouwelick (anders uns niet bewust) bedient heeft, op sijn suppliciren hem in plaets van zall. Andries Bussonnet eertijts sijnen m^r aengenomen und geoctroijeert hebben, aennemen und octroijeren hem in kraft deses briefs dat hij alleen, und niemant anders neffens hem, die gewoentlicke tafel van lenungh alhier sal moegen continuiren, holden und exerciren, vur die tijt van sestien jaren vast, ingaende den eersten Novembris deses jaers, und eijndende den 1^en Novembris 1625« enz.

Gegeven in 't jaer onss heren xvj^c negen den xxviij^en Novembris.

Fol. 128 verso:

Contract met den leentaeffelm^r Johan van Voorst opgericht in Febr. 1626.

Post alia.

»door de goede kennisse die wij hebben van Johan

van Voorst borger deser stat, ende omdat hij de toestelleninge binnen dese stat tot goet genoegen en gerijff van een iegelick den tijt van sestien jaeren geholden heeft, den selven van Voorst op sijn versoek opt nije aengenomen ende geoctroijert hebben, annemen en octroieren hem in cracht deses brieffs dat hij alleen en niemant anders neffens hem die taeffel van leenonge alhier sall mogen holden en exerceren, voor den tijt van twintich jaeren vast ingaende metten eersten Martij deses jaers 1626 ende eindigende ten selven daege in den jaere 1646« enz.

Gegeven den 10^en^ Febr. 1626.

Fol. 130 verso:

Wij borgem^n^ schepenen en raedt der stat Arnhem doen kondt en maecken kennelick eenen iegelicken die dese sullen sien oft horen lesen: Also Paulus Emilius de Fereris ons bij requeste te kennen heefft gegeven dat hij, met onsen consente, voor hem en voor sijn twee sonen Jacobo en Henrico de Fereris, opten 14^en^ Novemb. 1638, van Jan van Voorst, bij transport verkregen heeft het recht ende de jaeren van leentaeffelhoudinge alhier«, enz.

Den 24 Januarij a^0^ 1643.

In n^0^. 1155 van het Deventer archief staat geboekt, dat »Johan Janssen van Voirst 12 gl.gl. opten darthinden dach Februarij anno 1580« betaald heeft voor het kleinburgerschap, d. i. het burgerschap zonder weiderecht. Hij kan dezelfde zijn als de volgende:

A. Gehuwd te Deventer 17 Oct. 1596: Jan Janss van Vorst, dienaer vann den lombardt, Egbertgen Robertss, Fenneken Kocks dochter bij die Duijmeporte.

Ick Johan van Voerst bruijdijgom.

Egbertien Robers brut.

De huwelijksproclamatie in de Nijmeegsche registers is aldus: 10 Oct. 1596, Jan Janssen van Voorst van Nijmegen en Eckberte *Bernts* van Deventer.

Bernts is klaarblijkelijk eene verschrijving. Haar vader heette Robert Arntss. Daar de *e* en de *a* in de uitspraak (vooral in Overijssel) dikwijls verwisseld worden, zal men den naam verkeerd verstaan hebben. Bovendien komt geen Eckberte *Bernts* in dien tijd te Deventer voor.

Uit dit huw. zijn te Deventer gedoopt:

a. 8 Sept. 1597; Roebert; v. Johan van Voerst, m. Egbertgen, doopgetuigen Johan Darmell, Cornelis Evertz, Hendricxken van Eep.

b. 29 Juli 1599: Geessken; v. Johan van Voerst, m. Eghbertijen, doopget. Andries Buijsenet, Fenneken Roeckx, frouw van Romunde.

c. 21 Nov. 1602: Jenneken; v. Johan van Voorst, m. Echbertien, doopget. Arent van Romundt muntmr. der stadt Zwolle, die huijsfr. van Bernardt Buijssenet ende die huijsfr. van Philibert dar Mell.

B. Ingeschreven te Deventer 13 Aug., geh. aldaar 6 Sept. 1603: Johan van Voerst, weduwer van overleden Egbertien Burickx, wonende in die Baghijnestraet, Lisbet Vattebenders, des overleden Wolter Vattebenders dochter tot Zutphen.

Jan van Voerst bruijdegom.

Mijchell Faessbendrer als getuige van die bruit.

Ingeschr. in het register van gehouden huw.proclam. te Zutphen 19 Aug. 1603: Jan van Voorst, b(urger) to Deventer, Lijsbet Vaetebanders, Wolter Vaetebanders g(ewezen) b(urger) a(lhier) n(agelaten) d(ochter).

Uit dit huw. zijn te Deventer gedoopt:

d. 30 Aug. 1604: Wolter; v. Jan van Voerst, m.

niet genoemd, doopget. Mijchijell Vaetebender, Wolter Woltersen rectoer, Aerijs van Bommels huijsfrouw.

e. 22 Dec. 1605: Egbert; v. Jan van Vorst, m. niet genoemd, doopget. Aeres van Bommel, Wolter Woltersen rectoer, Elijsabeth Vatebenders.

f en *g.* 15 Nov. 1610: Jan en Wolter; v. Jan van Voerst, m. niet genoemd, doopget. Sebastiaen Dammen, leerder tot Zutphen, Jan ten Bem, Jacob Henderichs Kremer, Lambert van Bommell, frouw van Munster, Angneta Vatebender.

Te Zutphen en te Arnhem zijn uit dit huw. geene kinderen gedoopt.

C. Naar wij lezen in de »Heraldieke Bibliotheek« jg. 1880 (pag. 33 van de geneal. van het geslacht Tulleken, bewerkt door den heer Jacobus Anspach), huwden 7 Dec. 1616 (ondertrouw 23 Nov.) Jan van Voorst (Voerst) Janszoon uit Nijmegen, leentafelhouder te Arnhem en Hilleken, dochter van Arnt Tulleken (Tolliken) geh. met Vreesken Louwen, welke Hilleken Tulleken in 1626 als overleden vermeld wordt.

Als kinderen worden uit dit huw. opgegeven:

h. Lijsken; *i.* Clara; *k.* Arnt; *l.* Reinder, gest. 1636 aan de pest; *m.* Geertruid.

Het huwelijk van Jan van Voorst en Hilleken Tulleken staat, naar men mij mededeelde, niet geboekt in de reg. te Zutphen, Nijmegen en Arnhem; van de kinderen uit dit huwelijk komen in de doopreg. te Arnhem voor:

i. 23 Jan. 1620: Claercken; v. Jan van Voorst, m. Hilleken Tollekens, doopget. Gualtherus Sylvanus, vr(ouw) Everwijns ende vr(ouw) Tollekens.

l. 9 Maart 1623: Reinder; v. Jan van Voorst.

m. 12 Aug. 1624: Geertruit; v. Jan van Voorst, m. vr(ouw) van Voorst, doopget. Engelbert van Grosen, Kenneken Tollekens.

D. Ingeschr. te Deventer 18 Maart en geh. aldaar 11 April 1626: Jan van Voorst, wedr. tot Arnhem, Clara Condewijns wede. woon. in de Hofstraet.

Klara Kondewijns bruijt.

Sponsus abfuit.

In bovengenoemde genealogie van het geslacht Tulleken teekent de heer Anspach aan, dat Jan van Voorst den 19 Maart 1626 hertrouwde met Claasken Coudewijn, weduwe van Warner Strockel uit Deventer. Coudewijn wordt meer bij vergissing gelezen voor Condewijn, hetgeen zeer begrijpelijk is, en Claasken is ongetwijfeld verkeerd gesteld voor Claarken. Zie generatie III, no. 11 van de geneal. Condewijn.

Aanteekeningen betreffende de huwelijken *A. B. C.* en *D.* en de kinderen daaruit gesproten.

A. Egbertjen Robertss, de 1ste vrouw van Jan van Voorst, moet gestorven zijn na 21 Nov. 1602 en voor 13 Aug. 1603, blijkens eene mombestelling voorvoorkomende in no. 1599*e* Dev. arch.: Engestraat. Schepen ende raedt stellen ende confirmeren tot momberen aver Jan van Voerstes twie unmundige kinder Corneliss Evertzen ende Jan Maess. Actum etc. 17 Augusti 1603. Hieruit blijkt tevens, dat het kind Jenneken toen reeds overleden was.

Renunc.boeken van Dev. Rouse, Marckel schepen: Jan van Voerst in naemen ende van wegen sijnes soens Robert van Voirst, daervoer hij de rato cavieret ende tot allen tijden gelavet in tho staen, ende Gerhardt ter Borch, die schoensoen van Jan van Voerst

voerss., voer hemselvs ende alss man ende momber sijner huijsfr. Geesken van Voerst, daervoer hij tot allen tijden gelavet in tho staen, kanden, dat Corneliss Evertzen tot haeren gueden genuege affgelösset ende quijt gekofft hefft het capitael van alsodane vier goltg. jaerlicx, alss iederen der voerss. comparanten bij testamente oerer zal. bestemoeder Fenneken ter Welberch, gewesener huijsfr. van Corneliss voerss., den 30 Maij a°. 1604 geconstitueert, ende bess hertho betalt gewesen, voer die beterschap dess huijses aen den Duijnpoerte gelegen, den Brabandtschen wagen genoempt, daer hij, Corneliss, tegenwordich selvs in woenet, bedanckende den voerss. oeren bestevader desfals gueder afflosse ende voldoeninge. Actum etc. 16 Novemb. 1623.

Geesken van Voorst is gestorven vóór 22 Sept. 1628, gelijk blijkt uit het magescheid tusschen Gerardt Terborch, als haar weduwnaar, en Jan van Voorst en Jan ter Borch, respective bestevader en oom van Anneke en Saerke Terborch. Zie geneal. ter Borch *D*, gener. II, no. 4, aanteekeningen (pag. 101).

De volgende tabel geve een kort overzicht der familiebetrekkingen tusschen den licentmr. Gerhard ter Borch en het geslacht van Voerst c. a.

Fenneken ter Welberg huwde:

- 3°. Cornelis Evertsen, vermeld als Cock 15 April 1617. Hij hertr. met Aaltje Daems.
- 2°. Robert Arentsen (Buijrinck?) Kind:
  - Egberta Roberts, geh. met Jan van Voorst. Kinderen:
    - a. **Robert.**
    - b. Gesina, geh. met den **licentmeester Gerhard ter Borch.**
- 1°. Egbert Cock. Kinderen:
  - Roelof C., geh. met Geertje Coersen. (Zij hertr. Jan Maes.) Kinderen:
    - a. Egbertje, geh. met Hendrik van Rijssen?
    - b. Egbert Egbertje?
    - c. Hilleken, geh. met Wolter van Nede.
    - d. Henrich.
  - Derck C., geh. met Geertje .... Kinderen:
    - a. Hendrica.
    - b. Egbert.
    - c. Gelmer.

Deze Egbert Cock was wedr. van Anneken Henricks Tijchelers dr. Kinderen:

- Herman C., geh. met Henrica Roelofs dr. Kinderen:
  - a. Janneken.
  - b. Herman.
- Johan C., geh. met Maria .... Kind:
  - Jan.

Fenneken ter Welberg, de grootmoeder van Robert van Voorst en Geesken van Voorst, is driemaal gehuwd geweest. Hare mannen waren 1°. Egbert Kock, 2°. Robert Arendszen, 3°. Cornelis Evertszen. Deze Cornelis Evertszen komt ook voor onder den naam Cock in eene acte d.d. 15 April 1617, te vinden in de renunc. boeken van Dev.

Egbert Kock bracht bij zijn huw. met Fenneken ter Welberg een paar voorkinderen mede, Herman en Johan; hij verwekte bij haar Roelof en Derck.

Robert Arendszen won bij haar eene dochter Egbertjen, geh. met Jan van Voorst.

Cornelis Evertszen was meer dan 25 jaar jonger dan zijne vrouw Fenneken ter Welberg, gelijk blijkt uit eene acte van 14 Aug. 1603, hier achter bijgevoegd. Hij hertrouwde 18 Dec. 1610 met Aaltje Daems, dochter van Hendrik Daems te Wilpe.

De stukken waaruit dit alles blijken zal, zijn deze:

N°. 1599*d* Dev. arch.: Fenne, naegelaten weduwe van zaligen Egberth Kock, hefft bewisset oeren twijen kijnderen bij oeren zaligen man vurss. gewonnen und geworven, mith nhamen Roloff und Derrick, voir oirs zaligen vaders erffnisse und versterff anderhalff honderth gl.gl. eijns under hem beijden van 28 st. br. tstuck, und hefft gemeltte weduwe gerurtte 120 gl.gl. den vurss. oeren kijnderen gelavet schuldeloess und kommervrij uth oeren besten und gereetsten guederen uth tho richten und tbetalen, oick dieselvige kijnderen eirlicken oerer vermoegentheit nae tho onderholden tot oeren mundigen jaeren tho. Actum in bijwesen Herman Kock, der vurss. kijnder halver broder, und Wolter van Lochem enz., 10 Januarij (15)68.

Ter zijde hiervan staat met zeer onduidelijke hand geschreven:

Roloff Kock und Geertijn sijn huisfr. kande, dat Cornelis Evertzen und Fenneken, sij des Roloffs moder, hun in alles wall ther nuege voldaen und betalet hebben alsodanes, alss hoir vermoge desses actes competeret, bedanckende etc. Actum etc. 10 Maij (15)86. (get.) J. Helm secr.

Hieronder staat met eene andere hand geschreven:

Derrick Kock ende Gertgen sijn huesfr. kanden, dat Cornelis Evertzen ende Fenheken sijn husfr., Derricken voerss. stieffvader ende moeder, dat sij hoem, Derricken, sijn vaderlicke gueth vermoege baven geschreven acte ternoege voldaen ende betalt hebben, bedanckende sich daervan goeder betalinge. Actum etc. 10 Maij (15)93.

Renunc.bk. van Deventer: Woltter van Lochem und Gerrith Hellinck, als momberen der naegelaten onmundigen voirkijnderen van zaligen Egberth Kock, nemptlich Herman unde Johan, kanden in bijwesen desselven Hermans, dat Fenne, naegelaten weduwe van zaligen Egberth Kock vurss., hem tott behoiff oerer onmundigen vurss. guetlichen voll und in alles wall uthgericht, vernuecht und betailt hefft alsoedane erffnisse und versterff, als denselven Herman und Johan vurss. vermijtz doede oeres zaligen vaders obgemelt angekommen offte angestorven is; bedanckende oerer stieffmoeder vurss. dair van gueder uthrichtunge vernueginghe und betalinghe, etc. Actum etc. 10 Januarij (15)68.

N⁰. 1599*c* Dev. arch.: Egberdt Cock hefft bewisseth sijnen tween kinderenn, Herman ende Johan Cock beij Anna Henricks Tijchelers (eigennaam of beroeps-

naam?) dochter, sijner za. huijsfr., gewunnen ende geworven, voir oirs salige moeders guet, erffnisse, ende versterff, onder hem beidenn tsamen vijfftich ridergulden, toe 22 st. br. valuert gelt voir den ridergulden, alleth schuldelos ende kommerfreij hem uth sijnen redesten guede tbetalen; noch Herman vurss. sall dartoe hebben zijns salige moders paternoster, een silveren pr.nr. met een ruijkercken, noch Johan vurss. sall dartoe hebben sijns salighe moeders gordell, wesende een golden stroe mith een silveren keimmeken, ende hiertoe will hij sijne beiden kinderen vurss. kleeden ende reeden ende onderholden ende opbrengen wes tot oeren mondigen jarenn toe, etc. Actum etc. op dach Anne den 26ten dach Julij ao. (15)54. In presentie Marie Tijchelers, die moder vann salighe Annen vurss.

N°. 1599*e* Dev. arch., Noordenbergstraat: Henrica Rolofsdr., nagelatene wed. van zal. Herman Kock, mecum tutore, heft oer onmundige kindt Janneken, bi oer zal. man vurss. verworven, voer oir vaderliche erfnisse und versterff bewisset und bewesen viertich gulden, den gl. tot 28 st. gerekent enz. Actum in bijwesen des kindes momberen Henrich ther Spille und Henrich Bleijcker, etc. 28 Sept. 1582.

Idem. Waterstraat: Gaertgen Coerss, wed. zal. Roloff Cock geeft over staat en inventaris der goederen, die zijn met haren voorzegden overleden echtgenoot op den dag zijns doods hadden. »Demna und volgende tselve inventarium hefft die vorss. Gaertgen Coerss haren twijen unmundigen khinderen, alss Egbertken und Hilleken voer haer zalige vader guith verwijsset und bewesen« de som van 300 Carolus gl. »und wat tot enigen tijt den vorss. khinderen tot

hare quota solde mogen competeren van die 123 gl. in den inventaris voer onsekere schulden angeteickent« etc. »Actum etc., in presente van Johan van Voirst ende Herman Sweertfeger, alss momberen der vorss. khinderen, etc. 16 Augusti ao. 1600.

Ter zijde staat: Noch kande Jan Maes alss stiefvaeder van Egbertt und Hilleken van derselver kinder wegen van Corneliss Evertz vermoege testament bij derselver bestemoeder Fenneken Cocks opgerichtett ondtfangen tho hebben twiehondert Carolusgl. Actum ter praesentie van Johan van Voerst als momber der vorss. kinderen. Opten 4^{den} dach Maij 1609.

Ingeschr. te Deventer 5 Juli en geh. aldaar 17 Aug. 1600: Jan Maessen, Gerrit Maess soone, in die Polstraet, Geertien Koers, wed. van overleden Rolef Cocks.

Johann Maes brudegom.

Gaertijenn Koers bruijt.

Renunc.bk. van Dev., 24 Mei 1628: Wolter van Nee, man van Hilleken Cocks, verkoopt aan Wilhelma Vrijen, wed. van Govert Huletz 4 g.g. jaarl. rente, ad 28 st. den g.g., als voorz. Hilleken zijne vrouw door hare zal. bestemoeder bij testament gemaakt waren uit zeker huis en erf »Den Brabantsen Wagen«, staande en gelegen te Deventer »tegens den Groten Kerckhoff« tusschen »die Duijnpoorte« ter eener zijde en »die halve stegele« ter andere zijde.

Ged. te Deventer 21 Febr. 1572: foem. Egbertken; p. Robert Arentssen aver den IJssell, m. Fenna, comp. Frederick Wijntgens.

N⁰. 1599*e* Dev. arch., Polstraat: Anno (15)78 opten 16^{den} Junij sinnen tot momberen aver dess nagelaten kindes, zal. Robert Arntss dochterken, Egbertghen

genoimpt, gestalt Andriess ten Have, des kindes blutzverwant und Frerick Wintghens, enz.

Idem: Fenneken ther Wellenberghs, nagelatene weduwe zalighe Robert Arntss heft bewisset oer dochter Egbertghenn, bij oeren zaligen man Robert vurss. gewonnen und geworven, voir oeres vaderss gueth schuldeloess und kommervrij van oeren gerectzsten und besten guederen eens driehondert Carolusgelden, den gulden tot twintich stuver Brabantz stuck gerekent, daertho noch hoir selvest klederen tot hoiren lijve gehoerende, nijet daervan uthgesundert, mit noch vier golden ringhe und een golden gordell. Actum presentibus Andriess then Haeve, blutzverwant des kindes, Frerick Wintghens, momberen, unde juffer Anna Boeckholtz, des kindes muije, enz. Act. 16den Junij (15)78.

Ter zijde van deze acte teekende secretaris Bernardus Luininck den 2 Mei 1599 aan:

Johan van Voerst ther echte hebbende Engbertgen Kocks, dije nagelaten dochter van zaligen Robert Arentss bij Fenneken ther Welberch, sijner huisfr., ehelick verworven, kande alse man und momber derselver Engbertgens, sijner huisfr., voir derwelcker hie cavirt de rato, dat Corneliss Evertz und Fenneken vurss., sijn huisfr., hem guidtlichen und vollenkommelick uthgericht, vernueget und wall betalt hebben alles und jedes, wess vermoeghe disses hierbijstaenden actes derselver Egbertgen bij oirer moder voir oir zaligen vaders erffnisse und versterff aver all, nith uthgesondert, bewisset und geassecurirt, bedanckende sich dair van gueder entrichtunghe und betalinghe desselven, enz. Actum enz. 2 Maij 1599. (Get.) Luninck secret.

Wanneer Fenneken ter Welberg, wed. van Robert Arendszoon, hertrouwde met Cornelis Evertzen, kan ik niet mededeelen, daar er in de huwelijksregisters van de Mariakerk eene lacune is van Januari 1574 tot Paschen 1587.

Uit de renunc.bk. van Dev. blijkt ons, dat op 10 Mei 1586 Cornelis Evertzen en zijne vrouw Fenneken aan Roloff Kock en diens vrouw Gaertijn verkoopen hun geheele huis en erf aan den Brink te Deventer, »den Wulff« genaamd, gelegen tusschen de erven en huizen van de erfgenamen van zaligen Geert Swaeffkens en die der erfgenamen van Wijnolt Henrixss.

In de huwelijks- en doopregisters der Mariakerk te Deventer vond ik slechts het volgende geboekt:

Ged. 4 Oct. 1574: fem. Anne; p. Hermen Cock, m. Henrick, compatres Jan Aertsen schroer, Fenneken Cocxss.

Ged. 13 April 1578: masc. Hermannus; p. Hermen Kock, m. Heijnrickge, comp. Herman Keppel, Trijncke Bastiaens.

Ged. 1 Jan. 1589: masc. Jan; p. Jan Kock, m. Mariken, prini. (*patroni*): cappijteijn Jan, juffer van Steenbarch.

Ged. 20 Nov. 1588: fem. Henricken; p. Diderick Kock, m. Gertruijt, comp. Ido Graijmeij, Ffenneken Kocx.

Ged. 26 Aug. 1590: masc. Egbertt; p. Derck Kock, m. Gertruijdt, comp. Thomas Grammeije, Cornelis Everts, Eva vhan Menghers.

Ged. 4 Maart 1593: Gelmer; v. Derrick Kock, m. Gertrudt, gevaders Roloeff Kock, Jan Lucass, Egbertgen Kock.

Ged. 12 Mei 1591: fem. Hendrickien; p. Roeloff Kock, m. Geertienn, comp. Albertt Potgiether, Egbertien Kocks, Truijckenn thor Heijden.

Ged. na 22 Oct. 1592: Henrich; v. Roleff Kock, m. Gerritjen, gev. Hermen Penninck, Jan Lukens, Anna Pottgiessers.

N^{0}. 1599*e* Dev. arch.: Overstraat. Schepen und rhadt hebben Cornelis Evertzen in den Brabantzen Wagen und Johan Luijkenssen snijder in die Bisschopstrate gestalt tot momberen aver die khinderen van zalige Derck Cock ende sijn huisfr., voermalss alhier undert quartier van der Averstraten gewoent hebbende, waer oick dese khinderen gebaren. Actum enz. 9 Julij 1605.

In de volgende acte komt Cornelis Evertzen, de 3de man van Fenneken ter Welberg, voor met den geslachtsnaam Cock.

Renunc. bk. van Dev.: Scholier, Luloffs. Egbert Kock nagelatene sohn van zal. Dirck Kock, nu 26 jaren olt, bekande voor sich ende sijnen erffg., dat Cornelis Cock, nagelatene eheman van sijne zal. bestemoeder Fenneken Kocks, hem wel ontrichtet ende voldaen heeft alsodane 4 g. g. jaerlix, als d' voorss. bestemoeder hem, Egbert, uijt oere behuijsinge voor desen hadde gelegateert ende dat met hondert gulden curent in hooftsumma, enz. Insgelijx bedancte die voorss. Egbert den voorss. Cornelis Cock ende Johan van Almeloe als sijne gewesene mombaren goeder administratie ende reliqua. Actum enz. 15 Aprilis 1617.

Renunc. bk. van Dev.: Jan van Voerst kande, datt hij van Cornelis Evertzen, alss erffgen. van sijn zal. huijsfr. Fenneken ter Welberch, vermoege derselver in den jare 1604 den 31^{en} Maij opgerichteden testament, gecontentiert ende voldaen is, van alsodane twie hondertt Carl. g., alss sijnen beijden voerkinderen bij denselven testamente gegeven sijnnen, ende

kande Jan Maes alss oem offte stieffvaeder van zal. Roeluff Cocks twie kinderen, te weten Egbertt ende Hilleken Kocks, van Cornelis Evertzen verhaelt. qualiteit ondtfangen tho hebben oick twie hondert Carl. g., wie dan van gelijken Jan van Almelo, alss momber aver zal. Derrick Kocks twie kinderen, tott profijte derselver kinderen kande van meergemelt. Cornelis, krafft voorangetagenen testament, geboert tho hebben twie hondert Carl. g. Bedanckten derwegen die vorss. Jan van Voerst, Jan Maes en Jan van Almelo respective ende een jeder int sijne den vorss. Cornelis Evertzen goeder voldoeninge ende bethalinge der vorss. som. van penningen, ghiene actie offte ahnsprake op Cornelis Evertzen offte sijne erffg. desfals meer beholdende noch tho kompstigen tijdt verwachtende, maer gantzlick daervan quitirende. Enz. 4 Maij A°. 1609.

Sent.bk. (mem.bk.) van Dev. 14 Aug. 1603: Wij burgermeijsteren, schepen ende raedt der stadt Deventer doen kundt ende certificeren voer die gerechte waerheijt in ende vermitz diesen, dat voer unss persoenlick erschenen sijnnen Henrich Meijer, alias Holtsager genoempt, ende Fenneken Kocks, die huijsfr. van Cornelis Evertzen, opten derthienden dieser maent Augusti, ende Cornelis Evertzen voerss. op huijden dato underschreven ter instantien unserer mederaetzvrunde Johan Heijnck ende Gerhardt van Suchtelen, alss wegemeijsteren in der tijt, om der wahrheit getuijchnis te geven, mit recht gecompelleert ende voergebadet wesende, dwelcke nae vlijtiger examination ende avisatie van die peene dess meineedts irstlich hebben verclaert oldt te wesen, Henrich Meijer voerss. omtrent vijff ende tsoeventich jaeren, Fenneken Kocks

aver die tachtentich jaeren, ende Cornelis Evertzen omtrent vijff ende vijfftich jaeren, demnae gedeponeert ende getuijget alss volget enz. (De zaak loopt over eenen weg.)

Ten einde een denkbeeld te krijgen van een deftig 16e eeuwsch logement eener welvarende plaats in de oostelijke provinciën — burgemeesters en dergelijke lieden van rang en staat namen er hunnen intrek in, naar ik meermalen vond — geef ik hier den inventaris der goederen, aanwezig in den meermalen genoemden »Brabandschen Wagen«, waarbij eene boerderij over den IJssel behoorde. De inventaris is te vinden onder n°. 1521 van het Dev. Arch.

Inventarium van Fenneken Wellenbergers, zaligen Robert Arntzens nagelaten huisfr., geinvent(a)risiert anno etc. (15)74, den 11 Februarij.

Opten 16 Junij a° (15)74 heft die wed. Fenneken Wellenbergers, gewesene huisfr. van zalighe Robert Arntss, dit jegenwoerdighe inventarium beswaren, coram Marckell, Bruinss, Kockman, cons. pro temp. loco Winssem l., straetschepenen van der Polstrate.

(Get.) Jo. Helm, secret^s.

Anno etc. (15)74 den 11 Februarij. In Gades name amen.

Didt nabeschreven isz alles tgennige wess Fenneken Wellenberges, die nhagelaten wedwe van zaligenn Robert Arentzen, sint den sterffdach iss (*lees:* irs) vurss. zal. manss vann alle gerackheit, gereitschap up diese tegenwoirdige stunde gehat und alnoch hefft, twelcke sie bij oeren besten wetten hefft laten upschrijven in der gestalt alss volget, mith dem voirbeholde, so se sich noch ichtzwess bedencken wurde, dat sie hiruth mochte vergeten hebben, als sie niet en weet, dat sie datselvige unverkortet

sal mogen nha anbrengen etc. Cum solita protestatione.

Irstlich befunden an kannen, schottelen, clein und groith, voirt van allerhande tinwerck 197 pd. fijnn tijns.

Noch an allerhande tijnwerck befunden 40 punt unfijns tijns.

Item befunden an allerlei kaperwerck, clein und groite ketels in alles 50 pd.

Item noch ahn clein und groit potwerck befunden 41 pd. potspijse.

Item 3 beckenen clein uund groith.
» 6 metalen kandelers.
» 6 bleckers.
» 2 kandelers voir den schorstein.
» 2 metalen taeffelkreusse.
» 1 metalen waterfat.
» 2 schepperkens.
» 3 ackeren schuimspane.
» 1 hantbleckerken.
» 3 ackerwerckx dexels.
» 1 ackeren doirslach.
» 1 spijbecken.
» 2 metalen voirstavekens.
» 6 ackers clein und groit.
» 1 acker vleispott.
» 1 iseren pott.
» 3 halen und lenghalen.
» 3 tangen.
» 3 brantroden.
» 1 breessemspit.
» 1 braetspit.
» 1 iseren panne.
» 2 ackeren degelkens.
» 2 ackeren pispotte.

Item etlich iserwerck, als spaden, schuppen, grepen, verken, bijlen, und ploichiserwerck.
» 4 dosijn roder holter telleren.
» 6 stenen kruicken.
» 10 Sibersche potte.
» 8 Sijbersche und steinen kennekens mit tijnnen ledde.
» 6 holten teijlen.
» 4 kerssensnuters.
» 2 roesters.
» 1 iseren umb den heert.
» 10 bedden clein und groit, guith und quaet, mit peluuen.
» 10 deckens, so guith und quaet.
» 20 hovetkussen.
» 10 stoelkussen.
» 4 witten up de bedden.
» 3 par gardinen roit und blaw.
» 2 gardins roden.
» 25 par beddelaken clein und groit, guith und quaet.
» 2 dosijn kussenteickten guith und quaet.
» 6 pellen taefellaken.
» 3 dosijnn pellen servetten.
» 6 pellen dwelen.
» 8 slichte dwelen.
» 6 slichte taeffellaken.
» 60 ellen ungebleicket nij breet doickx.
» 6 broit- offt kesemanden.
» 1 kleermande.
» 1 kerssenkorff.
» 2 trijsoren.
» 1 spinde.

Item 1 dweelstock.
» 1 vlegenbungge.
» 1 anrichtschap.
» 1 wendelkuisse.
» 1 beddesteden.
» 1 kantoir.
» 2 taeffelen.
» 3 lange taeffelen mit bencke in der kamer und upten staven.
» 2 matstolen.
» 18 holten stole clein und groit.
» ein taeffereel an den schorstein.
» 2 kisten.
» 1 glasenschepken mit glase.
» allerhande bouwgerritschap upter deelen, dat unmoglich iss tschriven, und nicht viel weert iss.
» eine schuite.
» 1 beslagen kaer mit dat pertgetuw.
» noch 2 beslegen rade.
» dat erffhuiss so alss dat steit mit berge und schuiren, sampt voringe und brant.
» die hoffstede mitten getijmmer darup, aver den dijck gelegen.
» 4 koenen und 1 stercke.
» 1 bullen.
» 3 kalver.
» 1 peert.
» an handtschrifften, so gewisse als ungewisse schulden, beloept in alless 245 g.g. 23 stu. hovetsumma.
» noch an pluckschult, so gewiss und ungewisse, int rekensboick befunden 100 riderg.

Item 12 gehouwehn eickenboemen.
» dat geseij upten lande, so noch ter tijt nicht te wetten iss, wess darvan kommen wert, ader ofttet watershalven verdrencken sal.
» noch kumpt den erffhuise, so van zal. Robertz fruntschap angestorven iss, an gelde 22 g.g. tho Zutphen to untfangen.

Volget wedderschulde, so dat erffhuis schuldich is.
Item dat erffhuiss iss schuldich zal. Egbert Kocks voirkinderen van oire vaders und moders guith 75 g.g.
» noch iss zal. Egbert Kockx kinder, so hie bij Fenneken vurss. geworven, bewesen van oirs vaders guijth 150 g.g.
» noch iss dat erffhuiss Fennekens vurss. suster Fennen schuldich van geleent gelt 50 g.g.

Summa dat dat erffhuiss schuldich iss 275 g.g.

De ligging van Fenneken Cock's hofstede blijkt uit de resolutieboeken. Wij lezen aldaar: »8 Mei 1693. Bekend gemaakt »dat Jacob Bourboom, waerdt in den Doodt, niet tegenstaende d' ordres van sch. en raet, aen denselven iterative bekent gemaeckt, de schuire door hem voor geseijde herberge tegens Fenneken Cox hofstede getimmert ende geset, tot noch toe niet heeft geremoveert« enz.

De Doodt nu stond ter plaatse, waar thans de buitensocieteit »de Hereeniging« is.

Fenneken Kocks leefde noch op 9 Mei (st. v.) 1604. (Zie coll. charters, Dev. arch.)

B. Noch in de resolutieboeken, noch in het boek van gedane kondschappen, noch in dergelijke staat te Zutphen iets vermeld omtrent Jan van Voorst. De ondertrouw van hem met Elisabeth Vatebender is het

eenige, wat aldaar gevonden is. De leentafelhouder te Zutphen was in dien tijd Gabriel (de) Olario.

Omtrent de Vaetebender's, van Bommel's enz. geef ik hier, met verwijzing naar de aant. op n°. 6, geneal. D van 't geslacht ter Borch, nog dit:

N°. 1189, Dev. arch. Laken- of Wantkoopersgildeboek, pag. 45: Anno etc. 1618 den 12 Sept. hebben die gemiene gildebroders tott olderluijden gekaren Michel Vaetebender etc. Hij legde den eed af 3 Decemb. 1618. Idem pag. 94: Henrick Vatebender als gildebroeder aangenomen 7 Jan. 1625.

Uit het huw. van Michael Vatebender met Diderica van Bommel, hetwelk ik in de registers niet heb aangetroffen, werden te Deventer gedoopt:

na 2 Juli 1591: Derick; v. Michel Vaesbender, m. Dericksen, get. Derick op den Ort, vrouwe van Bommel, Agnet Wolters.

4 Maart 1593: Hendrich; v. Michael Faetebender, m. Derrickgen, get. Arriess van Bommell, Jan ruijter, Nisken van Bommel.

6 Juli 1595: Agnita; v. Michgiell Vassbender, m. niet vermeld, get. Jan ten Bem van Zutphen, frouw Vatebenders van Zutphen, Gerrijt Wolters, frouw van Doessberch.

11 Jan. 1601: Nese; v. Mijchel Vaetebender, m. ....., doopget. IJan Vaetebender, Lijsbett van Elssbruick.

2 Oct. 1604: Henderijck; v. Mijchel Faetebender, m. Derckijn van Bommel, doopget. Jan van Voerst, Peter van Lutzen, frouw van Elssbrueck.

N°. 1599*e* Dev. arch. Assenstraat: Schepen ende raedt stellen ende ordonneren tot momberen aver Michael Vatebenders unmundige kinder Aris van

Bommel ende Johan van Voerst, om die administratie aen tho verdigen, ende tot eijnen honorarium tutorem den rectorem scholae, Wolter Woltersen. Actum enz. 12 Martij 1606.

Ingeschreven te Dev. 8 Maart, geh. aldaar 1 April 1606: Michael Vatebender, weduwer van averleden Derickxken van Bommel, Elizabeth Baerken, des averleden Arnoldt Baerkens dochter tot Doessborgh.

Mijchel Faessbender bruigom.

Sponsa fuit absens.

N°. 1599*e* Dev. arch. Assenstraat: A° 1607 opten 10 dach der maent Septemb. hefft Michael Vatebender avergegeven een inventarium van alsodane guederen, alss hie und sijn zalige huisfr. Dercxken van Bommel bij haren levent gehat, und gelick dieselve op Dercxkens vorss. sterffdach gewesen sijn; und Michael vorss. hefft datselve inventarium mit hantastinge in eedes plaetze bestediget, alss recht iss, ... (*niet ingevuld*). Demnae hefft voertz dieselve Michael Vatebender sijnen drien khinderen mit nhamen Elijzabet, Neesken und Henrick, bij gedachter sijner zaliger huisfr. Dercxken van Bommel ehelich geworven, baven die klederen und clenodien, die sie van dieselve hare moder ontfangen, voer haer moder guit bewesen die helffte van alsodane eenundtwintich dusent vierhondert soeven und tseventich Carolus gl. sestien und eenen halven stuver aen gelde alss in dem vorss. inventario voer guede und gewijsse penningen gestelt sijn, mit noch die helffte, die koemen sal mogen van alsolcke sestienhondert viertich Car. gl., alss voer ongewijsse schulden in meergemelten inventario gestelt sijnt, und noch daerenbaven die helffte der erffnisse, die oick in den selven inventario angeteickent staen. Actum

und aldus gedaen voer die heren straetschepen van der Assenstrate Niclaes Holtick und Johan van Gescher in presentie van Arris van Bommel und Johan van Voerst, alss momberen der vorss. khinderen, verclarende dieselve momberen, dat nae haren besten verstande, den khinderen hiermede genoich gedaen sij. Int jaer ende op dach alss baven.

Ingeschr. te Dev. 12 Jan., geh. aldaar 9 Febr. 1611: Jan ten Bem, s. Jan ten Bems zoon, van Sutphen, Elijsabet Vatebenders, Michel Vatebenders dochter, in die Assenstraet.

Jan ten Bem brudegom.

Lijsebet Vatebenders brijet.

Memor.bk. van Dev.: Maegscheit ofte accordt tusschen Joan Mensen ende den erffgenamen van zijne laetste huisfr. Christina Vatebenders.

Erschenen die e. Joan ten Bem, raetsverwant der stadt Zutphen, ende Henrick van Groesen, in qualiteit als mombaren van Niesken van Groesen, naegelatene dochter van zal. Engelbert van Groesen ende Stijntgen Vatebenders eheluiden, voorts haer sterck maeckende ende caverende de rato voor Niesken, Jan ende Wolter van Voorst, naegelatene kinderen van zal. Elisabet Vatebenders bij Joan van Voorst ehelick geprocreëert, mitsgaders voor Agnieta Palmerius, naegelatene dochter van zal. Johannes Palmerius ende Agnieta Vatebenders, aen d'eene, ende Joan Mensen weduwenaer van zal. Catarina Vatebenders der voorn. kinderen moeije an d'andere zijde, ende verklaerden, metten anderen lieff- ende vrundtlick overgecomen ende g'accordeert te zijn, over ende wegen die naelatenschap van g. Catarina Vatebenders, deser gestalt: dat, offwell bij g'exhibeerden staet ende daer op ge-

volgde naeder overslagh sich bevonde, dat d' selve kinderen niet souden connen hebben, konnen noch moegen prouffiteren, dat dannoch g. Jan Mensen denselven kinderen voor offte tot eene recognitie onder hen allen gegunt ende gegeven heeft mits desen, sijner voorn. huisfr. clederen, hier nae gespecificeert, als:

Die beste vrouwen hoicke, soo sie hadde, als hie haer creegh.

1 groffgreinen vlieger.
1 boratten vlieger.
1 herensaijen vlieger.
1 zijden ruitges manteltgen.
1 damasten manteltgen.
1 bont manteltgen.
1 paer zijden boratten mouwen.
1 paer boratten mouwen.
1 nieuwe fluwelen borsl.
1 fluwelen stripen borsl.
1 olde satijnen borsl.
1 coleurde sattijnen borsl.
1 zijden groffgreinen rock.
1 zijden weerschijnen rock.
1 nieu sangelschen rock.
2 swarte schorteldoicken.

Haer linnen, beffen, huijven, fleppen, cragen ende hemden; alle welcke parcelen g. momberen, in name ende tot behoeff van de voorn. kinderen, bekanden ontfangen te hebben; doende oversulcx meerg. Jan Mensen daer mede goeder erffuitinge bedancken, geene actie op offte anspraecke in namen ende van wegen dickg. kinderen op den selven noch sijnen erffg. meer beholdende, ofte in toecompstigen tijden verwachtende, sundern daer van te eenemael renuntie-

rende bij desen, sulcx, dat hie Jan Mensen alle het vordere, soo mobile, als immobile, niet daervan int groot ofte clein uitgesundert, voor hem ende sijnen erffg. rustelick ende vredelick hebben ende beholden sall eeuwichl. ende erffel., sonder inrede ofte bespieringe van ijmant, die inschulden tot sijnen prouffite ende die uitschulden tot sijnen laste nemende, allet onder renunciatie van alle exceptien, gratien ende beneficien regtens, die hier tegens souden konnen, ofte moegen werden erdacht. Actum coram cam. Rouse, consule pro tempore, den 12 Januarij ao. 1636.

De herhaaldelijk vermelde Wolter Woltersen rectoer is de rector der Latijnsche scholen te Deventer, meer bekend onder den naam van Gualtherus Sylvanus, wiens »Beschrijvinge der stad Deventer« achter den 2den druk van de »Korte Chronijke der stadt Deventer« van dominus Arnoldus Moonen geplaatst is. Rector Wolter Woltersen huwde te Deventer 5 Mei 1607 met Oda, dochter van den predikant Thomas Roothuis.

C. Omtrent de familieleden van Jan van Voorst's echtgenoote Hilleken Tulleken kan ik volstaan met te verwijzen naar de uitvoerige genealogie van het geslacht Tulleken, voorkomende in »De Heraldieke Bibliotheek«, jg. 1880.

Ik voeg hier bij deze acte, welke ik in de Deventer renunc.boeken vond. Men leze voor Turcks echter Tulleken. Van een huwelijk van Jan v. V. met eene Hilleken Turcks heb ik geen spoor kunnen ontdekken, en ongetwijfeld hebben wij met eene schrijffout te doen.

Renuncbk. van Deventer: Doijs, Luloffs, schepenen. Johan van Voorst, voer hem selver, ende mede in naeme und van wegen sijn huisfr. Hilleken Turcks, daer voer hie de rato caviert, und gelavet tott allen

tijden inne tho staen, verkofft om eene som. guldens, daer van hie sich bedanckett goeder bethalinge, den lesten penn. metten eersten, die e. Berendtt Bussenet und Catharina de Vrede, sijn huijsfr., ende Arendt van Romunde, mundtmr. tott Swolle, ende oeren erffg. een ieder pro rata, tho weten gemelten Bussonet drie derde parten, und Arendt van Romunde een vijrdendeel van alssodane recht, und gerechtigheit, als comparant Jan van Voorst ende sijn huijsfr. vorss. hebben ahn sekere duijsentt vijrhondertt sess und tsestigh g. c. en tijn str. capitael penn. sampt renthen van dien, teggens sesse ten hondertt, dess jaers opten 14 Martij verschijnende, daer voer Jenneken van Enschede, wed. van zal. Henrick Schutten, tott een speciael hypotheeck ende onderpandt gestelt hefft, haer erve, ende huijss, met sijn recht, und gerechtigheit, bijnnen deser stadt ahn den Brinck gelegen, tusschen erven ende huijseren Lubbert Nijlandt ter eenre, und Adriaen van Boickholdt ter ander sijden, breder, und ferner inholdt eenes besegelden schepenbrieffs voer desen den 12 Martij 1619 daer van gepassiertt, hijr durch getransfigiert, ende gesteken. Vertegen. Sonder argelist. Actum coram Doijs schepen, den 5 Junij 1621.

Gehuwd te Zwolle, 26 April 1610: Barnardt Buissonet sa. Andries Buijssonneths n. s. tot Arnhem ende juffer Catharina de Wreede, joncker Melchior de Wreede tot Froemsberch dochter.

Uit dit huwelijk noteerde ik als gedoopt te Zwolle: 17 Juni 1623 Johan en 17 Juli 1627 Herman.

Transportboeken van Zwolle: 12 Mei 1642. Catharina de Wrede, weduwe van Bernard Buissonet, voor haar zelve en als moeder en voogdesse over hare

kinderen Andries B., cornet, Gerbrecht B. en Jan B., verkoopt eene jaarrente enz.

Gehuwd te Zwolle 18 Dec. 1582: Melchior de Wrede, juffer Elisabeth van Spuelde.

Gehuwd te Zwolle 11 Nov. 1592: Arent van Romunde muntmeister der stadt Swolle ende Mariken Buissonet, Andries Buissonet d. tot Arnhem.

D. Zie n⁰. 11 en de aanteekeningen daarop in de genealogie Condewijn.

Condewijn.

Generatie I.

1. Johan Condewijn.
   Hij was gehuwd met Geertruida .... Kinderen 2—7.

Generatie II.

2 (zie 1). Aaltgen Condewijn.
Zij was gehuwd met Henric Mulertsz.

3 (zie 1). Stine Condewijn.
Gehuwd te Deventer 1558 tusschen Paschen en St Michaël: Johan van Gesscher, juffer Stine Condewijns.

4 (zie 1). Johanna Condewijn.
Gehuwd te Deventer 1561 tusschen Nativitas Domini en Paschen: Herman Rotgers, juffer Johanna Condewijns.

5 (zie 1). Frederijck Condewijn.
Gehuwd te Deventer 1566 tusschen Circumcisio Domini en St. Margriet: Frederijck Condewijn, juffer Wendele Scharffs.

6 (zie 1). Arnt Condewijn.

Gehuwd te Deventer 1570 tusschen Paschen en St. Aegidius: Arnt Condewijns, juffer Geertruidt Donckers. Kinderen 9—17.

7 (zie 1). Gertruidt Condewijn.

Ingeschreven te Deventer 30 Jan., attest. op Zutphen 27 Jan. 1572: Willem Donsberch van Zutphen, juffer Gertruidt Jan Condewijnsdr.

Generatie III.

8 (zie 5). Henrijck Condewijn.

Gedoopt te Deventer 3 Febr. 1572: Henrijck; v. Frederick Kondewijn, m. Wendele Scherffs, doopgetuigen Simon van Gorkum, juffer Mechtelt Scherffs.

Ingeschreven te Deventer 31 Juli, gehuwd te Steenwijk met attest. 2 Aug. 1602: Hendrick Condewijn, zaligen Frederick Condewijns sone van Deventer, Lebuina Hermenss, borghemeister Herman Gerritss dr. van Steenwijck.

Henrijck Condewijn bruedegem.

9 (zie 6). Joannes Condewijn.

a. Gehuwd te Deventer 16 Juni 1604: Joannes Condewijn, secretarijs, ende j. Joanna Roerinck, des heeren doctor Joannis Roerincks dochter.

Joan Kondewijn bruidegom.

IJohanna Roerijincks bruoedt.

Kinderen 18—23.

b. Ingeschr. te Deventer 17 Sept. 1625: Johan Kondewijn, der rechten licentiaet ende secr. der stadt Deventer, wed. van zal. Johanna Roerinckes, woon. aen de Groote Kerckhof, Aeltijen Louwermans, j. dr. van zal. Johan Louwerman binnen Swolle.

Gehuwd te Zwolle 11 Oct. 1625: Johannes Condewijn, secretharius der stadt Deventer ende Aeltien Lauwermans s. Jan Louwermans n. d. in de Dieserstrate.

Kinderen 24—27.

10 (zie 6). Aeltien Condewijn.

Gehuwd te Deventer 28 Febr. 1604: Hermen Mathijesse, meijster Mathijs goltsmits sone in die Cleijne Averstraet, Aeltien Condewijns, Arent Condewijns dochter int Hoff.

Hermen Mattisen bruidiigom.

Aeltijen Condewijns bruidt.

Omtrent de kinderen uit dezen echt geboren en nadere bijzonderheden zie men de aanteekeningen op n°. 10. De beide dochters huwden met **Gerhard ter Borch den vader,** en **Gerhard ter Borch den zoon.**

11 (zie 6). Clara Condewijn.

a. Gehuwd te Deventer 19 Juli 1608: Wolter van Hoerne, weduwer van s. Fijtien Cloppenbarchs, in die Assenstraet, Clara Kondewijns, Arent Kondewijns dochter int Hoff.

Wolter van Hoernenn broedegomm.

Klara Kondewijns bruet.

b. Gehuwd te Deventer 1 April 1614: Warner Strockel, weduwer van averleden Hermanna Heijncks in d' Assenstraet, Clara Condewijns, weduwe van averleden Wolter van Hoornen achter 't Papencloester.

Werner Strockel bruidegum.

Klara Kondewijns bruijt.

c. Ingeschr. te Deventer 18 Maart en geh. aldaar

11 April 1626: Jan van Voorst, wedr. tot Arnhem, Clara Condewijns wede. woon. in de Hofstraet.

Klara Kondewijns bruijt.

Sponsus abfuit.

d. Gehuwd te ....: Clara Condewijn en Paul Sluijsken.

12 (zie 6). Gertruijt Condewijn.

Gehuwd te Deventer 19 Mei 1618: Herman Lubleij, sone van zalige Hermen Lubleij, goldsmit woonende in die Cleijne Averstraet ende Gertruijt Condewijns, dochter van Arent Condewijn, achter t' Papenclooster.

Hermen Lobeleij bruijdegem.

Gertruijt Condewijns brijdt.

13 (zie 6). Jenneken Condewijn.

Gehuwd te ......: Jenneken Kondewijn met Gerrijt Eijlertsz.

14 (zie 6). Niclaess Condewijn.

Gehuwd te ......: Niclaess Condewijn en ....

15 (zie 6). Laurens Condewijn.

Gehuwd te Deventer 13 Oct. 1611: Laurens Condewijn, Arent Condewijns, schultes van Colmschaten sone achter 't Papencloester, Geesken van Hardenbergh, des averleden Jan van Hardenberch, gewesene schultes van Olst, dochter, wonende in de Nornbergherstraet.

Laurens Kondewijn bruedegom.

Gesken van Hardenberch bruet.

Kinderen 28—31.

16 (zie 6). Frerick Condewijn.

a. Gehuwd te Deventer 2 Jan. 1616: Frerick Condewijn, Arent Condewijns zoon in t' Hoff,

Elsken te Goer, weduwe van z. Wilhelmus Luimans, wonende in die Pontstegel.

Frerijck Condewijn, bruijgom.

Elssken te Goer brudt.

Kinderen 32—38.

b. Gehuwd te Deventer 15 Mei 1627: Frerik Condewijn, weduwer van zal. Elsken te Ghor, Jenneken Alberts, dr. van Albert Ebbelen van Borcken, woonende beijde in de Lange Bischopstraet.

Frerijck Kondewijn bruijdegom.

IJenneken Albersen brudt.

Kinderen 39—41.

17 (zie 6). Catharina Condewijn.

Gedoopt te Deventer: »Den 29 Oct. 1592 hefft Arnt Condewijn gepresentirt tot den heijligen Christeleken doope sijn dochterken Catharina, geboren van sijn huijsvrouw Gertruet Donckers; die gevaders sijn gewest mr. Peter Queijsen, secretarius, ende die olde vrouwe van Gorkum zijne moije, ende sijn nichte Gretijn van Gescher.

Generatie IV.

18 (zie 9*a*). Wijllem Condewijn.

Gedoopt te Deventer 17 Maart 1605: Wijllem, v. Jan Kondewijn, m. Johanna Ruiringes, doopget. Aerent Kondewijn, Johan Ruijrinck dochter, Anna van Ittersum.

Ingeschr. te Deventer 15 Aug. 1635: Willem Condewijn, sone van Jan Condewijn, secretaris ann de Groote Kerckhof, Mechtelt Lauremans, dochter van sal. Jan Laureman tot Swol.

Wilhelm Condewijn alss bruidegom.

Sponsa non fuit praesens.

Gehuwd te Zwolle 7 Sept. 1635: Willem Condewijn, Joannis Condewijn secretarius der stadt Deventer ende Mechteltien Lauremans, Jan Lauwermans n. d. in de Dieserstrate.

19 (zie 9*a*). Johannes Condewijn.

Gedoopt te Deventer 21 Sept. 1606: Johannes, v. Johan Kondewijn, m. Johanna Ruijrincks, doopget. borgemester Adolf Dunckel, Hermen Matijssen, Hesken Olthofs, de huijsfrouw van Bernardus Ruijrinck.

20 (zie 9*a*). Anna Condewijn.

Gedoopt te Deventer 22 Nov. 1607: Anna, v. Johan Kondewijn, secretarius deser stadt, m. Johanna Ruiringes, doopget. Bernhardt Ruirinck, der medicinen docter, juffer Gesken Voerens huisfrouwe van borgemeester Adolf Dunckel, juffer Maria ter Lo weduwe van zalige Balteser Berents.

21 (zie 9*a*). Johannes Condewijn.

Gedoopt te Deventer 10 Mei 1610: Johannes, v. Johan Kondewijn, m. Johanna Ruirijnges, doopget. Berent van Ittersum, Lubbert van Rense, Gartruijcken Kondewijns.

22 (zie 9*a*). Egbertus Condewijn.

Gedoopt te Deventer 25 Oct. 1614: Egbertus, v. Jan Kondewijn, secretarijus, m. Johanna Ruijringes, doopget. Hendrijck Snijder provijsoer, Werner Strockel, Angneta van Walbeke.

23 (zie 9*a*). Matthijes Condewijn.

Gedoopt te Deventer 26 Dec. 1616: Matthijes, v. Johan Kondewijn, secretarijus, m. Johanna Ruerijnges.

24 (zie 9*b*). Johanna Condewijn.

Gedoopt te Deventer 11 Juli 1627: Johanna, v. Johan Kondewijn, m. Altien Louwermans.

Gehuwd te Deventer 11 Aug. 1646: Johannes Rhombius, medicinae doctor tot Emmerick ende Johanna Condewijn, dochter van den heer secretaris Johannes Condewijn j. u. l.

25 (zie 9*b*). Gertruid Condewijn.

Gedoopt te Deventer 25 Nov. 1628: Gertruid, v. Johan Condewin, m. Aeltien Louwermans.

26 (zie 9*b*). Derck Condewijn.

Gedoopt te Deventer 20 Oct. 1632: Derck, v. secret. Kondewin, m, Altgen Louwermans.

27 (zie 9*b*). Arnold Condewijn.

Den datum en het jaar, wanneer hij gedoopt of geboren is, heb ik niet gevonden.

a. Ingeschr. te Deventer 26 Sept., attest. gegeven op Twello 16 Oct. 1657: Arnoldt Condewijn, med. doctor, soone van sal. secretarius Johan Condewijn, an 't Groote Kerckhoff met Geertruijt Mullers, j.dr. in Twello.

Arnoldt Condewijn als bruidegom.

Sponsa non erat praesens.

b. Gehuwd te Deventer 26 Aug. 1682: Arnolt Condewijn, medicinae doctor, soon van wijlen Jan Condewijn, secretaris deser stede en juris licentiatus, weduwer van wijlen Geertruijt Mulders aen de Groote Kerkhof, met juffr. Johanna Odilia Ensse, dochter van ter Scheer op Swanenborgh.

Arnold Condewijn als bruidegom.

Johanna Odilia van Ensse als bruit.

c. Gehuwd te Deventer 28 Febr. 1685: Arnold Condewijn med. dr. weduwer van wijlen juffer

Joanna Odilia Ense, aen t' Grote Kerckhoff, met Lumina Eeckholt, j.d. tot Campen.

Beijde niet tegenwoordig.

Kinderen 42—43.

28 (zie 15). Heijltijen Condewijn.

Gedoopt te Deventer 17 Oct. 1613: Heijltijen, v. Lauwrens Kondewijn, scholtes van Colmeschaet, m. niet vermeld.

29 (zie 15). IJan Condewijn.

Gedoopt te Deventer 31 Oct. 1615: IJan, v. Lauwrens Kondewijn, m. Geesken.

30 (zie 15). Aeltienn Condewijn.

Gedoopt te Deventer 26 Febr. 1618: Aeltienn, v. Lauwrenss Condewijnn, m. Geesken van denn Hardenberch.

Gehuwd te Deventer 6 Oct. 1640: Daniel van Gesscher, sone van salge burgemr. Jan van Gesscher, aen den Brinck, Aeltjen Condewijns, dochter van salge scholte Laurens Condewijn, op den Graven.

Daviedt van Gesscher bruijdegom.

Aeltijen Condewins als bruijt.

Ingeschr. te Deventer 9 Juni 1660: Ingevolg van de missive d. Altii, pred. tot Voorst, copulati sunt tot Voorst den 22 Julij 1660: Theodorus Scharf j. u. d., soone van sal. heer burgermr. Hendrik Scharf, met Aleida Condewijns, wed. van Daniel van Gesscher, beijde an den Brinck.

Theodorus Scharff brudegom.

Aleijda Condewins als bruit.

31 (zie 15). Geertruicken Condewijn.

Gedoopt te Deventer 18 Febr. 1621: Geertruicken, v. Laurens Condewijn, m. Geesken van den Hardenberch.

Gehuwd te Deventer 6 Mei 1632: Caspar Roemer van Stein, wedr. van Lijsbet van Nieukercke, aen het Groote Kerckhof, Geertruijt Condewijns, dochter van scholtes Laurens Condewijn achter t' Papenclooster.

Caspar Romers bruijdegom.

Gertruij Kondewijns b(r)oet.

32 (zie 16*a*). Geertruit Condewijn.

Gedoopt te Deventer 21 Oct. 1616: Geertruit, v. Frerijck Kondewijn, m. Elsken te Goer, doopget. Aerent Kondewijn, Margriete te Goer.

33 (zie 16*a*). Wilmken Condewijn.

Gedoopt te Deventer 2 Nov. 1617: Wilmken, v. Frederiick Condewijn, m. Elssken te Goer.

34 (zie 16*a*). Wilhelmus Condewijn.

Gedoopt te Deventer 13 Dec. 1618: Wilhelmus, v. Frederick Condewijn, m. Elske te Goer.

Gehuwd te .....: Wilhelmus Condewijn en Jacomina ..... Kinderen 44—46.

35 (zie 16*a*). Claes Condewijn.

Gedoopt te Deventer 12 Maart 1620: Claes, v. Frerick Condewijn, m. Elssken te Goer.

36 (zie 16*a*). Arent Condewijn.

Gedoopt te Deventer 3 Juni 1621: Arent, v. Frederick Condewijn, m. Elssken te Goor.

37 (zie 16*a*). Aeltien Condewijn.

Gedoopt te Deventer 14 Sept. 1623: Aeltien, v. Frerick Kondewijn, m. Elsken te Goor.

38 (zie 16*a*). Altgen Condewijn.

Gedoopt te Deventer 20 Juli 1624: Altgen, v. Fredrick Kondewin, m. Elsken.

39 (zie 16*b*). Arent Condewijn.

Gedoopt te Deventer 14 Sept. 1628: Arent, v. Frerick Kondwin, m. Jenneken Ebbelen.

40 (zie 16*b*). Merreitgen Condewijn.

Gedoopt te Deventer 6 Juni 1630: Merreitgen, v. Frerick Kondewin, m. Jenneken Ebbelens.

41 (zie 16*b*). Elsken Condewijn.

Gedoopt te Deventer 3 Febr. 1633: Elsken, v. Frerick Kondewin, m. Jenneken Ebbelen.

Generatie V.

42 (zie 27*c*). Jan Laurens Condewijn.

43 (zie 27*c*). Rudolph Jan Condewijn.

Hij huwde Anna Theodora Arentzen.

Kind 47.

44 (zie 34). Borchard Wilhelm Condewijn.

Gedoopt te Hengelo (Overijssel) 17 Aug. 1651: Borchard Wilhelm, v. Wilhelm Condewijn, m. Jacomina.

45 (zie 34). Frederick Arent Condewijn.

Gedoopt te Hengelo (O.) 15 Jan. 1654: Frederick Arent, v. Wilhelm Condewijn, m. Jacomina.

Ingeschr. te Zwolle 26 Aug. 1682: Frederick Arnold Condewijn, predikant tot Hengelo, en Gesina van der Werff.

Kinderen 48—53.

46 (zie 34). Elsabe Geertruijt Condewijn.

Gedoopt te Hengelo (O.) 23 Sept. 1656: Elsabe Geertruijt, v. Wilhelm Condewijn, m. Jacomina.

Ingeschr. te Zwolle 25 Oct. 1684: Hendricus van der Werff j. m. en Elsabe Ge(r)truijdt Kondewijn j. d.

Ingeschr. te Zwolle 14 Sept. 1689: Winoldus Barselius, predikant tot Kockange en Elsebe Geer-

truid Condewijn, wed. van wijlen Hendrik van der Werf; procl. gaan mede tot Kockange.

GENERATIE VI.

47 (zie 43). Hendrik Dirk Condewijn.

48 (zie 45). Jacomina Condewijn.

Gedoopt te IJhorst 7 Sept. 1684: Jacomina, v. Fridericus Arnoldus Condewijn, m. Gesina van der Werff.

Geproclameerd te Zwolle 17 Aug. 1700 (de proclam. gaan mede tot Ihorst): Rijkmannus Wolfsen, predik., Jacomijna Kondewijn, j. d.

Gehuwd te IJhorst 8 Sept. 1700: de heer Rijckman Wolfsen en juffrouw Jacomina Condewijn.

49 (zie 45). Johanna Condewijn.

Gedoopt te IJhorst 6 Dec. 1685: Johanna, v. Frederick Arnold Condewijn, m. Gesina van der Werff.

50 (zie 45). Geertruida Condewijn.

Gedoopt te IJhorst 6 Febr. 1687: Geertruida, v. Fredericus Arnoldus Condewijn, m. Gesina van der Werff.

51 (zie 45). Willem Hendrick Condewijn.

Gedoopt te IJhorst 3 Juni 1688: Willem Hendrick, v. Frederick Arnold Condewijn, m. Gesina van der Werff.

52 (zie 45). Joan Condewijn.

Gedoopt te IJhorst 30 Nov. 1690: Joan, v. Frederick Arnold Condewijn, m. Gesina van der Werff.

53 (zie 45). Burchardt Willem Condewijn.

Gedoopt te IJhorst 20 Maart 1692: Burchardt Willem, v. Frederick Arnold Condewijn, m. Gesina van der Werff.

Aanteekeningen op het geslacht Condewijn.

Cat. Gr. en V. Gasthuis. N⁰. 395: Henrik Konnewijn in de Rijckmoedesstraat, 19 Jan. 1443. Idem N⁰. 564: Connewijns erfgen. in de Kleine Overstraat.

N⁰. 1599 Dev. arch.: Herman Kondewijn met 5 kinderen, Aleijt, Hermen, Rolof, Thonijs en Elsken, wier overleden moeder Fenne heette. Jovis post Stol. 1493. Idem: Derick, weduwe van Hermen Kondewin, met 3 kinderen, Willem, Thonijs en Ffenne. Dom. post Conv. Pauli 1502.

Sent.bk. (mem.bk.) van Dev.: Joan Condewijn, 3 Conijngen 1553. Idem: Trude, weduwe van Gert Condewijn, 13 Nov. 1556. Renunc.bk.: 15 Juni 1543 enz.

Recogn.bk. van Dev.: Cuniere Condewins, 20 Juni 1589.

Doopbk. Mariakerk: Kneer Condewijns, doopget. bij den doop van Jan, kind van Cornelis Snellemans, Dec. 1572.

Idem: Juffer Wandele Condewijns, doopget. bij den doop van Mechtelt, dr. van Gerriet Schroder en Geertgen ....., 1 Oct. 1572.

Ingeschr. te Dev. 26 Dee. 1663, attest. op Colmschate 17 Januari 1664: Jan Condewijn j.g. tot Zwolle, met Cathrina van Gendt, dochter van sal. Willem van Gendt in de Menstraet.

Catrijna van G(e)ndt als bruijt.

Res.bk. van Dev. 17 Aug. 1681: N. Condewijn, verwalter schultes van de Cuijnder en Blanckenham.

De geregelde filiatie van dit geslacht begint met:

1. Johan Condewijn. Hij en zijne vrouw Trude komen voor in de renunc.bk., o.a. 19 Oct. 1542 en later.

Mem.bk. van Deventer 30 Maart 1586: Verdrag en erfscheiding tusschen de kinderen van zal. Johan Condewijn en hunnen broeder, den secretaris Aerendtt Condewijn. Er was verschil gerezen tusschen Aerendtt Condewijn en zijne echtgenoote, bijgestaan door haren broeder, den secretaris Adolff Dunckel, ter eener zijde, en Christina Condewinss, weduwe van Johan van Gesscher, bijgestaan door haren momber Derck Scharff, Herman Rotgers als man en momber zijner vrouw Johanna Condewijnss, Aeltgen Condewienss, weduwe van Henrich Mulertsz, bijgestaan door genoemden Derck Scharff als momber, en doctor Herman Scharff als oom en momber der nagelaten kinderen van zal. Frederick Condewijn, ter andere zijde, ter oorzake van zekere obligatiën, welke de overleden vader Johan Condewin en diens vrouw voor hunnen zoon Arendtt Condewin op zich genomen hadden te betalen, ter somma van 4900 gulden curr. enz.

Renunc.boeken van Dev. 29 Jan. 1584: Johan Kondewijn en zijne vrouw Truijken verkoopen eene jaarrente uit hun erf en huis, gelegen in de Assenstraat, »het Regenvercken« genaamd, tusschen het erf en huis van Herman Hessels en het huis »de Koln«, toebehoorende aan Johan van Walbeecke.

Idem 1 Jan. 1584: Dezelfden verkoopen eene rente uit hun erf en huis »den Swartten Arendt«, gelegen aan den Brink, tusschen het erf en huis der erfgenamen van zal. Gerritk Zwaeffken en die van Gerrith Verheiden gelegen.

Blijkens zekere acten, voorkomende in de Dev. sent.bk. (mem.bk.), d.d. 15 en 16 April 1583, had Johan Condewin, burger van Deventer, anno 1575 »van den edelvest. Jorrien van Buirse und jouffer Alijth Steck

sijner husfr. inhalt segell und brieven gekofft« eenige landerijen »gehieten die Hoffstede und die Rismathe, gelegen op Velouwen in den ampte van Voirst und kerspell van der Woelde« enz.

Zie verder op 25 April 1583 »ter instantiën und versoek van Johan Condewijn, ahn den richter van Borkuloe, Jorrien van Buirse, geschreven«.

Constitutiën der stad Deventer: Johan Condewijn, Arendt Condewijn, Christina Condewijn wed. van Johan Gesscher met Arendt C. haren broeder als momber, en vele anderen, constitueeren mr. Richardt Vollenhove en mr. Jan van Apeldoorn, om van hunnentwege met recht de gelden in te vorden, die zij in 1578 aan de Landschap van Overijssel binnen Zwolle geleend hebben tot onderhoud van het leger voor Deventer. 15 Dec. 1580.

2. Aeltgen Condewijn.

Zij huwde Hendrik Mulert. Voor dit oud-adelijk geslacht raadplege men het Tijdr. reg. op het Oud. Arch. van Overijssel en de Gesl. aant. van mr. J. van Doorninck.

Mr. J. I. van Doorninck teekende aan, dat zij in het Essensch leenregister op 28 Aug. 1582 voorkomt als weduwe van Hendrik Mulart met hare 2 zoons Wolf en Hendrik.

Renunc.bk. van Dev. 22 Dec. 1586: Frantz Orthman als man en momber zijner vrouw verklaart, dat Christina, wed. van Jan van Gesscher, hem en zijne vrouw betaald heeft de 50 goltgl., welke Altgen Condewijns, wed. van Henrich Muijlart, schuldig was aan Elsken, vrouw van Frantz Oirtman, volgens schuldbekentenis daarvan gegeven, voor welke som Christina, wed. van Jan van Gesscher, borg was.

De volgende acte, voorkomende in de renunc. boeken van Dev., doet mij vermoeden, dat Aeltjen C. hertrouwd is met Berendt van Holthuijsen.

Johan Heijnck, Doetinchem, schepen. Berendt van Holthuijsen, averpander in Veluwe, ende Aeltien Kondewijns, sijne echte huijsfr., mett hem alss oeren man ende momber, verkofften Christina, die wed. van zal. Jan van Gescher, ende haren erffg. omme eene som van penningen, daer van sie sich bedanckeden goeder bethalinge den lesten penninck metten irsten, alsodane sess goltg. jaerlixer renten, alss haer int erffhuijss van zal. Geertruidt van Hengele, wed. van zal. Sijmon van Gorkum, ende Catharina, wed. van zal. Frerick van Hengele, bij lottinge thogevallen ende thogedeilt sijnnen, gaende dieselve sess goltg. uth Henrick Snijder erve ende huijs, in die Korte Bischopstrate tuschen Herman van Dett beckers behuijsinge ter eenre ende Pijpheringes erffg. ter ander sijden gelegen, unde die jhaerlix und alle jhaer daer uuijt tho heffen ende boeren, vermoege dess schepenbrieves mett segelen Everhardt Traessen ende Jacob van Boeckholt in data 1593 opten 21 Junij besegelt, doer welcken desse iss getransfigiert ende gesteken. Vertegen etc. Sonder argelist. Actum enz. 24 April 1604.

Baron d' Ablaing van Giessenburg vermeldt op pag. 154 van »De Ridderschap van Veluwe«: Bernt van Holthuijsen. Geadmitteerd in de Ridderschap van Veluwe 3 Nov. 1590. Compareert tot 1609. Hij was op de Ridderschaps-Vergadering te Barneveld 30 Maart 1590, dus vóór dat zijne admissie aangeteekend staat. Overpander van Veluwe. Tr. Aeltje Coudewijn (*sic! lees:* Condewijn). Pag. 225: Johan van Holthuijsen (hun zoon). Zijne admissie in de Ridderschap van

Veluwe niet aangeteekend, doch hij compareert van 1612—36.

3. Christina Condewijn.

Zij huwde 1558 Jan van Gesscher. Met het oog op de doopnamen der kinderen uit het huw. van Jan van Gesscher en Aaltje Scholier komt het mij waarschijnlijk voor, dat genoemde Jan v. G. hun zoon was. Aaltje Scholier was de dochter van Peter Scholijer, die te Deventer tusschen Nat. Dni. en Paschen 1568 huwde met Herman, Hans van Unna dochter, uit welk huwelijk mede eene dochter, Catharina S., geboren werd, geh. met Willem Paep, en een zoon David S., geh. met Hesken Scherff. Zie verder op n⁰. 30 van deze aant. op de geneal. Condewijn.

Ingeschr. te Dev. 18 Aug., geh. aldaar 4 Sept. 1604: Joannes Gesscher des averleden Johan van Geschers soone, Aeltien Scholiers, kemener Peter Scholiers dochter, wonende beijde aen den Brinck.

Johannes Gesscher broedegum.

Altien Scholiers bruet.

Uit dit huw. werden te Deventer gedoopt: *a.* 28 Juli 1605: Jan, doopget. Peter Scholier en Christina Condewijns weduwe van Gesscher; *b.* 4 Jan. 1607: Harmken; *c.* 3 April 1608: Peter; *d.* 13 Jan. 1611: Davidt; *e.* 6 Juni 1613: Christina; *f.* 12 Febr. 1615: Danieell.

4. Johanna Condewijn.

Zij huwde 1561 Herman Rotgers.

Renunc.bk. van Dev., 7 Aug. 1590: Er wordt gesproken van »twien erven und huiseren, bij malcanderen ahn den Brinck gelegen, nu dat Rode Meer geheten, Herman Rottgers offte den erffgen. van zalige Johan Condewijn thobehorende«.

Idem 20 Jan. 1592: »Herman Rottgherss ende Jenneken Kondewijns sijn ehelige huisfr.« verklaren verkocht te hebben aan »Steven Gerridtz, Altijen sijner huisfr.« hun geheele erf en huis, »hett Spiegell« genaamd, gelegen aan den Brink tusschen de »erven ende huiseren hett Roede Meer hem verkoeperen thobehoerende ter eenre, ende die kinderen van zal. Frederick Kondewijn ter andre sijden« enz.

Idem 10 Aug. 1599: Herman Rotgers en Johanna Condewins verkoopen aan mr. Arndt Reigers tinnegieter en diens vrouw Swentgen then Poll en erfgenamen hun geheele erf en huis, genaamd »dat Rode Mehr«, gelegen aan den Brink te Deventer tusschen het erf en huis van Arndt Touwesleger en die van Steven Gerritsen Hoetmaicker. Dit huis was Herman R. en Johanna C. »durch doetlichen affganck zaligen Johan Condewin und sijner husfr. angecofft und in erffscheidunghe tho deelé gefallen« enz.

5. Frederick Condewijn.

Hij huwde 1566 Wendele Scherff en liet behalve Hendrik nog andere kinderen na; zie bij n⁰. 8.

Omtrent het geslacht Scharff of Scherff teekende ik o. a. uit de registers der Mariakerk te Deventer aan:

Geh. tusschen Pinksteren 1553 en Nat. Dni. 1554: m. Derick Scharff, j. Haeseken Meijning.

Geh. 1572, kort na Circumcis. Dni.: Herman Scherff u. j. doctor, juffer Mechtelt Jacobsen. His r(everendissi)mus Davent(riensis) ex gratia concessit tempore clauso celebrare nuptias et contraxerunt m(at)rimon(iu)m coram d. pastore in eccl(es)ia prima Januarij p(rese)ntibus ibidem Frederico Condewijn et Henrico Velthuis testibus. Zie verder op n⁰. 30 dezer aant. op de genealogie Condewijn.

6. Aerendtt Condewijn.

Hij huwde 1570 Geertruida Donckel.

Renunc.bk. van Deventer 6 Mei 1586: Mr. Adolph Donckel, secr., met zijne vrouw Aeltijen Splinters, en Martten Holtbeke met zijne vrouw Jenneken Donckelss verklaren, dat zij aan hunnen zwager en zuster Arent Kondewijn en Geertruidt Donckelss, echtgenooten, onder zekere bepalingen hebben overgedragen een erve en huis in de Roggestraat, bewoond door Klaes Vassbender, gelegen tusschen erven en huizen van »die Voerst« en dito toebehoorende aan voorz. Donckell, Holtbeke en Arent Kondewijn.

Idem 9 Mei 1586: Arendt Condewin en Gertruidt Donckels, echtgenooten enz., verklaren, dat zij erfelijk verkocht hebben aan hunnen broeder en zwager m^r^. Adolph Donckell, secret., en diens vrouw, Altgen Splinters, eene jaarlijksche rente van 21 goltgl. uit hun erve en huis met huurhuis, daarachter gelegen en bewoond door de wed. Gerrith Boss, staande aan den Brink tusschen de erven en huizen van burgemr. Gerhardt Verheiden en de erfgen. van zal. Gerritt Zwaeffkens enz. Zij verklaren verder, dat zij tot meerdere zekerheid van genoemde rente ten pand stellen hun geheele aandeel, dat zij hebben in het »Hoegehuis«, hun aanbestorven van hunne overleden moeder, vrouw Donckels, met de geheele weer daarachter, gelegen aan den Brink, benevens hun aandeel in 2 huisjes in de Roggestraat, waarin m^r^. Marten Holtbecker en de wed. van Conraidt Donckel wonen.

Idem 26 Sept. 1588: Arendt Condewijn en Gertruidt Donckels, echtgenooten, verkoopen aan Cossman Hermanss en diens erfgenamen of houders van dezen brief eene jaarlijksche rente van 6 goltgl. goed ge-

wicht, de gl. à 28 st., uit hun erve en huis aan den Brink tusschen Gerhardt Verheijden en grenzende van achteren aan »Zwaeffkens wehr naest den Wulff« en verkoopen op 28 Sept. 1588 eene jaarrente van 6 goltgl. goed gewicht, den gl. à 28 st., uit hetzelfde huis aan Wissen Eijlertz, wed. van Eijlardt van Rijssen.

Het huis van Arend Condewijn moet gestaan hebben naast het Pinninckshuis in den Pinninckshoek aan den Brink; vgl. boek van renunc., 23 Mei 1588.

Idem, 4 Oct. 1588: Marten Holtbecker en Jenneken zijne vrouw, Aerendt Condewijn en Gertruidt zijne vrouw verklaren »also haer swager und broder m. Adolp Dunckel secretarius van wegen sijnes belaeffden hijlixguet alnoch ten achteren is die somma van hondert golden gl. ad 28 stu., dat sie denselven haren swager und broder und sijnen voerkhinderen, bij sijner zaliger huisfrouwen Johanna Pijpherincks verworven, tott vergnuginge van dien avergedragen, gecedirt und getransportirt hebben« enz. 6 g.g. jaarl. rente »uth den erve und huiss het Hogehuiss genoempt, met den daertho gehorigen huirhuiseren, so alss die alle gelegen sijnt binnen der stadt van Deventer ahn den Brincke op het hoick van die Roggenstrate ter einer, und den Roden Haenen, Gerlich Voet thobehorende, ter andere sijden« enz.

Memorieboeken van Dev., 1 Mei 1593: »Weete Aerent Condewijn tegens Gerrit Petersen«. Deze woonde in »Condewijns achterhues aen den Brijnck«.

Res.bk. van Dev., 25 Sept. 1594: Op 't verzoek van secr. Adolff Dunckell, inhoudende, dat zijn zwager Arent Condewijn benoemd mocht worden tot ampt-man der goederen van het capittel, wordt besloten »soferne Condewijn tot hetselve officie bequam, sal

men desfals mit dien van het capittell sprecken, ende sall Condewijn voer iemant anders daermit verseen ende gepreferiert sijn ende bliven«.

Idem, 16 April 1595: Arent Condewijn mit die gehele administratie ende rentmeisterschap vann het cloester ende goederen ten Diepenvenne verseen. Zie verder op 13 Dec. 1597.

Idem, 21 Juli 1596: S. en r. hebben »Johann van Oldennell vann het schultampt van Colmeschaten untsatt«, enz. ende hebbenn Arent Condewijn wederum mit het schultampt begifftiget« enz. Zie verder op 30 Juli en 4 Aug. 1596. Den 6 Aug. legt Arent Condewijn den eed af als schultes van Colmeschatten.

De woning dezer schulten, geheeten »'t Hof van Colmenschate«, ook wel alleen »'t Hof«, lag achter het Papenklooster, ongeveer waar thans de Botermarkt is.

Charter in bezit van den heer Iz. A. Houck te Deventer: Arendt Kondewijn, schultiss tott Kolmenschate, koopt 29 Nov. 1604 (o. s.) den Kranenkamp, gelegen »in den ampte und gerichte Kolmenschate in den Vulinck«. Idem 7 Sept. 1611: Bernard van Weseke, ambtman van Colmenschate, verklaart, dat voor hem verschenen zijn: Arent Kondewijn, »schultis tott Colmeschate«, voor zich zelven, voorts Herman Matthijssen en Aeltien Kondewijns, echtgenooten, Laurens en Frerick Kondewijn, gebroeders, item Clara Condewijn, wed. van Wolter van Hoernn, met Laurens Condewijn, haren tot deze zaak verkoren momber over hare onmondige dochter Gertruit, zijnde hij tevens momber over Gertruit en Johanna Kondewijns, gezusters, krachtens constitutie in het prothocol van resol. der stad Deventer 4 Sept. j.l.

geregistr., en bovendien dezen te zamen voor Nicolaes Kondewijn, absent zijnde, de rato caveerende, welke bekenden gezamenlijk en ieder in 't bijzonder verkocht te hebben aan den secret. Johan Kondewijn en Johanna Ruiringes, echtgenooten, het goed »den Kranenkamp« enz. enz.

Res.bk. van Deventer, 4 Sept. 1611: S. en r. keuren goed ten respecte van Geertruit en Janna Condewijns, minderjarig, en Truicken, minderjarige dochter van Klara Condewijns, wed. Horens, den verkoop van den Kranenkamp in het ampt van Colmeschate, buurschap Tjoene gelegen, welk goed Arent Condewijn en zijne meerderjarige kinderen aan hunnen respect. zoon en broeder, den secret. Johan Condewijn en Johanna Ruiringes, diens vrouw, gedaan hebben krachtens koopcedule van 23 Aug. 1611. Als momber der minderjarige kinderen trad op Laurentz Condewijn.

Renunc.bk. van Dev.: »Stegeman, Roick, schepenen. Arendt Kondewijn, schultiss van Colmeschate, voer hem selver, ende mr. Johan Kondewijn secr., alss volmachtiger van Wilhelm van Donsberch licent. ende Aeltgen Kondewijns, sijner huijsfr., verkofften om eijne somma van penningen« enz. aan »burgmr. Adolph Donckel ende sijnen erffg. oer vrije ende unbeswaerde erve ende huijss in die Lange Bischopstrate tuschen erven ende huijsere thobehoerende Warner Stolte ter eijner ende Johan Hollander ter ander sijden gelegen. Enz. 11 Aprilis 1605.

Idem: Bgmr. Adolph Donckel verkocht aan mr. Johan Kondewijn secr. en Johanna Ruijrincks diens vrouw uit genoemd huis eene jaarrente van 6 goltg. Enz. 11 April 1605.

Omtrent het geslacht Dunckel verwijs ik naar de Gesl. aant. van mr. J. van Doorninck. De naam wordt afwisselend geschreven: Dunckel, Doncker, Duijncker, enz. enz.

7. Geertruidt Condewijn.

Zij huwde 30 Jan. 1572 Wilhelm Donsberch.

Gedoopt te Deventer:

a. 23 Sept. 1574: Jan; p. Willem van Donsberch, m. juffer Geertruidt Condewijns, (doopgetuigen:) Jan Condewijn, frow van Donsbergen van Zutfen.

b. 30 Oct. 1575: Elsken; v. Wijllem Dunsberg, m. Geertruijdt, sus(ceptores): Arendt Huirlinck, vrou Kondewijns.

Op de naamlijst der schepenen, voorkomende achter mr. R. W. Tadema's Geschiedenis der stad Zutphen, wordt vermeld ao. 1585 en later Willem Dunsberg, licentiaat.

Mem.bk. van Dev. Wette der erffgen. van zalige Johan Condewijn aen Wilhelm Dunsberch, 17 April 1592, (oude stijl):

Bgmr., s. en r. van Deventer doen weten aan Wilhelm van Dunsberch jur. lic., van wege zijne huisvrouw Gertruidt Condewijnss, dat de andere kinderen en erfgen. van zal. Johan Kondewijn eene klacht indienden, dat hij (Wilh. v. D.) weigerachtig was in scheiding en deeling te treden der nagelaten goederen van genoemden Johan Condewijn en diens echtgenoote, en dat zij niet langer in de gemeenschap der goederen willen blijven zitten. Bgmr., s. en r. gelasten verder Wilh. v. D. van data dezes afgerekend binnen 14 dagen in 't erfhuis alhier te verschijnen en in deeling te treden of op den eerst daarop volgenden rechtsdag peremptoir te verschijnen en de redenen

op te geven, waarom hij daartoe niet gehouden zou zijn.

Staat ter zijde: De bode Gerrit van Vollenhoe »gichtet«, dat hij den 18 Apr. tegen den middag deze weete heeft afgegeven aan de huisvrouw van Wilh. v. D. in haar huis te Zutphen en tot antwoord bekwam, dat Wilh. v. D. naar Arnhem gegaan was en niet te Deventer wilde komen. Act. 30 Apr. 1592.

Idem, 20 April 1592: Bgmr., s. en r. doen weten den jur. lic. Willem van Dunsberch, dat Jurrienn Christianssen naar stadsrechten »beslach en opbadinge« gedaan heeft aan W. v. D.'s erf en huis, genaamd het »Regenvercken«, staande in de Assenstraat alhier.

Zie verder op 3 Mei 1592.

N°. 1598, Dev. arch. (boek van secr. Gelinck): Testament van Bernarda van Dunnsberch ehefrouw van den ambtman Johan Boxtart, gemaakt »des nachts van den 14 op den 15 dach Octobr. 1622.

Renunc.bk. van Deventer, 8 Aug. 1593: »Derich Doijs als vollmechtich procurator dess ehrnvesten und hoichgelerrten Wilhelm Dunssbergh dero rechten l. ende juffer Geertruidt Kondewijns sijner huisfr.« krachtens volmacht enz. »ondert segell van Arent Stackebrant, gemechtichten stadttholders dess e. e. Conradts van Westerholts, scholtis tho Zutphen« enz., onder data den 6 Augusti enz., draagt over tot »behoef ende wharen eigendoem Johans, Bernardij, Elisabets, Lammen ende Geertruidts Dunssberchs, oerer der voerss. constituanten ehelicken shoin ende dochteren« enz. zekere renten van huizen enz. te Deventer.

8. Henrijck Condewijn.

Hij huwde 2 Aug. 1602 Lebuina Hermans.

Renunc. boeken van Deventer: Henrick Condewijn voor zich zelven en eveneens met Derck Scherff in

naam van Johan Condewijn, broeder van Henrick C. voornoemd, enz. verkoopen aan mr. Henrick Arentzen, becker, en Mechtelt Cost, echtelieden, 2 gerechte 3e parten van een erf en huis enz., gelegen aan den Brink tusschen »het Spiegel« en »de Witte Wanne«, welk laatste huis behoorde aan Willem Adriaenssen. Gezegde broeders hebben voormeld huis georven van hunnen overleden bestevader Johan Condewijn, enz. 28 Mei 1601. Zie ook mem.bk. van Dev. 1 Juni 1602.

Idem: Also Henrick Kondewijn ende Steven Hoetmaeker hijrbevorens bij schepen ende rhaedt gestalt ende geconfirmiert sijn tott momberen aver Barbaren, der wed. Jacob Everts zal. nhagelaten dochter, ende aver Claes Evertzen, die nhagelaetene sonne van van Evertt Jacobssen, und dan denselvigen kinderen bij testamente harer zal. moijen Jutte Kondewijns gelegatijrt sijn respectivelick eens die somma van 350 g. c., vermoege desfals binnen Amsterdam opgerichte testament de data 1593 den 11 Junij, inholdende datt sodane penn. alhijr binnen Deventer in die Wesekamer op behoerlicke rente jhaerlix gelacht sollen worden, und dan gheene Wesekaemer hijr te plaetze is, alss hefft Henrick Kondewijn, momber vorsch., mett advijs der heren straetschepenen van die Berchstrate, Derick Heijnck ende Derick Voss, dieselve 350 g. c. van Jenneken, die wedwe van zal. Gerrijt Eilertz, ondtfangen ende tott sich genamen, gelaevende daervan jaerlix ende alle jhaer ter tijdt tho die vorsch. kinderen tott haren mundigen jharen gekamen sijnnen, offte so lange hie die vorsch. somma der penningen beholden wertt, denselven kinderen behoerlicke rente tott soeven ten hondert t gevven, die renten haren anvanck nemende van den 12 Julij lestledden. Tott

sekerheidt der vorsch. hoefftsomma ende derselver jhaerlixer renten hefft Kondewijn vorsch. sijne persoen ende goederen, geriede ende ongeriede, nhu hebbende offte thokumpstich bekommende, daer voer verobligiertt. Enz. 9 Nov. 1603.

Uit de volgende acten blijkt, dat Frederick Condewijn behalve eenen zoon Henrijck ook nog eenen zoon Johan en waarschijnlijk eene dochter Aeltien had. Van deze 2 kinderen heb ik de doopacte te Deventer niet gevonden. Frederick C. huwde in 1566; de doopbk. der Mariakerk vangen pas aan met 1571, zoodat waarschijnlijk Johan en Aeltien en mogelijk nog een kind in dien tusschentijd geboren en gedoopt zijn.

Constitutien der stad Deventer: Henrick Condewijn, schout te Coevorden, voor hem en zijnen broeder Johan Condewijn, constitueert zijnen neef mr. Johan Condewijn, secretaris, om voor hem te ontvangen de renten, die zij »op der stadt Deventer (corpus?)« hebben liggen en verschenen zijn. 7 Sept. 1608.

Idem: Jan Kondewijn, tegenwoordig wonende te Daelen, voor zich en zijne zuster Aeltien, wed. van Hans ter Borchhorst, constitueert Hans Munter e. a. om hunne zaken binnen Deventer te verwalten. 22 Maart 1612.

9. Johannes Condewijn.

Hij huwde 16 Juni 1604 Joanna Ruurinck en hert. 11 Oct. 1625 Aaltje Lauwerman.

Resol.boeken van Deventer, 7 Sept. 1597: s. en r. verlengen Arendt Condewijns zoon Johan, te Keulen »in de Croenen Bursse wesende tot volste sijner studien sijne tijt in der Croenen Burssen noch ein jaere lanck«.

Memorieboeken van Deventer, 20 Juni 1632: secre-

taris Condewijn woonde »naest der Latijnsche scholen«. De Latijnsche school werd gehouden in de woning h. t. n°. 16 aan het Groote Kerkhof.

Blijkens de res.bk. v. Dev. was secret. Johan Condewijn overleden vóór 20 Juli 1650 (zie aldaar op dien datum).

No. 1599*f* Dev. arch.: Momberstelling, 9 Sept. 1625, Waterstraat. Bernard Roerinck, med. doctor, en Laurens Condewijn, scholte van Colmschate, tot momberen aangesteld over de 5 onmondige kinderen van secr. Johan Condewijn en Johanna Roerinck; zie verder op 17 Nov. 1626. Den 10 Juni 1630 werd Hendrik ter Spill als momber aangesteld in plaats van den overleden Bernard Roerinck. Ter zijde staat: In plaats van den overleden scholtis Laurens Condewijn is gesurrogeerd Frederick Condewijn »ondermajeur« en Hendrick ter Spill geadjungeerd als medemomber; actum enz. 19 Oct. 1638.

Memorieboeken van Deventer, 23 Febr. 1626: Jenneken Gerrits, vrouw van Berent Ruerinck.

No. 1599*f* Dev. arch.: Assenstraat. S. en r. stellen midts desen tot momberen in plaetse van zal. lic. Egbert Ruirinck ende Michel Vatebender die e. Jan Boxtertt ende secr. Condewijn aver Berent Ruirincks der medicinen doctor onmondigen dochter, bij sijn zal. huijssvrouwe Heesken Olthoffs ehelick geprocreert, blijvende Frerick Olthoff avermomber van gedachte onmundige dochter, als voor desen daertoe gestalt wesende. Actum enz. 10 Nov. 1623.

Memoriebk. van Dev. 7 en 8 Oct. 1630: »Accordt ofte maegescheit« tusschen Jan Kondewijn, lic. en secr. van Dev., als vader, Laurens Kondewijn, scholte van Colmschate, en Henrick ter Spill, als momberen

over de nagelaten kinderen van Johanna Ruirincx en Jan Condewijn, erfgenamen van zal. Bernard Ruirinck aan de eene zijde, en Agnieta van Walbeecken, nagelaten weduwe van genoemden Bernard Ruijrinck, med. doct.; geapprobeerd in senatu.

Idem, 17 en 18 Mei 1633: Laurens K. en Johan ter Spill momberen over de kinderen van Johan K. en Johanna R.

Resol.boeken van Dev., 26 Mei 1613: S. en r. leggen secr. Condewijn 25 g.g. toe »voir de bediening der schouwe van Brixcamp«.

N°. 1598 (boek van secr. Kondewijn), Dev. arch.: Testament van Geesken Cels, »conventualinne in 't clooster Diepenveen«, d.d. 4 Dec. 1630. Erfgenamen zijn »haer nicht Lauwermans die huijsfr. van secr. Kondewijn, die olde vrouw Oestenderps, jr. Margarete van Vilsteren die huijsfr. van rentmr. Jan ten Haeve, haer nicht Haegedoorens, haeren 3 halve broeders tott Swolle, haer nicht Leentgen Gerritzen, haer suster Lummeken Cellen van Godt den Heren mett blindtheit geslaegen sijnde tott Alckmaer woenende«. Verder had zij nog eene zuster gehad Geertruijdt, »tijdens haer leven medeconventualinne«. Leentgen Gerritzen wordt als »slecht und onnoesel« gequalificeerd; zij had eenen oom Elias Henrixen, die bij den heer van Blaesvelt te Mochelen woonde.

Van het geslacht Ruerinck heb ik verder nog genoteerd, dat 11 Jan. 1629 Hester, dochter van doctor Bernard Ruerinck, huwde met Berent Roeck, zn. van overleden Derck Roeck, welke Berent Roeck 20 Juli 1630 hertr. met Margaretha, dr. van cameraar Everhard Rouse.

Aaltje Louwerman, de 2de vrouw van Johan Kon-

dewijn, behoorde tot een deftig Zwolsch geslacht, waaromtrent ik slechts deze aanteekeningen maakte:

Geh. te Zwolle 1 Mei 1608: Hermannus Holt, s. mr. Johan Holts n. s., secretarius der stadt Swolle, ende Judith Louwermans, s. borgmr. Gerriet Louwermans n. d.

Leenbk. der Proostdij, Dev. arch.: 13 Febr. 1601 heeft Aeltgen Schepelers, wed. van Gerhard Louwerman, in plaats van zal. Gerhart ter Borch eenen nieuwen hulder gestalt over de beleening van een halve morgen land in Mastebroek, die zij vermoge zegel en brief van 26 Nov. 1592 is hebbende; enz.

10. Aaltje Condewijn.

Uit het huwelijk van Aaltje Condewijn met Hermen Mattisen, d.d. 28 Febr. 1604, zijn te Deventer vier kinderen gedoopt:

a. 24 Nov. 1605: Matthis, v. Hermen Mattisen goldtsmit, m. Aeltijen Kondewijns, doopget. Arent Kondewijn schulte, borgemeester Adolf Dunckell, Matthis goltsmits frouwe.

b. 27 Sept. 1607: Wijsken, v. Harmen Matthisen goltsmit, m. Aeltijen Kondewijns, doopget. Hans Kondewijn, frouw Moerbeken, frouw van Dorsten.

Zij huwde 28 Sept. 1628 Gerard ter Borch. wedr. van Geesken van Voorst. Zie ter Borch, genealogie D, n⁰. 4.

c. 30 Juni 1610; Wijllem, v. Harmen Mattijsen, m. Aeltijen.

d. 23 Aug. 1612: Geertruit, v. Harmen Mattijssen, m. Aeltijen Kondewijns, doopget. Henderick Snijder provijsoer, ijuffer Donckers, frouw Schutten.

Zij huwde 17 Nov. 1633 Matthijes Daems, Hendrickszoon, en hertrouwde 14 Febr. 1654 Geraerdt ter Borch, den schilder. Zie pag. 110 seqq.

Ingeschreven te Deventer 6 Juni, geh. aldaar 5 Juli 1618: Hermen Mathijessen goltsmidt, weduwer van overleden Aeltien Condewijns, in die Cleijne Overstraet, Harmken Graets, Claes Graets dochter opten Graven.

Herman Mattijsen bruidegum.

Claes Graett als vader van die bruijtt.

Uit dezen echt werd te Deventer gedoopt:

7 Nov. 1619: Altien, v. Harmen Mattijssen, m. Hermken Graes, doopget. Claes Graet, Anneken Graes, vrou muntmeijsters.

N⁰. 1599*f* Dev. arch. Overstraat: Schepen ende raett hebben todt mumberen gestelt over mr. Harman Mathijssens twie onmundige kinderen Johan Kondewijn secretaris en Johan Marsewes, so dieselve Mathijssen bij zall. Aeltien Kondewijns elicke huisfr. geprocreert. Act. enz. den 18 Juni 1618.

Hieronder staat:

Mr. Herman Matthijssen, sich willende verandersathen, hefft huijden een inventaris averantwoortt, ende nha stadtrechte beswaren, ende daerop sijnen twien onmondigen dochteren Wijsse, und Geertruijken, bij zal. Aeltien Kondewijns ehelick geprocreiert voer haer moderlicke goedt bewisset ende bewessen: voer eersten, die gerechte helffte van hett erve ende huiss in die Kleijne Averstrathe staende, daer mr. Herman teggenwoerdich inne woent, aver all beswaertt mett 16 g.g. jaerlix, daerbeneffens noch den vorss. kinderen onder haer beijden die som. van twelffhondertt und vijr Carl. g. 1 stu. suijver gelt, als mede linnen, wullen, und klenodien, so in hett avergegevene inventaris ahngeteijkentt, ende bij den vaeder vorss. in verwaer berostende blijven tott den kinderen beste, gelavende all hett ghene vorss. uuijt tho kijren, wan-

neer beijde vorss. dochteren tott haren mondigen jaren gekamen, offte mett fronden beraet in de echten staet sich werden begeven, und interim in die vriese dess Heren nha behoeren op tho trecken. Actum coram Doijs enz. in presentie van Johan Marseus und Johan Kondewijn secret., der vorss. kinderen verordenthe momberen, enz.

Renunc.bk. van Deventer: Wijssken Matthijsen, dochter van mr. Herman Matthijssen ende huisvrouwe van Gerrit ter Borch, licentmr. tott Swolle, kande, dat haer vader voorss. an haer uijtgekiert heefft haer moederlicke goett, bedanckende gemelten haeren vader, voorts Johan Condewijn ende Johan Morsaeus goeder betalinge ende bediender momberschap, uthbenomen, dat sie an sich beholt haere quota aen haer vaders huis in die Kleijne Averstrate tegens die Vleijsshouwersstrate staende. Enz. 13 Nov. 1628.

Den 26 Oct. 1636 werd Gerrit Cuiper in plaats van Herman Mattijssen »vermits desselffs tegenwoordige impotentie« naast den kerkmr. Abraham van Sugtelen als momber aangesteld over Jan Bruins, onm. zoon van zal. Jan Bruins en Aeltgen Graes (zie n°. 1599*f* Dev. arch., Assenstraat). Herman Matthijssen schijnt Deventer kort daarop verlaten te hebben, zeker om zijne laatste levensdagen te slijten bij zijne dochter Wiesken (Louisa), de vrouw van den licentmr. Gerhard ter Borch, want ik lees op 't einde van lib. X der Dev. res.bk.: A° 1637, den 29 Maij is Marten van der Cappelle geconfirmeert tot vendrig over het burgervaendel van de Cleine Overstr. in plaetze van Herman Mattijss impotent ende metterwoon van hier op Swolle vertrocken sijnde. Enz.

Herman M. is echter naar Deventer teruggekeerd;

in de' mem.bk. van Dev. toch trof ik deze acte aan:

Jacob Luloffs roedendrager gichtet, datt hij op den 20 Maij laestleden met consent van do heeren in der tijdt, ter instantie van Johan Wijntges muntmr. is geweest bij Herman Matthijsen ende desselves schoonsoon Matthijs Henricksen Daem, und haerl. heeft gedenuncieert, datt seecker horologie, t' welck d' voorss. Wijntges van Herman Mathijssen hadde gecoft ende naer Amsterdam aen enen Jan Hermans horologiemaecker gesonden om te repareren, aldaer van een coopman, Abraham Ruttaen genoemt, was gearresteert, voorgevende, datt hem t'selfde toebehoere ende ontfreemdet soude sijn; over sulcks denunciant haerl. daervan gerichtelicke insinuatie dede, ten eijnde dieselve voor hem tot Amsterdam souden intervenieren ende t' voorss. horologie vant arrest vrij maecken und defenderen; bij faulte ende verweijgeronge van sulckes protesterende van allen schade, hinder ende costen, die hij daerbij solde moghen lijden. Ita retulit 10 Julij 1640.

In den Ov. Alm. voor Oudh. en Lett. komt op pag. 78 van den 10^{en} jaargang (1845) eene opgave voor van het zilverwerk, in den loop der tijden aan de stad Deventer vereerd, hetwelk de magistraat in den financieelen nood a^{0} 1672 te gelde heeft moeten maken (Ov. Alm. 1842, pag. 116). Het waren »schencktellieurs, adelaers, schruijven, pocalen, druijven, fruijtschotels, schulpen« enz. De afbeelding van eene zeer fraaie bokaal vindt men tegenover pag. 82. Zijn de andere voorwerpen even schoon van bewerking geweest als deze beker en zijn zij door Deventer gouden zilversmeden vervaardigd, dan heeft de kunst van drijf- en smeedwerk daar ter stede eenmaal eene niet alledaagsche hoogte bereikt. Van een der vermelde

voorwerpen is 't mij gebleken, dat Herman Matthijssen de maker geweest is. Op eene pokaal stond het opschrift:

Henrick van Marckel, 21 Nov. 1632.
Henricus Marckel, moriens pro tempore Consul
Hoc Daventuriae dedicat artis opus.

In de rek. van cameraar Everardt Rouse van het jaar 1632 trof ik aan onder de afdeeling »Getimmer ende allerhande saecken«:

(fol. 17) Herman Matthijszen heeft voor de wed^{e} van zal. kem^{r} Marckel tot gedachtenisse haeres zal^{en} mans voor de stadt gemaect ende gelevert eenen vergulden stoop met den dexel, wegende 138¼ loot, ad 50 st. per loot, tot betalinge van welcken stoop zal. Marckel voor sijn pretium volgens manuael te volste comen 152 g.gl. 5 st., voor regalien 13 g.gl. 9 st. ende 25 st. als oude schepen, te samen 166 g.gl. 11 st., dewelcke ick an Herman Matthijsz met noch 33 g.gl. 17 st., te samen 200 g.gl., den 31 Decemb. ende 9 Martij betaelt hebbe, sullende die reste die wed^{e} Marckels suppleren. Compt hier 33 g.gl. 17 st.

Deze post staat in de manuaal-rekening aldus geboekt:

Herman Matthijssen hefft voor de weduwe van zal. kem. Marckel tot gedachtnis haeres zal. mans voor de stadt gemaect ende gelevert eenen vergulden stoop metten decksel, wegende 138¼ loot ad 50 st. per loot. Tot betaelonge deeses stoops comen zal. Marckel voor sijn pretium etc. volgens mijn manuael 152 gg. 5 st., noch voor regalien 13 g.g. 9 st., met noch 25 st. als olde schepen, t' saemen 166 g.g. 11 st., dewelcke ick aen Herman Matthijssen met noch 33 g.g. 17 st., t' saemen 200 g.g., den 31 Decemb. ende 9 Martij angeteld hebbe. Den rest sal Herman Mattijssen

van de weduwe Marckels vorderen, dus hijr baven zal. Marckels pretium etc. betaelt 33—17 g.g.

Den 1 Febr. 1628 gelastten schepenen en raden »haerer ed. mederaedts vriendt heeren Everhardt Rouse, kemener pro tempore, te betalen an die heeren van de Achtencamer 148 gl. 4½ st. voor species van golden gelde, van deselve gelichtet tottet maken van eenen golden penninck tot eene pillegave voor het kindt van dezer stadts muntmr. Johan Wijntgens, ende noch aen Herman Matthijsz 3 g. 1 st. 8 p. voor golt bij hem daertoe gedaen, alsmede 7 gl. voor het maken desselven pennincks, makende tsamen een hondert achtenvijftigh Carolusguldens ses stuij.« (Res.bk.).

In de cam.rek. vindt men herhaaldelijk, dat Herman Matthijssen een of ander defect stuk van het stadszilverwerk gerepareerd heeft.

In 1615 legde Herman Matthiessen, goudsmid, met Matthijs Goossens den eed af als waradijn. Zie »Bijdr. tot de gesch. der Dev. munt«, Ov. alm. 1854, pag. 71.

Hij woonde in de Kleine Overstraat en wel in dat huis, hetwelk volgens het nieuwe straatboek in 1806 à 1810 aan Antonij van Gein behoorde, wien het 7 Maart 1768 werd overgedragen. Het is waarschijnlijk hetzelfde huis als het »erve und huiss in die Kleijne Averstrate tegens dat Fleijsshuiss aver gelegen, tusschen Mattiss Goldsmidt und Henrich Carlen then beijden sijden« enz. (Dev. renunc.bk. 21 Dec. 1584). Mattiss Goldsmidt was, zooals wij reeds zagen, de vader van Herman Matthijssen.

Herman Matthijssen was gemeensman voor de Noordenbergstraat van 1627—1638.

Wij hebben reeds medegedeeld, dat Herman Matthijssen den 5 Juli 1618 hertrouwde met Harmken

Graets, Claes'dr. De naaste betrekkingen van deze 2de vrouw zijn:

Reg. Mariakerk te Dev.: Geh. 1587 ipso die Dom. infra octavas visitationis Mariae Virginis: Claes Graedt, Truijcken van Heeck, testibus Theodoro Verheijden canonico Oldenzaldensi, Jacobo Wormskerken.

Uit dit huwelijk staan in de reg. der Mariakerk gedoopt:

2 Juni 1588, fem. Aleijdt; p. Claes Graet, m. Truijken, patr(on)i. Otte ten Stal borgemeijster, ffrouw van Naes.

12 Dec. 1589, Truichien; v. Claess Graess, m. Truijchenn, prini. Gerrijtt Ffoerreijdsen, vrouu Raedtmakers, juffer Ffenneke vhan Naehuiss.

De registers zijn in die troebele dagen gebrekkig bijgehouden, zoodat Harmken er niet in vermeld staat.

Meer kinderen dan deze 3 dochters heeft Claes Graedt niet gehad, althans er waren in 1611 niet meer in leven. Den 28 Aug. van dit jaar maakte hij, als vader en voogd »sijner kinder bij sijner zal. huijsfr. Truijtgen van Heeck verworven, Aeltgen, Truijtgen ende Hermken Graedt gehieten«, aanspraak op een deel der erfenis van »zal. Fenne van Naehuijss gewesene huijsfr. van zal. mr. Johan Helm« (zie n°. 1599*d* Dev. arch.).

Ingeschr. te Dev. 4 Dec. 1613, geh. aldaar 4 Jan. 1614: Derick Pieterss, weduwer van averleden Gerritien Cosmans, in d' Assenstraet, Geertruidt Graetss, Claes Graetss dochter, op ten Graven.

Derrick Peterssen brudegom.

Truecken Gradtz bruidt.

In de Dev. mem.bk. komt 11 Febr. 1623 deze Derrick Peterssen voor met den toenaam van Rijssen. Er staat: »Claes Graet ende Derrick Petersz van Rijs-

sen als des voorss. Herman Matthijsz respective schoonvader en swager«.

Ingeschr. te Dev. 7 Mei en geh. aldaar 5 Juni 1614: Hendrick Bruijns des averleden Jan Bruins sone in de Assenstraet, Aeltien Graets, Claes Graets dochter op den Graven.

Hendrick Bruins bruidegom.

Alteijn Graes bruit.

Ingeschr. te Dev. 20 Dec. 1617 en geh. aldaar 11 Jan. 1618: Evert van Wesel, goltsmit, weduwer van Trijne Trenten, wonende in de Lange Bisschopstrate, Aeltgen Graets, weduwe van Henrick Bruijns, wonende op den Graven.

Evert van Wesel bruigom.

Aeltien Graes bruitt.

Ingeschr. te Dev. 27 April, geh. aldaar 28 Mei 1605: Evert van Wessel, s. Peter van Wessels soone, goltsmitt, ende Cathrijna Drenten, Lubert Drenten dochter, beijde in die Lange Bischopstrate.

Evert van Wesell brudigum.

Trijne Trijndenn bruijdt.

Claes Graedt hertrouwde nog twee keer:

Ingeschr. te Dev. 14 Juni, geh. aldaar 5 Juli 1607: Claes Graedt, weduwer van averleden Geertruidt van Heeck, wonende in die Norbergherstraet, Fenneken Kesterincx, wed. van averleden Gerhardus Cottinck, wonende op den Graven.

Claes Graett brudegum.

Fennekenn Kestrijck broet.

Ingeschr. te Dev. 10 Jan. en geh. aldaar 3 Febr. 1624: Clais Graet, weduwer van zal. Fenneken Kesterincx, woon. in de Assenstraet, Harmken Eijlaers,

wed. van zal. mr. Simon van Otmarss. woon. op den Graven.

Claes Graetts bruedegom.

Hermken Eijlers brut.

No. 1598, Dev. arch. (boek van secr. Kondewijn): Test. van Hermken Eijlertz, vrouw van Claes Graet. Zij wederroept alle vroegere test. enz., door haar gemaakt met haren overleden man mr. Simon van Orttmerss, en stelt tot erfgen.: 1°. de 5 kinderen van zal. Goessen Wenssinck en Aeltien Metelen, echtgenooten, genaamd Trijntien, Zara, Elijsabet, Arrtus en Maria; 2°. Berendt Goessens Wenssinck en, als hij sterft, zijne 3 kinderen; 3°. Trijntien ten Tije, echtg. van Hen. Wijnssen, en na haar overlijden hare kinderen. Verder vermaakt zij haren man levenslang den lijftucht, en schenkt den Huisarmen 100 Keiz. g. en het Lijsbeth Gasthuis 50 Keiz. g., 23 Aug. 1624.

In dit zelfde archiefnummer is op 20 Febr. 1622 het testament van de echtelieden mr. Sijmon van Oettmerssum en Hermanne Schroeders te vinden.

Simon van Oetmarssum was een goudsmid, zooals mij uit onderscheiden stukken bleek.

Claes Graet had eene zuster Anna, die op 25 April 1620 voorkomt als vrouw van Henrick Derixen, lakenkoopman te Amsterdam.

Truken van Heek, echtg. van Claes Graett, had eene zuster Jenneken van Heek, geh. met bgmr. Otto ten Stall (Dev. renunc.bk., 9 Jan. 1589).

Bovendien had Claes Graedt nog eene zuster Elsken, geh. met mr. Jacob van Warmskercken (ook wel van Wormskerken) en hertr. te Dev. 30 Juni 1601 met Gerrit Maess (Massenn). Zij gaf den 3 Nov. 1601 inven-

taris over en deed tevens bewijzing van het vaderlijk goed aan hare 3 kinderen Truijken, Herman en Merritgen, verworven bij haren echtgenoot mr. Jacob van Wormsskerken, zie n°. 1599*e*, Dev. arch. Overstraat [1]).

Omtrent deze personen vond ik in de Zwolsche recogn.bk. een accoord d.d. 20 Juni 1594 tusschen »Claes Graidt unde Elskenn Graidt huisfr. vann Jacob

---

[1]) *Overstraat.* Ik wensch er op te wijzen, wat ik reeds eerder had kunnen doen, dat in n°. 1599*e* van het Dev. arch. boven de acten, voor de straatschepenen dezer straat gepasseerd, staat: Anno (15)68 op Petri dach ad Cathedram. Straidtschepen van de *Oeverstraitten*, Petri Doijss, Peter Westerhuijss, Swijer Koester. Nog eenmaal trof ik deze schrijfwijze aan in eene acte d.d. 8 Dec. 1627, voorkomende in de memorieboeken; er staat „straetschepenen van *Oeverstrate*". Ik deel dit mede naar aanleiding van eene gedachtenwisseling tusschen mr. J. Ph. Ver Loren en mr. J. I. van Doorninck over de afleiding van den naam dezer straat, wier beteekenis evenals die van vele andere straten onzeker is. (Zie Versl. d. Hand. 57e Verg., 1886, pag. 20, en tevens mr. Ver Loren's „Lebuinus en zijne stichting", pag. 273). Het komt mij echter voor, dat wij bij de schrijfwijze *Oeverstrate* niet moeten denken aan *oever* = *ripa*, maar dat het staat voor *överstrate*. In het Deventer dialect wordt de naam Overstraat uitgesproken als *äoverstraote* (*äo* uit te spreken als Fransch *oeu* in *coeur*, *ao* als Engelsch *a* in *war*). De schrijvers van *Oeverstrate* en *Oeverstraitte* hebben den klank weer willen geven, zooals zij dien uitspraken, en nu kwam *oe* (ö) uitgesproken als *eu* (b.v. in *neus*) er nog het dichtst bij. De overgang van *aa* in *äo* vinden wij b.v. in Sünderklaas — Sünderklaos — Sünderkläosken, aas — aos — äosken (kribbig kind) enz.; van *oo* in *äo* b.v. in goot — gäote. Dat de tweeklank *eu* geschreven staat voor *äo*, wat men natuurlijk nooit geschreven heeft, hiervan vinden wij een voorbeeld in den geslachtsnaam *Peusken;* deze wordt in het Deventer dialect uitgesproken *Päosken.*

Wormskercken voir hem zelven, uunde mede voer Henrick Dercxen drogescherder van wegen Anna Graedtz zijner huisfr. dar voer Claes unde Elsken voirss. caveren, ter einre, und Gerhardt ter Borgh kemmener uunde Johan van Bolten als momberen van zal. Hermanni Graidtz naekinderen, ter andere sijden, belangende der voirss. kinderen soe vaderlicke, moederlicke, als verstorven broeder- ende susterlicke guideren« enz.

De bovengenoemde Aeltien Graess, gehuwd met Hendric Bruins en hertrouwd met Evert van Wesel, is eene andere dan de vrouw van den muntmeester Balthasar Wijntgens. Zie pag. 100 dezer mededeelingen en Ov. Alm., 1855, pag. 113. De familiebetrekkingen tusschen de ter Borch's, Matthijssen's en Graedt's zijn dus deze:

Claes Graedt
huwde:

1°. Geertruid van Heeck.
Kinderen:

Aaltje Condewijn huwde 1604 Herman Matthijssen huwde 1618 Hermanna Graedts.

Kinderen (van Aaltje Condewijn en Herman Matthijssen):

Wiesken M. geh. met den **licentmr. Gerhard ter Borch.**

Geertruid M. geh. met den **schilder Gerhard ter Borch.**

Kind (van Herman Matthijssen en Hermanna Graedts):

Aaltje M.

Geertruid Graedts huwde Derrick Peters van Rijssen.

Aaltje Graedts huwde 1°. Henrick Bruins, 2°. den goudsmid Evert van Wesel.

2°. Fenneken Kesterincx, wed. van Gerhardus Cottinck.

3°. Hermanna Eijlaers, wed. van den goudsmid Simon van Ootmarsum.

Omtrent de grootouders van ter Borch's vrouw vond ik het volgende:

Ingeschr. te Deventer 20 Oct., geh. aldaar 4 Nov. 1604: Matthiiss Matthijss goltsmit, weduwer van s. Wijsken Moerbecks, ende Mechdelt Oppincks, wedewe van s. Peter Huben, in die Roggenstraete.

Mathis Mathissen brudegam.

Jan van Ostorwijck als ghetuijge van die bruijdt.

N⁰. 1599*e* Dev. arch. Overstraat. Schepen ende raedt stellen ende confirmeren tot momberen aver mr. Matthis Matthiss goldtsmidts unmundige dochter Lubbert tho Pass ende Johan Schutte becker. Actum enz. 29 Octob. 1604.

Hier onder staat:

Mr. Matthijs Mattijssen goltzmitt hefft huijden data onderschreven een inventarium avergegeven ende beswaren, und achtervolgende tselvige sijnen twien kinderen, Herman ende Hilleken, bij Wijsse, sijne zal. huijsfr., ehelick verworven, voer oer moederlicke goet under hem beijden schuldeloes ende kommervrij bewessen die somma van achtijnhondert g. c. Ende also Herman sijn soen vorsch(reven) in den ehestandt sich begeven, hefft hie hem sijne quota ten deel albereitz verrichtet, und is oerbedich hett superplus ende tghene hem noch restet t verrichten. Belangende sijne dochter Hilleken vorschr. belaefft gemelte mr. Matthijs derselver haer andiel ende quota alss vorsch. uuijt tho kijren ende tho bethalen uuijt sijnen besten ende geriedesten goederen, alss sie tott haren mundigen jaren gekamen, offte mett frunde beraet sich in den echten staet begevven wert, ende interim haer in die vriese dess Heren op tho trecken, welke bewijsonge die momberen Lubbert ten Pas ende Johan Schutte, hier

tho jegenwoerdich, vermienen den kinderen genoech geschiet t sijn. Actum coram Wesseke, Roeck, straetschepen van die Overstrate upten 2 Novemb. ao. 1604.

Gelijk wij gezien hebben, was Matthijs Matthijssen gehuwd met Wijsken Moerbeeck. Nu staan in het huw. reg. der Mariakerk te Dev. als gehuwd geboekt op 9 Jan. 1575: Willem Moerbeeken, Hermken Hans van Haexbergen dr., testibus Gerhardo Kemner, Joanne a Beeck.

In het huw. reg. der Lebuinuskerk lezen wij: Ingeschr. 13 Mei, geh. 11 Juni 1609: Jan Murseus, des averleden Everhardt Murseus sone tot Reess, Hermanna van Hacxberghen, weduwe van averleden Willem Moerbeecken in d' Assenstraet.

Johan Murseus bruidigam.

Hermanna van Haxbergs brodt.

Ingeschr. te Dev. 29 Oct., geh. aldaar 20 Nov. 1636: Jan Mörseus, wedr. van Hermanna van Haexbergen in de Assenstr., Mechtelt Brouwers, wed. van Jacob Claess in de Goltstr.

Jan Murseo bruedegam.

Sponsa nescivit scribere.

Jan Murseus (ook wel Marsewes) was met Johan Kondewijn momber over Geertruid Matthijssen, de echtgenoote van den schilder Gerhard ter Borch, en Wiesken Matthijssen, de 3de vrouw van diens vader, gelijk uit bovenvermelde acte d.d. 18 Juni 1618 blijkt.

Uit het huw. van Willem Moerbeecke met Hermken van Haexbergen staan in de reg. der Mariakerk als gedoopt vermeld: *a.* 12 Juli 1577: Derick, doopget. Henrick van Selmach, vrouw? van Onna; *b.* 6 Aug. 1579: Roleff, doopget. Jan van Beeck, Truken Adriaens; *c.* 10 Dec. 1588: Willem, doopget. Henrick

Soll, juffer van Lintelo; *d.* 22? Oct. 1592: Berndt, doopget. Peter Scholeer, frauw ten Polle; *e.* 3 Nov. 1594: Cornelijss, doopget. joncker Marcus van Weese, Jan van Buschuijsen, Wijsken Moerbeecke.

De mogelijkheid bestaat, dat deze laatstgenoemde Wijsken Moerbeecke de eerste vrouw was van den goudsmid Matthijs Matthijssen. Intusschen houd ik het er eerder voor, dat uit het huw. van Willem Moerbeke en Hermken v. H. nog eene dochter Wijsken geboren is tusschen 1580 en 1587, wier doop echter tengevolge van de bewuste lacune in de doopreg. der Mariakerk niet door mij gevonden is. Is mijne laatste veronderstelling juist, dan is de afstamming van ter Borch's vrouw aldus:

Johan van Haexbergen.

Willem Moerbeecken geh. m. Hermken v. Haexbergen.

Matthijs Matthijssen geh. met Wiesken Moerbeecken.

Herman Matthijssen geh. met Aaltje Condewijn.

Matthijs,	Wiesken, geh. met den licentmeester Gerhard Ter Borch.	Willem,	Geertruid, geh. met den schilder Gerhard Ter Borch.

Hetgeen ik genoteerd heb omtrent de Ubbekinck's (Uppinck, Oppinck enz.) is dit:

Renunc.boeken van Deventer: »Doijs, Bloijs, schepenen. Mechtelt Ubbekincks, wedwe van zal. mr. Matthis Goldtsmidt, met Jan Kremer oeren tot dieser saeken gekarenen ende thogelatenen momber, ver-

koffte« enz. enz. aan Peter ten Poll en Gertruijdt diens vrouw en beider erfgen. hun erf en huis in de Roggestraat tusschen »erven ende huijsere thobehoerende koeperen voerss. ter eijner ende die Voerst ter ander sijden, ende sie verkoepersche met oeren voerman Peter Huben tselve aen sich verworven ende gekofft hebben vermoege eijnes brieves onder der stadt segel gepasseert, door welcken dese is getransfigeert ende gesteken. Vertegen. Uijt St. Anthonis Gilde 18 g.g. jaerlixer renthen ende ander in den voerss. dingen eijn ieder sijnes rechten«. Enz. enz. 18 Juli 1618.

Ingeschr. te Dev. 12 Maart en geh. aldaar 5 April 1608: Willem Obbekinck, des averleden Volcker Obekinckx sone aen den Brinck, Cathaline van den Stappe, Gerrit van den Stappen dochter in die Cort Bischopstr.

Willem Ubbekinck brudegom.

Katelijne van der Stappen brut.

Uit dit huw. zijn te Dev. kinderen gedoopt, o. a. 23 Sept. 1610 eene dochter Judith; als doopgetuigen staan vermeld Valerius van Gijstel tot Amsterdam, de huijsfrouwe van Lucas van Beeck en de huisfrouwe van zal. Matthijes Goltsmijt.

Uit het huwelijk van eenen Jan Obbekinck met Gertruit Denijs werd 18 Oct. 1607 eene dochter Judith gedoopt; de doopgetuigen waren Tomes Vehof, Gertruit Obbekinck en Mechtelt Mattisen.

N°. 1599*e* Dev. arch., Bergstraat: »Gertruidt, gewesene wedefrouwe van zalige Volcker Ubbekinck, nu echte huisfrouwe van Jorrien van Barlijn« bewijst haren 2 onmondigen kinderen Wilhelm en Johan, bij zal. Volcker U. verworven, hun vaderlijk erfgoed; 23 Nov. 1589. Deze acte verwijst naar eene acte in

de Dev. mem.bk., d.d. 25 Mei 1589; zie ook in de mem.bk. op 17 Jan., 27 Jan. en 2 Febr. 1624.

Den 16 Nov. 1636 is een accoord gemaakt tusschen Volcker Volckerss Ubbekinck ter eener zijde en dominus Bernardus Pistorius, »pastoer tott Holten«, met Judit Volckers, zijne echtgenoote, ter andere zijde, dat laatstgenoemden op zekere voorwaarden hunne »respective bestemoeder Geertruijdt Knippincks, wed. van zal. Volcker Ubbekinck, nu tott haeren hoegen olderdom gekamen und gebreckelick sijnde, haer leven lanck in cost, klederen und alle noetdrufft tho versorgen ende tho verplegen« enz. (Dev. mem.bk.).

11. Clara Condewijn.

Zij huwde 19 Juli 1608 Wolter van Hoerne. Uit dezen echt werd te Deventer gedoopt:

24 Juli 1610, Geertruijt; v. Wolter van Hoernen, m. Clara Kondewijns, doopget. Aerent Kondewijn, frouw Hueten, frouw Mattijssen.

Haar echtgenoot Wolter van Hoorn was eerst gehuwd met Sophia Cloppenbarch; ik vond dit huwelijk echter niet te Deventer geboekt. Van zijne kinderen werden aldaar gedoopt:

a. 17 Juni 1593, Derrick; v. Walter van Hoernen, m. niet vermeld, get. Harmen Wissinck, Berta van Hoernen.

b. 27 Juli 1595, Elsken; v. Wolter van Hoernen, m. Fije Cloppenborchs.

c. 1 Jan. 1598, Johannes; v. Wolter van Hoernen, m. Fijteijn Kloppenborrich, get. Otto Huls, Harman van den Krennsen, frou Kornelisen.

d. 8 Juni 1600, Fijtgen; v. Wolter van Hornen, m. Fijtgen Kloppenborchs.

e. 3 Jan. 1602, Wolter; v. Wolter van Hoernen, m. niet vermeld, get. Anna Mullers, frouw Hulss

f. 5 Aug. 1604, Jan; v. Wolter van Hoernen, m. Feijdtijen.

g. 3 Jan. 1608, Jenneken; v. Wolter van Hoerne, m. niet vermeld, doopget. Berent Boedijnck, juffer van Oldeniel, frouw Dornbus.

N°. 1599*e* Dev. arch., Assenstraat: Wolter van Hoerne hefft huijden dato onderschr. een inventarium avergegeven ende beswaren ende voertz daerop sijnen drien kinderen, bij sijn zal. huijsfr. Fitien Cloppenberchs verworven, Elssken, Fijtien ende Jenneken genoembdt, voer oer moederlicke goedt, erffnisse ende versterff, onder haer drien eens bewessen die somma van een duijsent driehondert sestijn Carl. g. ende vijrdenhalven str., uuijt tho kijren ende to bethaelen uth sijnen besten ende geriedesten goederen, alss sie tott oeren mundigen jaeren gekamen, offte met frunde beraet in den echten staet getreden sullen sijn, daervoer dan sijn erve ende huijss in die Assenstrate ende voertz alle sijne andere goederen verbonden sollen wesen. Belavet sonsten sijne kinderen in die vriese des Heren op te trecken ende in noetdrufftige cost ende kleder tho onderholden. Actum enz. 29 Julij anno 1608, in presentie Berendt Boedinck en Herman Gielinck der kinder momberen, enz.

Wolter van Hoern is niet lang weduwnaar gebleven, zijn laatste kind toch werd gedoopt den 3 Jan. 1608 en den 19 Juli 1608 hertrouwde hij met Clara Condewijn.

In n°. 1521 van het Dev. arch. vindt men eenen »Staet ende inventaris der t saemender goederen van zal. Wolter van Hoerne und Clara Kondewijns, sijn huijsfr., gelijck dieselve opten sterffdach van Wolter van Hoerne gewest, waer uth voer irst den voer-

kinderen haer moederlicke goedt is geassigniert und avergewessen, und volgentz die bewijsonge der voerkinderen und dess nhakindes vaederlicken goedes is geschiet«.

»Des voerkinderen moederlicke goed« had opgebracht *f* 1270—6—4—.

In dorso staat: anno 1614 den 14 Jan. hefft Clara Kondewijns, nhagelatene wed. van zal. Wolter van Hoerne, teggenwoerdich inventaris ingebracht ende nha stadtrechte beswaren« enz.

N⁰. 3861, dl. VI der charters en bescheiden in het oud-archief van Kampen: 20 Maart 1611. Schrijven van Deventer aan Campen over zekere goederen van de minderjarige kinderen. van wijlen Wolter van Hoeren en Sophia Cloppenberchs, waarover Berend Boedinck en Herman Gelinck voogden zijn, welke goederen, binnen en buiten Campen gelegen, met dijken en lasten bezwaard zijn, met verzoek op verlangen der voogden uit een opgegeven drietal, te weten Arent Joncker, schout te IJsselmuiden, Henrick Stoffers en Jan van Dorsten, een curator over die goederen te benoemen.

Het huwelijk van Wolter v. H. en Sophia Cl. is mogelijk te Campen gesloten.

Renunc.boeken van Dev.: Wolter van Hoerne en Fijtgen echtelieden, zij met haren man als momber, voorts Anna van Hoerne, dochter van zal. Wolter van Hoerne, met secr. Peter Queijsen als momber, Wolter van Hoerne als gevolmachtigde zijner zuster Marie van Hoerne, wed. van Joest Geucker, Christoffer Henrichs en Johan Henricksen, beide als momberen der onmondige kinderen van zal. Joest Geucker, bij Merie van Hoerne ehelijk verworven, krachtens

bezegelde volmachten van Campen d.d. 13 Sept. l.l., verklaren verkocht te hebben aan Berent Heuten en Aeltgen van Hoerne echtelieden, respect. zwager en zuster van verkoopers, en oom en moei der onmondige kinderen »oere gerechte quoten ende andeilen als oerleuden sampt ende besonder einen iederen van vader ende moeder aengeervet ende gestorven is van dat erve ende hues, den Wijldeman«, gelegen aan den Brink te Deventer tusschen de erven en huizen van de weduwe van Joest Henricks en Gerrit Nijlant, enz. enz. 14 April 1597.

Idem: Wolter van Hoern en Fijetgen echtelieden enz. verkoopen aan Lucas van Beek en Hijlleken echtelieden enz. eene jaarrente van 9 goltg. uit hun erf en huis »den Coelenn« in de Assenstraat, waar verkoopers thans zelve inwonen tusschen »het Regenvercken« en zal. Berent van Ledden's huis. Ultimo Mei 1597.

Idem: Anna van Gemen, wed. van Daniel van Hoerne, met Otto Hulst, echtgenoot harer dochter en momber van haar zelve, voorts Otto H. en Anna van Hoerne echtelieden, voor zich zelven en hun beider onm. zoons Tonniss en Daniel, verkoopen aan Johan Tegeder eene jaarrente van 21 g.g., ad 28 st. 't stuk, uit het huis »den Wildeman« aan den Brink gelegen tusschen de woningen van Joist Henrichssens en Gerrith Nijlant enz. 10 Dec. 1597.

Idem: Anna van Gemen, wed. van Daniel van Hoerne, met Johan van Appeldorn als momber en mede optredende voor hare beide afwezige kinderen Daniel en Thonis van Hoerne, verder Otto Hulss en Anna van Hoerne echtelieden, enz. verkoopen aan j. Fenna van Ahuiss, wed. van mr. Johan Helm, eene

jaarrente van 15 g.g. uit het erve en huis »de Rose«, gelegen aan den Brink te Deventer tusschen de woningen van Peter Scholier en zal. Wolter van Hoerne, wiens (n.l. Wolter v. H.) huis nu bewoond wordt door Berent Huete. 4 Maart 1598.

Peter Scholier woonde in »de 12 Apostelen«; zie over dit huis »Eigen Haard«, jg. 1896, n⁰. 52.

Idem. Aeltien van Hoerne, wed. van Berendt Hoeten, Berendtt Hoeten en Anneken Jellen echtelieden, en voornoemde comparanten mede optredende voor Wolter en Anneken Hoeten, hunnen respect. zoon en dochter, broeder en zuster, verkoopen aan Gerrijdtt Nijlandt en diens erfg. hun huis en erf aan den Brink, gelegen tusschen de woning van genoemden Gerrijdtt Nijlandtt en »den Wildenman«. 23 Mei 1616.

Vermoedelijk is de in deze acte vermelde Berent Hoeten de hopman Berent Huete, die in 1587 na het verraad van Stanley met den gewezen bgmr. Johan Heijnck en den predikant Johannes Gerobulus als afgevaardigden der uitgeweken Deventenaars zich naar koning Elizabeth begaven om in hunnen nood en ellende eenigen onderstand te verzoeken uit de goederen van Stanley. Zij deden hunnen tocht te vergeefs.

Memorieboeken van Deventer, 3 Nov. 1619: Verdrag tusschen Berent Boedinck, momber over de kinderen van zal. Wolter van Hoorn, de weduwen Heuten en Goijkers, zusters van zal. Wolter v. H., aan de eene zijde en de kinderen van zal. Aeltgen ten Have, wed. Corbach, aan de andere zijde.

In de registers der Mariakerk te Deventer vond ik gehuwd:

Tusschen Paschen 1554 en Nat. Dni. 1555, Wolter van Hoerne, Elszken Keisers.

Tusschen Circumcis. en Margar. Virg. 1566, Daniell van Hoern, juffer Anna van Gemen.

Sententie- (memorie-) boeken van Dev.: Joanna, wed. van Joachim Keijser, met Ewolt Keijser, haren zoon en momber, voorts Herman en Ewolt Keijsers, gebroederen. Wolter van Hoerne als man en momber zijner vrouw Else en Peter Keijsers hebben »gerichtlicken gelaefft», dat Jan Petersen Schilder (eigennaam of beroepsnaam?), burger van Edam, cum consorten eene zekere som schuldig waren enz. 21 Juni (15)67.

Resolutieboeken van Dev.: Goddert van der Weijde en Ewolt Buiser momberen over de nagelatene kinderen van zal. Wolter van Hoernen. Ultimo Juli 1582.

Idem: Schepenen und raedt hebben believet dattet geriede goet van zal. Wolter van Horn bij den uthroeper verkoefft und tot meste profijt van die kijnderen angelacht sall moegen worden. 30 Oct. 1582.

Res.bk. v. Deventer 18 Oct. 1583: Altien van Horne, Meritien van Horne, Anna van Horne ende Elsken die maget hebbenn sampt und besonder bij eede verklaret, dat sie uth dem erffhuijse van oer. zal. bestemoeder, vrouw Keisers, und oerer dochter Peter, niet meer ontfangen offte genoeten hebben, off durch eenen anderen hebben laten uthhalen, als drie beddelakens, die sie seggen van die bestemoeder oer bij oer leven gegeven und van oer petermoijken oer tho huijss gebracht tho sijn. In gelicken heefft Evert Keijser sampt sijn huijsfr. Oda bij eede verklaert uth den voerss. erffhuijse na dode sijner moeder und suster voerss. niet genoeten noch uth gedragen tho hebben, und hebben beijden partien malcander den eedt verlaeten.

Te Deventer werden ingeschreven in Aug.? 1593:

Jan van Oldeneel wonhafftig te Campen, juffer Margreta Cloppenborchs ock te Campen wonhafft.

Waarschijnlijk was deze Margreta Cloppenburch familie van Wolter van Hoorn's vrouw Sophia Cloppenborch. In welke verhouding deze stonden tot de boekdrukkers van dien naam te Deventer en Amsterdam, heb ik niet ontdekt. De Deventer en Amsterdamsche Cloppenborch's behooren tot hetzelfde geslacht.

Reeds hebben wij gezien, dat Clara Condewijn voor de tweede maal huwde met Warner Strockel, wedr. van Hermanna Heijnck, op 1 April 1614.

Uit dit huwelijk werden te Deventer gedoopt:

a. 30 April 1615, Aerent; v. Warner Strockell, m. Clara Kondewijns, doopget. Aerent Kondewijn, frouw van Campen, Geertruiken Kondewijns.

b. 20 Nov. 1616, Wolter; v. Warner Strockel, m. Claera Kondewijns.

c. 16 Aug. 1618, Truicken; v. Warner Strockel, m. Clara Condewins.

d. 9 Jan. 1620, Egbertt; v. Warner Strockell, m. Clara Condewijns.

Renunc. boeken van Dev.: Clara Kondewijn, wed. van Werner Strockell, enz. verklaart verkocht te hebben aan Grietien Loedinghs, wed. van Berendt Berendtzen, en erfgen. 15 g. g. en 3 oertt, tot 28 st., jaarl. rente enz. uit haar erf en huis enz. staande in »die Hoffstrathe tuschen haer, vercoeperschen, erve ende huijss ter eenre und Tonnijs Bongertt, seemsmaeker, ter ander sijden, enz. Actum enz. 12 Januard 1626.

Het geslacht Strockel behoorde tot de oude en aanzienlijke Deventer familiën. In het 2de deel der »Bijdragen t. d. gesch. v. Overijssel» vinden belangstellenden eene uitvoerigegenealogie van dit geslacht.

De oudste generaties der Strockels waren »Bergevaarders«. Er woonden leden van dit geslacht te Bergen in Noorwegen, gelijk o. a. blijkt uit de Dev. memorieboeken; waarin op 22 Nov. 1616 gesproken wordt van Johan Strockels, schoonzoon van »Anna Hermanssen, weduwe van zal. Frans Thoenis, woonende toe Bergen in Norwegen«.

In 1614 werd genoemde Warner Strockel met den Deventer secretaris Andreas Glagaw naar den Deenschen koning afgezonden, waaromtrent ik in de Deventer resolutieboeken dit aantrof:

Jovis 11 Aug. 1614 enz. Schepen ende raedt hebben geordonniertt und geauthorisiertt Werner Strockell und mr. Andrees Glagaw secr., om van wegen hett cantoer tott Bergen in Noerwegen belangende deser stadt privilegien ende maintenu van dieselve nha Amborch und elders, daert van noeden weertt sijn, neffens d'andere Henssesteden gesanten sich tho begeven.

Zie verder: Verslag der hand. der 67e verg. der Ver. t. b. v. Ov. R. en Gesch. (1891), pag. 14.

Res.bk. van Dev. 23 Mei 1615: Alsoe Warner Strockel bij der eersten reisen nae Copenhagen, wegen der gemeenen Hansesteden neffens den secretaris Glagaw gedaen, van Claes Condewijn daer selffs ter vervallinghe der reisecosten hadde opgenomen die summa van hondert vijfthien rijxdalers, ende deselve hier bevorens in Strockels rekeninge sijn berekent ende an Strockel voldaen, ende nochtans doer ongelegentheit bij hem tot noch toe niet overgemaeckt, dan bij s. Glagau in die tweede reise an Condewijn sijn voldaen ende betaelt , ordinieren schepen ende raedt Warner Strockel voorss. sodane penningen

secretario Glagaw wederom uijttekeeren ende te betalen, om die reise costen ende vacatien daervan te verrichten voor so veele deselve connen verstrecken, ende wederom in sijne rekeninge gebracht te worden.

In de »Verantwoordinge van Joan Strockel j. u. d. en secretaris der stadt Deventer« (a^0 1672) vindt men vele nadere bijzonderheden omtrent het geslacht Strockel en aanverwanten.

Het geslacht Heijnck behoorde mede tot de oudste en deftigste geslachten van Deventer, waarvan leden aldaar voorkomen in het begin der 13de eeuw. In de memorieboeken vind ik op 16 Jan. 1610 een accoord geboekt, op 15 Jan. 1610 gesloten tusschen juffer Evermoet van Essen, wedwe van den zal. raedtsheer Ottho Roock, geassisteert met haere broeders Lucas ende Henrick van Essen ende Diederick van Rehmen, haeren neve, alss daertho gekaren mombers ter eenre, ende Johan Heijnck in qualite alss volmechtiger van sijn soone Dirrick Heijnck ende mede alss bestevader ende aengebaren momber van die kinderen van zal. Rijck Reeffsen ende Cornelia Heijncks, sijne dochter, Warner Ströckel alss man ende momber van Hermanna Heijncks, Hanss van Campen mede alss man ende momber van Essele Heijncks, Bernardus Stedemeijer oock alss man ende momber van Sophia Heijncks, ende Albert Wentholt alss man ende momber van Henrica Heijncks, alle kinderen ende kindtskinderen van Johan Heijnck ende Wijntgen Roicks ter ander zijden. Enz. Actum enz. 1610. Jan. 15.

Te Deventer huwden in 1549 vóór Paschen: Johan Heijinck, joffer Wijnnolt Roecks.

Ingeschr. te Dev. 8 Nov., geh. aldaar 9 Dec. 1600 met attest. op Harderwijk: Borgermeister Otto Roeck

van Deventer ende juffer Evermoet van Essen, s. Henrich van Essens dochter van Ha(r)derwijck.

Otto Roeck brudegum.

Sponsae nomine testati sunt ministri eccl[iae] Ha(r)-derwicenae.

Ingeschr. te Dev. 17 Mei, geh. aldaar 4 Juni 1600: Bernardus Stedemeijer van Bremen conrector ende Sophia Heijncks, kemener Heijncks dochter, in die Asschenstraete.

Bernhardus Stedemeier sponsus.

Sophija Heijncks bruut.

Geh. te Deventer 29 Mei 1593: Hans vann Campen, weduwer van s. Algen ten Stalle ende Elsselken Heijncks, Jan Heijncks dochter.

Ingeschr. te Dev. 9 Oct., geh. 24 Oct. 1602: Albert Wentholt, brauwer van Zutphen, ende Hendricka Heijncks, salige Jan Heijncks dochter van Deventer.

Jan Everss Cloppenburch als getuige des brudegomss.

Henrica Heijncks bruijt.

Het huwelijk van bgmr. Richardus Revius (Rijck Reefsen), vader van den bekenden Jacobus Revius, met Cornelia Heijncks is te Deventer niet te vinden tengevolge van lacunes in de trouwboeken.

Omtrent het geslacht van Essen, hetwelk in den 80jarigen oorlog niet werkeloos is gebleven, verwijs ik naar »de Ridderschap van Veluwe« van Bar. d'Ablaing van Giessenburg en mr. J. van Doorninck's »Geslachtk. Aant. enz.«

In de registers der Leb.kerk vond ik nog:

Ingeschr. 19 Oct., geh. 10 Nov. 1611: Frederich van den Sande, raetsheer ende momber des forstendoms Gelder, wonende tot Arnhem, juffer Evermoet

van Essen, weduwe van den overleden raetsheer Ottho Roock, wonende in die Papenstraet.

Frederick van de Sande als bruidigam.

Evermoet van Essen genamt Roek als bruijt.

Ten 3[de] maal huwde Clara Condewijn op 11 April 1626 Jan van Voorst.

Renunc.bk. van Deventer: Clara Condewijns, wed. van Warner Strockel, »nu hertroutt aen Jan van Voorst, kande ten overstaen van Laurens, haeren broeder, ende in deser saecken gekorenen ende toegelatenen momber« enz. verkocht te hebben aan »Sara en Esseltien Jacobs, gesusteren, ende haerer beijder erffg. haer erve ende huis« enz. »in de Hoffstrate tusschen Henrick Schott ter eenre ende verkoopersche ter andere sijden« enz. »met desen expressen bedinck ende bescheijtt, dat daerinne sollen verblijven twie beddesteden, die eene in de kamer, ende d' ander in de voorkeuckene, voorts twie ijseren platen ende een pottbancke, dat oock het water van kooperschen plas op der verkooperschen plas, daernaest liggende, sal moeten gescheppet ende affgedragen worden« enz. 4 Mei 1626.

Constitutiën der stad Deventer: Johan Kondewijn, j. u. l. en secretaris van Deventer, Laurens Condewijn, schout van Colmeschate, en Frederick Condewijn, gebroeders, caveerende voor hunne zuster Clara Condewijn, vrouw van Jan van Voorst, voorts jonker Johan van Holthuijs voor zich zelven, Gaert van Hoeckelum als volm. van juffer Geertruijt Mulerts, wed. van Herman van Hoeckelom, overpander van Veluwen, Berent Thijlman voor zich en zijne zuster Sijbilla Thijlmans, vrouw van Roeloff Vordinck, en Gerhardus Scheppinck j. u. d. als volm. van Elizabeth van Gesscher, wed.

van burgmr. Scherff, constitueeren als erfgen. van Bernarda Dunsberghs de doctoren Thomas Loges en Henric Heijdendael en procurator Melchior Fabius om zich in het erf- en sterfhuis van Bernarda Dunsbergh in de Polstraat te Deventer te doen inleiden en van haren man, den ambtman Joan Boxtart, erfuiting te vorderen. 10 Jan. 1634, 17 Jan. 1634.

Mem.bk. van Dev.: Den 5 Aug. 1634 compareerden voor straatschepenen van de Polstraat, Bernhardt Telleman voor zich zelven en als gevolmachtigde van zijne zuster Sijbilla Tellemans, vrouw van Roloff Vordinck, wonende te Rees, jr. Johan van Holthuijsen, wonende te Vaessen, Goert van Hoeckelom, zich sterk makende voor jf. Geertruijt Mularts, weduwe Hoeckeloms, dr. Gerhardus Schepping, gevolm. van Elizabeth van Gesscher, weduwe van kameraar Derrick Scherff, zijnde de moeder zijner vrouw, Johan Condewijn j. u. l. en secret. van Deventer, Laurents Condewijn, schultes van Colmenschate, Frederick Condewijn, alle 3 gebroeders, en Johan C. met Laurents C. zich mede sterk makende voor hunne zuster Clara Condewijns, vrouw van Johan van Voorst, alle 9 comparanten als erfgenamen van hunne overleden nicht Bernarda Dunsbergs, in leven echtgenoote van den ambtman Johan Boxtart; enz. enz.

Ten 4[de] maal huwde Clara Condewijn met Paul Sluijsken.

Memorieboeken, Dev. arch. Naedat door heeren bb[ren] in der tijt op huiden gecertificeert ende bekent gemaect was d' interdictie van dat uit de banck van leninge aen Clara Condewijns, lest wed[e] van d. Sluisken ende te bevoirens van Jan van Voorst, niet souden werden uitgekiert soodaene acht hondert ende

vijftich Car. g., als deselve weduwe uit de voorss. bancq waeren verschenen op Martini lestleden, tengevolge van seecker contract dien angaende tusschen partien opgerichtet, hebben deselve heeren den cassier Arent van Werckhoven mondelinge affgegeven, dat hie dengeenen, ten versoecke van dewelcke alsulcke interdictie ofte verbot is gedaen, sal bekent maecken, ten einde deselve binnen den tijt van drie weecken eerstcomende bestendige redenen sullen hebben te geven van verweigeringe, off dat, bij ontsten(ten)isse, ende den voorss. tijt overstreecken zijnde, die betalinge van de voorss. 850 g. aen haer, weduwe, voortaen gedaen, en volgens den teneur van 't voorss. contract, daerinne voor als nae gecontinueert sal worden. Sonder argelist. Actum enz. 17 Novemb. 1653.

Deventer testamenten, prothocol van secr. N. Fockinck, pag. 125: 27 Maart 1663. Testament van Clara Condewijns, laatst wed. van Paul Sluijsken, der rechten doctor. Zij legateert aan de Huisarmen te Deventer 150 Car. gl., aan het Voorster gasthuis, waarvan haar zal. eheman Warner Strockel provisor geweest was, 150 Car. gl., aan hare nicht Geesken Ter Borgh, dochter van zal. licentmr. Gerhard Ter Borgh en Wijssa Matthijssen, eenen zijden tabberd en eenen zijden rok; aan haren neef Henrick Daems haren »golden penninck« ongeveer van 70 gulden met het »contrefeijtsel« van testatrix en haren zal. eheman Jan van Voorst, en aan zijne dochter Aleijda Daems testatricis besten rooden rok, aan hare nicht Geertruijdt Condewijns al hare wollen kleederen als praelegaat, aan hare nicht Willemken Condewijns 100 Car. gl., aan hare nicht Wijssa Ter Borch, weduwe van voornoemden licentmr. Gerhardt ter Borgh, al haar linnen. In

hare overige nalatenschap stelt zij als erfgenamen Aeltjen Condewijn, vrouw van dr. Theodorus Scherff en dochter van haren overleden broeder Laurens Condewijn, schout van Colmenschate, de kinderen van haren overleden broeder Frederick Condewijn, zijnde d. Wilhelmus C., predikant te Hengelo, Geertruijt C., Willemken C. en Maria C., de dochters van hare overleden zuster Aeltjen Condewijn, zijnde Wijssa Ter Borgh, weduwe van voornoemden licentmeester Ter Borgh, en Geertruijt Matthijssen, vrouw van Gerrit Ter Borgh. Tot executeur van dit testamenf stelt zij Hendrick Daems, die boven zijn voorschreven legaat daarvoor 25 Car. gl. zal genieten.

Memorieboeken van Dev., 14 Febr. 1672: Gichte van den roedendrager Andries van Dort, dat hij met speciaal consent der heeren bgmr. in der tijd uit naam van Anna en Sara Ter Borgh c. s. aan de wed. Ter Borch, predikant Condewijn, dr. Theodorus Scherff, dr. Condewijn, de wed. van dr. Rhombius, Geertruijt Condewijns, Willemken Condewijns, en Maritien Condewijns, als erfgenamen van zal. Clara Condewijns, wed. van dr. Paul Sluijsken »voor hoofftse« een protest geinsinueerd heeft, behelzende: »Hoochachb. Heeren. Also d' erffgen. van Clara Condewijns, wed. van heer Paulo Sluijskes, met de vercopinge der inboedel offte meubilen, die sij metter doodt geruijmpt ende nagelaten heefft, gedencken voort te varen, willen derhalven hiermede aan u ed. hoochachtb. versoecken, dat in het gerichte geteijckent mach worden sodanige vercopinge in geeniger deelen tot eenige praejudicie sal strecken van juff. Anna ende Sara Ter Borch cum suis, als erffg. van Jan van Voorst sal., hun bestevader, wegen alsulcke praetensie, die zij uijt

dien hooffde op sodane meubilen ende vorder nalatenschap te praetenderen mogten hebben, daer in onvercort te mogen blijven, en in dese manier tegens sodane vercopingh ende eenige scheidingh off deijlinghe dien aengaende te maecken ten hoogsten protesteren. Ende dat dr. Scherff ende dr. Condewijn hierop tot antwoord hebbe(n) gegeven, dat sij mette vercopinge gedagten voor te vaeren, dat de penn. onder d' erffhuijsmr. souden berusten, ende dat de insinuanten daer aen haer regt conden versoecken. Actum et retulit den 14 Februar. 1672.

Arch. Leb. kerk: Aangekomen met attest. van Arnhem, Mich. 1652: Clara Condewijns, weduwe van sal. dr. Paulus Sluijsken, in de Papenstr.

Voor 't geslacht Sluijsken verwijs ik verder naar de »Her. Bibl.«, jg. 1881, pag. 104.

12. Gertruit Condewijn.

Zij huwde 19 Mei 1618 Herman Hermanszoon Lubeleij; uit welk huwelijk te Deventer gedoopt zijn:

a. 1 Juni 1619: Harmen; v. Harmen Luibeleij, m. Gertruij Condewijns, doopget. Arent Condewijn, Lubbert Nijlant, vrou Michijels. *b.* 10 Oct. 1620: Geertruijcken, v. Harmen Lubeleij, m. Geertruij Condewijns. *c.* 23 Juni 1622: Mechteltien, v. Herman Loebeleij, m. Geertruijdt Kondewijn. *d.* 24 Juni 1623: Harman, v. Harmen Lubbeleij, m. Geertruijdt Kondewijns. *e.* 14 Aug. 1625: Arent, v. Herman Luebelei, m. Gertruet Condewins.

Herman Lubbeleij schijnt spoedig na de geboorte van zijn jongste kind overleden te zijn; gelijk blijkt uit de volgende momberstelling:

N^{0}. 1599*f* Dev. arch. Assenstraat, 20 Sept. 1625: S. en r. stellen Laurents Condewijn, schultis van

Colmeschaet en den kerkmeester Lubbert Nijlandt tot momberen over het onmondige kind van zal. Herman Lubeleij en Geertruit Condewijns, mits dat zij de ouderlijke nalatenschap van 't kind terstond sub beneficio inventarij aanvaarden en de goederen in 't sterfhuis door den krankbezoeker Jacob Janssen doen inventariseeren en verzegelen.

Idem: Den 24 Oct. 1625 wordt Berend Jaspers in plaats van den kerkmr. Lubbert Nijlandt aangesteld over de onmondige kinderen van zal. Herman Lubeleij.

Idem: 2 Nov. 1625 wordt den schultis Condewijn de rentmr. Jan Michels als momber van de kinderen van zal. Herm. Lubeleij toegevoegd.

Men leze echter: onm. kind in plaats van kinderen blijkens deze acte van 10 Sept. 1628, voorkomende in de renunc.boeken van Deventer: Laurens Kondewijn, indertijd nevens den nu overleden rentmr. Jan Michels als momber aangesteld over zal. Herman Lubeleij's onmondigen zoon, Arent genaamd, verkoopt met consent van sch. en r. aan Claes ter Merven en Jenneken Henrixen, echtelieden, des pleegkinds huis en erf in de Hofstraat, gelegen tusschen de woningen van Jan van Boickholt »boemesijnwerker« en mr. Henrick Leijendecker, enz. 10 Sept. 1628.

Herman Lubeleij had dit huis 9 Juli 1624 gekocht (zie renunc.bk.).

Mem.boeken van Dev. 12 Juni 1626: Over het erfhuis van zal. Herman Lubeleij. Oproeping van crediteuren.

In de mem.boeken van Dev. is een verdrag te vinden d.d. 20 Sept. 1607, gesloten tusschen Derck Velinck als momber over Wijnoldt, Mechtelt en Herman Lubeleij, onmondige kinderen van zal. Herman Lubeleij, voorts Davidt van Halteren en Aeltgen

Ströckels, echtelieden, en Aerne Lubeleijss, wed. van Willem Hackenbroick, als moeder en aangeboren mombersche harer 4 kinderen Lambert, Derck, Tewess en Roloff Hackenbroick, in qualiteit van erfgen. van zal. Wolter Lubeleij, ter eener zijde, en Berent Ruirkinck ter andere zijde, »wegens der societeijt offte masschappie van den Berger handel, in welcker Ruirkinck ende zal. Wolter Lubeleij voerss. eijne geruijme tijt van jaeren mit malcanderen hebben gestaen ende der reckeningen daeruuijt gesprutende«, enz. enz. Vergelijk mem.boeken 8 Febr. 1610.

Ingeschr. te Dev. 6 Dec. 1600, geh. cum attestatione Zutphaniae: David van Halteren van Zutphen, s. Gerrit van Halterens sone, ende Altgen Stroeckels, Jan Stroeckels dochter van Deventer.

Altijen Strockels dije broet.

(Geene onderteekening van den bruidegom).

Ingeschr. te Dev. 20 Dec. 1606, geh. aldaar 6 Jan. 1607: Wijnolt Lubbeleij, des averleden Herman Lubbeleijs sone, wonende bij Derck Veelinck, Trijntien Michels, des averleden Michel van Niels dochter in den Dulcken.

Wijnnolt Lube(leij) broijgom.

Jan Michels getuige van die bruijt.

Uit dezen echt werden te Deventer gedoopt:

a. 22 Nov. 1607: Hermen, getuigen Derck Velijnck, de weduwe ijn den Dulck. *b.* 12 Maart 1609: Mechtelt, get. Gerreijt Lijgger, Mechtelt Luijbeleij. *c.* 17 Juni 1610: Micheel, get. Jan Michels, Berent Jaspers, Essele Kremers. *d.* 19 Juli 1612: Gerreijt, [moeder Trijntijen Mesges (sic!)], get. Aeltijen Kaperslegers, Lambert van Neell, Lubbert Nijlant. *e.* 21 Maart 1615: Michell, get. Hans van Kampen, Rijcke Bruins, Lubbeken van Lijth.

Ingeschr. te Dev. 16 Sept., geh. aldaar 3 Oct. 1609: Jan van Neel z. Michell van Neels zoon in die Kleijne Overstraet, Mechtelt Loubeleijs z. Herman Loubeleijs dochter in die Lange Bisschopsstraet.

Jan van Neel brudegum.

Mechtelt Luijbeleijs bruijdt.

Uit welken echt te Deventer gedoopt werden:

a. 9 Jan. 1610: Michell, get. de weduwe van zal. Michell van Niell, Wijnolt Lubeleij. *b.* 29 Mei 1615: Trintijen, get. Sweene Michels, Gerreit Lijgger tot Amsterdam, de huisfrouwe van Lubbert Nilant. *c.* 7 Sept. 1617: Truicken van Niell. *d.* 1 Aug. 1620: Mechteltien.

Renunc.bk. van Dev., 11 Oct. 1585: Johan Strockell en Derrick Halewech als door s. en r. aangestelde executoren der nagelaten goederen van zal. Roloff Lubeleij en diens vrouw Anna (Haelwech), tevens als mede erfgenamen, voorts Herman Lubeleij, Willem Teuwess, Gerrit Velinck, Wijnolt Halewech, Johan Nijelandt, Derrick Halewech Janss, en genoemde Johan Strockell, Herman Lubeleij en Willem Theuwss als gevolmachtigden van Wolther Lubeleij, der afwezigen en tevens hunner respective vrouwen, allen erfgenamen van zal. Lubelij en diens vrouw voorzegd, verklaren verkocht te hebben zeker stuk land aan den cameraar Wijnolt ther Loe en Maria, diens vrouw.

In het doopregister der Mariakerk vond ik geboekt op 27 Aug. 1589: Gerarda, dochter van Harman Lubelije en Mechteldis; doopget. Gosen Roever, frouw Oolbeecken. Er is eene lacune in het register van Maart 1580 tot Mei 1587; na 27 Aug. 1589 trof ik geene kinderen uit dezen echt meer aan. Ook het huwelijk van Harman Lubeleije en Mechteld, ongetwijfeld de ouders van Wijnolt, Herman, Mechtelt en

bovengenoemde Gerarda, die 20 Sept. 1607 reeds overleden schijnt te zijn geweest, heb ik niet gevonden.

13. Johanna Condewijn.

Zij was gehuwd met Gerrijt Eijlers, die reeds gestorven was vóór 27 Sept. 1603, gelijk blijkt uit onderstaande acten.

N°. 1599*e* Deventer archief. Bergstraat: Schepen ende rhaedt confirmiren ende authorisiren tott momboren offte curatoren aver der wed. Jenneken Eilers susters kinderen Hendrick Kondewijn ende Steven Hoetmacker, ordonnirende denselven, datt sie sodanige penn., ter som. van driehondert ende vijfftich gl. cr. den voersch. kinderen thobehorende, mett advijs van den straetschepen ahm besten ende beqweemsten anleggen sollen. Actum enz. 27 Sept. 1603. Ter zijde staat: In plaetze van Henrick Kondewijn iss Jan Temminck tott momber gestelt. Actum den 12 Jan. 1609.

»Engelbert van Doetinchem van den rhade und Lubbert tho Pass van der geswaren gemeenten, kerkmr. van st. Lebuini kercke verkofft Jenneken Condewijns, der weduwen van zaligen Gerrit Eijlerts, eene grueve in s. Lebuini kercke gelegen in den buijtensten ganck naest het raethuiss, bij der secretarien gestoelte«, enz. 31 Jan. 1604 (renunc.bk.).

Haar zoon Gerrijt was secretaris van Deventer. Zijn naam ontbreekt op de lijst der secr., medegedeeld door mr. J. I. van D. in dl. 8 der »Bijdr. tot de gesch. van Ov.«

Resol.boeken van Deventer, 4 April 1610: S. en r. hebben tott een derden secretar. in plaetze van zal. mr. Jan van Appeldorn angenamen Gerrijt Eilerttz, die sonne van zal. Gerrijt Eilertz, ende also dieselvige sijn woeninge teggenwoerdich is hebbende in Sgre-

venhaegen sall hie sich aldaer tott Michaelis thokommende verholden; omme in sodanen tijdt sich in stylo ende praxi ferner tho exercirenn.

Res.bk. van Dev. 11 Oct. 1610: Gerrith Eijlers licent. hefft alss secretaris dieser stadt den eedt daertho staende in senatu gedaen.

Hij is gestorven voor 1624, volgens testament zijner moeder, te vinden in n⁰. 1598, Dev. arch. (boek van secr. Kondewijn):

Suchtelen, Nijlandt, schepenen. Jenneke Kondewijns, nagelatene wed. van zal. Gerrijt Eijlertz, betrachtende die sterfflickheit menschelicker natuiren etc., hefft gesondes, gaenden, und staenden lijves, und goeden verstandes mecum tutore, haren neve, van haere tijdtlicke goederen volgender gestalt gedisponiertt, in den eersten, alsoe haer soene zal. Gerrijdt Eijlertz, tijdt sijnes levenz deser stat secr., een marcabile som van penn. in sijn studijronge binnen und buijten landes gecostett hefft und daer und baven hem in hijlix forwerden durch haer vollmechtigers mede gegeven hefft een duijsent Carl. g., op welcke 1000 Carl. g. sie, testatrix, bij sijn leve tijdt, ahn hem uthgekijrt hefft 540 g. c., so datt sijne kinderen und derselver erffg. noch competiren 460 g. c., alss is hoer wille, datt nha haer doodt ahn dieselve kinderen und erffg. die vorss. 460 g. c. bethaelt sollen worden, waertegens gifft testatrix haer dochter Truijken und derselver kinderen und erffg. oick duijsent Carl. g. vrij gelt, sonder eenige kortinge daer ahn tho doen, dergestalt, datt alles, wess haer dochter Truijcken vorss. ten respecte van hare hijlixforwerden hefft ende oick van wegen hare lanckwilige getrouwe diensten van haer hefft genoeten, voer uth sall hebben und profitiren sulckes, datt, nha datt die

vorss. 460 g. c. als oick voerbenoemde 1000 g. c. respective voer uth bethaelt sijnnen, die restirende haere alinge nhalatenschap tuschen haer dochter Truijken und haer zal. soens kinderen in twie gelijcke delen gedeilt und genaten sollen worden, ende is haer wille, datt Truijkens kinderen haer nalatenschap van hett eene oppett ander, und haer soens vorss. kinderen van gelijcken vant eene oppett ander ter lester doot tho sall erven und versterven. Eindlick gifft testatrix den Huijsarmen hijr binnen een hondert Carl. g. Sonder arglist. Actum coram Suchtelen schep. den 1 Novemb. 1624.

Aan genoemde bron ontleen ik tevens deze twee extracten van testamenten:

Jenneken Kondewijns, wed. van zal. Gerrijt Eijlertz, enz. herroept al hare vorige testamenten enz. en stelt tot hare erfgenamen in »haeres zal. soens Gerrijdt Eijlers twie kinderen und haer zal. dochter Truijckens eene kindt«, in dezer voege, dat ieder der 3 kinderen voorn. een derde deel ontvangen zal. De 3 erfgenamen moeten echter »ahn vijff armenhuijskens binnen deser stadt, tho weten ahn Keijsersplas, twie Scherffs armenhuijsekens, Sacramentshuis, ende ahn Augustinus armenhuijsken in die Haegenstegele« uitkeeren de som van 100 keizersguldens, den gl. ad 20 st. Executoren zullen zijn schultis Laur. Kondewijn en mr. Herman Matthijssen »weerdijn deser stadtt munthe«. Act. enz. 21 Nov. 1632.

Jenneken Kondewijns, wed. van zal. Gerrijdt Eijlertz, enz. herroept alle vorige testamenten enz. en stelt in tot erfgenamen »haeres zal. soens Gerrijdt Eijlers 2 kinderen und haer zal. dochters Truickens eene kindt, bij Loddewich Janss ehelick geprocreiert«, in dezer

voege, dat ieder kind een gelijk aandeel zal ontvangen; komt echter de zoon harer dochter Truijcken, Jan Loddewich genaamd, zonder »lijveserven« te sterven vóór de kinderen van haren zoon Gerrijdt Eijlers, dan zal zijne portie versterven op de 2 kinderen van Gerrijdt E., en omgekeerd; stierven echter alle kinderen, dan verviel de nalatenschap van testatrix op hare naaste dan nog in leven zijnde bloedverwanten. Van de 850 g. cr., die genoemde Loddewich Janssen van haar tegen rentebetaling geleend heeft, moet hij 600 g. cr. weder in het erfhuis inbrengen, waarvan ieder der 3 genoemde kinderen 200 g. cr. zullen ontvangen, de overblijvende 250 c. gr. moet hij aan de momberen van zijnen zoon Jan Loddewich ter hand stellen »tott volste van Jan Loddewichs stuijdironge«. Verder vermaakt testatrix vooruit aan Stijntien, de dochter van haren overleden zoon, »all haer linnen und wullen tott haeren lijve gehorende mett twie paer laekens und 2 paer kussentagen van die besten«. Executoren zullen zijn schultis Laur. Kondewijn en mr. Herman Matthijssen, »weerdeijn van die munte deser stadtt«, die voor hunne moeite elk »een roesenobell« zullen ontvangen. Act. enz. 28 April 1635.

Ingeschreven te Deventer 31 Juli, geh. aldaar 21 Sept. 1613: Gerhardus Eijlaerts, des overleden Gerrit Eijlerts sone, secretaris deser stede, Mechtelt van Merveldt, des averleden Goddert van Mervelts dochter tott Nahuiss.

Gerardus Eilhard sponsus.

Sponsa non fuit praesens.

Gedoopt te Deventer:

16 Oct. 1614: Gerreijt; v. Gerreijt Eijlers, m. Mechtelt van Mervelt, get. Jan van Gesscher, Hans Kondewijn secretarijus, vrou van Mervelt.

7 Sept. 1618: Godefridus; v. Gerrijt Eijlers, m. Mechteltt.

Den doop van Christina heb ik niet in de Deventer registers gevonden, evenmin het huw. van Truicken Eijlerts met Lodewijck Jansen, wier zoon Jan den 11 Aug. 1622 te Deventer gedoopt werd; de vader heet dan Lodewijck Jansen van Alst.

Ingeschr. te Dev. 8 Jan., geh. aldaar 25 Jan. 1642: Franciscus Pavau, cornet in garnisoen liggende tott Vreden, Christina Eilers, dr. van zal. secretarius Gerrit Eilartz, in de Ass(enstraat).

Christijna Eijlers bruijt.

Sponsus non fuit praesens.

14. Nicolaas Condewijn.

N°. 1599*f* Dev. arch. Engestraat.: Schepen ende raedt hebben tot momberen aver zal. Niclaess Condewijnss kinderen gestelt ende geconfirmeert haeren secret. Condewijn ende desselven broeder Laurentz Condewijn, scholtiss van Colmeschaete, om ten averstaen der heeren straedtschepenen in scheijdinge ende deijlinge haerer olderlicke goederen met malcanderen te treden. Actum in senatu den 25 Novemb. ao. 1620 coss. Doijss, Scherff.

Memorieboeken van Dev., 26 April 1623: Bekennen wij onderschr., erffgenaemen van zal. Arent Condewijn voer unss, und unssen erffgenamen, dat die er(ent)f. Jan Gerrittsen und Anneken Verheijden, sijne huijssvrouwe, ahn unss affgelossett, voldaen, ende betaelt hebben alsodaene duijsent Carl. gl. samt twie jaeren achterstedige rhenten, des jaers tsestich Carl. gl., maeckende in alles elff hondert ende twintich Carl. gl., als wij tot noch toe gehadt hebben uth haer erve ende huijss den Swarten Arent genoemt ahn den

Brinck aldernaest Gerrit Arentsens erve ende huijss gelegen. Actum enz. 26 April 1623.

»Onderstont met verscheijden handen«: Johan Condewijn bekenne voor mij unde als momber aver zal. broeder Claes kinderen enz., Laurens Kundewijn, enz., Herman Lubeleij enz., Warner Strockel enz., Johanna Condewijns enz., Frerijck Condewijn, Herman Matthijssen enz.

Vergelijk charter van 7 Sept. 1611, te vinden onder n⁰. 6 (pag. 226/227); zie tevens pag. 256.

15. Laurens Condewijn.

Hij huwde 13 Oct. 1611 Geesken van (den) Hardenbergh Jans dochter.

Laurens C. stierf vóór 19 Oct. 1638, blijkens aant. bij eene momberstelling d.d. 10 Juni 1630, n⁰. 1599*f*, Dev. arch. Zie bij n⁰. 9 dezer aant. (pag. 232).

Omtrent het geslacht Hardenbergh noteerde ik o. a. het volgende:

Memorieboeken van Dev., 5 Juni 1587: B., s. en r. doen weten aan Reindt ten Nahuiss »welcker gestalt Margareta, nhagelatene wedwe van zal. Swijr Wolterss, nhu die huisfr. van Johan van Hardenborch, scholten tho Olst, alhijr in den schrijfkaemeren opt raedthuiss, een inventarium van desselvigen oeres zal. mans und dess geheelen erffhuises goederen als dess nha stadttrechte behoeret, ingelacht« enz.

Renunc.bk. van Dev.: Grietgen Thonissen, wed. van Johan van Hardenbergh, in leven schultes van Olst, maakt 17 Oct. 1624 haar testament. Daar zij al hare goederen aan neven en nichten vermaakte, vermoed ik, dat zij niet de moeder is van Geesken en de zoo aanstonds te noemen kinderen van den schultes Jan van den Hardenberg, en dat die kinderen dus uit een

18

vroeger huw. van Jan van den Hardenberg geboren zijn. Zie verder de renunc.bk. op 12 en 24 Jan. 1629. Blijkens constitutiën der stad Deventer had Grietgen Thonissen op 20 Juni 1587 eenen onmondigen zoon uit haar huwelijk met Swijr Woltersz.

Const. der stad Deventer, 1 Febr. 1616: Derick van den Hardenberch voor hem zelven, Lourens Kondewijn als man van Geesken van den Hardenberg, licentiaat Hellendoorn als gevolmachtigde van Frerick van den Hardenberch, allen als erfgenamen van wijlen Johan van den Hardenberch, in leven schout te Olst, constitueeren Christoffer Fabius en Willem Lipper om hunne zaken en rechtsvorderingen tegen de 7 landgenooten of iemand anders, binnen of buiten Deventer, te verwalten.

Mem.bk. van Dev. 12 Aug. 1622: »Laurentz Kondewijn schultis alss sub beneficio inventarii erffg. van zal. Frederich van den Herdenberch, gewesene volboertige broeder van sijn huijsfr. Geesken van den Herdenberch«. Genoemde Derck v. d. H, was geh. met. Emerentia van Keppel, welk huwelijk ik te Deventer niet geboekt vond, doch dat moet hebben plaats gegrepen tusschen Febr. en Juni ongeveer van 1696, daar te Deventer gedoopt werden:

12 Jan. 1606: Derck; v. Derck van den Herdenberch, m. Gesken, doopget. ritmester Hasse Bron, capteijn Tengenagel, luijtenant Jan van Brenen, frouw Mengers, frouw van Merckel.

25 Jan. 1607: Stijne; v. Derck van den Hardenberch, m. Emmerentia van Keppell, doopget. Jan van den Hardenbarch schultes te Olst, juffer Anna van Harsolst huijsfrouwe van Henderick van Keppel, juffer Margrieta van Dalen weduwe van averleden Huerlijnck.

Emerentia van Keppel was een kleindochter van jonker Derrick van Keppel blijkens raadsresol. d.d. 12 Maart 1621.

Nog vond ik te Deventer gedoopt op 20 April 1635: Stinen; v. Jan van den Herdenbarch, m. Grietgen Jansen.

Bovendien had de schultes Jan v. d. H. minstens nog eene dochter Maria, geh. 1°. met Derck Soltberch, 2°. met Jan van Deth. Wanneer het 1ste huw. plaats greep, bleek mij niet, doch te Deventer werden gedoopt:

2 Dec. 1604: Geertijen; v. Derck Gerrijsen, m. Merrijtije, doopget. Jan van den Herdenbarch, borgemeester Conraet Au(gu)stijnes, de frouwe ijn den Solbarch.

23 Nov. 1606: Mechtelt, v. Derck Gerreijtsen, m. Marijken van den Hardenbarch, doopget. Gerreijt Soltberch, frouw van den Herdenbarch, Jutte Jans.

Ingeschr. te Dev. 22 Oct., geh. aldaar 13 Nov. 1631: Jan van Detth, backer, weduwer van Heijltjen Gerrits aen den Brinck, Marritjen van Hardenberg, weduwe van zal. Derck Soltberg in de Papenstraet.

Jan van Ditt bruedegam.

Sponsa nescivit scribere.

Het bewijs dat Maria en Geesken v. d. H. zusters waren vindt men in deze acte:

Renunc.boeken van Dev.: Merritien van den Hardenbergh, wed. van Jan. van Deth, maakt testament. Zij »praelegateert aen haer suster de wede. van zal. schultis Laurents Condewijn haer swarte slechte rock ende het schilderitien van Abrahams offerhande; aen haer nicht Merritien Janssen, huijsvrouwe van Henrick Telcoorn haeren sangelschen ende boratten rock

ende haer groot ijseren pott, ende aen de voorsz. Henrick Telcoorn, wegens verscheijden diensten ende moeijten een hondert Car. gl.« enz.; aan »haer nichte, de huijsvrouwe van Daniel van Gesscher, haere beddestede, een dousin tinnen tellioren ende een lapken pellens; aen de kinderen van Jenneken Soltberghs, wede. van den praedicant Bolderen, als Derckien, Gerritien ende Toentien van Bolderen, ijeder een hondert Car. gl. ende aen haer jonghste broeder Joannes vijfftich Car. gl.; aen de kinderen van Stientien Soltberghs, met naemen Aeltien ende Joanna, alsmede Aeltien, dochter van zal. Henrick Soltbergh, ende Mechtelt, dochter van Jan van Rennes, soo nae haer zal. dochter Mechtelt Soltberghs is genoempt, elck oock hondert Car. gl.«. Testatrix begeert, dat, zoo een der kinderen van Jenneken Soltberghs komt te overlijden, »desselffs legaet sal devolveeren op de andere kinderen, ende nae der laesten doodt op de moeder, van dewelcke het weder sal comen ende vervallen op Soltberghs geslachte« enz. enz. Voorts legateert testatrix aan »Jan en Adriaen van Renes, Joan van Bolderen rectoor, mitsgaders Evert, Aeltien ende Elsken van Bolderen, huijsvrouwe van den voorn. Adriaen van Renes, ijeder acht Car. gl.«. Den armen legateert testatrix 50 Car. gl. Verder beschikt testatrix, dat Jan van den Hardenbergh, wonende te Olst, de 100 gl., die hij van haar op rente heeft, na haren dood mag behouden. Tot erfgen. harer overige goederen constitueert testatrix »haer suster Condewijns voornoemt ende bij afflijvicheijt van haer, haere dochter, de huijsvrouwe van Daniel van Gesscher, ofte haere kinderen in haer plaetse, ende bij der kinderen afflijvicheijt, den voornoemden Daniel van Gesscher;

voorts haer nichte Merritien Janssen, en bij afflijvicheijt van haer, desselffs eheman Henrick Telcoorn, ende nae sijnen doode oirer beijder kinderen, alsmede haer neve Jan van den Minnesten, des voornoemden Merritiens broeder, ende nae afflijvicheijt van hem desselffs huijsvrouwe ofte haere kinderen om in drie gelijcke portien haeres, testatricis, naelaetenschap onder haer minnelick te deijlen« enz. 15 April 1656. Zie verder renunc.bk. op 1 Juli 1658 en Dev. mem.bk. op 1 Juli 1658, waar een »accort« staat d.d. 5 Mei 1658.

16. Frederik Condewijn.

Hij huwde 2 Jan. 1616 Elsken te Goer Dirksdr., weduwe van Wilhelmus Luimans, en 15 Mei 1627 Jenneken, dr. van Albert Ebbelen.

Van de familie der 2de vrouw weet ik niets te zeggen; betreffende de te Goor's noteerde ik dit:

N^0^. 1599*c* Dev. arch.: Zije, salighe Dericken Goirs weduwe, hefft bewisset oiren drien kinderen bij Derick oiren voirman gewonnen ende geworven, ghenoimpt Griete, Wendele unde Derick, onder hem drien samenderhant voir oir vaderlicker erffnisse ende versterff schuldelois ende commervrij virtich Jochemsdalers van oiren reetsten guederen uthtrichten dat ene kindt opt ander tvererven ende tho versterven ter lester doith, unde sall die kinderkens erlick nae oiren vermogen onderhalden bess tot oiren mondigen jairen tho. Actum coss. Lair, Doijss, in bijwesen Jan van Goir alss ohem der kinderen van oirs vaiders wegen, Rotger Bruijns ende Arnt Janss alss zwagers. Actum ut supra opten 29ten Octobris anno (15)45.

Ingeschr. te Dev. 1 Dec., geh. aldaar 18 Dec. 1610: Wilhelmus Luijmans, witman van selig Gertien Everss,

Elsken te Gohr, selig Derrick te Gohrs dochter, beid wonde in die Pon(t)stegel.

Wilhelmus Luimans bruidegum.

Elsskenn te Goer, brudt.

Wilhelmus Luimans was een schoolmeester, blijkens eene acte van 3 Sept. 1585, te vinden in de mem. boeken van Deventer, waarin voorkomt »mr. Wilhelm Lumans schoelmeister«.

Mem.bk. van Dev., 12 April 1625: Jenneken Janssen, wed. van Willem van Goer, maakt 11 April ten overstaan van Jacob Janssen »van haer daertoe becoort«, met haren zal. mans moeder Trientien Woestinges, wed. van Lubbert van Goer, verdrag in forma »eenes erffmaeggescheijtts« wegens de geheele nalatenschap van voorn. Willem van Goer, in presentie van Lubbert Trent, Matthijs Gerrits en Berent ....., alle drie schoonzoons van voorn. Trientien Woestinges.

Ingeschr. te Dev. 28 Jan., geh. aldaar 14 Febr. 1604: Willem van Ghoer meijster Lubbert van Ghoers sone, Swaentien Janss des averleden Jan Berentssdr. wonende beijde in die Smeestraet.

Wijllem van Goer broegem.

Swene IJans bruuijt.

Ingeschr. te Dev. 1 Nov., geh. aldaar 18 Nov. 1606: Willem van Ghoer, meester Lubbert van Ghoers sone, weduwer van de averleden Sweentien Janss, in die Smeestraet, Janneken Janss, weduwe van de averleden Christiaen Hermessen in die Nijestraet.

Wijllem van Goer broegoem.

Willemer IJansen als ghtoeghen fan dije broet.

Frederik Condewijn was majoor of wachtmeester der stad Deventer, wat hetzelfde is, want zijne dochter Geertruid wordt bij hare geloofbelijdenis genoemd

dochter van den overleden »wachtmeester Condewijn«; zie aant. op n⁰. 32 (pag. 293).

Hij woonde 6 Juli 1618 in de Lange Bisschopstraat naast het huis »de Prins«; zie renunc.bk. van Dev.

Den 25 April 1627 stellen s. en r. aan tot momberen over de onmondige kinderen van Frederick Kondewijn, bij zijne overleden vrouw Elsken te Goer verwekt, Berendt Janssen en Johan Kondewijn, en den 8 Maart 1645 Daniel van Gesscher en Jan Menssen als momberen over Merritien, onm. dochter van zal. Frerick Kondewijn, bij Jenneken Albertz verworven. Beide acten zijn te vinden in n⁰. 1599*f* en *g* Dev. arch., Bisschopstraat.

Mem.bk. van Dev.: Op 9 Mei 1646 compareerden Ge(er)truit, Willemken en Wilhelmus Condewijn, kinderen van den zal. »majeur« Frerick Condewijn, bij zijne eerste vrouw geprocreëerd, en Jan Mensen en Daniel van Gesscher als momberen van Merritien Condewijn, dochter van genoemden Frerick C., bij zijn 2de vrouw Jenneken Alberts verworven, »ende hebben deselve d' eene den anderen bedancket goeder ontrichtonge an wederzijden heures respectiven vader- en moederlicken goedes«. Den 3 kinderen uit het 1⁰ huw. viel ten deel eene jaarl. rente van 300 g.g. kapitaal, staande op een huis in de Ponttstegele, mr. Egbert Timmerman toebehoorende. In 't gemeenschappelijk bezit van alle 4 kinderen bleef »hett landt in Veluwen, een huijsken tot Borcken, mitsgaders twie renteverschrijvongen, vermeuge inventaris«.

Res.bk. van Deventer, 14 Maart 1623: Schepen ende raedt hebben geresolveert, dat Frerick Condewijn sal scheren ende bereijden voor sijn gebeur alle die

bommesijden, soe daer sollen gemaecket offte geweven worden int aen te stiffftene Spinhuijs.

21. Johannes Condewijn.

Res.bk. van Deventer, 27 Juni 1651: Ter requisitie ende opt' versoick van Clara Condewijns, lest wede. van wijlen d. Paul Sluisken, hebben s. ende r. gestelt tot curatoren ofte momberen den personen van d. Theod. Berdenis ende Roloff van Stienbergen over den onnoeselen Jan Condewijn, soon van zal. secret. Condewijn. Zie verder aldaar op 12 Aug. en 24 Nov. 1651.

Hij schijnt niet altijd »onnoesel« geweest te zijn, te oordeelen naar eene acte in de Dev. mem.bk., d.d. 17 Mei 1633, waaruit ik dit contract geef: Schultis Laurens Kondewijn en Henrick ter Spil, momberen over de kinderen van secr. Kondewijn en diens overl. huisvrouw Joanna Ruirincx, geven toestemming, dat secr. Condewijn het onderhoud van zijnen zoon Joan, die te Franeker gestudeerd heeft en zijne studiën te Groningen wil voortzetten, ten deele bekostigt uit Joan's moederlijke nalatenschap. Met approbatie van s. en r. d.d. 18 Mei 1633.

Ingeschreven werd in het album studiosorum van het Dev. Athen. 26 April 1630: Joannes Condewijn, Daventr(iensis).

23. Matthijes Condewijn.

In de Bijdr. tot de gesch. van Ov., dl. VIII, pag 304, staat vermeld, dat »25 Maart 1658 s. en r. op voordragt der straatschepenen in de Bergstraat te Deventer, om zijn bekende zwakheid, tot curators over Matthijs Condewijn gesteld hebben Joan Engels lic(en)t. en Gerard ter Borgh«.

Renunc. boeken van Dev.: Arnold Condewijn med.

dr. voor zich en als gevolmachtigde van dr. Joan Rhombius, zijnen zwager, krachtens volmacht voor schepenen van Embrick op 23 Juli 1659 gepasseerd, alsmede Rutger van Loen med. dr. en philosoph. prof. als gevolmachtigde van Gerhardt Voet, majoor der stad Swolle, en dr. Peter Queisen als momber over Joannes Condewijn, zoon van wijlen Willem Condewijn, krachtens volmacht voor b., s. en r. der stad Swolle op 26 Nov. 1661 gepasseerd, verklaren in qualiteit van erfgen. van zal. Matthijs Condewijn verkocht te hebben aan secr. Joan Rouse en Martha Brouwers, echtelieden, zekeren hof gelegen buiten de Noordenbergpoort tusschen den hof van zal. schultis Laurents Condewijn en dien van Joan Berenbroeck enz. 4 Maart 1663.

Stukken betreffende het landgoed »de Kranenkamp« in bezit van den heer Iz. A. Houck: »A° 1653. den 18 Junij. Math. Condewijn sal den Cranenkamp voor de schultes van Colmschate gerigtelijk moet(en) verbinden voor die elf g.gl. jaerlijx, daermede den Moespot voor desen beswaert was en bij resolutie van den 11 Sept. 1650 ontlast is, vermits verstaen word, dat die verklaringe van Math. Condewijn, op dato voorsz. gedaen, niet bundig is«.

24. Johanna Condewijn.

Zij huwde 11 Aug. 1646 den med. doctor Johannes Rhombius.

Betreffende haar en de familieleden van haren man noteerde ik:

Charter in bezit van den heer Iz. A. Houck. Jasper van Marckel, scholtus van Colmenschate, verklaart dat verschenen is voor hem, Arnold Condewijn, med. doct., gevolmachtigde van Johanna Condewijns, wed. Rom-

bius, geassisteerd met haren momber enz. »voor haer selffs en mede onder renunciatie van het benefic. sen. cons. Vell., caverende voor haren affgegoeden soone d' e. Johannes Rhombius der beijde rechten dr., mitsgaders voor haere onmundige kinderen«, en Lebuinus Rhombius j. u. dr. voor zich zelven, gelijk mede bgmr., s. en r. van Emmerick in qualiteit van »overmomboiren« der voorn. onmondige kinderen van zal. dr. Rhombius, uit kracht van procuratie voor sch. van Emmerick gepasseerd op 14 Maart 1679 enz., alsmede Aleida Lebuina Rhombius, dochter van voorn. Johanna, wed. Rhombius, mondig zijnde en geassisteerd door Joan Engels j. u. l., haren momber. Comparanten verklaarden gecedeerd en opgedragen te hebben aan Abraham Willems Cremer en Webbetjen Alberts, diens huisvrouw. het erve en goed Cranencamp enz. enz. Actum te Deventer 15 Maart 1679.

Renunc.bk. van Dev.: Johannes Roombius, med. doctor te Embrick, voor zich en zijne absente echtgenoote Johanna Condewijns enz., verklaart overgedragen te hebben aan Jurriaen Jansen, grutter, en Court Theunissen van Laer, momb. over Henrica Frerix, onmond. dochter van mr. Frerick Hendricx, kleermaker« ten proufijte van hetselve «zekere renteverschrijving, gedat. 7 Mei 1641, ten behoeve van zal. secretaris Condewijn gepasseerd enz. 5 Aug. 1661.

27. Arnold Condewijn.

Wanneer hij gedoopt werd, bleek mij niet uit de registers te Deventer.

Voor het ingaan van zijn huwelijk met Geertruijt Mullers is hij uit goede inzichten en motiven met

zijne bruid overeengekomen haar in plaats van juweelen, kleinodiën, kostbare kleederen en andere sumpteuse festiviteiten de som te geven van 2000 Car. guldens, gelijk hij doet den 28 Mei 1658 (Renunc. bk. van Deventer).

In de memorieboeken van Deventer komt op dato 17 Febr. 1681 een »weete« van s. en r. van Deventer voor, gericht aan Aleida Mullers, benevens de kinderen en erfgen. van wijlen Herman Dereksz Mulder als erfgen. van wijlen Koert Mulder, behelzende, dat bgmr. en cameraar Cornelis Vos lic., nomine uxoris, Mechtelt Holt, wed. van prof. dr. Rutger van Loenen, en Geertruid Kondewijns »met arrest ende beslagh hebben geprocedeert op alle ende ijgelijke sodane effecten, goederen, obligatien als anders, als onder dr. Arnold Condewijn berusten ofte in tucht beseten worden«, in eigendom toebehoorende aan Aleida Mulders en kinderen of erfgenamen van genoemden Herman Dercksz Mulder.

Omtrent de familieleden van Arnold Condewijn's 2de vrouw juffer Johanna Odilia van Ensse verwijs ik naar de »Heraldieke Bibliotheek« (1883, pag. 396, 397). Aldaar wordt opgegeven, dat Joan Godefried van Ensse, heer van de Scheer, Brinck en Heest, gehuwd met Catharine Sophie van Essen, erfdochter van Swaenenburg, negen kinderen had, van wie Johanna Odilia 6 Mei 1680 venia actatis bekwam en in 1682 den med. doctor Arnold Condewijn huwde, en dat Condewijns naam in zekere niet nader aangeduide genealogie uitgewischt was.

Ten 3de male begaf Arnold Condewijn zich in den echt met Lummina Eeckholt. Zij was de dochter van Roelof Eekhout en Anna van Wilsum, en zuster van

Hendrik Eekhout, bgmr. van Campen, geh. met juffer Aletta Coops, en van Christoffel Eekhout, geh. met Willemina Roijer. Voor deze geslachten raadplege men de »Geslachtk. aant.« van mr. J. van Doorninck.

Dr. Condewijn werd begraven te Deventer in de Lebuinuskerk den 21 April 1694.

In het prothocol van inventarissen der stad Deventer (1680—1699) komt voor een »Staat en inventaris der naegelatene goederen van wijlen doctor Arnold Kondewijn, opgericht door Henrick van Welbergen en Winand Loman, als gestelde momboiren van sijn ed. nagelatene soon Joan Laurentius Kondewijn, bij Lummina Eekholt ehelijck geprocreert«, overgegeven 24 Mei 1694.

6 Jan. 1699. Momboirrekening, afgelegd door de voogden van Jan Laurentius Kondewijn.

In dezen inventaris worden de volgende schilderijen vermeld:

In 't erf- en sterfhuis door den vendumeester verkocht 1°. 9 Mei 1694:

1 geschilderd venster met een schenktafeltjen	f	1— 3—
2 landschappen	f	7— »—
1 hase met patrisen	f	3— »—
2 prentjes off glasen stukjes . . .	f	»—16—
1 banquet-stuck	f	3— »—
1 vischstuckjen	f	2—10—
1 prente landtschap en bloempot . .	f	1— 1—
Een grote landschap	f	7—15—
De bespottinge van Christus . . .	f	11— »—
Een see- en fruitstuckjen	f	2—16—
1 crucifix	f	4— »—
2 ovale see-stukjes	f	2— »—

2°. Den 11 Mei:

een deel schilder-lijstjes . . . . . *f* »—13—

3°. De momboiren uit de handt vercoft en ontfangen:

1 schilderie van de haene ende vos. *f* 2— 2—

4°. Voor 't onmundige kindt beholden:

De portretten van de sal. dr. Kondewijn sijn vader ende moeder ende sijn twee broeders.

Een schilderie op ofte boven de schoorsteen-mantel van sijn ed. ende eerste vrouwe.

Een schilderie van sijn ed. selven in sijn kintse jaren.

Een geteijkent stukjen van sijn ed. achter een glas.

30. Aeltienn Condewijn.

Zij huwde 6 Oct. 1640 Daniel van Gesscher en hertrouwde 9 Juni 1660 Theodorus Scharf.

Omtrent de geslachten van Gesscher en Scharff doe ik, met verwijzing naar pag. 163, 222 en 223, nog de volgende genealogische mededeelingen.

Aaltje Scholier, de vrouw van Jan van Gesscher, was eene dochter van Peter Scholier (pag. 222), die in het huis »de 12 Apostelen« woonde, gelegen aan den Brink, eenmaal het hoogste huis van Deventer, waarvan men eene beschrijving kan vinden in het tijdschrift »Eigen Haard«, jg. 1896, n°. 52; zie ook jg. 1898, n°. 11. Mijne gissing aldaar uitgedrukt, dat de gang door het oude Muntgebouw de voormalige Binnen-Raampoort kan zijn, blijkt mij echter onjuist te wezen, want in 1591 werd Peter Scholier tot wederopzeggens toe vergund »eijnen uthganck tusschen denn mueren achter sijn hues thoe maecken«, enz. (concord.bk. (pag. 490).

Jan van Gesscher huwde 4 Sept. 1604 Aaltje Scholier, uit welk huwelijk o. a. deze 2 kinderen:

Jan van G., ged. 28 Juli 1605, bgmr. van Deventer, huwde 19 Oct. 1630 Geertruid, dochter van bgmr. Thomas Verwer, en hertrouwde 13 Febr. 1651 Anna Holtinck, wed. van Jan van Bockholt. Uit het 2de huw. geen kinderen. uit het 1ste deze 6 kinderen:

1. Bartien van G., ged. 3 Juli 1631, huwde 9 Oct. 1653 Michael de Haes. Zie n°. 19 der aant. op ter Borch, geneal. D.

2. Jan van G., ged. 4 Nov. 1632, ruiter onder majoor Ittersum, huwde met attest. op Oene 21 Febr. 1675 Anna Kempen, wonende te Oene.

3. Aaltje van G., ged. 9 Febr. 1634, huwde 28 April 1659 Gerhard Stam van Wesel, wien zij 2 kinderen schonk. Hij hertr. 2 Juni 1668 Sibilla, dr. van zal. Matthijs van Niel, en verwekte bij deze vrouw 4 kinderen.

4. Hendrik van G., ged. 26 April 1635, huwde 1 Febr. 1659 Elsebe S., dr. van den licentiaat Johannes Sichterman, bij wie hij verwekte eenen zoon Hendrik, ged. 20 Oct. 1659.

5. Daniel van G., ged. 28 Juni 1636.

6. Margaretha van G., ged. 5 Febr. 1638, huwde 31 Aug. 1662 Hendrick Stam van Wesel, wien zij 2 kinderen baarde. Hij hertr. met att. op Wesel 23 Nov. 1668 Catalina Lenaerts, wonende te Wesel.

Daniel van G., ged. 12 Febr. 1615, huwde 6 Oct. 1640 Aaltje Condewijn (die 22 Juli 1660 hertr. met Theodorus Scherff). Uit dit huw. deze 5 kinderen:

1. Altien, ged. 14 Sept. 1641.
2. Lauwerens, ged. 27 Jan. 1644.
3. Jan, ged. 28 Mei 1646.
4. Arnoldus, ged. 4 Aug. 1650.
5. David, ged. 11 Jan. 1654.

Hendrik Scharf, bgmr. van Deventer, huwde aldaar 13 Maart 1631 Elsken, dr. van Aris van Bommel. Uit dezen echt sproten:

1. Derk (= Theodoor), ged. 14 Febr. 1632, geh. 22 Juli 1660 met Aaltje Condewijn.

2. Adriaan, ged. 15 Febr. 1634, geh. 7 Nov. 1657 met Elisabeth, dr. van zal. Jan ter Welberg. Uit dezen echt 9 kinderen.

3. Jan, ged. 6 Maart 1636, geh. 22 Sept. 1674 met Catharina ter Welberg, weduwe van Hendrik Daems, en dr. van zal. Jan ter Welberg. Uit dezen echt 3 kinderen.

4. Hendrik, ged. ......, geh. 13 Juni 1661 met Anna Hester Roeck, weduwe van Hendrik van Brienen. Uit dezen echt 6 kinderen.

Van al deze personen staan de doop- en huwelijksacten te Deventer geboekt.

31. Geertruicken Condewijn.

Zij trouwde 6 Mei 1632 Casper Roemer.

Uit haren echt werden te Deventer gedoopt:

a. 28 April 1633, Henrick; v. Casper Roemer, Gertrut Condewins.

b. 26 Aug. 1634, Abraham en Isaac; v. Casper Roemer, m. Gertruidt Condewins.

c. 27 Nov. 1636, Elisabet; v. Casper Roemer, m. Gertrud Kondewijns.

Arch. Leb. kerk. Onder de novitii in Sept. 1632 staat vermeld: Geerdruit Condewins w(ijf) van Casper Romers opt Grote Kerkhof.

Ingeschr. te Deventer 9 Mei en geh. aldaar 2 Juni 1657: Casper Casperss j. g. in de Bagijnestr. met Lijsbeth Roemers, dr. van sal. Casper Roemer, in de Vleeschhouwerssteege.

Casper Caspersen, bruidegum.

Eliesabet Roemers als bruijt.

Als kinderen uit dezen gedoopt noteerde ik: *a.* 25 Juli 1658 Swaentjen; *b.* 27 April 1660 Geesken; *c.* 14 Dec. 1664 Casper; *d.* 8 Nov. 1670 Hermina; *e.* 20 Juni 1675 Klaes; *f.* 24 Aug. 1679 Martinus.

Het is echter wel mogelijk, dat ik niet alle kinderen heb opgemerkt. Bij doop *c—f* heet de vader Casper van Minden, de bruid bij doop *a* Elijsabeth Caspers.

N⁰. 1599*g*. Dev. arch., Assenstraat: Kasper Roemer, sich verandersatett hebbende, hefft op huijden dato voer die heren straetschepenen een inventaris avergegeven ende beswaren, ende daerop sijne twie onmondige kinderen, Henrick und Lijsbet, bij sijn zal. huijsfr. Geertruijdt Kondewijns ehelick geprocreiertt, voer haer moederlicke goedt bewessen, vrij und suijver, die helffte van 5460 g(ulden) c(urrent) 16 (st.) 4 (penn.) belopende 2730—8—2, ende daerbij noch drie roesenobels, alles uth tho kijren uth sijne beste und geriedeste goederen, wanneer die vorss. kinderen tott haren mondigen jaeren gekaemen offte met vronden beraet werden kommen tho hijlicken, und daerentuschen in die vriese des Heren op tho trecken, ende met cost und noetdrufft to versorgen. Sonder argelist. Actum coram cam. Nijlandt loco lic. Quaetacker, und ter Smitten, straetschepenen van d' Assenstrathe, in bijwesen der kinderen vorss. momberen Henrick Swijrss und Mattijs van Neel, die verclaringe gedaen hebben, datt nha hare beste wetenschap denselven kinderen mett sodane bewijsonge moederlicken goedes genoich geschiet. Den 4 Novemb. 1643.

In dit zelfde archiefnummer staat onder de rubriek Assenstraat vermeld, dat s. en r. tot momberen aanstellen over de 2 onmond. kinderen van Casper Roemer, Henrick en Lijsbet, verwekt bij Geertruidt Kon-

dewijns, Henrick Swijrss en Gerrijdt Becker »in den Buijr«, dat 25 Juni 1643 Mattijs van Niel wordt aangesteld in plaats van Gerrijdt Becker en 7 Nov. 1656 Henric van Raelte in stede van Henric Sweerss.

Onder n^{0}. 1521 van het Dev. arch. is te vinden het »Inventarium opgericht bij Caspaer Romer, weduwenaer van zal. Geertruijt Kondewijns, van alle sijne gereede en ongereede goederen, om daermede sijnen tween kinderen Henrick ende Elisabeth, bij de voorschreven Geertruijt Condewijns ehelick geprocreeert, haer moederlicke goet te bewijsen«. Ingebracht en bezworen 4 Nov. 1643. Hieruit deel ik slechts mede, dat de »summa des totalen rijckdoms« *f* 7257—1—12 en die der lasten *f* 1796—5—8 was, zoodat er een bato was van *f* 5460—16—4, »waervan den tween kinderen voor moederlicke goet toekomt« *f* 2730—8—2, »ende eenen iederen derselver« *f* 1365—4—1—, »behalven drie rosennobels, so den kinderen toequaemen«. Onder de »lasten des erffhuijses« komt voor eene post van 12 gg. of in guldens en stuivers 16—16—0— aan »moeij van Steijn tot Swolle«, »an mijn sone Herman voor moeders goet *f* 500« en »noch an denselven voor imboel voor hem vercoft *f* 48«. De inboedel was hoogst eenvoudig; schilderijen vond ik er niet onder vermeld.

In de resol.bk. van Deventer tref ik nog aan:

10 Jan. 1652. Opt reqt. van Caspar Roemer als rijckxmuntgesel ende beëdet smitmr. deser stadt munte, geapt.: Schepenen ende raedt mainteneren suplt. bij sijne privilegien, ende verstaen dienvolgens, dat hij van den impost vrij ende exemt is.

Te Deventer huwden 17 Febr. 1620 (ingeschr. 29 Jan.): Caspar Roëmer van Steen, smetmeister in de

19

statsmunt, wonende in de Engestraet, Lisbet Hendrijxen, dochter van zal. Henric Niewkercken, won. in die Polstraet.

Casper Romer brudigum.

Lijesebet Hendrijcks bruitt.

Uit dit huwelijk werden te Deventer gedoopt: *a.* 22 Sept. 1622, Hendrick; *b.* 4 Juli 1624, Herman; *c.* 10 April 1626, Peter; *d.* 26 Dec. 1627, Derck; *e.* 13 Dec. 1629, Swentgen.

Res.bk. van Dev., 12 Sept. 1629: Casper Romer nae zijn vaderlandt willende vertrecken is geaccordeert voor een tijdtlanck te moegen dienst nemen.

Volgens n°. 1599*f*, Dev. arch., Polstraat, worden 19 April 1632 Hendrick Roloffs en de koster Berent Pauluss a Borne tot momberen aangesteld over de onmond. kinderen van Casper Roemer, verwekt bij zal. Elisabet Hendricx; volgens idem, Assenstraat, heeft Casper Romer van der Stien, wed. van Elisabet Henricx van Nieukercken, hertrouwende den 5 Mei 1632 inventaris overgegeven en zijnen 2 onmond. nog in leven zijnde kinderen, Herman en Swaentgen Caspers genaamd, »voor derselver moederlicke goet eens voor all uit zijnen besten ende gerietsten goederen verwisset ende bewesen« 1000 Car. g., ad 20 st. 't stuk, in plaats van 959—15—4 zijnde ²/₃ parten »in de helfte van den totalen erffhuises rijckdom, waervan het resterende derde part door het overlijden van een kint nae doode van de moeder op hem verstorven«. Verder kreeg ieder kind 2 zilveren lepels en Swaentgen een zilveren beker van 16 lood met nog 3 zilveren lepels, van welke voorwerpen de beker door de bestemoeder en de lepels door Michiel van den Stien aan het voornoemde kind tot pillegift gegeven waren, enz.

Omtrent Herman Roemer vond ik in de renunc.bk. van Deventer op ultimo April 1658 Herman Roemer »'s landts ingenieur« verklaart te transporteeren aan dr. Nic. Fockinck, secr., als momber over de kinderen zijns overleden broeders Jan Fockinck, eene obligatie van 1000 Car. g. kapitaal enz., welke transportant is hebbende ten laste van zal. Nic. Hoogers en diens vrouw, geteekend 28 April 1651.

Dev. res.bk., 6 Sept. 1647: Schepenen ende raedt hebben den soon van Casper Romer, alhier met den heeren gecommitteerden uijt den raedt van state gewest zijnde, om te visiteren deser stadts fortificatien, uit goede consideratien, vereert twintich Car. g. per den heeren cam. Marienburg te betalen.

Renunc.bk. van Dev.: Caspar van Minden, gevolmachtigde van Herman Roemers luid volmacht van 17 Mei 1663, draagt over aan Tonisken Jansen, wed. van Arent Martens 2 »acten van becande schulte«, respect. van 17 April en 11 Mei 1656, enz. Actum enz. 16 Juni 1663.

Ingeschr. te Dev. 17 Juni, geh. aldaar 4 Juli 1643: Caspar Roemer, wed. van zal. Geertruit Condewijn, Elsken de Hase van Stapelau, j. dr.

Casper Romer bruidegom.

Elsken de Hase bruet.

Uit dit huw. werd te Deventer gedoopt 4 Mei 1648: Gertruijt; v. Casper Roemer, m. Elsken de Has.

Ingeschr. te Dev. 4 Febr., geh. aldaar 28 Febr. 1671: Gerrit Slechtenbre, soon van zal. Jan Slechtenbre, ende Geertruijdt Roemers, dochter van zal. Caspar Roemers, beijde aent' Nieuwmerckt

Garrijt Slijchtebree als brugum.

Geertruijt Roemers als bruijt.

Mem.bk. van Dev.: Casper Roemer koopt van de heeren van het capittel een »erve und huijss opten hoick van hett Paepenclooster tegens den olden st. Oluff aver gelegen«, hetwelk hij tot op de fundamenten doet afbreken en waarop hij twee nieuwe huizen doet timmeren. 1 Juni 1649.

De »olde st. Oluff« was de »Bergevaerssocieteit«, gelegen op den hoek van de Lange Bisschopstraat en Sandrasteeg, dragende thans het huisnummer 7.

Het is mij niet mogen gelukken te ontdekken, of van Caspar Roemer afstamt *de schilder Casper Romer*, van wien Kramm op gezag van Nagler mededeelt, dat hij was *een schilder en bouwmeester in Nederland geboren, die zich te Napels vestigde en daar vele werken vervaardigd heeft. Hij bloeide, waarschijnlijk, in het begin der 18e eeuw.* Hij kan, wat den tijd betreft, wel een kleinzoon van Casper R. en Geertruid C. geweest zijn.

32. Geertruit Condewijn.

Haar testament, d.d. 24 Maart 1665, is te vinden in het prothocol van den Dev. secr. Fockinck. Hieruit deel ik het volgende mede: Zij legateert aan hare zuster Willemken C. 16 gulden jaarlijks, »welcke niet in 't gasthuijs, maer in haer handen gelangt sullen worden«; aan de Huisarmen 50 gl.; aan het st. Elisabeth gasthuis 50 gl.; aan de kinderen van haren neef Hendrick Daems 50 gl.; aan de kinderen van dr. en prof. Rutger van Loenen 100 gl.; aan hare »pille« Geertruit, dochter van Aloff de Verwer, 25 gl.; aan Mechtelt Gerrits in het Stappenhuis 10 gl. benevens een paar hemden en een paar »halffdoeks slaeplaeckens«; aan Fenne Jacobs »die maegt« van voorn. prof. van Loenen een paar hemden; aan

Janneken, minne van dr. Everhard Bouwer, en Hendrickjen, diens maagd, elk een hemd; aan haar petekind Elsebe Geertruijt, de dochter haars broeders, het kastje »soo als't daer staet« met alles wat er in is. In hare overige nalatenschap stelt zij tot eenigen en universeelen erfgenaam haren broeder Wilhelm C., predikant te Hengelo, of bij vooroverlijden diens kinderen.

Arch. Leb.kerk: Geerdruijt Condewijns, dochter van den overleden »wachtmeester Condewijn«, doet belijdenis des geloofs. Sept. 1645. Idem: Aangenomen met attest. van Hengeloe Geerdruijt Condewijns in de Baginestraat.

Res.bk. van Dev. 24 Mei 1682: Op de requeste van Geertruid Condewijn, versoekende een jaarlixen penninck tot verlichtinge van hare huishuire is geapost.: Wort suppliante begunstiget met 25 Car. gl. jaarlix haar leventlanck geduirende van nu af aan door de rentmr. van Diepenveen te betalen.

Reg. van lijf- en losrenten, rijksarch. te Zwolle, dl. VII. 10 Dec. 1689 en 10 Juni 1690. Ten behoeve van Geertruid Kondewijn. Ten lijve van Jacomina Kondewijn, oud in haar 5e jaar, dr. van Fred. Arn. K. en Gesina van der Werf. Kap. *f* 250, rente *f* 30. Ten lijve van hare nicht Geertruid K., oud in haar 3e jaar, dr. van Fred. Arn. K. en Ges. v. d. W. Kap. *f* 250, rente *f* 30.

33. Wilmken Condèwijn.

Arch. Leb.kerk: »Met attestatie gekoomen omtrent Paaschen 1660 van Leiden, Willemken Condewijns j. d. in de Bagijnestr.«.

34. Wilhelmus Condewijn.

Arch. Leb.kerk: In Juni 1642 doet belijdenis des geloofs »Wilhelmus Condevijn, sone van Frerik Condevijnn, studiosus theol. in de Lange Bischopst.«.

Ingeschr. in het alb. stud. van het Dev. athen. 21 Oct. 1637: Wilhelmus Condewin, Daventriensis. Hij was predikant te Hengelo in Overijssel 1648—1679.

In het doopboek der hervormden aldaar staat geschreven: »1679 den 21 Septemb. heeft 't Alderhooghste belieft mijn seer lieve en waerde vaeder d. Wilhelmus Condewijn, in sijn leven eerwaerdig leeraer in J. C. gemeente tot Hengeloe door een saghte en seer saelige doot uit dit jammerdal in sijne eeuwige rijcke te haelen en dese gemeente van haeren getrouwen harder te beroeven«. Op de volgende pagina staat: »Namen der kinderen, die van mij Fridericus Arnoldus Condewijn v. d. m. in Hengelo gedoopt sijn. Anno 1679« enz.

40. Merreitgen Condewijn.

Ach. Leb.kerk: In 1654 doet Maria Condewijs j. d. in de Papenstraet belijdenis des geloofs.

42. Jan Laurens Condewijn.

Ingeschr. in het alb. stud. van het Dev. ath. 5 Febr. 1705: Johannes Laurentius Conduin, Daventr.; dezelfde werd 15 Oct. 1707 als student in de medic. te Groningen ingeschr. Hij stierf ongehuwd.

44. Borchard Wilhelm Condewijn.

Ingeschr. in 't alb. stud. te Leiden 17 April 1675: Borch. Will. Condewijn, Daventriensis, jur., en te Groningen 23 Nov. 1675: Borchardus Gulielmus Condewijn, Daventriensis, l. l.

45. Frederick Arent Condewijn.

Ingeschr. in 't alb. stud. te Leiden 23 Sept. 1674: Frederick Arent Coudewijn *(lees: Condewijn)*, ex Twentia, 20, t. Hij was 1679—1684 predikant te Hengelo (Ov.) en 1684—1694 pred. te IJhorst.

Arch. Leb.kerk: Anno 1672 doet belijdenis des ge-

loofs Frederick Arent Condewijn, student in de Bagijnestr.

Reg. van lijf- en losr., rijksarch. te Zw., dl. 7. Verschijnende 9 Juli 1694 en 9 Jan. 1695. Ten behoeve van Frederik Arnold Kondewijn. Ten lijve van zijne dochter Johanna K., oud .... jaar, wier moeder was Gesina v. d. Werf. Kap. *f* 250. Rente *f* 30.

48. Jacomina Condewijn.

Zij werd ingeschr. in 't register der overledenen te Zwolle 23 Nov. 1750.

Van Anraedt.

De schilder Pieter van Anraed is geen Deventernaar van geboorte, zooals men tot nu toe geloofde. Hij wordt vermeld als jongman van Utrecht, toen hij zich te Deventer liet inschrijven in de huwelijksregisters.

Het komt mij echter niet onwaarschijnlijk voor, dat hij een afstammeling is van Derk van Anraed, die zich uit Keulen te Deventer vestigde, en wiens zoon Pieter zich naar Amsterdam begaf. Deze Pieter v. A. kan niet dezelfde zijn als de schilder Pieter v. A., want eerstgenoemde huwde in 1626 en laatstgenoemde wordt bij zijn huwelijk in 1663 *j. m. (jongman)* genoemd. Ondanks de welwillende nasporingen van den heer mr. R. Veder, arch. van Amsterdam, en mr. S. Muller, rijksarch. in Utrecht, is de aansluiting niet gevonden. Hier achter vindt men in chronol. volgorde de acten in de verschillende archiven voorkomende.

De schilder Pieter van Anraed huwde met Antonia, de jongste spruit uit de echtverbintenis van Jan van der Veen en Antonia Roerkink.

Jan van der Veen was geen onvermaard poeet in zijne dagen; omtrent hem kan men in den »Overijsselsche(n) Almanak voor Oudheid en Letteren« van 't jaar 1848 een artikel lezen. Van der Veen is als »de Deventer Vader Cats« te beschouwen; zijn eigenlijk beroep was apotheker; hij schijnt te Haarlem geboren te zijn, naar hij zelf zegt, doch zijne moeder schijnt hem te Deventer nog onder het hart gedragen te hebben. Zeer bekend is van hem zijn werk getiteld »Zinne-Beelden oft Adams-Appel«, hetwelk in 1642 te Amsterdam bij Everhard Cloppenburg gedrukt werd.

Houbraken (dl. III, pag. 50) noemt Pieter van Anraat eenen »potzige(n) knaap«, die veel op had met »de Rijmoeffening« van Jan van der Veen, om welke reden hij veel omgang met hem hield«. Verder spreekt hij van zijn huwelijk met v. d. Veen's dochter, en zegt hij van dezen »brave(n) pourtret en gezelschapschilder«, dat hij in 1672 te Amsterdam kwam wonen en aldaar het regentenstuk in het Huiszittenhuis op de Breestraat schilderde, en dat dit stuk »bijzonder wort geprezen«.

In 1660 deed Peter van Anraed te Deventer zijne belijdenis des geloofs, huwde aldaar in 1663, liet aldaar in 1670 zijn 4de kind doopen, vertrok in 1673 met attestatie naar Amsterdam, van waar hij in 1675 met attestatie weder naar Deventer terugkeerde en stierf te Deventer in 1678.

Het rijksmuseum te Amsterdam bezit een mansportret van hem, op de verkoop der coll. Broers te Utrecht in 1873 voor *f* 35 gekocht. Het stuk was gemerkt: Pieter van Anraadt a. 1671.

Verder bevindt zich daar nog bovengenoemd regentenstuk van het Oude Zijds Huiszittenhuis, door

hem in 1675 geschilderd. »Deze schilderij, bij de opheffing van dat huis, in 1808, opgerold en in eene kist bewaard, is nu (1848), na 31 jaren duisternis, eerst weder in het licht gebragt, en gelukkig gaaf en ongeschonden bewaard gebleven« (Kramm). In het museum te Haarlem is een regentenstuk van het Heilige Geesthuis, dat tot jaartal draagt 1674. De heer C. W. R. Scholten J^r^ te Amsterdam bezit een portret van den boekdrukker en geschiedschrijver Isaac Commelin, door van Anraedt ao. 1675 geschilderd.

Wijlen mr. H. Houck, not. te Dev., had 2 stukken van hem, een mans- en een vrouwsportret (personen onbekend), die bij de veiling te Amsterdam door de firma Roos en C^o^. in 1895 samen voor *f* 700 van de hand gingen. D^r^. A. J. Kronenberg te Rotterdam is thans de eigenaar. De stukken zijn beide gemerkt: Pieter van Anraadt, 1664.

Na deze zeer zeker onvolledige opgaven ga ik over tot mededeeling der archiefstukken, doch geef eerst dit korte overzicht, hoe de families Anraedt, Verwer en Wolfsen aan elkaar verwant zijn, 'tgeen voor een goed begrip der in chron. orde geplaatste acten wenschelijk is.

Johan Verwer huwde Anna Roelofs.
Uit dit huw. 3 kinderen geboren:

- Conraad V. huwde 20 Jan. 1624 Gesina Geertsen, weduwe van Albert Albertsen.
- Jan V.
- Mechtelt V. huwde 30 Juli 1623 ds Johannes Roothuis.

Anna Roelofs hertrouwde 4 Aug. 1612 Derk Anraat, wednwnaar van Ursule Cranenburg.
Uit haar 1ste huw. gedoopt te Keulen 2 zoons:

- Peter v. A. 5 April 1606.
- Derk van A. 1 Dec. 1609.

Gesina Geertsen hertr. 17 Dec. 1633 Rijkman Wolffsen, weduwnaar van Aaltje van Wilsum, bij wie hij had eenen zoon:

Uit dit huw.:

Aleida Verver, ged. 11 Juli 1626, gehuwd 20 Aug. 1644 met Hendrik Wolffsen.

Uit dit huw.:

De schilderes **Aleida Wolffsen,**
ged. 24 Oct. 1648,
huwde
Petrus Soury.

Ingeschr. te Dev. 12 Juli, geh. aldaar 30 Juli 1623: Johannes Roothusius, dienaer des Godlijcken Woorts tot Iselmuden, sone van Thomas Roothusius, dienaer des Godlijcken Woorts binnen Deventer, Mechteltgen Verwers, dochter van sal. Johan Verwer, wonende aen den Brinck.

Joannes Roothuisius bruidegom.

Machtelt Verwers bruit.

Ingeschr. te Dev. 3 Jan. 1624, copulati te Swolle: Conraet Verwer, soone van zal. Jan Verwer woon. aen den Brinck, Geertien Goerts, wed. van zal. Albert Albertss tot Swol.

Geh. te Zwolle 20 Jan. 1624: Coenraedt Verwer, sal. Jan Verwer n. s. tot Deventer ende Geessien Gaertss n. w. van sal. Albert Aelbertsen.

Ged. te Zwolle 11 Juli 1626: Aeltien, d. van Conraet Varvers ende de moeder Giesien Gerrits.

Daar de huw.reg. te Zwolle ontbreken van 1644—55, kan het huw. van Henric Wolfsen en Aleida Verwer daaruit niet bewezen worden. Ik ontleende mijne opgave aan een ms. geneal. Ook staat het vermeld met andere geslachtkundige aanteekeningen, door Henric Wolfsen zelven geschreven in een exemplaar van het Zwolsche Stadrecht.

Auszüge aus dem Kirchenbuch der Lutherischen Gemeinde in Köln a/R. N°. 216. Getaufte von 1602—1721. Heirathen von 1630—1721. In dem Kirchenbuche beginnen die Heirathseintragungen erst mit dem Jahre 1630.

1606 April 5, E(ltern): Derich Anrad, Ursula; K(ind): Peter; Z(eugen): Doct. Gerlach Els, Doct. Lauterbach, Trintgen Neumans (fol. 8*a*).

1609 December 1, E.: Derich Anradt, Ursula; K.:

Derich; Z.: Jacob v. der Gruben, Johan Schunck; Margareth Merrems (fol. 12*b*).

1603 März 6, fungirt Detrich Anradt als Zeuge bei einer Tauffeier.

1607 Dec. 20, fungirt Ursula Anradt als Zeuginn bei einer Tauffeier.

Ingeschreven te Deventer 11 Juli, geh. aldaar 4 Aug. 1612: Diderich Anraeth wedewer, burger toe Cölln, Anna Roelofs, weduwe van z. Johan Verwer aen den Brinck.

Deijrick Anraudt sponsus.

Anna Roel(o)fs sponsa.

N°. 1599*e* Deventer archief, Overstraat: S. en r. stellen ende confirmiren tott momberen aver die onmondige kinderen van Anna Roeluffs bij zal. Jan Verwer ehelick geprocreiertt, Jacob Becker ende Gerrijdt Hissinck. Actum enz. 17 Julij 1612.

Anneken Roeluffss, nagelatene wed. van zal. Jan Verwer, hefft huijden data een inventarium avergegeven ende beswaren, ende daer op haren kinderen Mechtelt, Koendertt, ende Jan, voer oer vaederlicke goedt bewessen under haer allen eens die som. van achtduijsent, twiehondertt, acht- und dertigh Carl. g., ende vijrtijn str., noch die helffte van eenige verscheiden parten in die Oest-Indische compagnie, item die helffte vant gheene van die Rijgesche uthstaende schuldt kommen wert, mett noch haer quota van sekere onverkoffte mollenstienen ende van ettlicke verkoffte mollenstienen, uuijtstaende schulden, diewelcke den erffg. van zal. Willem van Geel und Jan van Ewichs kinderen mede concerniren, gelavende die vorss. 8238 Carl. g. 14 str. tsamptt ghene van die vorss. drie posten voer haere ahnpart respective

kommen weertt uth haren besten ende geriedesten goederen uuijt tho kijren, wanneer hare vorss. kinderen tott oeren mundigen (*jaeren*) gekamen, offte mett fronden beraet in den echten staet sich werden begeven, under verbandt aller harer goederen nha stadtrechte, undt interim in die vriese des Heren op tho trecken, und mett alle noetdrufft to versorgen. Actum coram Hemertt, Scherff loco Suchtelen, straetschepen van d' Oeverstrate. Den 1 Aug. 1612. In presentie der kinderen momberen Jacob Becker und Gerrijdt Hissinck, diewelcke nha oere beste weetenschap verclaerden, datt den kinderen mett sodane bewijsonge genoech geschee.

N⁰. 1194 Dev. arch.: Derck Aenraedt van Cöln koopt 21 Jan. 1614 het kleinburgerschap te Deventer.

Gedoopt te Deventer 15 Febr. 1616: Margrietijen; v. Derck Anraedt, m. Anna Roelefs.

Memorieboeken van Dev.: Anneken Roeluffs, gewesene wed. van wijlen Johan Verwer, nu die huijsfr. van Derick Anraet, voer desen den 23 Decembris 1611 verkofft hebbende ahn Johan Volckers goltsmit oer ervo ende huiss bijnnen deser stadt, in die Bischobstrate staende, voer die som van soevenhondertt und negentich gg., tho bethaelen in vijr termijnen, affgetagen dennoch den uuijtganck, breder inholt der vorwerden, op welcke termijnen niet meer dan hondertt sess und negentich goltg. twelff str. betaelt sijnnen, so datt coeper in mora verbleven die reste tho bethaelen, wesende die voer die alinge somma der koeppenn. borge die e. Jan van Schreeck und Thomas Vehoff, samptt ende besonder, und eene voer all desswegen verobligiertt ende verbonden, als haer eigen und proper schuldt tho betaelen, und dan die borgen,

wegen misbethaelinge der restirender koeppenn. in voerhebbens gewesen, hett vorss. huis opt nije tho willen opslaen ende vercoepen, ten einde sie schaedeloes ende geindemnisiert mucht(en) verblijven, alss iss erschennen Geertruidt Volckers, moeder van koeper Johan vorss., und hefft mett mr. Johan Stien notar. oeren gekaren momber angelavet, op irst kommende St. Johan, edoch op Jacobi daer ahn volgende praecise, und sonder lenger vertoch, ahn gemelt(en) Jan van Schreeck, tott schaedeloesichheit der borchtocht, uuijt tho kijren ende tho betaelen die som van twiehondertt goltg., ad 28 str. t stuck, waermede die voergenamene vercoepinge dess huijses gesuspendiertt sall sijn, stellende gedacht(e) Geertruijdt Volckers, van wegen prompte betaelinge der vorss. 200 gg., tott een hypotheeck een handtschrifft van vijrhondertt Carl. g., slaende op Goessen Jochums ende Stijntien sijn huijsfr. to Haerlem woenachtigh, de data den 24 Junij a⁰ 1614, daerbeneffens alle haer geriede ende ongeriede, hebbende ende noch tho bekommene goederen, ghiene exempt, submittirende dieselve allen rechten und gerichten tott reële executie, als mett allen rechten verwonnen, bij pandthaelinge und vercoepinge derselver, waertegens gedachte Geertruijdt ghiene exeptie offte contradictie sall genieten moegen. Actum mett handtastinge. Coram Doijs schepen. Den 26 Febr. 1616.

Mem.bk. van Dev., 9 Aug. 1616: Quaestie over eene som gelds, onder berusting zijnde van Dirck Anraedt, groot »585 g. c. salvo calculo, toebehoorende Guillaume van Offenbergh, warop Balthasar Bitter nae landt rechte heeft geprocedeert« enz.

Renunc.bk. van Dev., 10 Maart 1617: Er wordt gesproken van »erven ende huijseren Derick Anraedt

thobehorende«, gelegen aan den Brink naast het huis »de Ketell«.

Idem, 27 Mei 1617: Derick Anraet deser stadtt burger kande, also hie dogdelick ten achteren is bij Jan Evertzen van Essen die som. van 323 g. c. 6 str. 6 penn., procedirende so van verstreckten penn. als geleverde waeren, datt Jan van Gelder tott Doesborch hem, van wegen sijn schoonsoene Jan Evertzen vorss. die vorss. 323 g.—6—6, deswegen met arreste ende rechte geconstringiert sijnde, ten vollen voldaen ende gecontentiert hebbe, bedanckende gemelten Jan van Gelder goeder bethalinge, ghiene actie offte ahnsprake op Jan Evertzen van Essen ader sijne erffg. beholdende, dan ten eenemael daer van quitirende, und hefft Anraedt vorss. verclaringe gedaen, dat Jan Haeck ende sijn huijsfr. gemelten Jan Evertzen stieffvaeder en moeder die gerechte helffte der vorss. 323 g. 6 str. 6 penn. schuldich sijnnen op tho leggen ende tho betaelen. Enz.

Mem.bk. van Dev., 6 Nov. 1619: Accoord tusschen Derck Aenraedt, Jan van Deth Hermssen, en Grietgen, huisvrouw van Herman Wunderick, met secr. Andreas Glagau als momber, voor zich en hunne litis consorten, als creditoren van schipper Berendt Lambertzen van Sneeck, ter eener zijde, en genoemde Berendt Lambertzen ter andere zijde.

Renunc.bk. van Dev.: Anna Roeluffsen, gewesene wed. van zal. Johan Verwer, nu die huijsf. van Derick Anraedt (mett mr. Christoffero Fabio, haren tott deser saeke gekaren und vergunten momber, die welcke oick voer gemelten Anraet, absent sijnde, de rato hefft caviertt), voerts Jacob Becker, alss verordenthe momber aver die kinderen van zal. Jan Verwer bij gedachte Anna ehelick geprocreieertt, kanden enz.,

verkofft tho hebben Jan Volckers, Geertruijdt Dyonys sijn huisfr., und oeren erffg. haer erve ende huijs mett sijn rechtt und gerechtigheit, gelegen in die Bischobstrathe, tuschen erven ende huijseren der erffg. van zal. Arendt Huijrninck ter eenre, und Evertt Sliters ahn die ander sijdt, enz. Actum enz. 16 Junij 1620.

N⁰. 1599*f* Dev. arch., Waterstraat: S. en r. hebben gesteld »die persone van Derick Anraedt, beneffens Jacob Becker tot eenen medemombar over zal. Gerrit Breeders kinderen. Actum enz. 28 Augusti 1621.

Renunc.bk. van Dev.: Conraedt Verwer, sohn van zal. Johan Verwer bij Anna Roloffs ehelick geprocreert, voor weinigen dagen van schepen ende raedt veniam actatis geobtineert hebbende *(bij raadsres. van 4 Maart 1623)*, ende nu voorhebbens sijnde sich naer Oostlandt ende elders tot verrichtinge sijner coopmanschappen te begeven, ende overdenckende die sterfflichheit menschlicker naturen enz. heeft enz. naervolgende testamentaire dispositie ofte uijterste wille opgericht, ende geordiniert, ingevall hij sonder wettelicke lijves erven naertelaten deser werlt mogte komen te overlijden, dat in sulcken vall sijne suster Mechtelt ende broeder Johan Verwer, ende derselver respective erffg., sullen sijn erffgenamen van alle sijne met doode naertelaten gereede ende ongerede, jegenwoordige ende toekompstige goederen, geene van allen uijtgesondert, om die allen met malcanderen lieff- ende friendelicke te deelen, erfflicken ende euwiglicken te hebben ende te holden, te kieren ende te wenden, dat ende soe derselver goeden raedt sal gedragen, sonder inrede van iemanden. Des sullen sijne erffg. voorn. uijtkieren nae sijnen doot naervolgende legata: an die Huijsarmen deser stadt 25 gg., het Manhuijs 25 gg., St. Elizabeth gasthuis 25 gg.,

ende des zal. bestevaders Roloff Jansen gestiffde Armenhuijs binnen Swolle gelijcke 25 gg. eens, versoeckende testator sijne moeder Anna Roloffsen dese sijne uijterste wille te ratificieren ende niet qualick te nemen, dat hij haer met hare behoorlicken legitima in dese verbij gegaen heeft, overmits hij vaste vertrouwt sijne voorss. moeder hiermede wel te vreden te sullen sijn. Edoch indien sijne moeder desangande eenige onverhoopte swaricheit mogte maken, is testatoris wille dat alsdan de moeder haere legitimam sal proufiteren, ten eijnde bij gebreck van sulcks dit sijn testament niet kragteloos mogte gemaect worden. Begeerende voorts van Jacob Becker ende Gerrit Hissinck, sijne gewesene mombaren, in sijnes, testatoris, affwesent die goede handt daran te holden, ende hem in alle behulpigh te zijn, dat hij van stiefvader Derrick Anraedt sijnes zal. vaders bewesene goedt ten vollen bekomen moge. Actum enz. 19 Martij 1623.

N°. 1599*d* Dev. arch.: Anno 1624 den 19 Julij voor straetschepenen Hemert, Doijss, hebben Conraet Verwer voor hem selfs, ende Joannes Roothuis, als man ende momber sijnre huissvrouwe, voorts Jacob Becker ende Gerrit Hissinck, als verordnete momberen over den onmondigen Jan Verwer, in het erffende sterffhuis van haer respective moeder laten inleijden als erffg. derselver, sub beneficio legis et inventarii, in meenonge hun recht diess aengaende te institueren naer behooren, waerop Derck Anraet, sieck te bedde liggende, durch Christofferum Fabium, present sijnde, ende expressen consent hebbende van den voorss. Anraet, in continenti uijttleijdonge heeft gedaen, ende sich salvis quibuscumque exceptionibus et beneficiis te rechte gepresenteert, specialick averst nomine

principalis geprotesteert, niet te konnen, noch te willen accepteren die voorss. praepostere qualiteijtt van erffgenaemen, onder beneficie van inventaris.

N⁰. 1599*f* Dev. arch., Bisschopstraat: S. en r. hebben geordonneert enz. tot momberen over sr. Diederich Anraets twie sohnen bij zijn zal. huisvrouwe Ursule Cranenborch ehelick geprocreeert, die personen van Berent Jaspers ende Eijlardt van Suchtelen. Actum enz. 4 Dec. 1624.

N⁰. 1599*f'* Dev. arch., Overstraat: S. en r. hebben tott momberen gestelt aver Derick Anraetz onmondige kinderen bij zal. Ursula Craenenborchs ehelick verworven, Hubertt Cornelissen und lic. Derick Scherff. Actum enz. 12 Dec. 1624.

Mem.bk. van Deventer: Naerdien Diederich Anraedt ter instantie van die mombaren van zal. Anna Roloffs nagelatene kinderen op huijden met pandthalinge solde sijn geexecuteert geworden om daran te verhalen alsodane resterende penningen, als denselven kinderen van hare zal. vaders noch competeerden, heeft d voorss. Anraedt tot verhoedinge geroerder pandthalinghe in handen van de heer. b. br. in der tijt, Suchtelen ende Nijlandt, sekere kiste met ijser beslagen oppet raedthuijs overgelevert, die in des heeren kemeners Suchtelen camer in verwaringe is gestelt, darin vermoge naervolgende annotatie, soe ter presentia des voors. heeren kemeners, Pieters Anraedt ende gemelte mombaren gedaen, bevonden sijn naervolgende parcelen van allerhande silverwerck, als:

vier silvere bancquetschotelen.
vier silvere schalen van die vier Evangelisten.
drije silvere soltvaten.
twee silvere vergulde roemers.

twee vergulde koppen met deckels.

twee silvere vergulde kroeskens, ende in elck vijf majoelkens.

vier silvere vergulde schruijven.

eene silvere kettene.

eene silvere vergulden kettene.

36 silvere lepelen.

eenen versegelden brieff van vijftigh enkele keurfurstl. goltgl. jaerlix, slaende op den hertogh van Cleve.

Desen brieff heeft Pieter Anraedt terugge genomen, wijl die mombaren darop niet wilden sien.

Ende also die mombaren haere competentie an die voorss. panden nergens nae konden verhalen, maer van meininghe waren meerdere panden te doen halen, is sodane pandthalinge nochmaels gesurcheert, mits dat Anraedt voor het kort ofte defect, soe an die voorgenoemde panden mogte manquieren, tot waren onderpande gestelt heeft sijn erve ende huijs, staende an den Brinck, darin hij altehans is woonende, met verwillekoeringe in val tussen dit ende ses weecken die mombaren van haere gantse rester(ende) penningen, sampt interess van dien, sonder eenigen dilaij, ofte exceptien, niet promptelick mogten betaelt worden, dattet denselven alsdan vrijstaen sal dat selve erve ende huijs datel(ick), sonder wijder procedure, tot proufite haerer pleegkinderen, opentlick te vercopen ende te discutieren, om sich daran kost- ende schadeloes te verhalen, soe wel an die geleverde panden als het huijs, waermede die momberen voor ditmael geacquierceert. Actum enz. 14 Decemb. 1624.

Hieronder staat:

Derick Anraet hefft tott verborginge des erffhuises van sijn zal. huijsfr. Anna Roeluffsen gestelt die per-

soen van Gerrijt ten Stal, die sulcke borchtocht mett handtastinge hefft ahngenaemen, des hefft Anraet vorss. ahngelavet, sijnen borgen in alles t' indemnisiren, und cost ende schadeloes te holden, onder verbandt van sijne persoen und goederen. Actum enz. 21 Dec. 1624.

Mem.bk. van Deventer: Wette an Conraedt Verwer, mutato nomine an Johannes Roothuijs, dienaer des Godtlicken Woorts tot Swolle, eheman van Mechteltgen Verwers.

Wij burgermrn. schepen ende raedt der stadt Deventer, doen te weten U, Conraedt Verwer, welcker gestalt die licent. Derrick Scherff ende Hubert Cornelissens als bij ons verordente mombaren over Derrick Anraedts kinderen bij zal. Ursula Cranenbergs ehelick geprocreert, ons bij requeste verzocht ende gebeden hebben, om den voorn. Anraedt binnen sekeren tijtt an haerluijden te doen overleveren alle alsodane schrifturen ende documenten, als tot bewijs haerer pleeghkinderen moederlicke goet dienen, mitsgaders staet ende inventaris van sijne respective goederen, om deselve tegens het gemelte moederlicke goet te balanceren, als mede om U tegens denselven tijt te citieren ad videndum exhiberi statum edictum, ten eijnde hiernamaels daertegens niet te cavilleren: ende alsoe wij der mombaren versoeck met redenen niet hebben konnen afslaen, volgens op derselver ingediende requeste geappostilleert ende den voorss. Anraedt geordiniert haer versoeck te parieren, ende die versochte citatie an U ende derselver medeerffg. geaccordiert: soe citieren, eijsschen ende laden wij U hiermede peremptorie ende eens voor all, om op Wonsdag toekomende over 14 dagen, dat wesen sal den

12 dagh toekomenden maents Januarij des jaers 1625 alhier selffs ofte per genoegsam volmechtigen t' erschijnen ende den voorn. staet te sien overleveren in handen van die heeren straetschepenen, denselven te approberen, daertegens te seggen ofte te doen, soe ende als Uwen goeden raedt sal gedragen. Versekert sijnde gij erschijnen alsdan alsoe ofte niet, dat evenwel op wijder anholden der mombaren in die sake sal worden gedaen wes rechtens, ende nae gij U sult hebben te richten, om uwen schade voor te komen. Gegeven onder onser stadts secreetsegel, den 27 Decemb. 1624.

Mem.bk. van Dev.: Compareerden voor die heeren Johan van Hemert ende Jellijs Nijlandt loco Doijs, straetschepenen van de Oeverstrate, licent. Derrick Scherff ende Hubert Cornelissens, mombaren van Derrick Anraedts onmondighe kinderen bij zal. Ursula Cranenborgs ehelick geprocreert, met den voorss. Derrick Anraedt ter eenre, alsmede die e. Johannes Roothuijs, dienaer des Godtlicken Woorts tot Swolle, als man ende mombaer sijner huijsfr. Mechteltgen Verwers ende Coenraedt Verwer als nagelatene kinderen van zal. Johan Verwer ende Anna Roloffssz eheluijden, uijt krachte van sekere wette an deselve beijde kinderen ter instantie van den voorn. mombaren den 27 Decembris 1624 geemaneert, ter anderen sijden, ende hebben gemelte mombaren nae verlesinge der geemaneerde wette, voorts overleveringhe ende presentatie van sekeren franchijnen inventaris bij den voorss. Anraedt binnen Collen, alsmede sekere inventaris bij denselven alhier binnen Deventer opgericht, versocht solemnisatie derselver, te weten bestedinge met eede naer stadtsrechte, waertegens die nagelatene kinderen Verwers

protesteerden van allen kosten ende schaden, gecauseert over die op ende tegens haerluijden gedaene citatie ofte wette, met verclaringe, dat sodanen versoeck der mombaren haer voor alsnoch niet en raeckte, ende dat sij noch ter tijt van Derrick Anraedt geenen eedt vorderden, mogende lijden, dat denselven ten regarde der momberen over sijne voorkinderen werde gepresteert, onder protestatie, dat sijluijden daerdoer in haer loquatur ende tegenbericht op deselve beijde inventarijen hiernamaels te doene in t' allergeringste niet mogen werden geprejudiciert, welckes sij sich uijtdruckel(ick) nu ende t' allen tijden, onder reserff aller ende iegelicker exceptien ende beneficien, rechtens willen voorbeholden, ende angaende der kinderen particuliere interesse tegens den voorn. overgeleverden staet ende inventaris verclaerden die voorn. kinderen desangaende te sijn litispendentie voor schepen ende raedt, voor dewelcke die mombaren sich vervoegen ende aldaer vernemen mogten, hoe verre darin sij geprocedeert, replicando persisteerden die momberen bij den inholt van haere vorige bijgebragte citatie ende protestatie van haere diligentie, gelijck die kinderen insgelijx duplicando inhaereerden haere vorige, waermede parthijen voor ditmael gescheijden. Actum enz. 12 Januarij 1625.

Ingeschr. te Deventer 28 Jan., geh. aldaar 14 Febr. 1626: Pieter van Anraet son van Didrich Anraet an den Brinck en Aeltien Aelers die Veer d. van zal. Jan Albers die Veer in die Corte Bisschopstraet.

Peter van Anraet broeideigoem.

Aeltijen Aellers de Veer.

Gedoopt te Deventer 27 Maart 1627: Jan; v. Peter van Anraet, m. Altgen Anraetz.

Res.bk. van Dev.: 18 April 1628. Schepen ende raedt hebben Derck Anraett geclaert in de breucke van 25 g.gl., hem gelastende daervoer vermeuge stadtsboeck borg te stellen, en sulckes wegen die injuriose ende ongerijmde woorden, soe hij oppet raedthuis tegens die persoen van dno. Joanne Root-husio heefft uijtgestortt, ende is Pouwel van Bronckhorst in pleno senatu voor den gemelte breucke borge geworden, midts doende daervan hantastinge an Varver, schepen.

N°. 1599*f* Dev. arch., Bisschopstraat: Schepenen ende raedt hebben in plaetze van Peter Anraedt, nha Amsterdam sich willende begeven, tott een medemomber van Herman Arentzen gestelt Wijnoldt van Campen aver Otto Holtz voerkinderen. Actum enz. 27 Febr. 1629. Den 7 April 1627 gaf Otto Holtz inventaris over en deed hij bewijzing van kindergoed aan zijne drie kinderen, verworven bij zijne overleden echtgenoote Anna Alers de Veer.

Constitutiën van Deventer: 2 Mei 1629. Peter Anraet en zijn broeder Derck Anraedt, zoons van Derck Anraet, revoceeren van de procuratie, die zij op hunnen vader ter bevordering hunner zaken te Cöln als elders hebben gepasseerd en constitueeren Wilhelm Lipper e. a. om hun zaak tegen hun vader »nopende d' uijtrichtinge van heur moederlicke goet« enz. met rechte te verwalten, enz.

Mem.bk. van Deventer: 14 Nov. 1629. B., s. en r. citeeren Derck Anraedtt om Vrijdag 8 Jan. 1630 te compareeren. Zij doen dit op verzoek van Agnes van Iselmuiden, wed. van Gerrit ten Stall, die door de kinderen en erfgenamen van zal. Anna Roeleffs, in leven echtgenoote van Derck Anraedt, wordt aan-

gesproken tot voldoening »der alsnoch illiquide ende in sententia definitiva gereserveerde posten ende praetensien« enz., wegens borgtocht, door zal. Gerrit ten Stall ingegaan ten behoeve van Derck Anraedt voor het erfhuis van diens overleden echtgenoote Anna Roeloffs.

De doopboeken van de Hervormde Gemeente te Utrecht beginnen met 1626 en enkele kerken komen daarin eerst sedert 1636 à 1637 voor. Van 1626—1645 zijn deze registers doorzocht en slechts de doop van één lid der familie van Anraedt werd gevonden, te weten: Hendrickgen, dochter van Jan Jacobss van Anraet en Weijntjen Vrancken wonende in de Nieustraat, op 14 October 1632.

Kerk. arch. te Deventer: Anno 1660, omstreeks Michaelis, doet Pieter van Anraet j. g. belijdenis des geloofs.

Sted. arch. te Utrecht: Den 4 Januarij 1663. Proclam. tot Deventer. Biljet gegeven om tot Deventer te trouwen. 18 Jan. 1663. Peter van Anraet, j. m. van Uitrecht, Antonia van der Veen, j. d., beide wonende tot Deventer. Ondertroud tot Deventer 27 December 1662. Henr. Malecoodt.

Ingeschr. te Dev. 27 Dec. 1662, geh. aldaar 25 Jan. 1663: Peter van Andraet j. m. van Utregt aent Nieuwe Merkt, ende Antonia van der Veen, dochter van zal. Jan van der Veen aen de Poot.

Pieter van Anraadt als bruijdegom.

Antoenia van der Veen als bruijt.

Uit dit huwelijk werden te Deventer gedoopt:

a. 27 Aug. 1665: Esina; v. Pieter van Anraat, m. Antonia van der Veen.

b. 13 April 1667: Joan; v. Peter van Anraat, m. Teunisken van der Veen.

c. 25 April 1669: Henricus; v. Peter van Aanraat, m. Teunisken van der Veen.

d. 25 Dec. 1670: Winolt; v. Pieter van Anradt, m. Antonia van der Veen.

e. 29 Sept. 1676: Jacobus; v. Peter van Anraet, m. Toontien van der Veen.

Res.bk. van Dev., 3 Nov. 1663: Daniel Willems is geclaert in de breucke van twee hondert goltgl. tot stadts behoeff, omdat hij Peter Anra bij nachte met een roemer verscheijden wonden in sijn angesichte gestoten heefft.

Renunc.bk. van Dev.: 3 Maart 1665. Pieter van Anraedt en Antonia van der Veen, echtelieden, Aeltjen van der Veen, wed. van Claes Vos, en Judith van der Veen met secr. Johan Strockel als momber, transporteeren enz. zeker erve en huis in de Groote Overstraat, tusschen erven en huizen van Roeleff Bellinckhoff en van de wed. Pennincks.

Idem: 9 Maart 1665. Dezelfden verkoopen aan Henrick van Raelte en diens echtgenoote en erfgenamen eene groeve in de Bergkerk »int doophuijsken bij den praedickstoel tusschen Ulrich Tichler ten hoofden, lt. Boecholt ten voeten, ende die wed. Stoltinck ter slincker zijde«.

Idem: 16 Juni 1666. Pieter van Anraedt en Thonisken van der Veen echtelieden verklaren verkocht te hebben aan Pieter van Hoeven en diens vrouw en erfgenamen eene groeve in de »Scti Lebuini ofte Grotekercke in den middelwech van den inganck van het scherm tusschen beijde pilaren, ten hoofden Hilleken Jeremias, ten voeten Abraham Wolffraedt, ter

sijden een steen, waerop uitgehouwen is ...... (niet ingevuld) enz.

Kerk. arch. te Deventer: Attestatie verleend naar Amsterdam aan »Pieter van Aanraedt ende sijn vrouw Teuntje van der Veen« den 17 April 1673.

Renunc.bk. van Deventer: Judith van der Veen, wed. van Willem Maes, verklaart te hebben afgestaan »aen Pieter van Aenraedt, schilder, haren swaeger ende desselfs huisvrouwe *N.* van der Veen, ende hare beijder erffgenamen, haer portie ende aendeel, soo sij heeft aen 't Suijckerhuis, staende alhier op den Poot« enz. 5 Maart 1675.

Kerk. arch. te Deventer: Gekomen te Deventer met attestatie van Amsterdam: Paschen 1675, Pieter van Anraedt ende Antonia van der Veen ehel. in de Assenstr(aat).

Renunc.bk. van Dev.: Peter van Anraed en Antonetta van den Veen, echtelieden, mede optredende voor »haer respective swagersche ende suster d' weduwe van Claes Jansen Voss, neffens Gerrit Hendrix Hulshorst«, verklaren verkocht te hebben aan Berent Werninck en diens vrouw Derckien Janssen, en aan Rutger ten Winckel en diens vrouw Catharina Groshoffs »'t erve ende huis 't Suijckerhnijs genoempt«, gelegen aan den Poot, »sijnde 't hoechuijs aen de Corte Assenstrate, naest t huijs van van Erckelens«. 24 Juni 1675.

Begrafenisregister der Lebuinuskerk van den custos Antoni Gelinck, 13 April 1678: Anraet de schilder 's avonts begraven. Idem, 25 Juli 1678: vrouw Anraets 's avonts begraven. Is niet van genomen.

Aangaande de familieleden van Pieter van Anraet's vrouw, kan ik het volgende nog mededeelen:

Den 27 Mei 1584 vergunden schepenen en raden »Walewijn van der Veen fransoische schoell tho holden tot wederopseggen van schepen und raedt, edoch mit dem bescheide, dat hij der juget giene theologische saecken noch eenige werderdoepische offt andere leere, bij schepen und raedt niet thogelaten, tho giener tijt inplanten noch voerholden, sonder alleene uth historien und andere ehrlicke discoursen inholt deser supplication die francoische spraecke sal leeren lesen und schrijven, voirtz rekenen und andere frije polijtische konsten (res.bk. van Dev.).

Behalve schoolmeester schijnt hij ook nog »cruijdenier« te zijn geweest. (Zie Dev. mem.bk. 19 Jan. 1615).

Hij was gehuwd met Aeltgen Jans van Drillenborgh, 't geen blijkt uit een acte van 23 Oct. 1617, waarbij hij met zijne vrouw eene dubbele groeve in de Groote Kerk koopt (renunc.bk. van Dev.). Hij woonde in de Korte Assenstraat, naar ik lees in eene acte van 7 Maart 1617, waarbij hij uit zijne woning, gelegen tusschen bgmr. Gerlich Doijs en mr. Jan Stien, eene jaarrente verkoopt (rennnc.bk.).

Behalve een tijdelijk verblijf te Haarlem, waarop zijn zoon, de dichter Jan van der Veen, doelt in de opdracht van zijn »Adams-Appel« aan den Deventer magistraat, schijnt hij rustig te Deventer zijn beroep te hebben uitgeoefend tot den tijd der beroeringen in de Protestantsche kerk, die ook de oorzaak waren, dat de rector der Latijnsche scholen, Gualtherus Sijlvanus (Wolter Woltersen), en twee van diens lectoren hun eervol ontslag bekwamen. M[r] Walewijn van der Veen dan verscheen den 14 Dec. 1619 voor den schoolraad

en weigerde de acta synodalia, de confessio en den catechismus te onderteekenen. De resolutie van den magistraat werd hem voorgelezen en men gelastte hem »hem voortaen van die schole te onthouden«. Hij vroeg uitstel tot Paschen, maar de schoolraad bleef bij de resolutie van den raad. Den 18 Jan. 1620 werd eene copie ingeleverd van de resolutie van den raad op 't request van Walewijn van der Veen en Hubert Holtzenius; bij deze resolutie d.d. 15 Dec. 1619 vergunstigen s. en r. den schoolmeesters Walewijn van der Vehen en Huberthus Holtzenius »dat sij in t' leeren harer discipulen und kinderen sollen moegen continuiren tot op die aenstaende hoechtijd van Paeschen unde niet lengher (n°. 1021 Dev. arch. Bk. van res. van cur. der Lat. sch. 1619—1779; hand. der schoolraad). Hoevele kinderen Walewijn van der Veen had, weet ik niet, doch hij liet er minstens 3 na, te weten Jan, Walewijn en Johanna. In de Dev. mem.bk. staat eene »Wette Melchiors van der Veene an Johan Pouwels Kremer, per edictum ad valvas«, d.d.10 Febr. 1616. Mogelijk is deze Melchior ook een zoon van Walewijn v. d. V.

Ingeschr. te Dev. 7 Juli, geh. aldaar 24 Juli 1632: Henrick Schoemaker van Coesvelt, Janneken Walewijns van der Veen, dochter van sal. Walewijn van der Veen, op den Poot.

Henrick Schomachger als brudegam.

Janneken Waelewijns van der Veen als bruijt.

Betreffende dezen Henrick Schoemaker trof ik aan in het Dev. burgerboek (n°. 1194 Dev. arch.):

»Henrick Schoenmaecker int' Suijckerhuijs met desselffs drie soonen Walewijn, Henrick ende Jan Schoenmaecker, bij Jenneken van der Veen, dochter van

zalige Waluwijn van der Veen, den ouden, geprocreert, ende soo Godt die Heere noch wijders verleenen mogte, zijn bij schepenen ende raedt, ex speciali gratia, grootgunstelick vorsien mette volle burgerschap voor twie hondert goltguldens, daer an hie sal hebben te corten alsulcke twaelff goltg., als bij hem den 15 Maij 1633 voor de halve burgerschap bedoelt zijn. Daer oock tot eenigen tijden blijcken mogte zijns, Schoenmaeckers, voorn. schoenvader, Waluwijn van der Veen volle burger te hebben geweest, sullen hem, Schoenmaecker, ofte sijnen kinderen in sulcken val een hondert goltg. gerestitueert ende weder gegeven werden. Enz. 17 Febr. 1642.« Genoemde Henrick Schoenmaker uit Coesfelt verwierf de halve burgerschap den 15 Mei 1633 (Idem).

Het huwelijk van Jan van der Veen met Antonia Roerkink staat aldus te Dev. ingeschreven op 11 Febr. 1626: Jan van der Veen, soone van zal. Walewijn van der Veen aen den Poot, Tönnisken Ruerkinkx, dr. van Bernt Ruerkinck in de Groote Averstraet.

Jan van der Veen bruidegom.

Thonnisken Ruirkinck bruit.

Zij huwde den 14 Maart 1626. Uit hun echt werden te Deventer gedoopt (*a*—*g*):

a. 14 Mei 1627: Altgen. Ingeschr. te Dev. 31 Jan., geh. aldaar 15 Febr. 1657: Nicolaes Vos, jongman van Amsterdam aan den Poot ende Aaltien van der Veen, dogter van Jan van der Veen aen den Poot.

Nicolaes Vos als bruijdegom.

Aeltijen van der Veen als bruidt.

b. 16 Sept. 1628: Gertruiken; *c.* 16 Nov. 1629: Juedet. Zij huwde Willem Maes. Arch. Leb. kerk. In 1651 doet Judith van der Veen, dochter van Jan

van der Veen, belijdenis des geloofs; *d.* 22 Febr. 1631: Walewin; *e.* 7 Maart 1632: Walewin; *f.* 15 Sept. 1633: Walewin; *g.* 11 Jan. 1635: Berent; 1 Aug. 1639: Tonnisken; 27 Mei 1641: Tonnisken, *die met Pieter van Anraadt huwde.*

In 1650 doen »Teunisken Ruijrkincks, huisvr. van Jan der Veen ende Aeltien van der Veen, haer beijder dochter, in de Groote Oeverstraet« belijdenis des geloofs (arch. der Lebuinuskerk).

Omtrent Jan van der Veen's schoonvader las ik in de mem.bk. van Dev. op 8 Dec. 1627 (ingeschreven na eene acte d.d. 11 Jan. 1628): Bernhardt Roerkinck »heeft gesondes lijves, edoch wegen olderdoms ende ongelegenheijden van Godt den Heere nu meer met blintheit gevandet ende van goeden verstande« testament gemaakt ter presentie sijner 3 kinderen Roloff, Aeltgen geh. met Herman Wunderinck, en Thonisken geh. met Jan van der Veen.

Breed in de wereld schijnt Jan van der Veen het niet gehad te hebben, althans hij zingt van zich zelven:

Slecht van ouders, vroom van bloet,
Slecht van haaf, van staat en kleêren.

Uit het »Lof- en Grafdicht op den geestrijken ende seer kloeken Jan van der Veen« van zijnen vriend Adriaen Sticke, heer van Breskes, blijkt, dat hij 2 Sept. 1659 is overleden.

Met Jan's broeder Walewijn is het niet best gegaan, want den 29 Mei 1650 wordt Walewijn van der Veen op verzoek der creditoren gegijzeld ten huize van zijnen broeder Jan (zie res.bk. van Dev. 29 Mei 1650, en verder 4 Juli 1651). Den 4 April 1657 verkoopt Otto Marienburgh als curator van den desolaten boe-

del van Walewijn van der Veen diens erf en huis genaamd »de Twerenmoole« op den Poot, gelegen tusschen de erven en huizen van Herman Gelinck en Gerrit van Ceulen (renunc.bk. van Dev.). In de memorieboeken komt op 24 Nov. 1654 voor een »Staet ende gelegentheijt des boedels van s. Walewijn van der Veen, om dien volgens getreden te mogen werden tot uitfundich maeckinge van denselven boedel«.

Zijne vrouw was toen reeds gestorven, want »schepenen ende raedt stellen tot momberen over 't onmondige kindt van Walewijn van der Veen, bij sijn zal. huijsvrouwe ehelijck geprocreertt, de personen van Jan van der Veen ende Nicolaes Hogers« den 22 Mei 1650 (Dev. arch. n^0. 1599*f.* Overstraat).

Aeltien van der Veen, de wed. van Claes Vos, verkocht den 6 Nov. 1662 haren hof voor de Brinkpoort »in de dwarsstraete bij de Fonteijne langhs den enck« (renunc.bk. van Dev.).

Over het bovenvermelde »Suijckerhuis« schijnen moeielijkheden te zijn gerezen. »De volmagtige van den eijgenaer van 't onbewoonde Suijckerhuijs sal worden angesegt hetselve huijs toe te maecken, offte sal 't selve bij de regeringe worden angetast.« Dit staat geschreven in 't resol.bk. op 20 Nov. 1674. Naar wij reeds zagen ontving »Pieter van Aenraedt schilder« van zijne schoonzuster, de wed. Maes, den 5 Maart 1675 haar aandeel in genoemde woning. »Op 't voorstel van Peter Anraed is verstaen, dat de copers van 't Suijckerhuijs sal worden angesegt, dat sij daer in geen meerder materialen sullen mogen brengen tot naerder ordre, ende dat partijen de saecke metten eersten regtdach sullen hebben te vervolgen«, 29 Mei 1675

(resol.bk.). Het huis werd verkocht 24 Juni 1675, zooals wij hiervoor reeds mededeelden.

Onder Jan van der Veen's Bruijdtlofszangen komen voor:

1⁰ een »Feestdicht, tot eer van den eersamen ende vromen jonghman Walewijn van der Veen, bruijdegom, ende d'eerbare deughtrijke jongedochter Janneken Abrams van Dalen bruijdt, vereenight met den bandt des houwelijcx den 28 September, anno 1625 in Amsterdam«.

2⁰. een »Feestdicht, over 't versamen van den eersamen jonghman Arent van der Veen, ende d' eerbare, deughtrijke jongedochter Maria Pijls, vereenight met den bandt des houwelijkx den 10 Februario binnen Uutrecht 1629«.

3⁰ een »Feestdicht, tot eer van den eerwaardighen ende kunstrijken jonghman, s[r] Balthazar van der Veen, ende d'eerbare ende deughtrijke juff[r] Margrieta Schaaps, vereenight in estant op den 8 dach Maij anno 1639 binnen Amsterdam«.

Te oordeelen naar dit gedicht moet Balthazar van der Veen, die een neef was van den dichter, niet weinig roem als schilder ingeoogst hebben in »het Roomsche en France rijk«. Bijzonderheden omtrent hem deelt dr. A. Bredius mede in Oud-Holland, jg. 12, pag. 57 sqq.; in jg. 13, pag. 128, geeft dr. Bredius een uittreksel uit bovengenoemden zang. In Obreen's »Archief« vindt men op pag. 16 van dl. 5 vermeld, dat de schilder Balthasar van der Veen, oud 42 jaar, geen ouders hebbende, geassisteerd met zijnen neef Jan Hans, en wonende op de Kloveniersgracht, den 6 April 1639 te Amsterdam in ondertrouw werd opgenomen met Grietje Heijndricks Schaeffs van Em-

den, wed[e] van Roelof Vos, wonende op de Koningsgracht.

Den 28 Febr. 1653 hebben schepenen en raad van Deventer »Jan van der Veen grootgunstelick toegelecht per den rentmr. Hagedoorn te betaelen, een hondert Car. g. wegen die dedicatie van seecker tractaet g'intituleert Jan van der Veens raetselen (resol.bk.).

Wolfsen.

De heer A. van der Willigen Pz. vermeldt in »De Nederlandsche Spectator« van 1867 op pag. 159 (n[o] 20), dat de schilderes Aleida Wolfsen eene dochter was van Hendrik Wolfsen, die, na eerst burgemeester van Zwolle geweest te zijn, den 23 Nov. 1656 tot Raad in den Hove van Braband werd aangesteld, en daarom met vrouw en kroost naar 's Gravenhage moest verhuizen. Den 2 December 1666 werd hij tot secretaris van de Rekenkamer der Generaliteit benoemd.

Hij stierf te 's Gravenhage in 1684, althans dit jaartal staat onder het volgende »Grafschrift van den Heere Henrik Wolfsen, Geheimschrijver van 's Lants Rekenkamer« in Moonen's »Poezij«, op pag. 488:

> De blaeuwe grafzerk dekt hier 't levenloos gebeente
> Van Wolfsen, rechte hant van Neêrlants Rekenhof,
> Beklaegt van Vaderlant, van vrienden en gemeente,
> Hier boven leeft zijn ziel, beneên zijn deugt en lof.
> 1684.

Door de welwillendheid van dr. A. Bredius ben ik in staat gesteld de volgende mededeeling te doen:

25 Februarij 1690. Sterfhuijs van Zal^r de Heer en Mr Henrick Wolffsen, in sijn leven Secretaris in des Generaliteijts Rekenkamer alhier; Erfgenamen tegenwoordig: Vrouwe Geertruijd Nachtglas, Wed^e van den Welged. H^r en Mr Henrick Wolffsen, Mr Conraet Wolfsen, de H^r Gerard Wolfsen, de H^r Pieter Soury en Vrouwe Aleijda Wolffsen, sijne huijsvrouwe, Jonckvrouwen Anna, Maria, Machtelt, en Johanna Lebuina Wolfsen; Testament 23 Julij 1656 voor Schepenen van Zwolle. Not. C. den Haen, den Haag.

Hoe het komt, dat de erfgenamen eerst a^0 1690 in het sterfhuis vergaderden, terwijl de overledene al 6 jaar dood was, weet ik niet. Moonen's berichten omtrent Aleida Wolfsen en hare familie zijn wel betrouwbaar. Hij werd den 12 Aug. (o. s.) 1644 te Zwolle geboren en overleed te Deventer in 1711. Op zijn 24ste jaar werd hij, na verdediging eener dissertatie, den 12 Aug. 1668 tot den kerkdienst toegelaten. »Zes jaren had hij zijn verblijf, zoo te 's Gravenhage als te Zwolle. Burgemeester Wolfsen van Zwolle, die van wege de Staten-Generaal naar Lissabon stond te vertrekken, bood hem aan, de reize als predikant mede te doen, doch hij sloeg het af, dewijl zijne ouders er tegen waren« (Ov. Alm., jg. 1854, pag. 103).

Gelijk wij reeds op pag. 147 medegedeeld hebben, schreef Henr. Wolfsen 15 Aug. 1660 een lofdicht in een der alba van Geziena ter Borch.

Uit het huwelijk van dezen Hendrik Wolfsen met Aleida Verwer werd den 24 Oct. 1648 te Zwolle eene dochter Aleida gedoopt. In eene m.s. genealogie Wolfsen, d.d. uit het laatst der vorige eeuw, staat geschreven: »Aleijda Wolfsen geboren te Zwol 22 Oct. 1648. getrouwd met d Heer Sourij«. .....

»Aleijda Wolfsen, dogter van Henric Wolfsen en A. Verwer, getrouwd met Sourij, hebben verscheijde kinderen gehad, onder andere eene dogter Anna Megteld Sourij, getrouwd in April 1718 met Ahasuerus Nilant, burgemeester en advocaat; zij is overleden 24 April 1753; hebben 4 kinderen gehad« enz.

De huwelijksregisters te Zwolle raadplegende, vond ik daarin van 1666—1670 geen huwelijk Sourij-Wolfsen geboekt. Ik begon met 1666, omdat Aleijda Wolfsen toen 18 jaar was en toch wel niet vóór dien leeftijd zal getrouwd zijn. Van dr. A. Bredius ontving ik deze opgave: »4 Junij 1668 maken d' Heer Pieter Sourij en Juffrouw Aleijda Wolffsen staende op hun vertreck om te gaan woonen in de Provincie van Overijssel hun testament. Prot. Not. M. Beeckman, den Haag«.

Uit het huwelijk van Pieter Sourij en Aleida Wolfsen werden te Zwolle gedoopt: 1°. Aleida 4 Jan. 1670; 2°. Pieter Sourij 10 Aug. 1671; 3°. Geertruijt 11 Febr. 1676; 4°. Joanna Maria 26 Juni 1677; 5°. Henrick 4 Febr. 1679; 6°. Conradina Helena 17 Nov. 1680; 7°. Anna Machtelt 4 Juli 1682; 8°. Elisabeth Lebuina 28 Oct. 1683.

Het zoontje Pieter is op 4jarigen leeftijd overleden, want ds. Arnoldus Moonen (pag. 399) heft zijn »Troost aen den Heer Peter Sourij, ontfanger der geleide- en verlofgelden, over de doot van zijn zoontje«, anno 1675 gedicht, met deze woorden aan:

„Uw lieveling, Mijn Heer, uw zoontje is overleden,
Uw naemgenootje, zijn Mamaetjes tweede vreugt".

En hij eindigt aldus:

„Wel hem, die als uw kint, uw kleine Peter, sterft,
En aen geen poppegoet der werelt vast blijft hangen".

Het blijkt echter uit het register van lijf- en los-

renten van het rentambt van Twenthe (deel VII, 27 Mei 1693), dat Peter Sourij en Aleijda Wolfsen nog meer kinderen gehad hebben, te weten: Petronella, Adriana en Peter Andries, die 27 Mei 1693 resp. 7, 4 en 2 jaar oud waren. Zij zijn in de doopregisters te Zwolle door mij niet gevonden.

Van de kinderen van Peter Sourij en Aleijda Wolfsen huwden slechts Machtelt met kapitein Assuerus Nilant (25 April 1718) en Johanna Maria met Gerrit Anthonij Keiser (attest. op Windesheim d.d. 13 Febr. 1697). Assuerus N. en Machtelt S. verwekten 2 zoons en 2 dochters, van welke een zoon en eene dochter jong stierven en de beide anderen niet huwden, terwijl uit het huw. van Gerrit Anthonij K. met Johanna Maria S. eene dochter sproot, welke op jeugdigen leeftijd overleed.

In eene m.s. gen. Wolfsen, aanwezig in het arch. der Vereeniging t. b. v. Ov. R. en G. (coll. Heerkens), vindt men uit het huw. van Peter Sourij en Aleida Wolfsen deze kinderen: [1]) Alida ob. coel. [2]) Geertruit ob. coel. [3]) Johanna Maria geh. Antoni Keijzer, nalatend 1 dochter jong gestorven. [4]) Hendrik Jan geh. met Maria Christina Buitendijk, nalatende 1 dochter. [5]) Coenradine geh. Abraham Cancelaar. [6]) Adriana. [7]) Anna Magteld geh. met Capitain Nilant, nalatende *a.* Alida Lebuina N. ob. infans, *b.* Elisabeth Gerhardina N. ob. coel., *c.* Peter Coenraad. Peter Sourij stierf vóór 8 Juni 1695, gelijk blijken zal bij n⁰. 9, generatie V, en deze acten uit het register van momberstellingen en erfuitingen der stad Zwolle (R. 12):

Anno 1695 den 10 Junij hebben schepenen en raden de heer burgermeester Roijer tot momber over de minderjarige kinderen van wijlen de heer burger-

meester en kamener Pieter Sourij aengestelt, om nevens de resident Joan Wolfsen in gelijke qualiteit, zoo haest als dezelve uit Portugal alhier zal wezen gereverteert, en ondertusschen ook, der voorss. kinderen beste allenthalven te doen, gelijck zijn ed. de voorss. momberschap aangenomen hebbende hetzelve te zullen betrachten in senatu aen handen van de heer praesident de kamener Holt heeft belooft.

Anno 1696 den — Meert heeft de heer Joan Wolfsen ontfanger der convoijen en licenten dezer stadt de voorss. momberschap mede aengenomen, en belooft der pupillen beste allenthalven te zullen doen en betragten. Actum coram schepen Ittersum.

Omtrent Aleida Wolfsen lezen wij in de meergemelde »Poezij« van Moonen nog het volgende:

Pag. 688 — »Aleide Wolfsen, door zich zelve geschildert«.

„Hoe tart de kunst Natuur in deeze schilderij!
Geen ei gelijkt een ei zoo naeu, geen water water,
Als naer 't oirsprongklijk zweemt dees levende kopij.
De Nimfjes van 't Voorhout beschimpten met geschater
Onlangs een dwaeze bij, die, door de kunst en verf
Bedrogen, honigh zocht uit leliën en roozen,
Die levendiger, dan op iemants vruchtbaer erf,
Of in een' vollen tuin, op **Wolfsens** wangen bloozen.
Beschaemt was 't bijtje, en zocht ter schuil een lindeboom,
Zich laetende uit haer groen op zijne spraek dus hooren:
Men ziet de waerheit nu, die eertijts ging voor droom:
De fenixvogel teelt zich zelven, schoonst herboren".

Het jaartal van dit gedicht is 1680. De woorden »De Nimfjes van 't Voorhout« geven vermoeden, dat Aleida Wolfsen zich in 1680 te 's Gravenhage bevond. Den 16 November van ditzelfde jaar liet zij haar 6e kind te Zwolle doopen. Men mag het wel be-

wonderen, dat zij bij dien kinderzegen den tijd vond tot schilderen.

Verder zingt Moonen op pag. 667: »Wilhem de Derde, Koning van Groot Britanje, door Joffrou Aleide Wolfsen geschildert, na het inneemen der Stadt Grave«.

„Dus schonk een maegdehant den Vorst op doek het leven.
Een braeve minzaemheit straelt hem ten oogen uit.
Die schoone deugt wist hem geen manspenseel te geeven.
Zagh hem in dit gelaet de Vorstelijke Bruit,
Hij won haer hart, gelijk zijn Graeffelijke veste,
En sleepte 't in triomf, al 't Vaderlant ten beste.
1674".

Op pag. 585 lezen wij dit gedicht: »Op Gelove, Hope, Liefde en Vrede, door Joffrou Aleide Wolfsen in een tafreel geschildert«.

„Hoe vast rust hier 't Geloof op Godts onfaelbaer bladt
En Christus bloetkelk, elk tot laeffenis geschonken,
't Aertsheiligdom der Kerke, een' onwaerdeerbren schat!
Men ziet het vlug gezicht, vol hemelsch vier en vonken,
Het heil bespieglen, dat de zuivre ziel verwacht,
Alrede in 't heiligste der heiligheên gevaeren.
Daar *hoopt* zij 't anker, na het end van 's levens nacht
In 's werelts Okeaan en rustelooze baren,
Te werpen, als in een' gewenschten havengront.
Haer Liefde. op Godt om hoogh gevest, en onbekommert,
In al den ommezwaei der werelt, schopt dit ront
Groothartigh met den voet, door angst noch zorg beslommert.
De blijde Vrede, een duif, zoo blank van pluim, als hart,
Met haere olijftak uit Gods kooren aengevlogen,
Verquikt de flaeuwe ziel in bangen ramp en smart
En wanhoopstorrembui, en droogt de traenende oogen.
O Schilderkunst, u kunstgeheimnis, elk te kloek,
Kan Koptos naelden en haer beeldespraek braveeren.
Gij leert godtvruchtigen vrij meer dan eenigh boek,
Gij kunt godloozen door penseel en verf bekeeren.
Elk dank' de jongkvrou, die haer' geest zoo rijk ontvout,
En wensch' haer dit geloof, als een juweel van gout.
1674".

Dat Moonen in deze gedichtjes spreekt van »jonckvrou« en »maegdehant«, hoewel mevrouw Aleijda Soury, geb. Wolfsen, in 1674 eene 26jarige moeder van 2 kinderen was, is slechts als eene dichterlijke vrijheid te beschouwen. Dat hij de schilderes steeds met haren eigen geslachtsnaam aanduidt, en niet met dien haars echtgenoots, kan men wellicht hieruit verklaren, dat zij ook zoo hare doeken merkte. Al hare schilderijen toch dragen den naam A. Wolfsen en niet A. Soury. Uit hare handteekening onder het testament d.d. 4 Juni 1668 en de naamteekening op de schilderij in 't gemeente-museum te 's Gravenhage, blijkt duidelijk, dat die door dezelfde persoon gesteld zijn. Men vergelijke het achter gevoegde facsimile. Aan de welwillende tusschenkomst van jhr. mr. Th. H. F. van Riemsdijk dank ik de copie der handteekening onder genoemd testament, terwijl de heer F. G. Waller mij de andere zond. Beiden heeren, alsmede den heer notaris, onder wiens berusting het testament is, betuig ik hierbij mijne erkentelijkheid. Het sterfjaar van Aleijda Wolfsen is mij uit de Zwolsche registers niet gebleken. Ik vond slechts: »Den 7 Novembr. 1711 Juffr. Aleida Sourij drie posen overluid, begraven in Michaelis kerk in 't graf n°. 575 . . . . *f* 11—4—.«. Dit kan de schilderes betreffen, doch ook hare dochter Aleida (zie bladz. 322).

In den catalogus van Gerard Hoet trof ik deze schilderijen van juffrouw Wolfsen aan:

Coll. van Mr Samuel van Huls, Burgermeester van 's Gravenhage, verkogt den 3 September 1737 te 's Gravenhage:

N⁰. 200. Een Vrouwe Pourtrait, door Juffr. Wolfzen, h. 1 v. 8 en een half d. br. 1 v. 5 d.	4—15
N⁰. 200. Een mans en Vrouwe Pourtrait, door denzelven, h. 1 v. 8 en een half d. br. 1 v. 5 d.	

Coll. van de Vrouwe Douarière van Warmenhuijsen, Vrouwe van Bennebroek, etc. verkogt den 25 Julij 1719 in 's Hage:

N⁰. 31. Een Pomona van Juffrou Wolfze 16—0—

Dan wordt in genoemde afl. van den «Nederl. Spectator« melding gemaakt van twee door Aleida W. geschilderde portrotten, voorstellende de 2 gezusters Roozeboom, dochters van den president R., in het bezit der familie Gerlings te Haarlem. De eene heette Brigitta en was gehuwd met A. van Schuilenburg, uit wier echt de eerste man van Josina Akkersloot sproot, die hertrouwde met P. S. Crommelin.

Uit de geneal. Crommelin blijkt: Mr Pieter Samuel Crommelin, bgmr. van Haarlem, wedr. van Wijnanda Elisabeth Beck, huwde te Haarlem 1 Febr. 1735 met Josina Jacoba Akersloot, wed^e^ van mr. Willem van Schuijlenburch, uit welk huwelijk 3 kinderen sproten, o. a. Sophia Magdalena C., geh. met mr. Jan Herman Gerlings.

Verder een kinderportret d.d. 1679, ingezonden door den heer A. G. van Alderwereld op de tentoonstelling van oudheden te Delft, dragende tot nummer 1019.

In het werk van Kramm wordt omtrent Aleijda W. gezegd: »Aleijda Wolfsen, eene kunstenares, die in de tweede helft der 17 eeuw bloeide, en uitmuntende Familieportretten schilderde, gelijk ik er van

gezien heb, en die voor werk als van Constantijn Netscher doorgaan. Onder de familieportretten, berustende bij den Heer M[r] A. Ver Huell *(sedert overleden)* te Arnhem, bevindt zich dat van Jan Batist Bartoletta van den Heuvel, Heer van Rijnenburg, en van zijne echtgenoot, Geertrui Dorothea van Golstein, schoon en malsch door haar geschilderd«.

In het midden van de 17e eeuw bezat de heer van Geel, heer van Spanbroek, eenige familieportretten van hare hand, geschilderd in 1687.

De heer James Labouchère te Londen kocht eenige jaren geleden van den directeur der *London Commercial Sale Rooms* een schilderijtje, dat aan Netscher was toegeschreven. Bij het reinigen vond hij onderaan links de naamteekening *Aleyda Wolfsen.* Het is een paneel, groot 15½ bij 15¾ Eng. duim, voorstellende het portret van eenen jongen heer. Bij den heer P. van der Goot te Amsterdam bevinden zich, naar z.ed. de welwillendheid had mij mede te deelen, twee familieportretten, denkelijk voorstellende Egbert Clant, gest. 24 Maart 1709 (zoon van Adriaan Clant tot Stedum en Anna Tamminga), en diens echtgenoote Anna Lewe.

Het damesportret, dat, zooals de heer v. d. Goot mij schreef, sterk aan Netscher doet denken, heeft in den rechter benedenhoek in fraaie trekletters *A. Wolfsen*, *fecit*, en in den linker bovenhoek het cijfer 44. Het heerenportret heeft in den linker bovenhoek eveneens het cijfer 44, doch ietwat onduidelijk, benevens iets, wat op *no* (anno?) gelijkt, er voor, en een en ander in dienzelfden hoek onder eene tamelijk slordige naamteekening A. Wolfsen.

In de veiling H. Lamberts, gehouden te Amsterdam

18 Dec. 1879, kwam voor als n^{0}. 25: Quatre enfants d'une famille distinguée etc., signé A. W., haut. 0.50, larg. 0.40, bois, »tableau superbe«, en in de veiling Roos en C^{0}, gehouden te Amsterdam 27 Sept. 1881, van deze schilderes »Eene jonge zittende vrouw«, welke 2 opgaven ik aan den heer F. G. Waller te danken heb.

Catal. der schild. van het gemeente-museum van 's Gravenhage: N^{0}. 234*b*. Vrouweportret. Zittende; tot aan de knieën. Hoog 0.45, breed 0.37. Doek. Gemerkt: Aleijda Wolfsen, fecit. Aangekocht te Londen, in 1893, voor *f* 60.

»Misschien behoorde Caspar Netscher tot hare leermeesters«, zegt dr. C. Hofstede de Groot, »indien men dit uit de overeenkomst hunner schilderwijze en hun gemeenschappelijke woonplaats wil opmaken. Toch bereikt zij hem niet in zorgvuldigheid en degelijkheid der uitvoering en deelt zij het gemis aan voldoende karakteriseering der afgebeelde personen met het meerendeel harer tijdgenooten« (De Haagsche Schilderijen Musea, II, pag. 12).

De volgende genealogie is opgesteld uit *a.* eene m.s. geneal. van de vorige eeuw, in bezit van mevr. de wed. mr. H. van Loghem, geb. M. A. Everwijn, *b.* eene m.s. geneal. in het archief der Ver. t. b. v. Ov. R. en Gesch. (coll. Heerkens), *c.* de Geslachtk. Aant. van mr. J. van Doorninck en enkele andere gegevens. Zooveel mogelijk heb ik de officieele registers geraadpleegd.

Generatie I.

1. (Rijckman?) Wolfsen, bgmr. van Steenwijk 1558—1563, had minstens 2 zoons (2—3).

Generatie II.

2 (zie 1). Everhard W., gehuwd met Bartha Strikers. Zij lieten een zoon na (4).

3 (zie 1). Johan W., j. u. licent[t], bgmr. van Zwolle, later landrentmr. van Vollenhove, gehuwd met Anna ter Bruggen. Zij lieten o. a. een zoon na (5), eene dochter Maria (zie n^{0}. 8), en mogelijk nog eene dochter Judith, gehuwd met Michiel van Stein. Deze doet 18 Januari 1627 aan zijne vier minderjarige kinderen Wibraut, Gerrijt, Heiltgen en Swaentgen, bij zijne huisvrouw Judith Wolfsen voornoemd verworven, erfuiting, en bewijst hun de helft van onderscheiden goederen, gelegen onder Steenwijkerwoud, Wilpe, Berkmede en Mastebroek, ook de helft van een huis gelegen in de Praebstraat te Zwolle, tusschen erven en huizen van bgmr. Johan van Haersolte en Berend ter Borch. Hij schijnt eerder gehuwd geweest te zijn, omdat in deze akte staat, dat de helft van den boedel met consent van Rijckman Wolffzen en bgmr Nijkercke, momberen over 4 gemelde kinderen, is toegedeeld aan juffr. ter Cuijlen en juffr. Nijkercke (Zwolsch arch. Reg. van erfuitingen. Voorstraat).

Generatie III.

4 (zie 2). Wibrand W., geb. te Amsterdam 28 Maart 1592, gest. te Utrecht 24 Mei 1656. Hij was niet gehuwd en stelde bij testament tot universeelen erfgenaam aan Henric, zoon van Rijkman Wolfsen en Aaltje van Wilssum.

5 (zie 3). Rijkman W., geb. te Zwolle 20 Dec. 1580, gest. 4 April 1657. Hij was in 1604 te Orleans gepromov. tot j. u. licent[t]; was bgmr. van Zwolle en

later rentmr. van Vollenhove. Hij huwde *a.* te Kampen in 1613 met Aaltje, dochter van Henric van Wilssum en Anna ter Bruggen, uit welk huwelijk 2 kinderen sproten (6—7), *b.* Gesina Goertsen.

Ingeschr. te Zwolle in Nov., geh. 17 Dec. 1633: Rickman Wulffs j. u. licentiatus van Campen ende Gesijn Guerts n. w. van zallige Conrat Varver in de Dieserstrate. Hun testament is d.d. 15 Maart 1657. Men vergelijke de genealogie van Anraedt (pag. 297). Uit dit 2de huw. werd een zoon Coenraad geboren (8).

Aangaande het geslacht van Wilssum vindt men onder de processtukken in het arch. der stad Zwolle eene procedure van het jaar 1645, rakende de nalatenschap van Lumme van Wilsum. Frans van Wilsum had tot zusters Aeltien, Grietien en Lumme; de laatste was in 1618 gehuwd met den Zwolschen bgmr. Herman Wolberts († 1638) en overleed kinderloos 25 Juli 1644. De erfgenamen van Lumme waren hare zusters kinderen, te weten dr. Henrick Wolfsen, Anna Wolfsen, echtgenoote van Henric ter Welberch, en Henrick ten Oever. Op pag. 384 van het 1ste deel der Bijdr. t. d. Gesch. v. Ov. kan men vinden, dat de 16 kwartieren van »Bestevader Henric van Wilssem« volgens opgave van zijnen kleinzoon Henric Wolfsen deze waren:

H. van Wilssem	Anna ter Bruggen
Hattem	Wedda
Wijnbergen	Cuijndertorf
Knoppert	Glauwe
Mulert	Twickel
Arp	Hartgers
ter Marsch	Huevel
Ulenbroek	Vorden.

GENERATIE IV.

6 (zie 5*a*.) Anna W. Ingeschr. te Zwolle in Juli, geh. 7 Juli 1641: Henrick ter Welborch, w. tot Deventer, ende Anne Wolffs, licentiaet Rickman Wolffs d.

Ingeschr. te Deventer 26 Juni 1641, att. op Zwolle 24 Juli 1641: Hendrik ter Welberch, wed. van Janneken Jans, in Cleine Overst., Anna Wolfs, dr. van licentiaet Rijkman Wolfs, tott Swol.

Hendrijek ter Welborch bruijegom.

Sponsa non fuit praesens.

Henrick ter Welberg was een zoon van Echbert t. W., en huwde 11 Juni 1637 te Deventer met Janneken, dr. van Jan Janss.

Volgens een »Geslagt Register van Jan Buijs en Trijntje Gijsens«, aanwezig in het arch. der Ver. t. b. v. Ov. R. en Gesch., huwde Hendrik ter Welbarch, zn. van Egbert t. W. en Lijsbeth Rhemink, 1° Jannetje Speldemakers, die hem geene kinderen schonk, en 2° Annegje Wolfs. Uit dit 2de huw. sproten 1° Egbert, 2° Helena, geh. met Johan Haake j. u. d., en 3° Aleida, geh. met Schickert, schout van Meppel.

7 (zie 5*a*). Henric W., geb. te Vollenhove 9 Juni 1615, gest. 10 Sept. 1684; hij promoveerde 18 Juni 1641 publiek te Orleans tot j. u. d. Hij werd burger van Zwolle 12 Dec. 1642, was bgmr. van Zwolle 1649—1657, hierop raadsheer in den rade en leenhove van Braband en later secretaris van de generaliteitsrekenkamer. Hij huwde 20 Aug. 1644 in de Michaëlikerk te Zwolle met Aleijda Verwer, ged. 11 Juli 1626, dr. van Coenraed Verwer en Gesina Goertsen. Het huw. is te Zwolle niet te vinden, daar de registers ontbreken van 1644—55. Henric Wolfsen hertrouwde

Geertruid Nagtglas, dr. van Jacob Pietersz Nagtglas en Catharina Lambert Claes' dochter.

Uit het huwelijk van Henric Wolfsen en Aleijda Verwer werden 10 kinderen geboren (9—18); uit zijn huwelijk met Geertruid Nagtglas vind ik geene nakomelingen vermeld. In J. Vollenhove's »Poezij« komt op pag. 204 een gedicht voor, gewijd »aan Mevrou Geertruit Nachtglas, Huisvrou van den Here en Mr. Henrick Wolfsen, Sekretaris in de Generaliteits Rekenkamer, op haar ed. verjaardag«, gedateerd »den 24 van Slagtmaant, 1678«. De dichter noemt haar »nicht«. Op pag. 544—546 van genoemde »Poezij« staat de »Lijkklagt« over den Heer en Meester Henrik Wolfsen, sekretaris in de Generaliteits-Rekenkamer«. 1684.

8 (zie 5*b*). Coenraad W. Ged. te Zwolle 3 Mei 1636: Coenraet; v. Rickman Wulffs, m. Geesien Guerts.

Geh. te Zwolle 29 Juli 1665: Conraadt Wolfsen, der beide rechten dr., soon van wijlen Rijkman Wolfsen, der rechten licentiaat, en Rodolfina Schikharts, d. van Philips Herman Schikhart, scholtis van Meppel, Kolder- en Nijeveen. De geboden gaan ook te Meppel. Attest gegeven om buijten te trouwen. Zij hebben 6 kinderen gehad (19—24). Coenraad W. stierf in 1679. Philips Herman Schickhart was gehuwd met Lebuina ter Berghorst, dr. van Casper t. B. en Rudolphina ten Oever. Casper t. B., zoon van Hendrik t. B. en Lebuina ter Bruggen, hertrouwde Maria Wolfsen, zuster van Rijckman W. (n⁰. 5).

Zie mijne aanteekeningen betreffende ter Bruggen.

Generatie V.

9 (zie 7). Jan W., ged. te Zwolle 26 Mei 1645;

v. Henderick Wolfsen, m. Aleijda Verwers. Hij was in 1672 secretaris van van Haren, den extraordinaris ambassadeur in Zweden, was van 1675 tot 8 Nov. 1695 resident in Portugal, terwijl hij reeds op 8 Juni van dit jaar door HH. Ho. Mo. tot convooimeester te Zwolle benoemd werd in plaats van wijlen Pieter Sourij. In J. Vollenhove's »Poezij« komt op pag. 449 voor een »Trouzang op het huwelijk van den Here en Meester Joan Wolfsen, Resident van den Staat aan 't Koninklijke Hof van Portugal en Mejoffrou Elisabet Geertruit Emilius«, gedateerd 1680. Zij was eene Rotterdamsche en schonk hem 4 kinderen (25—28). De dichter spreekt Jan W. toe als »Neef, weleer mijn huisgenoot«. Jan W. stierf 28 Maart 1709 en werd den 5 April, oud-burgemeester zijnde, in de Michaëlikerk te Zwolle begraven. In 't alb. stud. van Utrecht werd ingeschreven in 1663 Johannes Wolfsen, Swollanus, in dat van Leiden den 25 April 1667 Johannes Wolfsen, Swollanus, oud 22 jaar.

10 (zie 7). Coenraet W., ged. te Zwolle 4 Dec. 1646; v. Henrijck Wolfsen, m. Aleijda Verwers. Hij was burgemeester. In het doodenboek te Zwolle staat hij op 23 Nov. 1705 vermeld als »Agent Wolfsen«. Hij huwde *a.* Geesina van der Werff en *b.* Lijsbeth Geerts. Uit het 1ste huw. 1 kind (n⁰. 29) en uit het 2de huw. ook 1 kind (n⁰. 30). In 't alb. stud. van Utrecht werd in 1663 ingeschr. Conradus Wolfsen, Swollanus, en in dat van Leiden 25 April 1667 Conradus Wolfsen, Swollanus, oud 20 jaar, hetwelk echter moet zijn 21 jaar.

11 (zie 7). **Aleijda Wolfsen,** ged. te Zwolle 24 Oct. 1648; v. dr. Wolfsen, m. Aleijda Verwers. Zij huwde met Peter Sourij.

12 (zie 7). Helena W., ged. te Zwolle 11 Juni 1650; v. borgmeijster Henderick Wolfsen, m. Aleijda Verwers.

13 (zie 7). Gh(e)rhart W., ged. te Zwolle 23 Mei 1652; v. borgemeijster Wolfsen, m. Aleijda Verwers. Hij was majoor-commandant van Kampen en komt op 1 Mei 1696 voor als echtgenoot van Anna van Breda; hij stierf 10 Juli 1717. Anna van Breda, dochter van den Kamper secretaris Rutger van Breda en Johanna Aimerij, was eerst gehuwd met Ernst Gustaf von Patkull tot Posendorf, den 24 Januari 1682.

14 (zie 7). Henderick W., ged. te Zwolle 5 Oct. 1654; v. borgemeijster Wolfsen, m. Aleijda Verwers. In de m.s. geneal. (*a*) staat: Deszelvs peten zijn geweest Maria Wolfsen genaamd ter Berchorst en Goris Wolfsen agent van Flaanderen, door deszelvs absentie ten doop gehouden door zijn vaders neev Steven Wolfsen van Steenwijk.

15 (zie 7). Helena Gesina W., ged. te Zwolle 17 Juni 1656; v. Henrick Wolfsen, m. Aleijda Verwers. Zij huwde in 1684 met Henrikus Pontanus, predikant te Lingen. Zij stierf vóór 10 Oct. 1688. Haar man was in 1699 hoogleeraar te Utrecht en stierf 15 Sept. 1714. In J. Vollenhove's »Poezij« staat op pag. 460 een gedicht getiteld »Bruiloftskroon voor den Here Henricus Pontanus Dienaar van Godts Kerke te Lingen, en Joffrou Helene Gezine Wolfsen«, gedateerd 1684.

16 (zie 7). Anna W., geb. te 's Gravenhage 22 Juli 1658. Zij stierf 14 Juli 1740.

17 (zie 7). Maria Mechteld W., geb. te 's Gravenhage 31 Dec. 1660, gest. 24 Aug. 1703 (1704?).

18 (zie 7). Johanna Lebuina W., geb. te 's Gravenhage 25 Jan. 1663, gest. 10 Oct. 1741, geh. met attest,

op Zwolle d.d. 16 Oct. 1698 met Gerhard Nilant j. u. d.. leengriffier van de provincie, later bgmr. van Deventer, zoon van Willem N. en Elisabeth Strockel. Uit dit huw. werd 26 Mei 1705 te Deventer eene dochter gedoopt, Aleijda Anna, die 15 Juni 1730 huwde met Martinus van Doorninck j. u. d. en secr. van Deventer. Deze echt bleef kinderloos. Martinus v. D. hertr. te Dev. 15 Juni 1738 met Barbara Elisabeth van Duren, dr. van Damiaen v. D. en Barbara Strockel (zie pag. 13). Van hem stamde af wijlen mr. J. I. v. Doorninck, rijksarchiv. in Overijssel, wiens betovergrootvader genoemde Martinus v. D. was.

19 (zie 8). Gesina Lubbuina W., ged. te Zwolle 18 Oct. 1666; v. Coenradt Wolfsen, m. Rodolphina Schickaerts.

20 (zie 8). Gesina Lubbuina W., ged. te Zwolle 19 Maart 1668; v. Coenraat Wolfsen, m. Rodolphina Schickaerts.

21 (zie 8). Rijckman W., ged. te Zwolle 25 Mei 1669; v. dr. Coenraat Wolfsen, m. Roedolphina Schickaerts. Hij huwde te IJhorst 8 Sept. 1700 met Jacomina Condewijn, d. van Frederick C., predikant te IJhorst. Zie geneal. Condewijn, pag. 217, n°. 48. Hunne kinderen 31—34.

22—24 (zie 8). Coenraed W., Gesina W., Frederica Arnolda W.

Generatie VI.

25 (zie 9). Johanna Helena W., geb. 1684, geh. met Jan Jacob de Famars, landrentmr. van Lingen. Hij is gest. vóór 24 Juni 1724. Zij lieten na: *a.* Jan Frans, geh. met A. M. Tulleken. *b.* Jacob Nicolaes. *c.* Jan Willem. *d.* Catharina Susanna, geh. met Pieter Bert. (Geneal. Wolfsen, coll. Heerkens.)

Registers der graven in de Kloosterkerk te 's Gravenhage (Alg. Ned. Fam.blad. 1886), pag. 228:

III. Vervallen aan de kerk. fol. 213. N°. 14. Den 15 Juny 1764 overgebouct op naem van vrouwe Johanna Helena Wolfsen, wed. van den heer Jan Jacob de Famars, wonende te Amsterdam, oudste dochter van den heer Jan Wolfsen, en kinds kinderen van de heer secretaris Hendrik Wolfsen, ingevolge de acte door haar op den 12 deser loopende maand geteekent, waarbij sij verklaart dat de voors. grafstede onder de kinderen van gem. heer onverdeelt sijnde gebleven, sij vervolgens door de erfgenamen (sijnde vrouwe Johanna Sabina Wolfsen, weduwe wijlen de heer Gerrit Nijlandt, in leven burgemeester te Deventer, als eenige nog in leven sijnde dogter van gemelde heer Hendrik Wolfsen, de kinderen van vrouwe *Alijda Wolfsen*, in leven getrouwt geweest sijnde met den heer Piet Soury, in leven burgemeester te Zwolle en laatstelijk de kinderen van den heer Jan Wolfsen, in sijn leeven meede burgemeester aldaar. Alle kindskinderen van de heer Hendrik Wolfsen, caveerende yder voor de mede-geïnteresseerde in haar staak) was geconstitueert om de voors. grafstede op haar naam te laten setten, sijnde de voors. acte aan mij als rentmr. geëxhibeert en overgelevert. verboeken *f* 1, verhogen *f* 10—.

Johanna Sabina Wolfsen staat foutief voor Johanna Lebuina W. (zie n°. 18).

26 (zie 9). Susanna Sophia W., geb. 1688, gest. 24 Jan. 1767.

27 (zie 9). Antonia Emilia W., geb. te Lissabon 5 Febr. 1689, gest. te 's Hertogenbosch 29 Oct. 1780, geh. te Lingen 13 Sept. 1711 met mr. Jan van Heurn,

adv., schepen, raad, secr. van 's Hertogenbosch, geb. te Rotterdam 22 Dec. 1677, gest. te 's Hertogenbosch 11 Aug. 1741, zn. van Franciscus v. H. en Maria Aemilius. Zie Herald. Bibl., jg. 1873, pag. 57—58, alwaar de moeder van Antonia Emilia W. echter Amelia Ursien heet. Is Jan Wolfen soms tweemaal gehuwd geweest?

28 (zie 9). Hendrina Aleida W., geb. 1694, gest. 17 Febr. 1716.

29 (zie 10*a*). Philip W., ged. te Zwolle 10 Nov. 1675.

30 (zie 10*b*). Dirk W., ged. te Zwolle 30 Mei 1680; v. Coenraad Wolfsen, m. Lijsebeth Geerts.

31 (zie 21). Coenraad W. was gehuwd met Anna van der Meulen. Zij hadden eene dochter (n°. 35). Moonen's »Naemketen der Predikanten«: Zallik. Conradus Wolfzen, Rijkman. Fil. proponent, beroepen 1726 tot adjunct, dan voor de bevestiging stierf zijn voorzaet, dus ordinair, emeritus verklaert 1766, gestorven 1768.

32—33 (zie 21). Gesina W. en Frederica W. († Zwolle 1777). Mr. J. van Doorninck zegt in zijn Gesl. Aant. op pag. 498, dat de laatste Frederica Arnolda W. heette en 4 Maart 1777 te Zwolle overleed.

34 (zie 21). Frederik Arnold W. Hij moet in 1707 geboren zijn, daar hij bij zijn overlijden 65 jaar oud was, zooals staat in de »Boekzaal« van 1772. Hij was conrector der Lat. school te Zwolle.

Geh. te Zwolle 2 Febr. (geprocl. aldaar 17 Jan.) 1733: Frederik Arnold Wolfsen en Maria Elisabeth Berghuis. Uit dezen echt sproten 5 kinderen (36—40). Doodenboek te Zwolle: Den 12den October 1772. De heer Fredericus Arnoldus Wolfsen, in desselfs leven conrector der Latijnse school alhier. Sijn

edele was een soon van wijlen do. Rijkman Wolfsen, predikant te IJhorst, en een kleinsoon van de heer Coenraad Wolfsen, burgermr. deser stad Zwol. Op Dingsdag avond om 8½ uur seer subiet overleden, naadat sijn edele nog dien middag de schooldienst hadde waargenomen, hebbende sijn ampt 47 jaar met lof vervult. De klok half drie, aan de zuijdzij in de Grote Kerk begraven in de groeve n°. 501. Komt voor een uur luiden en kerkk. geregtigheid f 11—4—. Maria Elisabeth Berghuis stief 19 Maart 1784. Haar vader heette Petrus B.

GENERATIE VII.

35 (zie 31). Jacomina W. huwde met M. P. D. Walraven, liet geene kinderen na en stierf in Jan. 1793.

36 (zie 34). Rijkman W., geb. 14 Jan. en ged. te Zwolle 15 Jan. 1734, gest. 16 Sept. 1747. Doodenboek te Zwolle: 20 Sept. 1747, Rijkmanus, zoon van conrector F. A. Wolfsen. Hij ligt in de Michaëlikerk begraven.

37—38 (zie 34). Anna Elisabeth W. en Petrus W., tweelingen, geb. 17 Juli, ged. te Zwolle 21 Juli 1735. Zij stierf 22 April 1756 en werd den 28 April in de Michaëlikerk begraven, hij overleed 31 Maart 1769. Hij werd ingeschreven in het alb. stud. te Leiden den 13 Sept. 1752 oud 17 jaar, en vestigde zich 16 Nov. 1757 als med. doctor te Deventer. Ingeschr. te Dev. 4 Sept. en gehuwd aldaar met attest. op de Fransche kerk 19 Sept. 1762: Petrus Wolfzen, Roselina Budde. Petrus Wolfsen als bruijdegom, Roselina Budde als bruijd. Zij hadden 4 kinderen (41—44). Hij won het kleinburgerschap van Deventer 3 Maart

1758 en kocht voor zich en zijnen zoon het grootburgerschap te Deventer 9 Jan. 1765. Roselina Budde hertr. te Diepenveen 7 Juni 1772 Johan Willem Tichler j. u. d. en bgmr. van Deventer (ingeschr. te Dev. 14 Mei); zij lieten eenen zoon Petrus T. na.

39—40 (zie 34). Jacoba W., ged. 6 Nov. 1737, en Jacoba W., ged. 14 Dec. 1740, beiden te Zwolle. Doodenboek te Zwolle: gest. 9 Sept. 1738 en 9 Jan. 1742 een kind van den conrector Frederik Wolfsen.

Generatie VIII.

41 (zie 38). Frederik Arnold W., ged. te Dev. 2 Oct. 1763, gest. 15 Maart 1770.

42 (zie 38). Hendrik W., ged. te Dev. 3 Febr. 1765, gest. aldaar 18 Maart 1802. Ingeschr. te Dev. 4 April met att. op Olst of elders, geh. te Diepenveen 19 April 1789: Hendrik Wolfsen en Catharina Christina Jordens; met gelijke onderteekening. Zij werd te Deventer den 12 Nov. 1767 gedoopt uit het huw. van Gerrit David Jordens en jonkvrouwe Maria Elisabeth van Hemert van den Krijtenborch, en stierf in het kraambed 21 Oct. 1800; haar zoontje 25 Oct. 1800. Zij hadden 4 kinderen (45—48).

43 (zie 38). Rijkman Jacob W., ged. te Dev. 19 Oct. 1766, gest. 31 Mei 1772.

44 (zie 38). Gerhard Johan Hendrik W., ged. te Dev. 14 Juli 1768, gest. 14 Sept. 1868.

Generatie IX.

45 (zie 42). Roselina W., ged. te Dev. 1 Oct. 1790.

46 (zie 42). Maria Elisabeth W., geb. te Dev. 19 Oct., ged. aldaar 1 Nov. 1792. Zij huwde te Dev. 23 Sept. 1812 met Albertus van Delden, geb. te Dev.

30 Dec. 1791, gest. aldaar 28 Sept. 1819, en hertrouwde te Dev. 14 Dec. 1820 met diens broeder Isaac v. D., geb. te Dev. 14 Nov. 1788, gest. aldaar in Mei 1834. Uit dit 2de huwelijk werd 4 Juni 1827 te Dev. eene dochter geboren, genaamd Albertina Geertruida Henriette, die 24 Nov. 1848 te Dev. huwde met Wilhelm Conraed Houck (geb. te Dev. 7 Maart 1816, zn. van mr. Maurits Ernest H. en Johanna Dorothea Friderica Hagedoorn); zij stierf 29 Juli 1852 op het landgoed »de Kranenkamp«. Hun zoon is Izaak Albertus Houck, in wiens bezit de stukken zijn betreffende »de Kranenkamp«, waaruit ik de mededeelingen omtrent de Condewijns en aanverwanten gedaan heb.

47 (zie 42). Petrus W., ged. te Dev. 25 April 1794, gest. 30 Juli 1794.

Omtrent de kosten bij de geboorte en het overlijden van dezen Petrus vond ik de volgende aanteekeningen:

Onkosten van de geboorte. Vroedmeester *f* 52—10 st.; Baker bij t Overgeven 3—0—; aanzeggen 3—0—; bij den doop in de Bos 3—0—: Baker 3—0—; meijd 1—10—; Custos 1—8—; Dobbert (Dobbent?) 0—6—; Coetzier 0—11—. Onkosten van 't Overlijden van ons kind Petrus. Aan de Koster *f* 3—17 st.; N.B. 9 uur: 15 st., half tien: 36 st., tien uur *f* 3—17 st.; Lugtje 0—12—; doodgraver 0—15—; Voor 't aanzeggen en na 't graf brengen aan Cramer 5—0—; Uitkleden aan De Baker 3—0—; Extra voor moeite van waken enz. 1—0—.

48 (zie 42). Gerrit David W., ged. te Dev. 11 Oct. 1795.

Waarschijnlijk had de als stamvader vermelde Rick-

man Wulfsen ook nog eene dochter Ida, geh. met Zeger ter Steghe, secretaris van Steenwijk. Zij komen in 1563 als echtelieden voor. Ida W. stierf in 1605.

Henricus Wolfsen noteerde achter zijn m.s. Stadrecht van Zwolle eenige genealogische, bijzonderheden zijn geslacht betreffende, o. a. dat zijn zoon Jan den 25 Mei 1645, zijn zoon Coenraad den 29 Nov. 1646 en zijne dochter Aleida den 22 Oct. 1648 geboren werden. Omtrent zijne overige kindeıen schrijft hij: sequentes vide in Bibliis en speciale Genealogien. Tevens vermeldt hij, dat zijn neef en nicht Nicolaas en Roeloffien ter Berchorst speelnoten bij zijn huwelijk met Aleida Verwers geweest zijn, en hij spreekt in 1642 van »cousijn Stephen Wulfsen«. Genoemd m.s. Stadrecht van Zwolle kan ik nergens vinden.

In de Deventer resol.boeken trof ik aan op 13 Mei 1620: Schepen ende raedt hebben oppet versoeck der gecommitteerden van de stadt Steenwijck, met namen br. Jarges ende secretaris Verstege, intercederende voor Johan Wolfsens, om in des zal. vaders, Steven Wolfsens, plaetse tot het schultampt van Steenwijck gepromoveert te worden, den voorn. gecommitteerden affgegeven, haer ed. gedep., op den anstaenden lantdagh gaende, te willen lasten deselve persone in conformite voor desen gegevene appostille ten besten gedachtigh te zijn. In senatu coss. Hemert loco Scholier, Verwer, den 6 Maij 1620.

Den 9 Maart 1595 huwden te Zwolle Steven Wolffsen m. Jan Wolffs sohn und Anne Gorijsz z. Gorijs van Breda nhagelatene dochter (procl.bk., arch. der Herv. Gem. te Zwolle). Deze Steven W. stierf als schout van Steenwijk tusschen 19 Oct. 1619 en 26 Mei 1620. Mr. J. v. D. vermeldt in de Gesl.

Aant. (pag. 501), dat in de rek. van den rentmr. van Vollenhove van 1628, uitgaaf fol. 4 sub dato 25 Januarij 1629, Fenneken Wijbrants als weduwe voorkomt van den scholtus Johan Wolffs. Uit het huwelijk van Steven W. en Anna van Breda zijn mogelijk gesproten Goris W. en Steven W., die neven genoemd worden van Henricus W. (zie n⁰ 14).

Deze volgende aanteekeningen maakte ik nog uit het doopregister, berustende in het arch. der Herv. Gem. te Zwolle, echter te laat om er in het vorige vel partij van te kunnen trekken, daar dit reeds afgedrukt was. Zij zijn:

Den 8 Augusti 1583 is gedopt meister Johan Wulffs und Hijlleken sijner huijsfrouwen echte dochter Altjen; getuijgen meister Johan Hartkampt schoelmeister.

Den 29 Novembris 1584 item Hermen Wolfsens dochter Ide; get. Arendt Slechter, Agnes Wulfsen und Alijdt Roelffs.

Den 18 Octobris 1586 sijndt gedopt meister Johan Wolfsens sohn Johan; get. meister Siger van Steinwick und zalige Wijbrandt Wolfsens nhagelatene weduwe.

Den 20 Novembris 1586 item Hermen Wulffs dochter Truijde; get. Thonijss Hermens, Aeltien Wulffs und Diewer Dercks.

In het album amicorum van Marcus Wolffgang Gualtherus, rector der Latijnsche school te Kampen, uitgegeven door mr. J. Nanninga Uitterdijk in de Bijdr. t. d. Gesch. v. Ov., deel III, plaatste Stephanus Wolphius Steenwicensium ac Steenwico woldorum Praetor, 25 Decembris anni 1605 een inschrift. Hij was de zoon van mr. Jan Wolfsen, huwde Anna Goris dochter van Breda, en stierf in 't laatst van 1619 of in 't begin van 1620.

Rycmannus Wolphius Zwollanus plaatste in 1605. een inschrift naast zijn wapen, zijnde: *In zilver 3 blauwe merletten (2. 1). Helmteeken: een klimmende zwarte wolf* (Rietstap, Arm. Gen.: Wolfsen — *Arnhem, Harderwick, Brab. sept.* D'arg. à trois perroquets d'azur, *bq.* et m. de gu. Brl. d'azur et d'arg. C.: un loup iss. au nat. L. d'arg. et d'azur). Verder zijn er nog twee inschrijvingen van Anna en Aelida Wolfsen, gedaan in 1605. De laatste inschrijving is van Hendrik Wolfsen, zoon van Rijkman W., gedaan den 25 Aug. 1649 st. vet., waarin hij den zoon van Marcus G., Johannes Marcus, cognatus noemt.

Hardenstein.

Wij lezen in Oud-Holland (dl. IV, pag. 147): »Hij (n.l. Gerhard ter Borch, de oude) woonde er (n.l. Rome) in het paleis van kardinaal Colonna; eene bijzonderheid aangaande zijn verblijf te Rome geeft ons A. Bertolotti in zijn merkwaardig boek. Met Arnoldo Di Arnoldo, Giovanni Bruni of Brunzo en Pellegrino Sassoduro, 9 Maart 1608 dineerende in de herberg »de Zeug« kregen ze ruzie, en bracht de laatste hem met een ijzeren vork 3 wonden aan het hoofd toe, waarvoor hij tegen dien landsman 18 April een aanklacht indiende«.

Deze 3 makkers, die in hun geboorteland antwoordden op de namen Arent Arentsen, Jan Bruins en Pelgrim Hardenstein, vinden wij te Deventer en te Zwolle terug. Van beide eerstgenoemden troffen

wij meerdere naamgenooten aan, zoodat het moeilijk uit te maken is, wie de hier bedoelde zijn.

Te Zwolle huwden 23 Mei 1615: Arent Arentsen, sal. Arent Wijchmans n. s., buijten de Dieserpoort op de Nijstat, ende Jacobien Hans, Hans Petersen d., in den Emmer.

't Kan zijn dat deze Arent Arentsen onze Arnoldo Di Arnoldo is.

Een Jan Bruins komt voor in de aant. op n°. 10 der geneal. Condewijn, pag. 236 en 241.

Pelgrim Hardenstein is, zooals nader blijken moge, hoogstwaarschijnlijk de vader geweest van Dirk Hardenstein, den schilder van »Scipio en de bruid van Numantia«, welk doek tot het jaar 1874 als schoorsteenstuk prijkte in de tegenwoordige burgemeesterskamer te Deventer. Thans hangt het in de raadszaal aldaar. Het is gemerkt:

D. Hardenstein
inv. & pinxit
1653.

Het in dit werk bijgevoegd facsimile is zoo goed mogelijk nageteekend, daar het wegens de onduidelijkheid onmogelijk was van het merk eene photographische afbeelding te nemen of het door te trekken op transparantpapier.

In de Dev. resol.bk. vond ik genoteerd op 16 Juli 1653: Schepenen ende raedt ordonneren haer ed. mederaetsvrund den heeren cam. Adr. van Boeckholt om te betaelen aen *Derck Hardenstein* voor een schilderije, soo op de nieuwe camer voor de schorstien alhijr op 't raethuijs geset is, de somme van 125 Car. g. Actum in senatu coss. Sticke, Schrieck, d.d., 16 Julij 1653.

Omtrent de Hardenstein's teekende ik het volgende aan:

Ingeschr. te Zwolle in Juli, geh. 3 Aug. 1613: Pelgrum Hardenstein, Hendrick Hardensteins hopmans s., ende Grietgen Toelincks, salige Reijner Toelincks n. d., beijde wonen(de) ant Groote Marckt.

Uit dit huw. werden te Zwolle gedoopt:

4 April 1620, **Dirck;** v. Pelgrom Hardenstein, m. Grietgen.

6 Oct. 1622, Henrickje; v. Pellegrum Hardensteins, m. Margaretha Tolincks.

Pelgrum Hardensteijn was burgemeester van Zwolle.

Den 29 Novembris 1586 is gedopt Henrick Hardensteins sohn Pelgrum; getuijgen: Johan Gelijssen, Gordt Henricksen und juffer Hermen van Horne (doopbk. in het arch. der Herv. Gem. te Zwolle). Henrick Hardenstein hertr. Cath. Romboutsz., welk huwelijk aldus te Deventer staat ingeschreven:

Ingeschr. 18 Juli, geh. te Zwolle met attest. 23 Aug. 1607: Henrick Harnstein, weduwer ende borgher tot Swolle, Trijntien Rombouts, wed. van averleden Cornelis Anthoniss.

Henrijck Herdensteijn brudegum.

Trijnghen Rombous de Vries bruet.

Sententie- (memorie-) boeken van Deventer; Henrick Hardensteen, burger der stad Zwolle, treedt op »voir hem selven und mede alss volmechtiger sijner huisfr. moeder, Aleijdt Wolterss.« 3 Maart 1574.

Mem.bk. van Dev., 13 Nov. 1618: Weete aan Henrick Kispenninck, man en momber zijner huisvr., erfgen. van zal. Catharina Romboutz, gewezene huisvr. van Henrick Hardenstein, dat Henrick Hardenstein voorn. geprocedeerd heeft aan hem, Henrick Kispen-

ninck, en consorten »ahn die behuisinge, daer die drie Uranien appelen in die Lange Bisschobstr. uthhangen« enz. Hierbij wordt vermeld Alexander van Anderssum, man en momber zijner vrouw Merritien Tholings, mede-erfg. van Catharina Romboutz.

Idem: Verdag gehouden tusschen bgmr. Pelgrum van Hardenstein, in naam zijns vaders Henrick Hardenstein ter eener, en Alexander Anderson, man en momber zijner vrouw, verder als gevolm. van Anna en Catharina Thoelings, moeder en dochter, vervangende in dezen mede zaligen Albert Thoelingh krachtens procuratie hem, Anderson, voor s. en r. van Nimmegen 21 Mei 1618 verleend als erfg. van zal. Cathrinen Rombouts, gewezene huisvr. van Henrick Hardenstein, krachtens testament te Zwolle opgericht, ter andere zijde. 3 Febr. 1619.

Losse volmachten, stad Zwolle: 28 April 1638 Margaretha Theulinck, wed. van burgemr. Pelgrum Hardensteijn en de voogden over hare bij Pelgrum verwekte minderjarige kinderen constitueeren Wilhelm van Tweenhuisen om uit hun naam te ontvangen de rente, die aan constituanten op 25 Mei 1637 verschenen is uit dr. Eduart Napels' huis te Rotterdam, eertijds genaamd »de Wildeman«.

Regist. van lijf- en losrenten ten laste van Overijssel, Rijksarch. Zwolle. Dl. I: 17 Juni 1637. Inschrijving voor Joan Buis ende rector Cock, als momberen van de kinderen van wijlen den burgemr. Pelgrim Hardensteijn, groot 2100 £ ten lijve van Anneken Hardensteins oud 23 jaar, Reijner H. oud 21 jaar (obiit 28 Jan. 1657), Derck H. oud 17 jaar, Hendrick(ien)? oud 14 jaar, Evert H. oud 13 (obiit ao. 1661), rente elk *f* 60 jaarlijks.

Den 18 Febr. 1569 verwierf Henrick Hardensteijn de »burgerschap sonder die weijde« te Deventer voor 20 ℔. Zijn »burghe« was Wolter van Horn.

Geh. te Zwolle 31 Aug. 1595: Gerrijdt Buisz, Jan Buijsz ehelicke sohn und Anna Hardensteins, Henrick Hardensteins ehelicke dochter (procl.bk., arch. der Herv. Gem. te Zwolle).

Ter Brugghen.

Als het waar is, wat Houbraken ons vertelt, dat de vader van den schilder Henrick ter Brugghen in 1581 Overijssel verliet en zich voor goed te Utrecht vestigde, dan komt het mij vreemd voor, dat onze schilder, die in 1587 of 1588 geboren werd, in Overijssel het levenslicht zou aanschouwd hebben. Daar de uitvoerigste bron omtrent hem, d. i. de Bie's *rectificatie* in »Den Spiegel van de Verdrayde Werelt«, waartoe ongetwijfeld Richard ter Brugghen, de zoon des schilders, het materiaal geleverd heeft, uitdrukkelijk de provincie Overijssel als geboortegrond opgeeft, mogen wij wellicht het jaar 1581 voor eene verschrijving van Houbraken houden. Deze beweert een en ander ontleend te hebben aan »een gedrukte *Notificatie* of waarschouwing aan alle Liefhebbers van de Schilderkonst«, welk geschrift spoorloos verdwenen schijnt. Dat de vader van Hendrik ter Bruggen zich naar Utrecht begeven heeft en daar met zijne familie gebleven is, zal uit de achterstaande mededeelingen bijken. Mogelijk heeft hij zich juist in deze stad gevestigd, omdat daar reeds een Egbert ter

HENRICUS TER BRUGGHEN.

In Over-Yssel geboren 1588. van Utrecht naer Romen gereyst, en naer 10 jaren tot Utrecht gerevertéert, daer getrout, altyt gewoont en out 42 jaren, is op den 1. Novemb: 1629. overleden; was een geroemt groot Historie Schilder naer t'leve, levens grote, op de Italiaense manier, boven alle anderen soo uyt steeckende, dat dien vermaerden P. P. Rubens heeft tot Utrecht verclaert, de Nederlanden door reyst, en een Schilder gesocht, en maer Een, met name Henricus ter Brugghen te hebben gevonden

G. Hoet. del. P. Bodart. fec.

Bruggen woonde, doch of deze hem verwant was, is mij niet gebleken. In de protocollen toch van den notaris Jacob Gerrits van Herwaerden te Utrecht komt voor:

1. 14 Juli 1578. In een getuigenverhoor aangaande den eigendom van opkomende zandplaten in de rivier de Leck, treden op: Loef van der Haar, *Egbert ter Brugge* en joffr. Josyna van Broeckhuyze, vrouwe tot Brackell.

2. 31 Aug. 1580. *Egbert ter Brugge* verklaart in eene getuigenis omtrent 57 jaar oud te zijn.

3. 2 Mei 1606. Joncffr. Anna van Gripskercke, wed. zal. jonchr. Jacob van Renesse van Baer, machtigt *jonchr. Egbert ter Bruggen*, *wachtmr. tot Deventer* en Geraert Cottingen, notaris aldaar, voor haar te verkoopen, het goed »genaempt Schimmelpennincx lant, liggende omtrent Deventer«, om daarmede de crediteuren te betalen.

De wachtmeester van Deventer Engelbert ter Bruggen was geh. met Anna van Wijnbergen. Hij liet o. a. 20 Febr. 1597 aldaar een kind doopen, en onderteekende de huwelijksinschrijving zijner schoonzuster Golda van Wijnbergen, Jan van W.'s dochter van Elburg, met Engelbert van Doetekum, Engelbert van D.'s zoon van Deventer, d.d. 16 Oct. (geh. 8 Nov.) 1596 aldus: Engbert ter Brugghen van wegen mijn husfrouwen suster Golde van Wijnbergen de bruit (huw.reg. te Dev.).

Verdiepen wij ons verder niet in gissingen, maar lezen wij het onderschrift onder de 4 schilderijen, voorstellende de 4 Evangelisten, welke Richard, de zoon des schilders, in 1707 aan de stad Deventer schonk. Het luidt aldus:

onder den Evangelist Mattheus: *A° 1621. Pinxit Henricus Ter Brugghen. Natus* 1588:

onder den Evangelist Marcus: *Denatus 1629. Filius Richardus Curiae Traie* =

onder den Evangelist Lucas: = *ctinae Advocatus, Civitati. Daventriensi*

onder den Evangelist Johannes: *In Memoriam Donavit Anno 1707. Aetatis suae 89.*

Het jaar van den dood van Henric ter Bruggen valt te controleeren. Mr. S. Muller Fr^zn^ heeft de welwillendheid gehad het register van overledenen der stad Utrecht na te slaan; daaruit blijkt:

1629 November 9. Henrick ter Brug, schilder onder de Snippevlucht, nalatende zijn huijsfrouw ende echte onmundige kijnderen (Buerkerk).

Hij zal dus den 9 Nov. ter aarde besteld zijn; uit opgaven van de Bie, Houbraken en Bodart vernemen wij, dat hij den 1 Nov. overleden is. Dat het lijk een dag of 8 boven aarde stond, was niet zoo heel ongewoon in die tijden.

Het jaar van geboorte varieert tusschen 1587 en 1588. Houbraken noemt op gezag van gemelde »gedrukte *Notificatie* of waarschouwing aan alle Liefhebbers van de Schilderkonst«, dat Henrick ter Bruggen in 1588 geboren is, hetwelk overeenkomt met het onderschrift onder de schilderij »de Evangelist Mattheus«. Geen wonder, daar de gemelde »*Notificatie*« door Richard ter Brugghen in 't licht gezonden is, zooals uit een gedrukt blaadje blijkt, naar men straks zien zal.

De Bie zegt in zijn »Gulden Cabinet«, dat Henrick Verbrugghen in 1629 stierf en ten dage van zijn overlijden 42 jaar oud was; volgens deze opgaven

moet de schilder in 1587 geboren zijn. Al de opgaven, ontleend aan de *Notificatie* van Richard ter Bruggen, hebben dezelfde inconsequentie, n.l. dat de schilder, in 1588 geboren en 1 Nov. 1629 overleden, 42 jaar oud was bij zijn overlijden. Men had moeten schrijven »out in zijn 42ste jaár«, wat mogelijk wel gestaan heeft in de *Notificatie.*

Achter in een exemplaar van het »Gulden Cabinet«, aanwezig in de Deventer Athenaeum Bibliotheek, is een portret van Hendrick ter Bruggen met uitvoerig gedrukt onderschrift bevestigd. Het stelt den schilder voor met den rechterhand den mantel vasthoudend en met palet en penseelen in de linkerhand. Een gordijn, waarop zijn wapen [1]), vormt den achtergrond. Dit portret is genomen naar dat, 't welk Bodart gegraveerd heeft naar eene teekening van Hoet; beider namen ontbreken echter. Het gedrukte onderschrift onder deze afbeelding, welke ik met de letter A aanduid, zal ik hierachter volledig wedergeven. Hierin staat eveneens 1588 als geboortejaar opgegeven. Blijkens den inhoud is het in 1708 gedrukt en is het een extract uit de *rectificatie*, door de Bie geplaatst in zijn bovengenoemd werk »Den Spiegel van de Verdrayde Werelt«, welk boek gedrukt is »t'Antwerpen, Bij Joannes Paulus Robyns, Boeck-drucker en Boeck-verkooper woonende op de Lombaerde-Vest, in den gulden Bijbel. 1708«. Ook deze *rectificatie* zal men hierachter herdrukt vinden.

---

[1]) Het wapen is volkomen gelijk aan dat van het adelijk Overijsselsch geslacht ter Bruggen, hetwelk voerde: In zilver 3 groene hulstbladeren, de steel omlaag, geplaatst 2, 1. Dekkleeden: groen en zilver. Helmteeken: 3 lischdodde stengels met dodde (in het Overijsselsch dialect *toessebol* genaamd) in natuurlijke kleur.

Dan is er in het Deventer exemplaar van de Bie's »Gulden Cabinet« nog een tweede portret van ter Bruggen geweest, hetwelk men er later heeft uitgelicht en gevoegd bij eene collectie afzonderlijke portretten van vermaarde Deventernaars. Tegenover de titelprent van genoemd exemplaar staat geschreven: *N.B. in dit Exemplaar is p. 500 het ingevoegde portrait van Lucas Faydherbe — en achteraan tweederlei portraiten van Henricus Ter Brugghen.* Dit tweede portret nu, 't welk ik aanduid met de letter *B* en waarvan hiervoor de reproductie staat, heeft een *gegraveerd* onderschrift, aldus luidende:

HENRICUS TER BRUGGHEN.

In Over-Yssel geboren 1588. van Utrecht naer Romen gereyst, en naer 10 jaren tot Utrecht gereverteert, daer getrout, altyt gewoont en out 42 jaren, is op den 1. Novemb: 1629. overleden; was een geroemt groot Historie Schilder naer t' levē, levensgrote, op de Italiaense manier, boven alle anderen soo uyt steeckende, dat dien vermaerden P. P. Rubens heeft tot Utrecht verclaert, de Nederlanden door reyst, en een Schilder gesocht, en maer Een, met name Henricus ter Brugghen te hebben gevonden

G. Hoet. del: P. Bodart. fec:

Hier staat onder *gedrukt:*

Op de Afbeelding
van
HENRICUS TER BRUGGHEN,
seer vermaard, naar 't leven, levensgrootte Historyschilder.

Wat Neerlands roemenswaarde Apell vertoont sig hier?
Ter Brugghen; wiens onvolgbare Italiaansche swier
In 't kunstig schilderen geen Rubens hoeft te wijken,
Soo 't by de stukken, die te Romen sijn, kan blijken.
En Napels, Amsterdam, en Deventer, en 't Sticht
Van Utrecht, (daar 's Mans as bewaard word) sijn verplicht.
Dien grooten kunstenaar te danken voor sijn werken,
Te sien op hooge Altaars, Raathuysen, en in Kerken.
WILLEM EVERWYN [1]) composuit.

---

[1]) Willem Everwijn werd geboren te Amsterdam in 1637 en stierf aldaar na 1722 (Frederiks en van den Branden, Biogr. Wrdbk. v. Noord- en Zuid-Ned. Letterk.).

Het *gegraveerde* onderschrift onder dit portret *B*, welk portret geheel gelijk *A* is, komt overeen met dat, hetwelk dr. Hofstede de Groot mededeelt op pag. 437 zijner »Quellenstudien zur Holländische Kunstgeschichte«. De woorden, die dezelfde zijn, duid ik slechts met de beginletters aan: »Henric T. B., in O-Y. g. 1588, v. U. n. Rome g. e. n. 10 j. t. U. g., d. g., a. g. e. oud 42 j. i. o. d. 1. N. 1629 o., w. e. g. g. H-s. n. 't l., l. o. d. I. m., b. a. a. s. u., d. d. v. P. P. R. h. t. U. v. d. N. d. e. e. S. g. e. m. e., m. n. Henric T. B. t. h. g. P. Bodart fec.«.

Het exemplaar aanwezig in het Prentenkabinet te Leiden is, naar men mij uit die stad mededeelde, gelijk aan het exemplaar *B* te Deventer.

Kramm maakt melding van 2 portretten. Hij schrijft in voce *Terbrugghen:* »Ik bezit *zijn Portret*, van voren te zien, met de rechterhand zijn mantel vasthoudende, met historisch onderschrift; *P. Bodart fec.*, in 4°; en nog een *Idem*, staande, met palet en penceelen in de linkerhand en met de regter zijn mantel vasthoudende; op een gordijn zijn Wapen, zijnde een schild met 3 hulstbladen, 2 en 1, *G. Hoet del.*, waarschijnlijk, naar de schilderij, door *Terbrugghen* zelf geschilderd, *P. Bodart fecit*, idem. Hieronder is een Levensberigt gedrukt«.

In voce *Bodart* geeft hij op: »— Ik voeg hierbij, dat ik verneem, dat hij (Bodart) van *Utrecht* was, en wel omdat hij tijdens *Gerard Hoet* zich aldaar had gevestigd, en *twee Portretten* van den beroemden historieschilder *Hendrik Ter Brugghen*, die een Utrechtenaar kan genoemd worden, moet hebben uitgegeven, waarvoor *Hoet* de teekeningen heeft gemaakt en welke hij geëtst heeft in 4°, waaronder een gegraveerd levensberigt. Ik bezit van één der genoemde ook

nog een exemplaar, waaronder eene meer uitvoerige beschrijving in druk is gevoegd, *zeer zeldzaam.* — In de eene afbeelding is hij in mantel gewikkeld, met palet en penseelen in de hand, en in een gordijn, achter hem, staat zijn wapen, zijnde een schild met drie ***hulstbladeren***, twee en één, bezet; het tweede portret is geheel anders om, met mantel en eene hand«.

Ongetwijfeld heeft dr. Hofstede de Groot het bij het rechte eind, als slotsom zijner beschouwingen over de oorspronkelijke bron, waaruit Bodart en Houbraken hunne opgaven ontleend hebben, gevend: »Wir dürfen somit wohl alles, was sowohl bei Houbraken als auch bei Bodart vorkommt, als auf die Notification zurückgehend betrachten; was Houbraken allein erzählt, entzieht sich dagegen unsrer Controle (pag. 438, Quellenstudien).

Volge thans wat gebleken is uit protocollen van Utrechtsche notarissen en uit andere bescheiden. Daar er meerdere *ter Bruggens*, *Verbruggens*, *Verburchts* enz. te Utrecht woonden, kan ik niet met zekerheid verklaren, of onderstaande gegevens wel *alle* betrekking hebben op de door ons bedoelde personen.

1. 23 April 1607. Henrick ter Brugge met anderen genoemd als adelborst onder Ernst Casimir Grave tot Nassauw (Notaris Nicolaes van Lostadt).

2. 29 Mei 1613. Machtiging van Johan ter Brugge op Johan van Bercheyck, procureur tot Rhenen (Not. Nicolaes Verduijn).

3. 29 Mei 1613. Gerrit Martenss, paerdenberijder, staet sijne vordering op jo^{r} Henrick Hell van Brienen

zal. en nu op Petronella Foock of aan Jan Ter Brug (Idem).

4. »Op huiden den vierden April 1614, compareerde Jan ter Brugghen, de oude, out omtrent drie ende vijftich jaar, en attesteert.....«. Acte van getuigenis ten behoeve van joncfr. Ida van Zuylen v. Nyevelt, tegen Abrah. v. Goorle (Berigten v. h. Hist. Gez., dl. I, p. 131). Jan t. B. is dus ongeveer 1561 geboren.

5. Deze acte is reeds in haar geheel afgedrukt in de »Berigten v. h. Hist. Gezelschap te Utrecht«, dl. I, pag. 133. Maar de aldaar door den heer Dodt v. Fl. gevolgde spelling wijkt nog al af van het mij verstrekte afschrift, hetwelk zoo nauwkeurig mogelijk de origineele weergeeft, terwijl de regels zijn toegepast, overeengekomen door het Hist. Genootsch. te Utrecht.

Men lette onder anderen op de woorden: *Nicolaes den Dubbeld uijt Amsterdam, die een reijs naer Utrecht daermede heeft gedaen.* Dodt v. Fl. geeft in plaats van *Utrecht: Venetie.* Het woord staat in margine en is, gelijk de geheele acte, zeer onduidelijk geschreven. Van de handteekeningen vindt men hierachter facsimile.

Protocol van den not. C. Verduijn:

Op huijden den eersten dach Aprill a° XVI^c vijfthien olden stijle compareerde voor mij Claes Verduijn, notaris publijck bij den hove van Utrecht geadmitteert, ende voer de onder genomineerde getuijgen d'eersame personen Thijman [1]) van Galen, oudt omtrent XXIIII jaeren, ende Hendrick ter Bruggen out omtrent XXV jaren, beijde schilders woonende binnen deese stadt Utrecht, daertoe vermaent zijnde omme der waerheijt

---

[1]) *Thijman* is doorgehaald in de origineele acte.

getuijgenisse te geven ten versoecke ende instantie van Lodewijck de Knibberch, not(ari)s publijck, residerende in 's Gravenhage, als oom ende voocht van Fransgen de Knibberch, filius Franchois. Soe verclaren zijl(uijden) comp(aran)ten bij haerl(uijder) mannen waerheijt ende zielen zalicheijt warachtich te weesen, dat zijluijden ettelicke jaeren in Italien heurluijder conste geexerceert hebben(de), den verleeden zomer a° XVI^{c} veerthien binnen der stadt Milaenen in Lombardien geweest ende aldaer gevonden hebben Michiel van (den) Zande, oick schilder, die aldaer voir een(en) jongen bij hem hadde den voorn(oemden) Fransgen de Knibberch; ende dat hij met denselven jongen aldaer qualicken handelde ende hem zeer qualicken liet gecleet gaen; verclarende vorders, dat zij den voornoemden Fransgen noijt bij den voornoemden Michiel hebben sien wercken dan wel om̃ hem te dienen, maer dat den zelven jongen gevrocht heeft op zijn zelven om de cost bij eenen Sr Pauli, hoochduijtschen schilder aldaer tot Milaenen, die eene Italiaensche vrouw hadde. Daerbij de voornoemde Thijman van Galen noch verclaerde, dat hij wel weet denzelven jongen hem Michiel noch gedient te hebben, doen hij bij den heere grave Don Francisco Doro wrocht, ende met denzelven jongen zeer qualicken handelde, zulcx dat den voors(chreven) jongen hem deposant dickwils geclaecht heeft van dat hij Michiel hem qualicken onderhouden wilde, zoe zulcx dat hij jongen genootsaeckt is geweest van hem te scheijden ende afscheijt te nemen, daervan hij comparant een acte van affscheijt mede getijckent heeft, berustende onder den voornoemden Michiel, ende dit terwijlen den voors(chreven) Fransgen bij den voornoemden hoochduijt-

schen meester over jaer ende dach gevrocht heeft op zijn zelven. Vorder verclaren zij comp(aran)ten gelijckelijcken mede wel verstaen te hebben, dat denzelven jongen, bij een zeecker eedelman geaerbijt hebbende, zoe veel verdient hadde, dat hij een mantel daermeede cofte, welcken mantel hij daernae geleent heeft aan een Nicolaes den Dubbeld uijt [1]) Amsterdam, die een reijs naer Utrecht [2]) daermede heeft gedaen; dat den voornoemde Franss alsnoch denzelven mantel niet weeder en heeft. Verclarende vorders, dat zijluijden in den naezomer 1614 naer dese Neederlanden reijsende, ende in haerluijder geselschap hebbende den voornoemden Michiel van den Zande, die met henluijden versouck, den voornoemden Fransgen beweecht hebben(de) om meede off te comen, 't welck geschieden; ende bevonden hebben denzelven Frans seer qualicken gecleet is, zijnde als voern(oempt) sonder mantel, veeltijts die maele van voernoemden Michiel dragende ende zoe te voet hemluijden volghden, willende hij Michiel den voernoemden jongen nauwelijck den cost geeven, 't welck hemluijden comparanten verdroet, ende sijn alsoe tes(amen) gecomen tot in Zwitserlandt in 't geberchte van den Gottert, alwaer zijluijden duer seeckere questie, die zij metten voornoemden Michiel vercregen, van den anderen gescheijden ende omtrent voer Bamisse (1 Oct:) lestleden thuijs gecomen zijn. Anders en wisten zijluijden comp(aran)ten van deese zaecken (n)ijet meer te deposeeren. Presenter(ende) all 't gunt voorschreven is met solemneelen eede te stercken, des versocht zijnde,

---

[1]) Of: *van;* het woord is bijna onleesbaar.
[2]) Dit woord staat in margine.

ende consenteren hiervan gemaect te werden acte in forma. Aldus gepasseert binnen der Stadt Uijtrecht ten huijse ende presentie van Gilles Pauwaert ende Cornelis de Beer als geloofwaerdige getuijgen hiertoe versocht, die deese mette comp(aran)ten hebben onderteijkent ten daghe ende jaere voorschreven.

Bij mijn Timan van Galen
Gillis Paeuwaert
1615
Cornelis de Beer.

Bij mijn Heijndrick ter Brugghen.
C. Verdijn Not^s
1615.

6. 30 Maart 1616. Jan ter Brugghen, de oude. draagt aan zijnen zoon Henrick ter Brugghen $3^1/_2$ jaar rente op à $62\frac{1}{2}$ gl. 's jaars (Not. Nicolaes Verduijn).

7. »Op den 30 May 1616 cedeerde Jan ter Brugghen, de oude, Henrick ter Brugghen, schilder, zijn' zoon, etc. Oorspronkel. acte« (Berigten v. h. Hist. Gez., dl. I, p. 131). *Hieruit blijkt dus, dat de vader des schilders* **Jan** *heette.*

8. 1616—1617. Hendrik Terbrugh opgenomen in het St Lucas gilde te Utrecht (Mr S. Muller Fz., »De Utr. Arch.«, dl. I, p. 105).

9. 13 April 1617. Machtiging van Hendrick ter Bruggen, burger te Utrecht, op zijnen vader Jan Jansen ter Bruggen, wonende tot Amsterdam (not. Nic. van Lostadt).

10. 26 Jan. 1625. Johannes, soon van Heijndrick Terbrugge (Doopregister van de St. Jacobskerk te Utrecht).

11. 26 Jan. 1625. Sander, soon van Davidt Schotsman ende Lijsbetgen Terbrugghe (Idem).

12. Jan ter Brugghen, *de jonge*, teekende in eene acte d.d. 16 Oct. 1627 zich: Jan Janz. ter Brugghen (Ber. v. h. Hist. Gez., dl. I, p. 132).

13. 9 Nov. 1629. De overlijdingsacte van den schilder Henrick ter Brug, hier boven reeds gegeven.

14. 27 Maart 1652. Komt als getuige voor Richard ter Bruggen, adv. 's Hoofs van Utrecht (Not. Nic. van Lostadt).

15. 4 Mei 1674. De Heer Henrick van Wijckersloot, out Raadt in de Vroetschap der stadt Utrecht, bloetvoocht over Daniel ende Mechtelt van Hamel, kinderen van Derck van Hamel zal. en van Sophia van Wijckerslooth, M[r]. Richard Verbruggen, adv[t] 's Hoofs van Utrecht, wed[r] van Joffr. Maria van Hamel ende Nicolaes van Roijen, brouwer, geh. met Geertruijt van Hamel, mede erfgen[n] van S[r] Gerrit Ruijsten zal., in leven coopman binnen Amsterdam, geh. geweest met Jo. Geertruijt Kan, zal. — machtigen M[r] Gijsbrecht van Hamel, Raedt en Outschepen der stadt 's Hertogenbosch (Not[s] Willem van Lamsweerde).

16. 15 Juni 1691. M[r] Richard Terbrugghen, adv[t] in den Hove van Utr. wonende tot Leijden legateert zijn eenigen zoon, M[r] Hendrick Terbrugghen, mede adv[t] in den Hove van Utrecht, een lijfrentebrief (Idem).

17. 1 Maart 1694. *De E. Henrick Schoock ende Gerrit Hoet*, *constschilders*, verklaarden ten versoeke van de Heer en *M[r] Richard Terbrugghen*, adv[t] Hoofs van Utrecht, dat sij naer gedaene visitatie van het *conterfeijtsel van den voorn. Terbrugghen*, *geschildert door Johannes de Baen*, hetselve conterfeijtsel hebben geestimeert en verklaren, dat door de ontvangen som van *f* 125 voor het conterfeijtsel van den Heer Terbrugge en desselfs huijsvrouw ten hoogsten was voldaen (Idem).

Het is mogelijk, dat Richard ter Bruggen hertrouwd is. Mr. Ch. Dozy, archivaris van Leiden, had de

welwillendheid mij het volgende mede te deelen uit het »Kohier der 200e penning«:

1691. Mr. Richart Terbrugge als in huwelijk hebbende Juffr. Sara van der Dusse *f* 187—3—4.

Dezelfde in de voorsz. qualiteit over de helft in een vijfde van de huijsinge bij haar schoonmoeder haar levenlangh in lijfftocht bezeten *f* 4—9—8. (Zie verder ook op 1689, 1690, 1695).

1697. Sara van der Dusse gesepareerde huisvrouw van Richart ter Brugge. Zij woonde te Oudewater, doleert aan Gecommitteerde Raden over de belasting; zal volgens appointen van 2 Oct. 1697 volstaan met te betalen naar advenant van *f* 4450, of wel *f* 44—10.

Verder heeft de heer Dozy niets omtrent hem kunnen vinden; op de lijst der advocaten komt hij op het jaar 1691 niet voor, evenmin in de poorterboeken, noch in de huwelijksregisters, noch in het register van het familiegeld (1674).

Het kan echter zijn, dat deze Richard een ander is dan de in 1618 geboren zoon van den schilder. In het alb. stud. te Leiden werden ingeschreven:

8 Mei 1676. Henricus ter Bruggen Trajectinus, 20, J.

10 Oct. 1676. Richardus ter Bruggen Trajectinus J.

Is soms de laatste Richard de echtgenoot van Sara van der Dusse geweest? Hij kan dan geen zoon geweest zijn van Richard, den advocaat in den Hove van Utrecht, daar deze in 1691 aan zijn *eenigen* zoon *Hendrik* legateerde.

In het werk van dr. Knuttel, Catal. van de verzameling pamfletten, aanwezig in de Kon. bibl. te 's Gravenhage, dl. IV, staat vermeld op pag. 214: N°. 11194. Aerdigh Request aen s. Exc. Grave van Hoorn, Gouverneur over de Prov. van Utrecht, *enz.*

(ondert.: Richard Ter Bruggen) (Tiele n° 7184) in fol:, een blad. Aanbeveling tot vroedschap bij de aanstaande verkiezing. 1674.

In Obreen's »Arch. voor Ned. Kunstgesch.« vindt men betreffende Jan ter Bruggen op pag. 265 van het 2e deel: 1646—1647. »Jan Ter Brug int Casteel van Antwerpen betaelt de somme van 38 guldens 19 stuvers voor t geene aldaer is verteert bij Dirck Verdelft die de marmore Schoorsteenmantel int grootste stuck vant nieuw getimmer heeft gelevert, gedurende d selve mantel worden gestelt«.

Dodt van Flensburg vermeldt nog op pag. 132 van dl. I der »Berigten v. h. Hist. Gez. te Utr.«: »Deze jonge Jan ter Brugghen blijkt castellein te zijn geweest van het toen reeds druk bezocht wordende logement, *het casteel van Antwerpen*, aan de oude gracht, tusschen de bakker- en de jansbrug, dat de naam *het* oude *casteel van Antwerpen* aannam, toen op de gansmarkt het logement *het* nieuwe *casteel van Antwerpen* geopend werd«.

Uit de Bie's »Spiegel der Verdrayde Werelt« zal straks blijken, dat Rubens in het »Kasteel van Antwerpen« tijdens zijn bezoek te Utrecht gelogeerd heeft.

Uit het bovenstaande kunnen wij dus deze genealogische tabel maken:

Jan ter Bruggen

Jan ter Bruggen,
geb. ± 1561, woonde in 1617 te Amsterdam.
Hij liet na:

Henrick ter Bruggen, de schilder,
geb. 1587 of 1588,
was van 1604—1614 in Italië,
in 1615 weder te Utrecht,
gestorven in 1629.
Hij liet na:

- Richard ter B.,
adv. in den Hove
van Utrecht, geb.
1618, leefde nog in
1707, huwde
met Maria van Hamel.
Hij liet na:
  - Henrick t. B.,
adv. in den Hove van
Utrecht.
- Johannes ter B.
geb. te
Utrecht 1625.

Jan ter Bruggen,
kastelein in het
Kasteel van Antwerpen
te Utrecht 1627.

en mogelijk Lijsbeth
Brugg…
geh. m…
David
Schotsman.
Hun zo…

Sand…
Schotsm…
geb. Utr…
1625.

Zonder eenigszins te durven beslissen, of de navolgende ter Bruggens familieleden van den schilder geweest zijn, geef ik hier weder, wat mij bij mijne nasporingen in het Deventer archief gebleken is.

Op de lijst der schepenen en raden van Deventer, door Johannes van Oert, 's konings cancellaris in Overijssel, den 23 Juni 1587 aangesteld, komt voor Johan ter Bruggen. Hij bleef in functie tot 4 Juni 1591, toen door prins Maurits, na het herwinnen der stad, de oude magistraat ontslagen werd.

In het huwelijksregister der Mariakerk vindt men deze drie huwelijken op 9 Febr. 1588 geboekt:

1. Henrijck van Keppel, Dijrrijcksoen, Judit ter Bruggen, Henrijck ter Bruggen d., coram testibus patre

Hermanno Agneo rectore domus magistri Gerardi Magni et Gerardo Veeracker.

2. Johan ter Bruggen consul, Gertruidt Swaeffkens, coram testibus Hermanno Agneo, et Henrico à Keppel.

3. Gerrardus a Vieracker, Wivinna ter Bruggen, coram testibus d. Hermanno Agneo, et Joanne ter Bruggen consule.

Uit deze huwelijken staan deze kinderen in de registers der Mariakerk als gedoopt vermeld:

22 Mei 1589, masc. Diderick, pr. joncker Henrick van Keppell, mr. Judijth ter Brugge, prini. Henrick ter Brugge, ende juffer Jan van Keppell, nec non ffoem. unico partu Garrijt, prini Joannes ter Brugge consul, Ffijfenna ter Brugge.

8 Nov. 1590, masc. Reijner, pr. Johann thenn Brugghe, mr. vrou ten Brugghe, susc. capiteijn Frijerr joncker Sweefke, juffer then Bruggenn.

9 Dec. 1587 *(sic!)*, inf. Machtildis, pr. Gerardus van Vieracker, mr. Wivinna, susc. juffer te Vredden et decanus Daventriensis.

Van den Deventer burgemeester Johan ter Bruggen en diens vrouw Geertruida Zwaefken kan dus de schilder Henrick ter Bruggen geen zoon zijn.

In de huw.reg. der Mariakerk staan verder ingeschreven:

Geh. tusschen Epiph. 1546 en Michael. 1546: Joest ter Bruggen, juffer Jan van Doetickem.

Geh. tusschen Pentec. 1547 en Mich. 1547: Goesen ter Bruggen, Jasper Cornelisdr.

Geh. tusschen Pentec. 1550 en Nativ. Dom. 1551: Johan Johansoen, Fenne Coert ter Bruggendr.

Geh. tusschen Nativ. Dom. en Pasch. 1551: Henrick thor Bruggen, juffer Beijlija Schijmmelpenniges.

Geh. tusschen Pasch. 1557 en Nativ. 1558: Henrick van Bruggen, Elbrich Herbeldinck.

Geh. tusschen Pasch. 1559 en Mich. 1559: Baldwijn ter Bruggen, Anna Roleffsz.

Geh. tusschen Nativ. 1563 en Pasch. 1563: Henrick van Bruggen, Aeltgen Henricksdr.

Geh. tusschen Pentec. 1569 en Mich. 1569: Evert ter Bruggen, Clais Albertsdr.

Ingeschreven in 1571: Daniel, Henrick ter Bruggen s., barbier, Berentgen, Jan Mommendr., contraxerunt matrimonium in ecclesia die 8 Julij anni 74 praesentibus ibidem Georgio Maerportze et Michaele, ecclesiae nostrae custode testibus.

In de doopboeken der Mariakerk staan vermeld:

Ged. 10 Juni 1571, masc. Henricus, pr. Johan ter Brugghen, filius Henrici ter Bruggen, Agatha Lubbersz, ancilla patris, susc. Johan Tousleger, Henrica Kannegieters.

Dit kind zal waarschijnlijk een onecht geweest zijn.

Ged. 10 Aug. 1571, foem. Anna, pr. Joest ter Bruggen, borgermeister, mr. juffer Johanna, z. Willem van Doetinchemsdocht., susc. Johan Martensz, juffer Johanna Martensz, Engbert van Doetinchems frow.

Ged. 20 Nov. 1572, masc. Wolter, pr. Joest ter Bruggen, borgermeister, mr. juffer Johanna van Doetinchem, susc. Maximilianus van Ensse can^{us} Davent., Winolt van Mowick.

Ged. 20 Nov. 1575, inf. Jan, pr. Joest ter Brugghe, mr. juffer Jan, susc. Jan ter Brugghe, Fenne ter Brugghe.

11 Nov. 1577, foem. Susanna, pr. Daniel ter Bruggen, mr. Berent, susc. Gijsbert Loesse, Johan Mommen frouwe.

4 Maart 1590, masc. Jacobus; pr. Jacobus Steijnbach; mr. juffer thor Brugghe; Hermannus comes de Bergha, Christophorus Vascus capitaneus, et Joanna thor Brugghen compatres.

Kap[t] Jacob van Steenbach overleed te Deventer in Juli 1616. Omtrent zijn manmoedig gedrag kan men een uitvoerig verhaal lezen in Revius' Dav. Ill. (pag. 522). Zijne weduwe heette Judith ter Bruggen en hertrouwde met Jorrien Egar (res.bk. 27 Juli 1620 en n⁰. 1599*d* 4 Dec. 1630). S. en r. stellen tot momberen over het onmondige kind van zal. Jacob van Stienbach, genaamd Frans, den grootvader Jan de Voss en jonker Arendt van Wijnbergen, 1 Juli 1628 (n⁰. 1599*f* Polstraat).

Procl.bk. van Zwolle (arch. der Herv. Gem.): Hopman Coenraedt Coenersen van Steenwijck und juffer Judith ter Bruggen van Deventer, weduwe van salige Frans Steenbach, Mei 1601.

Doopreg. van Zwolle (arch der Herv. Gem.): Wijllem ter Bruggens kijndt Anne; getuijgen: Wijllem Gerrijdtz, Grete Egbers und Zwene Dercks.

In de registers der Lebuinuskerk komen voor:

Ingeschr. 17 Dec. 1603, geh. 10 Januari 1604: Daniel ter Brugghen, barbier, wed. van overleden Bertien Mommen, wonende in die Langhe Bischopst., Aeltien Hendrickx, wed. van overleden meester Valentijn de Rhode, wonende op d' Engestraet bij Albert Bruwer.

Daniel ter Bruiggen chirurgus bruidegom.

Altienn Hendricks brut.

Ingeschr. 6 Juni, geh. 21 Juni 1618: Henricus ter Brugghen Daniel ter Brugghens sone, wonende bij Gerrit Kruwagen op d' Engestraet, Janneken Janss

Jan Mulners dochter van Ahues, wonende bij Berent Dobbenbergh in die Menstraet.

M: Henricus Ter Bruggen sponsus
sponsa scribere non potuit.

Uit dezen echt zijn te Deventer kinderen geboren.

De bovengenoemde burgemeester van Deventer Jan ter Bruggen was, zooals wij gezien hebben, 's konings belangen toegedaan. Res.bk. van Ridd. en Steden: 5 Febr. 1612..... Is geadvisiert op de versochte admissie van verscheiden riddermatige persoenen enz.: Johan ter Bruggen enz. kunnen om redenen niet worden toegelaten.

In het Quohier der bezittingen van 's konings vijanden in Salland, a° 1583 opgemaakt, komen voor Joost ende Henrick ter Bruggen toe Deventer.

In de renunc.bk. van Deventer treft men aan op 9 Oct. 1583: Henrich van Keppell, zn. van overleden Herman v. K., gehuwd met Anna van Haerst, en Wilhelm ther Bruggen, geh. met Agnes van Keppel, erfgenamen van zal. Herman van Keppel, en op 18 Febr. 1597: »Henrich ther Bruggen hefft uth gueder affectien, liefften und gunsten, soe hie tegens sins soins Johan ther Bruggens soin, Henrich ther Bruggen genompt, is dragende, demselven sijns soins soen tho testamenthe besat und gegeven 100 daler, tstuck tot 30 stuver gereckent« enz.

Uit eene acte, voorkomende in de Dev. renunc.bk., gedateerd 6 Juli 1563, blijkt dat Henderick ter Brugge toen reeds in de Engestraat woonde.

Den 31 Jan. 1579 is Henrick ter Bruggen sijnen luijtenamptz, alse wesende kerckmr. van s. Lebuinuskercke ontheven, und in sijn plaetze Evert Hemminck wedder gekaeren (res.bk.). Anno 1581 werden bij de

Petrikeur 14 gemeenslieden uit de gezworen gemeente gezet, o. a. Henricus ter Bruggen, omdat zij de zaak des konings en den r. c. eeredienst meer toegedaan waren dan de belangen der protestanten (Revius, Dav. Ill., pag. 493). In de Deventer memorieboeken komt voor op 13 Jan. 1592 eene »Wette aen Henrick ter Bruggen« zijne »residentie buijten deser stadt« hebbende. Of de hiergenoemden steeds dezelfde Hendrik ter Bruggen zijn, kan ik niet zeggen.

Onder de collectie genealogieën, afkomstig van den heer Th. E. F. Heerkens te Zwolle en thans berustende in het archief der Ver. t. b. van Ov. R. en Gesch., is de volgende stamtafel met aanteekening:

Frans Terbruggen trouwt Aleijda van der Marsch.

1. Herman, tr. Alijda Sinsinx, haer moeder Witten.
2. Margaretha.
3. Nicolaas.
4. Igerman.
5. Frans.

Van N°. 1.

1. Igerman, tr. Maria Bockholt, obiit improles.
2. Anna, tr. Hendrik van Wilssum.
3. Lebuina, tr. Hendrik Terberghorst of ter Berghorst.
4. Alijda, tr. Hendrik Cragtsen.
5. Johanna, Non in het Clarissenklooster te Kampen.

A° 1566 Iohan ter B., na dode van zijn vader Frans met goederen onder Delden en Enschede beleend.

Het schijnt dus, dat Frans ter B. nog een zoon Johan behalve bovengenoemde 5 kinderen gehad heeft.

Omtrent deze ter Bruggens vergelijke men mijne geneal. Wolfsen (pag. 331, 333) en de Geslachtk. aanteek.

van mr. J. van Doorninck. De huwelijksvoorwaarden tusschen »Egerman ter Brugge ende Merrijtijen van Bocholt«, d.d. 10 Maart 1577, kan men vinden sub n°. 1600 van het Dev. arch. Zij zijn onderteekend door burgemeester Hermen tor Brugghen, vader des bruidegoms, Harmen Luloffs, Henrich ther Barchorstt, Igherman thor Brugghen, en van de zijde der bruid door burgemr. Johan Kiver, Gaert van Wesicke, Herman Hoenraet, Johan van Bocholt, Claes van Bocholt.

De tijd zal wel leeren, aan welke van de hier vermelde ter Bruggens de beroemde schilder verwant was. Men zij bij nasporingen er op verdacht, dat zekere mr. Gerhardt van Brugge, alias Gerhardus Pontanus, en diens echtgenoote Mechtelt Wijnhoffs, in geene relatie staan tot de adelijke ter Bruggens. Gerhardus Pontanus was van 1580—1584 secretaris van Deventer. Hij werd in 1574 burger van Deventer en staat dan vermeld als magister Gerardus Pontanus *Helmondensis*. Zijne weduwe woonde later te Utrecht. Zie Bijdr. tot de Gesch. v. Ov. dl. 8, pag. 168, Prothoc. v. d. not. J. G. van Herwaerden te Utrecht, 6 April 1596, idem v. d. not. Nic. Verduijn te Utrecht 19 Nov. 1618.

Volge thans wat Houbraken, Sandrart en de Bie ons omtrent Henrick Terbrugghen hebben overgeleverd:

Houbraken, De Groote Schouburgh der Nederlantsche Konstschilders en Schilderessen, dl. I, pag. 133 sqq.:

Gissen kan missen, zeit de oude Hollantsche spreuk. Dit zullen wij in het tegenwoordige voorwerp onzer bespiegeling,

HENRIK TERBRUGGEN, bewaarheit vinden. Korn. de Bie, en Joach. Sandrart noemen hem by vergissing *Verbrugghen*, en schrijven dat hy tot Uitrecht 1587 geboren is. Maar uit een gedrukte *Notificatie* of waarschouwing aan alle Liefhebbers van de Schilderkonst enz. is my gebleken dat gemelde Hen. ter Bruggen een *Transisalanus*, of Overysselaar was, geboren 1588, maar tot Uitrecht troude, en woonde; want zyn vader kwam in den tyd der onlusten, oproeren en vervolgingen 1581 uit Overyssel vluchten tot Uitrecht, en is hy, zyn Zoon, en desselfs nageslacht daar zedert met 'er woon gebleven, uitgezondert dat thans zyn Zoonszoon Meester Hen. ter Bruggen in den Haag woont. Na dat hy de vaste gronden der konst by A. Bloemaart geleert had, bekroop hem de reislust, en begeerte om groote Meesters op het loffelykste spoor te volgen. Dus heeft hy vele buitengewesten in zyn jeucht (behalve dat hy tien Jaren te Rome gewoont heeft) bezocht; daar hy proefstukken van zyn uitnemende konst, bestaande in Historien gelaten heeft, inzonderheit, te Napels een groot stuk geplaatst boven het hooge Altaar in de Groote Kerk. By dit stuk heeft hy geen naammerk gestelt, gelyk hy ook niet gedaan heeft by vele van zyne Konstwerken, alzoo zyne vloeijende penceelhandeling in dien tyd genoegzaam alom bekent was. Een uitmuntend Konststuk hangt van hem tot Middelburgh by den Heere vander Streng, in zyn leven Ontfanger Generaal enz. verbeeldende een vrolyken Maaltyd, de Beelden levensgroote. Hy heeft d' eer gehad dat Rubbens, wanneer hy tot Uitrecht kwam om de Schilderkonstoeffenaars te bezoeken, in gezeltschap van hun alle, zyne konst by uitnementheit roemde. Waar van

Sandrart, die deze reis van *Rubbens* melt, en zelf zyn Leidsman geweest is, niet een enkel woort zegt, 't geen agterdenken geeft dat zy geen goede vrienden geweest zyn. Immers hier op vat het de Schryver van meergemelde gedrukte *Notificatie*, als hy deze uitdrukkingen van Sandrart doet: *In Italien den tyd tot zyn nut wel besteed hebbende is hy naar zyn vaderlant gekeert, en heeft naar eigen geneigtheit, door diepzinnige en zwaarmoedige gedachten, in zyne werken de Natuur wel, maar onaangenaam gevolgt.* Zoo euvel neemt hy dit zwygen dat hy de spreuk: *Dat voor een levenden Exel licht is, een dooden leeuw met den voet te treden*, op hem toepast.

Doch dit overgeslagen. De Dood, als nydig over zyn roem, knipte zyn levensdraad af, op het 42 Jaar, op Alderheiligen dach 1629. en 't zyner gedachtenisse is dit volgende Graf-Schrift na gebleven:

Hier leit TER BRUGGEN, *door de Doodt*
Verrast, en overrompelt:
Van 't dierbaar levenslicht ontbloot,
In 't duister graf gedompelt:
Daar 't vleesch vergaat tot stof.
Doch egter blyft de lof
Van 't geen hy heeft bedreven,
Ten spyt der Afgunst leven.

Welke woorden overeenkomen met de uitdrukking, welke de Ridder A. van der Werf, tot geruststelling van den Heere *Richart ter Bruggen*, in een brief aan hem uit Rotterdam den 18 van Grasmaand 1707, geschreven dus laat invloeijen: *Brave Schilders hebben dit tot hun voordeel dat hunne werken de geheele Werelt doorwandelen, en derhalven altyt voor hun spreken* etc.

Eyndelyk wert gemelde Richart zyn Zoon in den

Jare 1707 van wil, om met eenige van zyns Vaders Konstwerken, (op het voorbeelt van den Atheniënser Konstschilder Nicias) desselfs geboorte Stadt Deventer een geschenk te doen, het welke ook geschiet is, gelyk my gebleken is uit een gedrukt Extract, uit het Boek van de *Rezolutien* der Stadt Deventer den 5 van Oegstmaand 1707.

Deze acte, door dr. Hofstede de Groot reeds afgedrukt op pag. 439 zijner »Quellenstudien« luidt aldus:

»Jovis den 4 Augusti 1707 etc. Door dr. Bernhard de Lespiere op huiden aen s(chepen)en ende raad gepraesenteert ende overgegeven sijnde vier konstrijke, deftige en kragtige schilderijen van de vier Evangelisten, door den seer vermaerden schilder Henrich ter Bruggen in den jare 1621 gemaakt, welke Richart ter Bruggen, desselfs soon, althans advocaat tot Uitrecht, met sijn vrienden aen de stad is aenbiedende ende vereerende, in consideratie, dat den voorn(oem)d(e)n vermaerden meester Henrich ter Bruggen, ende die van sijn familie oorspronkelijk uit dese provincie geboortig sijn, met versoek ende conditie, dat de voorn(oem)de vier Evangelisten in eene van d'aensienlijkste gemacken alhier op het stadhuis tot een gedagtenis geplaatst mogen worden ende verblijven: is na deliberatie goedgevonden d(octo)r Lespiere voorn(oem)t voor de genomene moeite te bedanken, en te versoeken van aen den voorn(oem)d(e)n adv(ocaat) Rijchart ter Bruggen te willen rescriberen, dat het voorsc(hreven) praesent s(chepen)en ende raad gansch gevallig ende aengenaem is, sijn ed(ele) daervoor doen bedanken ende voorts die ordre sullen stellen, dat de voorgemelte vier Evangelisten tot een eeuwige gedagtenis van den voorn(oem)d(e)n aucteur en die

van sijn familie in een van de beste gemacken van het stadhuis opgehangen sullen worden ende verblijven«.

Het weinige, wat **Sandrart** ons meldt, is het volgende:

»Eben um selbige Zeit florirte Heinrich Verbrug, der bey dem berühmten Blomart allda gelernet, und nachdem er sich Italien wol zu Nutzen gemacht, wieder in sein Vatterland Utrecht gekommen; weil er aber nach seiner eignen Inclination, zwar durch tiefsinnige jedoch schwermuetige Gedanken in seinen Werken, die Natur und derselben unfreundliche Mängel sehr wol, aber unangenehm gefolgt, so hat auch ein unfreundliches Glück seine Wolfahrt bisz ins Grab zu seinem Schaden verfolgt, und ist er Anno 1640 allda verschieden«.

Gelijk wij reeds zagen, stierf de schilder in 1629.

In **„Het Gulden Cabinet"** van **de Bie** lezen wij op pag. 132:

HENRICK VERBRUGGHEN

Schilder van Uytrecht ghestorven Anno 1629.

Desen Verbrugghen is gheweest een vande vermaerste ende gheruchtbaerste Schilders van sijnen tijdt, seer fraey in Historien ende naer 't leven te Schilderen, die veel vremde Landen doorreyst ende besien heeft, was oock seer ervaren in het Conterfeyten ende alles soo naturelijck uyt te belden dat sy gheen stucken in Consten en moeten wijcken daer de Stadt Uytrecht ghenoch ghetuyghenis af gheven can, alwaer veel van sijn seldsame Pinceelvruchten te sien sijn, ghelijck op meer andere plaetsen, die met goedt verstandt sijn uytgewerckt, daer de ghemeyne Faem onder de Constkenders meer van spreckt tot sijnen grooten Lof ende Eer als ick hier can schrijven, hy was twee en viertich jaren Oudt ten daghe van zijn overlijden.

De Const wijckt voor de doodt, hoe wijs, sterck, eel, oft groot
T' moet al eens onderstaen den doodtspijl, van de doodt
Schoon dat het overschot den menschen Const noyt sterft
Den mensch verdwijnt in stof, de Const sijn Faem beerft
De Conste noyt vergaet al wijckt sy haeren Man
Sy draeght nae hondert jaer noch haeren roem daer van.

Het gedrukte onderschrift onder het portret des schilders, door mij aangeduid als *A*. is als volgt:

HENRICUS TER BRUGGHEN

Is in Over-Yssel geboren Anno 1588, en tot Utrecht onder den vermaarden Abraham Blommaert de kunst geleert hebbende, is hy van daer naer Italien vertrokken, en tien jaren te Rome gewoont, en daer (volgens getuygenisse van Sandrart schilder tot Neurenborgh in sijn Hooghduytse Accademie folio 308. sijn tijt tot sijn nut wel besteedt hebbende) veele eminente stukken die tot Napels op 't hoog Altaar, en in vele kerken te Romen, nog worden gesien, naar 't leven levensgrote geschildert, en vele landen, [besonder daar de kunst in waerde wordt gehouden] doorreist en besien hebbende, is hy weder naar sijn Vaderland, en tot Utrecht (daar de kunst floreerde) gekeert, en daar veel van sijn wonder uitsteekende pinceelvrugten (die in sijn pinceel verborgen lagen) worden gevonden, specialijk tot Deventer, 4 stukken, de Euangelisten, op het Stadhuys in de groote saal, daar de Heeren Staten van Overyssel vergaderen. Waarover dien grooten en wijdberoemden Schilder P. P. Rubens (die hem te Romen heeft gekent) tot Utrecht, by alle die presente schilders (daar onder ook den vermaarden Blommaert was) niet heeft willen naarlaten te verklaren, nu de Nederlanden te hebben doorreist, en een schilder te hebben gesocht, en maar een, met name Henricus Ter Brugghen te hebben gevonden. Is tot

Utrecht getrouwt, daar altijd gewoont, en in sijn fleur en ouderdom van 42 jaren op den 1sten November 1629. overleden. Ende alhoewel Sandrart [in sijn voornoemde hoogduytsche Accademie de anno 1675. tom. 2 het 2 deel, het 3 boek folio 308] hem de naam geeft van Henricus Verburg: en ik Cornelis de Bie [door abusive informatie en ontfange rapporten] hem ook noeme Henrick Verbrugghen, soo notificere ik een yder [in mijn Spiegel van de Verdraeyde werelt folio 172. de anno 1708.] volkomelijk [specialijk ook door sijn soon de Heer en Mr. Richard Ter Brugghen out 90 jaer, eerste en oudste Advocaet in den Hove van Utrecht] te sijn geinformeert, dat sijn naem is Henricus Ter Brugghen, gelijck hy ook met syn pinceel heeft geteekent sijne werken, die de werelt door wandelen, en overal van hem spreeken, en bevestigen het verhaelde vonnis by dien wijdberoemde P. P. Rubens van hem uytgesproocken«.

Wij zien hieruit, dat de genoemde 4 Evangelisten gehangen hebben in de Groote Zaal, waar de vergaderingen der Staten van Overijssel gehouden werden, dat is dus de zaal, in wier schouw Gerhard ter Borch's doek »De Deventer magistraat a^{0} 1667« prijkte.

Het door mij boven vermelde *gedrukte blaadje*, door Kramm herdrukt in zijn »Aanhangsel« (zie in voce Terbrugghen), komt mede voor achter het Deventer exemplaar van het »Gulden Cabinet«. Er blijkt uit, dat Richard ter Brugghen de schrijver der *gedrukte Notificatie* geweest is, waaruit Houbraken en de Bie hunne mededeelingen grootendeels ontleend hebben, gelijk ook het onderschrift onder Bodart's gravure daaraan ontleend is. De inhoud is:

Alsoo CORNELIS DE BIE Notaris tot Lier (in zijn

gulde Cabinet de anno 1662 van de vermaertste Schilders beschreven) den naem van VERBRUGGEN, en SANDRART Schilder tot Neurenborgh [in zijn Hoogduytse Accademie de anno 1675] de naem van VERBRUG, voor TER BRUGGHEN hebben geschreven, waer door veele Liefhebbers van de Schilderkonst, en handelaers in de zelve, geabuseert en bedrogen worden, die daer tegens met een gedrukte Notificatie, door den Advocaet RICHART TER BRUGGHEN, zoon van den gemelden TER BRUGGHEN zijn gewaerschout; waer by ook den zelven SANDRART over zijne ongefondeerde berispinge van de beroemde pinceel en Italiaense handeling van HENRICK TER BRUGGHEN, werd wederleydt. En dat nog verscheyde kleyne Meesters en Poppeschilders, die nooit eenige vreemde Landen [daer de konst in waerde wordt gehouden] doorreysd, nochte eenige eminente Italiaense handeling, gezien hebben, en met hun kleen verstandt van de pinceel en handeling der gemelten TER BRUGGHEN, nog evenwel hem derven berispen, 't welk nogtans door de Grootste en vermaerdste Schilders behoort te geschieden: SOO IS 'T dat de voorsz. Zoon van den gemelten TER BRUGGHEN de gemelde Notificatie gezonden hebbende op Rotterdam aen den Heer VAN DER WERF, zijnde de grootste, eminentste en florisantste Schilder van onze tegenwoordige eeuwe (door den KEURVORST VAN HEYDELBERG met een tractement van 3000 gl. 's jaers begiftigt, behalven dat hem zijne stukken, by alle konstkenders en hooge standspersoonen, in hooge estime geresen, nog rijckelijck daer-en-boven worden betaeld) die uyt liefde tot de konst, niet heeft willen manqueeren, tot wederlegginge van gemelten SANDRART

[en van alle anderen die de werken van den gemelten TER BRUGGHEN, die al 78 jaren in zijn graf heeft gelegen, derven berispen] aen den voorsz. Advocaet te rescriberen als volgt:

Mijn Heer,

Ick hebbe U Ed. aengename Missive van den 22 Maert, (waer in was een seker berigt of waerschouwinge) wel ontfangen, ook gelesen; het doet mijn leed dat brave Mannen naer haere dood niet en souden hebben haere verdiende Eere en Glorie, 't zy van Geleertheit, wijsheit, ofte eenige andere wetenschappen, ofte Konsten. En of schoon Imand door quade raportes, of door quaedaerdigheit, Imand in sijn welverdiende goede naem quame te beledigen, of die te verminderen door schrijven, of andersints, schijnt de Eere daer door wel wat beswalkt, maer de zelve en kan doch daer door niet vernietigd werden. BRAVE SCHILDERS HEBBEN DIT TOT HAER VOORDEEL, DAT HARE WERKEN DE GEHEELE WERELD DOORWANDELEN, EN DERHALVEN, ALTIJDT VOOR HAER SPREKEN. Ik hebbe noyt de Eere gehadt van U Ed. Heer vader te kennen, als voor mijnen tijd sijnde geweest, doch ik hebbe het geluk dat ik noch dagelyx by mijn goede Vrinden van sijn E. beste werken kan sien, en daer uit hebbe geoordeelt gelijk Ik noch doe, hoe GROOTEN MAN U Ed. heer vader in onse Konste is geweest. Ja ik estimere sijne konste soo, dat U Ed. geen bekommeringe hoeft te hebben voor een SANDRART, of dat iemand eenige Copie soude koopen voor originele, sijne werken doen hem kennen, en de zelve sullen altijt sijne voorsprake sijn, en de werelt sal

altijt zeggen, TER BRUGGEN WAS EEN GROOT MAN.

Verders blyve ik naer presentatie van mijnen dienst,

MYN HEER,

U Ed. dienst bereytwilligen

Rotterdam den dienaer

5 April 1707. C. VAN DER WERFF.

De onderteekening is hier C. van der Werff. Kramm geeft de juiste onderteekening A. van der Werff. Waarschijnlijk heeft hij de letter C verbeterd in A; hij kan echter een ander exemplaar gehad hebben.

Op pag. 271 van »DEN SPIEGEL VAN DE VERDRAYDE WERELT: te sien in den bedriegelijcken handel, sotte, en ongeregelde manieren van het al te broos menschen leven ooghblyckelyck voorgestelt door Cornelio de Bie tot Lier. 't Antwerpen, by Joannes Paulus Robyns, boeckdrucker en boeckverkooper woonende op de Lombaerde-Vest, in den gulden Bijbel. 1708.« vindt men het:

»Waerschynelyck betoogh

Dat niemand van al degene (willende kennis hebben van d' edel vry Schilder-konst) sich en moet belgen oft aendraghen, alswanneer hy om sijn mislaghen, dat is van een quaet oordeel met thoon van reden berispt, en versekeringh daer van gegheven wort alhier te pas comende rakende de noyt volpresen Konst-Schilderyen van *Henrick Ter Brugghen*, aen wie dat ick door een quaet en abusief bericht in myn Schilder-boeck, genoemt het Gulde Cabinet oft Schatkamer der vry Schilder-konst (door de Druckpersse in 't licht ghebrocht anno 1661.) den naem heb gegheven van *Henrick Verbrughen*, in plaets van *Ter Brugghen* maer niet *Verbrugh*, ghelyck *Sandrart*

Schilder tot Neurenborgh in sijn Hoogh-Duytse Accademie qualijck naer geschreven heeft en daerom in myn naer-volgende beschryvinge aenwys en betoone: dat den selven *Sandrart* de Schilder-konst van Ter Bruggen wel voor goet keurt, en schrijft de selve van groote weerde te wesen, maer derft oordeelen onaengenaem te sijn, en vervolgens schynt te verachten terwylen de onaengenaemheyt geen voedsel gheeft aen t' gesicht, noch en verlust den geest der Lief-hebbers van Pictura, maer in tegendeel geeft aen de selve eenen af-keer van de Konst, en daerom mach ick seggen:

Den nydt is altijdt op de been, om te weer-legghen
Uyt belgh-sucht jemants Konst, en daer van quaet te seggen
Hoe aengenaem sy is, en in haer welstant schoon
En suyver uyt-gewerckt, soo als blyckt uyt den thoon
Van die de maal-konst kent, by RUBBENS *selfs gegeven*
Als dat TER BRUGGHENS *konst gelyck was aen het leven*
In haer gesteltenis, vervolgens oock de faem
De selve keurt voor goet, maer niet onaengenaem:
Jae schoon den mensch in stof vergaen moet naer het sterven
Sijn Konst naer hondert Jaer daer van den naem sal erven,
De Konst noot en vergaet al wyckt sy haeren man,
Soo langh sy wort ghesien draeght daer den naem noch van:
Wat naem; VERBRUGHEN *niet gelyck eerst is geschreven*
By misverstant, en soo den naem my op gegeven,
Maer t' moest TER BRUGGHEN *sijn: dus ist goet en noot quaet*
Dat altijdt eenen misslagh te verbeteren staet.
K' segh om wel te verstaen, en claerder die te toonen
Dat de verbeteringh bestaet in het verschoonen
Soo als oock blijcken sal aen die t' vervolgh hier leest
Dat ick (die quaelijck schreef) onnoosel ben geweest,
Als niet wel onderricht, en daerom wel ghevonden
Dat wy het wesen van Ter Bruggen is ghesonden
In Plaet ghelijck hy was en soo ter handt gestelt
Ooghblijcklijck hier te sien naer t' leven af-gebeldt
En in mijn Schilder-boeck gevoeght om te bewijsen:
Dat de verbeteringh van mis-verstant te prijsen
En wert te achten is, waer door voldoeningh wort
Gegeven, aen de gen' die scheen daer by vercort.

Tegenover dit vers staat het portret van Henricus Ter Brugghen met gegraveerd onderschrift, gelijk aan dat, 't welk hiervoor door mij is aangeduid als *B*.

Op de achterzijde van dit portret in »Den Spiegel van de Verdrayde Werelt« staat het lofdicht van Willem Everwyn gedrukt, in spelling en interpunctie geheel overeenkomende met dat onder portret *B*, behalve dat regel 6 deze onbeduidende afwijking heeft: »*Van Utrecht, (daar 's Mans as bewaard word, sijn verpligt,*« en regel 7: »*voor de werken,*«.

Dan volgt de:

»BESCHRYVINGE
VAN
HENRICK TER BRUGGHEN.

Komende nu tot de beschryvinge van desen wytberoemden schilder Henrick Ter Brugghen, door abusive genome informatie, en ontfanghene rapporten, by mijn, in mijn gulde Kabinet Anno 1661. de naem van *Verbrugghen*, en by Sandrart schilder tot Neurenborgh *(in sijn Hoogduytsche Academie Anno 1675. tom. 2. het 2. deel, het 3. Boek folio 308.)* de naem van *Verbrug* gegeven, soo notificere ik Cornelis de Bie een yder, nu volkomen, naer waerheid te sijn geinformeert, dat desen Henrick Ter Brugghen (groot vermaart Historie Schilder naer 't leven, levens groote) is geboren inde Provintie van Overyssel Anno 1588. uit een considerabele al oude Adelijcke familie, die soo in den oorlogh als politie hooge bedieningen heeft bekleet.

Dat hy tot Utrecht, by den vermaarden Abraham Blommaerd de kunst geleert hebbende, is hy naar Romen gereyst en daar 10. jaren gewoont, en in de kerken aldaar (als ook tot Napels op 't hooge Authaar) veele eminente stukken, naer 't leven, levens groote

heeft geschildert, en aldaar, als ook in de Nederlanden getoont te wesen, 't geen den groot en wytberoemden schilder P. P. Rubens, (door sijn kunst met gravelijcke middelen verryckt) tot Utrecht (in 't kasteel van Antwerpen gelogeert, en daar alle de schilders van de Stadt by een hebbende, daar onder ook den vermaarden Blommaerd was,) heeft verklaart, de Nederlanden nu te hebben dorreist, en een schilder te hebben gesocht, en maar een, met name Henrik Ter Brugghen te hebben gevonden: 't Welk noch huydendaags, altijd (als door traditie in memorie gebleven) onder de schilders en groote kunstkenders tot sijn eer en lof werd verhaalt.

Soo dat desen Henrick ter Bruggen, een van de vermaerste en geruchtbaartste schilders van sijn tyd is geweest, seer uytnemende fray in Historien naar 't leven, levens grote, te schilderen: was ook seer ervaren in het contrefaiten, en so natuurlyk uyttebeelden, datter niet anders als het leven manqueerde, en noyt eenige stukken van andere grote konstenaars heeft moeten wijcken: daar van de Stad Utrecht, genoegsame getuygenisse kan geven, alwaar veel van sijn wonder uytsteeckende volmaakte pinceelvrugten (die onder sijn pinceel verborgen laagen) te sien sijn, als ook op andere plaatzen. Waar tegens alleen den voorsz. *Sandrart* op sijn geallegeerde *fol.* 308. den gemelten Ter Brugghen aldus beschryft. *Even terselver tijd floreerde Henricus Verbrug Ultrajectensis, die in Italien sijn tijd, tot sijn nut wel besteet hebbende, naer sijn Vaderland is gekeert, en naer sijn eygen inclinatie, door diepsinnige en swaarmoedige gedagten, in sijn wercken de natuur seer wel, maar onaangenaam heeft gevolgt:* Sijnde voorwaar twee

contrarierende saecken, die in een subject te gelijck, op een en 't selve moment, niet konnen bestaan, of het een moet het ander omverre stooten of doen wijcken, want contrarierende dingen konnen in een subject niet te ghelijck waarheyd en leugen behelsen. Waarom dan, soo de natuur is onaangenaam gevolgt, (gelijck *Sandrart* sustineert) soo is sy niet wel gevolght, en so sy seer wel is gevolgt (gelijck *Sandrart* bekent) so is sy niet onaangenaam gevolght, want dat seer wel is, dat is sekerlijk onverbeeterlijck, buyten alle opspraeck en berispinge, by gevolg niet onaangenaam. *Natura, inquit Cicero de offic. desiderat recta et convenientia, et omnibus sequenda.* Soo dat dien *Sandrart* (sich imagineerende brieven van credentie te hebben, om vryelijck te mogen liegen) sich niet schaamt, tot sijn eygen confusie, sich selven niet alleen tegen te spreecken, neen maar ook tegens de reden en notoire waarheid, den gemelten Henrick Ter Brugghen, sonder reden en fondament (by gevolgh uyt invidie en jalousie) te berispen over sijn geroemde stoute pinceel, en Italiaensche handeling, die (soo lange Roma sal blijven staan in sijn fleur) ook in sijn vigoureuse estime sal continueren, sonder te vresen, door eenige huydendaagsche of noch toekomende schilders, eenige naufragie te sullen lijden: 't welk nu desen *Sandrart* schynt (edoch vrugteloos) voorgenomen te hebben: alsoo hy sich niet en ontsiet, tot sijn schande, in sijn eygen persoon te bevestigen, het ware spreckwoord: *Dat het een levenden Ezel seer ligt om doen is, een dooden Leeuw met de voet te treden:* want een yder die den voorsz Henrik Ter Brugghen (die nu al 78, jaren in sijn graf heeft gelegen) hebben gekent, of door sijne werken nog kennen, geloven, so

hy ware in 't leven, hy seeckerlijk den voorsz *Sandrart*, soo klaren ligt voor ogen soude stellen, en hem doen sien en bekennen *in sijne werken de natuur seer wel en aangenaam te hebben gevolght*, gelijk den vermaarden Rubens en alle grote Meesters van hem, getuygen, gelijck oock Abraham Perenneau tacitè metter daet heeft betuyght, hebbende in langhe jaren een uytnement pretieus Cabinet van 245 schilderyen (vande vermaerste Italiaensche, France en Nederlantsche Meesters) gecolligeert en op den 13 Mey 1687 tot Amsterdam vercoft: waer onder wel 7 Capitale stucken alleen van den gemelte Terbrugghen sijn geweest: namentlijck een Samson in Dalilaee-schoot, hoogh 7 voet en breet 8 voet. Noch een Vrou die inde gevanckenisse haer Vader, de borst te suygen geeft, hoog 5½ voet, en breet 4 voet. Noch van S. Thomas, die sijn vinger in Christi wondt-steeckt, hoogh 4 voet, 4 duym, breet 4 voet. Noch de bespottinge Christi, hoogh 4½ breet 4 voet. Noch een onthoofdinge van S. Jan, hoogh 6½ breet 5 voet. Noch een keerslicht, een man die op de luyt-speelt, half Figuur levens grote: alles naer het leven levens groote seer crachtigh en uytvoerigh gheschildert. Noch een S. Bartholomeus, daer hy gevilt wordt soo crachtigh geschildert als van Spagnolet, de beelden levens groote, hoogh 5½ voet, breet 6³ (?) voet. Met welcke Capitale stucken soo crachtigh en uytvoerigh gheschildert, hy sijn Cabinet soo pretieux en aensienlijck niet soude hebben connen maecken, nochte soude hy geen 7 stucken in sijn aensienlijck Cabinet van een Meester, niet begeert hebben, indien de natuur inde selve waere onaengenaem gevolght gewcest.

Ook sijn tot Deventer 4 uytmuntende stukken de

vier Evangelisten die sijn soon Richard Ter Brugghen (oudste en eerste Advocaat s' Hoofs van Utrecht) door den Ed. hoog geleerden Heere *Bernhard de Lespierre* vermaart Doctor in beyde regtē aldaer aan gemelte Stadt, tot een geschenk heeft doen presenteren, en naar gedane acceptatie, den soon, voor dat liberaal geschenk, en den gemelten Heer Doctor de Lespierre, voor sijne moeyten seer hoffelijk bedankt, en gearresteert dat de selve stukken, op het Stadhuys, inde grote zaal, daar de Heren Staten van Overyssel vergaaderen (tot een eeuwige gedagtenisse van den Autheuren van sijn familie, geplaatst sullen blijven: volgens resolutie op den 5. Aug. 1707. genomen, in 't resolutie boek geregistreert en het extract, by den Heer Secretaris Boekholt onderteeckent, en door gemelte Doctor de Lespierre, aen den soon overhandigt. Waaromme dan ook de Stadt Utrecht (daar de geleertheyd en alle kunsten, besonder die gerenomeerde en onwaardeerlijke schilderkonst, boven anderen gefloreert, en in grote estime sijn geweest) met waarheyd kan roemen aan gemelten Henrik Ter Brugghen een schilder te hebben gehadt, die in sijn tyd inde Nederlanden, sijns gelijk niet hadde. Naar dat hy in Italie sijn tyd tot sijn nut wel besteedt hadde (gelijk Sandrart op sijn geallegeerde folio 308. verhaalt) en vele vremde landen (besonder daar de konst in weerde word gehouden) doorreyst en besien hadde, is hy naar Utrecht gereverteert en daar met sijn wondre pinceel bevestigt, het verhaalde vonnis, by den grootberoemden Rubens (die hem te Roma heeft gekent) over hem uytgesprooken, daar ook getrout, altyd gewoont, en ook op den 1. November 1629. in sijn fleur, en ouderdom van 42 jaaren, metten naam van Henrik ter Brugghen

gestorven en begraven, en daar uyt by veelen, ook by de voorsz Sandrart abusivelijck, voor een *Ultrajectensis* gehouden is geweest. Welkers verscheyde stukken by den overleden en tegenwoordigen Keyser, in dese Nederlanden opgekoft, en naar Wenen gevoert sijn: Ook by den Coning van Spanje, en Vrankrijk, bysonder by den overleden groot liefhebber Prins *Radzivil* in Polen: Ja ook enige van sijn beste stukken van hier naar Italie gevoert sijn, soo dat weynig van sijne beste stukken hier te land blijven, als alleen by rijcke Liefhebbers en kunstkenders, die de selve tot haar contentement behouden, en daarom heeft sijn soon de Stadt Deventer met 4 uytmuntende stukken de 4 Evangelisten, Anno 1621 geschildert, tot sijn eeuwige gedagtenisse, in sijn ouderdom van 89. jaren, willen begiftigen«.

Het is verwonderlijk, hoe weinig stukken van dezen meester nog maar bekend zijn; zouden zij soms op naam van andere meesters staan?

Beglaubigte Bilder seiner Hand sind *die vier Evangelisten* von 1621 im Rathhause zu Deventer, die beiden hübschen, feingestimmten *Flötenblaser* von demselben Jahre in der Sammlung Habich [1]) der Casseler Galerie, ein grosses, *alttestamentliches Bild* von 1628 im Kölner und die »*Befreiung Petri aus dem Gefängnisse*« von 1629 im Schweriner Museum. (Karl Woermann, Geschichte der Malerei, Leipzig 1888, pag. 866—867).

Behalve de in »Den Spiegel der Verdrayde Werelt« vermelde schilderijen trof ik nog aan in den catalogus van Hoet:

dl. I. Coll. Jacob de Flines, verkocht te Amsterdam 20 Maart 1720, n⁰. 27: *Een Kaersligtende Vrouw*,

---

[1]) Beide stukken zijn uit deze voormalige collectie voor de Casseler Galerie aangekocht.

door Henrico ter Bruggen, kragtig geschildert 14—0—0
n°. 28: *Een Lachende Snaek*, konstig van dezelve . . . . 60—0—0
dl. II. Coll. Graaf van Hogendorp, verkocht te 's Gravenhage 27 Juli 1751, n°. 14: Een Capitaal Stuk, verbeeld een *Joodsche Rentmeester*, door H. Brugghen, 1621 . . . . 35—0—0.

Het volgende ontleen ik grootendeels aan de mededeelingen der H.H. Moes en dr. Hofstede de Groot en aan archiefaanteekeningen van dr. Bredius.

Herder op zijn herdersfluit spelende en de pendant daarvan *Een Fluitspeler*. Leipzig, coll. Winkler, 1768. Beide hoog 2,7 en breed 2, doek, 1621.

Twee Speelders van *Ter Brugge*. Kab. schild. van Petrus Scriverius. Oud-Holland, jg. 1894, pag. 62.

Een Verkeertje (tric-trac-spelers) van *H. T. Brugge*. Delft, Jacob Touw, 1682 (dr. A. Bredius).

Italienischer Hirte. Gotha, Privatbes. S. Hoh. des Herzogs. Nach l. gewendet, h. 0,85, br. 0,69, gem.: *HTB* (zusammengezogen), *f(ecit) 1627*.

Muzizirendes Pärchen. Kat. Ausstell. Berlin, 1890, N°. 294. Privatbes. des H. Paul Meyerheim. Ein junger Mann in blauem Wamms und Federbarett, spielt auf einer Guitarre und singt; hinten ihm ein junges Mädchen, begleitend. Bezeichnet mit dem Monogramm HTB (zusammengezogen). Leinwand h. 97, br. 0,78.

Italiaansche Wijnbouwster. Coll Crespi te Milaan. Eene zittende vrouwsfiguur, tot even beneden de knieën zichtbaar. Sterk van links (van boven) verlicht. 't Lachende, zinnelijke gelaat met pittige, donkere oogen, is zeer goed gemodelleerd. 't Hoofd getooid met een Italiaanschen doek; op den rechterschouder

valt een lok blond haar. Buste en rechterarm ontbloot; met de rechterhand perst zij een druiventros uit, waarvan zij 't nat in eene pokaal opvangt, die zij in de linkerhand houdt. Zij is gekleed of liever gedrapeerd in een wit hemd, dat hel verlicht wordt, en donkere overkleeding. Half donkere doorzichtige fond. Links doet een aapje zich aan druiven te goed; aan zijne voeten vruchten (peer en okkernoot). 't Geheel is zeer fraai van teekening en 't licht en donker sterk doorgevoerd. 't Maakt den indruk van eene zeer fraaie schilderij. Compositie en teekening verraadt sterk den invloed van *Abraham Bloemaert* en van de school van *Caravaggio*. Misschien zou de schilderij, wat coloriet aangaat, tegenvallen, daar Bloemaert's kleuren onbeschaafd zijn. Jhr. mr. C. H. C. Flugi van Aspermont, volontair aan het Kon. Kab. van Schild. te 's Gravenhage, had de vriendelijkheid mij bovenstaande beschrijving te geven naar de photographie, door dr. Hofstede de Groot aan gemeld Kabinet afgestaan. Hij voegde er bij, dat de afmetingen hem niet bekend waren, maar dat, naar 't hem toescheen, de figuur levensgroot was. De photographie, die zeer goed is, doet duidelijk zien, dat de schilderij op doek is. Zelfs de handteekening, rechts beneden geplaatst (rechts en links gerekend naar 't rechts en links van den beschouwer), is zichtbaar en vertoont: *H Brugghen f(ecit)*, waaronder *1620*. De H en B zijn aaneengeschreven.

Lutspelare. Tafvelsamlingen på Finspong (G. Göthe, Stockholm 1894), n⁰. 92. Half figur. En ung man, som bär en barett med hvit plym och ett medaljongsmycke, brun och hvit drägt; han är draperad med en mantel, uppburen öfver h. skuldran och v. armen, sitter något framåtlutad, skrattande. — D. 1,03; 0.84.

Ung qvinna, som fröjdas åt vin. Idem n⁰. 93. Motstycke till föreg. Med glädtig min håller hon i v. handen en silfver-eller tenn-kanna och i den upplyftade h. ett grönt vinglas, till hälften tömdt. Hon bär en hårprydnad med hvita plymer och en röd bandros, har öppen barm, gul drägt med hvita och svarta ränder. — Sign. till h.: *H. T. Brugghen.* — D. 1,02; 0.83.

Nr. 92, 93 = kat. 1809 nr. 33, 32 (nr. 33 uppges der vara daterad *1626*); O. Granbergs cat. nr. 177, 178. Dessa väl bibehållna taflor företräda den sällsynte målaren på ett förträfligt sätt. Möjligen har målaren åsyftat en symbolisk framställning af hörsel (musik) och smak (vin). Utställningen af äldre mästares arbeten, Stockholm 1884, kat. nr. 181, 182.

Van n⁰. 92 en n⁰. 93 is in den catalogus afbeelding gegeven. Met kat. 1809 wordt bedoeld: Catal. des tabl. de la coll. de Finspong, Stockh. 1809, en met cat. O. Granberg: Catal. rais. de tabl.... dans les coll. priv. de la Suède, Stockh. 1886.

In den cat. der schild. en antiq., nagelaten door mr. J. C. Bysterbos en mejuffr. G. W. Dijk, verkocht door de firma Fr. Muller, Amsterdam 7—8 Maart 1899, komen voor twee doeken (n⁰. 16 en n⁰. 17), toegeschreven aan *Gerard van Honthorst*, doch die, naar ik verneem, wel van *Ter Brugghen* kunnen zijn. De beschrijving luidt:

La joie de vivre. Un jeune homme de bonne mine, tenant un bocal rempli et faisant en riant salut à la vieille qui suit (n⁰. 17). Toile. — Hauteur 70, largeur 60 centimètres.

Misères humaines. Une vieille femme, type d'une avare, montre un sac rempli de monnaie. C'est le pendant du tableau qui précède. Toile. — Hauteur 70, largeur 60 centimètres.

Van beide doeken is afbeelding gegeven in den catalogus. Zij zijn te zamen verkocht voor *f* 725.

Of de 4 laatstgenoemde doeken inderdaad zinnebeeldige voorstellingen zijn, durf ik niet beslissen.

Clavecimbel Speelster, door *Terbrugge*. Inventaris Wouter Oorthoorn, Amsterdam 27 Dec. 1673. Er staat *Terbrugge*, doch dit is wellicht eene vergissing voor *Ter Borch?* (dr. A. Bredius).

Bijbelsche voorstellingen.

De 4 Evangelisten. Deventer. Zie pag. 350. De hoogte der 4 doeken is 74 c.M., de breedte 100 c.M.

L'Apparition de l'ange à Pierre, qui est en prison. Kopenhagen, coll. Moltke. Les mains jointes, chargées de fers, l'apôtre, fort avancé en âge, écoute avec surprise la nouvelle inattendue de sa délivrance. Toile, 40″ de haut., 32½″ de larg.

Frederick de Veer, domheer te Utrecht, kocht 5 Oct. 1656 *Petrus in de gevanckenis* door *H. Terbrugghe* met een *Cuyp*, een *Ruysscher* en een *Duck* voor *f* 600—. (dr. A. Bredius).

De geesseling van Christus, met de doornenkroon om 't hoofd. Kopenhagen. Volgens opgave van dr. Bredius een *belangrijk* stuk, beter dan Honthorst. In den inventaris van de wed^e^ Fred. Alewyn, Amsterdam 1665, trof dr. Bredius aan: *Een groot stuck, de Crooninge Christi van Terbrugghen.*

St Jérome écrivant la Vulgate. Coll. Pappelendam en Schouten, n°. 170, verkocht te Amsterdam 11—12 Juni 1889 in »De Brakke Grond«. Toile, haut. 104, larg. 83 cent.

De Afneming van het kruis. Kramm geeft op: »Er wordt vermeld, dat hij proeven van uitmuntende

kunst in *Italie* heeft achtergelaten, in zonderheid, te *Napels*, een groot stuk, geplaatst boven het Hoogaltaar, in de groote Kerk, aldaar, hetwelk *Pilkington* zegt, de *Afneming van het kruis* te zijn. Op dit stuk en op vele zijner historiestukken heeft hij geen naammerk gesteld, en hierdoor zal ontstaan zijn, dat dit alleen als werk van een *Vlaamsch schilder* wordt aangewezen. In geen Hoofdkerk, te *Napels*, vind ik iets dienaangaande vermeld. Alleen lees ik: »l'Eglise des S. Apôtres renferme de peintures de Lanfranc, de Luc. Jordan, und du Flamand, et 5 tableaux du Guide«. Zie Itinéraire d'Italie. Milan, 1810, in 8^0, bl. 241«.

Een Petrusje van *Terbrugghen*, geschat op *f* 11 door den schilder Nic. Lissant, die a^0 1669 te 's Gravenhage de schilderijen van den deurwaarder-schilder Jacob de Hennin taxeert. Een *Van Goyen* geschat op *f* 10, een *Hondecoeter* op *f* 22, een *Schorel* op *f* 36 (dr. A. Bredius).

St Paulus van *Terbrugge*, a^0 1640 geschat op *f* 40. Taxatie der coll. van den kunstkooper Joh. de Renialme, Amsterdam (dr. A. Bredius).

St Sebastiaan van *Ter Brugghe* 30 Aug. 1668 door den schilder Pieter Fris te Amsterdam voor schuld getransporteerd (dr. A. Bredius).

St Johannes. Coll. Birkner, Neurenberg 1778. Lichteffect.

Te Oldenburg zag dr. Bredius bij een restaurator eens een groot bijbelsch stuk, waarvan hij echter verzuimd had aanteekening te maken. Het was gemerkt.

Mythologische voorstellingen.

Bacchus van *Terbrugge*. Verkoop van den boedel van Boudewijn de Man, Delft 15 Maart 1644. Het

gold *f* 280. Een landschap van *Rembrandt* bracht op *f* 166 (dr. A. Bredius).

Slapende Mars. Amsterdam a⁰ 1650 bij Maerten Cretzer (Oud-Holl., II, 110).

Romeinsche Geschiedenis.

Stuck van Marcus Mutius Romeyn, verkocht Amsterdam 19 Maart 1625 voor *f* 44 (Obreen's Archief VI, pag. 37).

Portretten.

Brustbild des Kaisers Claudius. Kat. Ausst. Berlin 1890, N⁰. 295. Privatbesitz Sr. Majest. des Kaisers. Nach rechts gewandt. Bezeichnet links oben CLAVDIVS und H. T. Brügghen fecit 162. (?) H. 0.67, br. 0.51.

Mansbuste van 1627, h. 2′ 2″ 0‴, br. 1′ 10″ 4‴, doek. Augsburg, Museum.

Ter Brugghen werkte met *Rubens*, *Dirck vnn Babueren* e. a. mede aan eene serie van *Romeinsche keizers* voor prins Maurits of prins Frederik Hendrik, waarvan zich eenige koppen in 't Koninklijk Slot te Berlijn bevinden.

In verschillende inventarissen trof dr. Bredius nog diverse *tronies soo groot als 't leven* van Ter Brugghen aan; zoo bezat o. a. Isaack Coymans 8 Juli 1631 een *Trony van Ter Brugghe in vergulde lijst.*

Vatten wij het voorgaande in dit **Kort Overzicht** samen:

Wat de mededeelingen van de Bie, Houbraken en Bodart betreft, 't blijkt duidelijk, dat zij ontleend zijn aan de *Notificatie* van Rich. ter Brugghen. Houbraken en de Bie zeggen dit zelf (zie pag. 369 reg. 4 v. b.,

374 r. 11 v. b. en 375 r. 8 v. b.). Wat Houbraken echter mededeelt met betrekking tot de komst van Ter Brugghen's vader te Utrecht a° 1581, alsmede het Grafschrift, hieromtrent hebben wij geene zekerheid. In Houbraken's werk komen vele anonyme versjes voor; maar »die Wahrscheinlichkeit liegt nahe, dass mehrere dieser Gedichte von Houbraken selbst verfasst sind« (Hofstede de Groot, Quellenstudien, p. 432).

De schilder dan, gesproten uit »*een considerabele al oude Adelycke familie*« (pag. 379), zag in 1588 het levenslicht in Overijssel, volgens Houbraken te Deventer (pag. 371). Dit laatste blijkt echter nergens uit en komt mij onwaarschijnlijk voor, daar in de acte, betreffende de aanbieding der 4 Evangelisten aan de stad Deventer, geschreven staat: »*Henrich ter Bruggen, ende die van sijn familie oorspronkelijk uit dese provincie geboortig*« (pag. 371). Was Deventer de geboortestad geweest, dan zou dit ongetwijfeld vermeld staan, en waren Campen of Zwolle het geweest, dan lag het voor de hand, dat deze plaatsen met genoemd geschenk begiftigd werden. Ik vermoed nu, dat de schilder op het platte land geboren is in een der talrijke adelijke huizen of havezaten, en dat Deventer bevoorrecht werd, omdat het toenmaals de hoofdstad der provincie Overijssel was.

Ter Brugghens vader heette Jan. Deze woonde 30 Mei 1616 nog te Utrecht, doch 13 April 1617 te Amsterdam. Ook de grootvader heette Jan (pag 358). De naam der moeder is nog onbekend. Jan t. B., de vader, was 4 April 1614 ongeveer 53 jaar oud (pag. 355).

Werd niet uitdrukkelijk verzekerd, dat Henrick ter Brugghen in Overijssel geboren is, dan zou men met

Dodt van Flensburg geneigd zijn Utrecht als geboortestad te beschouwen. Zie de »Berigten v. h. Hist. Gez. te Utr.« dl. 1, pag. 131. In dl. 2 van het Gesch. Arch. van dezen geleerde komt voor op pag. 298: Jan ter Brugghen, casteleyn te deser tijt op Bisschopshoff, 1549 (Utr. Kloosters. S. Marien Magdalenen 8).

Abraham Bloemaert is Ter Brugghens leermeester geweest. Lang kan hij niet onder hem gewerkt hebben, of hij moet zeer jong begonnen zijn, want, daar hij van Utrecht »*naer Italien vertrokken (is) en tien jaren te Rome gewoont*« heeft (pag. 373), en in den zomer van 1614, op zijne terugreis naar 't vaderland, te »*Milaenen in Lombardien*« was (pag. 356), moet hij op zijn laatst in 1604 Utrecht verlaten hebben. Hij was dus bij zijn vertrek 15 à 16 laar oud, 't geen niet geheel overeenkomt met zijne opgave in het getuigenverhoor d.d. 1 April (o. s.) 1615, toen hij verklaarde »*out omtrent 25 jaren*« te zijn (pag. 355). Uit Houbraken's woorden »*Dus heeft hy vele buitengewesten in zyn jeucht* (**behalve** *dat hy tien Jaren te Rome gewoont heeft) bezocht*« (pag. 369) zou men kunnen opmaken, dat hij òf voor 1604 òf na 1 April 1615 nog reizen ondernomen heeft. Het laatste kan, dunkt mij, niet het geval zijn; hij was toen ongeveer 27 jaar, dus niet meer direct in zijne jeugd; bovendien vinden wij hem 1616—1617 in het St Lucasgilde te Utrecht opgenomen (pag. 358), zoodat er nagenoeg geen tijd geweest is tot reizen, althans niet voor een tocht van eenigen duur. 't Is mogelijk, dat hij voor 1604 Utrecht verlaten heeft. Het komt mij echter waarschijnlijk voor, dat hij op zijne reis naar Rome die »*buitengewesten*« bezocht heeft, welke op zijn

weg lagen *(besonder daar de kunst in waerde wordt gehouden*, pag. 373). Stellen wij, dat hij hiervoor een jaar gebruikt heeft, dan zal hij in 1603 vertrokken zijn. Te Rome vond hij vele land- en stadgenooten. Ook moet hij daar Rubens gekend hebben (pag. 373). Deze was o. a. in 1608 in de Eeuwige Stad. Toen jaren daarna, anno 1627, Rubens zijne diplomatieke zending naar Holland vervulde onder den schijn van eene kunstreis en van de eene stad naar de andere trekkend verschillende ateliers bezocht en schilderijen aankocht, is hij natuurlijk ook te Utrecht gekomen. Het zal bij deze gelegenheid geweest zijn, dat hij in het logement *'t Kasteel van Antwerpen*, welks kastelein Jan ter Brugghen, de broeder des schilders, was, ten aanhoore van Abraham Bloemaert en alle aanwezige schilders verklaard heeft »*de Nederlanden nu te hebben dorreist*, *en een schilder te hebben gesocht*, *en maar een*, *met name Henrik Ter Brugghen te hebben gevonden*« (pag. 380). Joachim von Sandrart, die deze reis medemaakte, meldt hier niets van, wat Houbraken doet vermoeden, dat Ter Brugghen en hij »*geen goede vrienden geweest zyn*« (pag. 370). Of Rubens werkelijk zoo over onzen schilder gesproken heeft, valt moeielijk uit te maken; De Bie zegt, dat dit »*noch huydendaags onder de schilders en groote kunstkenders tot sijn eer en lof werd verhaalt*« (pag. 380). 't Zou van belang zijn te weten, of Rubens ook schilderijen van Ter Brugghen gekocht heeft. Dat ware de beste getuigenis geweest.

Wanneer en met wie Hendrick ter Brugghen huwde, is niet gevonden. Het huwelijk moet echter voor 1618 hebben plaats gegrepen, want de zoon Richard was 89 jaar in 1707. Evenmin weten wij hoevele kin-

deren hij naliet; slechts blijkt, dat hij 26 Jan. 1625 een zoon Johannes liet doopen. Den 1 November 1629 overleden, werd hij den 9 Nov. in de Buerkerk te Utrecht begraven (pag. 350).

Mogen wij Sandrart gelooven, dan heeft Ter Brugghen tijdens zijn leven weinig succes gehad, of, zooals hij zegt »*hat ein unfreundliches Glück seine Wolfahrt bisz ins Grab zu seinem Schaden verfolgt*« (p. 372). De critiek door hem over de werken van den schilder uitgesproken heeft in hooge mate den toorn van diens zoon opgewekt. Weerzinwekkend is de pedante toon van De Bie, waarop hij den overleden criticus gispt, en belachelijk zijn aanval op de verkeerde spelwijze van den naam. Hij verontschuldigt zich, dat hij den schilder *Verbrug(g)hen* genoemd heeft, en neemt het Sandrart kwalijk, dat deze »*qualijck naer geschreven heeft*« *Verbrugh* (pag. 377/8). Met ophef gewagen De Bie, Bodart en Everwijn van de »*Italiaense manier*« en »*Italiaense swier*«, waarmede Ter Brugghen zijne stukken behandelde. De tijden en smaken veranderen. Heden wordt daar anders over gedacht. »In den aanvang der XVIIe eeuw — zoo schrijft dr. A. Bredius in »De Gids« van 1884 (pag. 490), dr. W. Bode's »Studien zur Gesch. der Holl. Malerei« besprekend — trokken vele, zeer vele hollandsche schilders over de Alpen, om zich in Italië te vormen, helaas maar al te dikwerf om er hunne oorspronkelijkheid te verliezen en een »manier« mede te brengen, die men toen wellicht mooi vond, maar die wij diep betreuren. Er is bijkans geen enkel hollandsch kunstenaar, op wien zulk een verblijf in het Zuiden gunstig gewerkt heeft. Slechts zeer enkelen *bleven* daar, wat zij hier waren, hollandsch, bijv. een *Pieter*

de Laer, hoewel hij toch iets van Caravaggio's sombere kleur beet had. Onder degenen, die in dien tijd 't minst schadelijke indrukken medebrachten, behooren zij, die te Rome Elzheimer leerden kennen en zijnen, hunzelven verwanten schildertrant navolgden«. Enz.

Het schijnt, dat Ter Brugghen's werken gezocht geweest zijn. Keizers en koningen kochten ze op, »*ja ook enige van sijn beste stukken van hier naar Italie gevoert sijn, soo dat weynig van sijne beste stukken hier te land blyven, als alleen by rijcke Liefhebbers en kunstkenders*« (p. 384). Thans zijn in Nederland, voor zoo verre mij met zekerheid bekend is, *De 4 Evangelisten* te Deventer, de eenigste doeken van hem; de toestand, waarin deze verkeeren, doet echter vreezen, dat zij, zoo men niet spoedig voorzorgsmaatregelen neemt, weldra tot het verleden zullen behooren.

Wat hij vóór 1620 schilderde, bleef mij onbekend. Van dit jaar is de *Ital. Wijnbouwster* in de coll. Crespi. In het jaar van zijn overlijden (1629) vervaardigde hij de *Bevrijding van Petrus uit de gevangenis.*

ADDENDA.

Pag. 2. Dr. Hofstede de Groot deelde mij nog mede, dat in den inventaris der schilderijen op het »Con. Huijs« te Rijswijk, a° 1707 door Robert Duval opgemaakt, voorkomt: Boven Quartieren. Slaep Camer. 21. *Een schilders studie in de schoorsteen.* Men moet dus aannemen, dat in 1697 en 1707 hetzelfde lokaal voor de verschillende gemelde doeleinden gebruikt is, want men zal toch wel niet een schoorsteenstuk verplaatst hebben.

In Obreen's Archief komt voor op pag. 211 van dl. 4: N°. 8. Een teekenaar bij de lamp door T. B. 1634. Het stuk behoorde aan de Confrerie van Pictura te 's Gravenhage. Hendrik ter Brugghen kan de schilder niet geweest zijn, want deze was in 1629 overleden. Kan het ook soms het stuk van J. ter Borch in 's Rijksmuseum zijn? Het moet dan ongeveer 1760 uit Rijswijk weggekomen, maar later weer door prins Willem V in zijn kabinet genomen zijn. Tegen deze veronderstelling spreekt echter, dat dit doek *voluit* gemerkt is.

Jan ter Borch is mogelijk de zoon van zijnen gelijknamigen vader, den secr. van Buren (zie pag. 41—42). In de Utr. Arch. van mr. S. Muller komt

voor pag. 118: Dissipelen bij Sr. Paulus Morellisen ontfangen:........ ontfangen van Jan Terburch van Bueren 1 gl. x st.

Pag. 6 (zie ook pag. 173 sqq.). Hat der junge Terborch in London Van Dijck kennen gelernt, ihn oder doch wenigstens seine Bilder? Fast möchte man es glauben, wenn man die feine koloristische Virtuosität betrachtet, die jenem Atlaskleide zu teil geworden ist. Aber Terborchs Technik ist spitzer, seine Falten sind schärfer und brüchiger. Enz. Aldus schrijft de heer Rosenberg op pag. 32—33 zijner Studie over Terborch. Wij weten dat Van Dijck, die zich in 't voorjaar van 1634 voor eenigen tijd naar de Nederlanden begeven had, waarschijnlijk reeds vrij vroeg in 't jaar 1635 naar Engeland is teruggekeerd. Overstroomd met aanvragen van den Engelschen Adel om portretten te schilderen ware hij, naar ik lees, niet in staat geweest aan deze alle te voldoen, indien hij zich niet bediend had van de hulp van verscheiden begaafde leerlingen. Genoemd worden Johan de Reyn uit Duinkerken, David Beeck uit Arnhem, die bekend was om zijne verbazingwekkende snelheid in het schilderen, en de zeer gewaardeerde portretschilder Jacob Gandy. »Namentlich wird der Meister die Hilfe der Schüler in den vielen Fällen in ausgiebiger Weise in Anspruch genommen haben, wo es sich um Wiederholungen handelte; solche wurden haüfig verlangt, zum Zwecke der Verwendung als wertvolle Geschenke bei Hochzeiten oder sonstigen festlichen Veranlassungen innerhalb des Verwandten- und Bekanntenkreises der betreffenden Herschaften« (A. van Dijck von H. Knackfuss pag. 75). Al ontbreken alle stellige bewijzen, zoo komt het mij toch niet onmoge-

lijk voor, dat Gerhard ter Borch zich op aanraden van zijn oom Robert van Voerst a° 1635 naar Engeland begeven heeft, en op diens voorspraak, zoo al niet onder leiding van den grooten meester zelven, dan wellicht toch onder die zijner leerlingen, zich in het portretschilderen heeft mogen bekwamen.

Pag. 7, regel 15—12 v. o. Aan hetgeen ik gezegd heb, moet ik echter toevoegen, dat, ofschoon de rijkdom en weelde van den gegoeden stand in Overijssel, het 6e in rang onder de 7 Vereenigde Gewesten, in de verste verte niet haalt bij die der Hollandsche aanzienlijken, toch de kring, waartoe ter Borch behoorde, geenszins van middelen ontbloot geweest is. De meeste zijner stukken heeft hij te Deventer geschilderd en deze vertoonen eene omgeving — veelal zijne eigene, te oordeelen naar de telkens wederkomende zelfde figuren — waarin het aan voorwerpen van kunst en weelde waarlijk niet ontbrak.

In het bijwerk zijner schilderijen, zegt Rosenberg (pag. 48 zijner studie over ter Borch), »spiegelt sich die ganze Kultur Hollands um die Mitte der fünfziger Jahre: der Reichtum, den die Kolonien ins Land brachten, mit allen ihren trefflichen und seltsamen Erzeugnissen, und die Blüte der heimischen Industrie, die nicht blosz in der Delfter Fayencefabrikation, deren feinste Ware mit Gold aufgewogen wurde, sondern auch in einer prunkvoll schaffenden *Edelschmiedekunst* gipfelte«. Ter Borch's schoonvader was een *goudsmid*, omtrent wien ik op pag. 238 een en ander heb medegedeeld.

Pag. 8. Antoni Jordens werd den 6 Jan. 1664 te Deventer gedoopt en stierf aldaar 20 Mei 1715 (25 Mei overluid). Zijne ouders waren Joan J.

bgmr. en cam. van Dev. en Geertruijd Steenbergen Roelofsdochter. In eene ms. geneal. Jordens staat; »Antoni Jordens is stom en doof geboren geweest en een liefhebber van schilderien na te copieren. Hij is ongetrout overleden«.

Pag. 10. Sedert het afdrukken van het eerste vel hebben de bekende wijzigingen in het bestuur van 's Rijksmuseum en andere verzamelingen plaats gehad, en hebben mij nog met hunne gewaardeerde hulp en inlichtingen verplicht de heeren: jhr. mr. Th. H. F. van Riemsdijk, algemeen rijksarchivaris, F. G. Waller, onderdirecteur van het kon. kab. van schilderijen (Mauritshuis), P. van der Goot te Amsterdam, mr. H. J. Koenen, secr. van het gen.-her. genootschap »de Ned. Leeuw«, C. A. de Kruyff te Utrecht, dr. Ph. C. Molhuysen, onder-bibl. der Univ.-bibl. te Leiden, jhr. mr. C. H. C. Flugi van Aspermont, M. G. Wildeman, adjunct-arch. te Haarlem, en anderen, wien ik hierbij mijnen dank betuig.

Pag. 18. De portretten van Willem III en Maria van Engeland in de raadzaal te Deventer zijn beide hoog 91 c.M. en breed 73 c.M.

Pag. 19, regel 1 v. o. Ingeschreven te Dev. 30 Jan., geh. ald. 3 Maart 1664: Derck Daniels, jonghman van Campen in de Assenstraet, Sara Arents, dochter van Lambert Arents, an de Brinck.

Dirick Daniels als bruidegom.

Sara Arens als bruijt.

Pag. 22. De Deventer Magistraat in den jare 1667 van Gerhard ter Borch is hoog 186 c.M. en breed 245 c.M.

Pag. 27, regel 5 v. b. *Kiliaen Wegewaert.* Hij was klokkengieter. Zie F. A. Hoefer: De klokken in

den Toren der Bovenkerk en Nieuwen Toren te Kampen (J. J. Tijl 1898). Hij huwde eerst te Kampen met Mechteltje Hoffs, daarna te Deventer 7 Aug. 1638 met Geertruida Mentinx, bij wie hij eene dochter Mechteld had, geh. met Wolter Gerrits in den Pot. Zie verder de Gesl. Aant. van mr. J. v. D.

Pag. 28. In het 2de deel van den catal. van Hoet komen nog eenige schilderijen van ter Borch voor, waarnaar in het register niet verwezen wordt. Men vindt op:

Pag. 360. Middelburg 18 Aug. 1712. Coll. David Grenier.	No. 43. Een Drinkend Meijsje, door Terburg.
Pag. 405. Coll. mr. G. van Slingelandt.	Een Officier in een Kamer met zijn Matres, en een Trompetter die een Bootschap brengt, door Gerard Terburg, h. 2 v. en een half d., br. 1 v. 10 d.
Pag. 411. Coll. mr. Fagel..	Een Soldaatje dat fruijt neemt, met nog een Mannetje door G. Terburg.
Pag. 442. 's Hage. Coll. Willem Lormier.	(Rijnl. maat van 12 d. in een voet): Een Officier die slaapt, een Vrouw en Trompetter, br. 1 v. 11 en een half d., h. 2 v. 3 en een half d. (Paneel). Een staande Vrouw in 't wit Satijn, en een sittende Man en Vrouw met een Wijnglas aan de mond, br. 2 v. 3 en drie vierde d., h. 2 v. 3 d. (Doek). Een Dame die op de gitairre speelt, de meester voor haar sittende aan de Tafel, br. 1 v. en een half d. h. 1 v. 2 en een half d. (Paneel). Een Dame die op de giterre speelt de meester daar bij sittende, en een staande Man, br. 2 v. 1 en een half d., h. 2 v. 7 en drie vierde d. (Doek). Een Stal daar een Koeij uijt komt, en een Koe voor de Stal, die door een Vrouw werd gemolken, br. 1 v. 7 en een half d., h. 1 v. 6 en een vierde d. (Paneel).

Pag. 492. ɔrdrecht. Coll. mr. 'oan van der Linden, ʳan Slingelandt.	(Dordrechtse maat): Een Kamer daar een Ridder gelaarst en gespoort, op een stoel, bij een zittende in 't Satijn gekleede Dame, en aan die Dame een hand vol gout presenteert, dog door haar niet werd aangesien, maar met neergeslage Oogleden, Wijn in een Kelk sal schenken, door Gerard Terburg, h. 26 d., br. 20 en drie vierde d.
Pag. 502. msterdam. Coll. Gerard Braamkamp.	(Amsterd. maat binnen de lijsten): Een staande Juffrouw en zittende Heer musiceerend, door Gerard ter Burgh, h. 2 v. 10 d., br. 2 v. 6 d. (Doek). Een schrijvend Officier en staande Trompetter, door denzelven, h. 1 v. 9 d., br. 1 v. 4 d. (Doek). Een juffrouw, die haar nagels knipt, en een Meijd met 't Lampet, door denzelven, h. 1 v. 9 d., br. 1 v. 3 d. (Doek). Twee Juffers en een Heer speelende met de Kaart, door denzelven, h. 1 v. 7 d., br. 1 v. 3 d. (Doek).
Pag. 513. .msterdam. Coll. Pieter Leender de Neufville.	Een Musiceerend Gezeldschap door Terburg. h. 2 v. en een half d., br. 1 v 8 d. Een studeerend Mannetje door dito. h. 10 en een half d. br. 9 d.
Pag. 518. .msterdam. Coll. Johannes Lubbeling.	(Amsterd. voetmaat): Een stuk met vier beelden daar gemusiceerd word, door G. ter Burg, h. 3 v. 7 d., br. 3 v. 2 en een half d. Een dito met drie beelden zijnde een Officier met twee Dames, door denzelven, h. 3 v. 4 en een half d., br. 3 v. 2 en een half d.
Pag. 528. 'oll. de heeren Bisschop.	Een officier die een Brief schrijft waar na een Trompetter staat te wagten en verder bijwerk met een Hond, door G. Terburg, h. 1 v. 9 en een half d., br. 1 v. 4 en een half d.

Pag. 39. N°. 1. In het archief der Hervormde Gemeente te Zwolle is een »Regijster der kijnderen,

dije van anno (15)83 den 9 Junij anfangende in der reformerter ghemeinten Jesu Christi bijnnen Zuolle apentlick in der kercken sijndt gedopt worden, met nhamen und thonamen der olderen und getuijgen (soe voele die diener der vorss. kercke in dessen rebellen tijden hebben konnen becoemen) sampt den dato angetekendt achtervolgende den olden stijll«. Nadat de meeste vellen van mijn werk reeds waren afgedrukt, werd ik met het bestaan van dit register bekend, hetwelk mij met de meeste bereidwilligheid ter inzage is verstrekt. Wat ik er aan ontleen, zal ik in deze addenda op de verschillende bladzijden geven. Op deze bladzijde kome dus: Den 18 Julij 1586 sijndt gedopt Gerhard ter Borgs und sijner huijsfrouwen Berentken Reijgers sohn Gerhardt, getuijgen doctor Lambertus ter Kuijlen dochter, Peter ten Broke medicus, und frou Lourermans. Den 29 Octobris 1587 is gedoept Gerhardt ter Borgs dochter Gertruijdt, getuijgen Gerhardt van der Helle, juffer Elsebeth van Rutenberg, und joffer Zophia Holtz.

Regel 14 v. o. Voeg bij: Ingeschr. te Zwolle in Mei 1602.

» 9 v. o. » » Ingeschr. te Zwolle in Sept. 1615.

Pag. 42, regel 9 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 29 Sept. 1632.

Pag. 45, regel 8 v. o. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 6 Aug. 1728.

Pag. 48, regel 4 v. b. Gerhard van Suchtelen en Agatha ter Borch huwden in 1698.

Pag. 49. N°. 3. Den 1 Januarij 1590 sijndt gedopt Hermen ter Borgs licentmeisters dochter *Maria*, getuijgen Lambert ter Cuijlen doctor, zalige Henrick

Holtz nhagelatene weduwe (Dp.bk. arch. Herv. Gem. Zwolle).

Regel 2 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Zwolle in Oct. 1603.

» 11 » » » » Ingeschr. te Zwolle in April 1610,

» 16 » » » » Ingeschr. te Zwolle in Maart 1613.

» 5 » » Zie corrigenda op pag. 49.

Pag. 50. N°. 5. Den 11 Augusti 1587 is gedopt Hermen ter Borchs sohn *Jan*, getuijgen juffer Bernarda ter Borg, Mathias Jorisen capitein, und Berndt van Coellen (Dp.bk. arch. Herv. Gem. Zwolle).

Regel 8 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Zwolle in Juli 1620.

» 11 » » » » Ingeschr. te Zwolle in Juli 1622.

Pag. 52, regel 12 v. o. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 19 Maart 1659.

Pag. 53. Wolter Borch. In de dp.bk. van Zwolle (arch. Herv. Gem.) trof ik aan: Den 2 Februarij 1582 sijndt gedopt Wolter ter Borgs und sijner huijsfrouwen sohn Wijbbelt, getuijgen dije droste Wermelo, Hadewijg ter Borg, und Louwerman. Voor 1582 moet waarschijnlijk gelezen worden 1584, daar deze doopacte tusschen al de acten van 1584 staat en er geene andere van 1582 voorkomt. In 1589 gedoopt Wolter ter Borgs sohn Hansz, getuijgen die drostijnne van Zallandt, borgemeister Gerhardt ter Borg, und hopman Lambert Ruijse.

Pag. 54, regel 15 v. o. Voeg bij: Ingeschr. te Zwolle in Febr. 1624.

Pag. 56, regel 2 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Zwolle in Juni 1603.

Gerardt ter Borch. Ingeschr. in het alb. stud. te Marburg, 3 April 1568: Gerhard Thor Borch, Swoll.

Pag. 60, regel 1 v. o. Voeg bij: Ingeschr. te Deventer 1 Juli 1648.

Pag. 62, regel 10 v. b. Het is intusschen quaestieus of de stichter van het Voorstergasthuis en de hier vermelde van Haexbergen's van één stam zijn. De naam zal wel ontleend zijn aan het dorp Haaksbergen in Overijssel, en het blijkt mij, dat in den loop der tijden zich meerdere lieden van dien naam te Deventer gevestigd hebben. Zoo betaalde o. a. 29 Maij 1582 voor het burgerschap »sonder die weijde« de pellenwever Henrich van Haexbergen 6. g.g., wien »die reste, vermitz hie *ein pellewever is und datselve handtwerck alhier gebruicken und stifften wil*, ex gratia quitgescholden« werd (nº. 1155 Dev. arch.). Een Henrich van Haexbergen Janssenn snijder kocht 8 Oct. 1580 voor 12 g.g. het burgerrecht zonder de weide (Idem).

Pag. 70, regel 2 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Zwolle in Dec. 1631.

» » Gehuwd 10 Febr. 1600: Patroclus Bokelmannus van Depholt, pastor tho Wije und Willemken Focking, nagelatene dochter van salige Berent Focking, capitain van de pioniers van wegen sijn excellentie (Procl.bk. arch. Herv. Gem. Zwolle). In welke bescheiden mr. J. I. v. D. heeft gevonden, dat Berent Focking ook wel Berent Treurniet heette, is mij niet gebleken.

In den cat. van het schild.mus. Mauritshuis (1895, pag. 275) komen voor *Willem* en *Jan Treurniet*, die

in 1638 leerlingen waren van den *schilder Jan Olis*. Een *Arent Treurniet* staat ingeschreven 13 Nov. 1664 in de boeken van het St. Lucasgilde te Leiden (Obreen's Archief, dl. 5, pag. 228). Het zou mij niet verwonderen, zoo men de Zwolsche registers doorvorschend, deze lieden daarin aantrof. In het huwelijksregister trof ik, naar wat anders zoekend, toevallig aan: Ingeschr. 19 Maart, geh. 5 April 1659 *Jan Treurniet*, Henrik Treurniets n. s. en Evertjen van der Warf, Evert Tijmenss van der Warfs n. d. in de Roggestraat.

Pag. 73, regel 12 v. o. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 28 April 1638.

Regel 1 v. o. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 19 Dec. 1657.

Pag. 74, regel 6 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 10 Juli 1669.

Regel 12 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 1 Juli 1676.
» 15 v. o. » » Ingeschr. te Dev. 30 Oct. 1669.

Pag. 76. Ingeschr. als student aan het Deventer Athenaeum 17 Oct. 1651: Henricus Terborch, Daventriensis.

Pag. 79. Gehuwd 24 April 1593: Henrick van Suchtelen, Gerrijdt van Suchtelen sohn, van Zutphen, und juffer Jan van der Marsche, zalige Bitter van der Marsche dochter (Procl.bk. arch. Herv. Gem. Zwolle).

Pag. 81. In het 5de dl. van het Biogr. Woordenbk. van J. A. de Chalmot (1799) lees ik op pag. 144, dat »de Munsterse Vredehandeling« na den dood des schilders *in eigendom* overgegaan is aan »den Rentemeester ter Burgh te Deventer«. Hoe de schrijver hier aan komt, kan ik niet nagaan; zijne mededeelingen heeft hij in hoofdzaak ontleend aan Arn. Houbraken's werk.

Pag. 82. Het is mij nader gebleken, dat uit het huw. van Henrik Pot met Willemina Elisabeth Greve behalve de 4 vermelde kinderen nog gedoopt werden *e.* 24 Oct. 1717: Gerrit en *f.* 11 Nov. 1727: Hermina Cornelia. Ik vermoed nu, dat de sub *e* genoemde Gerrit Pot met Sara Aleida Eeckhout huwde.

Regel 10 v. o. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 6 Maart 1669.

Pag. 83. Maria Henr. ter Borch. Den 23 April 1753 is overleden op Matanse in Ter Woolde juffer Maria Henrica Ter Borgh, weduwe wijlen de hr. capitain La Faille (familieaant.).

Pag. 84, regel 1 v. b. Hendrick Rudolph Jordens, j. u. d. en gemeensman 1729—1730, geh. 26 Aug. 1728 met B. H. ter Borch, overleed 26 April 1730. Hij werd den 28 Dec. 1706 te Dev. gedoopt uit het huw. van den cameraar Rudolf Jordens j. u. d. en diens 2de echtgenoote Maria Roelinck, dr. van Herman Jan R. en Anna Mechteld Valck. Zie verder voor het geslacht Jordens: Vorst. v. Oyen, Aanz. Ned. Fam.

Regel 10 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 8 Nov. 1651.

Pag. 85. Volgens opgave van mr. J. v. D. stierf mevr. Muntz geb. ter Borch 14 Febr. 1768.

Regel 2—1 v. o. Elsabe Arentz dr. van enz. Cornelis Arentsz. Voeg bij: en van Margrieta Slichtenbre.

Pag. 86, regel 2 v. b. Beatrix Catharina Arentsz, dr. van enz. Cornelis Arentsz. Voeg bij: en van Margrieta Slichtenbre, ged. te Dev. 4 Sept. 1710.

Pag. 87. Het is mij niet gebleken in welke familiebetrekking Catharina van Ceulen (Colen) stond tot den *bouwmeester Jacob van Ceulen.* Van Hattum deelt ons mede in zijne »Beschrijvinge der stad Zwolle« (hoofdst. 6, bladz. 145 sqq.), dat de cameraars Thomas

Knoppert, Albert Brouwer, Johan van Herwerden en Jan van der Marsche, met de twee kerkmeesters *Geert ter Borch* en Jan van Steenwijk in 1538 aan eenen bouwmeester Simon Pinet opdroegen den toren der L. Vrouwenkerk te Zwolle hooger op te trekken. Genoemde Pinet is, na een groot deel der bedongen gelden vooruit ontvangen te hebben, »heimelyk, en sonder verlof weg gelopen«, waarna »het onafgedane werk aan den *bouwmeester Jacob van Ceulen* aanbesteedt« werd, die het in 1540 ten einde bracht.

Procl.bk. van Zwolle (arch. Herv. Gem.): Ingeschr. in Juni, geh. 13 Juli 1589 Hanss van Collen und Griete Jansen.

Pag. 89, regel 14 v. o. Voeg bij: Ingeschr. te Zwolle in Jan. 1631.

Regel 9 v. o. Voeg bij: Ingeschr. te Zwolle in Maart 1631.

Pag. 90, regel 1 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Zwolle in Febr. 1636.

Regel 2 v. o.: Ingeschr. te Zwolle 13 Mei 1682: Steven Voet, j. m., en Mergrieta van der Werf.

Pag. 91. Omtrent de Moda's kan men een en ander vinden in de »Overluidingen te Utrecht«, medegedeeld in »De Navorscher«, jg. 1885—1899.

Pag. 93—96. *Moerkercken.* Naderhand las ik in het Maandblad van het gen.-her. genootsch. »de Nederlandsche Leeuw«, jg. 1895, bladz. 5, dat dit genootschap bescheiden bezat omtrent de familie *van Moerkerken*, te weten een geslachtslijst in handschr. van de fam. Lodensteijn, en aanverwante geslachten, als: van Moerkerken enz.

De secretaris mr. H. J. Koenen had de welwillendheid mij daaruit inlichtingen te geven. Z.ed. schrijft

o. a. dat de bekende genealoog Scheltus van Kampferbeke, wiens overgrootmoeder eene dochter van het echtpaar Moerkercken × van der Waeijen was, ook al, zonder echter redenen op te geven, eenigszins wantrouwde, of Justinus M. wel een zoon van den burgemeester Jacob Cornelisz. M. geweest is, gelijk de genealogie van dit geslacht bericht.

Verder deelde mr. Koenen mij uit genoemd handschrift mede:

»Agnes van der Waeijen trouwt mr. Harman Moerkerken, zoon van mr. Hartog van Moerkerken en Sibylla van Niekerken. Hij zoowel als zijn vader was agent van H.H. M.M. de Staten Generaal over de 4 quartieren van de Majorij van 's Hertogenbosch.

Volgt met de hand van Scheltus van Kampferbeke: de ouders van welken Hartog waren Justinus Moerkerken (die te recht of te onrecht gemeld staat als zoon van Jacob Cornelisz v. Moerkerken Burgemeester te Delft) en Catharina ter Borch, welker vader Herman ter Borch ontfanger der Convoijen en Licenten was te Zwolle, van den bloede zijnde van Geerard ter Borch, in 1538 kerkmeester van onze lieve Vrouwe kerk binnen die stad en welker moeder Catharina van Coolen. Van dezelfde familie Ter Borch, die in Groningen, Overijssel en Drenthe gezeten plagt te zijn, eindelijk ook een tak in Holland kwam en aldaar gehuwd met Muijs van Holij, Scheltus, de Famars en Six van Oterleek«.

Ten slotte schrijft mr. Koenen nog dit: »Een andere tak van de familie van Moerkerken was direct aan de Lodensteijns verwant; omtrent den samenhang der beide takken teekent Scheltus van Kamferbeke in margine aan, dat die hem tot nog toe een raadsel

is. Hij oppert daaromtrent dan verder eenige gissingen. Joost van Moerkerken trouwde 31 October 1621 met Gijsbrechtgen van Lodensteijn, geb. 5 Dec. 1599, uit welk huwelijk: 1°. Petronella enz. 2°. Gijsbert enz. 3°. Assuerus, geb. 28 Maart 1626, tr. 1°. Pietertje Jans, 2°. Soetgen Dirks. Uit beide huw. kinderen. 4°. Eva enz., 5°. Catharina enz. 6°. Anneken enz. Daar deze Joost een zoon had, die *Assuerus* heette, en burgemeester Jacob Cornelisz Moerkerken gehuwd was met Pietertje *Assuerus*dochter, zal hij wel een zoon of kleinzoon van dien burgemeester geweest zijn, en is daardoor wellicht de verwarring met den anderen Joost (Justinus) ontstaan«.

Met deze verklaring stem ik volkomen in. De stamvader is dus Jan Gerritszoon (van Moerkerken) en niet Jacob Corneliszoon van M.

In de registers te Zwolle trof ik nog aan:

Ingeschr. 19 Juni 1680: Henrick Smeecks, j. m., ende Sara Moerkercks j. d. Het komt mij niet onwaarschijnlijk voor, dat deze H. Smeecks de verzenmaker H. Smeek(s) is, vermeld op bladz. 102 en 139.

Ingeschr. 19 Juni 1680: Jan Moorkercken, j. m., ende Jacomina Welincks, j. d.

Ingeschr. 24 Mei 1690, att. gegeven om elders te trouwen 31 Mei 1690: Abraham Moerkerken, j. m., en Maria van den Bergh, jonge dochter tot Amsterdam.

Doodboek van Zwolle: 4 Aug. 1707: een zoontje van Jan Moerkerken; 13 Jan. 1724: Sara Christina Moerkerken; 23 Juni 1727: Maria Moerkerk.

In de res.bk. van Deventer komt voor op 4 Jan. 1698: Herman Moerkerken, advocaat voor de Hoven van Justitie, agent van Deventer.

Het wapen door Scheltus van Kampferbeke toege-

kend aan Moerkercken op de schilderij in het Mauritshuis is: van zilver met een faas van zwart vergezeld van 3 (2. 1) her.-rechtsgewende leeuwenkoppen van rood, de faas beladen met een wassenaar van zilver tusschen 2 blokjes van zilver. Wapen van Nijkercken: van zilver met 2 roode torens, de daken blauw.

Het wapen van Moerkerken, voorkomende onder het 16tal wapens met het onderschrift »*als ick dese cartijren eens schilder moet ick geen naemen bij setten sal best sijn*«, voorkomende achter pag. 144 van afl. 16 dezer Versl. en Mededeel., is: een gekroonde klimmende leeuw, her.-links gewend. Kleuren staan niet aangegeven van deze wapens.

Een eigenlijke kwartierstaat kan met dit 16tal wapens niet bedoeld zijn. De meeste wapens zijn van families, waarvan leden gehuwd zijn met ter Borch's.

De bovenste rij bevat:

1. *Ter Borch:* Een klimmende leeuw; hier herald.-links gewend. Vergelijk beschrijving bladz. 151. (Rietstap, Arm. Gen. II ed.: *ter Borch*—Amsterdam. D'or au lion de gu. C.: le lion, iss., entre un vol d'or. *Terborg*—Holl. De gu. au lion d'or).

2. *Gruijtere:* 3 zuilen (huisankers?), het eerste bedekt door een vrijkwartier, beladen met een bloem, mogelijk eene her. roos voorstellende, doch vertoonende een bloemhart met 6 bladeren. (Rietstap, Arm. Gen.: *Gruiter* ou *Gruyter*—Holl. D'or à une rose en chef à dextre, une colonne (zuil) à sen. et une autre colonne (zuil) en p., le tout de gu. C.: une marmite d'or, ch. de trois burèles de gu.)

3. *Kanverbeek:* Een gekroonde klimmende leeuw met een geschaakt schildje op de borst. (Rietstap: *van Kampferbeke* — P. d'Overijssel. De gu. au lion

d'arg., cour. d'or, portant sur sa poitrine un écusson ch. de cinq points d'or équipollés à quatre de sa. C.: le lion, iss., ch. du petit écusson; *ou*, trois pl. d'autr., une d'arg. entre deux de gu.

4. *Blanckenstein:* Twee her.-rechts gewende wassenaars.

5. *Beijlen:* 3 handen (2. 1), richting schuinsrechts.

6. *Bentem:* 19 penningen (4, 5, 4, 3, 2, 1).

7. *van Colen:* 2 gekruiste scheepsankers; op de kruising zit een dier (vos?).

8. *Condewijn:* Van zilver met 3 (2. 1) druiventrossen van nat. kleur, hangende aan een steel met blad van groen. Op sommige zegels ontbreken de bladeren; het helmteeken is steeds een druiventros tusschen een vlucht.

De benedenste rij bevat:

9. *Diepenbroeck:* 2 gekruiste zwaarden, de punt omlaag. (Rietstap: *Diepenbroick*—Han., Bav., Prusse. Barons 1652, 1713, 1840 et 1845. De gu. à deux épées d'arg., garnies d'or, passées en saut., les pointes en bas. C.: les épées. L. d'arg. et de gu. D.: Nemo sapiens nisi pius et patiens). Zie ook van Mierlo's geapprobeerde kaart der Ridderschap van Overijssel.

10. *Hattem:* Een droogsscheerdersschaar, schuinsrechts geplaatst met de punten omhoog. (Rietstap: *van Hattum*—Gueldre, Utrecht. D'or à une force de gu., posée en bande, les bouts en haut. Cq. cour. C.: le meuble de l'écu, en pal; entre un vol de gu., *ou*, deux forces de gu. accostées, les bouts en bas).

11. *ten Bosch:* Een stappende haan, her.-linksgewend.

12. *Herkel:* Een ankerkruis.

13. *Eck:* Onbeschrijfbaar wegens de onduidelijke voorstelling.

14. *Voet:* 3 (2. 1) her. lelies. (Rietstap: *Voet*—Holl. De gu. à trois fleurs-de-lis d'arg.).

15. *Moerkarken:* Zie hiervoor. (Rietstap: *van Moerkercken*—Holl. D'or au lion de gu., cour. du champ.

16. *Hochepied:* Een keper, vergezeld van 3 wassenaars. (Rietstap: *Hochepied*—Cambr. D'arg. au chev. de gu., acc. de trois croiss. de sa. C.: un croiss. de sa.). Zie ook: De wapens van den Ned. Adel door J. B. Rietstap (Gron., Wolters, 1890).

Pag. 99. De ervaren kenner van Overijsselsche munten en penningen, wijlen mr. Cost Jordens, verklaarde nooit de bedoelde penning op het veroveren der Spaansche zilvervloot gezien te hebben. »Of deze resolutie werkelijk genomen is, zou ik niet durven verzekeren, nadat ik ze te vergeefs in het gewone resolutieboek van deu Magistraat heb gezocht«, zoo zegt hij op pag. 96 van de Ov. Alm., jg. 1849. Het komt mij eehter niet onwaarschijnlijk voor, dat er exemplaren van deze penning bestaan hebben. In de manuaal cameraarsrek. toch van het jaar **1629** trof ik aan op fol. 105 verso: Bij ordonn. des raedes in date 21 Decembris uijtgekeert aen den muntmr. voor eenen gouden **buijtpenninck** bij s. ende raet aen Jan van der Vehne vereert voor het dediciren van seker gedichtsel over de veroveronge van 's Hartogenboss ende Wesel . . . . 25—20—.

In de res.bk. staat genoteerd op 21 Dec. **1629:** Die heer kemener Rouse werdtt geordonneertt eenen gouden penninck te doen munten van de weerde van 25 ggl. 20 st. om den t'geven an Jan van der Veene tott een vereeringe voor seecker gedichtsel bij hem over hett veroveringe van den Bosch ende Weesel gemaeckt, ende aen raedtt ende meente gedediceertt.

De raadsresol. d.d. 12 Juni **1629,** waarbij de muntmeester vergunning kreeg een penning te mogen munten op de verovering der zilvervloot, is te vinden niet in de resol.bk, maar bij de bescheiden in portefeuille n⁰. 902 (stuk n⁰. 26) van het Dev. arch. Ik lees aldus: Veneris 12 Junij **1629.** Coss. van der Beeck loco Lueloff, dr. Nijlandt. D' voorss. stadts muntmr. (n.l. Johan Wijntgens) vertoonde sekere afteekening van eenen silveren **buijtpenninck,** soe hij gesint was te maken, hebbende op d eene sijde d'gedachteniss van admirael Peter Heijn van sijne victorie verkregen over die Spansche Silvervlote voor die Baija van Matance niet verre van Havana, met inscriptie *India me genuit, dedit hanc Daventria formam*, ende op d' ander sijde d' stadt Deventer, ende boven deselve die wapenen van die seven provincien met inscriptie *Ex spolijs Heinij quae sibi cessit Iber*, met versoeck denselven tmogen munten ofte drucken, welck versoeck schepen en raedt hebben geaccordeert, ende dat hij sodanen penninck sijnes gevalles sal mogen gebruijcken.

De gelegenheidsdichter kreeg geen »silveren Buijtpenninck« maar een gouden.

Pag. 100. Gehuwd te Zwolle 18 Dec. 1582: Balthasar Wijntgijs die junge van Deventer und Aeltjen van Graess, Johan van Graess dochter.

Bartha van Reijdt, de echtgenoote van Henrick Wijntgens, was eene zuster van den bekenden geschiedschrijver Everhardus Reidanus, raad van graaf Jan den Oude en later van graaf Willem Lodewijk van Nassau. H. Wijntgens en B. van Reijdt lieten 7 kinderen na, o. a., behalve de 2 reeds genoemde, een zoon Balthazar, geh. met Alida van Teijlingen

(zie Ov. Alm.r 1855, p. 106—107). Dit huw. staat aldus geschreven in de procl.bk. van Campen, naar mr. Nanninga Uitterdijk mij mededeelde: 26 Martii 1624. Balthasar Wijntjes j. g. van Campen, Aeltgen van Telingh w. van Campen. De familiebetrekking tusschen *Laurens* en *Aaltje van Teijlingen* zijn mij niet bekend.

Pag. 104, regel 2 v. o. Deze overeenkomst d.d. 21 Sept. 1677 is bij mevr. de wed. mr. Rietberg. Er staat: Lowijsa Mattijsen weduwe van salijghe Garhardt ter Borch.

Pag. 109, regel 11 v. b. Voeg bij: »Ingeschr. te Zwolle in Aug. 1607.

Pag. 112. Waarschijnlijk, schreef ik, heeft ter Borch sedert zijn huwelijk vast verblijf te Deventer gehouden. De heer Michel meldt ons op pag. 62 zijner studie: Cette année 1672 fut, on le sait, désastreuse pour la Hollande, et en particulier pour la province d'Over-Yssel, que les troupes françaises occupèrent presque aussitôt. Ami du calme, notre peintre voulut-il échapper aux désordres qu'amena cette occupation? En tous cas , il est certain qu'il s'éloigna momentanémant de son pays et la mention, *absent*, est inscrite à cette date, en regard de son nom, sur la liste des *Gemeensmannen*. Ook de heer Rosenberg geeft dit op in zijne studie (pag. 55): Auf einer Liste der »Gemeensmannen« vom Jahre 1672 steht wenigstens bei seinem Namen der Bemerk »abwesend«.

Het Deventer archief bevat 2 lijsten der *gemeensmannen*. Eene is te vinden op elk jaar der Concordaatboeken (n°. 1526 Dev. arch.), de andere staat in het Petrikeurboek (n°. 1536 Dev. arch.). In de Conc.bk. komt voor in het deel, waarin de acten der jaren 1672—1673 staan:

fol. 495. Gemeentsluiden op dach Petri ad Cathedram 1672.	fol. 523. Gemeentsluiden op dach Petri ad Cathedram 1673.
Engestraete.	*Engestraete.*
Rutger van Loen M. D.	Joan de Wilde.
Joan de Wilde.	Berent Bruins.
Berent Bruins.	*Gerrit Terborch.*
Gerrit Terborch.	Gerhardt van Suchtelen.
Gerrit van Suchtelen.	Gerrit Gerritsen Podt.
Gerrit Gerrits Podt.	Joan Engels J. U. L.
	Herman Besselinck.

Gerhard ter Borch is dus na de verandering, door den keurvorst van Keulen in de Deventer regeeringsleden gebracht, als *gemeensman* **gehandhaafd.** Ware hij afwezig geweest in 1672, dan zou men hem zeker niet voor 1673 herkozen hebben.

Nu is het waar, dat zijn naam niet *geschreven* staat in het Petrikeurboek op genoemde jaren, doch in het Petrikeurboek wordt altijd alleen de naam van een *nieuw verkoren* regeeringspersoon geboekt. Werd men gecontinueerd, dan staat er een streep, zoodat bij *niet herkiezing* of *overlijden* de naam van den *in de plaats tredenden gemeensman* volgt. Heeft nu dit Petrikeurboek als bron gediend voor den zegsman van den heer Michel, dan heeft hij wellicht alleen op het jaar 1672 gezocht en zoodoende niet bemerkt, dat op alle jaren, behalve het jaar 1666, een *streep* staat in plaats van ter Borch's naam. Deze *streep* gevonden hebbende zal hij opgegeven hebben: *absent.*

Omtrent de voorstellingen van *ter Borch's* schilderijen schort ik mijn oordeel op. Slechts wensch ik in het midden te brengen, dat men naar mijne bescheiden meening er niet te veel moet achter zoeken.

Al zijn er schilderijen van hem, waarvan de voorstelling geen twijfel overlaten, geloof ik toch, dat men wel zal doen niet te dikwijls aan galante avonturen te denken. Met den besten wil van de wereld kan ik b.v. bij het aanschouwen van de zoogenaamde » *Vaderlijke Vermaning*« (Rijksm. Amsterdam) — een zeer zeker totaal niet passende benaming, gelet op het jeugdig uiterlijk van den man, wiens houding der vingers bovendien aanduidt, dat hij iets betoogt; vermaande hij, dan zou de wijsvinger omhoog steken — met den besten wil, herhaal ik, kan ik niet inzien »dasz es sich um ein galantes Abenteur handelt« en »dasz der Offizier seine ganze Beredsamkeit aufzubieten scheint, um das junge Mädchen vom Pfade der Tugend abzubringen, und dasz die Frau in Schwarz ihm zur Seite, die etwas verlegen in ihr Weinglas blickt, ihm keinesweg ein Hindernis in den Weg legen wird«. Mijns inziens is het een doodonschuldig familietafereel. Het uiterlijk en de houding van den officier (?), misschien een familielid der beide vrouwen, doen mij in het minst niet denken aan overredingen tot iets onvoegzaams. 't Schijnt mij toe, dat hij de bezwaren van iets opsomt of wederlegt. Kan de staande vrouw niet een brief in de hand houden, welks inhoud een diepen indruk op het drietal gemaakt heeft? Na een oogenblik van pijnlijk stilzwijgen gaat hij den inhoud van het schrijven punt voor punt bespreken. Hij is dan met het eerste punt van bespreking bezig, want de *wijs*vinger raakt den duim. Is deze opvatting juist, dan zou de schilderij wellicht beter worden aangeduid als *Een ernstig onderhoud* of *Een gewichtig gesprek* of iets dergelijks.

Ook waren het niet allen don Juan's, die officieren, welke in 't midden der 17[de] eeuw in de IJsselsteden

en elders garnizoen hielden. Velen behoorden tot de landskinderen, en de ingezetenen zullen toen wel evengoed op hunne dochters gepast hebben als thans. Dat van 1648—1672 een tijdperk van onafgebroken rust zou zijn aangebroken, waarin »die Offiziere nichts anderes zu thun hatten, als galanten Abenteuern nachzugehen«, is niet geheel juist, althans niet waar voor de streken, waar ter Borch zich ging vestigen. Men had er de laatste jaren van den 80jarigen strijd wel is waar geen overlast van den buitenlandschen vijand gehad, doch na het Vredesjaar werd Overijssel al spoedig door langdurige inwendige beroeringen geteisterd. Dat men zich daarbij niet enkel bepaalde tot kuiperijen en pamfletten, maar ook tot gewelddadigheden soms overging, daarvan kan onder anderen getuigen het beleg van Hasselt in 1657 en de schermutseling bij Roveen tusschen den luitenant *Buissonet* met zijne ruiters en de Deventersche soldaten, wier kapitein Wijchman het het leven kostte. Voeg hierbij nog de inmenging onzer Staten in de geschillen, die de bisschop van Munster met zijne stad in dien zelfden tijd had. Posten in de cameraarsrekeningen van 1657 als »voor monsteringe van Twentsche soldaten« en »voor vacatien van diverse heeren wegen het visiteeren van een corps de guardes, mits aencompste van volck, gaende na Munster« en dergelijke bewijzen voldoende, 't geen trouwens genoeg bekend is, dat er toen geen diepe stilte des vredes heerschte en paardengetrappel en wapengekletter nog wel eens langs de wegen vernomen werden. Vooral de jaren 1665—1666, toen onze Munstersche nabuur zijn plundertocht door de Geldersche Graafschap en Twenthe ondernam en zich op korten afstand van Zwolle naar

'tNoorden begaf, waren zeer rumoerig. Het wemelde aan de IJsseloevers van ruiters en voetvolk. Slecht uitgeruste Fransche troepen, die meer kwelling dan hulp aanbrachten, lagen gedeeltelijk te Deventer in garnizoen. Herhaaldelijk werd in 1665 deze stad bezocht door den commandant van ons landleger, graaf Joan Maurits, wiens ruiters en »schmucken Trompeter in ihren reichen Uniformen mit vorherrschendem Gelb und Blau«, de Nassauwsche kleuren, den schilder heerlijke typen aanboden.

Dit slechts om er op te wijzen, dat ook na zijn huwelijk de schilder gelegenheid te over gehad heeft zijne geliefkoosde Soldatenbilder naar het leven weer te geven.

Pag. 117. Of Gerhard ter Borch den 8 Dec. van het jaar 1681 overleden is, is mij niet gebleken; ik zou denken eenige dagen vroeger. Zooals mr. J. I. v. D. reeds heeft medegedeeld staat in het »Boeck van begraven doden van S[t] Lebuinikercke beginnende met den jare 1674 den 10 Maij voor Antoni Gelinck, custos«: 8 Decemb. 1681 Gerrit Ter Borg de schilder uitgebracht, als mede voor desen van sijn suster, betaelt van ijder 42 st. . . . . *f* 4—4.

In dit boek komt de naam van ter Borch's echtgenoote niet voor, zoodat ik vermoed, dat zij voor 10 Mei 1674 is overleden, tenzij zij in eene andere kerk is ter aarde besteld; doch de doodboeken daarvan beginnen veel later. Zooals bekend is, ligt de schilder te Zwolle in de Michaelikerk begraven. Zie 13[e] en 16[e] stuk der »Verslagen en Mededeelingen«.

Pag. 119, regel 8 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 1 Maart 1617.

Regel 4 v. o. Geh. te Dev. 14 Aug. 1658. De

inschrijving ook 14 Aug. Wellicht een van beiden onjuist.

Pag. 120, regel 3 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 7 Dec. 1650.

Regel 8 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 24 Maart 1666.

Regel 6 v. o. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 2 Febr. 1656.

Pag. 129. Johannes Beeltsnieder, pastor Beilanus. Anno 1677 werd zijne beeltenis in plaat gebracht. Zie J. Vollenhove's Poezy pag. 513, en Romein, De Herv. Predik. van Drenthe, pag. 36 en 37.

Pag. 134*a*. Zes fam.portr. door G. ter Borch geschilderd. Hendrik Hagedoorn huwde met att. op Hellendoorn d.d. 28 Juni 1674 met Swaendje Nilant. Henric Hagedoorn huwde met att. op Diepenveen d.d. 16 October 1763 (vgl. pag. 136, regel 15 v. b.) met Wend. Elis. Bannier, die 21 Juni 1739 gedoopt werd. Joh. Dor. Fred. Hagedoorn werd 11 Maart 1795 gedoopt.

Pag. 138, regel 14 v. o. Bij mevr. de wed. mr. Rietberg is het accoord d.d. 4 Dec. 1679 (st. vet.).

Pag. 138*a*. Vier Familieportretten. W. Umbgrove huwde te Deventer 14 Maart 1785 (ingeschr. 24 Febr.) met S. M. Jordens, die 28 Aug. 1757 te Deventer gedoopt werd. Johan van Suchtelen stierf te Dev. 22 Nov. 1744, zijne vrouw Henriette Cuper aldaar 22 Nov. 1753 (familieaant.).

Pag. 145. D. M. S. = Deugt Maeckt Schoonheyt« was Gesina's devies. (Oud-Holl. IV, pag. 161).

Pag. 145/146. Ik ben er niet van overtuigd, dat de letters G. H. I een persoon aanduiden; moet men soms lezen: G(esina) H(aer) IJaerdach enz.? Tusschen den I en J zag ik het leesteeken . niet staan.

Pag. 147. In Oud-Holl., dl. IV, lezen wij op pag. 162: »Ook 23 Oct. 1671 zien wij haar met den dood in een kerk staan, starende op een grafsteen (G. 76), maar nu ligt de verklaring meer voor de hand, want dien dag was haar zuster Anna gestorven«. Dit is echter eene vergissing, want Anna stierf $\frac{11}{21}$ Herfstmaand 1679 (zie pag. 138). Intusschen kan het ook niet het graf harer moeder zijn, zooals ik uit de wapens meende te kunnen opmaken. Hare moeder toch stierf 13 April 1683 (zie pag. 102).

Pag. 152, regel 1 v. b. *Henrick Bruno.* Zie omtrent hem het Biogr. Woordenbk. van Frederiks en van den Branden.

Pag. 158. *Cornelis Aemslo.* Hij zal zijn de bekende leeraar der Mennoniten, Cornelis Anslo, die herhaaldelijk door Rembrandt geteekend, geëtst en geschilderd is, o. a. op het beroemde stuk te Berlijn, hem voorstellende als trooster eener weduwe. Zie hierover Bode »Jahrb. der K.gl. Preuss. Kunstsamml.«.

Pag. 160. Bij mevr. de wed. mr. Rietberg zijn de origineele stukken betreffende de Schellingers c. a. Onder anderen is er een gedicht bij »Op de doodt van den welgeleerden heer Cornelis Schellinger, der beide rechten doctor, ontzielt den 10 Januari en ter aarden besteed den 15 dito binnen Deventer anno 1698«, gedrukt te Dev. bij Enoch de Vries, stadsdrukker.

Vs. 7. Hoe luttel dacht ik gist'ren noch
Dat ik soo droevig, och! och! och!
Deursteken in dees kist sou leggen.

Den 2 Febr. 1691 werd als student aan het Athenaeum te Deventer ingeschreven Cornelis Schellinger, Amstelodamensis.

Reg. van open testam. (dl. 1704—1712), rijksarch.,

Zwolle: Jan van Lambert en Hillegonda Louise Schellinger compareerden 28 Nov. 1711.

Pag. 174. *Robert van Voerst.* In de Bie's Gulden Cabinet komt pag. 457 dit lofdicht voor op

ROBERTUS VAN VOORS

Plaedtsnijder van Londen.

Men hoeft aen een schildry gheen fijn vergulde lijst
Te stellen, als de Konst haer eyghen kracht bewijst
Soo oock aen gheene print oft ander Kunstjuweel
Te voeghen het coleur der verven door Pinseel
De wijl haer eelheydt in de Teeckeningh bestaet
Die t' menghen vande verf stets veer te boven gaet:
Dit heeft de wetenschap *van Voorst* al langh ghethoont
Wiens Konst is weerdt met lof en hooghe gunst beloont,
Want aenghesien sijn suyver losse handelingh
Bethoonen can den aerdt van cloecke Teeckeningh
Seer vast en net ghevoeght ghehooght en uyt ghediept
Gheploeyt en wel gheschaeyt en sachtelijck ghestipt
Daer veel afdruckselen van Printen tuyghen van
Wat *Robert* was voor een seer groot ervaren man,
Die al de Musen van *Parnas* soo heeft verplicht
Dat sy ghenoodtsaeckt syn te stellen in het dicht
Den Plaedtroem die *van Voorst* tot *Londen* leven doet
Waer door al menich gheest in Konst wordt opghevoet
Om naer sijn handelingh het leerjaerich begin
Van d' edele *Pictuer* te vatten inden sin.

Pag. 182, regel 5 v. o. *A.* Geh. te Dev. 17 Oct. 1596. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 2 Oct. 1596.

Pag. 183, regel 4 v. b. Waarschijnlijker nog heeft men **Bernts** verstaan of gelezen in plaats van **Berts,** afkorting van **Roberts.**

Pag. 207, regel 3 v. b. Geh. te Zwolle 20 Dec. 1582: Melchior de Wreede und juffer Elisabeth van Spuelde (procl.bk. arch. Herv. Gem. te Zwolle). Uit dit huw. werden te Zwolle gedoopt: *a.* 28 Jan. 1584: Elsebe, getuigen bgmr. Spoel, und Appeltorn huisfrou;

b. 3 Maart 1586: Catrina; *c.* 31 Aug. 1587: Gerrijdt; *d.* 25 Maart 1589: Johan, get. sijne (n.l. des vaders) twe swagers ten Spoelde und hopman Appeltorns huijsfrouwe.

Pag. 208, regel 12 v. o. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 9 Juni 1604.

Regel 6 v. o. Voeg bij: Copulati in Swolle in Octobr. 1625.

Regel 1 v. o. De onderteekening is: Johan Kondewijn als brudigom. Geene ondert. der bruid.

Pag. 209, regel 1 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Zwolle in Sept. 1625.

Regel 7 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 11 Febr. 1604.

Regel 14 v. o. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 2 Juli 1608.

Regel 8 v. o. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 25 Maart 1614.

Pag. 210, regel 8 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 2 Mei 1618.

Regel 12 v. o. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 28 Sept. 1611.

Regel 2 v. o. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 9 Dec. 1615.

Pag. 211, regel 6 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 21 April 1627.

Pag. 212, regel 1 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Zwolle in Aug. 1635.

Pag. 213, regel 3 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 27 Juni 1646. De onderteekening is: Sponsus non aderat. Johanna Kondewins bruit.

Pag. 214, regel 16 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 29 Aug. 1640.

Pag. 215, regel 1 v. b. Voeg bij: Ingeschr. te Dev. 14 April 1632.

Pag. 217. N°s. 48—53 moeten worden 49—54, want n°. 48 wordt Joanna Condewijn, gedoopt te Hengelo in Overijssel 6 Juni 1683, v. Frederick Arnold Condewijn, m. Gesina van der Werff. Op **pag. 216** leze men dus regel 9 v. o.: 48—54.

Pag. 218. Ingeschr. te Zwolle in Mei, geh. 29 Juli 1610: Johannes Condewijn en Elsken Jans, sa. Jan Roelofsen n. d. tot Deventer.

Dev. res.bk.: 26 Sept. 1580. Johan Kondewijn en Johan Stegeman olderluden van het Wantsnijdersgild (n°. 1189 Dev. arch.).

Ingeschr. te Zwolle 26 Dec. 1663, att. geg. op Deventer, daar de procl. mede gegaan hebben: Jan Condewijn, Willem Kondewijns n. s. ende Catharina van Gendt, j. d. te Deventer. Deze Jan Condewijn was mogelijk een zoon van Willem Condewijn, n°. 18, bladz. 211.

Den 1 Mei 1665 hebben sch. en raad Christiaan van Gent en Gerrit van Sonsbeke aangesteld tot momberen over het nagelaten kind van Jan Condewijn en Catarina van Gent, welke de momberschap hebben aangenomen en beloofd enz. Schepen P. van Putten en Albert van Sonsbeke (regist. van erfuit. Sassenstr. Zwolle).

Pag. 234 (vgl. pag. 83), regel 3 v. b. Geh. te Zwolle 1 Mei 1608. Voeg bij: Ingeschr. in April 1608.

Procl.bk. van Zwolle (arch. Herv. Gem.): Geh. 1 Jan. 1594 Johan Louwerman, salige Geert Louwermans sohn, und Lubbeken Baecks, salige Derck Baecks tot Elburg nagelatene dochter.

Idem: Ingeschr. in Juni 1601 Adam Lowerman,

salige borgemeister Gerrijt Lowermans sohn, und Itgen Masschops, salige Henrick Masschops nagelatene dochter van Kalcker.

Pag. 236, regel 13—12 v. o. Jan Bruins, naegelaten noch onmondige soon van zal. Jan Bruins bij Aeltgen Graes ehel. geprocreëert. Zoo staat in de acte geschreven, foutief echter. In plaats van *zal. Jan Bruins* leze men *zal. Henrick Bruins* (vgl. pag. 241).

Pag. 239. Cam.rek. 1628, fol. 11 recto: 2 Sept. betaelt an Herman Matthijsz goltsmit voor eenen golden penninck bij dr. Marienborg na den Haghe medegenomen om wegen(s) die stadt an den heeren Veltdrijl ter vergaderinge van den Raedt van State residerende, om onse stadt een vrient te sijn in die sollicitatie van eenige subsidien, bij cedule 23—22—.

Idem: Den 13 Febrarij 1629 betaelt an Herman Matthijssen bij sijne reken. 45 gl. 8 st. voor eenen golden penninck, bij hem gemaeckt, voor golt ende facon, soe bij resolutie van schepenen ende raedt van 28 Nov. 1628 hierbij gaende, an mr. Willem Lambertz der stadts cock vereert..... facit 32—12—. (Deze resol. staat niet in de res.bk.).

Pag. 240—245. *Graess.* In de procl.bk. en het doopreg., aanwezig in het arch. der Herv. Gem. te Zwolle, trof ik aan:

Geh. 29 Jan. 1583: Johan van Graes van Borckeloe und Margarieta Johans, salige Hermen Gijsen nagelatene weduwe.

Ged. 18 Nov. 1585: Johan van Graess Borkulhoe kijndt, getuijgen Johan ter Vijle, Beelken van Oetmerssum, und Trijne Janss.

Ged. 1 Aug. 1587: Jan Arentsen Graes dochter

Margreta, getuijgen Peter Busz, Jan Albertz huijsfrouwe, und Aeltien Jochum Jansz huijsfrouw.

Ged. 21 Juli 1588: Johan van Graess und sijner huijsfrouwen Greten sohn Arndt, getuijgen Henrick van Oetmersum, Jan Buijsz und Aleijdt Evertz.

Pag. 242. Ingeschr. te Deventer 8 Juli, geh. ald. 8 Aug. 1609 Gerdt Maasz, witman van selige Elsken Grats, wonde in die Polstrat, Wendel Willemsen van Reesz, wonde mitt juffer Christina van Münster in die Korte Assenstrat.

Gerrit Maszenn als brughum.

Sponsa non potuit scribere.

Pag. 243. *Oeverstrate.* Zie ook pag. 300, regel 9 v. b. en pag. 317, regel 8 v. b.

Pag. 246. De goudsmid Matthijs Matthijssen was lid van de gezworen gemeente voor de Bergstraat 1592—1607.

Pag. 247, regel 12 v. b. Mogelijk is een kleinzoon van »den averleden Everhardt Murseus (Marseus)« van Rees *de schilder Evert Marseus*, geb. omstreeks 1614, gest. na 1681 (zie Catal. van het Mauritshuis, 1895, pag. 224). Zijn vader is echter niet de hier vermelde Jan M. geweest, want in de doopbk. te Dev. komt geen Evert M. voor. Jan Murseus van Reess verwierf 16 April 1610 het volle burgerrecht te Deventer (burgerboek).

Pag. 249. Ged. te Deventer 1 Oct. 1616: Folcker, zn. van Jan Ubbekijnck en Geertruit Denijs; get. *Harmen Mattijssen*, Goessen IJochemsen, Claerken Clatrijncks.

Den 14 Jan. 1584 werd »Volcker Ubbekinck van Zutphen ex gratia, vermitz sijner unvermoegentheit« met het burgerschap voorzien (n°. 1155 Dev. arch.).

Pag. 254. Berent Huete. Den 1 Nov. 1582 kocht

Berndt Hueten van Neede het burgerrecht zonder de weide (n⁰. 1155 Dev. arch.). Zie omtrent zijn gang naar koningin Elisabeth: Molhuijsen, Leerrede gehouden 11 Jan. 1829, p. 62, waar tevens bronnen staan opgegeven.

Pag. 259. Den 22 April 1581 werd Rijcke Reefss van Amersfordt burger van Deventer (n⁰. 1155 Dev. arch.) en 16 Maart 1582 werd hij als gildebroeder in het Wantsnijdersgilde opgenomen (n⁰. 1189 Dev. arch.).

Pag. 264. *Sluisken.* Zie ook het maandblad der vereeniging »de Ned. Leeuw«, jg. 1896, pag. 176.

Pag. 277. Wilhelm Lumans van Limborch is die burgerschap geschoncken, vermitz hie voir Dottinchem seer swairlich geschaten und in sinen arm bij nae tot lemmenisse verwundet geworden is, opten 12 Februarij a⁰ 1580 (n⁰. 1155 Dev. arch.). In de op pag. 277 vermelde acte d.d. 3 Sept. 1585 komt hij voor als weduwnaar van Hermanna Wulffraeths.

Pag. 280. Het kan zijn, dat met den onnoozelen Johan Condewijn bedoeld wordt n⁰. 19 op pag. 212. Wij hebben wel meer aangetroffen dat 2 in leven zijnde kinderen uit eenzelfde gezin gelijken doopnaam droegen (vgl. pag. 61, regel 5 v. b.).

Pag. 292. De acte d.d. 1 Juni 1649 kan ik niet terug vinden in de *memorieboeken;* ik zal die aan eene andere bron ontleend hebben.

Pag. 296. Schilderijen van Pieter van Anraed. Betreffende het regentenstuk van het Oude Zijds Huiszittenhuis, a⁰ 1675 door van Anraedt geschilderd, ontleen ik nog het volgende aan de »Opmerkingen omtrent eenige meesterwerken in 's rijksmuseum«, door jhr. dr. J. Six in Oud Holland (XI, 1893) medegedeeld:

Pag. 101. »Op een regentenstuk van het Oude Zijds Huiszittenhuis, uit 1675, van *Pieter van Anraadt*, Rijks Museum n^{0}. 10, komt onder de regenten *Ferdinand Bol* voor, die, van 1673 tot zijn dood in 1680, daar regent was. Hij is gemakkelijk aan te wijzen als de geen die de tweede van links zit. Wat bij een oplettende beschouwing in het oog springt is dat de behandeling van dien kop afwijkt van de wijze van schilderen van *van Anraadt*, zoo als wij die in de andere koppen zien, en overeenkomt met het werk van *Bol*, zoowel in kleur, als in penseelsbehandeling en zoo sterk dat er geen twijfel bestaat of die kop, en alleen die kop, is door *Bol* in dit stuk geschilderd. Men zal dus wel moeten aannemen dat dit zijn eigen portret is, daar er geen reden zou zijn geweest om één der anderen te schilderen. Zeer sprekend is nu wel de gelijkenis niet met het portret in 's Rijks Museum n^{0}. 133, ook van de hand van den meester zelven, maar aan den eenen kant hebben wij volstrekt geen bewijs dat dit stuk werkelijk *Bol* voorstelt en aan den anderen kant gelijken alle andere koppen op de schilderij er nog veel minder op. Onmogelijk schijnt het mij trouwens niet dat beide stukken toch denzelfden voorstellen, maar in elk geval zoude ik geneigd zijn de beste brieven aan den kop uit het regentenstuk toe te kennen«.

Bij den heer A. J. Cost Budde te Deventer zag ik de portretten op doek van *Willem Nilant* j. u. d., bgmr. van Deventer, en van zijne echtgenoote *Elisabeth Strockel*, gehuwd te Deventer 14 April 1653.

Willem Nilant was een zoon van Coenraad Nilant en Elisabeth Lentinck; hij werd te Dev. den 10 Aug. 1628 gedoopt en stierf aldaar 29 Maart 1701.

Elisabeth Strockel was eene dochter van Assuerus Strockel en Barbara Glagau; zij werd te Dev. den 18 Juli 1630 gedoopt en stierf aldaar 21 Jan. 1706.

Beide portretten dragen de naamteekening: *Pieter van Anraadt.*

In den cat. van de »Geschiedk. Ov. Tentoonst.« a⁰ 1882 komt voor onder n⁰. 1156: Portret, waarschijnlijk van een Deventersman. Schilderij op doek, in bezit van mevr. de wed. Lemker te Kampen.

Verder had de heer Moes de welwillendheid mij de volgende portretten aan te wijzen:

Een mansportret in 's rijksmuseum, pendant van het portret van 1671. Het kwam voor op eene veiling in Pictura, 25 Oct. 1886, en is gemerkt als het mansportret.

Portret van *Johan van Bogerijen*, schepen van Amersfoort, van 1685, in het museum Fléhite te Amersfoort.

Een mansportret in het museum te Breslau, gemerkt: *Peter van Anraadt.* Het is in 1884 door het museum te Berlijn verzonden aan het museum te Breslau, en was voor het Berlijnsche gekocht in 1856.

Portret van een musicus, houdende eene luit in de handen, in het museum te Glascow. Uit de coll. Ewing.

In Moes' Icon. Bat. vindt men onder n⁰. 1554: *Eelco Clant.* Door *P. van Anraedt.* Bij de Douair. Thomassen a Thuessink van der Hoop op den huize Fraylamaborg te Slochteren.

Oud Holl. XI. Holl. Kunst in Schotland, door dr. C. Hofstede de Groot. Pag. 136: »De Corporation Galleriës of Art te Glasgow. N⁰. 12. *Pieter van Anraedt, levensgroot kniestuk* van een musicus in 't zwart met een rooden mantel. De penseelbehandeling

van dit stuk komt *niet* overeen met die der mij bekende stukken van *Anraadt* te Haarlem, Amsterdam, bij wijlen den heer Houck te Deventer, op den huize Fraeylamaborg bij Slochteren en elders. Ik weet echter tot dusver den waren meester niet aan te wijzen«.

Pag. 288. Procl.bk. van Zwolle (arch. Herv. Gem.): Oct. 1591. Caspar van Minden, ruiter under dem ritmeister Balen, und Elsgen Willemsen van Berck. Deze Caspar v. M. is mogelijk de vader van Caspar Caspars van Minden geweest.

Pag. 297. Gehuwd te Zwolle 8 Dec. 1594: Johan Varwer van Deventer und Anna Roeleffs, m. Roleff Timmermans (timmermans?) dochter (procl.bk., arch. Herv. Gem.).

In deze procl.bk. vond ik tevens de volgende huwelijken:

Geh. 21 April 1594: Berent Roleffsen, mr. Roleff timmermans sohn, und Hendrickien Mensincks, Hendrick Mensincks dochter.

Geh. 2 Juni 1589: Jasper Mensinges, salige Hanss Mensinges nagelatener sohn, und Beeltijen Roleffs, meister Roleffs Jansens dochter.

Uit de huw.reg. te Zwolle (sted. arch.) noteerde ik: Ingeschr. in Juni, geh. 12 Juli 1603, Jacob Roelefsen, mr. Roelef Jansens timmermans s., ende Anniken Jansen s. Evert Willemsen n. w.

Pag. 310, regel 15 v. b. Otto Holtz was een zwager van Peter Anraedt. Den 4 Febr. 1627 hertrouwde te Deventer Otto Holtz, weduwnaar van Anna Alers de Veer, met Hermmcken Jacobs, dochter van Jacob Claess.

Pag. 315. Den 5 Dec. 1599 verwierf een Melchior

van de Veen het halve burgerschap te Deventer (n°. 1194 Dev. arch.).

Het is mij naderhand gebleken, dat er nog eene familie *van den Veene* te Deventer gewoond heeft, tot welke wellicht Melchior moet gebracht worden. Hare verhouding tot de familie van den dichter Jan van der Veen is mij niet duidelijk geworden. Ik trof aan in het burgerboek van Deventer: »Jan van den Veene, binnen Deventer geboren, met sijnen twie kinderen, Aeltgen ende Melchior van den Veene, sijnnen met halve burgerschap bij s. ende r. veersien, betalende daer voer 35 ggl. ende sal daervoer voertz mede hebben tho genieten die vrijheit in onser stadt tollen, hefft oick voertz daerop beloffften met handtastinge in eedes platze gedaen«. Act. enz. den 24 Juni 1622. Den 21 Jan. 1623 hebben s. en r. Melchior van den Veen, den soon van Jan van Veen, die volle burgerschap voer dieselve 35 g.gl. thogestaen, vermitz die vader voerss. niet anders geweeten, dan dat hij eijn geboren burger gewesen. Vide die clegedachsrolle in data voerss.

Pag. 319. Overluidingen te Utrecht. 30 Jan. 1647: Aletta Jaques, we(duwe) v(an) Balthazar v(an) der Veen, in sijn leven coopman t' Amsterdam (Nav. 1898, p. 631).

Pag. 323. Den 24 April 1753 is gesturven juffrouw Anna Mechtelt Sourij, weduwe wijlen de heer capitain Nijland, blint zijnde (familieaanteekening).

Den 12 Oct. 1759 is overleden juffrou Adriana Sourij (fam.aant.)

Pag. 333. N°. 8. Ingeschr. als student aan het Athen. te Deventer IV Eid. Septemb. 1655 Conradus Wolfius Zuollanus.

Pag. 336. N°. 21. Ingeschr. als student aan het Athen. te Deventer 8 Aug. 1685: Ricmannus Wolfsen Zwolla Transisalanus.

Pag. 342, regel 2 v. b. Zeger ter Steghe. In de coll. geneal. van mr. Heerkens trof ik omtrent dezen mr. Zijger ter Steghe nog aan, dat hij een zoon was van mr. Gheert t. St., bgmr. van Steenwijk, en Anna N. N. Zeger was geb. 1535 en van 1558 tot zijn dood (1605) secr. van Steenwijk, uitgezonderd van 1583—1592, toen Johan van Breda tijdens de Spaansche bezetting secr. was. Hij had reeds in 1563 ten huwelijk Ida Wulffs, zuster of schoonzuster van Matthijs Rickman en medeërfg. van bgmr. Rickman Wulffs. Zij spreekt in haar testament a° 1599 van hare 4 kinderen, van wie zij slechts de 2 jongste, Geert en Anna, noemt, en overleed in 1605. Ex diversis in het archief te Steenwijk.

Regel 14 v. b. Het is mij achterna gebleken, dat het bedoelde m.s. Stadrecht van Zwolle in bezit was van wijlen mr. J. C. Bysterbos (Verk. Leiden, firma Burgersdijk & Niermans, 13—20 Maart 1899; n°. 3855 van den catal.). Het reeds daaruit medegedeelde blijkt na vergelijking juist te zijn. Ik vul nog 't volgende aan: »A° 1644 den 20 Augusti stil. vet. op een Dingsdag ben ick *Henric Wolfsen* j. u. d. met *Aleida Verwers* in den echten staat vergadert in S. Michaelis kerke op het Choor binnen Swolle«. Zijne speelnooten waren neef Nicolaes ter Berchorst en Samuel Roothusius »mijn alderliefsten moeijen sone«; de speelnooten der bruid nicht Roeloffien ter Berchorst en nicht Machteltien Hansen. Dominus Menso Johannis voltrok het huwelijk. Van zijne kinderen vermeldt hij 1) *Jan*, geb. Pinkster Zondag 25 Mei 1645,

's nam. omtrent 8 uur, ged. den volgenden dag in de S. Mich.k., genaamd naar »mijn sal. bestevader«. »Pete mijn vader R. Wolfsen«. [2]) Conraet, geb. Zondag 29 Nov. 1646, 's nam. omtrent 3 uur, ged. den volgenden Vrijdag avond in de S. Mich.k. De vader was tijdens de geboorte te Arnhem. 't Kind heette naar »mijn huijsvr. sal vader«. »Pete mijn huijsvr. moeder«. [3]) **Aleida,** geb. Zondag 22 Oct. 1648, des voorm. omtrent 9 uur, ged. Dinsdag daarna, genaamd naar »mijn sal. moeder«. »Pete mijn huijsvr. moeder«. Den 12 Dec. 1645 won Henr. Wolfsen het burgerschap te Zwolle. Op 23 Oct. 1643 spreekt hij van »aetatis meae 27« en op 3 Sept. 1642 van »cousins Goris en Stephen Wolffsen«.

Pag. 345. De schilderij voorstellende **„Scipio en de bruid van Numantia"** is hoog 111 c.M. en breed 157 c.M. Volgens overlevering zou een der soldaten, n.l. die met de baret op, het portret van den schilder zijn.

Pag. 356, regel 11 v. b. **Michiel van den Zande.**

Omtrent *ter Brugghen's* reisgenoot *Michiel van den Sande*, van wiens leven en werken tot nu toe weinig bekend schijnt te zijn, kan ik eenige nadere bijzonderheden mededeelen. Indertijd werd mij welwillend veroorloofd copie te maken van eene m.s. genealogie van het geslacht *van Diest*, waarin een en ander voorkomt niet van belang ontbloot voor de kennis der familiebetrekkingen onzer vaderlandsche kunstenaars. Het handschrift is gemaakt in de eerste helft van de vorige eeuw en, voor zooverre ik na kon gaan, volkomen betrouwbaar. Bij het hiervolgend uittreksel daaruit heb ik gevoegd eenige aanteekeningen uit de »Overluidingen te Utrecht«, medegedeeld in »de Navorscher« (jg. 1885 *sqq.*) door mr. P. van

Meurs. Tot welk geslacht ter Borch de in deze genealogie voorkomende *Anna ter Borch*, echtgenoote van Cornelis van Diest, behoord heeft, is mij niet gebleken. Haar wapen, geheel anders dan dat der Zwolsche familie, vertoont: In blauw een golvende faas van goud, vergezeld van 3 zespuntige sterren van goud. Van de in dit handschrift afgebeelde wapens vermeld ik hier: *van Mierlo:* In rood een keper van goud, vergezeld van 3 merletten van zilver; *van Santen:* In goud 3 moorenkoppen (2. 1) met rood-wit gestreepte hoofdbanden; *van den Sande:* In blauw 3 adelaars (2. 1) van goud; *van Wede:* In zilver 6 fleurs-de-lis (3. 2. 1) van rood; *van Steenberch:* In goud 3 leeuwenkoppen (2. 1) van zwart met roode muilen, de onderste met een zilveren ring in den muil; *van Dael:* Doorsneden, boven: in goud 7 hermelijnstaartjes (4. 3), beneden: een rood veld.

Cornelis van Diest (1)
geh. met
Anna ter Borch.

Cornelis van D. (2) geh. met Anna van Kessel	Aletta v. D. (3) geh. met Cornelis Knijff	Richarda v. D. (4) geh. met Johan Peunis van Diest.		
Anna v. D. (5) geh. met Diederik van Steenberch	Gijsberta Kn. (7) geh. met Nicolaas van Mierlo	Johanna P. van D. (8) geh. met Peter van Santen	Anna P. v. D. (9) geh. met *Clement van Dael, musicus.*	Cornelia P. v. D. (10) geh. met Everhard van Wede
Cornelis v. St. (11) geh. met Gelina van de Veene	a. *Adriaan van Mierlo* (13) *ebbenhoutwerker te Rome*. b. *Gerhard van Mierlo* (14) *antiek- en beeldsnijder te Toledo.*	a. *Johan van Santen* (15) *architect van paus Paulus V* b. Aletta v. S. (16) geh. met *Michael van den Sande, schilder.*		*Willem van Wede* (17) *schilder.*
Diederik van Steenberch (18) *schilder.*				

I GENERATIE.

1. Cornelis van Diest, Hugo's zoon, gehuwd met *Anna ter Borch*, nalatende: Gisbert; Cornelis (2); Anna, geh. met Henrick van Brandenborch; Aletta (3); Maria, geh. met Johan van Beaumont, »procureur voor 't geestelijcke hoff«; Richerda (4).

II GENERATIE

2 (zie 1). Cornelis van Diest, »vleishouwer«, gehuwd met Anna van Kessel, Winants dochter, nalatende: Ernst »vleijshouwer ende ontfanger« van Amersfoort, geh. met Cornelia van Dael; Rijchard »vleijshouwer ende naemaels borgemr.« van Amersfoort, geh. met Petronella van Trijest; Harman; Anna (5); Elisabeth (6).

3 (zie 1). Aletta van Diest, gehuwd met Cornelis Knijff »ossencoper«, nalatende: Anna, geh. met Egbert van Rosweijde; Gisberta (7).

1636, 1 Nov., overl(uid) de h(ee)r Cornelis Knijff, outschepen en outste raedt in de vroetschap der stadt Utr(echt) (Nav. 1892, p. 530).

4 (zie 1). Richerda van Diest, geh. met Johan Peunis van Diest »alsoo genaemt, omdat hij van de stadt Diest geboortich was«, nalatende: Cornelis »coopman van wolle laken«, geh. met Christina van de Kemp; Johanna (8); Anna (9); Cornelia (10); Machtilda, geh. met Gerhard van Rede, heer van Nederhorst.

1615, 4 Aug., in o(bitum) et f(unus) do(mice)llae Machteldis de Diest, viduae quondam do(mice)lli Gerardi de Reede d(omi)ni de Nederhorst, quae erat mater canonici de Reede (Nav. 1885, p. 138).

III GENERATIE.

5 (zie 2). Anna van Diest, gehuwd met Diderick van

Steenberch Johanszoon, »raed in de magistraet der stadt Utrecht«, nalatende: Wilhelm »raed in de vroetscap, schepen der stadt Uitrecht«, geh. met Bartha van de Veene; Cornelis (11); Johan »raed in de vroetscap der stadt Utrecht«, later »clerck ter griffie« van de H. M. St. Gen. van wege Utrecht, geh. met Johanna Ploos van Amstel, Gerhards dochter, en hertr. met Barbara van Wouw, Cornelis dochter; Diderick, med. doct., geh. met Emphemia van der Scharm; Anna, geh. met Diderick van Ratingen, brouwer en »raed in de vroetschap der stadt Utrecht«.

6 (zie 2). Elisabeth van Diest, gehuwd met Jacob Woutersoon Boogh, »leijrcoper«, nalatende 3 zoons en 3 dochters, o. a.: Wolter (12).

7 (zie 3). Gijsberta Knijff, geh. met Nicolaes van Mierlo, »procureur voor den ed. hove provintiael van Utrecht«, nalatend: *Adriaen* (13); *Gerhard* (14); Richerda, gehuwd met Diderick van Kalker, »coperslager«; Deliana, gehuwd met Johan van Baerle, »exploicteur« van de »staten des landts van Utrecht«; Aletta, gehuwd met Adriaen Vermeer »timmerman«.

1646, 31 Oct., Dillina v(an) Mierlo, w(eduw)e v(an) Jan Willemsz. v(an) Baerle (Nav. 1898, p. 249).

8 (zie 4). Johanna (Peunis) van Diest, gehuwd met Peter van Santen, »procureur voor den ed. hove van Utrecht«, nalatende: Daniel, »advocaet voor den ed. hove provinciael van Utrecht«; Johan (15); Diderick, »advocaet«; Richerda; Cecilia, geh. met Gerhard van Meerlandt, »commissaris van t Sandtpadt tussen Utrecht en Amsterdam«; Aletta (16).

1624, 1 Jun. (*Juli?*), in ob. et fun. Jo(ann)ae Pennis (*lees: Peunis*) van Diest, viduae Petri de Santen; est matertera decani nostri Rheede (Nav. 1887, p. 342).

1624, 17 Dec., in ob. et fun. Joannae de Santen, filiae

Petri de Santen, dum viveret procuratoris cur. prov. Traj. (Nav. 1887, p. 347).

1635, 7 Oct., Daniel v(an) Santhen, jongm(an), soone v(an) zal(igen) Peter v(an) Santhen (Nav. 1892, p. 58).

9 (zie 4). Anna (Peunis) van Diest, gehuwd met *Clement van Dael*, »coopman en *musicus*«, nalatende: Johan, van wege de St. Gen. »consul tot Livorno in Italia«; Nicolaes, »goutsmit ende muntmeester der provintie van Utrecht«, gehuwd met Harmina van Coetsvelt; Godefridus, »raedsheer in den ed. hove provinciael van Utrecht, gehuwd met *a.* Jacoba Snoeck, *b.* Maria Proeys van Folckenbergh; Peter, »goutsmit ende naemaels deurwaerder« van de »staten slandts van Utrecht«; Richerda; Petronella, gehuwd met Baldewijn Terstege, »canonicus van t domcapittel t Utrecht«; Anna, gehuwd met Andreas van Wijck, »raed in de vroetscap en borgemr. der stadt Utrecht«.

1624, 25 Sept., in ob. et fun. Clementii de Dael; est avunculus decani n(ost)ri Rheede (Nav. 1887, p. 345).

1624, 30 Sept., in ob. et fun. Annae Pennis (*lees: Peunis*) de Diest, viduae Clementii de Dael; est matertera decani nostri Rheede (Nav. 1887, p. 346).

1632, 17 Jun., in ob. et fun. Jo(ann)is a Dalen, quondam consulis Germanicae nationis Livornae, est affinis confratris Ter Stege (Nav. 1890, p. 323).

10 (zie 4). Cornelia (Peunis) van Diest, gehuwd met Everhard van Wede, »procureur voor den ed. hove provintiael van Utrecht«, nalatende: Johan, »raed in de vroetscap ende borgemr. der stadt Utrecht«, gecommitteerde ter Staten Generaal, later »ontfanger van de generale middelen van den lande van Utrecht«, geh. met *a.* Catharina de Cupre, *b.* Jacomina Soggaert; *Wilhelm* (17); Everhard, »advocaet ende heere van Dijckvelt ende Ratelis, alsmede pro-

cureur generael van de provintie van Utrecht«, geh. met Maria van Vlooswijck; Richerda; Cecilia, gehuwd met mr. Johan van Mijnden, »advocaet voor den ed. hove provintiael van Utrecht«; Aletta; Maria, gehuwd met Gerhard van Duverden, »ontfanger van de ed. moog. heeren de staten slants van Utrechts tol tot Wijck bij Duijrstede«.

1624, 26 Mart., in ob. et fun. Everhardi de Weede, dum viveret procuratoris curiae provinc. Traj.; est avunculus decani nostri Reede (Nav. 1887, p. 341).

1635, 21 Nov., overl(uid) joff(e)r Cornelia Peunis v(an) Diest, we(duwe) v(an) za(ligen) Evert v(an) Weede. 't Is de moey van den domdeken Renswoude (Nav. 1892, p. 59).

IV GENERATIE.

11 (zie 5). Cornelis van Steenberch, »ontfanger van de ed. mo. mo. staten slants van Utrecht«, gehuwd met Gelina van de Veene, nalatende: *Diderick* (18); Caspar, »student in de medicine«, gestorven 26 Aug. 1636, oud 18 jaar; Balthasar, gehuwd met Sara (van) Diependael (hertr. met Henrick Vijand, »procureur voor den ed. hove van Utrecht«); Anna, gestorven te 's Gravenhage 4 Juli 1640 oud 28 jaar; Bartha, gestorven 8 Sept. 1656 oud 40 jaar; Aletta, gestorven in Nov. 1621.

1638, 16 April, Gellina van de Vene, huysvr(ouw) v(an) Cornelis v(an) Steenberch (Nav. 1894, p. 189).

Een zoon van Balthasar v. St. en Sara v. D. was Elias van Steenberch, „magister artium, doctor en professor philosophiae tot Deventer", gehuwd met Maria van der Voort. Sara Maria, dochter van Elias v. St. en Maria v. d. V., huwde te Deventer 23 Juli 1709 met *Gerhard Dumbar*, j. u. d., schrijver van het *Kerk. en Wereltl. Deventer*.

12 (zie 6). Wolter Boog, »was een scoenmaker ende getrout in *Italia* binnen *Roma*, ende is op eenen dagh met sijn huisvrouw ende vijf kinderen ge-

storven van eenige spijse gegeten te hebben, daer fenijn was opgecomen, men noemt het hier te lande paddestoelen«.

13 (zie 7). *Adriaen van Mierlo*, »was een *ebbenhoudtwercker* ende in *Italia* binnen *Roma* getrout ende aldaer gestorven naelatende twee dochteren«.

1622, 22 Juli in ob(itum) Adriani de Mierlo, defuncti Romae (Nav. 1886, p. 573).

14 (zie 7). *Gerhard van Mierlo*, »was een *vermaert antijck- ende beeldtsnijder* in *Hispania*, wonende binnen *Toledo*, ende aldaer ongetrout deser weerelt overleden«.

15 (zie 8). *Johan van Santen*, »was *architect* bij de *paus Paulus Quintus* binnen Roma ende is aldaer ongetrout deser werelt overleden.

Zie omtrent hem het werk van Immerzeel in voce van Santen.

1621, 13 Sept., in fun(us) d(omi)ni Jo(ann)is de Santen, architecti g(e)n(e)ralis dum viveret Paulli Quinti, Ro(man)i Pontificis (Nav. 1886, p. 364),

16 (zie 8). Aletta van Santen, gehuwd met *Michaël van de Sande*, »was een *vermaert schilder* ende naemaels *cappiteijn* in Oost India, is aldaer gestorven«, nalatende: Adriaen, Peter, Jacob, Johan, Sara, Petronella.

Berigten van het Hist. Gezelschap te Utrecht, dl. I, p. 134: „Nog wel eene enkele maal vonden wij van dezen kunstenaar in de utrechtsche registers melding gemaakt. Eene acte van den 25 Aug. 1625 houdt zakelijk in, dat *Arent Wolfertsz van Cuijlenburch*, *wapensnijder*, aan zijnen zwager *Jan van Batenborch*, onder anderen, tot verzekeringhe hadde overgegeven, *een avondmaal in albaster*, en *twee landschappen met vergulde lijsten*, geschildert bij *Michiel van den Sande*, benevens een *strantge schilderijken*, *met swarte lijste en vergult cantgen, gedaan bij Adam Willers''*. *Van den Sande* mag dus mede een utrechtsch schilder genoemd, en gesteld worden althans mede het vak van landschapschilderen

te hebben beoefend. Hij moet niet lang na *Ter Brugghen* en *van Galen* in 't vaderland zijn wedergekeerd. Hij was getrouwd, maar leefde in 1635 niet meer. „Op den 27 Oct. 1635 compareerde *Alidt van Santhen*, wed. van *Michel van den Sande,* wonende alhier, een derde erfgenaam van haren broeder, *Daniel van Santhen*, maakt machtich Dirck van Santhen, haren broeder, etc.," Schepenreg., de dato. Onze schilderboeken kennen dezen mr. Michiel niet (Dodt van Flensburg).

Aan dr. C. Hofstede de Groot dank ik deze opgave uit de prot. van den not. H. Ruijsch te Utrecht: Den 21 Juni 1643 verklaart juffr. *Alidt van Santen*, weduwe van *Michel van de Sande* aan *Abr. Bloemaert*, konstrijk schilder, ter zake van leergeld aan haar zoon *Johan van de Sande* van 1637—1643 geld schuldig te zijn.

17 (zie 10). *Wilhelm van Wede*, »was een *schilder* ende is in *Italia* binnen *Roma* ongetrout deser weerelt overleden«.

Hij ligt begraven in de kerk van sint Cosmo en Damiano. Zijn grafschrift luidt: „Hic situs est *Wilhelmus van Wede*, Ultrajectinus Belga, Pictor egregius, qui obiit MDCXIII [1]) aet. suae XXI. *Johannes van Santen* Ultrajectinus, architectus generalis *Papae Pauli V*, Pont. Max. monumentum hoc posuit pietatis, cognationis et amicitiae recordationis". Zie Obreen's „Archief voor Ned. Kunstgesch." dl. 3, pag. 211 en Immerzeel in voce Jan van Santen.

Ult. Nov. 1614, i(n) o(bitum) Gulielmi de Weede, filii Everardi de Weede, qui est frater secretarii nostri (Nav. 1885, p. 137).

V GENERATIE.

18 (zie 11). *Diderick van Steenberch*, »was een *schilder* ende ongetrout gestorven, oudt 32 jaeren, is gerust den XI Febr. 1645«.

---

[1]) Er staat MDCXXIII. Dit is blijkbaar eene drukfout voor MDCXIII.

NASCHRIFT.

Den 11 April 1770 werd te Amsterdam verkocht een kabinet schilderijen, »met veel smaak, zorge en kosten verzameld door den Heere *Herman Aarentz*, Oud Secretaris van 't Krygs-Gerecht van Vriesland, Rentmeester en Gemeensman te Deventer enz.« Hierin komen 4 doeken van **ter Borch** voor onder de nummers **10—13.**

N°. 12. »*De beroemde en zeer Geleerde Heer Burgemeester Hogers*. Hoog 29, breed 23½ d. Hij is in 't zwart Fluweel gekleed, en staande ten voeten uit in zijn Studeerkamer bij een Tafel, overdekt met een rood Fluweel kleed, waarop een Lessenaar met een open Boek te zien is. Op Doek.«

N°. 13. »*De vrouw van dien Heer*. Deze is ook staande aan een Tafel, in 't hair gekapt met hangende boekels; in 't zwart Fluweel met een satijne met goud geborduurde Rok. Op doek.«

Beide stnkken werden gekocht door den kunstkooper IJver voor *f* 175.

Mocht iemand het portret van Hogers ergens terugvinden, dan zal men mij zeer verplichten door mij hiervan kennis te geven.

Gosewijn (Theophilus) Ho(o)gers werd 2 Oct. 1636

te Deventer gedoopt. Zijne ouders waren Nicolaas H. en Hilleken Jordens. Hij volgde Johannes Georgius Graevius op als hoogleeraar in de Hist. en Welsprekendheid aan het Deventer Athenaeum, toen deze in 1661 te Utrecht beroepen werd. In 1668 werd hij tot Lid van den Magistraat gekozen, waarom hij zijn professoraat nederlegde. A⁰ 1672 was hij Lid der Staten-Generaal, en zou toen deel uitmaken van het gezantschap aan den koning van Frankrijk, doch werd vervangen door Eeck, den afgevaardigde namens Groningen. Den 22 Mei 1674 werd hij wegens zijne staatkundige gevoelens in naam van stadhouder Willem III uit alle ambten ontzet; sedert wijdde hij zich geheel aan de wetenschappen. Zeer bevriend was hij met den vermaarden jonker Rabo Herman Schele van Weleveld, wiens geschriften, na diens dood in zijne handen gekomen, door hem in 't licht gezonden zijn. Hij huwde 5 Maart 1663 met Freda, dochter van Lambert Quaetacker, j. u. l. en burgemeester van Deventer, en Aaltje van Lith (zie pag. 134—135), en overleed 14 Maart 1716. Zie verder omtrent hem Van der Aa, Biogr. Wrdnbk.

Het komt mij niet onwaarschijnlijk voor, dat hij een neef was van den **schilder Jacob Hogers.** In de *coll. Houck* komt als n⁰. 27 voor: »*Gerard de Lairesse.* Groupe de famille. Paysage capital, occupé à gauche par une demeure seigneuriale, tandis qu'à droite, la vue illimitée se prolonge dans une vallée, animée de quelques chasseurs et de leur chiens, poursuivant un cerf, et débouchant, déclive doucement, sur un fleuve de grande largeur, scintillant tout au fond. A gauche, au premier plan, devant la demeure richement décorée de sculptures et de statuettes, un

groupe de famille de sept figures, dont la mère est assise, entourée de ses enfants, et le père debout, indiquant du geste cette grappe de descendants de belles espérances juvéniles. Toile. Hauteur 158 cm. Largeur 222 cm«. Van deze schilderij komt in den cat. eene afbeelding voor.

Dr. Bredius merkte op, dat dit doek is van den **schilder Jacob Hogers** *uit Deventer, wiens eenig bekende werk, eene ontmoeting van Jacob en Esau, in 's Rijks museum hangt.* In den inventaris van Johanna Aerssen, wed. van bgmr. Wilhelm Gelinck j. u. d. (n°. 1521 Dev. arch.), opgericht 12 Juli 1672, trof ik aan op fol. 29: »*Drie teijkeningen van Hogerse*«.

Daar ik in de Deventer doopregisters slechts één **Jacob Hogers** aantrof — in de huw.registers vond ik hem niet — vermoed ik, dat hij de schilder is. Hetgeen ik omtrent het *geslacht Hogers* noteerde is dit:

1. Ingeschr. 30 Jan., geh. 29 Maart 1608: Jan Hogerss, meester Jan Hogerss glasemakers sone, in die Brinckpoorte, Stijntien Rolefs, des averleden Rolef Floriss dochter bij den Berchkerckhof.

   Jan Hoegers glasemaker bruidegum.

   Stijnijen Roeleffs brut.

   Zij lieten na 8 kinderen (2—9).

   Res.bk. van Deventer: 28 Sept. 1651. S. en r. hebben in plaets van Jan Hoigers zaliger tot des stadts glasemaeker ende glasschrijver aongenomen Joan Engelberts.

2 (zie 1). Ged. 9 April 1609: Rolef, v. Jan Hoegers, m. Stijntijen Rolefs, get. Jan Hogers, Henderijck Leppijnck, Catrijna Jacops.

   Ingeschr. 1 Febr., geh. 16 Maart 1634: Rolef Hooghers, sone van Jan Hooghers in (de) Engest.,

Swaentien van der Steghen, dr. van sal. Jan van der Steghen in (de) Groote Overst.

Rolof Hogers bruidegom.

Sweenijen van der Stegen brut.

3 (zie 1). Ged. 2 Sept. 1610: Klaes, v. Jan Hoegers, m. Stientijen Roelefs, get. Merreijtijen Roelefs, Jacop Roelefs, Floris Roelefs.

Ingeschr. 15 Nov. 1634, geh. 26 April 1635: Nicolaus Hogers, soone van Jan Hogers, Hilleken Jordens, dochter van sal. Goossen Jordens, beijde in de Polstr.

Niclaes Hogers bruijdegom.

Hijlleken IJordens bruijt.

Zij lieten na 3 kinderen (10—12).

Nicolaas Hogers was pandverkooper (Res.bk. 12 April 1645).

4 (zie 1). Ged. 21 April 1612: Danieell, v. Jan Hogers, m. Stijntien Roelefs, get. Rokuss Pieters, IJdeken Wegewaerts, Wijllem Hendericks.

5 (zie 1). Ged. 16 Jan. 1614: **IJaecop,** v. Jan Hoegers, m. Christijna Roelefs, get. Peter Heggen, Lijsbeth Eevers.

Het huw. van Jacob Hogers met Sara Abrahams vond ik niet in de huw.-reg. Evenmin tref ik hem aan op de burgerlijsten. Uit dit huw. zijn 3 kinderen ged. (13—15). Hij kan dan de **schilder Jacob Hogers** zijn. Gosewijn Hogers moest dan oom tegen hem zeggen.

6 (zie 1). Ged. 7 Jan. 1616: Fenneke, v. Jan Hoegers, m. Stijntijen Rolefs.

7 (zie 1). Ged. 23 Dec. 1617: Jan. v. Jan Hogers, m. Stijntijen Roleffs.

8 (zie 1). Ged. 23 April 1620: Jann, v. Jan Hogers, m. Stijntijen Roloffs.

9 (zie 1). Ged. 24 Oct. 1624: Samwel, v. Jan Hogers, m. Stijna Roelofs.

10 (zie 3). Ged. 2 Oct. 1636: Gosen, v. Claess Hogers, m. Hilleken Jordens.

Ingeschr. 14 Febr., geh. 5 Maart 1663: Gosuinus Hogers, j. u. d. ende professor in de Historien ende Welsprekentheit, soon van sal. Claas Hogers in de Polstraat, Freda Quaadtackers, dogter van den hr. Lambertus Quaadtacker j. u. l., in sijn leven burgemeister deser stede, aen den Brink.

Gosuinus Hogers als bruijdegom.

Vreda Quadachors als bruijt.

Zij lieten na 7 kinderen, van wie, zoover ik weet, geen huwde.

11 (zie 3). Ged. 22 Nov. 1638: Joannes, v. Claess Hogers, Hilleken Jordens.

Ingeschr. 17 Jan., geh. 8 Febr. 1663: Joannes Hogers S.S. Ministerii candidatus, soon van Claas Hogers sal. ged., in de Polstraat, ende Bartha Seth, dogter van Jasper Seth, in de Assenstraat.

Johannes Hogers als bruijdegom.

Barta Seth als bruijt.

Zij lieten na 1 zoon; Bartha Seth, wed. van dr. Johannes Hogers, hertr. 29 April (ingeschr. 7 April) 1666 met Jan Gosens van Wijlick j. g. tot Embrick. Zie omtrent Joannes Hogers het Biogr. Wrdnbk. van Van der Aa.

12 (zie 3). Ged. 7 Aug. 1642: Roeloff, v. Claes Hogers, Hilleken Jordens.

13 (zie 5). Ged. 24 Febr. 1642: Elisabet, v. Jacob Hogers, m. Sartgen Abrahams.

14 (zie 5). Ged. 23 Jan. 1644: Danejel, v. Jacob Hogers, m. Sartien Abrahams.

15 (zie 5). Ged. 16 Sept. 1652: Christina, v. Jacob Hoogers, m. Sara Abrahams,

Andere lieden van den naam *Hogers*, die ik aantrof, laat ik onvermeld, daar ik hen niet in verband kan brengen met een van bovengenoemden.

N°s. 10 en 11 van de coll. *Herman Aarentz* waren:

»*Het eigen Portret van dien Meester* (**G. ter Borch**). Hoog 29, br. 19½ d. Hij is in 't zwart gekleed, en staande ten voeten uit. Op Doek«.

»*Deszelfs Huisvrouw*, *Geertruid Matthijsen.* Zij is insgelijks staande ten voeten uit verbeeld, hebbende een Waajer in de Hand. Op Doek«.

Beide stukken werden te samen voor *f* 152 gekocht door burgemeester *van der Marck.*

Hoe Herman Aarentz aan deze 4 portretten gekomen is, bleek mij niet; waarschijnlijk werd hij eigenaar door koop. Het eenige, wat ik van hem weet, is dat hij van 1754—1783 Lid der Gezworen Gemeente voor de Waterstraat was. In het Begrafenisregister der Lebuinuskerk staat geschreven op 28 Febr. 1783: De heer rentmr. Herman Aarsen een uur met alle klokken en baar in de kerk . . . *f* 8—4.—

Dezelfde personen komen voor onder de namen Aren(t)s, A(a)rentz en Aarsen (Aersen), doch er zijn verschillende families van dien naam geweest, die in geene betrekking tot elkaar staan.

In het »Kabinet konstige Schilderijen« van mr. *Johan van der Marck*, raad en oud-burgemeester van Leiden, hetwelk 25 Aug. 1773 en volgende dagen te Amsterdam verkocht is, staan vermeld:

N°. 460: Dezen Kunstenaar (*G. t. Borch*) heeft zich

hier verbeeld, halver Lijf te zien, fraaij geschilderd op Paneel, h. $8^3/_4$, breed $6^3/_4$ duim«. Het werd gekocht door den kunsthandelaar Delfos voor *f* 1—.

N°. 461: »In dit Stuk is hij (*G. ter Borch*) verbeeld ten Voeten uit, omhangen met een zijde Mantel; en om de hals een kante Das. Zeer uitvoerig en fraaij op Paneel, h. 24½, br. 16½ duim«. Eigenaar werd de kunstkooper Fouquet voor *f* 15—.

In den cat. der auctie in »De Brakke Grond« te Amsterdam, 30 en 31 Maart 1874, vindt men deze portretten van G. ter Borch en echtgenoote van L. de Jongh:

N°. 64. *Portrait du peintre Gérard Terburg.* Bois, H. 71, L. 63 cent.

N°. 65. *Portrait de la femme de Gérard Terburg.* Bois, H. 71, L. 63 cent.

De heer Tyssen kocht beide portretten, het eerste voor *f* 45.50, het tweede voor *f* 20.

De zoogenaamde portretten van Gerhard ter Borch en Louise Matthijssen in het Rijksmuseum te Amsterdam, afkomstig uit het legaat Dupper (1870), waren door den heer Duppert in 1866 voor *f* 600 gekocht van den heer A. Weimar te 's Gravenhage. Zijn de voorgestelde personen echter wel Gerhard ter Borch en echtgenoote? Naar mijne meening gelijkt het mansportret niets op het portret des schilders in het Mauritshuis.

De omgeving, waarin de schilder zijne figuren plaatst, is op vele doeken die van den gezeten, deftigen stand, waartoe de schilder zelf behoorde. Was nu mijn zoeken naar den inventaris van Gerhard ter Borch of die zijner naaste verwanten te vergeefs, zooals ik te voren reeds opmerkte, toch trof ik er

verscheidene aan van lieden van denzelfden rang en staat als onze schilder en de zijnen. Onder deze verdient bijzonder de aandacht die van den Deventer burgemeester Diederick Sticke, omdat daarin niet zooals in de meeste boedelbeschrijvingen de meubelen en het huisraad soort bij soort staan opgegeven, maar zoo, als zij in elk vertrek bij het overlijden van den eigenaar gevonden werden. Bovendien vindt men er in een volledige opsomming van 's mans uitgebreide bibliotheek. Kortom deze inventaris geeft een goed denkbeeld van de woning en inrichting van een welontwikkeld en bemiddeld Overijsselsch patricier uit de 17de eeuw. Diederick Sticke, heer van Breskes, burgemeester van Deventer (1675—1688), was de laatste van zijn oud geslacht. Moonen wijdde hem in 1689 een lijkzang, te vinden op pag. 347 zijner »Poezy«. Uit gezegden inventaris (Dev. arch. n°. 1521), opgemaakt in Jan. en Febr. 1689, zal ik hier opgeven, wat er aanwezig was in het *salon* of de »*beste camer*« van het »huis, daer d'overledene heer laest heeft gewoont, gelegen in de Polstrate«. Bij voorbaat vestig ik de aandacht op het »*bedde*«, een meubel, dat men in die dagen niet enkel in de slaapkamers aantrof. Ik doe dit hierom, omdat sommigen uit het aanwezig zijn van dit meubelstuk op eenige doeken van Ter Borch, gedeeltelijk aanleiding vinden tot hunne meening, dat de voorstelling van galanten aard is, en de aanwezige dames tot het gilde der courtisanes behooren, of dat de figuren zich in een slaapvertrek bevinden. Bedden en beddesteden waren in verschillende kamers van een huis te vinden.

Pag. 13. In de beste camer:

Een uijttreckende tafel.

Noch een mooije uijttrek tafeltjen.
Een verlaet kistjen met 2 voetjens.
Ses zoo fulpe stoelen.
Ses tapijte kussens.
Een spiegel.
Een bedde, twee peuluwen en twee hooftkussens.
Een tapeet op 't bedde.
Een tapeet op de tafel.
Een losse ijseren plate.
Een schilderie van een Evangelist.
De Vredehandelinge van Munster. [1])
Een schilderie van een out man met een brandewijnsflesse.
Een see-stukjen.
't Contrefeitsel van d' oude heer van Bresques (*ter zijde staat:* An de heer br. Markel gelegateert).
Noch een onweer zeestukjen.
Vijff groote schilderien, spes, fides, charitas etc.
Een schilderie van d' Emaus gangers.
Een albaster stukjen in een houten kastjen.
Een schilderie van een keiser.
De geboorte Christi.
Een vrouwen pourtrait.
De coninck van Spanien in een gouden lijstjen.
Twee olde mannen in een klein tafereel ider.
Drie groote fijne lampetschotels (*ter zijde staat:* Aen br. Ter Welbergs vrouw gelegateert).
Drie backen fijne porcelein op de bedde stede.
Een paer fijne porceleine flessen soo accorderen.
Een paer fijne porceleine flessen soo niet accorderen.

---

[1]) Dit kan misschien een der 3 copieën zijn, welke zich te Amsterdam, Munster en St. Petersburg bevinden. Of zou hier de gravure van Jonas Suyderhoeff bedoeld zijn?

Vier hele fijne porceleine boterschoteltjes.

Een dito gebroocken.

Twee fijne porceleine schotels voor de schoorsteen.

Drie fijne kleijner schotels.

Vier kleine schoteltjens.

Een dito aen stucken.

Noch acht heele fijne porceleine schotels.

Een dito aen stucken.

Seven fijne porceleine clapmutsen.

Twee fijne porceleine backjens.

De overige schilderijen, in dezen inventaris vermeld, zijn:

Pag. 11. In de sijdelcamer van 't sterfhuis: Een schilderie van de geboorte Christi; een schilderie van de Wijsen uijt 't Oosten; een schilderie van een toebacsmoker; noch vier groote schilderien; twee schilderijtjes van een bataille; een schilderije van een fruijtbak; een seestuckjen voor een stad; een lantschapstukjen.

Pag. 12. In 't Voorhuis: Vijff oude pourtraiten van des overledens vrinden; een schilderie van Abraham; een schilderie van een groote lantschap en nakende beelden; noch een landschapjen; Salomons gebet: noch een schilderie; een holten schilderijtjen in 4 stukjens verdeilt.

Pag. 17. In het kleine beneden camertjen op den hoff: Een schilderie van een beer, hebbende een man onder voet.

Pag. 29. Op het boven camertjen op den Hoff: 2 allebastre schilderitjens. Vier kleine schilderitjens.

Pag. 30. Boven het boven camertjen op den Hoff: 2 princen van Oranien met sacardane lijsten. Een Casparus. Een Coninck van Sweden. De belegering van de Graeff.

Pag. 31. Op 't bovencamertjen op den Hoff nog bevonden: 2 portraitjens.

De op pag. 148 (regel 1) vermelde H. Fisscher kan wel dezelfde zijn als degene, dien Moonen op pag. 859 zijner »Poezy« gedenkt als »Henrik Fisscher, Geneesheer der Stadt« (*Zwolle*).

Omtrent den op pag. 315 (regel 6 v. o.) genoemden Walewijn van der Veen vond ik nog: Ingeschr. te Deventer 29 Dec. 1637, geh. met attest. op Amsterdam den 19 Jan. 1638, Walewijn van Veen, soone van zal. Walewijn van Veen, aen Poote (?), Catharina van Sorgen, jonge dochter tot Amstelredam.

Walewijn van de Veen bruijdegom.

Sponsa non fuit p(rae)sens.

In het Museum te Dublin is, naar men mij meldt, eene schilderij van Gerhard ter Borch, aangeduid als: »*Portrait of Herr Heindrickson, his Friend and favourite Model*«. Gekocht in 1886.

Van dezen *Heijndrickson* is mij niets bekend. Of is hij soms Matthijs **Hendrijcx** Daems, de eerste man van ter Borchs vrouw en zwager van ter Borchs vader, gestorven voor 20 Juli 1653? Zie het »maegscheijt des erffhuijses« op pag. 122—125. De schilder huwde de weduwe 14 Febr. 1654.

REGISTER VAN PERSOONSNAMEN.

van der **Aa** 442, 445
Aarentz. Zie **Arents**
Aarsen. Zie **Arents**
Abrahams
— Sara, Sartgen, Sartien 444—446
D'**Ablaing** van Giesenburg 221, 259
van **Achelom**
— Johannes 161
Adams
— Jan, Joan 119, 122, 123
— Lambert 27, 119, 138*a*
— Ri(e)ka 27, 138*a*
Adriaens(sen)
— Truken 247
— Willem 230
Aemilius
— Maria 338
A(e)mslo, Anslo
— Cornelis 160, 420
— Hillegonda 160
Aerssen, Aertsen. Zie **Arents**
Agges
— Jan 29
Agneus
— Hermannus 363
van **Ahues,** Ahuiss. Zie **Nahuiss**
Aimerij
— Johanna 335
Aitzema 5
A(k)kersloot
— Josina (Jacoba) 327
Alberts(en), Albersen, Albertss, Albertz, Aelbertsen, Albertsdochter
— A(e)lbert 297, 298
— Clais 364
— Elisabeth 71
— Jan 425
— Jennecken, IJennecken 211, 277, 2…
— Webbetjen 282
— vrouw van Jan 425
van **Alderwereld**
— A. G. 327
Alewyn
— wed^e^ Fred. 388
van **Almelo(e)**
— J(oh)an 194, 195
Altius 116, 214
— Agnieta 142
— Anna 142
— Geertruit 141
— Jo(h)annes 141, 142, 144, 156
— Robertus 148
van **Amerongen**
— Machteltien 55
Amlerts
— Joest 57
van **Anderssum,** Anderson
— Alexander 347
(van) **Anraa(d)t,** Anra(d), Anraed(t), A… ract(s), Anraeth, Anraett, Anraedt… Aanraedt, Aenraedt, Anraetz, A… ra(u)dt, Andraet 331
— Altgen 309
— Der(c)k, Der(r)ick, Dirck, Di(e)… rich, De(t)rich, Didrich, Deijri… 295, 297—311

- Esina 311
- Henricus 312
- Hendrickgen 311
- J(o)an 309, 311, 312
- Jan Jacobss 311,
- Jacobus 312
- Margrietijen 300
- *De schilder P(i)eter* 1, 8, 295—297, 311—314, 317, 318, 426—429
- P(i)eter 297, 298, 305, 306, 309, 310
- Ursula 299
- vrouw 313
- Winolt 312

nspach
- Jacobus 184, 185

nthoniss
- Cornelis 346

an **Appeldor(e)n,** Apeldoorn, Appeltorn
- Anna 132, 133
- Jan(nes), Johan 132, 220, 253, 268

oseph 123
- vrouw 421, 422

pell(i)s 4, 352

rents(en), Arentss(en), Arentz(en), Aerents(en), Arnts(s), Arens, Arent(s)z, Aerentzen, Arendszen, Aarentz, Aertsen, Aarsen, Aers(s)en, Arendszoon
- Anna Theodora 216
- Arent 24, 113, 344, 345
- Beatrix Catharina 86, 406
- Christina 84
- Cornelis 85, 86, 406
- Elsabe 85, 406
- Ge(e)sken 71, 73
- Gerr(e(it 25, 26, 72, 273
- Gosen 72
- Henrick 230
- Herman 310, 441, 446
- Jan 26, 193
- Johanna 443
- Lambert 399
- Robert 183, 187, 188, 191—193, 196
- Sara 399
- Susanna 26
- vrouw 72

— vrouw van Gerreit 72

Arnoldo Di Arnoldo (Arent Arentsen) 344, 345

Arp 331

Assinck
— Geertruid(a) 14, 26
— Henrick 14

Au(gu)stijnes
— Conraet 275

Aurelius
— Abraham 178

van **Babueren**
— Dirck 390

Backer
— Jan 27

Bacx
— Caecilia, Selleken 133

Baeck(s)
— Derck 423
— Lubbeken 423

de **Baen**
— Johannes 359

Baerken
— Arnoldt 202
— Elizabeth 202

van **Baerle**
— J(oh)an Willemsz. 436

Zebinden **Baggerman**
— M. J. 10, 104

Balck(s), Bal(c)x 133
— Cecilia, Selleken, Sellie, Zellie, Selliti(j)en, Sellijdtijen, Sellijdtie 126, 130, 131
— Gerrijt 131
— Johan 131
— vrouw 131

Balen 429

Bannier
— Alida 134*a*
— Freric Frerixsen, Frederick Frederix, Frederick Fredericks(en), 134*a*, 135
— Jan Vrerixsen 134*a*
— Joan 134*a*
— Wendilia Elisabeth 134*a*, 419
— Wilhelm 134*a*

Barfoess

— Johan 56
van **Barlijn**
— Jorrien 249
van **Barrevelt,** à Berrevelt
— Egbertus Georgius 86
— Hendrick Pieter 47
— Pieter Willem 47
— Philip Jan 47
— Philips Rombout 47
Barselius
— Winoldus 216
Bartoldts
— Gijsbert 168
Bary
— H. 58
Bastiaens
— Trijncke 193
van **Batenborch**
— Jan 439
van **Battem**
— wed. van Jan 114
van **Beaumont**
— Johan 435
Beck
— Anna 2
— Wijnanda Elisabeth 327
Becker
— Gerrijdt 289
— Jacob 299, 300, 302—304
Beeck
— David 397
van **Bee(c)k,** a Beeck
— Hijlleken vrouw van Lucas 253
— J(o)an(nes) 247
— Lucas 249, 253
— vrouw 119
van der **Beek,** van der Beecke 413
— Ro(e)bert 57, 105
Beeckman
— M. 322
Beeldsnijder(s), Beeltsnieder(s). Beltsnieder(s), Beltsniders, Beeltsnijder 130
— Claes 133
— Elsken 133
— Geertgen, Geertruda 129, 130
— Gerrit 130
— Jacobus 130
— Jacoba, Jacobgen 129, 130
— Johan(nes), Jan 129, 130, 419
— Machteld, Mechtelt 129, 130
— Weijer 129, 130
— Woltera, Woltergen 129, 130
de **Beer**
— Cornelis 358
Be(j)len 37, 38, 411
Bekens
— Joest 131
van **Belie**
— Josua 30
Bellinckhoff
— Roeleff 312
ten **Bem**
— J(o)an 184, 201, 203
(van) **Bent(h)em** 37, 38, 411
— Maria 37, 38
van **Bercheijck**
— Johan 354
Berdenis 164
— Derk, Theodorus 24. 280
— Willem 27
Berenbroeck
— Joan 281
Berends(en), Berents(en), Berendtzen. Bernts(s), Berendtssd(ochte)r
— Balteser 212
— Barthold, Bart(h)olt 8, 142—144
— Beren(d)t 134, 142, 256
— Daniel 19
— Eckberte 183
— Elisabeth 130, 134
— Jan 278
— P. 10
van den **Bergh**
— Maria 409
de **Bergha**
— Hermannus comes 365
t(h)er **Berghorst,** Berchorst, Barchorst
— Casper 333
— Hendrik, Henrich 333, 367, 368
— Lebuina 333
— Nicolaas, Nicolaes 342, 431
— Roeloffien 342, 431
Berghuis

— Maria Elisabeth 338, 339
— Petrus 339
Bert
— W. Elisabeth 130
— Pieter 336
Bertie
— Robert, earl of Lindsey 177
Berts, Bernts. Zie **Roberts** 421
Besselinck
— Herman 415
de **Bie**
— Cornelis 350—352, 361, 368, 369, 372, 374, 377, 379, 390, 393, 394
Biiskens. Lees **Bufkens**
Bindley 179
Birkner 389
Bitter
— Balthasar 301
Bisschop 401
Bysterbos
— Mr. J. C. 387, 431
Byvanck
— dr. W. G. 10
van **Blaesvelt** 233
Blancfort 64
Blanckenstein 37, 38, 411
Blauw 81
Bleau 180
Blei(j)cker
— Henrich 190
— Herman 61
Bloemaart, Bloemaert, Blommaerd, Blom(m)a(e)rt
— Abraham 369, 372, 373, 379, 380, 386, 392, 393, 440
Bloemert
— Hendrik 85
— Elisabeth 85
Vis **Blokhuijsen**
— D. 14
van den **Blooken**
- Isaak
Bloijs 248
Bockelman(nus)
— Patroclus 70, 404
Bodart
— P. 350—354, 374, 390, 394
Bode
— dr. W. 394
(van) **Boec(k)holt,** Boekholt, Boc(k)-holt, Boickhol(d)t, Boeckholtz 48, 121, 312, 383
— Adriaen 26, 71, 89, 206, 345
— Aleida 26
— Anna 192
— Arnold 24, 74
— Bernhardt 130
— Jacob 221
— Jan, Jo(h)an 74, 80, 89, 165, 265, 286, 368
— Maria, Marreijtijen, Merrijtijen 25, 62, 367, 368
— Nicolaes, Nicolaus, Claes 26, 89, 368
van **Bogerijen**
— Johan 428
B.okmans
— Cornelis 69
Boedi(j)nck
— Berend(t), Berent 251, 252, 254
Boelaerts
— Adriana, Adriaente 41, 65
Boele
— Jan Bouwensz 110
— Maria 110
Boelen
— Aleida 26
— Derck 26
Boets
— J. 10
Bogaart, Bogaert
— Jo(h)anna 37, 40, 41, 60
Guiliame 40
Bohemen
— Elisabeth koningin van 177
Bol
— Ferdinand 427
(van) **Bolderen** 276
— Aeltien 276
— Derckien 276
— Elsken 276
— Evert 276
— Gerritien 276
— Joan 276

— Toentien 276
Bols 12, 14
van **Bolten**
— Johan 244
van **Bommel(l)** 12, 126, 133, 201
— Adriaan, Adriaen, Aria(e)n, Aeres, Aris(s), Arri(n)s, Ar(r)ijs, Arriess, Arents, 119, 126, 127, 130—133, 184, 201—203, 287
— Derk, D(i)erck, Der(r)ick 131—133
— Diderica, Der(i)c(k)xken, Derrickgen, Derckijn, Derichsen 201, 202
— Egbert 131
— Eli(j)sabeth, Elizabeth, Lijsabet, Liesebet, Lisebeth, Lijsbet(t), Lijs(s)beth, Els(e)ken, Elssken 11, 118—122, 126, 127, 131—134, 287
— Ernst 131
— Lambert 126, 127, 132, 184
— Nies(s)ken, Nisken, Nijesken 126, 131—133, 201
— Reiner, Reijnier 126, 127, 132
— Stijne, Stientien 131, 132
— vrouw 201
— vrouw van Aerijs 184
— weduwe 119
— Winol(d)t, Wijnoltt, Winand 119, 121, 126, 127, 131, 133
Bongertt
— Tonnijs 256
de **Bont(h)e,** Bunthe
— Aert 97
— Balthazar 97
— Johanna, Johanna, Janneken 97, 98, 100
— Thomas 97, 98
de **Bontemps**
— Susanne 160
Boogh
— Jacob Woutersoon 436
— Wolter 436, 438
t(h)er, thor, van der **Borch(s),** Borg(h), Burch, Burg(h), Borrich, Borrech 1, 4—9, 11—13, 15—17, 19—21, 23, 28, 37, 38, 42, 48, 56, 59, 63—65, 76—78, 87, 96, 102, 104, 110, 118, 143, 146—148, 151, 153, 161, 163, 186, 201, 234, 244, 246, 286, 388, 408, 410, 433
— Abraham 48, 86
— Adriana 47
— Adriaan Beerendt 47. Zie Bernard Adriaan
— Agatha 48, 402
— Agnes, Agnus 39, 57
— Anna. Zie Johanna
— Anna Jansdochter 86
— Anna Maria 53, 164, 166, 170
— Aleida, Aaltje, Aeltien, Aelken, Aeltg(i)en 37, 51, 52, 54, 56, 106, 107, 173
— Aletta 47
— Bartold, Bartelt, Bartolt, Bertolt, Bertelt 54, 55, 170, 171
— Beatrix, Beatersche 37, 172
— Bernard(t), Bernhar(d)t, Bernhard, Bernardus, Berend, Be(e)rent 37—43, 58—60, 64—66, 69—73, 173, 174, 330
— Bernard(in)a, Beerte 39, 45, 57, 403
— Bernard(t), Bernaerd, Adriaan, Adriaen 46—48, 84
— Bernardi(j)na, Bernadina, Berendina, Henri(j)ka, Henrica, Hen(d)rika 45, 46, 81, 83, 406
— Bernhard, Bernard(us), Heidentrij(c)k 43—45, 77, 78, 80, 81, 405
— Bernhart Willem 41
— Beukel, Beuckel(mannus), Bockel 52, 53, 108, 163—166
— Burchelt 163
— Cat(h)arina, Cat(h)rina, Cat(a)rijna, Catrine, Katrina, Cattrinken 47, 51—53, 85, 90, 91, 106, 107, 115, 140, 142—145, 153—156, 158, 159, 169, 406, 408
— Christina Constantia 44
— Cornelis 46
— Cornelia Geertruijt 41
— Derk, Der(i)ck, Dirck 40, 41, 59, 60, 65, 173
— Elisabet(h), Betien 42, 56
— Engbert N. N. (ter Borch?) 173, 174
— Euphemia 44

Evert 55
Geertruid(a), Geertrui(j)t, Gertruij(d)t 39, 41, 55, 59, 63—65, 402
De schilder Ger(h)ard, Gerri(j)t, Ger(aerd)t, Gert, 2—9, 11—23, 28—37, 50, 58, 76, 77, 98, 100, 106, 107, 110—117, 133—137, 140, 143, 151, 154, 160, 169, 173—175, 209, 234, 245, 248, 263, 280, 374, 397—401, 414—419, 441, 446—448, 451
De vader des schilders, Ger(h)ard, Ger(h)ardt, Gerhart, Gerrart, Geraerdt, Garrit, Ger(r)it, Gerriet, Garhardt 1—4, 9, 11, 37, 49—52, 59, 87, 89, 93, 97—107, 112, 113, 122, 144, 145, 149, 151, 162, 173, 185—187, 209, 234, 236, 245, 247, 248, 262, 263, 344, 414
Gerhard(t), Gerard(t), Ger(r)it, Gerritt, G(h)eert, Geerard 37—40, 44, 53, 55, 56, 66, 88, 115, 140, 145, 154—156, 158, 159, 169, 170, 234, 244, 402—404, 407, 408
De zuster des schilders, Ge(e)sina, Geziena, Gesijna, Geesien, Geesje(n), Geesken 3, 5, 7, 37, 51, 55, 87, 91, 103, 106, 107, 115, 140, 142—152, 157, 159—162, 169, 262, 321, 419
Gessa, Gesse 37, 38, 66
Hadewijg 403
Ha(e)dewich vrouw van Werner 55, 171, 172
Hen(d)rik, Hen(d)ricus, Henrick 15, 37, 40, 42—45, 48, 60, 72, 75—78, 405
Henrica 41, 44, 45
De broeder des schilders, Herman(nus), Hermen, Harmen 2, 3, 37, 51, 53, 104—107, 115, 116, 140, 141, 151, 155, 169
Herman, Hermen, Harman 37, 38, 48—50, 66, 87—89, 93, 96, 98, 402, 403, 408
Jacob(us) 53, 56, 115, 140, 154, 155, 169, 170, 172
— Jo(h)an, Jan, Hansz 1, 3, 37—43, 46, 50, 52, 53, 55, 65—68, 70, 72, 73, 84, 89, 90, 93, 101, 102, 105, 107, 108, 110, 172—174, 186, 396, 397, 403
— Jan Janszen? 170
— Jo(h)anna, Anna, Anneke, Anniken, Jenneken, Jennichen, Janna, Janneken, Jannegien, Jannechien 40, 47, 49—53, 59, 63, 65, 85, 86, 88, 89, 98, 101, 106, 107, 115, 116, 138, 140, 141, 144, 153—155, 159, 160, 186, 263, 420, 433—435
— Jan Garrit 41
— Lambert 37, 38
— Lutgert vrouw van Wolter 53
— Maria, Marie, Marichijen 40, 49, 52, 87, 92, 93, 402
— Maria Henrica, Henrika 45, 81, 83, 406
— Mattiias, Mattheij 51, 53
— Mechteld, Mechtelt 54
— Mechteld, Machteld vrouw van Wolter 53, 171
— Merritgen vrouw van Willem 171
— Merritjen dienstbode bij Gerhard en Sara 142
— *De broeder des schilders, Mose(s), Mosus* 5, 37, 52, 106, 107, 151, 156, 161—163
— Rei(j)ner, Reijndert 54, 55, 171, 172
— Rij(c)kmanna Christina 43, 44, 81—83
— Sara, Saerke 7, 8, 37, 50, 51, 101, 106, 107, 138, 139, 143, 144, 169, 186, 263
— Sibilla Gesina 43
— Sophia 37
— T(h)omas 115, 140, 154, 155, 169, 170
— Trijne vrouw van Jan 173
— weduwe van Henrick 76
— Wern(h)er, Warner 55, 56, 171, 172
— Wijbbelt 403
— Wi(j)llem 54, 56, 170—172
— Willem Bernhard 59

— Wijssa wed. van Gerrit 263
— Wolter 53—55, 170—172, 403
ter **Borchhorst**
— Hans 231
Borgerin(c)k
— Elijsabeth 136
— Herman 130
a **Borne**
— Berent Pauluss 290
ten **Bosch** 411
Boss
— Gerrith 224
Bourboom
— Jacob 200
Bout
— Adriaan 30
Bouwer
— Everhard 293
— Janneken min van Everhard 293
— Hendrickjen dienstbode van Everhard 293
Boxtart, Boxtertt
— J(oh)an 229, 232, 261
Braamkamp
— Gerard 401
van den **Branden**
— Jos. 10, 352, 420
van **Brandenborch**
— Henrick 435
van **Breda**
— Anna, Anne 335, 342, 343
— Gori(j)s 342, 343
— Johan 431
— Rutger 335
Bredius
— dr. A. 10, 319, 320, 322, 385, 388—390, 394, 443
Breeders
— Gerrit 303
Breuwers
— Zije 79
Breskes, Bresques. Zie **Sticke**
van **Br(i)euen**
— Arnold 27, 63
— Hendrik 287
— Jan 63, 274
Hell van **Brienen**
— Henrick 354
ten **Brinckhuis**
— Jenneken 61
ten **Brink** 23
van **Broeckhuijze**
— Josijna 349
Bruckhuijs
— Peter 75
Broers 296
ten **Broke**
— Peter 402
Bron
— Hasse 274
van **Bronckhorst**
— Pouwel 310
Brouwer(s)
— Albert 407
— Arent 25
— Everhardt 165
— Gerhard, Gerrit 25, 27
— Maria 25
— Martha 27, 281
— Mechtelt 247
ter, t(h)or, then(n), van **Bruggem**
Brug(ge), Brugghen(n), Brügghen
Bruiggen 333, 348, 351, 353, 354
362, 367—380, 388
— Alijda 367
— Baldwijn 364
— Coert 363
— Daniel 364, 365
— Egbert, Eng(el)bert 348, 349
— Evert 364
— Fenne 363, 364
— Frans 367
— Goesen 363
— *De schilder Henri(c)k, Hendri*
He(i)nrich, Henderick, Henrijk
Heijndrick, Henric(us) 348—360
362, 363, 368—395, 432, 440
— Henri(j)ck, Henricus, Hendrik 354
360, 362—364, 366, 367
— Herman, Hermen 367, 368
— Ig(h)erman, Egerman 367, 368
— Jan, Johan(n), Jo(h)annes 354, 355
358, 361—364, 366, 367, 391—39
— Jan Jansen, Jansz 358

Jo(h)anna, Anna, Anne 330, 331, 364, 365, 367
Joost, Joest 363, 364, 366
Judit(h), Judijth 362, 363, 365
juffer 363, 365
Lebuina 333, 367
Lijsbeth, Lijsbetgen 358, 362
Margaretha 367
Nicolaas 367
Reijner 363
Richard(us), Ri(j)chart 348—351, 359—362, 370, 371, 374—376, 383, 384, 390, 393
Susanna 364
vrouw 363
Wilhelm, Wijllem 365, 366
Wivinna, Ffijfenna 363
Wolter 364
n **Brugge.** Zie **Pontanus.**
Gerhardt 368
Bruijn
Gerrit 168
Henderic 168
u(i)nincks, Brunninck
Anna 89
Gerrijt 89
J(oh)an 89
Judit 89
uni, Brunzo
Giovanni 344
uins(s), Bruijns 196
Berent 415
Jan 236, 241, 344, 345, 424
Hendric(k), Henrick, 241, 244, 245, 424
Rotger 277
Rijcke 266
uno
Henrick 152, 420
unswijk
Christian, hertog van 177
uwer
Albert 365
n **Buchell** 175
dde
Roselina 339, 340
st **Budde**
— A. J. 427
Buf(f)kens
— Anna, Anne 6, 37, 49, 97—100, 112
— Hester 98—100
— Lan(t)celot, Lansloot 49, 97—100
— Willem 98
Buijrinck, Burickx. Zie ook **Roberts**
— Egbertien 183
— Robert Arentsen 187
van **Buirse**
— Jorrien 219, 220
Buis(z), Buijs(z)
— Gerrijdt 348
— J(o)an 332, 347, 348, 425
Buiser
— Ewold 255
(de) **Bui(j)sson(n)et(h),** Busson(n)et, Bu(i)ssenet, Buijs(s)enet 174, 181, 206, 417
— Andries 181, 183, 206, 207
— Berendtt, Bernard(t), Barnardt 183, 206
— Gerbrecht 207
— Herman 206
— J(o)han 206, 207
— Margrieta Elisabet 139
— Mariken 207
— vrouw van Bernardt 183
Buitendijk
— Maria Christina 323
van **Buijtene**
— Pieter 33
Buijter
— Derrick 68
Burgersdijk & Niermans 431
van **Buschuijsen**
— Jan 248
Busz
— Peter 425
Cade 39
ten **Calcke**
— Maria 85
van **Calker,** Kalker 76
— Diderick 436
Bosc(h) de la **Calmette** 16, 17, 20
— Jan Lodewijk 20
— Louis François 20

van(n) **Campen,** Kampen
— Hans(s) 258, 259, 266
— vrouw 256
— Wijnoldt 310
(van) **Kampferbeke,** Kanverbeek 410
Scheltus van **Kampferbeke.** Zie **Scheltus**
Kan
— Geertruijt 359
Cancelaar
— Abraham 323
Kannegieters
— Henrica 364
van de(r) **Capelle(n),** Cappelle(n)
— Marten 121, 122, 124, 127—129, 134, 236
Kaperslegers
— Aeltijen 266
Caravaggio 386, 395
Carew
— George earl of Totness 175, 178
Carien
— Henrich 239
Caspers(s), Caspersen. Zie ook van **Minden** en **Roemer**
— Caspar, Casper 287, 288, 429
— Klaes 288
— Elijsabeth 288
— Geesken 288
— Herman 290
— Hermina 288
— Martinus 288
— Swaentgen, Swaentjen 288, 290
ten **Cate**
— A 10, 56
Cats 296
Keijler(t)s
— Henrick 38, 88
Keiser, Keijser(s), Keijzers, Kaiser 92
— Aleijda Beatrix 92
— Beatrix 92
— Else, Elszken 254, 255
— Evert 255
— Ewolt 255
— Gerhard, Gerhart 91, 92, 138, 141
— Herman 255
— Jacoba 36
— Joachim 255
— Joanna wed. van Joachim 255
— Oda vrouw van Evert 255
— Peter 255
— Peter *(fem.)* 255
Cellen, Cels
— Lummeken 233
— Geertruijdt 233
— Geesken 233
van der **Kellen**
— J. Philip 10
— J. Philip Dzn. 10
Kellerman
— Henrick 165
Kemner
— Gerhardus 247
van de **Kemp**
— Christina 435
Kempen
— Anna 286
(van) **Keppel(l)**
— Agnes 366
Derrick, Diderick, Dijrrijck 275, 362, 363
— Em(m)erentia 274, 275
— Garrijt *(fem.)* 363
— Henderick, Henri(j)ck, Henrich, Henricus 274, 362, 363, 366
— Herman 193, 366
— Jan *(fem.)* 363
van **Kessel**
— Anna 434, 435
— Winant 435
Kesterincx, Kestrijck
— Fenneken(n) 241, 245
van **Keulen,** Ceulen, Co(o)len, Coel(l)en, Collen, Cöln 87, 411
— Berndt 403
— Catharina 37, 38, 48, 87, 88, 94, 96, 406, 408
— Gerrit 318
— Hanss 407
— Jacob 406, 407
— Willem, Wilhem 37, 172
Keulen
— keurvorst van 77, 415
Keussen
— dr. H. 10

Chalmot
J. A. 405
tto & Windus 180
ristianssen
Jurrienn 229
ero 381
Kinschot
Joh. Anthonij 36
penninck
Henrick 346, 347
j)ver
Johan 368
Vreda 26
es(s)
Catharina 333
Geertgen 109
Jacob 247, 429
Lambert 333
ant
Adriaan 328
Eelco 428
Egbert 328
atrijncks
Claerken 425
eve
hertog van 306
fford
George earl of Cumberland 179
ockerinck
Henrick 123
Klok
Pieter 32
oppenburg, Cloppenburch, Cloppenborch(s), Cloppenbarchs, Cloppenberchs, Kloppenbor(ri)ch(s) 256
Everhard 296
Jan Everss 259
Margreta 256
Sophia, Fije, Fi(j)tien, Fijteijn, Feijdtijen, Fij(e)tgen 209, 250—253, 256
ackfuss
H. 397
Knibberch
Frans(s), Fransgen, Françhois 356, 357
Lodewijck 356
Knijff
— Anna 435
— Cornelis 434, 435
— Gi(j)sberta 434, 435, 436
Knippincks
— Geertruijdt 250
Knop
— Merchen Jans 70
— Jan Henrijcksen 70
Knoppert 331
— Thomas 406, 407
Knuttel
— dr. 360
Kok 2
Cock(s), Kock(s), Cocx(ss), Kocx 194, 347
— Cornelis Everts(z)en 187, 188, 194
— Der(ri)ck, Dirck, Diderich 187—189, 193—195
— Egbert(t), Egberdt, Egberth 187—191, 193—195, 200
— Egbertje, E(n)gbertgen, Egbertien, Egbertken 187, 190—193
— F(f)enneken 124, 134, 182, 191, 193—195, 200. Zie ook Ter Welberch
— Gaertijn, Geertien(n), Gerritjen vrouw van Roloff 187, 189, 193, 194
— Geertje, Gertgen, Gertruij(d)t, Gertrudt vrouw van Der(ri)ck 187, 189, 193
— Gelmer 187, 193
— Henrich 187, 194
— Hen(d)rick(i)en, Hendrica 187, 193
— Herman(nus), Hermen 187—190, 193
— Hilleken 187, 190, 191, 195
— J(oh)an 187—190, 193
— Janneken, Anne 187, 190, 193
— Maria, Mariken vrouw van Johan 187, 193
— Roelof(f), Rolo(e)ff, Rolef(f), Roeluff 187—191, 193—195
Kockman 196
Koenen
— mr. H. J. 399, 407, 408
Coenersen

— Coenraedt 365
Koer(t)s, Coers(s), Coersen, Corts(en)
— Gaertgen, Gaertij(e)n(n), Goertien, Geertienn, Geertje, Gerritjen 187, 190, 191, 193, 194
— Lamberta, Lammeken 53, 90, 169
— Steven 90
Koester
— Swijer 243
Coets, Koets
— Ameldonk 138*a*
— Geertruid 138*a*
— Roelof 143, 144
van **Coetsvelt**
— Harmina 437
Coijmans
— Isaack 390
Colonna 344
Commelin
— Isaac 297
Condewijn(s), Condewin, Condewins(s), Condewijnn, Condewienss, Condevijn(n), Conduin, Connewijns, Kondewijn(s), Kondewin, Kundewijn, Konnewijn 6, 11, 12, 87, 100, 102, 103, 132, 147, 158, 185, 207, 221, 222, 294, 336, 341, 345, 411
— Alei(j)da, Aleijt, Aaltje(n), Aeltje(n), Aeltien(n), Aaltgen, Aeltgen, Aeltijen, Al(l)tgen 11, 102, 112, 113, 147, 207, 209, 214, 215, 218—221, 226, 227, 231, 234, 235, 245, 248, 263, 276, 285—287
— Arend, Arendt(t), A(e)rent, Aerendt(t), Arnt, Arnold(t), Arnolt 112, 207—211, 213, 215, 216, 219, 220, 224—227, 231, 234, 250, 256, 263, 264, 272, 280—285
— Borchard, Burchardt, Borchardus, Wilhelm, Willem, Gulielmus 216, 217, 294
— Catharina 211
— Cla(e)ra, Klara 112, 113, 185, 209, 210, 226, 227, 250—252, 256, 260, 261—264, 280
— Christina, Stine 207, 219—222,
— Derck 213
— Derick weduwe van Hermen 218
— Egbertus 212
— Elsken 216, 218
— Elsabe, Elsebe, Geertruijt, Geertruid, Gertruijdt 216, 217, 293
— Ffenne 218
— Ffenne vrouw van Herman 218
— Frederik, Frederi(j)ck, Freri(j)ck, Frerik, Fredericus 207, 208, 210, 211, 215, 216, 219, 223, 226, 231, 232, 260, 261, 263, 273, 277—279, 293
— Frederi(c)k, Fridericus, Arnold(us), Arent 90, 158, 216, 217, 263, 293—295, 336, 423
— Geertruida, Geertrui(j)dt, Geertrui(j)t, Gertruid(t), Gertrui(j)t, Geertruij, Gertrui(j), Geertru(ic)ken, Gertru(e)t, Ge(e)rdruijt, Geerdruit, Gartruijken 208, 210, 212—215, 217, 226—229, 256, 262—265, 278, 279, 283, 287—289, 291—293
— Geertruida vrouw van Johan 207
— Gert 218
— Henri(c)k, Hendri(c)k, Henrijck 208, 218, 223, 229, 230, 231, 268
— Hendrik Dirk 217
— Herman, Hermen 218
— Heijltijen 214
— Jacomi(j)na 217, 293, 295, 336
— Jacomina vrouw van Wilhelmus 215, 216
— Jan, Jo(h)an, Jo(h)annes, IJan, Hans 207—209, 211—214, 217—220, 222, 223, 227, 228, 230—236, 242, 247, 260, 261, 269, 271—273, 279—282, 422, 423, 426
— Jo(h)anna, Anna, Janna, Jenneken(n) 207, 210, 212, 213, 217, 219, 222, 223, 226, 227, 230, 268—270, 273, 281, 282, 295, 422, 423
— J(o)an, Johannes, Laurens, Laurentius 216, 284, 294
— Jutte 230
— Laurens(s), Laurents, Laurentz.

Lauwrens, Lourens 210, 214, 215, 226, 227, 232, 233, 260, 261, 263—265, 270—275, 280, 281
— Louisa, Louwisa Matthisen 102, 103
— Maria, Maritien, Merritien, Mer-reitgen 216, 263, 279, 294
— Matthij(e)s 212, 280, 281
— N. 218
— Nicolaas, Nicolaes, Niclaess, Claes 210, 215, 227, 257, 272, 273
— Rolof 218
— Rudolph Jan 216
— Thonijs 218
— Trude weduwe van Gert 218
— Trude, Truijken vrouw van Johan 218, 219
— vrouw 228
— Wandele 218
— Wi(j)llem, Wilhelm(us) 211, 212, 215, 216, 218, 263, 279, 281, 293, 294, 423
— Wil(le)mken 215, 262, 263, 279, 292, 293
— Willem Hendrick 217
Coudewijn (lees Condewijn)
— Aeltje 221
— Claasken 185
Coops
— Aletta 284
— Judith 27
Corbach
— weduwe 254
Cornelissen(s), Kornelisen, Cornelis-d(ochte)r
— Hubert(t) 305, 307, 308
— Jasper (*fem.*) 363
— vrouw 250
Cosmans, Kosman
— Garreijt 131
— Gerritien 240
— vrouw 131
Cost
— Geertruid 85
— Mechtelt 230
Cottinck
— Gerhardus 241, 245
Cottingen
— Geraert 349
de la **Court**
— Petronella 29
Cragtsen
— Hendrik 367
Cramer
— Jan 90
Kramm 99, 174, 175, 292, 297, 327, 353, 374, 377, 388
Cra(e)nenborch, Cranenburg, Cranenbergs
— Ursula, Ursule 297—299, 305, 307, 308
Cremer, Kremer(s)
— A. J. C. 10
— Abraham Willems 282
— Essele 266
— Ja(c)ques 127, 132
— Jacob Hendericks 184
— Jan 248
— Johan Pouwels 315
— Willem 127, 132
van den **Krennsen**
— Harman 250
Crespi 385, 395
van **Kretschmar** 33
Cretzer
— Maerten 390
Crijns
— Evert 128
— Neeltgen 128
Crob, Crop
— Daniel, 18, 19
— Daniel Berents 19
— Daniel Danielsen 17
— Derck Daniels 17—19
— Leonardus, Leenaerd 119, 120
Croese(n), Kroese, Crouse(n), Krouse
— Gerrit 135
— Hendrick 57, 83
— Maria 51, 53, 105
— Susanna 83
— Zwana, Zwaane 83
Crommelin
— Pieter Samuel 327
— Sophia Magdalena 327
Kronenberg

— dr. A. J. 297
de **Kruyff**
— C. A. 399
van de(r) **Crui(j)s,** Krui(j)s, Cruss
— Arent, Arndt 136, 138*a*
— Hermanna 47, 48, 136, 137, 138*a*
— Neeltje 136, 137, 138*a*
Cruise
— Maria 134*a*
Crui(j)ve, Kru(i)ve
— Nicolaus 56
— Peter, Petrus 56, 172, 173
Kruwagen
— Gerrit 365
ter **Cui(j)len,** Kuijlen
— Hendrick 98
— juffer 330
— Lambertus 402
van **Cuijlenburch**
— Arent Wolfertsz 439
Cuijndertorf 331
Cuyp 388
Cu(i)per 138*a*
— Henriette, Henrica 80, 138*a*, 419
— Gijsbert, Gisbertus 77, 80, 136—138*a*, 143
— Willem 138*a*
Cui(j)per
— Gerrit 236
— Henrick Willemsen 165
Cuper van Holthuijsen
— Frans 80
— Jan 80
de **Cupre**
— Catharina 437
Daberkosen
— Hendrik, Henricus 51, 158, 159
van **Dael,** a Dalen 433
— Anna 437
— Clement(ius) 434, 437
— Cornelia 435
— Godefridus 437
— Johan, Joannes 437
— Nicolaes 437
— Peter 437
— Petronella 437
— Richerda 437
Daem(s,) Dam(e)s, Daemens 127
— Ariaen 120
— Aleijda, Aaltien, Aaltje, Aeltien Aeltjen, Aeltgen 120, 122—12 126—128, 130, 134, 187, 188, 26
— Antoni, Thonis, Ton(n)is, Tonnij 29, 119, 127—130. 134
— Thonisken 130
— Cat(a)rina, Catrijna 126
— Christi(j)na, Stientjen, Sti(e)ntien Stijntjen 119, 122—124, 126
— Daem 134
— Ei(j)lard, Eijlert 128, 130, 134
— Geertruida, Gertruidt 112, 118
— Gerrit 130, 134
— Gerritje, Gerritien, Gerrijtjen Gerritgen 119, 126, 130, 134
— Gessel 134
— Hendri(c)k, Henri(c)k, Henrick Henricus 114, 118—124, 128, 13 134*a*, 188, 234, 237, 262, 26 287, 292
— Jenneken 127, 128, 134, 134*a*
— Johan(nes) 127, 130
— Margareta 130
— Mechtelt 134
— Matt(h)ijs, Mat(t)hias, Mathijs, Ma thijes, Mattis, Th(e)ij(e)s, Tijs Hendriksen, Henricksen, Hendricks (zoon), Henri(c)xen, Henrixs, Hen richs, Henricksz, Hendrijcx 11 110, 111, 114, 118—122, 126—12 131, 133, 134, 134*a*, 234, 237, 4
— Matthijs, Thijs Janssen 123, 12
— Melchior 127
— N. 130
— vrouw 119
— Wijssa 134
van **Dalen**
— Hendrica 138*a*
— Janneken Abrams 319
— Margrieta 274
Dammen
— Sebastiaen 184
Daniels. Zie **Crop**
— Daniel 17
— Derck, Dirick 17—19, 22, 399

; 181
)er(s) 71, 76, 121
\eltijen 72
\rent 72
3itter 72, 73
Christina, Christintien, Stintgen, Stijnt(i)jen 37, 42, 48, 65, 66, 70, '2, 73, 75
Lijsbeth 72
Herbert, Harbert 71, 72
Iasper 42, 70, 71, 73
Roelef 72
Wijntien 67, 68
nel(l) Dar Mell 174
Iohan, Hans 180, 183
vrouw van Philibert 183
Delden
Albertus 340
Albertina Geertruida Henriette 341
Isaac 341
'os 447
Delft. Zie ook **Moerkercken**
Hawich 92
Hartoch, Hertger(t) 93
Isack 92
Jan Gerritsoon 49
Joost, Justinus 93
Joost Jans(z)oon, Joest Jansen 49, 92, 93, 95, 105
Sara 92, 93
ijs, Dijonijs
Gertruit, Geertruijdt 249, 303
Deth, Dett(h), Ditt
Jan 26, 275, 302
Johanna 26
Herm(an) 221, 302
cks, Dirks, Derixen, Dercxen
Dieuwer 343
Henrick 242, 244
Soetgen 409
Zwene 365
kers
Jenneken 114
tz
Anthonij 30
en 169
penbroeck, Diepenbroick 411
(van) **Diependael**
— Sara 438
van **Diest** 432
— Aletta 434, 435
— Anna 434, 435
— Cornelis 433—435
— Elisabeth 435
— Ernst 435
— Gisbert 435
— Harman 435
— Hugo 435
— Maria 435
— Rijchard 435
— Richarda, Richerda 434, 435
Peunis van **Diest.** Zie **Peunis**
Dijk
— mejuffr. G. W. 387
van **Dijck,** Dick, Vandyck
— Antoni, Anthony 6, 175—178, 180, 397
— Cornelis 16, 29
Dijckmeester
— mr. Alexander Johannes 138, 138*a*
Digby
— Kenelmus 177
Dobbenbergh
— Berent 366
Dobbert (Dobbent?) 341
Dobson 179
Dodt van Flensburg 355, 361, 392, 440
van **Doessberch**
— vrouw 201
(van) **Doetinchem,** Doetickem, Doetekum
— Eng(el)bert 268, 349, 364
— J(oh)an(na) 363, 364
— vrouw van Engbert 364
— Willem 364
Dojenberch, Doijenberg(h), Dojenberg(hs)
— Ge(e)sien, Geessien, Gesijna, Geesje(n) 54, 55, 172
Doijs(s) 205, 206, 236, 248, 272, 277, 301, 304, 308
— Derich 229
— Gerlich 314
— Petrus 243

Domis
— Nicol. Hendr. 36
Donckel(l), Donckels(s), Dunckel(l), Doncker(s), Duijncker 73, 228
— Adolf(f), Adolp(h) 61, 212, 219, 224, 225, 227, 234
— wed. van Conraidt 224
— Geertruida, Ge(e)rtruidt, Gertruet 208, 211, 224, 225
— Jenneken 224, 225
— juffer 234
— vrouw 224
Doncker
— Joan 161
(van) **Donsberch,** Donsbergen, Dun(n)sberch, Dunsberg(s), Dunssbergh
— Bernardus 229
— Bernarda 229, 261
— Elisabet, Elsken 228, 229
— Geertruidt 229
— J(oh)an 228, 229
— Lamme 229
— vrouw 228
— Wi(j)llem, Wilhelm 208, 227—229
van **Doorninck** 13
— mr. J. 85, 92, 97, 220, 228, 259, 284, 329, 338, 342, 368, 400
— mr. J. I. 1, 5—7, 16, 48, 51, 56, 57, 60, 62, 64, 70, 102, 105, 110, 111, 138, 144—146, 169, 170, 172, 173, 220, 243, 268, 404, 418
— Martinus 13, 336
— M. D.Jz^{zn} 12
Dornbus
— vrouw 251
Doro
— Francisco 356
Dorre
— Geertruid 14
van **Dorsten**
— Jan 252
— vrouw 234
van **Dort**
— Andries 263
Dozy
— mr. Ch. 359, 360
Drabbe
— Floris 32
Dremberg
— Leonora 19
van **Drillenborgh**
— Aeltgen Jans 314
den **Dubbeld**
— Nicolaes 355, 357
Duck 388
Duitschland
— keizer van 384, 390
Dumbar
— mr. Derk 137—138*a*
— Elisabeth Gerhardina Henriette 138, 138*a*
— (mr.) Gerhard 21—23, 137—138*a* 438
van **Duren**
— Barbara Elisabeth 13, 336
— Damiaen 13, 27, 336
— Daem Peters 63
— Eilard 135
— J(oh)an, Joannes, 12, 13, 24, 63
— Margaretha (Margarita) Sophia 134*a*, 136
— Wessel 134
van der **Dusse**
— Sara 360
Duval
— Robert 396
van **Duverden**
— Gerhard 438
Dupper 447
Eb(b)elen
— Albert 211, 277
— Janneken, IJenneken 211, 216, 277
(van) **Eck** 411
— Arnolda 57, 58, 64
— Arnolda Maria 57, 58
— Ernst (Scholten) 39
— Gerard (Schulten) 39
— Hen(d)rick (genaamd Schultes) 39, 57
— Hans (genaamd Scholten) 39
Eeck 442
Ee(c)kholt, Eekhout, Echhout 94
— Christoffel 284

[H]endrik 284
[W]illem(m)ina 214, 283, 284
[R]oelof 82, 283
[S]ara Aleida 82, 406
Eep
[H]endricxken 183

[D]orrien 365
[Ee]r(t)s
[B]eren(d)t 129
[C]laes 109
[G]rete 365
[Ee]c(k)mans 69
[C]ornelis 69
[J]an 69
[P]etronella 69
[Eilert]s, Eijler(t)s, Eilert(t)z, Eijlert(s)z,
[E]ilartz, Eijlaer(t)s, Eilhard
[A]nneken, Jenneken 79, 268
[C]hristi(j)na, Stijntien 271, 272
[G]er(h)ardus, Gerrit(h), Gerrij(d)t,
[G]erreijt 210, 230, 268—272
[G]odefridus 272
[H]ermanna, Hermken, Harmken
241, 242, 245
[T]ruicken, Truij(c)ken 269—272
[W]issen 225
Eijll
Aleijda 86
[E]rincks
Geesken 91

Gerlach 298
Elsbroeck, Elssbrueck, Elssbruick
Lijsbett 201
vrouw 131, 201
Elsen
Geert 75
Hans 75
Margreta 25
[E]heimer 395
[E]inck
Christina 73
Jan 73
[E]ilius
Elisabet Geertruit 334
[va]n Enden
— M. 177, 178
Engbert N. N. 173, 174
Engeland
— Anna Maria, koningin van. Zie **Frankrijk**
— Elisabeth, koningin van 254, 426
— Jacobus, koning van 176
— Karel, koning van 175—177, 180
— Maria, koningin van 18, 19, 21, 399
— Willem, koning van. Zie Willem III van Oranje.
Engelberts
— Joan 443
Engels
— Joan 280, 282, 415
van **Enschede**
— Jenneken 206
van **En(s)e**
— Joan Godefried 283
— Jo(h)anna Odilia 213, 214, 283
— Maximilianus 364
van **Erckelens** 313
Eskens
— Joost 127
de **l'Espierre,** Lespier(r)e, Lesper 130
— Bern(h)ard 24, 371, 383
— Peter 25
van **Essen**
— Catharine Sophie 283
— Evermoet 258—260
— Jan Evertzen 302
— Henrick, Henrich 258, 259
— Lucas 258
— Margriete 133
d'Estrée, d'Estrees 159, 161
Evers(s), Eversen, Everts, Everts(s)en,
— Evertsz(en), Evertz(en), Eevers
— Aleijdt 425
— Barbara 230
— Claes 230
— Cornelis(s), Cornelijs 119, 127—129, 134, 183, 185—189, 191—196
— Gerrijt 170
— Gertien 277
— Henrickgen 68
— Jacob 230

— Jan 302
— Lijsbeth 444
— Machtelt 172
Everwijn(s)
— M. A. 329
— vrouw 184
— Willem 352, 379, 394
— Winand, Wijnant 8, 9
van **Ewich**
— Jan 299
Ewing 428
Fabius
— Christoffer(us) 274, 302, 304
— Melchior 261
Fagel 400
Faydherbe
— Lucas 352
de la (della) **Faille**
— Johan Bernard 83
— Pi(e)ter Rei(j)nier 45, 81, 83, 406
Valck
— Anna Mechteld 406
de **Famars**
— Catharina Susanna 336
— Jacob Nicolaes 336
— Jan Frans 336
— Jan Jacob 336, 337
— Jan Willem 336
Va(e)tebender(s), Vaetebander, Vattebender(s), Vassbender, Vaesbender, Faetebender, Faessbend(r)er 201
— Agni(e)ta, Angneta, Nese, Neesken 184, 201—203
— Catarina 203
— Christina, Stijntgen 203
— Derick 201
— Elisabet(h), Elijsabet, Elijzabet, Lisbet, Lijs(e)bet 183, 200, 202, 203
— Henrick, Hendrich 201, 202
— IJan 201
— Klaes 224
— Michael, Mich(gi)el(l), Mijch(ij)el(l) 183, 184, 201—203, 232
— vrouw 131, 201
— Wolter 131, 183
Vandyck. Zie van **Dijck**
Vascus
— Christophorus 365
van **Vechelen**
— Gheertruijt 97
van der **Vecht(e).** Zie ook **Gerrits**
— Gerrit 54, 55, 171, 172
— Margrete, Griet(i)e(n) 54, 55, 1
Vedderman
— Daniel 110
— Herman 110
Veder
— mr. R. 10, 295
van der **Veen(e),** Vehen, Vehne, va den Veene 430
— Aeltjen, Aelti(j)en, A(e)ltgen 31 316—318, 430
— Anto(e)nia, Antonetta, Teuniske Teuntje, Thonisken, Tonniske Toontien 295, 311—313, 317
— Arent 319
— Balthasar, Balthazar 319, 430
— Berent 317
— Gertruiken 316
— Jan 295, 296, 311, 311—32 412, 430
— Johanna, Janneken, Jenneken 31
— Judith, Juedet 312, 313, 316
— Melchior 315, 429, 430
— Walewi(j)n, Waelewijn, Waluwij 314—319, 451
van de **Ve(e)ne**
— Bartha 436
— Gel(l)ina 434, 438
d(i)e **Veer**
— Aelti(j)en Ael(l)ers 309
— Anna Alers 310, 429
— Arent 133
— Elijsabeth 133
— Frederick 388
— Jan Albers 309
Vehof(f)
— Thomas, Tomes 249, 300
ten **Velde**
— Johanna 83
Ve(e)linck, Velijnck
— Der(i)ck 265, 266
— Gerrit 267

lrijl 424
iuis
Ienricus 223
Venlo(e)
ferith 79
enneken 79, 80, 84
ambert 79
urg, Verburcht 354. Zie ter
Bruggen
ruggen, Verbrug(g)hen, Verbrugh
54, 377, 378, 394. Zie ter **Bruggen**
elft
Dirck 361
luijn
Nicolaes, Claes 354, 355, 358, 368

Henry, earl of Oxford 179
Fereris
Henricus 182
Iacobus 182
Paulus Emilius 182
iei(j)den
Anneken 272
Gerhardt, Gerrith 219, 224, 225
Theodorus 240
hoeff
Gerhard 82
Goris 80
Jan 80, 82
loren. Zie ver **Loren**
meer
Adriaen 436
sevelt
Gerrit 108
Johan 108
stege 342
ver(s), Verwer(s), Varver(s), Varwer, Ferver 297, 310, 342
Alei(j)da, Aeltien 297, 298, 321, 332—335, 342, 431
Coenraed(t), Conra(e)t, Conraedt, Conraad, Koendertt 297—299, 303, 304, 307, 308, 331, 332
Geertruid, Geertruijt, Geertruijdt 165, 166, 286
J(oh)an 109, 297—300, 302—304, 308, 429
— Machtelt, Mechtelt(gen) 297—299, 303, 307, 308
— Thomas 163, 286
de **Verwer**
— Aloff 292
— Geertruit 292
Ferwerda 83
van **Viane**
— J. 2
Fielding
— William, earl of Denbigh 179
(van) (a) **Vieracker,** Vierakker, Veeracker
— Ger(r)ardus 363
— Jacob 113
— Machtildis 363
Vijand
— Henrick 438
Vijfhuis
— Johanna 86
— Warner 86
ter **Vijle**
— Johan 424
van **Vilsteren**
— Margarete 233
Visscher, Fisscher
— Aleida Maria Elisabeth 86
— Antoni 86
— H(enrik) 148, 451
Vlamincks
— Anna 100
de **Flines**
— Jacob 30, 384
Floriss
— Rolef 443
van **Vlooswijck**
— Maria 438
Flugi van Aspermont
— jhr. mr. C. H. C. 386, 399
Focking, Fockinck, Fokkink
— Berend, Berent 70, 404
— J(oh)an 27, 63, 130, 291
— Nikolaas, Nicolaus 24, 63, 262, 291, 292
— Wilhelmina, Willemken 70, 404
Voerens
— Gesken 212

Ffoerreijdsen
— Gerrijtt 240
van, de, **Voerst,** Vo(o)rst, Voirst, Voors, Vandervorst 126, 173, 186
— Arnt 184
— Clara, Claercken 184
— Der(e)k, Diderick 40, 60, 65
— Egbert 184
— Geertruid, Geertruit 184, 185
— Gesina, Geeske(n), Geeszken 9, 37, 49, 51, 101, 112, 144, 183, 186—188, 234
— Jan, Jo(h)an (Janss, Janssen) 9, 49, 101, 102, 112, 126, 131, 144, 174, 180—188, 191, 192, 194, 195, 200—203, 205, 206, 210, 260—263
— Jenneken 183, 185
— Lijsken 184
— Niesken 203
— Reinder 184
— *De graveur Robert(us), Roebert* 1, 6, 173—180, 183, 185, 187, 188, 398, 421
— Wilhelmina, Wil(le)mina 37, 40, 58—60, 65
— vrouw 185
— Wolter 184
Voet(s), Voedt, Voete, Voeth, Voetz, Voith
— Alida, Aleijda, Aelti(j)en 89, 92, 169
— Anna 89
— Anna Maria 169
— Anna Nese 90
— Bernardus, Bernard(t), Bernhard, Berend(t), Berent(h) 49, 88—92, 105
— Conradus, Conraet 89, 90
— Elisabeth, Lijsbett 89, 92
— Fenne 88
— Georgius 89
— Gerlich 225
— Gerhard(t), Gerard(t), Gerri(e)t, Gerrijt 53, 59, 60, 64, 89—92, 107, 169, 281
— Henrick 89
— Henrickien 88
— Hermanus 90
— Lamberta 169
— Lodewij(c)k (Roelof) 90, 91
— Magdalena, Magdele 90, 91
— Machtelina, Magtelina, Mechtelin, Mechteld, Mechteltien 90, 91
— Maria 91, 92
— Sibert 89
— Steven 90, 91, 158, 170, 407
Vol(c)kers. Zie ook **Obbekinck**
— Geertrui(j)dt 301
— Jo(h)an 300, 301, 303
— Judit 250
— Peter 168
van **Vollenhoe**
— Gerrit 229
Vollenhove
— J. 333—335, 419
— Richardt 220
Foock
— Petronella 355
van der **Voort**
— Maria 438
Vorden 331
Vordinck
— Ro(e)loff 260, 261
Vos(s), Vooss, Foes, Fuss 109
— Agneta, Niesken 26, 109, 110
— Aleida, Aaltje, Aeltien, Altje, Aeltgen 50, 68, 107, 109
— Cornelis 24, 283
— Der(r)ick 109, 110, 230
— Everhard, Evert 26, 109
— Lambert 109
— Margareta 110
— Nicolaes, Claes (Jansen) 312, 31[illegible] 316, 318
— Roelof 320
Vouet
— Simon 178
Fouquet 447
Vrancken
— Weijntjen 311
Frankrijk, Vrankrijk
— Anna Maria, prinses van 17[illegible] 177, 180
— Hendrik, koning van 176
— koning van 384
te **Vredden**

— juffer 363
de **Vrede.** Zie de **Wreede**
Frederiks 352, 420
Frederix, Freri(c)x, Fredericksen, Fre-
— rixsen, Vrerixsen
— Anna 155
— Frederick, Freric 134*a*, 135
— Henrica 282
— Jan 134*a*
— Judith 127
de **Fremery**
— James 10, 14, 93, 96
Frenzel 179
de **Vries**
Cath(a)rina (Trijntien, Trijnghen) Rombou(t)s (Romboutsz) 346, 347
— Enoch 420
Vr(i)esen
— J. 57
— Margaretha, **Margrita** 26, 109
— Timen 109
— Wilhelm 80
Vrijen
— Wilhelma 191
Fris
— Pieter 389
ter **Vrucht**
— Jan 91
van der **Vugt**
— Hendrik 32
Vuijter
— Jan 201
van **Galen**
— Timan, Thijman 355, 356, 358, 440
Gallus (de Haan)
— Carolus 25
— Henricus 25
— Hugo 25
— Sibijlla 25
Gandy
— Jacob 397
van **Geel** 328
— Willem 299
Geerdinx
— Anna Adriana 148
Geertjen, de schoonmaakster van Sara ter Borch 142
van **G(h)ei(j)n**
— Antonij 239
— Jacob 100
van **Gelder**
— Jacob 104
— Jan 302
Geldorp
— Geo. 177
Gelinck, Gelingius, Gielinck
— Antoni 313, 418
— Henricus 126
— Herman 251, 252, 318
— Wilhelm 165, 443
Gelijssen
— Johan 346
van **Gemen**
— Anna 253, 255
Génard
— D. 10
van **Gen(d)t**
— Cat(h)arina, Cathrina, Catrijna 218, 423
— Christiaan 423
— Willem 218
Gerlings 327
— Jan Herman 327
Gerobulus
— Johannes 254
Gerrits(en), Gerritss, Gerrittsen, Gerritzen, Gerrijsen, Gerr(e)ijtsen, Gerri(j)dtz, Geerts(en), Goerts(en), Guerts, Gaertss. Zie ook van **Delft, Hoetmaeker, Soltberch** en van der **Vecht**
— Altijen vrouw van Steven 223
— Arent 71
— Derck 275
— Geertijen 298
— Gesina, Gesijn, Gees(s)ien, Giesien, Geertien (!) 297, 298, 331—333
— Heijltjen 275
— Henderick 72
— Herman 208
— Jan 127, 272
— Jenneken 232
— Leentgen 233
— Lijs(e)beth 334, 338

— Matthijs 278
— Margreta, Griet(i)e(n) 54, 55
— Mechtelt 292
— Steven 223, 230, 268
— Wijllem 365
— Wolter 400
van **G(h)erwen**
— J. 58
— Mathias, Mat(t)hijs 57, 58
(van, vann) **Gesscher(s),** Gescher, Gesger 285
— Aaltje, A(e)ltien 164, 286
— Arnoldus 286
— Bart(h)a, Bartien 52, 53, 163—168
— Christina 222
— Danie(e)l(l) 122, 165, 214, 222,
— 276, 279, 285, 286
— David(t) 222, 286
— Elizabeth 260, 261
— Hendrik, Henrick 165, 286
— Hermken, Harmken 165, 222
— Johan(nes), J(o)an 164—167, 203, 207, 214, 219, 220—222, 271, 286
— Lauwerens 286
— Margaret(h)a, Gretijn 165, 211, 286
— Peter 222
Geucker, Goijkers
— Joest 252
— weduwe 254
Gibbon
— B. P. 180
(van) **Gier,** Geir
— Anthoni 27
— Sara Maria 27
Gilles
— Catharina 94
Gimberg
— J. 10
Gijsen(s)
— Hermen 424
— Trijntje 332
van **Gijstel**
— Valerius 249
Glagau, Glagaw
— Andreas, Andrees 257, 258, 302
— Barbara 26, 28, 428
— Maria 26
Glauwe 331
Goedhart 134*a*
Goetman
— Lucas 89, 105
van **Goijen** 389
Göthe
— G. 386
Gold(t)smidt, Goltsmijt. Zie **Matthijssen**
— Mattiss, Matthijes 239, 248, 249
van **Golstein**
— Geertrui Dorothea 328
van, te, **G(h)oor,** Gohr, G(h)oer, Goir 277
— Arndt 79
— Dirk, Der(r)ick 277, 278
— Elske(n), Elssken(n) 211, 215, 277—279
— Jan 277
— Lubbert 278
— Margriete, Griete 215, 277
— Wendele 277
— Wi(j)llem 278
— Zije weduwe van Derick 277
van **Goorle**
— Abraham 355
Go(os)sens, Goessens
— Jacob 97
— Jan 445
— Herman 67
— Matthijs 239
van der **Goot**
— P. 328, 399
Goris 179
Gorijsz. Zie van **Breda**
— Anne 342
van **Gorkum**
— Si(j)mon 208, 221
— vrouw 211
Gotha
— groothertog van Saksen Coburg 385
Goverts
— Cornelis 108
van de **Graaff**
— Jacob 82
(van) **Graes(s),** Graet(s), Graett, Graetss(en), Graedt(z), Graidt(z), Gra(d)ts 244

Anna, Anneken 235, 242, 244
Aleijdt, Aaltje, Aeltien, Aeltjen, Alteijn, Altijen, Aeltgen 100, 236, 240, 241, 244, 245, 413
Arndt 425
Claes(s), Clais 235, 240—245
Elsken(n) 242—244, 425
Geertruid(t), Truijtgen, Truichien, Truecken 240, 245
Grete vrouw van Johan 425
Hermannus 244
Hermanna, Hermken, Harmken 235, 239, 240, 245
Jan Arentsen 424
Johan 413, 424, 425
Margreta 425
evius
Johannes Georgius 442
mmeije, Graijmeij
Ido 193
Thomas 193
nberg
O. 387
nier
David 400
ve(n) 17, 82
Albertus 83
Elisabeth 82
Egbert 83
Gerhard 26
Sina 83
Willemina Elisabeth 82, 406
pmoed
Jan 23
Gripskercke
Anna 349
Groningen
Gerrit 165
stede de **Groot**
dr. C. 2, 10, 329, 353, 354, 371, 385, 391, 396, 428, 440
Gro(e)sen
Engelbert 185, 203
Henrick 203
Niesken 203
shoffs
Catharina 313
von der **Gruben**
— Jacob 299
Gruiter, Gruijter(e) 410
Gualtherus
— Marcus Wolffgang 343, 344
— Johannes Marcus 344
Guide 389
Gulickers
— Aeltken 89
Haake
— Johan 332
de **Haan,** Haen. Zie **Gallus**
van der **Haar**
— Loef 349
Habich 384
Hackenbroick
— Derck 266
— Lambert 266
— Tewess 266
— Roloff 266
— Willem 266
Haeck
— Jan 302
Haelwech, Halewech
— Anna 267
— Derrick (Janss) 63, 267
— Wijnolt 267
den **Haen**
— C. 321
van **Haersolte,** Harsolst 172
— Anna 274
— Johan 330
van **Haerst**
— Johanna, Anna 60, 366
de **Haes(e),** Haas, Has(e)
— Esken 291
— Geertruij(d)t, Geertruit, Gertruijt 164—167
— Geertruijt Wilmijna 167
— Joanna 166
— Marg(a)riet(e), Margrijeta 168
— Mich(a)el, Mi(j)chiel 52, 163—168, 286
— Wilhelm(us), Willem, Wilhem 165—168
van **Hae(ck)xbergen,** Haaxbergen, Hax(e)bergen, Hacxberghen, Hax-

bergs, Haeck(e)sbergen, Haexberghen, Ha(e)cxbergen 61—63, 404
— Eli(j)sabeth, Eli(j)zabeth, Elijsebeth 27, 40, 60—63
— Gerhard, Gerrijdt, Geert, Geerlich 61, 62
— Hendrik, Hend(e)rick, Henric(k), Henderijck, Henrich (Janssenn) 27, 60—63, 404
— Hermanna, Hermken (Hansdochter) 247, 248
— Jenneken 61
— Johan 248
— Margaretha, Griet(i)je(n) 12, 13, 27, 62, 63
— vrouw 62
Ha(e)gedoor(e)n(s) 136, 233, 320
— Geertruid 27, 28
— Hendrik, Henric(k) 134*a*, 136, 137, 419
— Johanna 28
— Johanna Dorothea Frederica (Friderica) 134*a*, 341, 419
van **Halteren**
— David(t) 265, 266
— Gerrit 266
van **Hamel**
— Daniel 359
— Derck 359
— Geertruijt 359
— Gijsbrecht 359
— Maria 359, 362
— Mechtelt 359
Hamilton
— James, marq. of 179
Hans(en)
— Jacobien 345
— Jan 319
— Machteltien 431
van (den(n)) **Hardenberg(h),** Hardenberch, Hardenbarch, Herdenberch, Herdenbarch, Hardenborch 273
— Derck, Derich 274
— Frerick, Frederich 274
— Gees(s)ken, Gesken 210, 214, 273—275
— Gesken vrouw van Derck 274
— J(oh)an, Joannes 210, 273—27[illegible]
— Maria, Marijken, Marritjen, M[illegible]rijtije, Merritien 275
— Margareta vrouw van Jan 273
— Stijne, Stinen 274, 275
— vrouw 275
(van) **Hardenstein(s),** Hardensteijn, Hardensteen, Herdensteijn, Harnste[illegible] 344, 346
— Anna, Anneken 347, 348
— *De schilder Dir(c)k, Derck* 1, 345—347
— Evert 347
— Hen(d)rick, Henrijck 346—348
— Henriekje, Hendrick(ien) 346, 3[illegible]
— Pel(le)grum, Pelgrim, Pelgr[illegible] 344—347
— Reijner 347
van **Harderwijk**
— Henr. Wolters 170
van **Haren** 334
Hartgers 331
Hartkampt
— Johan 343
Hasselaar
— Nic. Corn. 32
van **Hasselt**
— mr. L. 11
(van) **Hattum,** Hattem 331, 406, [illegible]
— Willem 37, 38, 66, 67
t(h)en **Ha(e)ve**
— Aeltgen 254
— Andriess 192
— Jan 233
van **Hee(c)k**
— Geertruid(t), Truij(c)ken, Truijtge[illegible] Truichien, Truijchenn, Truk[illegible] 240—242, 245
— Jenneken 242
van **He(ee)keren,** He(c)kerun
— Judith(a) 126, 131, 133
— Rei(j)ne(e)r 131, 133
Heemskerk
— E. 86
— Sebastiaan 33
Heemskerk van Beest
— Anna Catharina 83

erkens
· mr. Th. E. F. 323, 329, 336, 367, 431
erma
· Johan 138
eggen
· Peter 444
ijdelberg
· keurvorst van 376
ij(d)endael
· Johan, Joannes 132
· Henric(us) Henrick 126, 132, 133, 261
· Elisabet 132
or **Heijden**
· Truijckenn 193
eijdentrijck(s), Heidentrijck(s), Hei(j)dentrij(ck)x, Heijdentrixss, Heidentrick, Heijdenrijck 73
- Euphemia, Fenneke(n), Fennegen 42—44, 75
- Henrick 75
- Ri(j)ckman, Rijkeman 42, 75
eijmens
- Geertruid 27
eijn
- Peter 413
eijnck(s), Heijnckx, Heijinck 258
- Cornelia 258, 259
- Derick, Dirrick 230, 258
- Elsselken, Essele 258, 259
- Hen(d)ric(k)a 25, 258, 259
- Hermanna 209, 256, 258
- Johan 195, 221, 254, 258, 259
- Sophi(j)a 258, 259
eldewier
- Eva Aleijda 86
an der **Helle**
- Gerhardt 402
ellendoorn 274
ellinck
- Gerrith 189
elm
- Johan 189, 196, 240, 253
elmich
- Albertus 109
an) **Hemert(t)** 121, 300, 304, 342
— Johan 308
— Maria Elisabeth 340
— vrouw 91
Hemminck(s), Hemmijnck, Hemminckx
— Alida 138*a*
— Evert 366
— Geertruida 26
— Go(e)s(s)en 71
Hendricks(en), Hendericks, Hendri(c)ks(z), Hendric(k)x, Hendrijxen, Hendrijcks(en), Hen(d)ric(k)x, Henri(c)xen, Henricks(en), Henrixss, Henrichs(sens), Henrijcksen, Henricksd(ochte)r, **Heindrickson** 451. Zie ook van **Nieuwkerken**
— Aeltien, Aeltjen 364, 365
— Bartha 83
— Beeltjen, Beltien, Beleken 75
— Christoffer 252
— Elias 233
— Elisabet, Lisbet, Lijesebet 290
— Evert 172
— Frerick 282
— Gordt 346
— Jacob 184
— J(oh)an 70, 252
— Jenneken, Anne(ken) 187, 189, 190, 265
— Joest, Joist 253
— Wijllem 444
— Wijnolt 193
van **Hengele**
— Catharina, wed. van Frerick 221
— Geertruidt 221
de **Hennin**
— Jacob 389
Herbeldinck
— Elbrich 364
Hercules
— J. F. 86
Hering, Herinck
— Bernardus 109
— Griete 109
— Jan 109
(toe) **Her(c)kel** 56, 411

— Adriaan 57
— Egbert 39, 57
— Steven 57
Hermans(s), Hermanssen, Hermens(s), Hermessen
— Anna 257
— Christiaen 278
— Cossman 224
— Jan 237
— Lebuina 208
— Thonijss 343
van **Herwaerden,** Herwerden
— Jacob Gerrits 349, 368
— Johan 407
Hessels
— Herman 219
— Truijken 134
van **Heurn**
— Franciscus 338
— Jan 337
Bartoletta van den **Heuvel**
— Jan Batist 328
Hil(le)brants
— Aaltje, Aeltgen 128, 134
— Truicken 129
Hissinck
— Gerrit, Gerrijdt 299, 300, 304
(de) **Hochepied,** Hochepiet, Hossipe 142, 144, 412
— Emilia 138
— Isaac(o) 50, 138, 139, 142, 144
— Joan 50
— Lucretia 138
van **Hoeckelum,** Hoeckelom
— Goert, Gaert 260, 261
— Herman 260
Hoefer
— F. A. 399
Hoenraet
— Herman 368
Hoet
— Gerard, Gerrit 28, 34, 326, 351—353, 359, 384, 400
Hoeten, Huete(n), Heuten
— Anneken 254
— Beren(dt)t, Berndt 253, 254, 425, 426
— vrouw 250
— weduwe 254
— Wolter 254
Hoetmaeker, Hoetma(i)cker
— Steven (Gerritsen) 223, 230, 268
van **Hoeven**
— Pieter 312
Hoffs
— Mechteltje 400
Muys van **Holy**. Zie **Muys**
Hollander
— Johan 227
Holt
— Henrick 158
— Hermannus 234
— Johan 234
— Mechtelt 283
ten **Holte**
— Werner 109
Holtbe(c)ke(r)
— Mart(t)en 224, 225
van **Holthuijs(en)**. Zie ook **Cuper v. H.**
— Ber(e)n(d)t 221
— Johan 221, 260, 261
Holti(n)ck
— Anna 286
— Margaretha 26
— Niclaes 203
Holtsager
— Henrich Meijer alias 195
Holtz
— Henrick 402, 403
— Otto 310, 429
— Zophia 402
Holtzenius
— Hubert(hus) 315
Hondecoeter 389
van **Hondhorst,** Honthorst
— Gerard 177, 387, 388
Hoogenbergh
— Izaak 32
van **Hogendorp** 385
— Clemente 109
Ho(o)gers, Hoegers, Hogerss, Hoigers, Hooghers, Hogerse 443, 446
— Christina
— Danieell, Danejel 444, 446

— Elisabet 445
— Gosewijn (Theophilus), Gosen, Gosuinus 441, 442, 444, 445
— Jacob, IJaecop 442—446
— Jan(n), Jo(h)annes 441, 443—445
— Nicolaas, Nic(o)laes, Nicolaus, Claas, Claes(s), Klaes 291, 318, 442, 444—446
— Ro(e)lof(f), Rolef 443—445
— Samwel 444
Hooghlant
— Cornelius 152
Hoogstraten 99
Thomassen à Thuessink van der **Hoop**
— douair. 428
van(n) **Hoorn(en),** Horne(n), Hor(e)n, Horens, Hoeren, Hoerne(n), Hoern(n), Hoernenn 162, 360
— A(e)ltien, Aeltgen 253—255
— Berta 250
— Daniel(l) 253, 255
— Derrick 250
— 'Els(s)ken 250, 251
— Elsken die magct 255
— Ge(e)rtrui(j)t, Truicken 226, 227, 250
— Hermen *(fem.)* 346
— J(oh)an(nes) 250, 251
— Jenneken, Anna 251—253, 255
— Marie, Merie, Meritien 252, 255
— Fijtgen, Fijtien 250, 251
— weduwe 227
— Wolter, Walter 209, 226, 250—256, 348
Houbraken
— Arnold 3, 6, 8, 15, 76, 77, 296, 348, 350, 354, 368, 374, 390—393, 405
Houck 135, 136, 442
— Henrik 134*a*, 297, 429
— Izaak Albertus 226, 281, 341
— mr. Maurits Ernest 134*a*, 341
— Wilhelm Conraed 341
Huben
— Peter 246, 249
ver **Huell**
— mr. A. 328
Huevel 331
Huirlinck, Huerlijnck, Huijrninck
— Arendt 228, 303
— weduwe 274
Hu(ij)gens, Huijghenn, Huigen, Hughen(s)
— Jan 168
— Judit(h) 165—168
Huletz
— Govert 191
van der **Hulk**
— Johan 30
de **Hullu**
— dr. J. 11
van **Huls**
— Samuel 31, 326
Huls(s), Hulst
— Daniel 253
— Otto 250, 253
— Tonniss 253
— vrouw 250
Hulshorst
— Gerrit Hendrix 313
— **Huijrantt**
— David 169
van **Huijsum**
— Jan 33
Ietswaert
— David 33
Immerzeel 440
van **Iselmuiden**
— Agnes 310
IJssel
— Henrick 69
(van) **It(t)ersum** 286, 324
— Anna 211
— Berent 212
— Henrich 170
— Herman 110
Jacobs(en), Jacobssen, Jacops(sen), Jacobsz.
— Catrijna 443
— Esseltien 260
— Evertt 230
— Fenne 292
— Govaert 97
— Hermmcken 429

— Jacob 168
— Mechtelt 223
— Peter 67
— Sara 260
Jan 193
Jans(s)en, Johannis, Jansz(en), Jans(s), IJans(en), Johansoen, Johans-(dochter)
— Aeltien vrouw van Jochum 425
— Anniken 429
— Arnt 277
— Berend(t), Berent 67, 279
— Derckien 313
— Elsken 423
— Geesken, Geseken 75
— Jacob 265, 278
— J(oh)an 75, 170, 272, 332, 363
— Jochum 425
— Johanna, Annechien, Janneken, Jenneken. Zie ook **Speldemakers** 62, 67, 278, 332, 365
— Joost, Joest (zie ook van **Delft** en **Moerkercken**) 93, 105
— Jurriaen 282
— Jutte 275
— Lodewijck, Loddewich 270—272
— Maria, Marijken, Merritien, Merchen. Zie ook **Knop** en van den **Minnesten** 68, 70, 275, 277
— Margarieta, Griete, Grietgen 275, 407, 424
— Menso 431
— Pietertje 409
— Roelof, Roloff, Roeleff. Zie **Timmerman** 304, 429
— Trijne 424
— Swene, Sweentien, Swaentien 278
— Wellemer 278
Jaques
— Aletta 430
Jarges 342
Jasparss, Jaspers 121
— Berend, Berent 265, 266, 305
Jellen
— Anneken 254
Jeremias
— Hilleken 312
van **Jerusalem**
— Anna 89
— Berent 89
— Hendrina 89
— Hermannus 89
— Jan 89
— Lijsabeth 89
Jochums, IJochemsen
— Engele 119
— Goessen 301, 425
— Stijntien vrouw van Goessen 301
Joesten. Zie van **Delft** en **Moerkerken**
— Sara 93
Joncker
— Arent 252
Jones
— Inigo 177
de **Jongh**
— L. 447
Jordan
— Luc. 389
Jordens, IJordens 125, 143, 399, 406
— Antoni 8, 398, 399
— Catharina Christina 340
— Gerrit David 340
— mr. G. E. 21
— Goossen 444
— Hendrik 24, 145, 146
— Hendri(c)k, Henrick, Rudolf, Rudolph 45, 46, 81, 84, 406
— Hi(j)lleken 442, 444, 445
— J(o)an 25, 398
— Octavia Bellina 138*a*
— Rudolf 23, 406
— Sina Maria 138*a*, 419
ter Borch **Jordens**
— Hendri(c)k, Henrick 45, 46, 81, 84
mr. Cost **Jordens** 76, 412
Jordis
— Hendrik 145, 146
Jorisen
— Mathias 403
K. Zie **C**
(van) **Laer,** Lair 277
— Court Theunissen 282
de **Laer**
— Pieter 394, 395

aermans
- Egberta 14, 27
e **Lairesse**
- Gerard 442
an, de, **Lambert**
- J(e)an 159, 160
- H. L. Schellinger genaamd 159
amberts, Lambertz(en)
- Beren(d)t 168, 302
- H. 328
- Jacob 125
- Jacomina 94
- Willem 424
ambroeck
- Elizabeth 100
an **Lamsweerde**
- Willem 359
aufranc 389
auterbach 298
auwerman(s),Lawerman,Laureman(s), Louwerman(s), Lowerman(s)
- Aaltje, A(e)ltien, Aeltijen, Altgen 208, 209, 213, 231, 233
- Adam 423
- Albert 83
- Aleida Maria 83
- Alphiet 83
- G. 171
- Gerhard, Geert, Gerriet, Gerrijt 234, 423, 424
- J(oh)an, Joannes 208, 209, 211, 212, 423
- Judith 234
- Mechtelt(ien) 211, 212
- Sijna 83
- Willem 83
an **Ledden**
- Berent 253
edeboer
- dr. A. M. 110
eemgraven
- Henrica 75
eers
- Arnoud 36
an **Le(e)uwen**
- Derrick Claessen 126
- Nicolaes, Claes 123, 126
— Otto 66
Leijendecker
— Henrick 265
Lely
— P. 177
Lemker
— Arent 78
— mevr. de wed. 428
Lenaerts
— Catalina 286
(van) **Lennep** 17
van **Lennick**
— Jenneken 132
— Lucas 132
Lenti(j)nck
— Elisabeth 26, 427
— Jurrien 91
— Lambert 62
Leppijnck
— Henderijck 443
de Lespier(r)e. Zie de l'**Espierre**
van **Leueven**
— Aleida 37, 38, 41, 65
Lewe
— Anna 328
Liechtenstein
— prins van 14
de **Liefde** 95
Lijgger
— Gerrei(j)t 266, 267
van **Limbergen**
— Bartha 75
— Hendrik 75
van **Linden**
— Henrik 152, 157
van der **Linden**
— Christina 94
— Joan 401
Lindsey
— Robert, earl of 177
van **Lintelo**
— juffer 248
Lipper(us)
— Georgius 122, 123, 125
— Wilhelm, Willem 129 274, 310
Lissant
— Nic. 389

van **Litt,** Lidt, Li(j)th
— Aleida, Aaltje 26, 134, 134*a*
— Jan 134
— Lubbeken genaamd Nijlant 63, 266
Littleton
— Edward, lord 179
t(h)er **Lo**(e)
— Maria 212
— Maria vrouw van Wijnolt 267
— Wijnolt 267
van **Lochem**
— Wolt(t)er 188, 189
Lodensteijn 407, 408
— Gijsbrechtgen 409
Lodewijcks, Loddewich(s)
— Jan 271, 272
Loeding(h)s
— Grietien 256
— Maria 27, 138*a*
Loeninck(s), Leuninck, Lu(i)ninck, Lueninck(s)
— Bernardus 192
— Cath(a)rina, Katrine 27, 84
— Geertruid 26
— Willem 26, 27, 84
Loesse
— Gijsbert 364
Loges
— Thomas 261
van **Loghem**
— mr. H. 329
— mevr. de wed. — geb. Everwijn 329
Loman
— Winand 284
ver **Loren**
— mr. J. Ph. 243
Lormier
— Willem 400
Losscher(s)
— Reinira 28, 134*a*
van **Lostadt**
— Nicolaes 354, 358, 359
Louwen
— Vreesken 9, 184
van **Lovendonck**
— Mathijs 97
Lub(b)eleij, Lubeleije, Luibeleij, Lubelij(e), Luebelei, Lo(e)beleij, L[illegible] b(e)leij(ss), Loubeleijs, Luijbeleij
— Aerne 266
— Arent 264, 265
— Geertruijcken 264
— Gerreijt 266
— Gerarda 267, 268
— Herman, Hermen, Harman, Harmen 210, 264—267, 273
— Mechtelt(ien) 264—267
— Mechteldis, vrouw van Harman 26[illegible]
— Michell, Micheel 266
— Wijn(n)olt, Wijnoldt 265—267
— Wolt(h)er 266, 267
Lubbeling
— Johannes 401
Lubbersz
— Agatha 364
Lucass, Lukens, Luijkenssen
— J(oh)an 193, 194
Lu(i)mans, Luijmans
— Wilhelm(us) 211, 277, 278, 42[illegible]
Luloffs, Lueloff 194, 205, 413
— Harmen 368
— Jacob 237
van **Lutzen**
— Peter 201
Maerportze
— Georgius 364
Maasz, Maes(s), Maessen, Massen, Maszenn
— Gerrit, Gerdt 191, 242, 425
— J(oh)an(n) 185, 187, 191, 195
— Peter 130
— weduwe 318
— Willem 313, 316
Maas van Schaak, **Maes(s)** van Schaeck
— Janneken, Jenneken, IJenneke 60, 62, 63
Malckmans
— Henrika, Henrichen, Henrigen [illegible]
Malcosijnt 168
Malecoodt
— Henr. 311
de **Man**
— Boudewijn 389

nsfeld
Ernestus, comes de 178
. **Maren**
Hendrik 97
Jan 97
Ursule 97
rienburg(h), Marienborg, Marienborch 11, 12, 133, 291, 424
Berend, Berent 14, 82
Hendrik 24
Hermina, Harmina 82
Otto 317
Willem, Wilhelm 14, 26
Zwanida 26
der **Mar(c)k**
Edzard 58
Johan 446
ı) **Marckel(l),** Markel(l), Marckels, Merckel 47, 74, 79, 185. 196, 449
Bernardus 73
Bartha, Bartgen 47, 73, 74, 80
Geeske(n) 73, 74
Hendri(c)k, Henrick, Henricus 73—75, 84, 238, 239
Henrica 73, 74
Jaspar, Jasper 73, 74, 281
Jan, Jo(h)an 48, 73—75, 84, 91
vrouw 274
weduwe van Henrick 238, 239
weduwe van Jan 91
Marsch 331
der **Marsch(e)**
Aleijda 367
Bitter 405
Jan 407
juffer Jan 405
seus, Marsewes, Mörseus, Morsaeus, Murseus, Murseo
Ever(hard)t 247, 425
J(oh)an 235, 236, 247, 425
tens(s), Martensz
Arent 291
Gerrit 354
Johan 364
Johanna 364
schops
Henrick 424
— Itgen 424
Mattham
— Adriaan 151
Matthijss(en), Matthijsen, Mathijs(s)en, Matthijs, Mathijs(s), Matthijess, Mathijess(en), Matthijsz(en), Mathissen, Matthisen, Mattijs(s)en, Matijssen, Mattijss, Matt(h)i(e)s(s)en, Mattheijs, Matthiss, Matthias 6, 11, 87, 102, 244
— Aaltje, Altien 235, 245
— Geertruid(a), Geertruijd, Geertruij(d)t, Geertrui(d)t, Gertruijdt, Gerdruidth, Ge(e)rtruijken, Geertien, 14, 37, 50, 110, 112—114, 117—119, 122, 133—134*a*, 234, 235, 245, 247, 248, 263, 418, 446, 447
— Geeske 50
— Herman, Hermen, Harmen, Harman 11, 49, 50, 102, 112, 113, 118, 147, 209, 212, 226, 234—239, 241, 245, 246, 248, 270, 271, 273, 398, 424, 425
— Hilleken 246
— Lou(w)isa, Louise, Lowijsa, Wijs(s)a, Wijs(s)e, Wijs(s)ken, Wijsien, Wies(s)ken 2, 37, 49, 51, 52, 102—104, 106, 107, 112, 113, 145, 234—236, 245, 247, 248, 262, 263, 414
— Matthij(e)s, Mathijs, Mat(t)his, Matthiis, Mattiss 209, 239, 246—249, 425
— Mechtelt 249
— vrouw 234, 250
— Wi(j)llem 234, 248
Maurits
— Peter 69
van **Meerlandt**
— Gerhard 436
Meijer
— Henrich alias Holtsager 195
Meyerheim
— Paul 385
Meijning
— Haeseken 223

(vhan) **Meng(h)ers**
— Eva 193
— vrouw 274
Mennin(c)k, Menn(in)ges
— Antoni 24
— Jan 26
— Wilhelma 79
Mens(s)en
— J(o)an 203—205, 279
Mensinck(s), Mensinges
— Hanss 429
— Hendrick 429
— Hendrickien 429
— Jasper 429
Mentinck, Mentinx
— Geertruid(a) 27, 400
— Lambert 27
Merrems
— Margareth 299
van **Mervel(d)t**
— Goddert 271
— Mechtelt(t) 271, 272
ter **Merven**
— Claes 265
Mesges
— Trijntijen 266
Metelen
— Aeltien 242
van der **Meulen**
— Anna 338
van **Meurs**
— mr. P. 432, 433
Michael 364
Michel
— Emile 11, 134*a*, 173, 414
Michiel 76
Mich(ij)els. Zie ook van **Niel**
— Aeltien 169
— Jan 265, 266
— Sweene 267
— Trijntien 266
— vrouw 264
(van) **Middachten**
— Catharina 113
— Everhardina Magdalena 167
van **Mierlo** 411, 433
— Adriaan, Adriaen, Adrianus 43[illegible] 436, 439
— Aletta 436
— Deliana, Dillina 436
— Gerhard 434, 436, 439
— Nicolaas, Nicolaes 434, 436
— Richerda 436
Mierinck
— Jan 125
Mirevelt
— M. 177
van **Minden.** Zie ook **Caspers**
— Casper 288, 291, 429
van **Mijnden**
— Johan 438
van den **Minnesten.** Zie ook **Jans[illegible]**
— Jan 277
— Merritien 275, 277
Mytens 178
Moda, Mode 407
— Anna Cornelia 91
— Cornelius 91
— Cornelia 91, 149
— Dederich Hanss 91
Moerbeeck, Moerbeecke(n), Moerbe[illegible]ke(n), Moerbeeken, Moerbecks
— Berndt 248
— Cornelijss 248
— Derick 247
— Wijsse, Wijsken, Wiesken 246, 24[illegible]
— Roleff 247
— vrouw 234
— Willem 247, 248
(van) **Moerker(c)ken,** Moerker(c)k(s) Moerkarken, Moorkercken 93, 9[illegible] 407, 408, 410, 412. Zie ook van **De[illegible]**
— Abraham 94, 95, 409
— Anneken 409
— Assuerus 409
— Catharina 94, 409
— Cornelis 95
— Eva 409
— Gerhard 94
— Gijsbert 409
— Hartoch, Hartog(h), Hertog, He[illegible]toch, Hertger(t) 14, 93—96, 40[illegible]

— Hawich 96
— Herman, Harmen, Harman 95, 96, 408, 409
— Isaac 94—96
— Jacob Corneliszoon 87, 93, 95, 408, 409
— J(oh)an 94, 95, 409
— Jan Corneliszoon 95
— Jan Gerritszoon 409
— Joost, Justinus 87, 93—95, 408, 409
— Maria 94, 95, 409
— Mathias 94
— Petronella 409
— Petronella Maria 95
— Philippus 95
— Sara 93—96, 409
— Sara Christina 409
Moes
— E. W. 2, 10, 12, 14, 152, 385, 428
Moesel
— Jan 129
Molckenbour
— Hendrick 64
Molemans
— Nieltien 169
Molhuijsen 426
— dr. Ph. C. 399
Moltke 388
Mommen
— Berent(gen), Bertien 364, 365
— J(oh)an 364
— vrouw van Johan 364
Montgomery. Zie **Pembroke**
Moonen
— Arnold(us) 12, 13, 78, 103, 205, 320—322, 324—326, 338
Mooreelse, Morellisen
— Paulus 175, 397
Morleth
— Elsken 9
van **Mowick**
— Winolt 364
Muijs
— Nicolaas 151
Muys van Holy 408
— Mettina 48
Mulert(s), Mulert(s)z, Mulart(s), Muijlart, 331
— Hendrik, Henric(h) 207, 219, 220
— Geertruijt 260, 261
— Wolf 220
Muller
— firma Frederik 387
— F. 58
— mr. S. 10, 295, 350, 358, 396
Mullers, Mulder(s)
— Aleida 283
— Anna 250
— Geertruijt 213, 282
— Herman Derckss 283
— Koert 283
Mulner
— Jan 366
Munnick, Munnich, Mon(n)inck 65
— Derick, Henrickus 59
— Jacobus 58, 59
— juffer 59
Munster
— bisschop van 417
van **Munster**
— Christina 425
— Mechteld Geertruid 80
— vrouw 184
Munter
— Hans 231
Muntz 85
— Balthazar 85
— Coenraedt 57
— Michiel Albert 85
— mevr. 406
Nachtglas, Nagtglas
— Geertrui(j)d, Geertruit 321, 333
— Jacob Pietersz 333
van **Naes**
— vrouw 240
Nagler 174—176, 292
v(h)an, ten, **Na(e)huiss,** Naehuijss, Ahuiss
— Fenna, F(f)enne(ke) 240, 253
— Reindt 273
Napels
— Eduard 347

Nassau
— Ernst Casimir, graaf van 354
— Jan de Oude „ „ 413
— Joan Maurits „ „ 418
— Willem Lodewijk „ „ 413
van **Ne(d)e**
— Wolter 187, 191
Netscher 328
— Casper 8, 9, 329
— Constantijn 328
de **Neufville**
— Pieter Leender(t) 35, 401
— Robbert 30
Neumans
— Trintgen 298
Nicias 371
van **Niel(l)**, Neel(l). Zie ook **Michels**
— Jan 267
— Lambert 266
— Matt(h)ijs 286, 288, 289
— Mechteltien 267
— Michell 267
— Sara 26
— Sibilla 286
— Trintijen 267
— Truicken 267
— weduwe van Michell 267
van **Niewkercken**, Nieukercke(n), Niekerken, Nijkercke(n), N(e)ijkerken 96, 330, 410. Zie ook **Hendricx**
— juffer 330
— Elisabet, Lijsbet 215, 290
— Henric 290
— Sibilla, Sibylla 94, 408
Nieuwlant, Nieulandt(s), Nieulants, Niulants, Niiulantz, Neijlants, Nijulants, Nielants, Nijlants, Niwlantz, Nieulandius
— Beu(c)kel, Bucoldus 50, 110
— Cornelis 110
— Judith 69
— Maria, Marie, Marije 50, 52, 53, 107, 108
Nilant(s), Nijlant(s), Nijlandt(s), Nijland, Nijlan(d)tt, Nijelandt 19, 125, 269, 288, 305, 413
— Ahasuerus, Assuerus 322, 323, 430
— Albert 134*a*
— Aleijda Anna 336
— Alida Lebuina 323
— Andreas, Andries 19, 24, 111
— Coenraad 26, 427
— Elisabeth 28
— Elisabeth Gerhardina 323
— Eva 27, 60, 62, 63
— Gerhard, Gerrit(h), Gerrijdtt 28, 253, 254, 336, 337
— Hendri(c)k, Hen(de)rick, 24, 25, 28, 62, 134*a*
— Jelli(j)s 26, 135, 308
— J(oh)an 62, 267
— Lubbert 206, 264—267
— Margaretha 28
— Maria 28
— Peter Coenraad 323
— Swaendje, Swaentien 134*a*, 136, 419
— Wendelia 134*a*
— Wilhelmina 134*a*
— vrouw 62
— vrouw van Lubbert 267
Noordijck
— Jan 91
ten **Nuijl**
— Geertruid 26
— Jacob 26
Nuis
— Henricus Jasparus 170
Ob(b)ekinck, Oppinck(s), Ubbekinck(s), Ubbekijnck, Uppinck 248. Zie ook **Volckers**
— Gertruit 249
— Gertruidt wed. van Volcker 249
— Jan 249, 425
— Judith 249
— Mechtelt, Mechdelt 246, 248
— Volcker, Folcker 249, 250, 425
— Wilhelm, Willem 249
Obreen 319, 361, 390, 396, 440
ten **Oever**
— Henrick 331
— Rudolphina 333
van **Offenbergh**
— Guillaume 301
Vorsterman van **Oyen**

A. A. 82, 83, 406
:) **Olario**
Gabriel 201
ı, von, **Oldeneel,** Oldennell, Oldeniel
Jan, Johann 226, 256
juffer 251
s
Jan 405
hoff, Olthof(f)s
Frerick 232
He(e)sken 212, 232
ı **Onna.** Zie van **Unna**
be(ec)ke(n)
Hillegonda 27
Mechteld 14
vrouw 267
ı **Oorschot** 104
ı **Oert**
Johannes 362
:thoorn
Wouter 388
ıtenderps
vrouw 233
ı **Ootmarsum,** Oetmarssum, Oet-
ıners(s)um, Oettmerssum, Otmarss,
Orttmerss
Beelken 424
Henrick 425
Simon 242, 245
ınje, Oranien
Frederik Hendrik prins van 58
Maurits prins van 362
Willem III prins van 15—21, 76—
78, 160, 325, 399, 422
Willem V prins van 1, 24, 396
den **Ort**
Derick 201
hman, Oirtman
Elsken, vrouw van Frantz 220
Frantz 220
rvielle
Jan François 29
ı **Osterwijck**
Jan 246
ɔp
Willem 222
merius
— Agnieta 203
— Johannes 203
Palthe
— G. J. 23, 24
de **Palts**
— Karel Lodewijk graaf van 178
— Ruprecht prins van 177
Pappelendam 388
tho, ten, **Pas**(s)
— Lubbert 246, 268
de **Pass,** Passen, Passaeus
— C(h)rispin(us) 175, 180
von **Patkull** tot Posendorff
— Ernst Gustaf 335
Pauli 356
paus **Paulus** V 440
Pauw
— Aerland 75
Pauwaert
— Gillis, Gilles 358
Pavau
— Franciscus 272
Pembroke
— Philippus Heribertus, comes de P.
et Montgomery 178
Peñaranda, Penarande 4, 5
Penninck(s)
— Hermen 194
— weduwe 312
Perenneau
— Abraham 382
Perzie
— koning van 179
Persoon 23
Peters(z), Peters(s)en, Pieters(s)
— Aeltgien 173
— Der(r)ick 240, 245
— Gerrit 225
— Hillechien 173
— Jan, Hans 255, 345
— Rokuss 444
Petrus
— Henricus 68
Peunis van Diest
— Cornelia 434, 435, 437
— Cornelis 435
— Johan 434, 435

— Jo(h)anna, Anna 434, 435, 436, 437
— Machtilda, Machteld 435
Peusken 243
Philips
— Griete 168
Pilkington 389
Pijls
— Maria 319
Pinet
— Simon 407
Pijpherincks, Pijpheringes 221
— Johanna 225
Pistorius
— Bernardus 250
Ploos van Amstel
— Gerhard 436
— Johanna 436
t(h)en **Poll**
— Gertruijdt vrouw van Peter 249
— Peter 249
— Swentgen 223
van de **Poll**
— mr. W. 10
Pompe van Meerdervoort
— Johan Diedrik 33
Pontanus
— Gerhardus 368
— Henrikus, Henricus 335
Pontius
— Paul 178
Pot(t), Podt, in den Pot
— Bern(h)ard 82, 83
— Elia Elisabeth 82
— Everhard 83
— Gerhart, Gerrit, Gerret (Gerretsen) 44, 82, 83, 406, 415
— Hen(d)ri(c)k, Henricus 43, 44, 81—83, 406
— Hermina Cornelia 406
— Rijkmanna Christina 82
— Susanna Margareta 82
Potgiether, Pottgiessers
— Albertt 193
— Anna 194
Pouwels
— Johan 168
Proeys van Folckenbergh
— Maria 437
van **Putten**
— P. 423
Quadacker(s), Quadacher(s), Quaadtacker(s), Quadachkers, Quaetacker 288
— Daem 134
— Freda, Vreda 442
— Gerritje 134
— Herman(nus) 134, 134*a*, 135
— Jo(h)anna, Janna 134*a*, 135
— Lambert 122, 124, 125, 134, 134*a* 442
Quei(j)sen
— Peter 211, 252, 281
Quinkhard
— J. M. 86
ten **Ra(e)de**
— J(o)an 72, 73
Raedtmakers
— vrouw 240
van **Raelte**
— Henric(k) 289, 312
van **Raesfelt**
— Christina 71
— Reinier 105
van **Ratingen**
— Diderick 436
Radzivil
— prins 384
van, de, **Re(e)de,** Rheede 436—438
— Gerhard, Gerardus 435
van **Rehmen**
— Diederick 258
Reij
— Vroutje 134
(van) **Reijdt,** Reidanus 181
— Bartha 100, 413
— Everhardus 413
Rei(j)gers, Reeigers, de Reiger
— Arndt 223
— Bernarda, Berendt, Berentken 37—39, 56, 88, 402
de **Reyn**
— Johan 397
Rei(j)ners
— Stijntgen 128

Reiner 104
mbrandt 390, 420
Renialme
Joh. 389
n) Renes(se), Rennes
Adriaan, Adriaen 168, 276
Jacob 349
Jan 276
Mechtelt 276
ı Rense
Lubbert 212
nswoude 438
rius, Reefss, Reef(f)sen
Jacobus 25, 259, 365, 367
Richardus, Rijck(e) 258, 259, 426
emink
Lijsbeth 332
ı Rhijn
Henr. 170
Rhode
Valentijn 365
ı)ombius, Roombius
Aleida Lebuina 282
Jo(h)annes 213, 263, 264, 281, 282
Lebuinus 282
Johanna Condewijns weduwe 263, 281, 282
bbius
C. 114
ch
Henry, earl of Holland 175, 179
Robert, earl of Warwick 178
ckman
Matthijs 431
n Riemsdijk
jhr. B. W. F. 10
jhr. mr. Th. H. F. 326, 399
etberg
mr. L. J. 10
mevr. de wed. mr. L. J. R. geb. Tieleman 10, 87, 102, 138, 139, 151, 414, 420
etbergen
Jan Harmen 130
etstap
J. B. 85, 344, 410—412

van Rijssen 240
— Agneta 74
— Anna 138*a*
— Derrick Petersz 240, 241, 245
— Eijlardt 225
— Evert 74
— Hendrik 187
van Rijten
— Gerritje 134, 134*a*
Roberts(s), Robers, Robertz 200, 421. Zie ook Arens, Buijrinck en Kocks
— Egberta, Egbertje(n), E(n)gbertgen, Egbertghen(n), Egbertken, Eg(h)bertien, Eghbertijen 112, 182, 183, 185, 187, 188, 191, 192
Robyns
— Joannes Paulus 351, 377
Roe(c)k, Roeckx, Roick(s), Roock 227, 247, 260
— Anna Hester 287
— Berent 233
— Derck 233
— Fenneken 183
— Ott(h)o 258—260
— Wijntgen, Wijnnolt 258
Roelin(c)k 83
— Herman J(o)an 157, 158, 406
— Maria 406
Roeloffs, Roel(o)fs, Roelofsen, Roelffs(en), Roeluf(f)s(s), Roeluffs(en), Rolefs, Roelef(f)s, Roelefsen, Roloffs(en), Roloffssz, Roleffs(z), Roleffsen, Rolofsd(ochte)r. Zie ook Jansen en Timmerman
— Alijdt 343
— Anna, Anneken 297, 299, 300, 302—306, 308, 310, 311, 364, 429
— Beeltijen 429
— Berent 429
— Christijna, Stijntien, Stijn(t)ijen, Stientijen, Stijna 443—445
— Floris 444
— Hendrick 290
— Henric(a), Heijnrickge 187, 190, 193
— Jacob, Jacop 429, 444
— Jan 423

— Merreijtijen 444
Roemer(s), Romer(s), Roëmer. Zie ook **Caspers**
— Abraham 287
— Caspar, Casp(a)er, Kasper 215, 287—292
— Derck 290
— Elisabet(h), Eliesabet, Elijsabeth, Lijsbet(h) 287—289
— Ge(e)rtruijt, Geertruijdt 291
— Hen(d)rick 287—290
— Herman 289—291
— Isaac 287
— Peter 290
— Sw(a)entgen 290
Roerinck(s), Roerijncks, Ruirinck(s), Ruijrinck(s), Rui(j)ringes, Ruirijnges,Ruerijnges, Ruerinck, Ruurinck, Ruirincx
— Bernard(us), Bernhardt, Berent, 212, 232, 233
— Egbert 232
— Hester 233
— Johan, Joannes 208, 211
— Jo(h)anna, IJohanna 208, 211, 212, 227, 231—232, 280
Roerkin(c)k, Ruijrkincks, Ruirkinck, Ruerkinck(x)
— Aeltgen 317
— Antonia, Teunisken, Thon(n)isken, Tönnisken 295, 316, 317
— Bernhardt, Ber(e)nt 266, 316, 317
— Roloff 317
Roeters
— Zwanida 27
van **Roijen**
— Nicolaes 359
Ro(o)ijer, Roeijer 323
— Elia 83
— Willem, Wilhe(l)m 59, 60, 64, 83
— Willemina 284
Roldanus
J(oost) H. 4, 13, 14, 103, 148, 149, 151
Rombouts. Zie de **Vries**
Romein 419
van **Ro(e)munde,** Romondt
— Aren(d)t 108, 183, 206, 207
— Johan, Jann 110
— Gerrit 110
— vrouw 183
Servaas van **Rooijen**
— A. J. 10
de **Roore**
— Jaques 32
Roos & Co. 135, 297, 329
Roothui(j)s, Roothu(i)sius
— Jo(h)annes 297, 298, 304, 308, 310
— Oda 205
— Samuel 431
— Thomas 205, 298
Roozeboom 327
— Brigitta 327
Rosenberg
— Adolf 173, 397, 398, 414
van **Rosweijde**
— Egbert 435
Rot(t)gers, Rottgherss
— Herman 207, 219, 222, 223
Rotterdam
— Maria 130
Rouse, Rouze, Ruijse 23, 185, 205, 412
— Everhard(t), Everardt 14, 27, 233, 238, 239
— Hendrica 27
— J(o)an 24, 281
— Lambert 403
— Lucretia 13
— Margaretha 233
— Willemken 14
Rub(b)ens
— P. P. 352, 361, 369, 370, 373, 374, 378, 380, 382, 383, 390, 393
Ruijsch
— H. 440
Ruysscher 388
Ruijsten
— Gerrit 359
Ruijter
— Jan 201
van **Rutenberg**
— Elsebeth 402
Ruttaen
— Abraham 237

ackville
– Edward, earl of Dorset 179
adeler.
– Gilles, Aegidius 175
an **Salck,** Zalk
– Gerbrecht 134
– Hen(d)rick Willemsen 128, 134
alvius Otho
– Marcus 178
an de(n) **Sande,** Zande 433
– Adriaen 439
– Frederick, Frederich 259, 260
– Jacob 439
– Johan 439, 440
– Michael, Mich(i)el 356, 357, 432, 434, 439, 440
– Peter 439
– Petronella 439
– Sara 439
von) **Sandrart**
– Joachim 174, 175, 368—370, 372—384, 393, 394
ran **Sant(h)en** 433
– Aletta, Alidt 434, 436, 439, 440
– Cecilia 436
– Daniel 436, 437, 440
– Di(de)r(i)ck 436, 440
– Johan(nes), Joannes 434, 436, 439, 440
– Joanna 436
– Peter, Petrus 434, 436, 437
– Richerda 436
Sartor
– Antonius 89
– Bernardus 89
Sassoduro. Zie **Hardenstein**
– Pellegrino 344
Schaap 54
Schaaps, Schaeffs
– Margrieta, Grietje Heijndricks 319
ran der **Scharm**
– Emphemia (Euphemia?) 436
Schele van Weleveld
– Rabo Herman 442
Schellinger(s) 420
– Cornelis 115, 140, 154—156, 160, 161, 420
– Gerhard, Gerrit, Gerrardt 115, 140, 154—156, 158, 160
– Hillegond, Hillagonda, Hillegont, Hillegunda 115, 116, 140, 141, 153—156, 160
– Hillegonda Louisa 159, 160, 421
– Sijbrand, Sijbrant 52, 116, 153—155, 159—161
Scheltus (van Kampferbeke) 96, 408, 409
Schepelers
– Aeltgen 234
de **Schepper**
– mevrouw de wed. mr. IJssel- 137, 138
– Sibrand 20
– weduwe van Sibrand 20
Scherff(s), Scherf, Scharff(s), Sc(h)arf 223, 261, 272, 285, 300
– Adriaan 287
– Der(c)k, Der(r)ick, Diderick, Theodoor, Theodorus 132, 143, 214, 219, 223, 229, 261, 263, 264, 285—287, 305, 307, 308
– Hendri(c)k, Henric(k), Henderick 120, 122, 126, 127, 132, 133, 214, 287
– Herman 219, 223
– Hesken 222
– Joan, Jo(h)annes 114, 120, 287
– Mechtelt 208
– Wendele 207, 208, 223
Schickhart, Schickaerts, Schikhart(s), Schickert
– Philips Herman 333
– Rodolfina, Ro(e)dolphina 333, 336
Schilder
– Jan Petersen 255
Schilters
– Anna 97
Schijmmelpenniges
– Beijlija 363
Schoe(n)maker, Schoenmaecker, Schomacher
– Henrick, Henrich 315, 316
– Jan 315
– Jorgen 109

— Waluwijn 315
Scholier(s), Scholijer, Scholeer 194 342
— Aaltje, A(e)ltien 222, 285, 286
— Catharina 222
— David 222
— Peter 222, 248, 254, 285
Schoock
— Henrick 359
Scholten, Schulten. Zie ook **Eck**
— C. W. R. 297
— Ernst 39
— Gerard 39
Schorel 389
Schotsman
— David(t) 358, 362
— Sander 358, 362
Schott
— Henrick 260
Schottinck, Schoetijnck, Schoet(t)ing, Schatinck
— Claes(s), Clas, 50, 109
— Jan 109
— Willem 109
Schouten 134*a*, 388
(van) **Schrie(c)k,** Schreeck 345
— Jan 24, 27, 300, 301
Schro(e)der(s)
— Geertgen vrouw van Gerriet 218
— Gerriet 218
— Hermanne 242
— Mechtelt 218
van **Schuijlenburch,** Schui(j)lenburg
— A. 327
— Johan 30
— Willem 327
Schui(j)rman(s)
— Aaltje 138*a*
— Gerrit 163
Schulting 130
Schunck
— Johan 299
Schutte(n)
— Henrick 206
— Johan 246
— vrouw 234
Scriverius
— Petrus 385
Zebinden 160
— L. F. 104, 105, 138, 158—160
van **Selmach**
— Henrick 247
Seth
— Bart(h)a 445
— Jasper 445
Sichterman(s), Sijchterman
— Elsabe, Elsebe 165, 286
— Hendrik 286
— Jo(h)annes 129, 286
Sijbeli
— Dorothé 155
— mademoiselle 155
Sijdervelt
— Antonij 35
Sijlvanus. Zie ook Wolter **Wolters**
— Gualtherus 184, 205, 314
Sijlvius
— Herman 139, 143
Sinsinx
— Alijda 367
Six
— jhr. dr. J. 426
— Willem 30
Six van Oterleek 408
Slechter
— Arendt 343
Slichtenbre(e), Slijchtebree, Slechterbre(e)
— G 114
— Gerrit, Garrijt 291
— Gerharda Catharina 114
— Jan 291
— Margrieta 406
van **Slingelandt**
— G. 400
Sliters
— Evertt 303
Sloot
— Herman Joan 143
Slui(j)sken, Sluijskes 264, 426
— Paul(us) 210, 261—264, 280
Smee(c)ks, Smeek
— H(enrick) 102, 139, 409
Smijter
— Hendrick 67

Smitten 288
z
Thomas 47
elius
Sibilla 137
Sneeck
Berendt Lambertzen 302
lemans
Cornelis 218
an 218
s
Margareta 89
ler
Hen(de)rick, Hendrijck 212, 221, 234
ck
acoba 437
aert
acomina 437
er(s)
Eduardus 169
Solen
ohan 59

Henrick 247, 248

Hans Henrix 68
erch, Soltberg(hs), ijn den Solarch 276
eltien 276
Derck 275
Geertijen 275
Gerreijt 275
Henrick 276
oannes 276
enneken 276
Mechtelt 275, 276
tientien 276
rouw 275
erhuis
eltgen 89
Sonsbeke
lbert 423
errit 423
Sorgen
atharina 451
j

— Adriana 323, 430
— Al(e)ida, Aleijda 322, 323, 326
— Anna Machtelt, Magteld, Mechtelt, Megteld 322, 323, 430
— Coenradine, Conradina Helena 322, 323
— Elisabeth Lebuina 322
— Geertrui(j)t 322, 323
— Henrick 322
— Hendrik Jan 323
— Jo(h)anna Maria 322, 323
— Piet(er), Peter, Petrus 297, 321—324, 334, 337
— Peter Andries 323
— Petronella 323
Spagnolet 382
Spanje, Spanien
— koning van 4, 5, 384, 449
Speldemakers
— Jannetje 332
Spiegel
— Fenna 25
— Rutger 25
t(h)er **Spil,** Spill(e)
— Hendri(c)k, Henrick, Henrich 190, 232, 280
— Johan 233
Splinters
— Aeltijen, Altgen 224
(van, ten) **Spoel(de)**, Spuelde 421, 422
— Elisabeth 207, 421
Stachouwer
— Hubert 75
Stackebrant
— Arent 229
Staelbijter
— Sophia 75
ten **Stal,** Stall(e)
— Algen 259
— Gerri(j)t 307, 310, 311
— Otto, Otte 240, 242
Stalpart
— Daniel 99
— Jacob 99, 100
Stalpart van der Wiele
— Eva 100
— Jan 100

— Maria 100
Stam
— Gerhard, Gerrit 164, 286
— Hendrick 286
Stanley 75, 254
van der **Stappe**
— Cathaline, Katelijne 249
— Gerrit 249
— Judith 249
Steck
— Alijth 219
Stedemei(j)er
— Bern(h)ardus 258, 259
(van) **Steenbach,** Steijnbach, Stienbach
— Frans 365
— Jacob(us) 365
(van) **Steenbergen,** Steenbargen, Stienbergen, Steenbarch, Steinberch, Stienbergh, Steenbergh, Steinbergh, Steenberch 130, 433
— Aletta 438
— Anna 436, 438
— Ant(h)oni, Antonij 27, 74
— Balthasar 438
— Bartha 438
— Casper 438
— Cornelis 434, 436, 438
— Diederik, Diderick 434—436, 438, 440
— Elias 438
— Geertruijd, Geertruijt 130, 399
— Henrick 129
— Johan 129, 436
— J(oh)an Beltsni(e)der, Beeldsnijder anders- 129, 130
— juffer 193
— M. 129
— R. 135
— Rudolf, Roelof, Roloff 24, 280, 399
— Sara Maria 438
— Wijer 129
— Wilhelm 436
— Wijna 130
van **Steenwij(c)k,** Steinwick
— Coenraedt Coenersen 365
— Henrick 171
— Jan 407
— Siger 343. Zie ter **Steghe**
ter **Stege(n),** Steghe, Stiege
— Anna 431
— Anna vrouw van Gheert 431
— Arndt (van Suchtelen) 79
— Baldewijn 437
— Gerard (van Suchtelen) 79
— G(h)eert 431
— Zeger, Zijger 342, 431. Zie ook Siger van **Steinwick** 343
van der **Steg(h)en**
— Jan 444
— Swaentien, Sweenijen 444
Stegeman 227
— Johan 423
van (den) **Stei(j)n,** Stien 289
— Gerrijt 330
— Heiltgen 330
— Michiel 290, 330
— Swaentgen 330
— Wibrant 330
Stevens
— Evert 127
Sternberg
— graaf 179
Stewart
— James, duke of Lenox 177
Sticke, Stikke 73, 11, 345
— Adriaen 317
— Diederick 448
— J(oh)an, Hans 24, 25
— Jorrian 25
Stien
— J(oh)an 301, 314
Stoffers
— Henrick 252
Stolte
— Warner 227
Stoltinck
— weduwe 312
Storck
— Rewert 54
— Wolter 54
van der **Streng** 369
Strikers
— Bartha 330

kel(s), Strokkel, Strockell, Ströc-
el, Stroeckels 256—258
(e)ltgen, Altijen 266
erent 256
ssuerus 26, 28, 125, 428
arbara 13, 336
gbertt 256
lisabeth 26, 134*a*, 336, 427, 428
an, Jo(h)an 24, 133, 257, 258,
66, 267, 312
ruicken 256
Varner, Werner 185, 209, 212,
56—258, 260, 262, 273
Volter 256
Suchtelen, Zuchtelen, Sugtelen
37, 269, 270, 300, 305
braham 26, 47, 48, 74, 80, 84,
37—138*a*, 236
braham Jan 86
braham Peter 86
gnes, Agneta 80, 82
leida 137, 138*a*
lexander 85
nna Aleida 80, 85
rend, Arent, Arndt, Arnold(us)
7, 73, 74, 80, 84—86
rndt ter Stegen 79
rnolda Barta 85, 86
Bartha 85
Jasper 85
Clara Mettina 48
Cornelia 46, 47, 80, 84
Eijlardt, Eijlert, 127, 305
François 48
Gerhard(t), Gerard, Gerrijdt, Ger-
it(h) 43, 47, 79, 80, 84—86,
37, 195, 402, 405, 415
Gerard ter Stiege 79
Gerhard Gijsbert Joan 136, 137,
38*a*
Henrick 405
Hen(d)rika, Henrica, (Hen)rijcka
3—45, 78, 80, 81
Hermanna 80
an, Johan(nes), Joan(nes) 24, 46,
4, 79, 80, 84, 138*a*, 419
o(h)anna, Anna 26, 84, 86
— Lebuinus 79
— Maria, Merritgen 79, 85
— Vreda 74, 84
— Willem 84
— Willem Herman 86
van **Suchtelen** van de Haere
— jhr. A. H. P. C. 137
Suermondt 12
Suyderhoeff
— Jonas 449
van **Zuijlen** van Nijevelt
— Ida 355
Swaeffkens, Zwaef(f)ken(s), Sweefke
225, 363
— Gerrit(t), Geert 193, 219, 224
— Geertruida, Gertruidt 363
Swalmius
— Adriaan 32
Swam
— Margaretha 85
Sweden
— koning van 450
Sweerss, Swijrss
— Henrick 288, 289
Sweertfeger
— Herman 191
van **Zwieten** 31
Tacke(n)
— Gezina 25
— Jan 25
Tadema
— mr. R. W. 228
Talleyrand 77
Tamminga
— Anna 328
Tegeder
— Johan 253
Telcoorn
— Henrick 275—277
Telleman(s), Thijlman(s)
— Bernhardt, Berent 260, 261
— Sijbilla 260, 261
Temminck
— Jan 268
Tengbergen
— Elisabeth, wed. van Geurt 60
— Geurt, Gaert 40, 60, 61, 63

Tengenagel 274
Terbrugghe(n), Terbrugge. Zie ter **Bruggen**
Terborch, Terborg(h), Terburg(h). Zie ter **Borch.**
Terstege. Zie ter **Stege**
Terwelborch, Terwelbarghs, Terwelburgh. Zie ter **Welberch**
Testas
— Pieter 33
Teuwess, Theuwss
— Willem 267
van **Teijlingen,** Telingh
— Alida, Aaltje, Aeltgen 413, 414
— Laurens 99, 100, 414
Thomassen
— Maess 63
Thomassen a Thuessink van der Hoop
— douair. 428
Thonissen, Thoenis
— Arent 128
— Frans 257
— Margareta, Grietgen 273, 274
Tijchelers
— Anna, Anneken Henricks 187, 189, 190
— Marie 190
Tichler
— Gerhard 170
— Jacob 28
— Johan Willem 340
— Margaretha 27
— Petrus 340
— Rutger 24
— Ulrich 312
Tijdeman
— Ger(h)ard, Gerrit 102, 104, 139
— Jan Gerritsz 117
ten **Tije**
— Trijntien 242
Tijl
J. J. 62, 400
Tyssen 447
Timmerman. Zie ook **Jansen** en **Roelofsen.**
— Egbert 279
— Roleff 429
Titian 178
Tjalcks
— Joost 68, 69
To(e)lincks, Thoeling(s), Thoelin[g] Tholings, Theulinck
— Albert 347
— Anna 347
— Catharina 347
— Margaretha, Grietgen 346, 347
— Merritien 347
— Reijner 346
Tolling
— Aegidius Laurens 36
van **Tongeren**
— Johan 29, 66, 98
Tonneman
— Jeronimus 33
Touw
— Jacob 385
Tou(we)sleger
— Arndt 223
— Johan 364
Traessen
— Everhardt 221
Trent(en), Drenten, Trijndenn
— Lub(b)ert 241, 278
— Cathrijna, Trijne 241
Treurniet, Truerniet, Trui(j)rnie[t] Truirniets 67, 68, 70, 110
— Anneghen 70
— Arent 405
— Berend, Berent 70, 404
— Claes 68—70
— Eva vrouw van **Matthijs** 67, 6[8]
— Grietien 70
— Henri(c)k, Henrijck, Henrich 6[8]—70, 405
— Jan 70, 404, 405
— Mat(t)hijs, Thijs 67—70
— Rochus, Rogus 68, 69
— Simon, Sijmen 70
— Willem 404
van **Trijest**
— Petronella 435
Tulleken, Tollekens, Tolliken 8, [9] 184, 185, 205
— Arnold, Arnt 8, 9, 184

.. M. 336
illeken 9, 184, 205
enneken 185
ouise Christina 20
rouw 184
Villem 9
ks
Iilleken 205
Twenhuijsen, Twe(e)nhuisen
manuel 60
Iendrick 108
Vilhelm 347
kel 331
inga **Uitterdijk**
ır. J. 10, 343, 414
Uffenbach 136
broek 331
h
ohanna Dorothea Frederica 134*a*
grove
leijda Maria 138*a*
atharina Judith 137—138*a*
ohan 137
Vilhelm 137—138*a*, 419
Unna, Onna
Ians 222
Ierman (*fem.*) 222
rouw (?) 247
n
melia 338
Utrecht
Elisatbeth 94
Zie **F**
der **Waeijen** 408
gnes Johanna Petronella 95, 96, 08
Walbeke, Walbeecke(n)
gnieta, Angneta 212, 233
ohan 219
er
. G. 326, 329, 399
ole
Iorace 174—180
aven
I. P. D. 339
Warenshof, Werrenshof
lbert 27
— Berent 27
(van) **Warmeloe,** Wermelo 403
— Gerrit 165
van **Warmenhuijsen**
— douairière 30, 327
Wassenaar Obdam
— graaf van 33
Weber 14
Wedaeus, Wed(d)eus
— Gerhard, Gerrit 27, 123, 138*a*
— Herman 138, 138*a*
— Maria 80, 84, 138*a*
Wedda 331
van **We(e)de** 433
— Aletta 438
— Cecilia 438
— Everhard(us), Evert, Everardus 434, 437, 438, 440
— Johan 437
— Maria 438
— Willem, Wilhelm(us), Gulielmus 434, 437, 440
— Richerda 438
van **Weese**
— Marcus 248
Wegewaert(s)
— IJdeken 444
— Kiliaen 27, 399, 400
— Mechteld 400
van der **Weijde**
— Goddert 255
Weimar
— A. 447
Weijninck
— Goddert 72
t(h)er, van, **Welberch,** Welberg, Wellenbergers, Welbergen, Wellenberghs, Welbarch, Welborch 18
— Aleida 332
— Cat(h)arina, Catrijna 120, 287
— Egbert, Echbert 332
— Egbarta 136
— Elisabeth 287
— Fenna, Fenne, F(f)enneken, Fenheken. Zie ook **Cocks** 186—189, 191—196
— Henric(k), Hendri(je)k 284, 331, 332

— Helena 332
— Jan 120, 287
— vrouw 449
Welincks
— Jacomina 409
Wenssinck
— Arrtus 242
— Berendt Goessens 242
— Elijsabet 242
— Goessen 242
— Maria 242
— Trijntien 242
— Zara 242
van **Werckhoven**
— Arent 262
van der **Werf(f)**, Warf(f) 158
— A. 370, 375, 377
— Evert Tijmenss 405
— Evertjen 405
— Gezina, Ge(e)sina, 90, 158, 216, 217, 293, 295, 334, 423
— Hendricus 216
— Jan 51, 90, 158, 159
— Mergrieta 407
— weduwe 159
Werninck
— Berent 313
van **Wes(s)eke**, Wesecke, Wesicke 247
— Anna 25
— Bernard 226
— Gaert 368
van **Wes(s)el**, Wesell
— Evert 241, 244, 245
— Peter 241
Wesselhoeft 14
ter **Westen**
— Pieter 28
van **Westerholt**
— Conradt 229
Westerhuijss
— Peter 243
Wetten 181
Wijbrants
— Fenneken 343
Wicherlinck
— Adolf(f) 157, 158
Wijchman(s) 417
— Arent 345
— Hen(d)rick 164—167
van **Wijck**
— Andreas 437
van der **Wij(c)k** 85
— Derk, Dirk 47, 85
— Johannes 85
van **Wijckersloot(h)**
— Henrick 359
— Sophia 359
Wierman 34
Wilberts
— Jennichjen 65
de **Wi(j)lde**
— Aleida, Aaltien, Aelti(j)en, Aeltg[illegible] 119, 120
— Adriaen 120
— Andries 120
— Joan(nes), Johan 120, 130, 135, 41[illegible]
Wildeman
— M. G, 399
van **Wijlick**
— Jan Gosens 445
Willems(en)
— Daniel 312
— Elsgen 429
— Evert 429
— Hen(d)rick 128, 134, 165. Zie ook van **Salck**
— Lambert 129, 134
— Thoenissken 127
— Wendel 425
Willers
— Adam 439
van der **Willigen**
— A. Pzn 320
van **Wilpe**
— Bernardus 114
van **Wils(s)um,** van Wilssem 331
— Aaltje, Aeltien 297, 330, 331
— Anna 283
— Frans 331
— Grietien 331
— Hendrik, Henric 331, 367
— Lumme 331
(van) **Wijnbergen** 331
— Anna 349

- Arendt 365
- Golda, Golde 349
- Jan 349
n **Winckel**
- Rutger 313
ijndels
- J. W. 10
inkler 385
inssem 196
ijnssen
- Hen. 242
intghens, Wijntg(h)ens, Wijntgi(j)s, Wijntges, Wijntjes 6, 98
- Balthasar, Balthazar 100, 244, 413, 414
- Caspar 100
- Christina 100
- Fre(de)rick 191, 192
- Hen(d)rick 99, 100, 413
- J(oh)an 98—100, 237, 239, 413
- Lancelot 99
- Wessel 19
- Wijnne 99, 100
irtz 134*a*
issinck
— Harmen 250
e **Wit**
— Frid. 179
Witten 367
Woermann
— Karl 384
Woestinges
— Trientien 278
Wolberts, Wolbertz
— Herman 170, 331
Wolffraedt, Wulffraeths
— Abraham 312
— Hermanna 426
Wolf(f)sen, Wolf(f)s, Wolfze(n), Wolfsens, Wolffzen, Wulfsen, Wulffs, Wolfius, Wolphius 297, 320—322, 336, 344, 367
— Agnes 343
— *De schilderes Aleida, Al(e)ijda, Aleide* 147, 297, 320—329, 334, 337, 342, 432
— Aelida, Aeltien, Altjen 343, 344
— Anna, Anne(gje) 321, 331, 332, 335, 344
— Anna Elisabeth 339
— Antonia Emilia 337, 338
— Coenraad, Coenraat, Co(e)nraet, Coenraed, Coenradt, Conraadt, Conradus, 321, 331, 334, 336, 338, 339, 342, 430, 432
— Dirk 338
— Everhard 330
— Frederik, Fredericus, Arnold(us) 338—340
— Frederica Arnolda 336, 338
— Gerard, Gherhart 321, 335
— Gerrit David 341
— Gerhard Johan Hendrik 340
— Gesina 336, 338
— Gesina Lubbuina 336
— Goris 335, 343, 432
— Helena 335
— Helena, Helene, Gesina, Gezine 335
— Hend(e)ri(c)k, Henri(c)k, Henric(us), Henrijck 147, 297, 298, 320—322, 330—335, 337, 340, 342—344, 431, 432
— Hendrina Aleida 338
— Hermen 343
— Hijlleken vrouw van Johan 343
— Ida, Ide 342, 343, 431
— Jacoba 340
— Jacomina 339
— J(o)an, Johan(nes) 324, 330, 333, 334, 337, 338, 342, 343, 431
— Johanna Helena 336, 337
— Johanna Lebuina 321, 335, 337
— Johanna Sabina 337
— Judith 330
— Machtelt 321
— Maria 321, 330, 333, 335
— Maria Elisabeth 340
— Maria Mechteld 335
— Petrus 339, 341
— Philip 338
— Rickman(nus), Ri(j)cmannus, Rijkman(us), Rijckman(us) 217, 297, 329—333, 336, 338, 339. 341, 342, 344, 431, 432

— Rijkman Jacob 340
— Roselina 340
— Steven, Stephen, Stephanus 335, 342, 343, 432
— Truijde 343
— weduwe van Wijbrandt 343
— Wi(j)bran(d)t 330, 343
Wolters(s), Woltersen, Woltersz
— Agnet 201
— Aleijdt 346
— Gerrijt 201
— Henr. 170
— Swijr 273, 274
— Wolter (Zie **Sijlvanus**) 184, 202, 205, 314
van **Wormsker(e)ken,** Wormmskerken, Warmskercken
— Jacob(us) 240, 242—244
— Herman 243
— Merritgen 243
— Truijken 243
van **Wouw**
— Barbara 436
— Cornelis 436
— Willem 34
de **Wre(e)de,** Vrede, tot Froemsk
— Cat(ha)rina 206, 422
— Elsebe 421
— Gerrijdt 422
— Johan 422
— Melchior 56, 206, 207, 421
Wunderi(n)ck
— Aleida 26
— Grietgen vrouw van Herman
— Herman 302
Xaveri
— R. 179
IJ. Zie **I**
IJver 441
Z. Zie **S**

NAAMREGISTER VAN LANDEN, STEDEN, STRATEN, HUIZEN ENZ.

---

rdenborgh 40
ues 366
en
Schilderij 12
kmaar, Alckmaer 233
Schilderijen 36
st 272
aboina
Kasteel Victoria 65
aersfoort, Amersfor(d)t 63, 426
Schilderij 428
asterdam, Amstelredam 10, 15, 52, 57, 58, 75, 109, 120, 130, 131, 148, 152, 160, 161, 179, 180, 230, 237, 242, 249, 256, 295—297, 310, 313, 316, 319, 328—330, 337, 352, 355, 357—359, 362, 391, 399, 410, 430, 436, 451
Coll. der Admiraliteit 43
O. Z. Huiszittenhuis, Breestraat 296, 426, 427
O. I. Compagnie ter Kamer 48
Kloveniersgracht 319
Koningsgracht 320
Rasphuis 86
Rijksmuseum 3, 7, 144, 163, 178, 296, 396, 399, 416, 426—428, 443, 447
Schilderijen 29—36, 58, 296, 297, 328, 329, 382, 384, 385, 387—390, 396, 401, 416, 426—428, 441, 443, 446, 447, 449
— Weeshuis de Oranje-Appel 86
— Werkhuis 86
Antwerpen 10, 49
— De Gulden Bijbel 351, 377
— Lombaerde-Vest 351, 377
— St Jacobskerk 97
— O. L. V.kerk 97
— St Walburgiskerk 97
A(e)rnhem, Arnheim 10, 49, 63, 138, 174—176, 180—182, 184, 185, 207, 229, 259, 328, 397, 432
— De Broerenkercke 142
— Schilderijen 328
Augsburg
— Schilderij 390
Barneveld 221
Batavia 60
Bav(ière) 411
Bazel 134*a*
Beile(n) 129
Bennebroek 327
Bergen in Noerwegen 257
Berkmede 330
Berli(j)n
— Schilderijen 12, 385, 390, 420, 428
Blanckenham 218
Blockhorstercamp 168
Boeckholt 65
Bor(c)ken 211, 279
Borne 10, 56

Borkuloe, Borckeloe, Borkulhoe 220, 424
Braband
— Hof van 320, 332
Brackell 349
Bremen 259
Breskes, Bresques 317, 448, 449
Breslau
— Schilderij 428
de **Brinck** 283
Brixcamp 233
Bu(u)ren, Bui(j)ren, Bueren 10, 41, 42, 46—48, 65, 70, 72, 73, 396, 397
Kaap de Goede Hoop 95
Kalcker 424
Californië 96
Cambresis 412
Campen, Kampen 10, 19, 25, 27, 40, 54, 56, 67, 98, 99, 130, 214, 252, 253, 256,331, 335, 367, 391, 399, 400, 414, 428
— Clarissenklooster 367
— Latijnsche school 343
— Nieuwe Toren 400
— Schilderij 428
— Toren der Bovenkerk 400
Cassel
— Galerie 384
Keding(h)en 164—167
Keulen, Köln, Cöl(l)n, Colln, 10, 56, 57, 231, 295, 297—300, 384
— Bottermarckt 57
— De Croenen Bursse 231
— Schilderij 384
Kleibrinck 69
Cockange(n) 216, 217
Fenneken Cocx camp 124
„ **Cock's hofstede** 200
Coesfelt 316
Kolderveen 333
Colm(en)schate, Colmeschat(t)e(n), Colmeschaet(e), Kolm(en)schate 44, 74, 80, 167, 214, 218, 226, 232, 260, 261, 263, 265, 272, 281
Copenhagen, Kopenhagen 257
— Schilderijen 388
Cotenschans 69
Cranenkamp, Kranenhamp 226, 2[...] 281, 282, 341
Krijtenborch 340
Cuijnder 218
Curaçao 159, 161
Dalfsen 58
Delden 367
Delft 87, 93, 327, 408
— Schilderijen 33, 36, 385, 38[...]
Deventer passim
— Achtencamer 124, 239
— St. Anthonis Gilde 249
— De 12 Apostelen 254, 285
— Armekinderhuis 117, 142
— 5 Armenhuijskens 270
— Athenaeum 442
— Athenaeum-Bibliotheek 351
— Asse(n)straat, Assenstraet, [...]schenstraat, Asschenstraete, [...]senstrat(h)e 82, 109, 110, 120, [...] 201—203, 209, 219, 229, [...] 236, 240, 241, 247, 259, [...] 272, 288, 290, 313, 445
— Korte Assenstraat 314
— Augustinus Armenhuijsken 27[...]
— Bag(h)ijne(n)straet, Baginestra[...] 183, 287, 293, 295
— Bergevaerssocieteit 292
— Bergkerk 312
— De Berchkerckhof 443
— Bergstraat, Bergstraet, Berchstra[...] 127, 165, 230, 268, 280
— De Bijbel 20
— Bisschopstraat (Lange- of Groot[...] en Korte-), Bis(s)chopstraet, B[...]schopstrat(h)e, Bisschopsstrae[...] Bisschopstra(e)te, Bissc(h)opstra[...]t(e), Bischopsstraet, Bischobstr[...]t(h)e, Bisschobstr. 43, 50, 7[...] 75, 79, 113, 114, 118—121, 1[...] 125, 128, 143, 163, 194, 211, 2[...] 227, 241, 249, 267, 279, 2[...] 293, 300, 303, 305, 309, 3[...] 347, 365
— Ter Borch's huis, van Herm[...] 76, van Gerhard 113
— Botermarkt 226

le Brabantse, Braband(t)sche, Bra-›antze Wagen 128, 186, 191, 194, .96
De Brin(c)k, Brijnck 42—44, 52, '1, 73—76, 82, 84, 119, 120, .32, 164, 165, 167, 193, 206, 214, 222—225, 230, 249, 253, 254, 273, 285, 298, 299, 302, 306, 309, 445
De Brinkpoort, die Brinckpoorte 318, 443
De Brunenbergh 21
In den Buijr 289
Buisken Clooster 114
Buitensocieteit „de Hereeniging" 200
Keijsersplas 270
Gro(o)te Kerkhof, Kerchof, Kerckhof(f) 191, 208, 213—215, 232, 287
De Ketell 302
De Koln, den Coelenn 219, 253
Dappershuis 76
De Doodt 200
Duijnpoorte, Duijnpoerte 186, 191
IJn den Dulck, in den Dulcken 266
St. Elisabeth(en), Elizabeth, Lijsbeth Gasthuis 114, 117, 242, 292, 303
Engestraat, Engestraet 111, 185, 272, 290, 365, 366, 443
Dat Fleijsshuiss 239
Vleeschhouwerssteege, Vleijsshouwersstrate 236, 287
De Fonteijne 318
Die Voerst, Voorster Gasthuis, Catal. daarvan, 62, 218, 224, 249, 262, 404
Fransche kerk 80, 339
Fransoische schoell 314
Goltstraat 62, 247
Op den Gra(e)ven, op ten Graven 130, 214, 240—242
Groote of H. Geest Gasthuis, Catal. daarvan, 62, 171, 218
Domus magistri Gerardi Magni 363
Haegenstegele 270
Die Halve Stegele 191
— Het Hogehuiss, Hoegehuis 224, 225
— In 't Hoff, 't Hof van Colmenschate 209, 210, 226
— Hof over den IJssel 118, 119, 168
— Hofstraat, Hofstraet, Hof(f)strate, Hoffstrathe 168, 185, 210, 256, 260, 265
— Die Hoffstede 220
— Hui(j)sarmen 128, 144, 168, 242, 262, 270, 292, 303
— Lammen Clooster 113
— De Latijnsche school 205, 232, 314
— St. Lebuinuskerk, Scti Lebuini ofte Grotekercke, Sint Lebuinenkercke 19 (snijwerk aan het orgel), 76, 78, 82, 84, 91, 113, 268, 284, 312, 314, 317, 366, 418, 446
— Die Gulden Leeuw 166
— Manhuijs 303
— Mariakerk; lacunes in de registers dezer kerk 193, 267
— Menstraet 218, 366
— De Moriaan, den Moriaen 168, 169
— Die Munthe 67
— Muntgebouw 285
— Niestraet, Nijestraet, Nieustraat 120, 278
— Aen d' Nieuwe Marckt, an de Nieumerckt, aen de Nieuwemert, aen den Nieuwen Mark, aen 't Nieuwe Merckt, aent' Nieuwmerckt, aent Nieuwe Merkt 46, 74, 84, 119, 120, 291, 311
— Noordenbergpoort 128, 281
— De Noordenbergstraat, Nor(n)bergherstraet 77, 127, 190, 210, 239, 241
— Den Olden St. Oluff 292
— De Olijmoele 118
— Overstraat, Overstraet, Overstrate, Averstraet, Averstrat(h)e, Oeverstraet, Oeverstrate, Oeverstraitte (Kleine en Groote) 50, 61, 67, 68, 110, 118, 194, 209, 210, 218, 235, 236, 239, 243, 246, 247, 299, 300, 305, 308, 312, 316—318, 332, 444

— Het Papenklooster, Papencloester, Pa(e)penclooster 209, 210, 215, 226, 292
— Papenstraet 260, 264, 275, 294
— De Pinninckshoek 225
— Het Pinninckshuis 225
— Polstraat, Polstraet, Polstrate 23, 61, 191, 196, 261, 290, 444, 445, 448
— Pon(t)stegel, Ponttstegele 211, 278, 279
— Aen den Poot, op den Poot 20, 313, 315, 316, 318, 451
— De Prins 279
— Raethuiss 268, raadzaal, perck ofte raedtcamer 16—22, groote zaal 22—24, wethouderskamer, commissiekamer 23, beeldhouwwerk der secretarie en burgemeesterskamer 19
— Binnen Raampoort 285
— Ravelijn voer die Brinckpoorte 69
— Het Regenvercken 219, 229, 253
— Retrenchement voor die Brugge 69
— Rickmanstraet, Rijckmoedesstraat 62, 218
— Den Roden Haenen 225
— Dat Ro(e)de Meer, Rode Mehr 222, 223
— Roggestraat, Roggenstra(e)te 224, 225, 246, 249
— De Rose 254
— De Rossmoele 128
— Het Sacramentshuis 270
— Sandrasteeg 292
— 2 Scherffs Armenhuijsekens 270
— Schilderijen en prenten 16—24, 62, 77, 81, 134*a*—138*a*, 199, 275, 284, 285, 297, 345, 349—354, 371, 373, 374, 382—384, 388, 391, 395, 399, 405, 419, 427, 428, 441—443, 446, 447, 449—451
— De Smeestraet 278
— Het Spiegel(l) 223, 230
— Spikerboorstege 75
— Het Spinhuijs 280
— De Stadtmunte 289
— 't Suijckerhui(j)s 313, 315, 318
— Den Swart(t)en Aren(d)t 219,
— Het Timmerhuijs 128
— De Twerenmoole 318
— Die drie Uranienappelen 347
— Het Wapen van Essen 113
— Waterstraat 168, 169, 190, 303,
— Het Weeshuis, Wesenhuis 117,
— Wesekaemer 230
— Den Wilde(n)man, Wijldeman 254
— Het Wijnhuis 22
— De Witte Wanne 230
— Den Wulff 193, 225
Diepenveen 80, 82, 136, 293, 340,
— Het convent, cloester ten Diepvenne 43, 226, 233
Diest 435
Dijckvelt 437
Dordrecht
— Schilderijen 30, 401
Doessborgh 202
Drenthe 408, 419
Dublin
— Schilderij 451
Duinkerken 397
Duisburg 138
Edam 255
Elburg 28, 423
Emden 319, 320
Emmerick, Embrick 213, 281, 282,
Engeland 397
Enkhuizen, Enchuijsen 51
Enschede 85, 367
Va(es)sen 129, 261
Veluwe(n), Velouwen 220, 221, 279
Venetie 355
Vesen
— Schanse to 69
Victoria (kasteel) 65
Finspong
— Schilderijen 386, 387
Flaanderen 335
Vogeleiland 159
Vollenhove 25, 330, 332, 343
Voorschoten 94
Voorst, Voirst 123, 133, 214, 220

ylamaborg
Schilderij 428
neker 280
nkrijk 384
den 272
esewijck 167
esland
Krijgsgerecht van 441
emsberch 206
Vulinck 226
der(land), Gelre, Gueldre 79, 123, 259, 411
De Geldersche Graafschap 417
sgow
Schilderij 428
ha
Schilderij 385
ive, de Graeff 325, 450
Gravenhage, Sgrevenhaegen, den Hag(h)e, Haga, den Haag 2, 10, 14, 15, 28, 67—69, 83, 95, 96, 110, 138, 268, 269, 320, 321, 326, 335, 360, 424, 438
't Voorhout 324
Gemeente-Museum 326, 329
Kloosterkerk 69, 95
„In de Patientie" op het Voorhof 110
Mauritshuis 10, 14, 96, 399, 404, 410, 425, 447
Schilderijen 29—34, 137, 326, 327, 329, 385, 389, 396, 400, 410, 447
Gravenzande 10, 14, 93
ningen 56, 280, 408, 412, 442
aksbergen 404
(a)rlem, Ha(e)rlem 2, 3, 13, 138, 296, 301, 314, 327, 399
Heilige Geesthuis 297
Schilderijen 29, 297, 327, 429
mburg, Amborch 257
Schilderij 14
a(nover) 411
sse-steden 257
rdenberg 160
rderwij(c)k 170, 258, 259
rwich, Herwits 161, 162
sselt 85, 417
tem 10, 149
Havana 413
Heest 283
De **Hege** 124
Hellendoorn 419
Helmond 368
Hengelo(e) 10, 216, 263, 293, 294, 423
's Hertogenbosch, 's Hartogenboss, Den Bosch 337, 338, 359, 412
— Majorij 408
D'**Hoff** 124
Die **Hoffstede** 220
Holbenbroek 171
Holland, 393, 408, 410, 412, 414
Holten 250
Hummisge lant 123, 124
I(J)horst 158, 217, 294, 336, 339
Indie, Oost-India 95, 439
— O. I. Compagnie 299
IJperenberg 123
Isle d' Ares 159, 161
IJssel, Issele 168, 171
I(Js)selmu(i)den 252, 298
Italie(n), Italia 356, 362, 370, 372, 383, 389, 392, 394, 395, 438—440
K. Zie **C**
De **Leck** 349
Lei(j)den 84, 94, 110, 293, 334, 359, 360, 399
— Schilderijen en prenten 30, 32, 34, 35, 353, 446
— St. Lucas Gilde 405
Leipzig 384
— Schilderij 385
Lier 374, 377
Lingen 335—337
Limborch 426
Lissabon 321
Livorno 437
Lochem, Lochum 39, 65
Lombardien 356, 392
Londen, London, Londinum 174, 176, 180, 397, 421
— Schilderijen 77, 149, 328, 329
Madrid 5
Marckel(o), Markel 166, 167
Mastebroe(c)k 171, 234, 330

Mastrigt 47
Matanse 406
Die Baija van **Matance** 413
Mechelen 233
Meppel 332, 333
Middelburg(h)
— Schilderijen 369, 400
Milaan, Milaenen 356, 392
— Schilderij 385
Minden 288, 429
Minorca 95
Den **Moespot** 281
Monster 94, 95
München
— Schilderij in de Pinakothek 149
Munster 4, 417
— Schilderij 449
Nantes
— Ediet van 160
Napels 292
— Schilderijen 369, 389
Nederhorst 435
Neede 426
De **Ne(e)derlanden** 160, 357, 373, 380, 393, 395, 397
Neurenberg, Neurenborgh 373, 375, 378
— Schilderij 389
't **Niebroick** 124
Nijeveen 333
Nijmegen, Nimmegen 10, 180, 181, 183, 184, 347
Oene 286
Oldenburg
— Schilderij 389
Oldenzaal 85
Olst 28, 47, 137, 138, 210, 273, 274, 340
Ootmars(s)um, Ootmersen, Ootmaersen 40, 58, 59, 65
Oostlandt 303
Orleans 330, 332
Orsou 65
Oudewater 360
Overijssel 11, 59, 64, 69, 71, 109, 183, 220, 256, 348, 362, 369, 373, 374, 379, 391, 398, 404, 408, 410, 411, 414, 423
— Ridderschapskaart van 411
Parijs 1
— Schilderij in het Louvre 149
Petersburg
— Schilderijen 149, 449
Polen 384
Portugal 324, 334
Posendorf 335
Prusse 411
De **Ramhorst** 144
Ratelis 437
Rees(s), Reesz 261, 425
Rhenen 354
Riga
— Rijgesche schuldt 299
Rijnenburg 328
Die **Rismathe** 220
Rijswijk
— Schilderij in het huis te 2, 396
Rome(n), Roma 344, 352, 369, 373, 383, 392, 393, 395, 434, 4[illegible], 439, 440
— Kerk van S[t] Cosmo en **Damiano** 440
Rotterdam 71, 338, 370, 375, 377
— Schilderijen 14, 30, 32, 297
— De Wildeman 347
Roveen 417
Salland, Zallandt 74, 85, 366, 403
— Pander van 170
Zallik 13
Ter **Scheer** 213
Schuilenborgh 40, 61
Schimmelpenninex lant 349
Schotland 428
Schwerin
— Schilderijen 384, 395
Slochteren 428
De **Zeug** (herberg) 344
De **Snippevlucht** 350
Spanbroek 328
Spanje, Spangien, Hispania 5, 384, 439
Stapelau 291
Staphorst 10
Stedum 328
Steenwij(c)k, Steinwick 208, 329, 335, 342, 343, 365
— Schalengericht van 173

›enwijkerwoud 330, 343
›in. Steen, Stien 215, 289, 290
›ckholm 386, 387
ehtelen, Zuchtelen 79
tphen, Sutphen, Sutfen, Sutphann 75, 79, 131, 132, 183, 184, 200, 201, 203, 208, 228, 229, 259, 266, 425
'aenenburg(h) 213, 283
'eden 334
'itserlandt 357
'olle passim
- A (huis aen de) 90
- Assendorp 38, 59
- Camperpoort(e) 54, 109
- Diese 67
- Dieserpoort 345
- Dieserstraet, Deserstraate, Deserstraate 104, 109, 118, 209, 212
- Doopregister in het arch. der Herv. Gemeente 401
- Voorstraat, Voorstrate 70, 171, 330, Olde Voorstraat 172
- Franckhuijs(s), Franchuijs, Vranckhuiss 54, 171
- De Goltsteeg 60
- Heijlige Geest 118
- Latijnsche school 338
- (Groote) Mar(c)kt, Marck 38, 89, 90, 346
- Michaeli(s)kerk, Gro(o)tekerk(e) 92, 154, 326, 332, 334, 339, 418, 431, 432
- De Nijstat 345
- Nijestrate 54
- Praabstraat, Praebstraat 60, 330
- Roggestraat 405
- De ◇ Rouse 104
- Sassenpoorte 154
- Sassenstraat, Zassenstraat, Sassenstra(e)te 39, 88, 89, 104, 154, 159
- Schilderijen en prenten 142, 145—152, 154, 159, 162, 163
— De Steerne 38
— Toren der L. V. kerk 407
Talleyrand (hotel) 77
Terwolde. Zie Ter **Wo(o)lde**
Tiel 138
Tjoene 227
Toledo 434, 439
Twello 213
Twenthe 56, 59, 323, 417
U(u)trecht, Ui(j)trecht, Utregt 10, 160, 295, 311, 319, 330, 334, 335, 348, 350, 352, 353, 355, 357—362, 368, 369, 371—374, 379, 380, 383, 391—394, 399, 407, 411, 430, 432, 435—440, 442
— Bisschopshoff 392
— Buerkerk 350, 394
— Casteel van Antwerpen (het oude en nieuwe) 361, 362, 380, 393
— St Jacobskerk 358
— Klooster S. Mar. Magd. 392
— St Lucasgilde 358, 392
— Schilderijen 296, 372, 380, 388, 439
— De Snippevlucht 350
V. Zie **F**
We(e)nen 14, 384
We(e)sel 286, 412
Weleveld 442
Welsum
— Hoornwerck to 69
Wijck bij Duerstede, Duijrstede 67, 438
Wij(h)e 70, 404
— Schanse to 69
Wijlick 445
Wilp(e) 123, 124, 130, 134, 188, 330
Windesheim, Winsum 40, 50, 52, 82, 94, 323
Ter **Woolde,** van der Woelde, Terwolde 43, 45, 220, 406
IJ. Zie **I**
Z. Zie **S**

REGISTER VAN ENKELE ZAKEN.

TER BORCH.

Accoord betreffende het licentmeesterschap tusschen Gerh. ter Borch en zijne kinderen 106

Alba van Gezina ter Borch 145—152, 419, 420

Beeldhouwwerk aan vertrekken van het raadhuis en aan het orgel der Lebuinuskerk te Deventer 19—21

Bewijs dat de schilder Ter Borch en zijne vrouw neef en nicht waren en eveneens neef en tante 112

Bijzonderheden omtrent het verblijf van den schilder Ter Borch te Deventer 111—114, 414

Bijzonderheden omtrent Gezina ter Borch 144 - 158

Bijzonderheden omtrent Mozes ter Borch 161—163

Erfmagescheid tusschen den licentmr. Gerh. ter Borch en de voogden zijner kinderen Anna en Sara ter Borch 101

Geboorte van Gerhard ter Borch 3
„ „ Gezina „ „ 51
„ „ Herman „ „ 2, 51
„ „ Moses „ „ 5, 52
„ „ Anna Bufkens, de moeder van den schilder Ter Borch 97

Genealogie Ter Borch A met aanteekeningen daarop 37—39

Genealogie Ter Borch B met aanteekeningen daarop 39—41, 56—65

Genealogie Ter Borch C met aanteekeningen daarop 41—48, 65—86

Genealogie Ter Borch D met aanteekeningen daarop 48—53, 87—170

Genealogie Ter Borch E met aanteekeningen daarop 53—55, 170—172

Genealogie Ter Borch F met aanteekeningen daarop 55—56, 172—173

Genealogie Van Moerkercken 93—97, 407—410

Genealogie Daems en van Bommel 118—134

Geneal. tabel Wijntghens-Ter Borch-van Teylingen-van Gheijn-Stalpart (van der Wiele) 100

Geneal. tabel Ter Borch-Quadacker-Nilant-Wentholt-Bannier-Houck 134*a*

Geneal. tabel Van Suchtelen-Van der Cruis-Cuper-Dumbar-Dijckmeester 138*a*

Huwelijken van den licentmeester Gerhard ter Borch 49

Huwelijk van den schilder ter Borch 50
„ „ Herman ter Borch 51
„ „ Geertruida Matthijssen 118

Leerlingen van den schilder Ter Borch te Deventer 7—9

Lijkdicht op Wijsse (Louise) Matthijssen (Condewijn) 102

Lofzang op dezelfde 103

Overlijden van den schilder Ter Borch 418

nning geslagen op het veroveren der Zilvervloot 99, 412—413
rtretten van verschillende personen 58, 86, 96, 135—136
rtretten van den schilder Ter Borch en zijne vrouw 446, 447
rtretten door den schilder Ter Borch 11—21, 134*a*, 136, 138*a*, 399, 419, 441, 446—447, 451
hilderijen: door J. ter Borch 1, 396
door Gerhard te Borch 29—36, 400—401; Deventer Magistraat 22—28, 399; Vredesgezanten te Munster 77, 81, 405, 449; Vaderlijke vermaning (Rijksm.) 416
- door onbekenden 62, 135, 136, 138*a*
əstament van den schilder Ter Borch 114
- van Sara ter Borch 139
- van Gesina ter Borch 152
ʼapen Ter Borch 151
- Matthijssen en Condewijn 6
- van verschillende families, verwant aan het geslacht Ter Borch 410—412

VAN VOERST.

rief van Gerhard ter Borch aan zijn zoon, den schilder, d.d. 3 Juli 1635, 173
eboorte van den graveur Robert van Voerst 174, 183
„ „ Geesken van Voerst, 2de vrouw van den licentmr. Gerhard ter Borch 183
enealogie Van Voerst met aanteekeningen daarop 183—185, 185—207
eneal. tabel Ter Welberg-Van Voerst-Cocx-Ter Borch 187
raveerwerken van Robert van Voerst 175—180
nventaris van het logement „De Brabandsche Wagen" 196—200
an van Voerst, lombardhouder 180—182
evensbeschrijvingen van Robert van Voerst 174—176
ofdicht op Robert van Voerst 421

CONDEWIJN.

Beker en penningen gemaakt door Herman Matthijssen 238—239, 424
Bewijzing van kindergoed door Herman Matthijssen 235
Bewijzing van kindergoed door Matthijs Matthijssen 246
Geboorte van Wijsken (Louise) Matthijssen 234
Geboorte van Geertruid Matthijssen 234
Genealogie Condewijn met aanteekeningen 207—217, 218—295
Geneal. tabel Graet(s)-Matthijssen-Ter Borch 245
Geneal. tabel van Haexbergen-Moerbeecken-Condewijn-Matthijssen 248
Geneal. tabel Van Gesscher 286
Gouden penning en conterfeitsel van Jan van Voorst en Clara Condewijn 262
Hanze-zaken 257
Huwelijk van Herman Matthijssen en Aaltje Condewijn, schoonouders van den schilder Ter Borch 209, 234
Huwelijk van Herman Matthijssen en Harmken Graets 235
Schilderijen 275, 284—285
De schilder Casper Romer 292
De schilder Evert Marseus 425

van **ANRAADT.**

Geneal. tabel Verwer-Anraedt-Wolffssen 297
Huwelijk van den schilder Pieter van Anraedt 311
Kinderen van den schilder Pieter van Anraedt 311—312
Mededeelingen betreffende den schilder van Anraedt 295—297, 312—313
Mededeelingen betreffende den dichter Jan van der Veen en diens familie 296, 314—320
Overlijden van den schilder Pieter van Anraadt en echtgenoote 313
Portretten door den schilder Pieter van Anraadt 296—297, 426—429

De schilder Balthazar van der Veen 319
Zilverwerk behoorende aan Diederik Anraedt 305—306

WOLFSEN.

Erfgenamen ten sterfhuize van Henrick Wolfsen 321
Geboorte van de schilderes Aleida Wolfsen 321, 334
Genealogie Wolfsen 329—341 en aanvullingen 342—344, 431
Geneal. aanteekeningen van Henrick Wolfsen in een m. s. Stadrecht van Zwolle 342, 431—432
Grafschrift op Henrick Wolfsen 320
Handteekening en naamteekening van Aleida Wolfsen 326
Kinderen van Pieter Soury en Aleida Wolfsen 322—323
Schilderijen door Aleida Wolfsen 324—329
Wapen Wolfsen 344

HARDENSTEIN.

Aanteekeningen betreffende het geslacht Hardenstein 346—348
Geboorte van den schilder Dirck Hardenstein 346
Pelgrim Hardenstein alias Pellegrino Sassoduro met Gerhard ter Borch, den vader des schilders, te Rome 344
Schilderij van Dirck Hardenstein te Deventer 345, 432

TER BRUGGHEN.

Aanteekeningen omtrent verschillende Ter Brugghen's uit bescheiden te Utrecht en Leiden 348—349, 354—361
Aanteekeningen omtrent verschillende Ter Brugghen's uit bescheiden te Deventer en Zwolle 362—368
Brief van den schilder A. van der Werff 376—377
Geboorte van den schilder Ter Brugghen 350—351
Geneal. tabel Ter Brugghen 362
Getuigenverhoor van den schilder Ter Brugghen 355—358
Jan ter Brugghe, kastelein in het „Casteel van Antwerpen" te Utrecht 361
Kort overzicht van het leven van den schilder Ter Brugghen 390—395
Levensbeschrijving van den schilder Ter Brugghen:
— door Houbraken 368—372
— door Sandrart 372
— door De Bie (Gulden Cabinet) 372—373
— door De Bie (Spiegel van de Verdrayde Werelt) 377—384
Overlijden van den schilder Ter Brugghen 350
Portret van den schilder Ter Brugghen met gegraveerde en gedrukte onderschriften 351—353, 373—374
Portret van Richard ter Brugghen en echtgenoote 359
Rubben's oordeel over den schilder Ter Brugghen 369, 373, 380
Schilderijen door Henrick ter Brugghen 369, 382, 384—390
Schilderijen door Henrick ter Brugghen te Deventer 350, 371—374, 382—384, 388
Wapen Ter Brugghen 351, 353—354

Eenige andere schilders en kunstenaars.

Genealogie Van Diest 435—440
„ Hogers 443—446
Geneal. tabel Van Diest-Van Mierlo-Van Santen-Van Wede-Van Dael-Van Steenberch-Van den Zande 434
Inventaris van Diederik Sticke; zijne collectie schilderijen 448—451
Mededeelingen betreffende den schilder Michael van den Zande 356—357, 432, 439—440
Mededeelingen betreffende den schilder Jacob Hogers 442—444
Schilderijen en teekeningen door Jacob Hogers 442—443
Wapens 433

CORRIGENDA.

Tengevolge van omstandigheden, onafhankelijk van mijnen wil, kon ik slechts de laatste vellen terstond corrigeeren naar de verschillende archiefstukken; bij de eerste moest ik mij verlaten op de nauwkeurigheid mijner, gedeeltelijk reeds voor jaren gemaakte, aanteekeningen. Voor zooverre het mij mogelijk was, heb ik naderhand het gedrukte nog met de origineele, veelal moeielijk te ontcijferen stukken, vergeleken en achterstaande feilen gevonden. Ten opzichte van de Zwolsche doopboeken moet ik opmerken, dat de registers van 1619—1641 en van 1648 en volgende jaren in originali aanwezig zijn, terwijl er kopieën bestaan van de jaren 1619—1637 en 1637—1648, vervaardigd in de vorige eeuw, benevens een alph. register van 1619—1648, voor eenige jaren gemaakt. Tot mijne teleurstelling ontdekte ik, dat niet het origineele oudste register, maar de kopie door mij geraadpleegd is, en dat ik mij schijn verlaten te hebben op de, zooals mij achterna gebleken is, niet al te groote nauwkeurigheid van het alph. register. Ook de kopieën bevatten fouten. Mijne correcties heb ik thans aangebracht volgens de origineele registers. Wegens veranderingen in het rijksarchief te Zwolle, kon ik de daarin aanwezige Deventer bescheiden op den gelegen tijd niet raadplegen, zoodat mijne spelling hier en daar wellicht niet volkomen juist is.; intusschen geloof ik niet, dat er vergissingen begaan zijn omtrent den inhoud of de data, of andere van eenig belang.

Pag. **3**, regel 10 v. o. 47, *lees:* het cijfer 47
„ **4**, „ 11 v. o. „ Peñeranda
„ **5**, „ 4—5 v. b. „ Peñeranda
„ „ „ 7 v. o. n°. 27 „ n°. **17.**
„ **7**, „ 3 v. o. vrouw, bij *lees:* vrouw bij
„ **10**, „ 12 v. b. ten Kate „ ten Cate
„ „ „ 8 v. o. onderdirecteur „ adviseur
„ **13**, „ 7 v. b. *lees:* Joannes van Duren
„ **19**, „ 14 v. o. Beeltsnijders *lees:* beeltsnijders
„ **23**, „ 5—7 v. b. De woorden „*De plaatsing — geschied zijn*" moeten vervallen. De schilderij toch was een schoorsteenstuk.
„ „ „ 9 v. b. *lees:* raadzaal.
„ **29**, n°. 7 (n°. 42) François d'Orvielle *lees:* Jan François d'O.
„ **30**, n°. 27 (n°. 62) en een vierde duim, *lees:* **4** en een vierde d.
„ **32**, n°. 36 (n°. 37) *lees:* Hoogenbergh.
„ „ n°. 39 (n°. 18) „ 1 v. **2 d.** h. 1 v. 8 d.
„ „ n°. 41 (n°. 90) „ Jaques de **Moore.**
„ **34**, regel 7 v. b. „ Binnen de lijst
„ **39**, „ 14 v. o. „ toe Herkel,
„ „ „ 6 v. o. „ cammener Gerardt ter Borchs n. d.
„ „ „ 4 v. o. „ Ingeschr. te Zwolle in April 1617: (Er staat geen datum van voltrekking van het huw. bij)
„ **40**, „ 4 v. b. „ ehlicke
„ „ „ 14 v. o. „ jr. Wilmina
„ „ „ 12—10 v. o. *lees:* Ingeschr. te Zwolle 23 Juli 1659, proclamat. m. t. C., att. o. W. o. e.: joncker Derck
„ **41**, „ 7 v. b. *lees:* 20 **Maart** 1662:
„ „ „ 11 v. b. „ ter Borgh, m. Johanna Bogaart.

Pag. 41, regel 14 v. b. *lees*: ter Borgh,
„ **42,** „ 5 v. b. „ Ingeschr. te Zwolle in Oct.,
„ **43,** „ 6 v. b. „ Bernhard, v.
„ „ „ 6 v. o. „ Fenneke
„ „ „ 1 v. o. „ Ingeschr. te Dev. 10 Febr. 1703: Henrik Pot,
„ **44,** „ 1 v. b. „ rechten
„ „ „ 4 v. b. „ deezer
„ „ „ 7 v. b. „ Rijckmanna
„ „ „ 14 v. b. „ ter Borgh
„ **45,** „ 2 en 6 v. b. *lees:* Henrika
„ „ „ 5 v. b. *lees:* Maria Henrika,
„ „ „ 5 v. o. „ Bernadina
„ **46,** „ 9 v. o. „ **Kinderen** *α*—*ε*.
„ **47,** „ 3 v. b. „ scout
„ „ „ 12 v. b. „ **3** Febr. 1692:
„ „ „ 13 v. b. „ scholtus alhier,
„ **48,** „ 4 v. b. „ **a⁰ 1698** huwde
„ **49:** Boven de eerste regel moet staan: **Generatie II.**
„ „ regel 7 v. b. *lees:* Hermann
„ „ „ 15 v. o. „ Anne Biiskens, Lantcelot
„ „ „ 5 v. o. „ Ingeschr. te Zwolle in Sept. 1628, geh. 30 Sept.:
„ „ „ 4 v. o. „ Wiess-
„ „ „ 3 v. o. „ Hermen Mathijs
„ „ „ 2 v. o. „ Ingeschr. te Deventer 6 Sept. cop. 28 Septemb. 1628, Zwollae:
„ **50,** „ 9 v. b. „ Harman
„ „ „ 10 v. b. „ Schatinck
„ „ „ 13 v. b. „ Beukel
„ „ „ 16 v. o. „ **14** Jan.
„ „ „ 15 v. o. „ Borgh
„ „ „ 13 v. o. „ Langh Bisschopstr.
„ „ „ 8 v. o. „ Gerriet
„ „ „ 7 v. o. „ terBorch, m. Geesken van Vorst.
„ **51,** „ 1 v. b. „ Gerit

Pag. 51, regel 4—5 v. b. *lees:* Gerhart ter Borchs, m. Wijssa Mattheijs.
„ „ „ 8 v. b. *lees:* Matthijs.
„ „ „ 11 v. b. „ Garrit
„ „ „ 15 v. b. „ Borch, m. Wijssa Matthijs.
„ „ „ 15 v. o. „ Ingeschr. te Zwolle 27 Mei 1682:
„ „ „ 14 v. o. „ wed., ende
„ „ „ 8 v. o. „ Matthijsen.
„ „ „ 7 v. o. „ 13 Febr. **1664.**
„ „ „ 6 v. o. „ Enkhuizen: Herman ter
„ „ „ 5 v. o. „ Gerard
„ **52,** „ 1 v. b. „ Jennichen,
„ „ „ 2 v. b. „ Wijsien Matthijs.
„ „ „ 3 v. b. „ Ingeschr. te Zwolle
„ „ „ 6 v. b. „ Borgh, n. d. van Gerart ter Borgh
„ „ „ 10 v. b. „ Wijssa
„ „ „ 13 v. b. Er staat in de *origineele* registers: Maria Neijlants.
„ **53,** „ 1 v. b. *lees:* Catrine,
„ „ „ 11 v. b. Er staat in de *origineele* registers: Mariia Niwlantz.
„ **54,** „ 10 v. b. *lees:* Ingeschr. te Zwolle in Maart,
„ „ „ 12 v. b. „ Franckhuijss ende Margrete van der Vechte,
„ „ „ 8 v. o. „ Grietien
„ „ „ 3 v. o. „ gaen mede t. C.): W. t. Borgh,
„ **55,** „ 1 v. b. „ van de bruijt
„ „ „ 5 v. b. „ Reijndert
„ „ „ 11 v. b. „ Gertruijt,
„ „ „ 12 v. b. „ ter Boorch,
„ „ „ 15 v. b. „ m. Margrete van der Vecht.
„ „ „ 11 v. o. „ Dojenbergh.
„ „ „ 8 v. o. „ ter Borgh,
„ **59,** „ 4 v. b. „ Derick, Henrickus,

Pag. 59, regel 4—5 v. b. *lees:* Munnich
„ **61,** „ 3 v. b. *lees:* Gaert
„ „ „ 11 v. b. „ Dev. arch., Assenstraat: „Elijzabeth
„ „ „ 12—13 v. b. *lees:* den jongen,
„ „ „ 17 v. b. *lees*: kinderen, zijnde secr.
„ **62,** „ 7—6 v. o. „ Haecxbergen
„ **63,** „ 4 v. b. „ Litt gntt. Nijlant.
„ „ „ 8 v. b. „ op **9 Aug.** 1642
„ „ „ 14 v. o. „ dochter
„ **65,** „ 1 v. o. „ van den
„ **68,** „ 5 v. b. Er staat in het alph. reg.: Bochus, in de *origineele* registers en in de kopie: Rochus. Mijne opmerking op bladz. 68 vervalt dus.
„ **69,** regel 14 v. o. *lees:* Graven overgeboekt **24 Nov. 1636**
„ „ „ 10 v. o. „ ook worden vermeld op **30 Mei 1658**
„ „ „ 9 v. o. „ (onduidelijk; *soms Eickmans?*)
„ „ „ 4 v. o. „ voor die brugge
„ „ „ 1 v. o. „ Brinckpoorte".
„ **70,** „ 6 v. b. „ Matthijs,
„ „ „ 7 v. b. „ **Knop.**
„ „ „ 8 v. b. „ 19 **Juni** 1636: Grietien,
„ „ „ 12 v. b. „ Anneghen (Ook in de *origineele* registers staat: Truirmuz)
„ „ „ 14 v. b. „ Henrich Truirniets,
„ „ „ 15 v. b. „ Henrichen.
„ „ „ 16—17 v. b. *lees:* Henrichen Malckmans.
„ **71,** „ 5 v. b. *lees:* 30 Sept. **1633**
„ „ „ 11 v. o. „ sone, Geesken Arentss,
„ **72,** „ 13 v. b. „ honorairium
„ „ „ 14—15 v. b. *lees:* stadt und graeffschap
„ **73,** „ 4 v. b. *lees:* praesentie
„ „ „ 7 v. b. „ graeffschap
„ „ „ 12 v. o. „ Jan van Markel,

Pag. 73, regel 1 v. o. *lees:* soone van den
„ **74,** „ 1 v. b. „ heer burgermr.
„ „ „ 2 v. b. „ den heer burgermr.
„ „ „ 13 v. o. „ van de zal. heer
„ „ „ 9 v. o. „ Ingeschreven **18** Juni,
„ **75,** „ 15 v. o. „ Beltien Hendricksen,
„ **76,** „ 8 v. o. „ staat geboekt op fol. 99:
„ **77,** „ 16 v. o. „ 1662—**1667,**
„ **78,** „ 8 v. b. „ stadt, hebben goedtgevonden
„ „ „ 5—4 v.o. „ werd „1 Febr. 1695
„ **79,** „ 4—3 v.o. „ Merritgen van Suchtelen, echtelieden, „die gantze helffte, als sie hebben an dat alinge und gantze erve und huiss, gelegen
„ **81,** regel 7 v. b. *lees:* Hendrik Rudolf **Jordens** j. u. d.,
„ **83,** „ 7 v. o. „ stierf kinderloos **23 April** 1753.
„ „ „ 1 v. o. „ Bern. Henr. t. B. **en Henrick ter Borch Jordens.**
„ **84,** „ 1 v. b. „ Deze huwde **1728**
„ „ „ 12 v. b. „ Cathrina Loenincks,
„ „ „ 16 v. o. „ *a.* **31 Oct.** 1652:
„ „ „ 1 v. o. „ Johannus Terborg,
„ **85,** „ 14 v. o. „ Begraven te Zwolle 22 Febr. 1768:
„ **89,** „ 13 v. o. „ Gerrijt Brunincks
„ „ „ 12 v. o. „ Aeltijen Voets,
„ **90,** „ 9 v. b. „ Hermanus.
„ **92,** „ 6 v. o. „ Isack ende Sara. (In de *origineele* registers staat op 22 Jan. 1622 ook: Hawich)
„ **93,** „ 11 v. o. „ „'s Gravenzande.
„ **94,** „ 8 v. o. „ 1650; Maria
„ **95,** „ 7 v. o. en volgende. **Zie pag. 407, reg. 9 v. o. en volg.**
„ „ „ 4—3 v. o. *lees:* Jan **Gerrits(zoon)** M.
„ „ „ 2 v. o. *lees:* wel Johan en Gerhard.

Pag. 96, regel 5 v. o. *lees:* **vroom** agent betaemt",

„ **97,** „ 6—7 v. b. „ Lansloot Bufkens

„ „ „ 8 v. o. „ Thomas dochtere ende des

„ **103,** „ 15 v. o. „ Was is en blijft

„ „ „ 10 v. o. „ well gemanieert

„ **105,** „ 8 v. o. „ 18 Juli **1661** gesloten.

„ **106,** „ 4 v. b. „ Harman ter Borch

„ „ „ 5 v. b. „ dat ick als

„ „ „ 7 v. b. „ toe verlient

„ „ „ 10 v. b. „ voor desen, maer

„ „ „ 6 v. o. „ voornoemde vijf

„ **107,** „ 12 v. o. „ mijn soon Gerrits

„ **109,** „ 12 v. b. „ Deserstraate

„ „ „ 13 v. b. „ borgmr. Derck Vos d. tott

„ „ „ 15 v. b. „ sa. Willem

„ „ „ 16 v. b. „ Egberts d. buijten

„ „ „ 7 v. o. „ Hogendorp, wonnende

„ **110,** „ 3 v. o. „ 6. Gerhard ter Borch.

„ **111,** „ 3—7 v. b. „ „Gerhard ter Borch, tot Swolle geboiren ende hebbende getrouwt de weduwe van wijlen provisoir Mattijs Daems, bij schepenen ende raedt mette cleine burgerschap versien zijnde voor twaelff goltguldens, heeft den burgereedt daerop staende in forma gedaen. Sonder argelist. Actum coram cam. Adr. van Boecholt, cam. p. t. den dertienden Febr. 1655".

„ **112,** regel 12—14 v. b. *lees:* Zij had twee kinderen uit haar eerste huwelijk, Hendrik en Geertruida (vgl. pag. 118). Hendrik leefde nog in 1653; zie pag. 122. Deze Hendrik of zijn gelijknamige halfbroeder huwde 14 Aug. 1658 met Aeltien de Wilde; zie pag. 119.

„ **119,** regel 15—14 v. o. *lees:* Tijss Daems, m. Lijssbeth

„ **120,** „ 4 v. b. *lees:* Aeltge de Wilde,

„ „ „ 12 v. b. „ bruijdegom.

„ „ „ 15 v. b. „ Scarf j. u. l.,

„ „ „ 15 v. o. „ Bisschopsstraedt.

Pag.	**120,**	regel	14 v. o.	„	Scharff j.u.l.
„	„	„	9 v. o.	*lees:*	Liesebet
„	„	„	4 v. o.	„	Matthijs Dams in (de)
„	**121,**	„	2 v. b.	„	Marten van de Cappelle
„	„	„	5 v. b.	„	Elizabeth v. B. e. geprocreeert.
„	„	„	6 v. b.	„	Jasparss,
„	„	„	12 v. b.	„	onder haer
„	„	„	13 v. b.	„	14 str.
„	„	„	3 v. o.	„	bewijsonge
„	**122,**	„	1 v. b.	„	Is na **verlesinge**
„	„	„	3 v. b.	„	maegscheit, o. t. d. w. ende kinderen
„	„	„	7 v. b.	„	in perpetuam
„	„	„	8 v. b.	„	eerbaere
„	„	„	15 v. o.	„	Daems, uijt
„	**123,**	„	1 v. b.	„	alsnu mits
„	„	„	2 v. b.	„	forma eenes
„	„	„	13 v. b.	„	Hummische (?) (de *g* moeielijk te onderscheiden op sommige plaatsen van de *ch*)
„	„	„	14 v. b.	„	tegenwoordigh
„	„	„	16 v. b.	„	groit twintich
„	„	„	2—1 v. o.	„	Hummische (?) lant voors.,
„	**124,**	„	6 v. b.	„	vant' voors. Hummische (?)
„	„	„	15 v. b.	„	weduwe voors.
„	„	„	12 v. o.	„	tachtig goltg.
„	„	„	6 v. o.	„	schuijre
„	„	„	1 v. o.	„	neve provisoir Marten
„	**125,**	„	3 v. b.	„	sullen hebben in erff-eigendom
„	„	„	7 v. b.	„	door gedachte
„	„	„	8 v. b.	„	huijs voors.
„	**126,**	„	10 v. b.	„	Claessen v. L., tot Suolle,
„	„	„	11 v. b.	„	Matthijs Janssen Daem.

„ **126—127.** *Copia van een magescheid — vader van voornoemden Willem Cremer.* Dit aldus te lezen: Copia van een magescheid over de nalatenschap

van de overleden echtelieden Winolt van Bommel en Judith van Heeckeren, tusschen hunne 4 kinderen Elssken, Adriaen, Reijnier en Lambert van Bommel opgericht door Matthijs Daems en Johan Wentholt als momberen der 4 voornoemde kinderen, zijnde Elssken geassisteerd door haren echtgenoot Willem Cremer ten overstaan van Henrick Scharff, bgmr. van Deventer, den oom der 4 voorn. kinderen, en Jacques Cremer, vader van den voorn. Wilhelm Cremer.

Pag. 128, regel 7 v. b. *lees:* verkocht te hebben aan de bovengenoemde minderjarigen eene jaarrente

„ **129,** regel 15 v. b. *lees:* Hilbrants uxor,

„ „ „ 3 v. o. „ Matthijs Henricxen Daems.

„ **131,** „ 12 v. b. „ Wolter Vatebender,

„ „ „ 13 v. b. „ huijssffrouw.

„ „ „ 14 v. b. „ Lijzabeth;

„ „ „ 16—17 v. b. *lees:* Sellijdtie,

„ „ „ 13 v. o. *lees:* van Voerst,

„ „ „ 4 v. o. „ Hekerun,

„ „ „ 3 v. o. „ Heckerun.

„ **132,** „ 2 v. b. „ *a—f: a.* 3 Nov. 1623:

„ „ „ 8 v. b. „ Ingeschr. **12** Febr.,

„ „ „ 17 v. b. „ beijder rechten

„ „ „ 12—11 v. o. *lees:* **7** Sept. 1630

„ „ „ 10 v. o. *lees:* Elisabet.

„ „ „ 7 v. o. „ Brink, Anna van Apeldoorn,

„ **132,** „ 6 v. o. „ gewesen

„ „ „ 5 v. o. „ in (de) Assest.

„ „ „ 4 v. o. „ Dierck v. Bommel

„ **133,** „ 1 v. b. „ Anna van Appeldoren,

„ „ „ 5 v. b. „ 21 Sept.

„ **134,** Eijlard Daems (n⁰. 4) werd ged. 13 Nov. **1610**

„ **134*a*,** Wendilia Elisabeth Bannier, ged. **21 Juni** 1739

„ „ Joh. Dor. Fred. Hagedoorn, ged. **11 Maart** 1795

„ „ regel 5 v. o. *lees:* Henrik Houck.

„ **137,** „ 16 v. o. „ Gijsbert Cuper en Aleida

Pag. 138, regel 7 v. o. *lees:* den $\frac{11}{21}$ van

„ **138a**, Sina Maria Jordens, ged. **28 Aug. 1757.** Gerh. Gijsb. Joan van Suchtelen en Cath. Judith Umbgrove huwden **23** Maart 1751 te Oosterbeek bij Arnhem.

„ **139**, regel 1—2 v. b. *lees:* Ingeschr. te Zwolle 25 Nov. 1682: Isaac de Hochepiet en Margrieta Elisabet de Buissenet.

„ **145**, regel 17—16 v. o. *lees:* **tusschen Juni 1630 en Febr. 1631** een eerste Cattrinken geboren

„ **147**, regel 1 v. o. *lees:* (d. v. v. d. s. A. W.) **15 Aug. 1660**,

„ **148**, „ 2 v. b. „ J. H. Roldanus,

„ **149**, „ 6 v. o. „ 't beestje;

„ **151**, „ 5 v. o. „ eene teekening van **Adriaan Matham**,

„ **152**, „ 1 v. b. „ lofzang van Henrick Bruno" op

„ „ regel 3 v. b. *lees:* Cornelius Hooghlant

„ **153**, „ 6 v. b. „ Janneken ter Borch

„ **155**, „ 1 v. b. „ penninkjen

„ **159**, „ 12 v. o. „ 16. Jenneken ter Borch.

„ **167**, „ 3 v. b. „ Kedinghen,

„ „ „ 4 v. b. „ Colmeschaete.

„ „ „ 5 v. b. „ presens.

„ **168**, „ 14 v. o. „ Margariete de Hase,

„ „ „ 13 v. o. „ Michiel de Hase,

„ „ „ 10 v. o. „ Ingeschr. te Deventer 10 Januari **1624** en geh. ald. 8 Febr. **1624:**

„ „ „ 7 v. o. „ Judit Huijghenn

„ „ „ 6 v. o. „ p. absentia n. potuit scribere.

„ **169**, „ 16 v. b. „ Eduardus Sohiers,

„ „ „ 14 v. o. „ borgm. Gerardt Voet.

„ **170**, „ 10 v. b. „ **Aanteekeningen betreffende genealogie E.**

„ „ „ 13 v. b. „ mr. J. I. v. D.

Pag.	**172**,	regel	8 v. b.	*lees:*	**Aanteekeningen betreffende genealogie F.**
„	**173**,	„	2 v. b.	„	Derick,
„	„	„	3 v. b.	„	ter Borchs
„	**175**,	„	10 v. b.	„	vóór of in Oct. 1636
„	„	„	6 v. o.	„	van Buchell
„	„	„	2 v. o.	„	eines in folio,
„	**176**,	„	11 v. b.	„	Königl. Majest.
„	„	„	16 v. b.	„	gesellete
„	„	„	9 v. o.	„	soboles
„	**183**,	„	14 v. b.	„	Geeszken;
„	„	„	16 v. o.	„	Eghbertien, doopget. Arent van Romondt
„	„	„	15 v. o.	„	Zwoll,
„	„	„	14 v. o.	„	huijsf. van Philibert Dar Mell.
„	„	„	11—10 v. o.	*lees:*	Baghijnenstraet,
„	„	„	7 v. o.	*lees:*	Mijchel Faessbendrer alss getuige (van) die bruit.
„	**184**,	„	9 v. b.	„	HenderickѕKremer (kremer?),
„	„	„	10 v. b.	„	van Munster weduwe, Angneta Vaetebenders.
„	**186**,	„	1 v. o.	„	Borch, Robert van Voerst, en het geslacht Cock c. a.
„	**191**,	„	15 v. b.	„	Goertien Koers, wed. van den overleden
„	**192**,	„	8—9 v. b.	„	Carolusgulden,
„	**196**,	„	5 v. b.	„	eener welvarende
„	**201**,	„	16 v. b.	„	Derichsen, get. Derick
„	„	„	15 v. o.	„	Jan Vuijter,
„	**202**,	„	6 v. b.	„	van de averleden
„	„	„	8 v. o.	„	tsoventich
„	**203**,	„	2 v. b.	„	Johan van Gesger
„	„	„	9 v. b.	„	Bem, z. Jan ten Bems
„	**207**,	„	3 v. b.	„	**20** Dec. 1582:
„	„	„	2 v. o.	„	Wendele Scharffs. Kind 8.
„	**208**,	„	15 v. b.	„	**24** Aug. 1602:
„	„	„	14 v. o.	„	bruedegenn.

Pag.	**208,**	regel	9 v. o.	*lees:*	Johan Kondewijn bruidegam.
„	„	„	8 v. o.	„	Roerijncks
„	„	„	5 v. o.	„	ende sec. der
„	„	„	4 v. o.	„	Johanna Roerincks,
„	**209,**	„	1 v. b.	„	Joannes
„	„	„	2 v. b.	„	secretarius
„	„	„	3 v. b.	„	Jan Lauwermans
„	„	„	7—8 v. b.	„	Herman Mathijess(en),
„	„	„	12 v. b.	„	Altijen Condewijns
„	„	„	13 v. o.	„	Hoernen, weduwer van z.
„	„	„	10 v. o.	„	Wolter vann Hoernenn broedegoem.
„	„	„	9 v. o.	„	bruit.
„	„	„	7 v. o.	„	weduwer van de
„	„	„	6 v. o.	„	Heijnckx
„	„	„	5 v. o.	„	van den averleden
„	**210,**	„	9 v. b.	„	soone van
„	„	„	10 v. b.	„	Gerdruijt
„	„	„	14 v. b.	„	Gert(r)uijt
„	„	„	12 v. o.	„	Laurents
„	„	„	10 v. o.	„	Geesken van den
„	„	„	9—8 v. o.	„	Jan van (den) Hardenbergh,
„	„	„	5 v. o.	„	broet.
„	**211,**	„	4 v. b.	„	Elskenn
„	„	„	6 v. b.	„	Frerick
„	„	„	7 v. b.	„	te Ghoor,
„	„	„	8—9 v. b.	„	Ebelen van Borken,
„	„	„	9 v. b.	„	in (de) Lange
„	„	„	14 v. b.	„	heft
„	„	„	13 v. o.	„	zijn moije, e. s. n. G. vann G.
„	**212,**	„	2 v. b.	„	Joannes
„	„	„	2 v. b.	„	Mechteltien Lauwermans,
„	**212,**	„	13 v. b.	„	secretarij
„	„	„	12 v. o.	„	Itersum,
„	„	„	12—11 v. o.	*lees:*	Gartruijken
„	„	„	6 v. o.	*lees:*	Strockell,
„	**213,**	„	2 v. b.	„	Kondewin,

Pag.	**213,**	regel	3 v. b.	*lees:*	Joannes
„	„	„	5—6 v. b.	„	secretario Johanne
„	„	„	8 v. b.	„	Gertruidt,
„	„	„	11 v. b.	„	**2** Oct. 1632:
„	„	„	12 v. b.	„	secr^{i}.
„	„	„	11 v. o.	„	Ingeschr. te Dev. 26 Aug. 1682:
„	„	„	8 v. o.	„	weduw(er)
„	„	„	7 v. o.	„	juff. Johanna
„	„	„	6—5 v. o.	„	Ense, d. v. t. S. o. Swaenenburgh.
„	„	„	2 v. o.	„	Ingeschr. te Dev. 28 Febr. 1685:
„	„	„	1 v. o.	„	weduw(er)
„	**214,**	„	1 v. b.	„	van Ense,
„	„	„	14 v. b.	„	Laurenss C., m. Geessken
„	„	„	17 v. b.	„	sal(ig)e
„	„	„	15 v. o.	„	sal(ig)e
„	„	„	14 v. o.	„	**Daniel** van G. b.
„	„	„	8 v. o.	„	Hendrick
„	**215,**	„	3 v. b.	„	aen het Grote Kerchof,
„	„	„	14 v. b.	„	Frederick
„	**216,**	„	2 v. b.	„	Kondewin,
„	„	„	5 v. b.	„	Ebbelen.
„	„	„	8 v. b.	„	Janneken
„	„	„	10 v. o.	„	Warff.
„	„	„	9 v. o.	„	48—54. **Zie pag. 423, regel 3—7.**
„	„	„	1 v. o.	„	Kockangen
„	**217,**	„	15 v. b.	„	Joanna,
„	„	„	13 v. o.	„	Fridericus
„	**218,**	„	10 v. o.	„	26 Dec. 1663,
„	**219,**	„	6 v. o.	„	Gerrit Zwaeffken
„	**222,**	„	16 v. b.	„	J. Gesger d. a. J. v. Gesgers
„	**223,**	„	14 v. b.	„	Touwesleger (touwesleger?)
„	„	„	15 v. b.	„	Hoetmaicker (hoetmaicker?).
„	**226,**	„	16 v. b.	„	misschien ongeveer

Pag.	**226**,	regel	16—15 v. o.	*lees:*	Deventer:
„	**229**,	„	6 v. o.	*lees:*	shoin(s)
„	**236**,	„	12 v. o.	„	zal. Jan Bruins. **Zie pag. 424, regel 4—8.**
„	**240**,	„	8 v. o.	„	van den averleden
„	„	„	7 v. o.	„	Graetss(en),
„	„	„	4 v. o.	„	Gradts
„	**241**,	„	5 v. b.	„	in die Assenstraet,
„	„	„	11 v. b.	„	in (de) Lange
„	„	„	9 v. o.	„	van (de) averleden
„	„	„	7 v. o.	„	„ (den) „
„	**242**,	„	3 v. b.	„	Graetss brudegomm.
„	**244**,	„	1 v. b.	„	voir hem selven,
„	„	„	3 v. b.	„	Claes uunde
„	**246**,	„	4 v. b.	„	Matthiis Matthijss
„	**247**,	„	17 v. b.	„	Ingeschr. te Dev. **5 Nov.**,
„	„	„	15 v. o.	„	in (de) Assenstr.
„	„	„	14 v. o.	„	in (de) Goltstr.
„	**248**,	„	2 v. o.	„	Matthis goldtsmidt,
„	**249**,	„	15 v. b.	„	van der Stappe,
„	„	„	16 v. o.	„	van der Stappen
„	„	„	11 v. o.	„	Matthijes goltsmijt.
„	**254**,	„	14 v. o.	„	koningin
„	**256**,	„	1 v. b.	„	Jan von O.
„	**258**,	„	2—1 v. o.	„	geh. 9 Dec. 1600 met attest. in Harderwijk
„	**262**,	„	16 v. b.	„	protocol
„	**263**,	„	11 v. b.	„	testament
„	**266**,	„	14 v. o.	„	Derick Veelinck,
„	„	„	12 v. o.	„	Wijnnolt Lub(l)eij
„	„	„	11 v. o.	„	Jan Michels getuge
„	**267**,	„	4 v. b.	„	Bischopsstraet.
„	**271**,	„	13 v. b.	„	250 g. cr.
„	**271**,	„	7 v. o.	„	tot Nahuiss.
„	„	„	1 v. o.	„	vrouw van Mervelt.
„	**272**,	„	11 v. b.	„	in (de) Assenst.
„	**273**,	„	10 v. b.	„	(pag. 227, reg. 1 v. b.); zie

tevens pag. **257.** reg. 9 v. o.

Pag. 274, regel 11 v. o. *lees:* ongeveer van **1606** — tenzij Gesken eene verschrijving is voor Emmerentia, en dus het huwelijk voor 1606 zal voltrokken zijn — daar te

Pag.	**277,**	regel	1	v.	o.	*lees:*	selig. Gertien Evers(en),
„	**278,**	„	1	v.	b.	„	selig. D. t. G. docht(er),
„	„	„	7	v.	o.	„	van den averleden
„	„	„	4	v.	o.	„	Wellemer
„	**279,**	„	7	v.	o.	„	Timmerman (timmerman?)
„	**287,**	„	10	v.	o.	„	Gertrui
„	„	„	6	v.	o.	„	**16** Mei
„	„	„	2	v.	o.	„	bruidigum.
„	**288,**	„	3	v.	b.	„	Caspar;
„	„	„	7	v.	b.	„	de moeder bij doop *a*
„	**291,**	„	9	v.	o.	„	bruit.
„	**292,**	„	13	v.	o.	„	protocol
„	**294,**	„	16	v.	b.	„	Maria Condewijns
„	**295,**	„	4	v.	o.	„	archieven
„	**298,**	„	15	v.	b.	„	Aelbert Aelbertsen.
„	**300,**	„	16	v.	o.	„	Roeluffss,
„	**301,**	„	10	v.	b.	„	schaedeloesicheit
„	„	„	10	v.	o.	„	waerentegens
„	**304,**	„	2	v.	o.	„	quibuscunque
„	**305,**	„	6	v.	b.	„	bij sijn zal.
„	„	„	7	v.	b.	„	persoonen
„	„	„	14	v.	o.	„	haer zal. vaders
„	**306,**	„	4	v.	o.	„	geacquiesceert.
„	**307,**	„	16	v.	b.	„	versocht
„	„	„	10	v.	o.	„	statum **praedictum**
„	**308,**	„	9	v.	b.	„	rechtens, **demnae** (*of:* daernae) gij
„	**309,**	„	13	v.	o.	„	mombaren
„	„	„	7	v.	o.	„	Didr(i)ch
„	„	„	6	v.	o.	„	Brink
„	„	„	5	v.	o.	„	Albers (?)
„	**311,**	„	7	v.	o.	„	docht(e)r

Pag.	**314,**	regel	3 v. o.	*lees:*	van de lectoren
„	**315,**	„	8 v. o.	„	d(er) Veen
„	„	„	7 v. o.	„	Henrich
„	„	„	2 v. o.	„	Waluwijn,
„	**316,**	„	7 v. b.	„	burgerschap **betaelt** zijn.
„	„	„	15 v. o.	„	Ruerkinckx,
„	„	„	7 v. o.	„	aen den Poot
„	**321,**	„	16 v. b.	„	Deventer **17 Dec.** 1711
„	**323,**	„	7 v. o.	„	Peter Coenraad N.
„	**332,**	„	10 v. o.	„	promoveerde **11** Juni
„	**342,**	„	10 v. b.	„	sequentia v. i. B. et in speciali Genealogia.
„	**347,**	„	6 v. b.	„	Idem: Verdrag
„	**348,**	„	2 v. o.	„	blijken.
„	**351,**	„	6 v. b.	„	oud
„	**?52,**	„	7 v. o.	„	sijn verplicht,
„	**358,**	„	9 v. b.	„	C. Verduijn Not[s]
„	**364,**	„	3 v. o.	„	Ged. 11 Nov. 1577,
„	**365,**	„	1 v. b.	„	Ged. 4 Maart 1590,
„	**373,**	„	3 v. b.	„	**des** menschen
„	**374,**	„	6 v. b.	„	Henricus **Verbrug:**
„	**390,**	„	16 v. b.	„	Dirck van Babueren
„	**392,**	„	16 v. b.	„	15 à 16 jaar oud,
„	**393,**	„	5 v. b.	„	(pag. 373 en 383).
„	**408,**	„	15—10 v. o.	*lees:*	Herman ter Borch (ontvanger .... binnen die stad) en
„	**413,**	„	4 v. b.	*lees:*	maar bij de bescheiden
„	**416,**	„	2 v. b.	„	twijfel overlaat,
„	**420,**	„	14 v. b.	„	**Pag. 160.**
„	**445,**	„	14 v. b.	„	Vreda Quadachers
„	**447,**	„	14 v. o.	„	en **Geertruida** Matthijssen
„	„	„	12 v. o.	„	Dupper
„	**455,**	„	20 v. b.	„	B.okmans (Eicmans?)
„	**477,**	„	8 v. o. (Houck)	*lees:*	mr. Henrik
„	**480,**	„	2 v. b. (van Litt)	*voeg bij:*	442
„	**485,**	„	18 v. o. (Oranje)	„ „	450
„	„	„	14 v. o.	„ *lees:*	399, 442

I

Datum Zwolle den achtiynde Julij Anno Sestiynhondert
eenenſestich.

Gerhard ter Borch

Wyssa matthyssen

Herman Ter Borch

Anna ter Borch

Sara Ter Borch

Geesken ter Borch

Catryna ter borch

Aleida Ter Borch

Joanna Ter Borch

Moses Ter Borch

Onderteekening der door den licentmeester Gerhard ter Borch eigenhandig geschreven acte d.d. 18 Juli 1661. Zie pag. 107.

1) Gerhard ter Borch. Bruydegom
wysken mattyssen bruyt

2) Geraert Ter Borch
als Bruidegom
geertruudt mattyssen
als bruydt

3) Aleijda
Wolffsen

4) Aleijda Wolffsen

1) Huwelijksonderteekening. Zie pag. 50.
2) " " " 50.
3) Schilderij in het Gemeente-museum te 's Gravenhage. Zie pag. 326 en 329.
4) Onderteekening van het testament d.d. 4 Juni 1668. Zie pag. 322 en 326.

1) Pieter van Anraadt als Bruijdegom
[illegible] als bruijt

2) D Hardenstein
inv. & pinxit
1653

1) Huwelijksonderteekening. Zie pag. 311.

2) Schilderij in de raadzaal te Deventer. Zie pag. 345.

Onderteekening der acte d.d. 1 April 1615 o. s. Zie pag. 358.

HBrugghen fecit 1629

HB f 1627

³) HBrugghen 1627

¹) Befreiung Petri aus dem Gefängnisse. Schwerin.
²) Italienischer Hirte. Gotha.
³) Mansbuste. Augsburg.